Michel Zevaco

Michel Zevaco

Regele Cerşetorilor

CUPRINS:

Capitolul I Regele —
Capitolul II Călăul —
Capitolul III Bufonul —
Capitolul IV Calicul —
Capitolul V Mama —
Capitolul VI Refugiu sau mormânt —
Capitolul VII Jurământul lui Étienne Dolet —
Capitolul VIII Cei doi taţi —
Capitolul IX Marele magistrat —
Capitolul X Madeleine Ferron —
Capitolul XI Loyola —
Capitolul XII Fiica regelui —
Capitolul XIII Noapte de petrecere —
Capitolul XIV Manfred —
Capitolul XV Doi fraţi —
Capitolul XVI Curtea Miracolelor —
Capitolul XVII Monclar vorbeşte de Lanthenay —
Capitolul XVIII Gillette logodită —
Capitolul XIX Ţiganca —
Capitolul XX Manfred şi Lanthenay —
Capitolul XXI Fratele Lubin şi fratele Thibaut —
Capitolul XXII Frumuseţea Madeleinei Ferron —
Capitolul XXIII O carte e la fel de bună ca oricare alta —
Capitolul XXIV Mica ducesă —
Capitolul XXV Triboulet —
Capitolul XXVI Ducesa d'Etampes —
Capitolul XXVII Margentine cea nebună —
Capitolul XXVIII Balada păstorului —
Capitolul XXIX Taverna de la marginea apei —

Capitolul XXX Imposibile iubiri —
Capitolul XXXI Rabelais —
Capitolul XXXII O voce îl cheamă pe Manfred —
Capitolul XXXIII Cine îl strigase pe Manfred —
Capitolul XXXIV Dl. De Monclar la el acasă şi la rege —
Capitolul XXXV Acasă la Étienne Dolet —
Capitolul XXXVI Ziua de mâine —
Capitolul XXXVII Tatăl —
Capitolul XXXVIII Montgomery —
Capitolul XXXIX Cercetări —
Capitolul XL Prinţesa Béatrix —
Capitolul XLI Vizita lui Ragastens la marele magistrat —
Capitolul XLII În care casă s-a refugiat Ragastens —
Capitolul XLIII Închisoarea Conciergerie —
Capitolul XLIV Liberă trecere —
Capitolul XLV Uimirea jupânului Grégoire —
Capitolul XLVI Urmările acestei aventuri —
Capitolul XLVII Convorbirea —
Capitolul XLVIII Tentativa —
Capitolul XLIX Un capriciu al lui François I —
Capitolul L Tricot iese în evidenţă —
Capitolul LI Bătălia —
Capitolul LII Otrava —
Capitolul LIII Casa de lângă Tuileries —
Capitolul LIV Diane de Poitiers —
Capitolul LV Apariţia —

Capitolul I Regele

— Aici, Triboulet!

Pe un ton vesel, regele François I, a lansat această scurtă şi dispreţuitoare chemare.

Fiinţa strâmbă, cocoşată, pocită, căreia i s-a vorbit astfel, a tresărit; ochii săi aruncă un fulger de ură dureroasă.

Apoi chipul său răvăşit se preschimbă, dintr-o dată într-un rânjet; înainta imitând lătratul furios al unui câine.

— Ce va să zică lătrăturile astea, bufonule? întreabă regele, cu sprâncenele încruntate.

— Majestatea voastră îmi face onoarea de a mi se adresa precum unuia dintre câinii săi; eu îi răspund ca un câine: este o manieră de a mă face înţeles, sire!

Şi Triboulet salută, aplecându-se până la pământ. Cei câţiva gentilomi care se află de faţă izbucnesc în huiduieli.

— Târâş! striga unul dintre ei. Un câine, trebuie să se gudure, Triboulet!

— Dar şi să muşte uneori, domnule de la Châtaigneraie. Dovadă această muşcătură pe care v-a pricinuit-o Jarnac… sub formă de afront!

— Insolent mizerabil! roşi la Châtaigneraie palid de mânie.

— Pace! ordonă regele râzând. Aşadar, mai-mare al nebunilor, grăieşte fără să te prefaci: cum îţi par astăzi?

Aflat în picioare în faţa imensei oglinzi, cadou din partea Republicii Veneţiene, regele François Întâiul se contemplă şi se admiră, în timp ce doi valeţi curtenitori isprăvesc să-i aranjeze cu grijă toca de catifea neagră cu pană albă, vesta cu mâneci scurte din mătase de culoarea cireşei şi mantia cu blănuri.

— Sire, răspunse Triboulet, sunteţi frumos precum seniorul Phébus!

Şi zurgălăii scufiţei lui cu creastă roşie se scutură cu ironie.

— De ce ca Phébus? întreabă monarhul surprins de comparaţie.

— Pentru că întocmai ca şi cea a lui Phébus, fruntea Majestăţii Voastre este înconjurată de raze; numai că razele sunt închipuite de perii albi ai bărbii Voastre şi a părului Vostru!

Triboulet se trase înapoi scuturându-şi marota făcând-o să rânjească.

Gentilomii murmură, indignaţi de atâta îndrăzneală; dar regele a râs, iar ei râdeau mai tare decât regele, mai tare decât Triboulet.

François Întâiul îşi îndreptă talia sa impunătoare cu umeri de atlet, cu bustul său masiv, croit pentru greoaiele armuri de cavaler.

Se întoarce către gentilomii săi:

— Dar ţie, Essé, cum îţi par?

— Niciodată Majestatea Voastră nu mi-a părut mai ager; întineriţi pe zi ce trece.

— Conte, conte! scheună Triboulet, o să-l faceţi pe rege să creadă că a dat în mintea copiilor. Va veni şi asta dar încă nu are decât cincizeci de ani, ce naiba!

— Şi tu, Sansac? întreabă regele.

— Majestatea Voastră rămâne pentru noi un model de eleganţă…

— Da, întrerupse nebunul; totuşi, voi nu vă puneţi o cocoaşă pe pântec ca să imitaţi mai bine proeminenta eleganţă a pântecului regal! Eu, cel puţin, am una în spate!

Zurgălăii se agitară, cu frenezie.

Curtezanii îl săgetară cu priviri duşmănoase cărora le riposta prin grimase.

Regele începu să râdă zgomotos.

— Sire! strigă atunci la Châtaigneraie cu ciudă. Majestatea Voastră ar găsi de cuviinţă să ne lămurească de unde i se trage această bună dispoziţie astăzi?

— Bineînţeles! strigă Triboulet cu răutate, regele se gândeşte la pacea pe care i-a impus-o vărul său împăratul: nu are de pierdut decât Flandra şi Aragonul, l'Artois şi Milanezia. Nu-i un motiv de întristare, cred!

— Bufon!

— Nu?… Nu-i asta?… Regele se gândeşte poate la masacrele ce se făptuiesc pentru Mama Noastră Biserica… Provenţa înecată în sânge!… Şi pe mine, asta mă face nespus de vesel…!

— Tăcere! mormăi regele, foarte palid în faţa acestor spectre pe care nebunul le-a evocat adineauri.

Şi el se grăbi să reia:

— Domnilor, în seara aceasta mare escapadă!… Ah! Am cincizeci de ani! Ah! Se spune că îmbătrânesc! adăugă el cu ardoare, ca şi cum ar vrea să-şi mute gândurile în altă parte. O să vedem noi! După Marignan, se spunea: Brav precum François! Vreau să se spună acum, şi totdeauna: Tânăr precum François! Galant precum François! Să râdem prieteni, să râdem, căci viaţa este atât de plăcută iar femeile sunt atât de frumoase în Franţa noastră…

— Bravo, Sire! Trăiască dragostea…!

— Majestatea Voastră nu pare să aibă treizeci de ani…!

— Dumnezeule Mare, prieteni! Dragostea! Ah! Divină muzică a acestui cuvânt: Iubesc!… Dacă aţi şti cât de frumoasă şi de sinceră este şi ce aureolă de puritate aşează pe fruntea sa aceste şaptesprezece primăveri!… Asta mă înflăcărează şi-mi toarnă în vine torente de foc! Puritatea care străluceşte în privirea ei, toată această nevinovăţie mă ispiteşte, mă atrage, mă scoate din minţi.

În faţa acestei neaşteptate confesiuni ce izbucnea de pe buzele lui François Întâiul, curtezanii rămăseseră tăcuţi, plini de nelinişte…

Cine era această fecioară pe care o iubea regele? Cui îi erau adresate aceste emoţii?

Monarhul se plimba acum agitat în somptuoasa încăpere cu fast gotic înfrumuseţată de splendorile pline de graţie ale stilului renascentist.

Ochii săi scânteiau. Obrajii i se aprindeau.

Redevenea tânăr…!

Din nou, oglinda cea mare îi atrăgea privirea. Îşi surâse.

— Nu, nu am cincizeci de ani! Sunt tânăr! Simt asta după bătăile puternice ale inimii mele, după iubirea ce-mi ameţeşte mintea. Iubesc, şi vreau ca ea să mă iubească…!

— Şi dacă ea nu vrea să vă iubească? întreabă Triboulet cu un rânjet în care se întrezărea o teamă nedefinită.

— Mă va iubi! Căci asta este voia mea… În seara aceasta!… Chiar în astă-seară, la orele zece… Voi veţi fi acolo, prieteni… Mă veţi sprijini…

— Negreşit, Sire! exclamă contele d'Essé; dar ce are să spună frumoasa doamnă Ferron, când va afla…

— Madeleine Ferron! îl întrerupse regele.

Încruntă sprâncenele şi reluă pe neaşteptate:

— Doamna Ferron! Mă plictiseşte! Mă scoate din sărite! Nu mai am chef de ea! E ca un lanţ ce-mi atârnă de picioare.

— O feronerie preţioasă! exclamă Triboulet.

— Triboulet, cuvântul acesta este fără pereche, exclamă încântat regele. Trebuie să-l încredinţezi lui Marot ca să-l potrivească în vreo baladă… Preţioasa Feronerie!… Fermecător!

— Sublim! proclamară curtezanii.

— Am să i-l încredinţez, spuse Triboulet, căci dumneavoastră veţi semna balada, sire!

— Triboulet, vei fi prezent la expediţie, în astă seară? reluă François care se prefăcu a nu înţelege aluzia aceasta faţă de plagiatele sale.

— Bineînţeles, prinţe! Aş vrea s-o văd şi pe-asta: regele Franţei făcând o prostie fără să fie contrasemnată de bufonul său.

Retras în ambrazura unei terestre cu vitralii în plumb. Triboulet privea cum se lasă noaptea peste construcţiile pe jumătate terminate ale noului Luvru, ce îşi înălţau în negurile crepusculului osaturile gigantice.

Şi, în sinea lui, bufonul cugeta:

— El a spus: o tânără fecioară de şaptesprezece ani… Cine poate fi această copilă?… Mi-e frică…!

O manifestare de teamă, de durere şi de îngrijorare îi împietrea obrazul răvăşit. Ce îndoieli de temut nelinişteau această biată inimă?

— Cât despre Ferron, continuă François Întâiul… cât despre Madeleine Ferron, plec imediat acasă la ea… Şi îi

rezerv o surpriză astfel ca niciodată să nu mai fie posibilă o refacere a legăturilor.

— Să vedem surpriza! reclamă Sansac.

În acest moment uşa încăperii regale se deschise. Se înfăţişă un bărbat îmbrăcat în negru palid la obraz.

— Iată-l pe Domnul conte de Monclar, declamă Triboulet, în înapoindu-se de la locul unde plecase, îşi reluă masca de veselie sardonică. Iată-l pe marele portărel al audienţelor, înalt magistrat de Paris, temutul şef al pazei noastre, maestrul auster al poliţiei noastre, temut de ucigaşi, borfaşi, pişicheri, bătăuşi.

Contele de Monclar înaintase către rege, în faţa căruia rămase înclinat.

— Vorbeşte, domnule, spuse François Întâiul.

— Sire, mă înfăţişez să vă prezint lista cererilor de audienţe, pentru ca Majestatea Voastră să-i numească pe aceia dintre supuşii săi, cărora le va încuviinţa onoarea de a fi primiţi. Mai întâi se află domnul Étienne Dolet, editor.

— Nu vreau să-l primesc, exclamă cu duritate monarhul. Veţi supraveghea cu străşnicie acest om ce are legături ciudate cu noile secte ce îmi otrăvesc regatul… Apoi?

— Maestrul François Rabelais…

— Ducă-se la dracu! Şi să ia seama! Răbdarea noastră regală are margini… Apoi?

— Venerabilul şi veneratul don Ignace de Loyola… Soseşte din Provenţa.

Chipul regelui deveni îngrijorat.

— Bineînţeles! scheună Triboulet. În afară de veşmintele femeieşti, sirele nostru nu agreează nimic altceva pe lume decât veşmintele călugărilor!

— Acestea sunt toate cererile pentru audienţe, Sire, reluă contele Monclar, dar…

— Ce mai e încă?

— Sire, se întâmplă ca această Curte a Miracolelor să devină o ciumă intolerabilă, ce ameninţă cu otrăvirea Parisului aidoma sectelor despre care vorbea Majestatea

Voastră că ameninţă cu otrăvirea regatului. Se mai întâmplă ca întreaga stradă Saint-Denis devine de nelocuit; că în străzile Mauvais-Garçon. Francs-Bourgeois, acest rău se întinde şi invadează străzile nevătămate; că îndrăzneala haimanalelor depăşeşte orice limită şi că trebuie dat un exemplu. Doi oameni, dintre aceste puşlamale merită spânzurătoarea: un anume Lanthenay şi un altul ce se numeşte Manfred… Ce este de făcut?

— Arestaţi aceşti doi oameni şi spânzuraţi-i!

Triboulet bătea din palme:

— Să fie într-un ceas bun! Ne lipsesc distracţiile aici la Paris. De abia dacă au fost cinci spânzurări ieri şi opt astăzi…!

Contele de Monclar se înclinase cu un surâs de satisfacţie sumbră.

Apoi omul în negru ieşi, într-o tăcere desăvârşită: gentilomii regelui se îndepărtară involuntar de această sinistră siluetă, ce umbla însoţită de însăşi Moartea… Doar Triboulet exclamă:

— Salut pe arhanghelul Spânzurătorii…!

— Bietul Monclar! spuse regele. Iată se împlinesc douăzeci de ani de când are mare ciudă pe aceşti Egipteni şi Argotieni pe care el îi acuză de a-i fi furat sau ucis poate copilul… Dar acum când afacerile de stat sunt puse la punct, să ne ocupăm de ale noastre. Acasă la Ferron… aşteptând expediţia din seara aceasta! Acasă la Ferron! Vă promit distracţie domnilor…!

Şi François Întâiul, urmat de gentilomii săi, a ieşit din încăperea regală, fredonând o baladă…

Capitolul II Călăul.

Orele opt. Noaptea este neagră ca cerneala. Bate un vânt rece de sfârşit de octombrie ce suflă în rafale.

Ne aflăm în apropiere de Tuileries.

Aici se ridică o căsuţă izolată: cuibul care, de multă vreme, adăpostea iubirile regelui şi ale frumoasei Doamne Ferron.

La primul cat, o fereastră slab luminată străluceşte tainic asemenea unei stele.

Camera este amenajată pentru nesfârşitele îmbrăţişări pasionate pe care le scoate la iveală un decor savant într-o atmosferă călduţă îngreunată de parfumuri afrodisiace.

Patul monumental se aseamănă cu un altar vast şi profund ridicat pentru necontenita reîncepere a unui sacrificiu erotic.

Pe un fotoliu, în braţele regelui François Întâi, aşezată pe genunchii săi, o femeie pe care nici un văl nu-i acoperea splendida impudoare se agaţă de gâtul sau îşi întinde buzele şi murmură:

— Încă un sărut, François.

Femeia aceasta este tânără. Ea este admirabil de frumoasă. Nuditatea marmoreană a trupului său strălucitor şi roz, linia armonioasă a corpului cambrat într-o poziţie lascivă, strălucirea părului blond împrăştiat pe umeri, ardoarea plăcută a ochilor, tresărirea grăbită a sinului ce trezeşte pasiunea, acest ansamblu minunat îl entuziasmează pe rege, îl poarta spre visuri ameţitoare: Aceasta nu este o femeie. Aceasta nu mai este frumoasa doamnă Ferron. Este Venus în persoană, este Afrodita superbă, gingaşă, goală ce se oferă pe de-a-ntregul săruturilor…

— Încă un sărut regele meu.

Cele două braţe febrile ale lui François se înnodară în jurul taliei suple; păli, ochii i se tulburară; începu să se bâlbâie; o apucă şi o duse în braţe pe jumătate ameţită, şi se strecură lângă ea, pe patul, profund ca un altar de iubire…

Afară, un bărbat contemplă din umbră fereastra luminată…

Imobil, insensibil la muşcăturile frigului, palid, cu trăsăturile feţei crispate, acest bărbat priveşte, cu o uitătură crâncenă, în care se învolburează în flăcări mistuitoare furtuna unei deznădejdi vertiginoase.

Îndrugă vorbe fără noimă:

— Cineva a minţit! Este cu neputinţă! Madeleine nu mă trădează! Nu poate să fie în această casă! Madeleine mă iubeşte este nevinovată!… Cel ce a venit astăzi să mă prevină a minţit! Este un calomniator josnic!… Şi totuşi, nefericitul de mine, mă aflu aici, lamentân-du-mă aşteptând ca această uşă să se deschidă!… Ah! Cât sufăr!… Poate cineva să sufere în asemenea hal!… Infern! Îmi pare că-mi plesneşte capul…!

În încăpere, regele François Întâi se pregătea acum să plece.

— Vei reveni curând, François? suspină tânăra femeie.

— Pe cerul meu! Ar însemna că nu am suflet! Va fi cât de curând îţi jur… Adio, iubita mea… Ai luat seama la acest sipet de argint pe care ţi l-am adus?

— Ce importanţă are, regele meu!… Revino curând!

— Cu siguranţă! Benvenuto Cellini l-a cizelat în mod cu totul expres pentru tine.

— Oh! Mi-ai lipsit atât de mult, dulcele meu iubit!

— Am aşezat înăuntru un colier de perle care ţi se va potrivi admirabil pe divinul tău gât de alabastru… Adio, iubito…

O ultimă îmbrăţişare… un ultim sărut…

François Întâi coboară…

În pragul porţii deschise, se opreşte, scrutează noaptea, întrezăreşte siluetele curtezanilor ce-l aşteaptă… Surâde şi înaintează în întâmpinarea lor.

— Şi surpriza, Sire? întreabă Essé.

— O să vedeţi…!

În acest moment o umbră se desprinde din noapte… Bărbatul vine spre grupul de gentilomi… Se clătina pe picioare… Se opreşte… aruncă priviri rătăcite asupra acestor seniori… Cine dintre ei, este trădătorul?… Cine i-a furat soţia?… Cine i-a distrus fericirea, călcându-i inima în picioare?

— Tu eşti Ferron? ironiză François Întâi.

Omul face un efort, caută să recunoască pe cel ce vorbeşte… mâinile i se crispează ca pentru a strangulare… ridică pumnii…

— Dar dumneavoastră? scrâşni el… dar tu? Cine eşti tu? Tu cine eşti…?

Deodată, braţele sale se înmuiară.

— Regele! Regele! gângăvi omul, copleşit.

Un râset îi răspunse… Simte cum cineva îi strecoară un obiect în mână… Preţ de o clipă rămase năucit de repulsie şi deznădejde. Şi când îşi reveni în fire, când pumnii se ridicară după o voinţă supremă, ceata de seniori dispăruse în noapte…

Regele şi curtezanii săi s-au oprit la douăzeci de paşi de locul acela, curioşi de ceea ce se va petrece.

— Ce părere aveţi despre surpriză? întreabă regele François Întâi.

— Admirabilă, încântătoare!… Ferron este năucit!

— Aş! rânji regele. Se va consola cu preţul colierului pe care l-am lăsat adineauri în iatac.

În acest răstimp, soţul examinează obiectul pe care regele i l-a strecurat în mână.

„Amantul Madeleinei îi încredinţase cheia casei în care s-a consumat adulterul…!”

Aceasta este „surpriza” ticluită de Regele – Cavaler!

Un plânset de abominabilă suferinţă îi sfâşie gâtlejul… Îşi muşcă buzele pentru a nu se lăsa pradă durerii…

Deodată, o mână îi atinge umărul.

— Iată-mă, jupâne Ferron, murmură cineva. Fidel la întâlnire…

Ferron priveşte buimac…

— Călăul!… exclamă el cu o înfiorare de bucurie nemaipomenită.

— Ca să vă servesc, jupâne, dumneavoastră mi-aţi zis: „Vino la orele opt, la proprietatea de lângă Tuileries. Va fi de treabă pentru tine.” Am venit! Sunt gata jupâne!

Ferron îşi şterse sudoarea de pe frunte… Apoi apucă mâna călăului:

— Ceea ce ţi-am cerut de curând… eşti hotărât să o faci?… Nu vei şovăi…?

— Devreme ce-o să mă plătiţi…!

— E vorba de o femeie… pricepi?

— Bărbat sau femeie, mi-e totuna! De vreme ce mă plătiţi…!

— Totul este pregătit?… Trăsura…?

— Acolo în colţul grădinii Tuileries…

— Bine! gâfâi Ferron. Nu mă minţi? Nu ţi-este teamă? O vei face?

— La orele unsprezece şi jumătate, cineva îmi va deschide poarta Saint-Denis: cunosc acolo o persoană. La miezul nopţii, bărbat ori femeie, totul se va isprăvi!

— Aşteaptă aici, aşadar! Aşteaptă!

Ferron se îndreaptă către misterioasa şi cocheta casă, către cuibul dragostei…

De sus, Madeleine Ferron, cu gesturi obosite şi lâncede, se îmbracă, surâde vag şi se gândeşte la ceea ce va povesti soţului său, acolo în iatacul marital şi liniştit, pentru a-i justifica lunga ei absenţă.

Surâse fără a avea remuşcări, fără a-i fi teamă, căci ea iubeşte. La nebunie, cu tot sufletul, cu întregul său trup, iubeşte!

Şi cu buzele sale umede şi ochii săi scăldaţi de tandreţe, Madeleine Ferron surâse de duioşie propriei imagini pe care i-o reflectă oglinda cea mare în faţa căreia se găseşte.

Deodată, buzele îi îngheaţă.

Surâsul i se împietreşte într-un rictus de spaimă.

Rămâne fără glas, nemişcată.

Fără a se putea opune ochii ei, măriţi de groază, se agaţă de o imagine pe care i-o reflectă acum oglinda… imaginea omului care tocmai a deschis uşa, şi palidă, asemeni unui spectru, s-a oprit în prag… imaginea soţului ei… imaginea lui Ferron…!

Soţul se află aici!… Da!… Este chiar el!… Îi simte privirea de gheaţă apăsându-i ceafa.

Printr-un suprem efort de energie, Madeleine izbuteşte să redobândească puţin sânge rece. Ea se întoarce în acelaşi timp în care Ferron intră de-a binelea şi închide uşa…

El nu spuse nimic.

Ea, cu glasul tremurat, abia perceptibil, murmură fără voie:

— Cum de eşti aici…?

Ferron vrea să răspundă… Vorba îi este nedesluşită…

Atunci, îi arată cheia pe care i-a încredinţat-o François Întâi, şi pe care o ţine încă în mână. Madeleine recunoaşte cheia.

O idee îngrozitoare îi trecu prin minte: Ferron l-a pândit pe rege!… Ferron l-a omorât pe rege…!

Spaima ei s-a potolit. Se năpusti asupra soţului.

Îl apucă de încheieturile mâinilor.

— Cheia aceasta! urlă ea, cheia aceasta!… Cum de ai avut-o!

Ferron îi ghiceşte gândul.

Delirul geloziei dezlănţuie în el o furie ce-i înăbuşă dezamăgirea.

Cu o mişcare bruscă, se eliberă din strânsoarea Madeleinei şi o împinse cu putere. Avea să cadă aproape de fereastră, palpitând, cuprinsă de teroare în faţa acestui om ce înaintează spre ea cu pumnii ridicaţi, urlând:

— Nenorocito! Îţi cunosc josnicia ta şi pe a aceluia! Cheia aceasta? El mi-a încredinţat-o! Amantul tău, Regele!

Îngrozită, Madeleine se ridică, deschide fereastra, se aplecă în afară:

— François!… Sire!… Ajutor…!

Ce nebunie!… Nu e cu putinţă!… François al ei n-a putut fi chiar atât de infam. Regele va veni în fuga mare la chemarea ei disperată!

— Ajutor, François! strigă ea cât o ţineau puterile.

De data aceasta, regele răspunde. Cu o voce zeflemitoare, îi strigă:

— Am rupt lanţurile… Adio, iubita mea!… Adio, preţioasa mea feronerie…!

Se aude vocea regelui François Întâi ce se îndepărtează, cântându-şi balada favorită ce se pierdea printre râsete înăbuşite. Se lăsă liniştea: o linişte funestă!

Uluită, Madeleine este cuprinsă de ameţeală… Totul se năruie în jurul ei… inima ei este zdrobită… un imens dezgust o cuprinde… se înclină, clocotind de mânie, şi din gura ei crispată ţâşni o insulă crâncenă:

— Regele Franţei!… Laş!… Laş…!

Şi ea căzu pe spate, ca un sac.

Preţ de un minut, Ferron o contemplă cu un calm excesiv ce depăşea mânia sa. Tremura din toate încheieturile asemeni unui bătrân neputincios…

În sfârşit, se aşează în genunchi lângă ea, cu bărbia sprijinită de mâini, pierdut într-un tăcut extaz de deznădejde.

Oribila întrevedere a soţului, înnebunit de durere, şi a soţiei sale ce leşinase dură timp îndelungat.

Ce are a face timpul, în aceste profunde tulburări ale fiinţei, pe când totul se duce, totul moare, în afară de durerea care dăinuie…!

Bătăile unui orologiu îl trezi pe Ferron…

— Orele unsprezece! strigă un glas, de afară.

Vocea călăului…!

Ferron o recunoaşte… un suspin straşnic face să i se umfle pieptul împilat…

Ochii săi caută împrejur… Pe o masă, zări sipetul de argint, o minune a măiestriei florentine, lăsată de către rege… Surâse înfiorător, luă bijuteria…

Atunci se aplecă asupra Madeleinei, o ridică, şi o duse cu sine.

Jos, aştepta trăsura.

Ferron o azvârli înăuntru.

Apoi se întoarce către călău şi îi întinde sipetul de argint.

— Iată „plata”! spuse cu un ton sinistru ce subliniază dubla semnificaţie a acestui cuvânt.

Călăul apucă cu aviditate sipetul, îl contemplă şi mormăi cu bucurie.

Atunci se urcă pe capră…

Ferron urcă în trăsură…

La galop, prin Paris! La galop, vizitiu! În galop, călăule! Cursa infernală provoca zăngănit de fiare pe străzile întunecate… trăsura fu înghiţită de poarta Saint-Denis care s-a deschis la un semnal…

În afara zidurilor, drumul era desfundat, presărat cu hârtoape. Trăsura mergea la pas, înaintând anevoie către un punct negru, aflat pe o movilă…

În trăsură, Madeleine şi-a revenit din leşin. Ea se zbate, imploră:

— Iertare! Unde mă duci? Iertare…!

Acolo, pe o ridicătură de pământ, punctul negru se lărgeşte, se amplifică, se conturează… şi trăsura se opreşte.

Ferron sare jos din trăsură, târând-o pe Madeleine.

— Iertare! Ajutor! François! François! scânci vinovata a cărei groază a făcut-o să uite, în această clipă, infamia celui pe care îl adora.

— Da! rosti Ferron. Cheamă-l! Unde se află François al tău? Unde e cavalerul care mi-a dat de ştire despre trădarea ta? Unde-i amantul care te dă pe mâna călăului? Răbdare, Madeleine! Am să ţi-l regăsesc, jur pe ura şi disperarea mea! Am să-l regăsesc, îţi spun! Şi atunci, va fi groaznic! Tu mai întâi… şi apoi el!

Şi o împinse în braţele călăului.

Nefericita aruncă o privire îngrozită în jurul ei. Ochii ei se opresc pe o privelişte înspăimântătoare.

— Dumnezeule din ceruri! îngăimă ea. Unde mă aflu!

Înaintea ei se ridică, o stranie, o fantastică zidărie către care o târăşte călăul… o formidabilă încâlceală de ziduri; grinzi şi frânghii.

Şi strigătul ei de groază, strigăt de agonie sfâşie jalnic noaptea:

— Ce oroare!... Spânzurătoarea din Montfaucon!

Capitolul III Bufonul

— Unde se află, François al tău? Unde este amantul tău? Ce face Regele Cavaler?

— Iertare, îndurare! mai strigă încă ea.

Să căutăm răspunsul la această ironică şi sinistră întrebare a soţului...

Ce făcea François Întâi...?

Către ceasurile zece, se aşternea somnul peste Luvru, regele retras în camera sa, aştepta sosirea celor trei curteni favoriţi cărora avea obiceiul să le spună:

— Essé, Sansac, La Châtaigneraie şi cu mine suntem patru gentilomi.

Era singur cu Triboulet.

Acesta interpreta un cântec la rebec1, în timp ce François Întâi, foarte vesel de escapada lui amoroasă ce se pregătea, se plimba cu nerăbdare.

Uneori se oprea şi murmura:

— Gillette!... Se numeşte Gillette Chantelys!... Doamne Sfinte! Pe cât de frumos îi e numele pe atât de frumoasă e fata...

Şi adăugă în sinea lui:

— Ah! O iubesc cu adevărat!... Niciodată nu am simţit o dorinţă atât de puternică, şi nicicând o senzaţie mai duioasă şi mai arzătoare nu mi-a mângâiat inima!

— Iată cele trei sferturi ale regelui! strigă dintr-o dată Triboulet.

Essé, La Châtaigneraie şi Sansac îşi făceau apariţia în încăperea regală.

— Gata suntem, domnilor?

— Suntem oricând pregătiţi, Sire, pentru serviciul Majestăţii Voastre spuse Sansac.

— Dar, adaugă La Châtaigneraie, regele nu ne-a spus încă unde mergem.

— Domnilor, la proprietatea din strada Trahoir, aproape de strada Saint-Denis. Acolo îşi are cuibul minunata pasăre, pe care trebuie s-o dibuim… Pasărea se numeşte Gillette… şi… François Întâi nu putu să-şi încheie vorba.

Căci de îndată răsună un strigăt de spaimă, asemănător cu, strigătul disperat de ajutor al unui animal rănit de moarte.

Strigătul fusese scos de Triboulet…

— Ce a păţit bufonul? rânji Sansac.

— Nimic, domnilor, nimic… câtuşi de puţin… mi-a căzut acest rebec… şi emoţia…

Triboulet era palid.

Fruntea sa asuda cu picături mari şi mâinile îi tremurau.

Făcu un efort ce ar fi părut sublim pentru oricine ar fi putut citi în această inimă.

— Ce spunea dară regele? întrebă.

— Regele spunea că vom merge la proprietatea din Trahoir, răspunse François Întâiul.

Triboulet tremura.

— La proprietatea din Trahoir! strigă. Majestatea Voastră nici să nu se gândească la aşa ceva!

— Aiurea, bufonule!

— Dar, Sire, amintiţi-vă ce spunea Domnul de Monclar… ucigaşii se revoltă… proprietatea din Trahoir este atât de aproape de Curtea Miracolelor!… Nu, nu, Sire, nu veţi comite această nebunie…

— Ţi-ai pierdut minţile?

— Sire, aşteptaţi până mâine!… Vi-o cer ca pe o favoare! Mâine marele magistrat va fi prins pe cei mai periculoşi dintre ticăloşi – mâine, Sire… nu în seara aceasta…

— Triboulet e nebun, domnilor: devine cumpătat!

— Cumpătat, da, Sire. Nu sunt decât un biet bufon şi nu am altă bucurie pe lume decât să aduc uneori un surâs pe buzele regelui meu… Vorbele mele sunt dictate de temeri justificate… Sire! Sire!… nu mergeţi astă seară la Trahoir.

— Primejdie? Pe Maica-Prea-Curată, iată ce întregeşte plăcerea escapadei! Veniţi, domnilor! Vino, Triboulet!

Regele se îndreptă către uşă…

Dintr-un salt, Triboulet se aruncă înaintea lui:

— Sire! Sire!… binevoiţi a mă asculta… Cugetaţi la ceea ce veţi face, Sire!… O copilă de şaisprezece ani! Majestatea Voastră se va îndura… Cum, Sire! Aveţi doamnele de la Curte, burghezele… Această biată copilă… Sire, nu o cunosc, dar lucrul acesta produce o frământare ciudată… Atâta farmec, tinereţe şi puritate! Dumneavoastră însuşi aţi spus-o… Oh! Sire! Vă înduraţi pentru această copilă?

Fu o izbucnire de râs general.

— Triboulet, câtă virtute! pufni regele.

— Triboulet predicator!

— Triboulet, numeşte o zi pentru a mă spovedi.

Bietul nebun îşi frângea mâinile şi privirea sa rugătoare se aţintea asupra regelui care se prăpădea de râs.

— Sire! Sire! reluă, cine vă spune că această copilă nu are o mamă!… Cugetaţi la înfiorarea, disperarea…

— Fii liniştit, făcu regele râzând şi mai şi. Ea nu are mamă…!

— Sau poate un tată! continuă Triboulet pe un ton tremurător. Un tată!… Oh! Sire! Sunteţi tată! Cugetaţi la doliul abominabil care v-ar atinge inima de tată, dacă…

— Mizerabile! roşi regele, plin de mânie, ai îndrăznit vreo comparaţie de profanare?

Mâna lui se abătu pe umărul bufonului ce căzu la picioarele sale.

— Nu! nu! Sire, strigă în gura mare nefericitul. Departe de mine gândul de a asemăna o inimă de rege cu o inimă de om!… Dar, Sire, dacă totuşi această copilă are un tată!… Sau, în lipsa unui tată, dacă cineva a adoptat-o! Dacă vreun nefericit, lipsit pentru totdeauna de bucuriile iubirii şi de familie, a concentrat asupra acestei persoane, speranţele sale, afecţiunile sale, întreaga viaţă!… Oh! Gândiţi-vă la cât va suferi acest om! Îl veţi distruge, Sire!

— Destul, bufonule! Veniţi, domnilor…!
— Sire, sunt la picioarele voastre!
— Pentru numele lui Dumnezeu!
— Câinele devine turbat, spune Sansac.
Triboulet se ridică anevoie.
El era îngrozitor de palid.
François Întâi voi să-l îndepărteze cu un gest.
— Sire, spuse Triboulet, ucideţi-mă. Cât sunt viu, nu veţi merge la Trahoir!
— Sansac, chemaţi-l pe căpitan.
Gentilomul se grăbi.
După o clipă, căpitanul gărzilor apăru „flancat” de halebardieri.
— Bervieux, comandă cu răceală regele, arestaţi-l pe bufonul meu!
— Sire, hohoti Triboulet cu o voce slabă, Sire! Daţi ordin să fiu aruncat în temniţă, dar ascultaţi-mă, din îndurare! Am să vă spun… O să aflaţi…
Bervieux făcuse un semn.
Într-o clipită, bufonul fu înşfăcat, târât…
Două minute mai târziu, se afla închis într-o sală din subsolul Luvrului. Preţ de câteva clipe, Triboulet rămase nemişcat cuprins de uimire. Apoi, deodată, începu să se învârtă prin temniţă scoţând strigăte jalnice. Apoi se aruncă asupra gratiilor de la fereastră, zgâlţâindu-le cu furie. În sfârşit, căzu cât era de lung pe dale, cu faţa în jos, cu fruntea însângerată. Plângea, hohotea, implora…!
Căpitanul Bervieux care, surprins de această arestare, ascultase la uşă, povesti mai târziu locotenentul Montgomery că nu auzise vreodată asemenea accese de tânguială, şi că a trebuit să se îndepărteze, ca să nu înceapă să plângă.
— Fără cruţare! bombăni Triboulet zgâriind dalele cu unghiile sale însângerate. Regele este necruţător!… Aş putea să i-o spun! Şi-ar fi râs de mine!… Oh, Gillette! Oh îngerul meu candid, neprihănit!… Aş putea să-i spun

acestui monstru că tu eşti toată viaţa mea!… Că destinele noastre sunt unite… din ziua în care, biată copilă pierdută ai apărut atât de înduioşătoare, bufonului în lanţuri pe care îl ironiza un întreg oraş!… Din ceasul binecuvântat în care privirea ta de compătimire a însemnat raza cerească ce-mi va lumina infernul!… Fiica mea!… Vă încredinţez, Sire, că ea a devenit fiica mea, eu care nu am nici tată, nici mamă, nici soţie, nici amantă, nici copil, nimic pe lume!… Redaţi-mi fiica! Îndurare, Sire! Oh! Blestematul! Oh! Afurisitul…!

Dimineaţa, cineva a pătruns în temniţă.

Triboulet a fost găsit leşinat.

Privelişte de groază: pe chipul nesimţitor şi rigid, curgeau domol lacrimi ce cădeau una câte una şi se rostogoleau pe pardoseală.

Capitolul IV Calicul.

Regele François Întâi alerga către strada Trahoir.

Deja nu se mai gândea la rugăminţile Nebunului său.

Mergea iute şi tăcut, surâzând visului său de dragoste.

Însoţitorii săi îi respectau visarea.

Deodată, de cum intrară pe strada Saint-Denis, o femeie, aproape deloc îmbrăcată, în ciuda frigului, le tăie calea fără să-i privească.

Şi vocea ei se înălţa stridentă:

— François! François! Ce ai făcut cu fiica noastră!… Cu fiica ta…!

Regele se opri, palid şi înfuriat.

Cu un gest instinctiv, îşi acoperi chipul cu mantia… ca şi cum s-ar fi temut să fie văzut de femeie, cu toate că noaptea era întunecată.

— Oh! Vocea asta! murmură pierdut. Am mai auzit vocea asta sinistră…!

Femeia trecuse deja, îndreptându-se către poarta Saint-Denis. În depărtare vocea ei răsună încă în noapte:

— François! François! Unde se află fiica noastră?

Şi ea îngăimă un nume… un nume de fată,… un nume pe care François Întâi nu-l desluşi… o sumbră ironie a

fatalităţilor!
— Nu-i nimic, Sire, spuse La Châtaigneraie, este o nebună… este bine cunoscută în tot acest cartier al Parisului… Îşi revendică fiica oricărui trecător… O cheamă Margentine.
— Margentine! repetă înăbuşit regele ştergându-şi sudoarea ce-i curgea pe frunte.
— Da, Sire: Margentine Cea Nebună… sau Margentine cea Blondă.
— Margentine! murmură regele. Margentine!… Crima tinereţii mele!
Se cufundă preţ de un minut în gânduri amare fără îndoială… căci fruntea i se încreţi…
Apoi, clătină din cap:
— Să mergem domnilor! spune pe neaşteptate.
Câteva minute mai târziu, treceau prin dreptul străzii Croix-du-Trahoir, şi, o sută de metri mai departe, se opreau în faţa unei căscioare cu acoperiş ţuguiat.
— Aici este! făcu regele.
Ochii săi înfierbântaţi se aţintiră asupra unor ferestre a căror vitralii se colorau cu o lumină palidă.
Contemplarea lui François Întâi dură puţin.
— Să stabilim modul de acţiune, murmură regele grupându-i aproape de el pe cei trei însoţitori.
Să-l lăsăm pe regele Franţei să pună la cale o nouă infamie.
Să pătrundem în casă…
Într-o odaie mică, aproape de un şemineu în care câţiva tăciuni isprăviră de ars, o tânără fecioară, aşezată într-un fotoliu, torcea la vârtelniţă.
În faţa ei, cufundată într-un jilţ mare, dormea o bătrână cu statură robustă.
Încăperea era împodobită cu un cufăr, un dulap, o masă cu picioare sculptate şi câteva scăunele. Aici domnea o atmosferă de tihnă desăvârşită în liniştea pe care o subliniau bătăile domoale ale balansierului în orologiu.

Tânăra fecioară, aşezată în apropierea şemineului, la lumina unei flăcări de ceară, era înveşmântată în alb.

Avea părul galben auriu de o nuanţă încântătoare.

Întreaga sa persoană delicată exterioriza un ideal de puritate.

Trăsăturile ei alcătuiau unul din aceste chipuri suave pe care le vedem în vechile cărţi bisericeşti ale timpului, unul din aceste tablouri odihnitoare cum se regăsesc în stampele naive ce reprezintă pe Marguerite de Faust.

Uneori, oprea vârtelniţa.

Privirea sa se pierdea într-o iute visare. Atunci sânul ei tresălta, iar ea murmura înroşind:

— Doamna Marceline mă încredinţează că el se numeşte Manfred… Niciodată nu voi uita acest nume.

Şi apoi continuă:

— Ce înfăţişare gingaşă şi mândră are… şi cât de stranie a fost emoţia cu care m-au pătruns ochii lui, pe care nu o cunoşteam.

Matroana se trezi şi, aruncând o privire speriată spre orologiu, striga:

— Deja atât de târziu!… Ah! Gillette, e de rău…

— Nu am vrut să vă trezesc, doamnă Marceline, spuse tânăra fecioară surâzând.

— Iute… În camera ta! Dacă tatăl tău ar şti că eşti trează după ora stingerii…!

— Este adevărat! Bietul tata…!

Gillette luă sfeşnicul şi se îndreptă către uşa camerei sale.

— Doamne Iisuse! exclamă dintr-o dată bătrâna pălind, s-ar zice că cineva umblă prin grădină…!

— Este vântul care răscoleşte frunzele…

Gillette abia sfârşi aceste cuvinte că uşa se deschise şi apărură patru oameni. Doamna Marceline dădu un strigăt ascuţit şi prăbuşindu-se în fotoliu leşină.

Gillette pălise…

Dar ea rămăsese neclintită şi dreaptă, cu sfeşnicul în mână.

— Observ că purtaţi spada, domnilor, spuse pe un ton ce tremura uşor. Este o ruşine că nişte gentilomi pătrund astfel într-o casă asemeni unor haimanale… Ieşiţi!

— Dumnezeule Mare! Cât de bine arată astfel! strigă regele pe un ton înflăcărat.

Şi, înaintând, cu toca în mână:

— Frumoasă copilă, de neiertat este crima ce v-a atras mânia! Dar veţi ierta când veţi şti ce iubire aţi inspirat şi este omul care vă iubeşte…

— Domnule! Domnule! Ieşiţi! spuse tremurând din cap până-n picioare de indignare şi de spaimă.

— Să ies! Fie! Dar numai cu dumneata! Oh! Dacă ai şti copilă, cât te iubesc! Cum îmi mai ard venele cu nerăbdarea unei pasiuni tinere! Vrei avere? Vrei putere? Vino! Oh vino! Vei fi regină!

— Infamie! Ajutor! Săriţi!

Regele o cuprinse în braţele sale, cu repeziciune.

Ea dădu un strigăt de spaimă, încercă să se zbată.

Dar atleticul răpitor deja o ducea cu sine alergând.

— Ajutor! Săriţi!

— Pe Maica-Prea-Curată! Copila se împotriveşte!

— Ajutor! strigă Gillette, dar cu glasul deja slăbit.

Nebun de pasiune, cu mişcări brutale ale mâinii, François Întâi căuta să înăbuşe strigătele tinerei fecioare.

Din câteva salturi, a trecut de grădina şi a ajuns în stradă.

— Ajutor! Săriţi! gemu Gillette.

— Să îndrăznească cineva să-ţi sară în ajutor! mormăi François Întâi, înfuriat.

— Hei! strigă în noapte un glas tânăr ce răsuna deodată ca o fanfară. Hei! Cerşetori ai infernului care faceţi să plângă femeile! Laşilor! Am să vă arăt eu vouă cum se tratează pungaşii!

— Şterge-o că lumea-i largă! strigă Sansac, sau eşti un om mort!

— Mie îmi place într-un loc restrâns! răspunse vocea.

— Spadă contra spadă! Pe Cel-de-Sus! Aceştia sunt gentilomi! Hoţi de femei, alegeţi ştreangul sau butucul?

Acel ce vorbea astfel apăru atunci în raza de lumină palidă a ferestrei.

Era un tânăr cu înfăţişare mândră, cu privirea ageră, cu mustaţa zbârlită, cu gură frumos desenată, arcuită de un surâs plin de un maliţios dispreţ…

În faţa acestei neaşteptate întâlniri, François Întâi se oprise, o lăsase jos pe tânăra fecioară pe care continua s-o reţină de încheietura mâinii.

Gillette întrezări pe tânăr… un surâs de adoraţie îi flutură pe buze… murmură un nume… şi, la capătul puterilor, se lăsă să alunece lângă un zid al grădinii.

— Atacaţi-l pe neobrăzat! urlă regele.

Un râs strident îi răspunse.

Cei trei curteni scoseseră spadele.

— În lături bădărane! mormăi Sansac.

— Lacheu murdar! rânji d'Essé.

— Desfrânat al infernului! tună la Châtaigneraie.

Spada cea lungă a necunoscutului sclipi. Iar vocea sa zeflemitoare licări.

— Pe coarnele diavolului, domnilor! Sunteţi prea generoşi! Bădăran! Lacheu! Desfrânat! Ce mărunţiş de obrăznicii! Mă îndatoraţi prea de tot! Dar sunt un bun plătitor… Păzea! Vi-i înapoiez! Iată pentru bădăran! Adună-i, domnule!

Sansac scoase un urlet: spada necunoscutului tocmai îi sfâşie braţul drept.

La Châtaigneraie şi d'Essé, se repeziră, împreună, cu spadele scoase… Avu loc un schimb de lovituri rapide, şi vocea muşcătoare a tânărului se ridică din nou:

— Datoria este deja mai uşoară… Păzea! Am să plătesc pentru lacheu! Ţine pentru lacheu, domnule! Serveşte-te fără teamă!

Răsună o înjurătură furioasă, şi d'Essé căzu ca un sac, în timp ce, printre loviturile repezite, necunoscutul îl ataca pe La Châtaigneraie.

— Dumnezeule Mare! strigă regele. Ia seama!

— Nu vă temeţi deloc pentru domnul! ripostă necunoscutul; o să fie plătit. Ştiu să plătesc! Ce monedă îi trebuie domnului? O frumoasă lovitură de dreapta! Păzea! Pentru desfrânat s-a plătit!

La Châtaigneraie, atins în piept, se gârbovi, cu un geamăt surd.

— Dă-i drumul acestei femei, hoţule.

— Mizerabile! roşi regele, ştii tu cine sunt eu?

— Tu eşti un mişel care, te strecori noaptea, pe ascuns în locuinţe pentru a semăna ruşine.

— Osândire! Vei fi spânzurat!

— Afară numai dacă nu te ţintesc de zidul ăsta…

— Nesăbuitule! Mă obligi să te strivesc prin dezvăluirea numelui meu… Dar asta îţi va aduce moartea! S-o ştii, isprăvi François Întâi cu o voce tunătoare! Să ştii, acest nume de temut! În genunchi mizerabile, în genunchi! Eu sunt regele Franţei.

— Iar eu, replică aspra voce a necunoscutului, eu, sunt Manfred, şi numele şi prenumele… Manfred fără familie, fără tată nici mamă, fără o para chioară, fără nici un căpătâi.

— Un cerşetor!

— Un om, domnule!

— Şi eu care mă înfuriam! Aventura este distractivă.

— Ia seama să nu devină tragică!

Vorbele se războiau, zornăiau – duel fantastic între un amărât necunoscut şi cel mai de temut monarh din lume…

— Nici un cuvânt, jupâne! continuă François Întâi cu un gest de suveran dispreţ.

— Să lăsăm spadele să vorbească!

— Şterge-o! Te iert!

— Scoate-ţi spada, domnule! Cât valorează o spadă de padova în faţa unei spade lungi a unui calic o vom şti!

— Aş, cerşetorule! Tu eşti în mâna călăului!

— Iar tu, la bunul meu plac!

Regele păli.

— Ascultă! spuse regele, mai trufaş, mai dispreţuitor: pentru ultima oară, cară-te! Şi îţi vei salva viaţa!

— Pentru ultima oară domnule, ascultă ce-ţi spun…!

Braţul său se alungi… vârful degetului atinse pieptul lui François Întâi.

— Într-o clipă, pumnalul îmi va înlocui degetul chiar în acest loc, dacă tu nu-i dai drumul acestei fecioare!

Degetul apăsa ca un vârf de fier.

Obrazurile celor doi oameni aproape că se atingeau, cumplite amândouă, crispate, livide…

François îşi aruncă privirea arzătoare în ochii lui Manfred, preţ de o secundă. Şi, în aceşti ochi, citi o îndrăzneală atât de nebună, o atât de violentă hotărâre încât fiorul rece al morţii îi atingea ceafa…

Regelui Franţei îi fu frică! Scăpă un suspin răguşit de ruşine. Şi mâna sa crispată pe încheietura fecioarei, se slăbi domol…

Palid, legănându-se, se dădu înapoi cu un pas… Apoi un altul!… Apoi un al treilea!… Sub apăsarea acestui deget de fier ce îi apăsa pieptul, se dădu înapoi!

Atunci Manfred, lăsă braţul în jos.

— Hai, Sire! spuse cu un calm nemaiîntâlnit.

— Cerşetorule! murmura regele, faci pe viteazul pentru că susţinătorii te înconjoară fără îndoială din umbră…!

Atunci, o idee de bravadă stupefiantă, nesăbuită, trecu prin mintea tânărului. Şi aceste cuvinte răsunară pe un ton de intraductibilă obrăznicie:

— În plină zi, în faţa gărzilor voastre, sire, voi veni să vă repet că orice om care bruschează o femeie este un laş!

— Vei veni?

— Voi veni.

— În ce loc…?

— Chiar la Louvru!

Atunci, Manfred, se întoarse către tânăra fecioară care asistase la această scenă, tremurând îngheţată de spaimă.

— Nu te teme de nimic, spuse cu o voce foarte tandră, ce făcea un contrast ciudat cu vocea muşcătoare de adineaori.

Ea ridică spre el priviri tulburate şi răspunse:

— Sunt în siguranţă… de când sunteţi aici…

Manfred tresări.

— Vino, spuse cu simplitate.

Îi luă braţul tinerei fecioare şi o duse cu sine după ce s-a asigurat dintr-o privire că nu era urmărit. Departe gândul, de altfel, ca regele Franţei să se fi putut înjosi la o treabă de spion!

Trei sute de paşi mai departe, se opri în faţa unei mici căsuţe de aparenţă burgheză şi izbi ciocanul de fier cu două mişcări grăbite.

Câteva secunde mai târziu, poarta se deschise; un om încă tânăr, cu obraz energic, cu frunte gânditoare, apăru, cu un sfeşnic în mână.

— V-am recunoscut după cum aţi bătut. Intră prietene drag, şi spune-mi ce te aduce: bucurie sau nenorocire…?

— Maestre Dolet, spuse cu gravitate tânărul, tocmai am venit să vă cer ospitalitate pentru această copilă…

— Să fie binevenită! Am s-o trezesc pe soţia mea şi pe fiica mea Anette… Intraţi… casa vă stă la dispoziţie…

Gillette făcu un pas, şi chipul său gingaş apăru din plin în lumina sfeşnicului.

Manfred o văzu şi ochii lui uimiţi se umplură de admiraţie pasionantă…

— Oh! gândi el, ce frumoasă şi mişcătoare este cu emoţia ei neprihănită!

Tânăra fecioară murmură:

— Cum să vă mulţumesc, domnule…

În această clipă o rumoare surdă se făcu auzită. Ea venea de departe din capătul străzii întunecate.

Fără să-i răspundă lui Gillette tânărul, apucă mâna stăpânului casei.

— Nobile prieten, spune-mi că vei avea grijă de această copilă ca de propria voastră fiică.

— Jur, prietene!
— Că, orice s-ar întâmpla, o voi regăsi aici.
— Jur.
— Mulţumesc, maestre Dolet. Şi acum, închideţi poarta repede. Pe curând!
Se avântă în afară şi se înfundă în umbră, în partea dinspre poarta Saint-Denis…
Capitolul V Mama.
Regele François Întâi rămăsese o clipă nemişcat, cu ochii aţintiţi asupra grupului format de Manfred şi Gillette…
De îndată dispărură…
Apoi fără a arunca o privire asupra curtenilor săi leşinaţi, morţi poate, o porni la drum.
Regele îndeplinise această îndeletnicire de spion nocturn de care Manfred îl socotise incapabil. De departe, asista la intrarea lui Gillette în casa lui Dolet… apoi văzu poarta închizându-se… îl întrezări pe Manfred care se îndepărta.
Atunci se apropie, se opri în faţa casei.
Şi făcu un gest ameninţător.
Deodată, înfricoşat, trase cu urechea.
Rumoarea pe care Manfred o auzise se apropia cu repeziciune… François Întâi se afundă în spatele unei bârne unde se legau caii şi aşteaptă tremurând. Ce se petrecea? Vreo revoltă, poate!
După o clipă, o trupă numeroasă de oameni apăru. Mergeau în rânduri strânse, luminând cu lanterne…
Regele avu o tresărire profundă.
Nu era o revoltă! Nu erau cerşetori! Era paza din Paris…!
Se avântă, cu un suspin răguşit de bucurie, şi puse mâna pe umărul omului ce mergea în frunte.
— Regele, exclamă şeful care se descoperi şi, cu un gest, opri trupa. Sire, ce imprudenţă…!
— Linişte, Monclar!… Ascultă… acest cerşetor… acest Manfred…
— Mă aflu pe urma sa, sire… Am dat ordin să se bareze străzile… afurisitul nu-mi poate scăpa…

— Este aici spuse regele cu o voce în care întreaga sa mânie comprimată făcu explozie, înaintea voastră… la cinci sute cam la cinci sute de paşi… Monclar, arestează-l pe omul acesta!… să moară!… Chiar în noaptea aceasta… Să moară torturat… Vreau un supliciu teribil. Repede, Monclar, aleargă!

Marele magistrat făcu un semn.

Locotenentul său veni să se aşeze în spatele lui François. Întâi cu doisprezece oameni de escortă.

Apoi, contele de Monclar plecă la pas urmat de restul trupei sale – vreo patruzeci de soldaţi – în direcţia indicată de François Întâi.

Regele avu un surâs teribil de cruzime rece, de ură şi de răzbunare satisfăcute. Atunci el se întoarse către locotenentul marelui magistrat.

— Domnule, ordonă, bateţi la această uşă.

Ofiţerul dădu ascultare, şi ciocanul răsună.

Poarta rămase închisă… casa mută şi întunecoasă… o nouă lovitură de ciocan mai violentă…

Din nou linişte! Ofiţerul interogă pe rege cu o privire.

— Să se spargă uşa! spune François Întâi, cu dinţii strânşi, figura împietrită într-o expresie de implacabilă hotărâre.

Soldaţii înaintară… În acest moment un strigăt lugubru sfâşie noaptea:

— François! François! Ce-ai făcut cu fiica noastră…?

Regele tremura… păli…

— Oh! murmură el. Nebuna!… Margentine!… Oh! Această îngrozitoare tânguitoare!

Da! Era nebuna! Margentine cea Blondă…!

Rătăcea pe străzile întunecoase, biata mamă!… Striga eterna-i durere. Îşi cerea fiica. Ea o revedea în imaginaţie, pe această fiică, pierdută de aproape doisprezece ani…!

Şi, printr-un emoţionant fenomen al nebuniei sale, ea o revedea mereu micuţă… aşa cum o văzuse în ultima zi! Fiica ei se află încă, în mintea ei, fetiţa pe care ea o lua odinioară în braţe…

Iar acum, ea o căuta. O dorea! Şi era nespus de îngrozitor, acest strigăt matern, această sălbatică disperare ce ţâşnea în regretabile tânguiri! Ea apăru, cu părul despletit, pe jumătate goală, şi buimăcită se opri în faţa lui François Întâi.

Ezită o secundă… Apoi cu un glas în care tremura un plânset:

— Domnule… poate aţi întâlnit-o… spuneţi… o fetiţă tare micuţă, domnule… şase ani… blondă… plăpândă… atât de delicată… afară… pe o vreme asemănătoare… Oh! spuneţi, domnule! Vreţi ca să vă spun numele ei… un nume frumos… Ea se numeşte Gillette… Gillette… Gillette vă zic!… Gillette…!

Aceste ultime cuvinte produseseră asupra lui François Întâi un efect miraculos…

Fu scuturat de un tremurat convulsiv. Uită de tot ce-l înconjura, n-o văzu decât pe Margentine… metresa lui! El se bâlbâi:

— Gillette!… Fiica ta!… Doamne! Doamne! Întâmplările acestea sunt posibile…!

Mama, fără îndoială, nu-l înţelese din cauza demenţei sale. Cu vocea ei nespus de tandră, asemeni unei mângâieri, continuă:

— Gillette… un nume frumos… nu-i aşa?… De cât timp o caut… La Blois am pierdut-o… Cunoşti Blois?… are şase ani, biata micuţă… La Blois îţi spun… Acolo am iubit… oh! iubit… iubit.

Şi deodată violentă, sălbatică:

— François unde este fiica ta?

— Oh! murmură François zdrobit. Asta este îngrozitor… O iubesc pe fiica mea… Asupra fiicei mele am atentat… Fiica mea se află aici! El o priveşte cu aviditate pe nebună… Are să-i spună poate!… Poate o flacără ţâşnită din depărtările iubirilor tinereţii sale are să-i lumineze tenebrele gândirii ei! În acest moment un uruit surd… Ceva trecu cu mare zgomot… o trăsură avântată în galop, alergând în noapte,

cu un nu ştiu ce misterios şi sinistru, ca şi cum ar fi dus secretul vreunei drame abominabile… Margentine văzu trăsura… O idee nouă trecu prin bietul ei creier, şi ea se avântă, cu un tânguit:

— Mi se ia fiica!

O clipă mai târziu, ea dispăruse.

În depărtare, uruitul vuia.

Uluitul François Întâi privea… Soldaţii nu îndrăzneau să facă o mişcare. Se pare că ofiţerul a dezvăluit mai târziu că l-a văzut pe rege făcând o mişcare pentru a se avânta la rândul său, apoi că se oprise trecându-şi mâinile pe frunte, scoţând suspine asemănătoare cu plânsetele, murmurând lucruri neinteligibile dintre care se distingeau clar doar aceste cuvinte:

— Oh!… dar este monstruos… simt că o iubesc încă… nenorocitul!

Şi el a fixat priviri de nebun spre poarta lui Dolet. Ce se petrecea oare în această inimă?… Ce luptă înspăimântătoare se dădea între amorul senzual şi cel paternal? Şi deja, pe ruinele gândirii regale, era incestul ce se ridica, palpitând de dorinţi surexcitate?… Cine ar putea s-o spună! Când regele păru că-şi revine în fire, ofiţerul se încumetă să-l întrebe:

— Sire, ce trebuie făcut?

— Domnule, răspunde regele cu o voce stranie, îngrozitoare, v-am spus să spargeţi uşa…!

Capitolul VI Refugiu sau mormânt.

Manfred, fără să alerge, mergea în pas vioi. Urechea sa exersată măsura din secundă în secundă distanţa ce îl separa de oamenii pazei. El i-a dibuit şi a surâs dispreţuitor.

La prima stradă voi să se întoarcă… Dar din umbră, văzu cum lucesc nişte suliţe. Ridică din umeri şi continuă drumul.

— Se pare că domnul magistrat se distrează!

A doua stradă era baratată…

— Ah! Ah! Farsa continuă? A treia, următoarea, toate străzile ce dădeau în marea arteră se umpleau de suliţe…

— Bine! zise Manfred marile onoruri! Parisul sub arme la trecerea mea!

În spatele lui deodată, auzi glasul unei gărzi care începuse să fugă. În faţa lui, poarta Saint-Denis, închisă la această oră! Era prins!… Avea să moară! Pentru un moment, gândul său se îndreptă către această tânără fecioară pe care i-a încredinţat-o adineauri maestrului Dolet… Inima sa bătea mai iute. Un pic de amărăciune îi crispă buzele îndrăzneţe…

— Haide! zise râzând, nu am fost născut pentru existenţa… tihnită şi pentru iubirile burgheze! Calic sunt, calic am să mor… Dar, pe toţi dracii… asta nu va fi fără să sfâşii câţiva dintre aceşti răi copoi!

Cu o mişcare care îi stârnise dorinţa de fapte de vitejie de pe vremea cavalerilor îşi trase spada sa cea lungă şi, clătinând din cap, ca un mistreţ, nu se pregătea pentru apărare ci pentru atac.

— Înainte! tună glasul lui Monclar. Iată-l! Îl prindem!

— Nu încă! spuse Manfred. Şi se năpusti cu spada scoasă din teacă…

La al doilea asalt, răsunară strigăte printre oamenii poliţiei… un vuiet de tunet zdruncină pavajul… o trăsură în goana mare a apărut, cotind dreapta spre poartă înghesuind şi răsturnând pe poliţişti… Poarta Saint-Denis a fost deschisă… De către cine? Pentru ce?

Este ceea ce nu voi să mărturisească niciodată sergentul căruia i s-a deschis un proces în care nu se găsi nici o urmă de complicitate cu Manfred.

Acesta văzu trăsura afundându-se sub portal… A fost un fulger… Avu o scurtă exclamaţie de bucurie nebună…

Dintr-un salt se năpusti către poartă, doborî cu o lovitură de baston un soldat care-i aţinea calea barându-i trecerea, răsturnă pe sergent şi se avântă afară din oraş… Era salvat…!

Făcu o sută de paşi alergând, apoi se opri.

— La dracu! Ce bine e să trăieşti!

Nu-l mai urmăreau…!

Atunci râse liniştit.

— Când v-am spus, domnule Monclar, că nu va fi pentru seara aceasta. Mi-e tot una, adăugă, datorez foarte mult conductorului acestei trăsuri… Brav surugiu! Domnul călău are să-ţi poarte pică!

Şi vorbind astfel, el privise înspre partea unde trecea trăsura. Nu a văzut-o, dar a auzit zgomotul de fiare de sub roţi care scrâşneau penibil pe coasta Montfaucon.

Începu să o urmărească de ia distanţă. După douăzeci de minute, zgomotul roţilor a încetă!

— Straniu! murmură Manfred, ai zice că s-a oprit la piciorul marei spânzurători.

Se apropie cu iuţeala se strecură în spatele turelor de mărăcini… şi ce văzu atunci,… ceea ce întrevedea îl făcu să tremure de uimire şi de groază…

Acolo, la câţiva paşi de el, se ridica o formidabilă maşină a morţii… o femeie se zbătea cerând iertare, în braţele unui om care o târa către spânzurătoare.

Manfred asista la oribila scenă fără să poată scoate un ţipăt, sau să facă un gest… A fost rapid şi infernal…

Deodată, văzu trupul femeii care se legăna în gol. Bărbatul se urcă din nou pe capra trăsurii, şi aceasta, zdruncinându-se cu greutate, o ştergea către Montmartre.

— Oroare! bâigui Manfred tulburat.

Să se avânte atunci, să escaladeze temelia zidăriei, să ridice femeia în braţele sale, să taie frânghia cu tăişul pumnalului său, să coboare din nou, să o aşeze pe nefericită pe pământ… totul se execută ca într-un coşmar şi dură câteva secunde.

În genunchi lângă femeie, Manfred îi puse mâna pe piept… Inima bătea…

Atunci, privi de aproape şi nu putu să-şi reţină un strigăt de admiraţie:

— Cât de frumoasă e, cu toate că e palidă!

Se scurse un minut.

Puţin câte puţin, necunoscuta îşi revenea în fire.

— Sunteţi salvată, Doamnă.

Ea se ridică anevoie.

— Salvată! murmură cu o voce slabă.

— Privi în jurul ei… şi deodată, îşi aminti.

— Salvată! repetă ea – nu cu fermecătorul extaz ce urmează marilor pericole evitate, ci cu o înfricoşătoare expresie de ură.

— Salvată! Observ!… Da, observ… oh, blestem laşului!… Ţie François… Răzbunarea Madeleinei va fi destul de oribilă încât şi în secolele următoare o să se vorbească de asta…

— Domnule, reluă ea dintr-o dată, vă datorez infinit mai mult decât viaţa… Numele dumneavoastră…?

— Manfred…

— Dacă sunteţi sărac, dacă sunteţi persecutat, dacă suferiţi, dacă aveţi nevoie de un devotament veniţi când vă va conveni, la orice oră ar fi… veniţi în căsuţa din apropiere de Tuileries. Şi daţi-vă numele… asta va fi de ajuns…!

Cu aceste cuvinte, Madeleine Ferron porni din loc şi dispăru în întuneric, lăsându-l pe tânăr stupefiat.

Era gata să se lanseze în urmărirea ciudatei femei, împins de o irezistibilă curiozitate, când zări umbre agitându-se la vreo treizeci de paşi înaintea lui.

Uitase de domnul de Monclar…!

Dar el nu-l uitase…!

Da… erau zbirii… Înaintau căţărându-se…

Manfred se sprijini de temelia spânzurătorii, cu suprema speranţă că poate ar trece fără să-l vadă…

Această temelie era săpată în chip de pivniţă…

O poartă de fier se deschise pe una din laturi, or în această pivniţă, dezgustător osuar, temniţă a morţilor, ultimă închisoare a torturaţilor, se aruncau cadavrele haimanalelor spânzurate la Montfaucon…

Sprijinindu-se de perete, Manfred simţi că se afla lângă poarta de fier…

Sub apăsarea sa, poarta cedă… Era deschisă. Avu un moment de ezitare apoi, dispăru în pivniţă… în temniţa morţilor…!

Sub paşii săi, auzi trozniturі…

Erau scheletele care se fărâmau…

Se opri cu inima zdrobită de o spaimă aşa cum n-a mai încercat niciodată… printr-o senzaţie de misterioasă oroare… la gândul că aceste braţe descărnate care se întindeau în apropiere de el, de aceste capete care te priveau cu ochii lor goi…

Şi asta deveni atât de cumplit că, deodată, porni către poarta de fier… Se sufoca!… Aer!

Avea nevoie de aer cu orice preţ! Cu riscul unei bătălii împotriva a patruzeci de zbiri…!

În acest moment, văzu o umbră ridicându-se în faţa deschiderii… o mână se întinse… Poarta fu închisă cu violenţă… Şi Manfred, înmărmurit, cu părul zbârlit, lovit de o teroare fără nume, auzi pe marele magistrat trântind acest ordin:

— Zece oameni să păzească această poartă zi şi noapte! Nu se va deschide decât peste opt zile… Când cerşetorul va fi mort…!

Capitolul VII Jurământul lui Étienne Dolet.

Maestrul Dolet, celebrul editor. Îşi avea atelierele în incinta Universităţii, pe colina Saint-Genevi?ve cu firma Dolou?re d'Or. Dar el locuia în strada Saint-Denis, cu soţia sa. Julia, şi fiica sa, Avette.

Doamna Dolet era o femeie de treizeci şi cinci de ani, de o remarcabilă inteligenţă, de o mare bunătate. Ea îşi seconda soţul în lucrările sale, şi era pentru el însoţitoarea ideală, îngerul căminului, consolatoarea în ceasurile de tulburare şi disperare, de care savantul avusese parte în viaţa sa.

Avette era o tânără de optsprezece ani. Avette este un cuvânt care, în câteva vechi provincii ale Franţei, însemna „albină”. Ea era într-adevăr zveltă şi graţioasă ca o albină; dar ca şi albina, ea avea înţelepciune şi prudenţă. Era un

caracter puternic şi drept, o natură vibrantă, o inimă delicată şi tandră…

Astfel era familia în care o violentă întâmplare a vieţii agitate a acestei sumbre epoci răvăşite o aruncase pe Gillette de Chantelys.

După plecarea grăbită a lui Manfred, Étienne Dolet închisese cu grijă poarta, o barase cu un lanţ, întorcându-se către Gillette ce tremura din toată fiinţa:

— Aici, copila mea, eşti în siguranţă… Nu tremura astfel… Julie! Avette! chemă el cu voce tare.

Cele două femei, trezite deja de zgomot se îmbrăcaseră în mare grabă.

Ele apărură în capătul unei frumoase scări de lemn ce conducea la etajul superior şi coborâră.

— Avette, spune cu gravitate Dolet, prietenul meu Manfred este aproape frate cu logodnicul tău Lanthenay… El ne face onoarea să ne încredinţeze această tânără fecioară… Iubeşte-o ca şi cum ea ar fi sora ta.

În câteva cuvinte, el o puse pe soţia sa la curent de ceea ce se petrecuse adineauri, şi deja cele două femei o copleşeau pe Gillette cu mângâierile lor…

Ea se simţi că trăieşte din nou, surâdea cu tandreţe…

— Cât de frumoasă eşti! spunea Avette. Ştii că noi ne cunoaştem bine, nu-i aşa mamă…?

— Desigur, reluă Julie, v-am văzut trecând de câteva ori…

— Te admiram… te consideram atât de frumoasă…

— Şi tu eşti la fel, de frumoasă! spuse Gillette cu o sinceră şi naivă admiraţie.

— Manfred este prietenul tău?… Ce fericire!… Este atât de viteaz… şi atât de bun… Lanthenay îl iubeşte atâta…!

— Eu nu-l cunosc decât de curând, răspunse Gillette roşind… l-am văzut de câteva ori… Cred într-adevăr că este foarte viteaz… El m-a salvat de la un mare pericol… Nu-l voi uita niciodată!

Îşi frământa mâinile cu putere, cu un gest nervos ce îi era obişnuit. Frumoşii săi ochi se întunecară.

Îngrozitoarea scenă se reprezenta acum în imaginaţia sa cu o înfricoşătoare claritate.

Prea delicate pentru a o întreba, Julie şi fiica sa se străduiau să o consoleze pe Gillette. Dolet privea această scenă tihnită şi dulce cu ochii săi gravi de gânditor.

— Oh! spuse atunci Gillette, tulburată de spaimă, necunoscuţii care au intrat pe neaşteptate,… şi acest om care mă insultă cu privirea, cu vorba lui şi… m-a cuprins în braţe… să mă ia cu el… Oh! Omul acesta mai ales! Mă înspăimântă! Mi-a inspirat o insurmontabilă aversiune!

— Dragă copilă!… Nu vă temeţi de nimic!

— Nu-i aşa doamnă… că nu mai am de ce să mă tem?

— Sunteţi în perfectă siguranţă aici, reluă Étienne Dolet.

În acest moment ciocanul de la poartă răsună puternic, imperios.

Gillette deveni palidă ca o moartă.

Julie şi Avette se îndreptară spre Étienne Dolet cu o privire de interogaţie înspăimântată. Foarte calm, maestrul editor făcu un gest pentru a recomanda linişte celor trei femei. Apoi el ridică o draperie neagră, deschise o uşă, apăru o nişă.

Aici îşi avea Dolet cărţile cele mai preţioase.

Cineva bătea pentru a doua oară cu mai multă violenţă.

Avette o conducea pe Gillette în nişă… Dolet lăsă să cadă draperia. Julie rămăsese aproape de el. El merse să asculte la uşă şi auzi o voce care îl făcu să tresară… o voce pe care o recunoscu! Bubuituri teribile zgâlţâiră uşa.

Era evident că mai avea un pic şi ceda.

Étienne Dolet privi către o scânteietoare panoplie de arme care împodobea unul din panourile de lemn sculptat ale sălii.

Dar după un moment de meditaţie, renunţă.

Atunci împinse un fotoliu în mijlocul sălii cu ornamente bogate.

El se întoarse către poarta de la stradă, se aşeză şi cu chipul impregnat de un calm majestuos, aşteptă!

Dintr-o dată, într-un zgomot strident de lemn ce se sfărâmă, uşa cedă.

Numeroşi oameni intrară în sală…

Dolet rămase aşezat…

— Ce va să spună asta, domnilor! rosti cu vocea sa importantă şi demnă. În plin oraş, se asediază o casă tihnită! Se sfarmă uşa, se intră prin violenţă! Luaţi seama, domnilor, am să mă plâng regelui care cu înalta sa justiţie…

— Maestre Dolet! îl întrerupse deodată aceeaşi voce pe care editorul o recunoscuse afară, din ordinul meu au intrat oamenii aici…

— Regele! spuse Dolet cu aceiaşi calm impasibil.

Se ridică şi se înclină profund.

— Majestatea Voastră este binevenită în locuinţa mea. Această vizită în ciuda circumstanţelor în care se face, va rămâne o eternă onoare pentru casa şi fidelul supus care o locuieşte. Să binevoiască Majestatea Voastră să ia loc în acest fotoliu… Julie, ia cupa de argint aurit, adu vin vechi de Burgundia din acela ce datează de la naşterea fiicei noastre. Grăbeşte-te să-i oferi sirelui nostru dovezile de ospitalitate şi de supunere la care are dreptul.

— Bine, bine, maestre! spuse regele cu o ciudată stânjeneală.

— Ah! Sire! reluă editorul, niciodată nu-mi voi ierta că am făcut-o să aştepte pe Majestatea Voastră… Dacă aş fi ştiut că augustul vizitator bătea la uşa mea! Dacă cel puţin ar fi strigat parola în faţa căreia orice bun supus se înclină: „În numele regelui!”

— Este adevărat, se bâlbâi locotenentul, am omis să anunţ „În numele regelui”, dar…

— Tăcere! porunci François Întâi. Maestre Dolet nu vă incriminez. Să revenim la fapte. Aţi primit de curând scurta vizită a unui bărbat… un fel de… un cerşetor… pe nume Manfred…

— Da, Sire, spune Dolet: este prietenul meu.

— Prietenul dumneavoastră! Aveţi prietenii ciudate maestre!

— Ah! Sire, se va fi făcut, fără îndoială, vreo legătură răutăcioasă cu Majestatea Voastră în privinţa acestui tânăr! Mărturisesc că e puţin cam iute de mânie... Dar peste toate acestea posedă o calitate care l-ar face cu siguranţă apreciat al regelui care este un cunoscător: curajul!

— Destul, maestre!... Acest... nobil cavaler care se va socoti cu marele meu magistrat şi... călăul... a adus aici o tânără fecioară...!

— Da, Sire.

— Această tânără fecioară se află încă în casa dumneavoastră?

— Da, Sire.

— Maestre Dolet, aduceţi-mi-o de îndată...

— Nu, Sire.

— Revoltă! bombăni regele.

— Onoare, Sire. Mi-ar place mai mult să mă expun mâniei voastre decât dispreţului vostru. Am făcut legământ, Sire, că această copilă nu va ieşi de aici. Ce ar gândi Majestatea Voastră de acela dintre supuşi care ar călca jurământul dat!

Regele păstră tăcerea pentru o clipă.

El înţelegea ceea ce era fals în situaţia sa, odios în demersul său. Se simţi umilit, se compara involuntar cu acest simplu burghez, cu acest editor a cărui privire calmă, cu fizionomia marcată de demnitate îi impunea un fel de respect... şi aşa îl micşora.

— Maestre, zise cu un freamăt de mânie, cuvintele voastre îmi dovedesc pentru ultima oară ceea ce ştiam deja: că sunteţi animat de un spirit al naibii şi că autoritatea sacră a regelui nu are mai multă influenţă asupra supunerii dumneavoastră decât autoritatea venerată a Bisericii... Cu toate astea, înţeleg sentimentul care v-a îndemnat, accept să nu iau în considerare ceea ce am auzit adineauri...

Locotenentul şi soldaţii ascultau această conversaţie cu o stupefacţie crescândă. Ce tulburare necunoscută tulbura

într-atât spiritul regelui pentru ca rezistenţa editorului să nu provoace deloc o teribilă explozie de mânie…!

Şi ei fremătară de indignare când Dolet răspunse:

— Sire, la ceea ce Majestatea Voastră a auzit adineauri, eu nu mai am nimic de adăugat.

— Să se scotocească toată casa! tună François Întâi. Să fie înhăţat acest om! Să fie azvârlit în Bastilia!

Julie scoase un strigăt de groază şi voi să se arunce de gâtul soţului său.

Dar deja acesta era înconjurat de gărzi…

Nefericita femeie împinsă cu violenţă, era gata să cadă peste fotoliu.

În acest moment, draperia nişei se ridică. Gillette apăru, foarte palidă, dar foarte fermă, şi, înaintă către rege care, tulburat, pradă unei mulţimi de sentimente contradictorii, o privea cu o avidă curiozitate.

— Fiica mea! murmură cu o voce atât de joasă că nimeni nu-l auzi.

Dolet aruncă fiicei sale Avette o privire de teribil reproş.

— Tată! tată! Am făcut ce am putut ca s-o împiedic!… strigă fata.

— Sire! spuse atunci Gillette cu o voce care abia tremura, ignor cauza persecuţiei a cărei victimă sunt… Aştept să o aflu de la dumneavoastră!

O tăcere de moarte se aşternu în încăpere.

Dolet, înconjurat de soldaţi, aruncă o privire de admiraţie spre Gillette… Julie şi Avette îşi împreunară mâinile cu spaimă…

Cât despre rege, pălea şi roşea una după alta… Gândurile i se învălmăşeau în cap… Era încolţit de un impas…

— Copila mea, bâlbâi în sfârşit regele… nu sunteţi deloc persecutată… vă jur… vă dau cuvântul meu de gentilom şi de rege că veţi fi respectată… nici un cuvânt, nici un gest ofensator… Gillette, trebuie să veniţi la Luvru…!

O idee perversă îi trecu deodată prin minte.

— Veţi veni la Luvru, încheie regele cu mai mult sânge rece aparent, sau maestrul Dolet va merge la Bastilia… Alegeţi!

— Sire, Sire! strigă Dolet, abuzaţi de nevinovăţia acestei copile! E odios!

— Tăcere! Sau pe Bunul Dumnezeu, maestre Dolet, v-a sunat ceasul! Răbdarea mea este la capăt!… Călăul se uită la dumneavoastră, maestre!

— Şi pe dumneavoastră, Sire, istoria vă priveşte – călău mai teribil pentru dumneavoastră decât poate fi executorul vostru pentru mine!

— Pe Maica Sfântă, asta întrece orice măsură! Ofiţer, la Bastilia cu el.

— Sire, un cuvânt! strigă Gillette aruncându-se înaintea soldaţilor. Vă urmez dacă îl eliberaţi pe omul de curaj care acceptă, în această clipă nefastă, să servească de tată celei care n-a avut deloc tată…!

La aceste cuvinte, François Întâi, care nici o clipă n-a pierdut-o din ochi pe Gillette, şi care manifesta inexplicabile schimbări bruşte de fizionomie, de gest şi de voce, François Întâi tresărea şi pălea.

— Aceea care n-a avut deloc tată! bâlbâia regele.

Făcu un semn: soldaţii se îndepărtară de Étienne Dolet.

Apoi înaintă şi luă mâna lui Gillette.

Tânăra fecioară fremăta. Avu o mişcare bruscă de ezitare şi de spaimă.

— Copilul meu, spuse regele – şi el insistă pe acest cuvânt, şi vorba sa tremura straniu – copilul meu, vă inspir aşadar oroare?… Nu vă temeţi de nimic, vă implor… Cuvântul meu regal vă este un garant de care nimeni din lume, până acum, nu s-a îndoit…

— Sire vă urmez! răspunse cu fermitatea deznădejdii sale.

Şi ea aruncă lui Étienne Dolet o privire de infinită recunoştinţă.

Maestrul editor vru să intervină o ultimă dată… dar deja regele o conducea pe Gillette de mână, păşind peste pragul

uşii.

— Infamie, mormăi Dolet, cu pumnii strânşi.

— Biata copilă! murmură Julie ştergându-şi ochii.

Capitolul VIII Cei doi taţi.

A doua zi, uşa vastului şi somptuosului cabinet în care François Întâi avea obicei să primească pe curtezanii săi nu se deschise deloc.

Regele voia să rămână singur… Regele medita; zvonuri ciudate circulau prin Luvru…

Se povestea că o tânără fecioară de o frumuseţe strălucitoare fusese adusă noaptea la Luvru, că doamnele de onoare fuseseră trezite, că un apartament fusese pus ia dispoziţia acestei necunoscute…

Unii surâdeau şi întrebau ce va crede doamna ducesă d'Etampes, favorită de drept a Regelui François. Alţii clătinau cu gravitate din cap… Se spunea că regele era foarte tulburat… Extraordinar: nu s-a culcat deloc.

Domnul de Bassignac, valetul său de cameră, îşi petrecuse noaptea în anticameră, aşteptând în zadar, ordinele Majestăţii sale…

În zori2 regele s-a dus în cabinetul său, interzicând să fie deranjat.

Regele s-a apropiat de focul imens luminos care strălucea în vastul şemineu. Îşi întindea mâna către flacără, ca şi când i-ar fi fost nespus de frig. Din când în când dârdâia. Era posomorit, gânditor, mormăia cuvinte confuze. Apoi se ridica, se plimba agitat. Se opri murmurând:

— E fiica mea…!

Şi un fel de stupoare amestecată de furie şi spaimă se desluşea pe chipul său palid.

Deodată, chemă valetul… acesta sosi în mare grabă.

— Să fie eliberat bufonul, spuse calm François Întâi, şi să fie aici într-un ceas; dacă vrea să iasă din Luvru, să fie oprit… Trimite după garda sigiliilor.

Cinci minute mai târziu, garda sigiliilor se afla înaintea regelui.

— Domnule, spuse acesta, îmi veţi pregăti şi prezenta la semnat scrisori de nobleţe pentru… Se opri, ezită, îşi reluă plimbarea sacadată…

Garda sigiliilor aştepta în linişte.

După zece lungi minute regele reluă, cu o voce grăbită:

— Pentru domnişoara Gillette, numită Gillette Chantelys. O numesc ducesă!… Până atunci… treceţi în scrisori că îi dau domeniile mele din Fontainebleau. Duceţi-vă, domnilor!

Garda sigiliilor ieşi fără să spună un cuvânt şi de îndată ciudata ştire a acestui eveniment se răspândi în Luvru cu iuţeala fulgerului.

Regele scoase un suspin de uşurare.

Apoi îşi reluă locul în faţa focului, şi cufundat într-o meditaţie îndârjită, pierdu noţiunea timpului. Deodată, îl făcu să tresară, o voce pe care nu o cunoştea…

— Sire, mi-aţi poruncit să vin să vă întâlnesc. iată-mă.

— Cine a intrat?… Cine vorbeşte fără ordinul meu…?

Se întoarse şi rămase stupefiat: Triboulet se afla înaintea lui.

— Tu eşti, bufonule…!

— Nu, Sire. Omul care se află înaintea dumneavoastră nu este bufonul regelui: se numeşte Fleurial3 cinstit, supus, venit pentru a cere dreptate…

Regele îi examină pe Triboulet cu o mirare profundă.

Triboulet era de nerecunoscut.

În camera în care locuia la Luvru, îşi dezbrăcase costumul de bufon. Era îmbrăcat ca un burghez înstărit care ar fi avut un doliu; haina lui de postav negru, vesta scurtă cu mâneci de catifea, toată neagră pe care o ţinea în mână scoteau în evidenţă paloarea înfricoşătoare a chipului său.

O seninătate dureroasă înlocuia masca de ironie pe care i-o cunoştea regele. Ochii săi uscaţi şi înflăcăraţi, erau încercănaţi. Vocea sa stridentă devenise gravă: s-ar fi zis că lacrimile îl zdrobiseră, de era atât de tandru în această seriozitate…

Se ţinea drept şi ferm… Abia dacă se observa că avea un umăr strâmb…

Bufonul dispăruse: era un bărbat care stătea înaintea regelui. François Întâi, trecând peste prima sa impresie, avu un gest de dispreţ.

— Bufonule, spuse regele cu acel surâs de dispreţ care îi era obişnuit, bufonule, îţi iert necuviinţa de ieri, cu condiţia să nu continui această farsă… Du-te bufonule, mergi, ia-ţi straiele şi revino de îndată. Mă vei distra… Mă plictisesc, în dimineaţa asta…

Triboulet ascultase, cu ochii plecaţi, cu mâinile tremurânde.

Iată ce-i răspunse:

— Sire, ce aţi făcut cu fiica mea Gillette?

Într-o clipă regele fu în picioare. Apucă violent braţul lui Triboulet.

Chipul său tulburat de mânie, de uimire, de mii de sentimente contrare, se apropie de chipul calm şi dureros al lui Triboulet:

— Mizerabil nebun! bâigui el cu o voce aproape de neînţeles. Tu spui… repetă… îndrăzneşti să spui!

— Sire disperarea unui tată nu cunoaşte limitele îndrăznelii. Vă întreb: ce aţi făcut cu Gillette, fiica mea?

Regele scrâşni din dinţi. Zgâlţâi frenetic braţul lui Triboulet. Spuse:

— Îţi tai capul, bufon josnic, dacă vreodată orice ar fi se va auzi în lume ceea ce mi-ai spus adineauri!

— Sire, copilul meu! Vreau copilul meu!

Triboulet se exaltă… un soi de nebunie îi tulbura acum privirea.

Cu o voce şi mai joasă încă, mai aspră, regele adăugă:

— Minţi! Minţi! Gillette nu este, Gillette nu poate să fie fiica unui bufon!

— De ce, Sire? De ce? îl întrerupse Triboulet tulburat.

— Pentru că este fiica regelui, înţelegi tu, mizerabile… pentru că este fiica mea… a mea!

Triboulet se clătină, cuprins de ameţeală. O bucurie imensă şi delirantă, o durere nefastă: aceste două sentimente se năpustiră împreună, în aceeaşi secundă asupra inimii lui înnebunite.

Bucurie!… Gillette era respectată, Gillette era curată, pentru că regele, răpitorul ei, era tatăl ei!

Durere!… Gillette nu mai este fiica lui… de vreme ce era fiica lui François Întâi. Şi mai întâi de toate, bucuria îl învăluia, se revărsa tumultuos, în adevărate rafale. Se lăsă să cadă în genunchi pe parchet.

— Sire! Oh! Sire! Fiţi binecuvântat! Cât de nobil şi generos sunteţi să-mi daţi de veste că fiica mea… bietul meu înger… atât de curat… n-a suferit decăderea! Este curată… şi eu, eu îmi închipuiam ieri… oh! Sunt nebun… râd… plâng… nu luaţi seama la mine, sire. Închipuiţi-vă condamnatul care, în celula sa, aştepta călăul. Uşa celulei se deschide… dar nu este călăul, este iertarea! Este viaţa!

Închipuiţi-vă ce bucurie… Eu sunt de condamnat. Ah! Nu mai pot de bucurie! Mă copleşeşte! Vă binecuvântez, Sire! Am fost prost! Eu care credeam că un capriciu… o iubire îl atrăgea pe regele meu către fiica mea! Triplă neghiobie!

Era un tată care-şi dorea fiica! Nu-i firesc? Nu erau priviri de dorinţă ce cădeau asupra ei! Se poate, fără să mori, să încerci asemenea bucurii…

Triboulet lăcrima încetişor. Nu mai striga… cuvintele lui curgeau, tremurânde printre suspine…

Şi, în timp ce regele se cufunda crispat de evocarea iubirii sale… a capriciului său şi îl privea pe Triboulet la picioarele sale, nefericitul continua:

— Fiica regelui! Zău! Mă îndoiam! Şi eu îmi spuneam la fel!… Este atât de frumoasă… O coroană îi trebuie frunţii aceleia! Şi părul ei frumos de aur, domnişoară, credeţi-mă se va înfrumuseţa sub perle şi diamante! Sunteţi fiica unei rege. Ce spuneţi de asta? Vă închipuiaţi că sunteţi o biată fată pierdută… culeasă de vreun burghez mediocru… Ei bine, nu, domnişoară! Sunteţi fiica regelui!

Deodată, regele pronunţă:

— Ridică-te, bufonule!

O spaimă îngrozitoare îi strângea inima lui Triboulet. A zburat fericirea sa! S-a sfărâmat, supraomeneasca bucurie!

Şi asta, cu o înfricoşătoare luciditate se arătă în gândul său:

Gillette era fiica regelui. Şi, el, bufonul regelui! Se afla în picioare, acum, urmărind cu o uitătură care ar fi înduioşat şi tigrii mersul sacadat al lui François Întâi care, cu mâinile la spate, cu capul plecat, umbla încoace şi-n colo.

— Povesteşte-mi totul, spuse atunci regele. Totul! Nu omite nici un detaliu. Unde, când şi cum ai cunoscut-o.

Chipul lui Triboulet se lumină…

Cine ştie! Poate că regele are să-i lase pe Gillette? Şi atunci! Oh! Atunci! Ce desfătări de fericire şi de orgoliu pentru inima sa de tată!

— Iată, Sire, spuse cu volubilitate. Vă amintiţi de Nantes, nu-i aşa?… Acum zece ani… Într-o zi treceaţi prin acest oraş… Am comis nu ştiu ce impertinenţă… Asta se petrecea în stradă… aproape de o poartă veche în paragină, unde atârnau două lanţuri enorme. Atunci, Sire, sub formă de pedepsire În glumă, m-aţi legat de aceste lanţuri şi aţi ordonat să fiu lăsat acolo două zile… Vă amintiţi bine, Sire?… Eu îmi voi aminti de asta timp de secole… Ceas binecuvântat în care am fost înlănţuit la vechea poartă din Nantes, şi expus oraşului întreg ca un obiect de batjocură… Vă amintiţi, Sire?

— Mai departe! spune François Întâi.

— Am fost deci pus în lanţuri, sire… Oh! Nu mă plâng, aţi avut de o mie de ori dreptate… Oraşul întreg defila în faţa mea… Mă simţeam plin de ruşine şi de turbare… Mă simţeam tare trist… Oamenii râdeau… copiii mă huiduiau şi aruncau cu pietre în mine… Vedeţi, Sire, mai am şi acum cicatricea, aici… deasupra sprâncenei drepte… una din pietre…

Degetul tremurând al lui Triboulet atinse cicatricea.

Regele rămase glacial.

— Rană binecuvântată… Ce să vă spun, Sire… Îmi amintesc încă şi asta: o foarte frumoasă femeie aţâţa câinele împotriva mea… câinele veni mârâind, se opri aproape de mine… Eu o privii şi atunci el îmi linse mâinile, Sire… Frumoasa femeie îl bătu… bietul animal.

— Treci mai departe! spuse regele cu o voce înceată.

— Ca să vă explic, sire… nu am uitat nici un detaliu. Nu-i chip să uit… niciodată! Seara venea… Mă cuprinse o tristeţe de moarte… Cruzimea oamenilor mă înspăimânta… Inima mea se umplea de fiere şi-mi blestemai mama de a fi adus pe lume o fiinţă atât de nenorocită. Se aflau în faţa mea mai mult de cinci sute de persoane, femei, seniori, burghezi, copii… şi huiduielile se înteţeau, deodată, am văzut venind spre mine!… Ah! Sire… iertaţi…

Inima mea îşi pierde puterile la amintirea aceasta…

Triboulet se opri, respirând cu greutate.

De data aceasta, regele păstră tăcere.

— O fată, Sire!… Închipuiţi-vă un mic înger… cu părul pe umeri, păr care era ca o aureolă… cu ochi atât de tandri… Lumea zicea: „Este Gillette… Micuţa negustorească de crini… este Gillette Chantelys”. Într-adevăr, ţinea o jerbă mare de crini cu braţele amândouă… A venit spre mine… un val de răutate îmi cuprinse capul înfierbântat… Am mârâit: „Ce mai vrei şi tu?” Ai venit să mă loveşti, spune? Ea mi-a surâs, a lăsat să cadă jerba de crini… şi apoi, mi-a şters obrazul… Tremuram, tulburat… Atunci s-a sprijinit de mine, privind mulţimea cu ochii săi limpezi, ca pentru a mă apăra, a mă proteja… Şi mulţimea striga: Minune! Şi oamenii aplaudară… femeile plânseră…

Triboulet se opri, emoţia îl sufoca.

— Continuă! spuse cu răceală François Întâi.

— Ce spuneţi, Majestate!… A doua zi, când am fost dezlegat, Gillette veni la mine şi, cu un gest de gingăşie adorabilă, îmi oferi unul din crinii săi. Biet crin ofilit! L-am păstrat într-o carte veche… şi, uneori… când inima îmi

sângerează, mă duc să-l privesc şi să-l sărut. Am întrebat-o pe micuţa negustorească. Am aflat de la ea că venea din Blois. că de mai mult de un an locuia în Nantes. singură de tot. trăind din mila publică.

— Din mila publică! murmură regele…

— Nu-şi mai amintea aproape nimic de mama ei… dispărută! Nu şi-a cunoscut niciodată tatăl… Am întrebat-o dacă dorea să vină cu mine… Ea ridică spre mine o privire adâncă şi-mi zise „Da… pentru că eşti nefericit ca şi mine…” De atunci, ea deveni copilul meu iubit, comoara vieţii mele… Puţin câte puţin ea uitase incidentul care legase destinele noastre… Şi nu văzu în mine… decât tatăl adoptiv… Mă crede un burghez de vază din Paris… Am crescut-o… În căsuţa din Trahoir… unde mă duceam s-o văd de îndată ce puteam să fug de ia Luvru… Asta-i tot, Sire. Ea este consolarea mea supremă, bucuria mea; e de ajuns ca braţele sale să mă cuprindă de gât şi să mă numească „Tată!” pentru ca să uit suferinţa.

François Întâi aruncă asupra lui Triboulet o privire în care era o inexprimabilă expresie a unui sentiment confuz care era poate gelozie, sau poate orgoliu şifonat…

Păstră câteva minute de tăcere, în timp ce Triboulet îl examina cu o spaimă de nelinişte crescândă…

Regele, în sfârşit, se opri în faţa lui, rece, dispreţuitor:

— Bine… poţi să te duci să-ţi îmbraci livreaua.

Iată tot ce considera să-i răspundă François Întâi acestui tată…

Triboulet sta nemişcat.

— M-ai auzit, bufonule…?

— Sire! Nu aţi înţeles strigătul inimii mele? Nu v-am făcut deci să înţelegeţi că Gillette… e viaţa mea!

— Bufonule! Te iert că ai îndrăznit să atingi fie şi cu vârful degetelor fiica regelui Franţei… Gillette nu mai există… Niciodată să nu mai ridici ochii spre noua ducesă… ducesa de Fontainebleau! Îţi interzic să-i adresezi vreun cuvânt!

— Sire! îngăimă Triboulet… Nu se poate… un asemenea martiriu… dar o iubesc…!

— Destul… Să se şteargă din mintea ta până şi amintirea trecutului!

— Oh! Îmi interziceţi deci să gândesc şi să simt! Smulgeţi-mi inima!

— Un cuvânt în plus, bufonule – şi Bastilia e a ta pentru tot restul zilelor.

Bufonul fremăta… Bastilia… Eterna despărţire!

Şi regele avu un râs care răsuna îngrozitor în mintea lui Triboulet.

— Oh! lăcrima bufonul tulburat de durere, să n-o mai revăd… să fiu despărţit pentru totdeauna de ea… Sire! Voi face ceea ce veţi dori! Lăsaţi-mă aici… Din milă! Lăsaţi-mă s-o văd… Iată, Sire, nu-i voi mai vorbi! S-o văd numai! Măcar de departe!

— O vei vedea. În câteva zile, dau o petrecere ca să o prezint curţii… Vei fi invitat la petrecere Triboulet. Nu există petrecere desăvârşită fără un bufon! Şi mai ales fără un bufon aşa cum e Triboulet!

— Voi fi invitat! bâlbâi nefericitul.

— Fără îndoială! rânji regele.

François Întâi încercă o crudă plăcere de tortură pe care i-o administră nebunului său.

Era răzbunarea sa.

Triboulet, un bufon, o fiinţă dispreţuită, obiectul zeflemelii universale, Triboulet a putut s-o strângă pe Gillette în braţele sale.

Triboulet era iubit ca un tată! Trebuia săpată între el şi fiica regelui o prăpastie de netrecut…

Ducesa de Fontainebleau ar fremăta de ruşine… când ar şti că acela pe care îl numea „tatăl său” se numea Triboulet!

— Aminteşte-ţi ce ţi-am spus, reluă regele cu acelaşi calm dispreţuitor: că un singur cuvânt spus, că doar una din privirile mie ar scoate la iveală cuiva ceva din trecutul pe care mi l-ai povestit, Bastilia e a ta, dacă nu, ştreangul.

Ducesa de Fontainebleau, fiica regelui, nu are nimic comun cu micuţa Gillette Chantelys…

— Să fac pe bufonul în faţa ei! murmură Triboulet. Insultat faţă de ea! Nu… Hai, asta-i nebunie. Aşa ceva nu se poate…

Şi el imploră:

— Sire, ar dori Majestatea Voastră să mă eliberaţi de această sarcină… Mai bine să dispar… să n-o mai văd!

Regele care îşi reluase plimbarea, se opri, îi întoarse spatele lui Triboulet, şi fără măcar să-l privească, porunci:

— Bufonule… să fii aici în zece minute, îmbrăcat în livreaua ta…

— Sire… Nu aveţi sensibilitate! Nu aveţi inimă!

Regele se întoarse către bufon.

— Du-te!

Triboulet, buimac, palid ca un mort, se retrase încet… dispăru…

Învins?

Vom şti în curând!

În momentul în care Triboulet se clătina de deznădejde, se retrăgea şi se ducea, să-şi îmbrace livreaua de bufon, contele Monclar intra în antecameră…

— Anunţaţi-mă la rege, spuse lui Bassignac.

— Regele nu vrea să vadă pe nimeni, răspunse valetul de cameră.

— Da, ba da, mă va primi… hai.

Şi marele magistrat adăugă printre dinţi:

— Nu sunt un om, eu! Sunt Răzbunarea regală… mereu binevenită!

Într-adevăr, câteva clipe mai târziu, Monclar intră la rege.

— Ei bine! Şi cerşetorul? întrebă regele cu o reală nelinişte.

— L-am prins, sire.

— Prins! strigă François Întâi radiind… Bravo, Monclar!… Sper ca l-aţi spânzurat pe loc!… Fără procese inutile… Există flagrant delict de rebeliune şi de insultă faţă de rege…

— Am făcut şi mai bine, Sire, spuse marele magistrat cu un surâs sinistru. Majestatea Voastră mi-a cerut să-l supun unei torturi straşnice pe acest mizerabil.

— Ştiu că sunteţi expert Monclar…

— L-am închis în osuarul din Montfaucon, spuse marele magistrat cu o calmitate teribilă; am plasat zece oameni în faţa porţii de fier, şi am dat ordin să nu se deschidă mai înainte de opt zile… Majestatea Voastră consideră că supliciul este suficient?

— Oribil! murmură regele, care deveni un pic palid.

— Dacă Majestatea Voastră o doreşte, am s-o deschid, şi afurisitul va fi spânzurat deasupra… locuinţei pe care o ocupă în acest moment.

— Credeţi că va suferi mult timp…?

— Nu mai mult de patru sau cinci zile… foamea şi setea omoară destul de repede… am făcut curioase experienţe în privinţa asta.

Regele fremătă.

— Să nu mai vorbim de asta, conte!

— E de ajuns, Sire… Majestatea Voastră a promis să-l primească pe venerabilul Ignace de Loyola…

— Aşa este… Este aici? spuse François cu un soi de indispoziţie.

— A intrat în Luvru în acelaşi timp cu mine.

— Daţi ordin să fie introdus…

Capitolul IX Marele magistrat.

Sumbra fizionomie a contelui Monclar ne solicită curiozitatea: cu toată importanţa capitală a întrevederii care a avut loc între rege şi Loyola, şi pe care o vom avea de povestit, să-l urmărim un moment pe marele duce magistrat.

Domnul de Monclar ieşi din Luvru pe cal, escortat de vreo douăzeci de jandarmi.

Acest om era în vârstă de şaizeci de ani. Dar i s-ar fi dat abia patruzeci, văzându-l cum se ţine în şa; i s-ar fi dat optzeci, studiind de aproape ridurile ce-i brăzdau fruntea.

Nu avea aspectul unui om rău sau crud; trăsăturile sale erau crispate, împietrite, pare-se lipsite de orice sensibilitate. Ochii săi nu erau deloc duri: numai că nu-i vedeai niciodată sclipirea umană, erau ochii unei statui animate.

Vorba nu era nici aspră nici puternică: era sumbră. El spunea călăului: „Spânzură femeia asta” cu acelaşi ton cu care îi spunea valetului său de cameră: „Îmbracă-mă”.

Cei mai curajoşi se temeau în faţa acestei sinistre reprezentări a răzbunării. Parisul tremura la trecerea lui, ursuză, indiferentă la teroarea pe care o inspira.

Îşi dădea el seama totuşi de această teroare? Puţin probabil. Se spunea că marele magistrat bravează până la temeritate. În diverse rânduri, pătrunsese singur, fără arme, în locuri rău famate, de unde nu mai ieşeai viu… Apărea câteodată în cârciumi rău famate, bântuite de desfrânaţi şi ticăloşi, şi, la apariţia sa, se făcea o linişte de moarte.

În realitate contele de Monclar nu cunoştea frica, pentru că frica este un sentiment – şi poate că în fiinţa lui nu mai exista un sentiment viu.

Zău, era un cadavru care mergea, vorbea – foarte puţin de altfel – şi existau multe superstiţii în legătură cu teroarea pe care o răspândea în jurul lui.

Triboulet îl numise:

— Arhanghelul spânzurătorii!

Asta îi convenea de minune.

Această schiţă rapidă – şi pe care o vom întâlni mult timp – era necesară… Domnul de Monclar mergea la zece paşi înaintea ofiţerului care comanda escorta, era obiceiul său; el a stabilit de când i se întâmpla să murmure printre dinţi cuvinte ciudate… Poate că nu voia ca aceste cuvinte să fie auzite…

Stătea ţeapăn în şa, îmbrăcat în negru pe un cal negru, statuie sinistră, imagine de doliu unde nu se vedea decât pata palidă, lividă, a unui obraz rigid…

Dădea ocol mulţumii străzilor ce se revărsau în Curtea Miracolelor aidoma atâtor pârâiaşe urât mirositoare ce ajungeau într-o cloacă.

Când să intre pe strada Saint Denis, la colţul uneia dintre aceste stradele, o femeie, aşezată pe vine într-un ungher se ridică în picioare şi îl privi fix.

Marele magistrat avu senzaţia acestei priviri aţintită asupra lui, şi asta îl mira, el care făcea să se plece toate privirile, în afară de cele ale regelui, stăpânul său…

Îşi opri calul, cercetă cu atenţie femeia. Era o bătrână, tară vârstă precisă. Era în zdrenţe. Şuviţele părului îl fluturau în vânt.

Ea nu-şi plecă privirea. De altfel în privirea ei nu exista nici ameninţare, nici rugăminte, nici obrăznicie.

Doar privea.

— Ce vrei de la mine? întrebă marele magistrat.

— Nimic, monsenior…

— Cine eşti?

— O femeie care suferă şi aşteaptă.

— Cum te cheamă?

— Nu am nume… mi se spune Gypsie.

— Îmi pare că te recunosc.

— Chiar aşa, monsenior!

Fu ceva ca o bucurie nedefinită în intonaţia acestor cuvinte.

— Te recunosc acum, reluă marele magistrat. Tu ai venit într-o zi să mă implori să cruţ un soi de ţigan pe care am dat ordin să-l spânzure.

— Aveţi o memorie uimitoare; monsenior. Aceste întâmplări au mai mult de douăzeci de ani.

— Aşa e! murmură Monclar. Am prea multă memorie… Oh! Dacă aş putea să uit! Să uit!

Şi reluă cu voce tare:

— Chiar şi de ziua execuţiei, în care te-ai aruncat asupra călăului şi l-ai muşcat cu cruzime… Ai fost graţiată.

— Uitasem, monsenior… Cu adevărat memoria dumneavoastră mă miră chiar şi pe mine! Eu care sunt cunoscută în şatră că păstrez o întipărire minunată a trecutului.

— Ţiganul a fost spânzurat! continuă Monclar observând-o cu atenţie pe bătrână.

— Era fiul meu, monsenior… şi spuse asta cu simplitate, fără nici o ură.

— Şi acum, ce vrei?

— Nimic, monseniore!

— De ce mă priveşti când trec?

— Este un obicei de-al meu… asta-i tot.

Marele magistrat apăsă coastele calului care făcu un pas.

— Monsenior! spuse bătrâna.

— Hai, vorbeşte… ştiam eu că aveai ceva de spus.

— Mi s-a spus că vreţi să-l arestaţi pe Lanthenay.

— Îl cunoşti?

— Destul ca să mă interesez de el… şi apoi, mă interesează mai ales, o tânără fată… numită Avette… fiica unui editor… care locuieşte prin preajmă… Aceşti doi copii se iubesc, monsenior.

— Eşti sigură de asta?

— Sigură, de asta vă şi rog, pentru ei, monsenior. Dacă Lanthenay este pierdut, Avette va fi tare tristă… şi tatăl ei la fel.

Rugămintea părea atât de puţin o rugăminte încât marele magistrat avu rapid intuiţia că bătrâna punea la cale poate cu totul altceva decât fericirea Avettei şi a lui Lanthenay.

De altfel nu binevoi să-i răspundă şi îşi îndemnă calul. De data aceasta, Gypsie nu mai încercă să-l oprească.

Dar dacă marele magistrat s-ar fi reîntors în acest moment, ar fi fremătat de teroare, el, cel impasibil, sub privirea de ură înfricoşătoare cu care îl străpungea ciudata bătrână…

— Informaţia este bună! Lanthenay primit la Dolet! Vom prinde doi iepuri dintr-o lovitură.

În momentul în care Monclar şi escorta sa dispăreau în colţul străzii Saint-Denis, un tânăr ieşi dintr-o casă, şi, zărind-o pe bătrâna Gypsie, înaintă către ea.

Bătrâna nu-l văzu că vine. Era preocupată de simţămintele care-i pustiau fără îndoială în aceasta clipă inima şi mintea.

Tânărul, apropiindu-se de bătrână, o privi cu milă şi repulsie în acelaşi timp.

O atinse pe umăr.

Avu o tresărire violentă, ca dintr-un vis adânc, fusese prea repede adusă la realitate.

— Lanthenay! bâigui bătrâna trecându-şi mâna uscată peste fruntea săpată de nenumărate riduri.

— Ce făceai aici, mamă Gypsie? întrebă tânărul cu o voce tandră şi gravă.

— Nimic, copilul meu… ştii… îmi place să rătăcesc pe străzi… este o amintire a vieţii mele pribege de odinioară… pe când umblam în lungile călătorii… cu omul meu…

— Biată mamă Gypsie. Nu te-ai hotărât aşadar să locuieşti într-o casă ca lumea… să te îmbraci… să trăieşti în tihnă… Să cauţi în sfârşit un pic de bunăstare şi de fericire!… Ştii totuşi că îţi ofer toate astea, mamă bună!… Vino să locuieşti cu mine. Îţi voi face viaţa liniştită, şi îţi voi asigura o bătrâneţe tihnită…

— Da, da… ştiu că mi-ai păstrat o frumoasă recunoştinţă, copilul meu… ai o inimă bună…

— Nu m-ai adunat tu după drumuri… biet orfan ce eram abandonat de cer şi de oameni!

— Aşa-i… Şi tu eşti singura legătură care mă ţine în viaţă… nu te iubesc decât pe tine pe lume!

Bătrâna fixă o privire stranie asupra tânărului.

Cel pe care ea îl numea Lanthenay resimţi o neaşteptată senzaţie de spaimă pe care o încerca de mai multe ori în faţa lui Gypsie, şi pe care şi-o reproşa ca pe o ingratitudine perversă.

Mască acest simţăminte şi reluă cu aceeaşi voce miloasă:

— Biată Gypsie… mă iubeşti atât de mu!t… Sunt copilul tău.

— Copilul meu scump! Da, scump! Tu nu ştii cât de scump eşti pentru mine!… Dacă cineva ţi-ar face vreun rău, aş fi capabilă să-l omor…

— Linişteşte-te mamă… Sunt în stare să mă apăr…

— Arată-mi palma!

Ea îi apucă mâna tânărului care, cu toată recunoştinţa sa, cu toată afecţiunea pe care căuta să şi-o impună, nu putu să-şi reprime un gest de repulsie.

— Văd în palma ta lucruri foarte curioase, copilul meu, spunea bătrâna aparent foarte atentă la ce ghicea,

— Hei! făcu Lanthenay, surâzând cu reţinere.

— Iubeşti! Eşti iubit! Vei fi fericit! O frumoasă căsătorie are să-ţi încununeze iubirea… Vei trăi mult, în, ciuda celor răi…

— Mamă bună! asta-i după inima ta…

— Deloc, deloc! E scris în mâna ta…!

— Fie! Atunci, pe curând, mamă… Ai nevoie de ham?

— Nu. Mi-ai dat alaltăieri, de ajuns pentru o lună.

— Mai ia, mamă. Nu se ştie ce se poate întâmpla…

— Mi-ar pare tare rău să te ştiu fără un ban…!

Şi strecură o pungă rotunjită în mâna lui Gypsie. Apoi, făcând un efort, se aplecă, o sărută pe obraz. Şi plecă murmurând.

— Biata Gypsie! Ce am oare atât de pervers în mine ca să încerc o asemenea repulsie să cred ca fac pomană dintr-o mângâiere pentru aceea care este mama mea adoptivă?

Gypsie îl privea cum se duce.

Straniu… privirea cu care îl însoţea pe Lanthenay era la fel cu privirea pe care i-o aruncase contelui de Monclar!

Totuşi marele magistrat continuându-şi drumul ieşise din oraş; câteva minute de trap îl aduseră la spânzurătoarea Montfaucon.

Oamenii de gardă pe care îi lăsase se aflau la postul lor în faţa porţii de fier.

— Omul nostru? întrebă adresându-se şefului de post.

— Monseniore, nu mai mişcă. Nu-l mai auzim…

— Să se fi sufocat deja?

— Se prea poate, monseniore. Într-o zi am stat trei minute în această pivniţă… Am crezut că era gata să mor…

— Pentru mai multa siguranţă, nu deschidem decât peste câteva zile, aşa cum am spus… Păziţi bine!

— Fiţi liniştit, monseniore! Ar trebui ca cerşetorul să se preschimbe în cârtiţă ca să poată scăpa.

Marele magistrat contemplă un minut, cu o privire fermă, poarta de fier în spatele căreia se petrecea înfricoşătoarea dramă a agoniei unui om printre schelete… apoi, făcând o ultimă recomandare, ajunse la Paris şi, o jumătate de ceas mai târziu, descălecă în curtea palatului său, situat în strada Saint-Antoine, în faţa Bastiliei.

Marele magistrat trăia aici, în umbra monstruoasei închisori… Când se aşeza la fereastră privirile îi cădeau mereu pe vreo aerisitoare cu gratii unde întrezărea uneori vreo figură lividă şi disperată… Acesta era orizontul său…!

Contele de Monclar urcă în apartamentul său… Deschise uşa unei camere cu mobilă acoperită cu praf, cu tapiseria decolorată… o cameră în care se părea că nimic n-ar trebui să fie deranjat de ani de zile.

Pe unul din pereţii camerei era agăţat un tablou de mari dimensiuni. Reprezenta o femeie de o frumuseţe strălucitoare. Lângă femeie, un copil de patru ani, în picioare, sprijinit de genunchii mamei sale, care surâdea…

Contele de Monclar se opri în faţa acestui tablou. Atunci fizionomia rigidă a acestui om se destinse, se înduioşă, privirea sa stinsă părea că prinde viaţă…

Se lăsă să cadă în genunchi. Braţele sale se întinseră către tablou, şi un plânset înăbuşit îi umfla pieptul.

Capitolul X Madeleine Ferron.

Înainte să revenim la Luvru unde o vom regăsi pe Gillette, în Luvru în care regele se afla în conferinţă cu Ignace de Loyola, este obligatoriu, pentru înţelegerea acestei

povestiri, ca noi să indicăm ceea ce se întâmpla cu două personaje de ale căror fapte şi gesturi nu am putea fi indiferenţi.

Ferron şi soţia lui Madeleine.

Ferron se întorsese în Paris prin poarta Montmartre, în zorii zilei după ce a concediat pe ajutorul sinistru şi a rătăcit toată noaptea la întâmplare printre păduricile ce se întindeau între zidurile oraşului şi micul sat Montmartre.

Ferron părea foarte calm.

Teribila execuţie din acea noapte îi potolise mânia şi nu-i mai rămase acum împotriva Madeleinei decât un sentiment de ură amestecat cu milă dispreţuitoare.

Traversă Parisul cu pasul lent şi indiferent al unui burghez de treabă ce îşi face plimbarea matinală;

Mergea la întâmplare, se lăsa purtat fără a urmări o anume direcţie.

Deodată se opri tresărind; se afla în faţa casei din apropiere de Tuileries.

O examină cu o bolnăvicioasă curiozitate. În zorii mohorâţi şi trişti ai acestei dimineţi, casa îi apărea jalnica, sinistră. Ramurile umede ale arborilor fără frunze se ridicau deasupra peretelui, pe un cer de neguri. I se părea că aici, în acest loc, cerul era mai trist decât în oricare altă parte, arborii mai dezgoliţi, pământul mai noroios…

Uşa rămăsese întredeschisă.

Intră, în mod maşinal, fără ca voinţa lui să-l fi incitat la aceasta.

De altfel cum de a venit până aici?

Nu ar fi putut spune…

A crezut tot timpul că merge către casă şi ajunsese la Tuileries, la casa adulterului.

Ferron intra, negândindu-se nici măcar să închidă uşa după el. De îndată începu să viziteze locuinţa ce cuprindea un parter şi un etaj.

Ce interes straniu îl împingea la această vizită? Ce curiozitate de minte bolnavă?… E sigur că Ferron o dată

intrat n-ar fi renunţat pentru nimic în lume să-şi hrănească durerea cu mărturiile acumulate ale trădării. Inventaria cu o aparentă calmitate, trecea prin sufrageria luxoasă, ornată cu poliţe sculptate, clătina capul examinând un tacâm de argint aurit pe care era gravat un F.

— François! murmură el.

Şi pe dată, socoti:

— Totuşi asta putea să însemne Ferron!

Astfel, chiar în acest moment, chiar după execuţie, chiar după ceea ce a văzut, ceea ce căuta soţul, mai ales, era poate o probă de nevinovăţie.

Sau cel puţin un indiciu care să-i fi permis să se îndoiască. Să te îndoieşti, însemna deja să fii mai puţin nefericit… Continua, inspecta un cabinet mare unde se afla o fântână, o întreagă maşinărie complicată unde apa joacă marele rol, contrar cu obiceiurile epocii.

Aici, dovezile fură flagrante.

Urcă, intră în dormitor cum intrase noaptea, încet fără zgomot…

Ferron nu deranjase nimic în această cameră. Ferron se revăzu îngenunchiat, aproape de soţia lui care leşinase aşteptând ora fixată de călău. Reconstitui toată scena.

— Iată, mormăi printre dinţi: când am intrat, ea termina de îmbrăcat… Se afla în faţa acestei oglinzi… aşa… cu braţele deasupra capului pentru a-şi aranja părul.

Vorbind astfel, nefericitul, s-a aşezat în faţa oglinzii, şi atât de mare era tensiunea gândului său încât ajungea să execute gesturile pe care şi le indica.

Ferron executa gesturi groteşti; dar cine l-ar fi văzut cu faţa congestionată, cu privirile rătăcite, ar fi fost înspăimântat.

Continuă:

— Da, da, desfrânata făcea graţii în faţa acestei oglinzi… În timp ce eu… Ah! Infama! Deci aşa, când am intrat… ce spaimă pe chipul e! Cât a putut să sufere, când în oglindă a

văzut uşa deschizându-se şi că eu am apărut… asemeni unui spectru… fără îndoială.

„Oh!” îngăimă deodată aruncând o privire de neînvinsă teroare asupra oglinzii… cred că înnebunesc! Iată că uşa se deschide!… Cine vine?… Cine intră?… O femeie!… Grozăvia grozăviei! E Madeleine!… Este spectrul moartei!

— Bună ziua, domnule Ferron! spunea vocea calmă aproape mângâitoare.

Într-adevăr, uşa se deschise.

Madeleine apăruse, aşa cum Ferron îi apăruse noaptea; ca şi Ferron, ea se opri un moment în pragul uşii; la fel ca Ferron, reînchidea apoi uşa şi înainta cu un mers liniştit…

Ferron zgâlţâit de friguri, cu dinţii strânşi şi părul zbârlit, mut, imobil de spaimă, se simţea târât către ultimele limite ale fricii – ca atunci când se tulbură creierul şi când raţiunea se scufundă în nebunie…

Ea repetă:

— Bună ziua, domnule Ferron…

Şi, cu vârful degetului, îi atinse umărul.

Făcu un salt spectaculos, era gata să cadă într-un colţ al camerei şi, cu mâinile întinse, cu paroxismul spaimei superstiţioase îngăimă:

— Cine eşti? Eşti spectrul tău nu-i aşa? Vii să te răzbuni, moartă, cum m-am răzbunat eu pe ea… vie!

Madeleine ridică din umeri.

— Îmi produceţi milă, domnule, spuse ea cu acea voce calmă pe care Ferron i-o cunoştea foarte bine. Nu e un spectru aceea ce se află în faţa ta… Este Madeleine, este soţia ta, vie, foarte vie… Călăul tău şi-a făcut treaba prost, dragul meu. Nu m-a spânzurat cum trebuie, asta-i tot.

— Vie! urlă Ferron.

Ar fi fost imposibil să spui dacă acest strigăt fusese smuls de bucurie sau de furie.

Se repezi, o apucă pe Madeleine:

— Vie… Da, vie!… Este chiar ea!… Smulsă morţii prin nu ştiu ce miracol al infernului, revine mai întâi în casa

crimei… Sperai să-l găseşti aici pe rege?… Sau poate vreun desfrânat, vreun ticălos! Căci tu a trebuit să te prostituezi cu oricine voia să se culce cu tine!… Vie!… Aceşti ticăloşi au o viaţă aspră… Ah! Ah! Dar o să vedem noi dacă voi fi mai îndemânatic decât călăul!

Se repezi asupra uşii pe care o închise de două ori cu cheia, şi se aşează între Madeleine şi fereastră pentru a-i tăia orice retragere posibilă.

Madeleine se aşează în tihnă.

— Vorbiţi prostii, dragul meu. Am venit aici ca să vă întâlnesc.

— Pe mine!

— Pe dumneavoastră! Prima mea idee a fost că o să veniţi aici. Nu m-am înşelat, de vreme ce sunteţi aici… Dacă mi-ar fi fost frică de d-voastră, nu aş fi intrat… Vreţi să discutăm?

— Vorbeşte!… Ce ai de spus?… Cum ai să te justifici…?

— Nu mă înţelegeţi, făcu ea cu nerăbdare. Nu am a mă justifica. Nu vă iubeam. Îl iubeam pe François, rege al Franţei, şi m-am dat lui fără reticenţă. Este o mare nenorocire pentru dumneavoastră că aflaţi acest lucru… Vă deplâng sincer căci nu v-am iubit niciodată cu patimă, am avut întotdeauna pentru dumneavoastră o reală afecţiune… vedeţi domnule: fără justificare; am iubit… din toată inima mea…

— Şi îndrăzneşti să-mi spui mie asta! Murdăria ta ajunge până acolo încât să te glorifici pentru crima ta!

— Nu mă glorific. Caut să vă dovedesc că noi trebuie să vorbim cinstit şi încep prin a fi sinceră.

— Prin cinism!

— Dacă ţineţi neapărat, să zicem că sunt cinică. Vă repet întrebarea mea şi vă previn că în curând va fi prea târziu: vreţi să discutăm?

— Şi eu le previn, că nu vei ieşi de aici vie… Acum vorbeşte dacă vrei! Foloseşte ultimele minute ale vieţii tale minţind, aşa cum le-ai folosit minţind toată viaţa!

Suferea cumplit.

Şi ceea ce îl făcea să sufere mai mult în această clipă, era că Madeleine nu minţea, nu încerca o justificare care i-ar fi permis lui să-i frângă încrederea… care i-ar fi permis iertarea!

O secundă, s-a văzut strângând în braţele sale femeia ce se căieşte…

Căci, mai mult ca niciodată, acest nefericit, o adora pe frumoasa creatură.

— Domnule, reluă Madeleine, m-aţi luat adineauri drept o fantomă… Există aici un adevăr… Nu mai sunt o femeie… nu mai sunt Madeleine… M-am întrebat chiar dacă îmi rămâne un singur sentiment uman, în afară de unul pe care am să vi-l spun… spuneaţi că o să mă omorâţi. Nu mai ţin la viaţă… Îmi este indiferent că mor… De altfel, adăugă cu un surâs livid, eu recunosc acum moartea…!

Ferron asculta cu un fel de stupoare ce îl paraliza.

Ea reluă:

— Vreţi să mă omorâţi: consimt numai să fie mai târziu, când vom săvârşi împreună lucrul la care visez.

— Care lucru? mormăi Ferron.

— Nu v-aţi gândit decât să vă răzbunaţi doar pe mine? făcu ea surâzând dispreţuitor. De fapt… pe o femeie e mai uşor să te răzbuni.

— Fiţi liniştită!… V-am spus că celuilalt o să-i vină rândul.

— Adevărat? strigă Madeleine ridicându-se. Îl urâţi atât de mult pe regele Franţei ca să încercaţi să vă răzbunaţi?

— V-am spus-o: Dumneavoastră mai întâi… apoi el…

Fără a se îndoi, Ferron nu-şi mai tutuia soţia.

— Atunci, zise ea. Revenind la calmitatea ei tristă, vom putea să ne înţelegem… Căci ura este acest unic sentiment despre care vă vorbeam adineauri şi care rămâne viu în mine… Restul este mort…!

Ferron avu un acces de plâns.

Pumnii i se crispară.

— Nefericită!

— Ce aţi păţit domnule?… Ceea ce v-am spus vă face să plângeţi…

— Nefericită! Îmi vorbiţi de ura voastră? Şi asta îmi face atât de rău, asta mă torturează cât o mărturie de dragoste.

— Nu sunteţi cu gândul aici, domnule, spuse cu răceală. Nu-l urăsc pe regele Franţei pentru că m-a părăsit. Nu mă consider amanta abandonată la care dragostea dobândeşte pentru un moment forma urii… Ura mea este clădită pe dispreţ… Îl urăsc pe regele Franţei pentru că a fost laş în timp ce eu îl credeam cavaler! Îl urăsc pentru că a distrus idolul pe care îl clădisem în inima mea, şi pe care l-a distrus el însuşi. A făcut din inima mea o ruină! Urăsc! Dispreţuiesc! Vreau să mă răzbun… Vreţi să unim disperarea voastră cu ura mea? Noi doi vom fi de neînvins!

De câteva clipe. Ferron, părea să nu mai asculte pe Madeleine. Ochii săi se injectară de sânge, muşchii i se încordară.

— Cum de sunteţi vie? spuse el gâfâind… cum?

Madeleine avu un gest de nerăbdare, şi de descurajare:

— Ei! Domnule, iar reveniţi la ce-a fost! De ajuns că sunt în viaţă!… Ştreangul era prost… s-a rupt… mi-am revenit în fire… asta-i tot… Acum răspundeţi-mi… Presupuneţi că Madeleine e moartă… Cea care este în faţa voastră este numai o formă de răzbunare. Vă ofer ajutorul meu. Îl vreţi…?

Ferron, tară să răspundă, se răsti la ea.

— Călăul s-a înşelat, mormăi, dar eu nu mă voi înşela! O să mori… O să…

Nu isprăvi…

Se prăbuşi deodată cu un strigăt de agonie… În momentul în care întindea braţele pentru ca s-o apuce pe Madeleine, aceasta s-a tras înapoi cu repeziciune, după un gest fulgerător… îl lovi pe Ferron la gât cu o lovitură de pumnal…

Asta s-a petrecut cât ar sclipi un fulger… Ferron, căzut ca un sac, încerca încă să se târască către ea pentru a o

apuca… şi gura sa, o dată cu sângele, vărsa insulte supreme.

Madeleine se aplecă asupra lui.

Braţul se ridică şi se coborî.

De data asta, pumnalul pătrunsese în plin în partea stângă a pieptului.

Ferron fulgerat lovi cu violenţă parchetul în care i se încrustară unghiile. Apoi, rămase imobil…

— Mort! spuse cu răceală Madeleine ridicându-se.

Madeleine Ferron rămase toată ziua în casa de lângă Talleries, căreia îi închisese porţile şi obloanele.

Trecu încoace şi-n colo de o sută de ori pe lângă cadavru fără a simţi vreo jenă.

Medita… căuta… plănuia…

Un plan de teribilă răzbunare se urzea în creierul său.

Seara veni… se făcu noapte…

Madeleine coborî în grădină.

Apucă o cazma şi începu să sape pământul. Într-un colţ… Muncea metodic, fără grabă. Uneori se oprea pentru a-şi şterge sudoarea care îi inunda fruntea.

Către ceasurile zece, groapa fu destul de mare. Atunci, urcă, apucă de picioare cadavrul şi îl târî… capul lovea cu un zgomot surd fiecare treaptă a scării…

Când ajunsese la marginea gropii, aruncă o ultimă privire spre Ferron – privire fără expresie! – şi o clipă după aceea, cadavrul zăcea în fundul gropii…

La miezul nopţii, groapa era astupată, bătătorită. Madeleine Ferron se înveşmântă atunci cu o mantie, îşi acoperi capul cu gluga şi ieşi din casa a cărei poartă o închise cu grijă.

Capitolul XI Loyola.

Ne aflăm acum la Luvru, în acest somptuos cabinet care-i plăcea lui François Întâi.

Regele dăduse ordin să intre Ignace de Loyola. Acesta apăru şi prima sa privire îi dădu de ştire lui François că

avea înaintea lui un aspru luptător; luciri de foc ţâşneau din ochii săi negri a căror privire nu se pleca.

Regele se afla în picioare.

— Aţi dorit să-mi vorbiţi, spuse regele. Vă ascult! Ce doriţi de la mine?

— Mai întâi de toate, să vă dau binecuvântarea pontificală pe care vi-o aduc de la Roma! răspunse Loyola ridicând dreapta cu un fel de maiestate imperioasă.

— Regele Franţei fiul cel mare al Bisericii în numele Suveranului pontif al creştinătăţii care mi-a dat misiunea, în numele Sfântului-Tată, rege al regilor, vă încredinţez!

Surprins, învins de gestul autoritar, François Întâi se înclină dintr-o dată, aproape într-o îngenunchere, sub ameninţătoarea binecuvântare. Apoi el se ridică, se înălţa, mărit de talia sa şi zise:

— Regele Franţei acceptă cu mare fericire binecuvântarea Sfântului-Tată. Acum, vorbiţi, domnule… şi François Întâi, aşezându-se într-un vast fotoliu, se răsturnă pe spătar, încrucişă picioarele, şi privi fix pe Loyola, în timp ce mâna sa, care atârna deasupra braţului jilţului, trăgea în mod distrat urechile unui minunat ogar.

Loyola îşi muşcă buzele.

Ochii săi deveniră duri, deveniră mai negri… de un negru de furtună. Fruntea sa rămânea trufaşă… Se instală cu o graţie semeaţă şi superbă, şi apărea ca un remarcabil specimen al aventuroşilor cavaleri ai timpului.

— Sire, spuse, nu vă aduc numai binecuvântarea Sfântului-Tată; vă aduc şi ecoul dreptelor sale temeri… Papa, Sire, aruncă o privire de tristeţe şi de spaimă asupra acestei Franţe pe care o iubeşte atâta…

— Pe Maica-Prea-Curată! Domnule, atât de mult pe cât iubeşte papa regatul meu, ar fi straniu să-l iubească mai mult ca mine!

Loyola păru a nu fi auzit şi continuă:

— Franţa, ţara creştină, Franţa Sfântului Ludovic devine teatrul impur al schismei şi a ereziei…

— Oh! Sire, continuă cu o forţă crescândă, curtea de la Roma aduce un omagiu meritat intenţiilor şi actelor Majestăţii-Voastre; ceea ce se petrece în Provenţa…

— Zece mii de cadavre de eretici! întrerupse regele cu o violentă amărăciune…

— Sunt insuficiente! răspunse Loyola.

Vocea sa căzu ca un zgomot de secure.

Ochii săi scânteiară.

Regele, în picioare, fremătând, cu braţele încrucişate, ripostă:

— Spuneţi de îndată ca vreţi să vedeţi Franţa lipsită de oameni!

— Noi dorim o Franţă mare şi puternică, Sire. Noi dorim ca Majestatea-sa să fie mai mare şi mai puternic încă! Un rege se împuţinează şi se duce spre ruină de îndată ce uită că deţine autoritatea sa numai de la Dumnezeu. Un regat este mult mai aproape de cele mai rele cataclisme când credinţa este roasă de lepra întinată a schismei… Ah! Sire, încredinţaţi-vă, nu sunt discursuri fără noimă cu care îl servim pe Mai Marele tuturor lucrurilor, Mai Marele meu, Mai Marele vostru. Iisus vrea să credem în el cu tărie. Şi credinţa vie, puternică, sinceră se impune…

— În ce mod? Spuneţi-…mi-o.

— Prin forţă!

Loyola se înclină profund.

Vorbise cu o aspră elocinţă şi gestul care însoţea cuvintele sale a fost al unui căpitan de arme dând soldaţilor ordinul să încarce.

— Forţa! murmură regele.

— Sire, urmă cu ardoare Loyola, sunteţi numit Tată al literelor, protector al artelor… şi aceste epitete de făcători de versuri, de sonete, de rime vă vor face să uitaţi că un monarh este atins în politica sa atât cât biserica în esenţa sa, când triumfă perversiunile scribilor… Mie, sire, mi se spune Cavalerul Fecioarei. Acest titlu îmi este infinit de preţios… Dar revendic un altul. Vreau să fiu Cavaler al lui

Iisus… Ordinul lui Iisus, pe care l-am fondat va îmblânzi rebeliunea, va zdrobi schisma şi va reduce erezia la neant… Bătălia care se angajează între credinţă şi necredinţă va fi, sire, o altă bătălie de giganţi. Vom avea şi noi Marignan-ii noştri. Dar pentru a triumfa, sire, pentru ca să domnească legea credinţei, pentru ca Iisus să domine universul, trebuie mai întâi de toate ca prinţii depozitari ai autorităţii divine să acţioneze cu credinţă, adică prin Forţă! Cu acest preţ, biserica va fi salvată. Tot cu acest preţ, tronurile regilor vor fi pentru totdeauna consolidate… Aceia care va fi împotriva noastră va pieri… Acela care va fi cu noi va fi glorificat… Rege al Franţei, vreţi să fiţi puternic? Vreţi ca imperceptibilele crăpături care deja crapă tronul să dispară sub un indestructibil ciment?… Fiţi cu noi…!

François Întâi se plimba cu agitaţie.

— Hei! domnule, strigă, cine vă spune că nu sunt cu Biserica! Nu am făcut eu destul! Cât despre tronul meu, nu aveţi nici o grijă… Cerule, sabia care a fost la Marignan este bine călită încă!

— Aţi uitat, sire, ca această sabie a fost la Madrid!

Regele păli.

Cei doi oameni se priviră – regele fremătând de ruşine la această brutală aducere aminte a captivităţii sale. Loyola radiind de îndrăzneală.

— Desigur! domnule, ciudat exemplu v-aţi mai ales! strigă François. Aceşti călugări se cred chiar necesari pe lume… O să le arătăm că ştim să ne lipsim de ei…

— Acestea sunt cuvintele pe care trebuie să le raportez la Roma, sire?

— La dracu! Raportaţi Sfântului-Papă că un cărbunar este stăpân la ei acasă, şi ca înţeleg să rămân stăpân în regatul meu!

— Binevoieşte deci Majestatea Voastră să-mi ierte stăruinţa plictisitoare, spuse Loyola glacial. Mă retrag. Sper să nu am mai multă satisfacţie pe lângă M. S. împăratul Charles!

Loyola făcu o plecăciune şi se îndreptă către uşă.

— Rămâneţi, domnule, spuse încet François Întâi.

Loyola se întoarse, grav şi sever.

Regele era învins.

— Ce vreţi de la mine? Vorbiţi-mi fără înconjur…!

Vocea lui Loyola, din aspră şi dură cum era, se făcu dintr-o dată foarte tandră, aproape umilă şi cu un surâs îi răspunse:

— Majestatea Voastră rămâne fiul adorat al Bisericii, regele cel mai glorios al creştinătăţii… Sire, schisma nu s-ar răspândi, erezia ar fi iute înăbuşită daca o ştiinţă blestemată…

— Imprimeria.

— Dumneavoastră aţi spus-o, sire! Dacă ea ar rămâne în mâinile noastre, imprimeria ar însemna un puternic mijloc de propagandă evanghelică… dar aparţine unor oameni care, cu şiretenie, fără să-şi demaşte intenţiile lor maligne, se servesc de aceasta pentru a răspândi dispreţul întregii autorităţi… Astfel sunt oamenii aceştia sire, pe care tocmai vi-i denunţ…

— Vreţi să vorbiţi de Rabelais?

— Nu încă, sire. Fără îndoială el este deja suspect. Dar nu se ştie încă dacă este un bufon care se distrează, sau dacă în spatele bufoneriilor sale grosolane nu se ascunde oarecare gândire profundă malefică. O vom şti! Este observat, este pus la încercare… Nu, cel de care vreau să vă vorbesc este celebru prin ştiinţa şi elocinţa sa… El este cel care răspândeşte în Franţa pe latini al cărui traducător este, şi Majestatea Voastră ştie că fiecare cuvânt din literaturile păgâne tăinuie o impuritate, maschează o erezie! Or, regele Franţei protejează pe acest om, după cât suntem informaţi. Ce să zic, sire, prin privilegiu, prin brevet regal acest om poate, în inima Parisului, să exerseze arta sa abominabilă…!

— Étienne Dolet! strigă regele într-o izbucnire de ură care îl surprinse pe Loyola. Ah! În ceea ce-l priveşte pe acesta

cred că aveţi dreptate.
— Chiar el, sire, afirmă Loyola. Îmi daţi satisfacţie deplină când văd atitudinea voastră faţă de acest om, Dar regele devenise stăpân pe sine.
— Ce i se reproşează? întrebă cu răceală Dacă trebuie să-i ridic privilegiul, asta va fi ca şi făcut.
Loyola îl privi fix pe rege.
— Sire, acest om este tânăr, îndrăzneţ, întreprinzător. Este dotat cu periculoase calităţi. Demonul i-a dat elocinţa care încredinţează. A pus pe figura lui o mască de onestitate, de demnitate ce impune respect sufletelor naive şi credule. Ridicaţi-i brevetul acestui om; şi mâine tot va mai continua să răspândească rătăcirea!
— Ce vreţi aşadar?... întrebă François Întâi.
— Să moară!... răspunse Loyola.
— Domnule, vă credeţi în Spania! Aici nu se ucide.
— Nu, sire, dar se judecă... şi se execută!
— Pentru a judeca, trebuie o crimă!
— Crima este vădită, sire. Vi-l denunţ! Acuz pe impostorul Étienne Dolet că a imprimat în contul impostorului Calvin o carte infamă: eu cavaler al ordinului Fecioarei, afirm că îndrăzneala acestor demoni merge, în acest abject volum, până la negarea misterului Preacuratei Zămisliri.
— Pe Maica-Prea-Curată! Dacă este aşa?
— Majestatea Voastră, în trei sau patru zile, să dea ordin să se facă o cercetare acasă la acest om, şi va găsi cartea de damnaţie pe care v-o denunţ!
— Ei bine, domnule, asta se va face... Mergeţi să spuneţi la Roma că regele Franţei este mereu foarte glorios că este numit fiul cel mare ai Bisericii...
Loyola se înclină adânc...
Şi cu un pas maiestuos ieşi din cabinetul regal.
Cât priveşte pe François Întâi, oricare ar fi putut citi în mintea lui s-ar fi întrebat care gând îi era mai de preţ, bucuria ce o încerca răzbunându-se pe trufaşele rezistenţe ale lui Étienne Dolet sau umilirea confuză pe care i-a

pricinuit-o strălucitoarea victorie repurtata de Loyola asupra autorităţii regale de care era atât de gelos…

Capitolul XII Fiica regelui.

Cameristele îngenunchiate în jurul lui Gillette isprăveau de aranjat cutele rochiei sale de brocart alb.

Gătite pentru marea sărbătoare, cele trei doamne de onoare ale ducesei de Fontainebleau – a aceleia care la Luvru era numită deja ducesa cea agreabilă – aşteptau în picioare. Căci regele se afla acolo.

Îmbrăcată în acest somptuos veşmânt, despre care tabloul lui Tiţian ne dă detalii, cu un lanţ de aur la gât François Întâi aştepta şi el ca Gillette să fie gata.

O privea cu ochii săi tulburaţi în care apărea o flacără ciudată, şi un vag surâs arcuia buzele sale dispreţuitoare…, senzuale.

— Ridicaţi un pic dantelele de pe scufie, ordonă regele… Aşa… Bine… Colierul de perle coboară un pic cam prea jos… Bine… Perfect…

Gillette era gata.

Regele făcu un gest: cameristele şi doamnele de onoare se re trăseseră.

— Sire! bâlbâi tânără fecioară care păli văzându-se singură cu François Întâi.

— Copilul meu, spuse regele fără să se mişte din loc, atitudinea mea nu este destul de respectuoasă… şi îndrăznesc să spun… destul de părintească? Nu uitaţi deci niciodată noaptea de nebunie în care am putut… Ah! Eu nu ştiam pe atunci cine sunteţi!

— Sire! Atenţiile voastre mă mişcă, spuse Gillette cu o simplitate fermă. Dar nu m-aş simţi pe de-a-ntregul asigurată decât atunci când m-aţi conduce lângă tatăl meu… Oh! Mica mea cameră… grădina mea… casa mea… fotoliul meu din apropierea şemineului… Şi tatăl meu… bunul meu tată… redaţi-mi toate acestea, sire, dacă vreţi să fiu fericită…

— Cel pe care a numiţi tatăl vostru nu are nici un drept la titlul acesta, spuse cu duritate François Întâi.

— Din nou această vorbă îngrozitoare! Ştiu bine, sire, că acest bun domn Fleurial nu este tatăl meu… dar el merită de o mie de ori ca să-l numesc aşa… el m-a salvat de la mizeriile vieţii… m-a ocrotit până şi de cel mai mic necaz… m-a iubit cu atâta gingăşie! Oh! Dacă l-aţi cunoaşte, sire!

— Gillette făcu regele cu nelinişte, trebuie deci să vă dezvălui un lucru pe care îl ignoraţi încă… Tatăl vostru a fost regăsit!

Gillette nu a exclamat nimic, nici un gest emoţionant.

Ea răspunse cu aceeaşi simplitate în faţa căreia se zdrobeau toate ameninţările şi rugăminţile regelui de când era ea închisă la Luvru:

— Sire, dacă adevăratul meu tată a fost regăsit, cel mai bine pentru el, este să nu mă vadă… Căci n-aş putea să mă hotărăsc să-i dau afecţiunea mea omului care…

— Tăceţi Gillette! întrerupse François. Nu pronunţaţi cuvinte irevocabile care ar putea să-i rănească inima tatălui vostru… Căci tatăl vostru se află în faţa voastră, Gillette.

— Dumneavoastră, sire!

A fost în această exclamaţie o mirare violentă, de groază, de repulsie şi aceste sentimente care nu temperau nici o emoţie înduioşată erau atât de aparente încât aceasta a însemnat un fel de descurajare pe care regele o desăvârşi:

— Pentru mine, Gillette. Nu încercaţi nici o bucurie ca să vă vedeţi tatăl.

— Sire! spuse Gillette – şi vocea ei tremura – iertaţi-mă! Obişnuită să gândesc liber, îmi este imposibil să simulez o afecţiune care este departe de inima mea.

— Sunteţi crudă, Gillette. Cum! Vă vestesc ca sunt tatăl vostru şi braţele voastre nu se întind spre mine!

Gillette se dădu înapoi cu doi paşi.

— Nici un strigăt de bucurie nu ţâşneşte din pieptul vostru! continua regele.

Ea clătină din cap cu îndârjire.

— Sire! Redaţi-mi tatăl!

— Tatăl vostru, nefericit copil!

Regele strânse pumnii. Se izbea de o voinţă pe care n-ar fi bănuit-o niciodată în această plăpândă fecioară. El încercă o mirare fără margini a răcelii, – a indiferenţei cu care primea revelaţia…

— Din lipsă de tandreţe, orgoliul de a fi fiica regelui ar trebui…

— Orgoliul! Ah! Sire… orgoliul de a afla că mama mea este fără îndoială vreo nefericită pe care capriciul regal a distrus-o într-o zi! Orgoliul de a şti că sunt un copil al hazardului… fiică de rege… fiică de bădăran… fiică de burghez… oricare din ele! Orgoliul de a şti că tatăl meu nu poate să dezvăluie paternitatea faţă de toţi şi că este nevoit să ascundă titlul natural al fiicei sale sub un titlu de ducesă! Sire! Eu sunt o biată fată… sufăr în Luvrul vostru! Lăsaţi-mă să plec…

Aceste cuvinte, care scoteau în evidenţă regelui secretele gândurilor tinerei fecioare, îi arătau că a meditat mult asupra situaţiei sale de copil pierdut… adunat de pe drumuri prin caritatea unui om de treabă…

Era chiar expresia unei dureri mult timp înăbuşită. Această atitudine neprevăzută a tinerei fete era atât de departe de ceea ce îşi imaginase încât rămase tulburat, zdrobit din cauza acestui titlu de tată cu care sperase s-o sfărâme pe Gillette…

— Aşa, bâigui regele apropiindu-se, iată cum primiţi secretul pe care vi l-am dezvăluit adineauri!

— Sire! strigă Gillette cu putere, Majestatea Voastră nu va uita niciodată, sper, că mi-a dat cuvântul de rege şi de gentilom să nu se apropie de mine decât atunci când o voi consimţi.

Regele se opri.

Trebuie s-o spunem: n-a fost umilire ce a simţit în această clipă, a fost o contrarietate perversă. Cine ştie?

Poate că François Întâi a uitat că el era tatăl! Avu un surâs amar.

— Să nu mai vorbim de toate astea… spuse cu răceală.

— Sire! reluă ea cu aceeaşi dulceaţă încăpăţânată, când mă veţi trimite la tatăl meu? Când aş putea să-l văd?

— Să vă trimit la el? Niciodată! Să-l vedeţi? În curând!

Exista o ameninţare de răutate în aceste ultime cuvinte încât Gillette fremăta…

Deja regele se întoarse, îşi pusese toca împodobită cu pană albă.

Doamnele de onoare apărură.

Atunci François Întâi înaintă către tânără fecioară:

— Mâna voastră, ducesă, să vă conduc în sala de petrecere.

Degetele tremurânde ale Gillettei se sprijinină uşor pe mâna lui François Întâi.

Înaintară împreună…

Uşa fu larg deschisă.

Un val de armonii, de şuşoteli, de râsete ajunse până la Gillette care, foarte palidă, murmură:

— Fiica regelui… Vai!

Capitolul XIII Noapte de petrecere.

Imensa sală strălucea, sclipea din cauza celor şase sute de torţe de ceară. Orchestrele de viole, viori, mandoline şi oboaie dădeau măsura cuplurilor care se ţineau de mână, evoluau, se curbau în savante reverenţe…

Afară, în ploaia măruntă care nu înceta să cadă, populaţia Parisului masată în noapte privea ferestrele puternic luminate: avea partea ei de petrecere.

Înăuntru, mulţimea gentilomilor şi a doamnelor de la curte umbla de colo-colo încet şi prin această mulţime scânteietoare, moleşită de parfumuri şi muzică, lucind de mătăsuri şi de catifele, Triboulet, cu boneta în mână mergea din grup în grup, rânjitor şi sumbru.

La un capăt al sălii, un fotoliu sub un baldachin: era locul regelui.

De fiecare parte a baldachinului, oameni imobili, cu halebarda în mână.

Un bărbat încă tânăr, înconjurat de câţiva seniori, îşi plimba melancolia plictisită, căscând.

Acesta era delfinul Henri, viitorul Henri II. La stânga tronului regal, o femeie de o frumuseţe maiestuoasă venise să se aşeze, aruncând o privire semeaţă unei alte femei deja aşezată în apropiere… Era Diana de Poitiers, metresa delfinului.

Şi cea pe care o provoca din privire, era Anne de Pisseleu, ducesă d'Etampes, metresa regelui.

— E uimitor cum îmbătrânesc fardurile pe această biată ducesă! spuse Diane de Poitiers gentilomilor ce o înconjurau.

— Doamna Diana se îngraşă, atrase atenţia ducesa d'Etampes fidelilor săi: odinioară era o statuie de marmură… acum e o statuie de osânză!

— Iat-o pe răscoapta, rânji Triboulet arătând spre Diane de Poitiers unui gentilom.

Ducesa d'Etampes surâse.

— Şi uite-o pe fleşcăită! zise Triboulet arătând spre ducesă.

— Ce îndrugă obraznicul ăsta? strigă aceasta care-l auzise bine.

— Doamnă, spuse Triboulet, vă comparam cu un obleţ, cu gingaşul obleţ, veşnic tânăr şi vioi…

Triboulet făcu o piruetă şi se pierdu printre curteni.

Cugeta în sinea lui:

— Oare să fug? Să mă arunc de la una din ferestre şi să-mi zdrobesc ţeasta de caldarâmul din curte. Gillette va veni! Are să mă vadă!

— Dragul meu Chabot, i se adresă Diane de Poitiers, ce se zvoneşte?… S-a întâmplat vreo nenorocire unora dintre prietenii dumneavoastră?

Cu o privire, ea arătă spre La Châtaigneraie, Essé şi Sansac, care doriseră totuşi să apară la petrecere să nu se

poată spune că fuseseră răniţi.

Cei trei fideli ai lui François Întâi o înconjurau pe bătrâna ducesă alături de alţi gentilomi care formau anturajul regelui.

Guy de Chabot de Jarnac, gentilomul interpelat, îşi răsuci mustaţa şi răspunse:

— Se spune, doamnă, că Marot o să compună anume o baladă ce se va numi Balada celor Trei Şchiopi…

— Ştiţi dumneavoastră, doamnă, spuse Châtaigneraie cu voce tare adresându-se ducesei d'Etampes, ultimul zvon?

— Spuneţi, dragul meu! făcu ducesa d'Etampes, stimulându-l pe gentilom cu privirea.

— Se spune, doamnă, că regele are de gând să se descotorosească de bufonul său Triboulet.

— Să se lipsească de mine! interveni Triboulet. Deplâng curtea, oraşul şi Franţa în acest caz. Nu va mai fi bufon, nu va mai fi rege, nu va mai fi Triboulet, nu vor mai fi nici francezi!

— Hei! Nebunule, cine zice că nu va mai exista bufon? Tu vei fi înlocuit, atâta tot!

— De cine? întrebă ducesa care simţi răspunsul plutind în aer.

— De domnul de Jarnac în persoană!

Izbucniră în hohote de râs în preajma doamnei Anne, în timp ce în preajma doamnei Diane se auziră înjurături.

Cei doi rivali îşi aruncară un surâs plin de fiere.

— Protestez! scheună Triboulet. Cer dreptul să desemnez eu însumi pe succesorul meu!

Şi nefericitul medita:

— Oh! Să fug să mă afund în măruntaiele pământului!

— Desemnează-l odată! făcu tânărul Saint-Trailles care, împreună cu vicontele de Lézignan şi Jarnac, formau trioul Dianei de Poitiers, pe când Sansac, d'Essé şi La Châtaigneraie îl forma pe cel al ducesei d'Etampes.

— Regele în persoană! declamă Triboulet.

— Bufonul ăsta merge prea departe, spuse o tânără doamnă de o admirabilă frumuseţe care acorda puţină atenţie acestui turnir şi care se numea Catherine de Médicis, soţia delfinului Henri.

— Şi de vreme ce regele devine succesorul meu, cer să-i iau locul. El marota, eu coroana.

— Nu-i aşa că bufonul este insuportabil? spuse Catherine de Médicis adresându-i un zâmbet mai dulce Dianei de Poitiers, metresa soţului său.

— Dar, îi dădu gata Triboulet, dacă corona are de câştigat în schimb, deplâng biata mea marotă.

În acest moment o voce izbucni şi, anunţă cu glas tare:

— Domnilor, regele!

Triboulet aruncă o privire disperată către intrarea imensei săli în care, într-o clipă, se stabili o linişte deplină… cuplurile oprite imediat, gentilomii aşezaţi în şir îndesaţi şi înclinaţi foarte mult, muzica întreruptă…

François Întâi intra, ţinând-o pe Gillette de mână.

— Oi de frumoasă e! murmură bufonul. Dar cât de tristă pare… O îngerul meu… Ar fi oare posibil! Aş fi oare despărţit de tine pentru totdeauna! Oh! Dacă o să mă vadă! Unde să mă ascund! Unde să fug?

— Domnilor, spuse regele, salutaţi ducesa de Fontainebleau…

Se produse o lungă ondulare a şirelor spinării, printre foşnete de mătase… şi în colţul celor două metrese, rânjete confuze.

— La un rege bătrân, o metresă tânără! murmură Diane de Poitiers.

Totuşi, printre bărbaţi, era o stupefacţie admirativă văzând atâta graţie şi farmec.

Înaintă dreaptă, fără să răspundă la niciunul din salutari, ca şi cum aceşti oameni s-ar fi adresat alteia.

Ea nu pleca ochii… dar ochii aceştia nu vedeau pe nimeni în această mulţime.

În acest timp, regele, care cu talia sa înaltă domina mulţimea, o conducea pe Gillette de la un grup la altul.

— Domnule fiu, spuse delfinului, iată pe ducesa de Fontainebleau. Iubiţi-o ca pe o soră…

Aceste vorbe produseră o stupefacţie care se repercuta până la extremităţile sălii într-un murmur de uimire.

Delfinul schiţă un salut plictisit, apoi, întorcând spatele, luă braţul unui gentilom şi îi spuse:

— Domnule, Doamna delfin a inventat de curând o nouă modă de a urca pe cal…

— Este atât de inteligentă, monseniore!

— A plasat pe armătura şeii un fel de suport pe care îşi aşează genunchiul, lăsând să atârne piciorul, în timp ce cu celălalt se sprijină pe etrier. Este chiar aşa cum vă zic, domnule… De pe timpul cavalerilor Mesei Rotunde, damele încălecau caii lor de paradă, la dracu!

Şi delfinul se îndepărta, meditând la lecturile despre cavaleri care-i ocupau cea mai mare parte a timpului său.

Dintr-o dată, petrecerea începu să prindă viaţă, orchestrele îşi reluară ariile de acolo de unde se opriseră, grupurile reîncepură să mişune şi să discute cu zgomot.

Regele făcuse semn ca petrecerea să continue. O condusese pe Gillette într-un fotoliu aproape de care luară ioc cele trei doamne de onoare ale sale, şi el însuşi se aşează în apropierea ei ignorând tronul care îi fusese pregătit.

De îndată, se formă un cerc în jurul regelui.

Gillette, cu ochii pentru un moment orbiţi de luminile şi strălucirea acestei mulţimi splendide, îşi recăpăta fizionomia adumbrită, înăsprită parcă de o atitudine de încăpăţânare.

François Întâi nu o pierdea din vedere.

— Adorabilă noapte de veselie şi petrecere! spuse destul de tare ca să fie auzit de ea… Dar cine ar şti să spună ce sărbătoare e în sufletul meu. O tandreţe inefabilă a unui sentiment pe care nu-l cunoşteam încă…

Tânăra fecioară nu făcu nici un gest care ar fi indicat regelui că l-ar fi auzit şi înţeles.

— Nu-i aşa că petrecerea este fermecătoare, domnule Monclar? Muzica, aceste cupluri înlănţuite… ce spuneţi de toate acestea?

— Fermecătoare, sire! răspunse Monclar pe un ton sinistru.

Şi făcu un pas pentru a se retrage.

— Nu vă îndepărtaţi, Monclar, spuse cu vioiciune regele, o să am nevoie de dumneavoastră. De fapt, mi se pare că ne lipseşte ceva sau cineva, Monclar!

— Sire, nu trebuie să ne lipsească nimic de vreme ce vă aflaţi aici!

— Ba nu! Ne lipseşte cineva! Unde îmi este bufonul?… Vreau să-l văd pe bufonul meu!

Vreo zece gentilomi se grăbiră să-l strige:

— Triboulet! Triboulet!… La rege, Triboulet!

Indiferentă la tot acest zgomot ce se făcea în jurul ei, la aceste mii de priviri geloase ori admirative care rămâneau fixate asupra ei, Gillette părea un trup fără suflet, o statuie pe care ai aşezat-o acolo…

Regele strigă mai tare decât gentilomii.

— Triboulet! Bufonule! Afurisit! Am să pun să te biciuiască!

Şi atunci mulţimea imensă a gentilomilor începu să strige:

— Triboulet! Triboulet!

Dansul fu suspendat. Doamne şi seniori se antrenară în acest incident ce crea un joc la petrecere: să-l caute pe Triboulet pentru a-l aduce la rege!

Şi dintr-o dată, izbucni o furtună de râsete, o enormă şi grotesca aclamaţie… Un vârtej de tineri seniori se repeziră în sală…

— Uite-l! Uite-l!

Într-o clipită, Triboulet a fost apucat, luat pe sus, dus de cincizeci de gentilomi sau doamne care se ciorovăiau care să-l apuce de mână sau de un picior…

Livid, bufonul îi lăsa în voia lor fără să opună rezistenţă. Râsetele, aclamaţiile, huiduielile formară un tunet când Triboulet a fost depus în sfârşit în faţa regelui.

— Sire, l-am găsit îngenuncheat…

— De unul singur într-o sală…

— Plângând în hohote…

— Este o farsă!

— Triboulet ăsta! Numai el e în stare de aşa ceva.

— Să te duci să plângi în genunchi într-un colţ, departe de petrecere…

Vocea lui Triboulet sună, teribilă, aproape sinistră:

— Ca să vă fac să râdeţi, domnilor!

— Bravo! Vivat! Trăiască Triboulet!

— Tăcere! ordonă regele. Îndepărtaţi-vă domnilor, ca fiecare să poată vedea pe bufon… Apropiaţi-vă, domnule Fleurial!

Gillette fu zguduită de un fior.

Se întoarse spre Triboulet.

Îl văzu.

Îl recunoscu.

Într-o clipă, acest copil dotat cu o asemenea gingaşă delicateţe a inimii, cu o asemenea nobilă inteligenţă, înţelese respingătoarea comedie pe care o pregătise regele.

Într-o clipă, în grabă, cu febrilitate, căută răspunsul la comedie… şi ochii săi se aţintiră spre Triboulet… Trebuie spus că Gillette nu a fost preocupată niciodată de ceea ce făcea cel pe care îl numea tatăl său.

Era intrigată că nu locuia la mica proprietate din Trahoir, şi că uneori, vizitele sale au fost destul de rare… dar ea nu l-a întrebat niciodată pe bunul domn Fleurial cu ce se ocupă, şi păstrase pentru ea supoziţiile prin care căuta să-şi explice ceea ce era nefiresc în această situaţie.

Explicaţia îi era în sfârşit dată, în mod brutal, pe nepregătite!

Domnul Fleurial nu era altul decât faimosul Triboulet.

Tatăl său adoptiv era un bufon de curte.

Noi am spus că ea avea privirea aţintită asupra lui Triboulet.

Dar acesta nu o privea.

Eroic, tenace, îşi spunea:

— Ea nu mă va recunoaşte! Nu vreau să mă recunoască!

Şi acum, se afla în faţa regelui, mai gârbovit, închipuindu-şi că se transformă în animal, încercând cu un efort supraomenesc să fie pe de-a-ntregul Triboulet încât îi fu imposibil lui Gillette să recunoască în el pe Fleurial…

— Bufonule, strigă regele, prefăcându-se tare mâniat, ce făceai tu acolo? De ce nu te ocupi de misiunea ta care este de a ne face să râdem?

Triboulet voi să răspundă. Dar glasul lui nu produse decât un horcăit A schiţat un rânjet groaznic şi a agitat cu mare zgomot zurgălăii ca să nu se audă că plânge…

Doar Gillette auzi acest plânset!

Pe chipul crispat de grimasa râsului, fu singura care-i vedea lacrimile… Avu o inspiraţie sublimă…

Se ridică deodată şi înaintă spre Triboulet…

O linişte de uimire, o linişte aproape terifiantă se abătu dintr-o dată deasupra mulţimii…

Surâzătoare, cu atitudinea chiar pe care o avusese odinioară, la Nantes, ca şi cum un fenomen al memoriei i-ar fi adus sub ochi scena pe care de mult timp o uitase, înaintă spre Triboulet şi îi şterse chipul şiroind de sudoare şi de lacrimi.

Regele se ridicase, furios.

Dar înainte ca el să poată face vreun gest, să pronunţe un cuvânt, Gillette se sprijini de Triboulet clătinându-se de durere şi de bucurie, şi îndreptată către mulţimea tăcută spuse cu vocea ei limpede şi fermă:

— Nobile doamne şi gentilomi, adineauri am fost prezentata vouă… E rândul meu să vă fac o prezentare…

Palidă şi hotărâtă, îl apucă de mână pe Triboulet:

— Doamne şi seniori, vă prezint pe tatăl meu…

Cu fruntea radiind, răvăşit, cu mâinile tremurânde, Triboulet îngăimă:

— O fiica mea adorată!

Şi se prăbuşi leşinat la picioarele lui Gillette…

Un murmur lung parcurse rândurile imensei adunări. Murmur de stupefacţie, dar şi murmur de spaimă…

Căci regele, palid de mânie, cu pumnii crispaţi, înaintă la rândul său.

Gillette îl privea fix, hotărâtă să moară acolo…

— Să fie luat de aici acest afurisit! mormăi regele cu o voce tremurătoare.

Triboulet fu apucat şi dus fără ca Gillette să facă un gest: tatăl ei era răzbunat acum…!

— Doamnă, spuse atunci regele, ce înseamnă nebunia asta?

— Nebunia asta este un adevăr, sire. Dumneavoastră o ştiţi!

Turbarea lui François Întâi părea pe punctul de a izbucni. Dar se domoli, şi obişnuit să comande fizionomiei sale, avu un surâs neaşteptat care potoli mulţimea, dar care făcură să tremure pe cei care-l cunoşteau, şi-l studiaseră de aproape.

— Vreau să fie distracţie! strigă pe un ton vesel. Ce naiba, domnitor, ce înseamnă feţele astea abătute! Haide, repede! Să continue dansul!

Şi de îndată, adăugă, ca să fie auzit de anturajul său apropiat:

— Ducesa de Fontainebleau a avut o ameţeală… este predispusă la aşa ceva… cu toate că medicii afirmă că nu este un caz de o gravitate redutabilă… Mâine nu-i va mai apare!

Deja, petrecerea se reluase cu mare zgomot, care răspândea şi faptul că noua venită era predispusă la crize de nebunie.

Aşa se explicau atitudinea sa pe timpul intrării în sală, imobilismul, fixitatea ciudată a privirii sale.

Femeile spuneau în sinea lor:

— Foarte bine!

Bărbaţi îşi şuşoteau:

— Ce păcat!

Şi asta a fost tot. Gillette auzise perfect ce spusese regele. Înţelesese. Dar nebinevoind să răspundă, se întoarse din nou la locul său şi îşi reluă atitudinea indiferentă.

Regele părea deja a fi uitat incidentul şi râdea cu apropiaţii săi… dar o furtuna clocotea în capul său.

Medita la mijloacele care să sfărâme caracterul neîmblânzit al tinerei fecioare… s-o modeleze şi s-o supună după bunul său plac.

Era fiica lui.

O iubea atâta.

Iubirea lui se transformase… se afirma mai puţin. Ori Gillette îl uită pe Triboulet, ori o distruge! Deodată, surâse… Cu un semn, chemă pe Sansac, Essé şi La Châtaigneraie care treceau aproape de el.

— Ei bine! întrebă pe cei favoriţi, unde vă sunt rănile?

— S-au vindecat, sire, răspunseră ei într-un singur glas…

— Se vede treaba că cerşetorul a lovit cu putere.

— Pentru numele lui Dumnezeu trebuie să fi fost o lamă fină.

— Oh! Sire, spuse La Châtaigneraie, mizerabilul ne-a luat prin surprindere!

— Ştiu. Şi de altfel de la astfel de tâlhari, te poţi aştepta la orice… folosesc lovituri mişeleşti pe care ştiu să le execute în întuneric… când nu li se pot vedea spadele…

Gillette asculta cu spaimă.

Intuia precis că pentru ea se vorbea astfel.

— Că veni vorba, reluă regele, ce s-a întâmplat cu cerşetorul, Monclar?

— Care cerşetor, sire?

— Cu Manfred pe care voiaţi să-l spânzuraţi!

Gillette îşi frânse mâinile…

Dintr-o scenă dureroasă, regele o făcea să intre violent într-o scenă tragică. După ce a atins-o în mila sa filială, căuta s-o lovească în iubirea sa.

— Dar, răspunse Monclar mirat, Majestatea Voastră o ştie prea bine!

— Ei bine, conte, fă ca şi cum nu ştiam. De altfel, aceşti domni nu ştiu… Întâmplarea e amuzantă şi merită să fie povestită în plină sărbătoare… Ea vă va părea cu atât mai nostimă, domnilor, cu cât fanfaronul ca toţi cei asemeni lui, jurase că va veni să mă găsească la Luvru!… Vorbiţi, Monclar.

— Sire, nu prea ştiu să povestesc.

— Povestiţi totuşi… Vă ascultăm.

Şi regele aruncă spre Gillette o uitătură marcată de o cruzime rece.

— Ei bine, sire, am urmărit pe cerşetor. S-a pus pe fugă, şi într-un moment am crezut că era gata să-l scap… a profitat de un straniu incident, pe care sunt pe cale să-l lămuresc, pentru a trece de poarta Saint-Denis… Dar l-am prins din nou… Oare, domnilor, ştiţi dumneavoastră unde s-a refugiat?… La spânzurătoarea Montfaucon!

— Ce înseamnă şi instinctul! zise regele.

Gillette îşi înăbuşi un strigăt slab, care fu acoperit de izbucnirea în râs a curtenilor. Contele de Monclar continua.

— Văzându-se încolţit, prins sau pe punctul de a fi prins, cerşetorul n-a găsit nimic mai bun de făcut decât să se ascundă în osuar!… Atunci ce am făcut…?

— Spuneţi, Monclar.

— Am închis poarta de fier.

— Bravo! Bine gândit! strigară cu convingere Sansac, d'Essé şi La Châtaigneraie, în timp ce ceilalţi nu puteau să-şi reprime un gest de oroare.

— Câte zile sunt de-atunci? întrebă regele.

— Astăzi este a şaptea zi, sire. Mizerabilul este cu siguranţă mort la ora actuală.

— Şi cum spuneţi că se numeşte acest om? Aminteşte-mi numele său…

— Manfred, sire…

Chiar în acest moment, regele văzu pe Gillette care se ridică. Nu avea chipul tulburat după cum se aştepta să i-l vadă. Fixase ochii pe un punct din mulţime; braţele sale schiţau o mişcare vagă ca pentru a se întinde spre cineva.

François Întâi urmări direcţia acestei priviri în care strălucea un fel de încântare naivă.

Şi ceea ce văzu îl făcu să pălească de turbare, în acelaşi timp cu un soi de spaimă superstiţioasă.

Apucă braţul marelui magistrat.

— La dracu, domnule! spuse regele cu o voce stăpânită. Oamenii pe care-i ucideţi arată destul de bine… doar dacă este o umbră, o fantomă… Priviţi!

Monclar privi şi deveni palid ca un mort.

În mijlocul mulţimii de seniori, un om îmbrăcat în catifea neagră, cu mâna sprijinită pe garda unei săbii lungi, înainta îndepărtând grupurile, mergând drept către rege. Şi acest om era Manfred!

Gillette îl zări prima.

Ea îl văzu chiar în clipa în care, îngrozită de povestirea lui Monclar, era gata să protesteze pe lângă rege pentru disperarea şi iubirea sa.

La rândul sau regele îl văzu venind şi înmărmurit îl privea cum se apropie fără să poată scoate un strigăt.

Doar Monclar îşi păstra sângele rece.

Făcu un senin lui Bervieux, căpitanul gărzilor, şi îi strecură câteva cuvinte la ureche.

În acel moment, cel pe care îl credeau mort, ajunsese în apropierea fotoliului în care regele, mut de uimire, rămăsese fără replică.

Manfred se înclină cu o frumoasă graţie trufaşă.

— Sire, spuse cu voce tare, v-am promis să vin să vă înfrunt în Luvrul vostru pentru că orice om care siluieşte o femeie este un laş. m-am ţinut de cuvânt!

Să zugrăveşti stupefacţia care i-a cuprins pe curtezani şi până şi pe Monclar, în faţa unei atât de îndrăzneţe provocări adresată regelui însuşi ar fi o treabă în zadar… Nu va fi de ajuns să spunem că atât de mare a fost această stupoare că niciunul, în această adunare de bărbaţi, nu se gândi să pună mina pe Manfred.

Se făcu un cerc larg în jurul lui.

În picioare, cu privirea calmă şi chiar tristă, ai fi zis că Manfred nu avea în atitudinea sa nici insolenţă, nici aroganţă. Era într-adevăr un spectacol emoţionant această îndrăzneală calmă şi demnă. Regele era palid.

Mii de gânduri îi măcinau mintea.

Monclar tună.

— Bervieux! Ce aşteptaţi?

Aceste cuvinte părură să spargă starea de uimire care îl înlănţuia pe rege.

El întinse braţul către gărzile ce veneau în goană.

— Lăsaţi! ordonă regele.

Şi, redevenind stăpân pe sine, adăugă cu o impunătoare măreţie:

— Vreau să văd până unde poate ajunge obrăznicia şi revolta unui om, în regatul meu, în Paris, în Luvrul meu, în faţa regelui.

Îl săgetă pe Manfred cu o asemenea privire încât curtezanii se dădură înapoi de spaimă.

— Asta e tot ce aveai să spui? Vorbeşte!

— Sire, aveam de adăugat asta: când v-am vorbit astfel, aproape de proprietatea din Trahoir, credeam că fac bine… m-am înşelat…

— Aha! Aha! Ţi-e teamă, jupâne!

Manfred ridică din umeri:

— N-aş fi aici!… Haida de, sire, d-voastră ştiţi bine că nu mi-e teamă!… Zic că m-am înşelat, pentru că am presupus în momentul acela că era siluită o nevinovată tânără fecioară!… M-am înşelat. Înţelege-ţi voi, voi toţi! Şi dumneavoastră, doamnă! Am crezut ca eraţi o tânără

fecioară… Nu ştiam că dumneavoastră nu aşteptaţi decât ocazia de a cădea în braţele primului venit! Primul venit a fost un rege! Bogat chilipir, doamnă! Metresa regelui izbucni el într-un hohot de râs, vă salut, şi vouă sire, vă cer iertare de a fi întârziat cu două ore nerăbdarea voastră legitimă!

La aceste cuvinte, la aceste sfidări redutabile, la aceste sarcasme trufaşe şi muşcătoare, răspunseră o furtună de strigăte.

Beat de turbare, François Întâi făcuse un gest.

— Să fie luat! urlă acesta. Prindeţi-l! Aruncaţi-vă asupra fiarei! Să fie sfâşiat în bucăţi!

Gillette zdrobită de deznădejde, căzuse pe spate, ca şi moartă…

Două sute de gentilomi se repeziră cu spada în mână, urlând:

— La moarte! La moarte!

— Înapoi, valeţi ai călăilor, lachei de rege şi de curtezane.

Vocea lui Manfred tună aceste cuvinte.

Strălucitoarea-i spadă descrise o fulgerătoare răsucire. Şi se lipi cu spatele într-un colţ decis să lupte până la moarte.

Capitolul XIV Manfred.

Ne vedem obligaţi să-l lăsăm pe Manfred în redutabila ipostază în care tocmai s-a plasat printr-o faptă necugetată care cu siguranţă i-ar atrage dojeneli tacite ale „oamenilor cu judecată şi înţelepţi”, dar care i-ar aduce în schimb simpatia celor cărora le place ca tinerii să fie tineri, aventuroşi – un pic nebuni, pe scurt.

Cititorii noştri au fără îndoială legitima curiozitate să afle cum a scăpat eroul nostru din osuarul de la Montfaucon, pentru a-şi ţine cuvântul ca să vină chiar la Luvru să-i spună regelui Franţei pe şleau ce avea de spus.

E probabil ca cititorii noştri să nu prea creadă în miracole şi aşteaptă de la noi o explicaţie naturală şi verosimilă.

Să ne întoarcem dar cu câteva zile în urmă, adică în momentul în care marele magistrat, închizând cu violenţă

uşa de fier a osuarului, striga:

— Nu o vom deschide decât după ce cerşetorul va fi mort!

Manfred, am spus-o, n-a putut mai întâi să se pună la adăpost faţă de un fel de teroare – mai degrabă impresie nervoasă, de altfel; primul său gând, când l-a auzit pe Monclar strigând acest ordin teribil, a fost acesta:

— Sunt pierdut!

Al doilea său gând a fost:

— Am să suport cea mai teribilă agonie pe care o poate visa imaginaţia omenească în delirul coşmarelor… să mori încet de foame şi de sete aici! Printre aceste cadavre… şi în viaţă încă, să iei loc printre morţi! E mai bine să sfârşesc imediat! N-am să mă las să mor… am să mă omor!

Şi el cerceta cum ar putea să scurteze mai mult îngrozitoarea agonie; acest mijloc îi apăru clar: avea pumnalul şi desigur mâna nu-i tremura.

Avu un rânjet funebru!

— Opt zile, domnule de Monclar! spuse. E prea mult sau prea puţin! Sunt grăbit! Opt zile de discuţii între patru ochi cu doamna Moartea! Ptiu! Dezagreabilă companie! Bună seara! Am să ies, în ciuda dumneavoastră, domnule mare magistrat! A ieşi din viaţă este singurul mijloc ca să ies din acest loc de plăcere!

Scosese pumnalul şi, cu vârful degetului mic, pipăia tăişul; apoi se asigură că vârful nu este tocii. Braţul său se ridică… suntem obligaţi să mărturisim că în această clipă supremă, Manfred avu amarul regret al vieţii. Un suspin fi umflă pieptul şi din ochii săi se scurgea o lacrimă.

— Biet sărman! murmură. Hotărât lucru este agasant să mori atât de tânăr, în timp ce am atâta dorinţă de viaţă! Vai! Nu am făcut totuşi rău nimănui! Din contră, mi se pare că m-am rânduit mereu ca să fiu util, să-i apăr pe cei mai slabi şi să împrumut forţa braţului meu celor care nu au deloc forţă! Totuşi, am să mor… şi am inima plină de o imagine pe care o regret cu atâta ardoare că mi se pare că încerc o adevărată deznădejde! Hai, adio viaţă! Adio Gillette!

Făcându-şi astfel propria cuvântare funebră, Manfred ridică braţul pentru a lovi.

Şi în acelaşi timp când ridică braţul, Manfred ridică ochii cu o mişcare firească.

Şi braţul său nu se abătu deloc în piept.

Acest braţ se lăsă încet, în timp ce ochii tânărului rămâneau fixaţi acolo sus, către bolta osuarului…

Ce văzuse oare? Pentru ce zorii unei speranţe nebune s-au trezit deodată în mintea sa?

Manfred văzuse doar o slabă şt palidă dungă de lumină alburie. Un firicel de lumină, atât de imperceptibil cum era, devine un eveniment enorm când temniţa este locul unde pătrunde.

Spânzurătoarea din Montfaucon era un fort în stare proastă. De altfel trebuie remarcat că nimeni nu mai era spânzurat acolo: motivul era ca această spânzurătoare era foarte departe de oraş, şi că era foarte plictisitor pentru călău şi oamenii de justiţie să se ducă acolo doar pentru a trece un pic de cânepă în jurul gâtului. Exista în Paris cu ce să fie înlocuită Montfaucon. Aproape la fiecare colţ de stradă te loveai de un eşafod, de o spânzurătoare… Asta făcea o impresie salutară asupra poporului şi clădea o impresie deosebită despre puterea regală.

Deci, spânzurătoarea Montfaucon, deja în paragină de mult timp se fisura, se crăpa prin toate părţile. Această temelie de zidărie, de care am vorbit între laturile căreia era săpată pivniţa ce servea de osuar, ameninţa să se ruineze.

Or, ceea ce a văzut Manfred era un pic de lumină gri difuză noaptea şi care strecura printr-o spărtură, un pic de lumină trimisă de lună printre norii de octombrie.

— Pe coarnele diavolului, pe burta regelui François pe care şi-o strânge atât de tare ca să pară tânăr, pe mutra de mort a d-lui Monclar! Mi se pare că nu sunt mort de-a binelea încă!

Aceste exclamaţii, al căror ton ironic nu reuşea să ascundă puternica bucurie, Manfred le pronunţa cu voce scăzută. Acum nu dorea să trezească atenţia gardienilor săi.

Acum voia să trăiască!

Astfel, în circumstanţele disperate ale vieţii, e de ajuns cea mai mică licărire pentru a readuce speranţa în inima omului.

— Nu-i de ajuns să zăreşti cerul, reluă Manfred, ci cum să ajungi la el. Iar cerul, în această împrejurare, nu este altul decât bolta acestui infern, boltă care se află la doisprezece coţi deasupra capului meu.

Începu să reflecteze.

Cum să atingă bolta?… Exista aici o imposibilitate materială de care, mai întâi, nu îşi dădea exact seama.

Începu prin a face înconjurul acestui hidos mormânt ce îi servea de temniţă, şi, pornind de la poarta de fier, începu să meargă de-a lungul zidului, pipăindu-l cu mâinile. Peretele era neted.

Nici o asperitate! Nimic! Nimic care să-i permită să încerce o escaladare oarecare! Umezeala care se prelingea pe pereţi făcea impracticabilă orice tentativă.

De câte ori, în această scurtă călătorie în jurul temniţei sale, Manfred tremura când se împiedica de vreun schelet… Noaptea era neagră…

Asta era aproape o fericire pentru el… căci priveliştea care ar fi avut-o înaintea ochilor dacă temniţa ar fi fost luminată fără nici o îndoială că l-ar fi redus la neputinţă copleşindu-l de oroare.

Cu nasul în vânt, ochii nemişcaţi, fruntea cutată, Manfred cântări un moment slaba licărire ce îi apăruse ca un început de speranţă…

Trebuia să se resemneze în faţa groaznicei evidenţe: nu mai exista nici un mijloc omeneşte posibil ca să se caţăre la plafon… Pentru asta ar fi trebuit să întreprindă o treabă de uriaş, ca să sape trepte în granit… Şi Manfred înţelese că ar

fi murit de foame cu mult înainte de a fi putut tăia prima treaptă.

Un zgomot de voci ajunse până la ei: erau soldaţii care discutau intre ei blestemând corvoada ce le-a fost impusă.

Manfred se lovi peste frunte.

Lovi cu pumnul în uşă…

Sergentul care comanda postul încredinţat de Monclar se apropie.

— Taci, ticălosule. Nu eşti mulţumit că ne faci să petrecem noaptea afară, mai eşti şi pisălog!

— Prietene, spuse Manfred, o vorbă… una singură… apropiaţi-vă!… Dumneavoastră sunteţi şeful…?

— Da. Şi?

— Vreţi să câştigaţi o sută de pistoli?

— Ba bine ca nu! Când mi-aţi oferi o mie ca să fiu spânzurat… Mulţumesc!

Sergentul se îndepărtă rânjind.

— A încercat să mă cumpere, să mă ademenească! strigă acesta. Sunteţi cu toţii martori că am refuzat cele două mii de pistoli pe care cerşetorul voia să mi-i ofere!

În sinea lui, bravul gardian gândea că zelul său ar fi recompensat pe motivul direct al sumei refuzate de el…

Manfred auzi aceste cuvinte şi înţelese că această tentativă ar fi zadarnică.

Nefericitul tânăr avu un moment de deznădejde… Înţelese că era pierdut de-a binelea.

Atunci ideea de sinucidere se înfăţişă din nou în mintea sa.

Îşi acordă două ore de răgaz.

Dacă, după două ore, nu găsea nimic, se va omorî. Putea cel puţin, să reziste două ore, în cloaca asta în care aerul nu pătrundea decât prin crăpăturile plafonului, şi în care mirosuri îngrozitoare transformau aerul pe care-l respira într-o otravă mortală?

Îl cuprinse mânia.

Se puse pe treabă cu furie, febril, pentru a încerca să dărâme uşa, scobind piatra în jurul balamalelor… Din cauza

loviturilor date la repezeală cu pumnalul său, piatra începu îndată să se sfărâmiţeze şi un pic de speranţă îi reveni încă susţinând forţele tânărului.

Lama pumnalului se frânse după două ore de muncă înverşunată. Continuă cu mânerul.

De altfel, nu avea un scop precis…

Întrevedea vag că poate ar reuşi să dărâme uşa… atunci s-ar arunca asupra gărzilor şi ar scăpa… sau ar fi fost ucis…

Muncea, mai ales pentru a scăpa de oribila impresie de teamă…

Deja îi lipsea aerul, respira cu greutate…

Bietul tânăr simţea că în curând avea să se prăbuşească, şi că agonia urma să înceapă!… Simţea cum i se împăienjenesc ochii, urmară ţiuituri puternice în urechi… era sfârşitul!…

În acest moment, un zgomot de trăsură ce se apropia îi atrase atenţia.

Venea spre spânzurătoare?

Cine venea?

Era doar vreun cărucior de zarzavagiu ce îşi ducea legumele la piaţă?… Căci apăreau zorii… urma să se lumineze…

Oricum ar fi arătat acest vehicul, Manfred îi asculta zgomotul roţilor cu un imens interes.

Şi inima începu să-i bată cu putere când înţelese că vehiculul se oprea aproape de soldaţii de gardă.

Şi un acces de speranţă nebună îl reanimă dintr-o data când auzi un glas adresându-se soldaţilor. Glasul se auzea spunând:

— Aţi putea să-mi spuneţi dacă porţile Parisului sunt deschise la ora asta?

Aceste cuvinte banale, întrebarea asta simplă îi provocă lui Manfred un fior de bucurie stranie…

De ce bucurie?

De ce bătăile acestea de inimă?

Poate că simţurile tânărului, în această clipă supremă, se ascuţiseră într-un fel de supraexcitare nervoasă…

Se spune că oamenii cărora li se apropie sfârşitul au ultimele impresii mai ascuţite, mai pătrunzătoare…

Poate că, în timbrul vocii, să fi intuit rapid că cel care vorbea era un om bun şi de treabă, puternic şi voinic!

Abandonă îndârjita muncă întreprinsă… şi strigă din răsputeri, cu o voce delirantă de speranţă şi spaimă:

— Aici, domnule! Oricine aţi fi… ajutaţi-mă…!

Manfred nu se înşelase: era chiar o trăsură de călătorie care se oprise aproape de postul de pază al soldaţilor.

În această trăsură, se afla un bărbat şi o femeie. Bărbatul părea de vreo patruzeci de ani, cu toate că, privindu-l de aproape, chipul său trăda o vârstă mai înaintată.

Necunoscutul era de talie mijlocie, zvelt încă, slab, vioi, cu ochi foarte inteligenţi, arăta stăpân pe sine şi lucrul acesta ieşea în relief.

Femeia, încă tânără, era de o frumuseţe pe care i-ar fi invidiat-o Diane de Poitiers – frumuseţea cea mai desăvârşită şi cea mai bine păstrată în timp. Tristeţea vizibilă răspândită pe trăsăturile pure şi nobile ale acestei femei, departe de a urâţi această frumuseţe, se armoniza admirabil cu linia feţei sale.

Să sfârşim în a-l informa pe cititor spunând că pe capra enormului vehicul cocoţat sus pe roţile sale, asemenea unei trăsuri de lux din acele vremi, se afla un surugiu – şi alături de surugiu, un bărbat oacheş, cu mustăţi lungi grizonate care îi dădeau o înfăţişare destul de teribilă.

Când trăsura s-a apropiat de spânzurătoare, călătorul s-a aplecat peste portieră şi l-a interpelat astfel pe bărbatul cocoţat lângă surugiu.

— Spadacape!

— Monseniore?

— Pe ce naiba de drum ne-ai condus? Prin Montfaucon, dacă mă bizui pe amintirile din copilăria mea.

— Apăi, monseniore! răspunse cel ce purta acest nume straniu de Spadacape, nu cunosc împrejurările Parisului ca pe cele din Roma!

Acesta era momentul în care trăsura sosise în faţa postului de pază al soldaţilor lăsat în grijă de marele magistrat.

Călătorul căruia i se spunea „monsenior” se întoarse în interiorul trăsurii spre soţia sa care-l însoţea şi-i spuse:

— Nu priviţi, suflet drag… închideţi-vă frumoşii ochi…

— Îi închid, spuse doamna care dădu ascultare din instinct; dar de ce?

— Pentru că trecem prin faţa la ceva foarte urât, foarte murdar, şi nu vreau ca puritatea privirii voastre să fie tulburată de aceasta…

— N-am să privesc, prieten drag.

Aceste cuvinte au fost rostite foarte delicat de ambele părţi. Şi această delicateţe era dintre acelea care dezvăluiau profunde tandreţi.

Atunci s-a adresat călătorul, sergentului pe care l-a întrebat:

— Ştiţi cumva dacă porţile Parisului sunt deschise la această oră?

Sergentul deschise gura ca să răspundă.

Dar nu apucă să răspundă: un strigăt, un urlet lugubru, ca ieşit din măruntaiele pământului, venit dintr-un mormânt, răsună şi o făcu pe doamnă să se înfioare.

— Oricine aţi fi!… Ajutaţi-mă!

Fără să se mai gândească, necunoscutul deschise portiera cu putere şi sări jos.

— A cui e vocea asta? întrebă pe un ton dur ce contrasta în mod straniu cu tandreţea de adineauri.

— A unui cerşetor, un tâlhar închis aici…!

Sergentul arătă spre uşa de fier.

Călătorul avu un gest de oroare.

— Aici! spuse. Aici!… Dar ăsta-i un osuar!

— Da, domnule.

— Şi spuneţi că aici a fost închisă o fiinţă omenească!… E monstruos.

— Domnule, vă amestecaţi într-o treabă periculoasă; vă previn că domnului mare magistrat nu-i place să fie controlat de cineva… vedeţi-vă de drum, dacă mă credeţi.

— Aici! reluă vocea, mai sfâşietoare, mai sinistră…

— Cerule! vorbi cu voce tare străinul, orice ar fi făcut acest om, pedeapsa este atroce, şi depăşeşte limitele permise…

— Destul, domnule! spuse sergentul. Şterge-o!

Necunoscutul îl privi ţintă pe soldat cu o astfel de expresie încât acesta reluă imediat:

— Scuzaţi-mă, consemnul… Şi dumneavoastră nu faceţi bine că vă ocupaţi de o astfel de haimana.

— Există haimanale care sunt oameni de suflet şi de spirit; după cum există şi oameni de onoare care sunt demni de ştreang.

— Ajutor! Ajutor! Oh! Să înfrunt douăzeci de oameni înarmaţi! Să fiu ucis la lumina zilei! Domnule, dacă aveţi un fiu, dacă aveţi o inimă de tată, ajutaţi-mă! Săriţi…!

— Drace! Un tâlhar nu vorbeşte aşa!… Asta mă mişcă profund! Sergent, trebuie să-l eliberezi pe nefericit!… Pedeapsa este din cale-afară de inumană!

— Domnule, sunteţi nebun! În lături vă zic!

Sergentul făcu un semn: oamenii se aliniară lângă el.

Călătorul ridică din umeri şi se întoarse către trăsură:

— Spadacape!

— Monseniore…

— Sparge uşa asta!

— Bine, monseniore…!

Cel ce se numea Spadacape sări jos, la rândul său, şi se îndreptă drept spre uşa osuarului.

— Hei, domnule! strigă acesta. Pregătiţi-vă: sparg uşa!

Spadacape se aplecase, ridică, printr-un efort brutal, o piatră enormă, o ridică deasupra capului său şi, balansând-o un moment, o aruncă, izbind-o cu toată puterea de uşă.

Se auzi un zgomot metalic repercutat înăbuşit…

Sergentul scoase o înjurătură de furie şi se repezise spre Spadacape.

Călătorul îl prinse de încheietura mâinii, îl opri din scurt, şi îi spuse cu glas scăzut:

— Nu te amesteca, prietene… De nu, s-ar putea s-o păţeşti.

— Răzvrătire! urlă sergentul frecându-şi încheietura mâinii învineţite de formidabila apăsare pe care o suferise. Răzvrătire! Soldaţii regelui sunt împiedicaţi să-şi facă datoria! Pe ei! Pe ei!

O a doua lovitură dată în uşă răsună în acest moment.

Soldaţii se avântară cu înjurături şi strigăte de furie. Dar se opriră, speriaţi, uluiţi.

Străinul îşi scoase deodată sabia – o sabie de mari dimensiuni, solidă, scânteietoare.

Şi această sabie descrise în aer o asemenea răsucire, o atât de fantastică sarabandă de fulgere ameninţătoare încât soldaţii rămaseră muţi de uimire şi groază…

În timp ce o manevra, străinul s-a plasat aşa încât să-l protejeze pe Spadacape. Acesta îşi continua treaba şi, cu toată forţa, cu lovituri redutabile, izbea cu pietroiul în uşă…

Fierul cedă… zidul se crăpă de jur-împrejur…

Soldaţii mişunau în jurul străinului, încercând să-i dea lovitură după lovitură… Dar aceste lovituri erau parate… necunoscutul părea că se adăposteşte în spatele fulgerelor.

Îndată, chiar, trecu de la apărare la atac… Sabia înţepa, se învârteja, lovea, cu vârful şi tăişul atât de bine încât cu urlete şi spaimă, soldaţii se dădură înapoi, apoi fugiră la o sută de paşi de locul acela, ruşinaţi peste măsură, chiar în momentul în care uşa osuarului se prăbuşea cu un zgomot infernal…

Dintr-un salt, Manfred ieşi afară.

Apăru cu sabia în mână, cu faţa răvăşită. Cu o largă inspiraţie, trase pe nas aerul proaspăt, curat, apoi, cu un glas tunător:

— Acum e rândul vostru! Apropiaţi-vă! Chiar de-aţi fi douăzeci! Chiar de aţi fi o sută! Mă simt în stare să ţin piept tuturor ticăloşilor lui Monclar!

Străinul privea cu o reală admiraţie pe tânărul cu statură bărbătească, fizionomie fină şi sinceră…

— Cred, murmură el, că n-am eliberat un cerşetor!

Şi cu voce tare:

— Fugiţi, domnule, nu zăboviţi!

— Să fug? Cel mult să plec! Şi să mă duc, nu de teama acestor iepuri de casă mizerabili, ci de invincibila oroare de acest loc… Dar oricât de grăbit aş fi, domnule, n-am să plec înainte de a vă spune cât de mult vă admir şi vă plac pentru intervenţia dumneavoastră.

— Credeţi-mă tinere, adăpostiţi-vă…

— La naiba! Din câţi au trecut, unul n-a făcut ceea ce aţi făcut dumneavoastră! Să pună gărzile pe fugă, să spargă uşa de fier! Şi asta pentru a elibera un scelerat, de vreme ce este condamnat la un atât de abominabil supliciu! Ah! Domnule, e ceva măreţ, şi într-adevăr demn de eroii cavaleri. Mâna dumneavoastră, vă rog!

Străinul îşi întinse mâna.

Manfred o apucă.

Şi înainte ca necunoscutul să se poată împotrivi, dusese această mână la buzele sale şi i-o sărutase. Nu a fost în gestul acesta nici josnicie nici gratitudine exagerată.

A fost entuziasmul unei fiinţe generoase, mişcat adânc de o faptă generoasă.

Înclinându-se cu o graţie tinerească şi semeaţă, Manfred se ridică şi aţinti o privire de o fermecătoare mândrie asupra celui căruia îi adusese un asemenea omagiu, el care nu pleca fruntea în faţa nimănui.

— Domnule, spuse, vreţi să-mi spuneţi numele dumneavoastră?

Străinul a fost cât pe ce să-i răspundă cu simpatie:

— Dar dumneavoastră? Cum vă numiţi?

Dar se gândi că a întreba pe un om urmărit de nume, hărţuit, ar fi nedemn de el.

Şi îi răspunse cu simplitate:

— Mă numesc cavalerul de Ragastens.

— Cavalerul de Ragastens… murmură Manfred. Niciodată nu voi uita nici numele nici fizionomia.

Şi, făcând un gest de rămas bun, se avântă sprinten, şi în curând dispăru în spatele pilcurilor de mărăcini pe care răsăritul soarelui le lumina cu primele sale raze.

Timp de câteva minute, cavalerul de Ragastens privi gânditor, spre direcţia în care Manfred dispăruse… Apoi clătină capul scoase un suspin, şi urcă în trăsură, în timp ce Spadacape se urca pe capră.

Terorizaţi, soldaţii asistaseră de departe la întreaga scenă fără să îndrăznească să intervină.

Urcându-se în trăsura ce se urni de îndată, cavalerul de Ragastens cuprinse mâinile doamnei.

Fără îndoială, aceasta avea în el una din acele uimitoare încredere, precum anumite fiinţe de spirit ştiu să le inspire femeii ce le-a înţeles.

Căci, în tot timpul acestei încăierări, ea nu a scos un ţipăt, n-a avut nici un moment de teamă – şi aşa cum îi recomandase, ea rămăsese cu ochii închişi.

— Dragă Béatrix, spuse, iată că ajungem la Paris.

— Paris! răspunse soţia. Nu ştiu de ce mi-e frică… pentru dumneavoastră, iubitul meu… frică de acest sumbru Paris!

Fără să răspundă, cavalerul îi strânse mâinile soţiei ca s-o liniştească.

Ochii săi se pierdură în depărtare.

Dinspre partea în care cobora încet trăsura, se zăreau mii de acoperişuri ascuţite, strânse unele în altele, ferestre ogivale cu vitralii de care soarele îşi agăţa sclipirile de lumină, ziduri sumbre şi cenuşii, cu porţi monumentale, într-o înghesuire de case îndesate ori zvelte, elegante sau posomorite, într-o tonalitate gri, acoperite de ţigle înverzite de muşchi sau de ardezii albăstrii, vârfuri triunghiulare ce

se descriu în relief, săgeţi ascuţite, clopotniţe ce se ridicau spre înaltul cerului…

— Paris! murmură cavalerul de Ragastens. Paris! Tărâm al copilăriei mele! Te revăd cu emoţie! Privelişti iubite ale tinereţii mele, vă salut! Aş putea regăsi printre voi pe cel pe care vreau să-i caut în noianul acestui Paris!

Să-l lăsăm pe cavalerul de Ragastens să-şi continue drumul, înainte de a-l întâlni pe Manfred, şi să revenim o clipă la gărzile pe care domnul de Monclar le lăsase în grijă supravegherea prizonierului – mai de grabă a condamnatului!

După plecarea trăsurii, soldaţii reveniră în apropierea vastei temelii a spânzurătorii şi ţinură sfat. Asta nu a fost, în prealabil fără a fi arătat pumnii ameninţători către trăsura ce se îndepărta.

În această împrejurare, sergentul se distinse prin energie şi cantitatea invectivelor sale; din toate timpurile, sergenţii au avut mai multe drepturi decât simplii soldaţi la virulenţele şi brutalităţile de limbaj.

Uşurându-se printr-o ploaie de înjurături în care defila opulent repertoriul injuriilor aduse corpului de gardă, sergentul îşi reuni trupa speriată.

— Secăturilor! Ciungilor! Fricoşilor! Leneşilor! Cumetrelor! Ce ţineţi în mână halebarda sau furca de tors?

Soldaţii, deşi foarte vexaţi de fenomenalul epitet de „cumetre”, nu se clintiră şi primiră cu stoicism potopul de înjurături.

— Asta nu-i totul, reluă sergentul. Cine va fi spânzurat în această afacere? Eu nu! Căci voi spune că aţi fugit.

Un bombănit parcurse rândul halebardierilor.

— Da, veţi fi spânzuraţi, dacă nu cumva veţi fi sfârtecaţi în bucăţi, biciuiţi, expuşi în piaţă şi traşi de vii pe roată.

— Şi dumneavoastră! strigă unul din soldaţi.

Sergentul o ştia prea bine.

Se prefăcu că nu a auzit şi se grăbi să continue:

— În fond, sunteţi buni tovarăşi de chef. Am golit împreună o sumedenie de sticle; am făcut războiul împreună. De aceea vreau să vă salvez…

A fost un murmur de aprobare.

— Ascultaţi, spuse sergentul. Eu nu voi spune nimic. Dacă treceţi sub tăcere ceea ce s-a întâmplat, cine va afla? Domnul mare magistrat va crede că cerşetorul putrezeşte în această groapă. Nu se va duce acolo să vadă. Deci să păstrăm tăcerea.

Soldaţii jurară să tacă.

— Nu mai rămâne decât să facem să dispară urmele evenimentului, termină sergentul, care cu un gest expresiv desemnă uşa dărâmată…

Se puseră de îndată pe treabă, şi, după două ore de muncă îndârjită, uşa era reparată, pusă la loc.

Când marele magistrat veni să-şi facă rondul, îi găsi pe soldaţi la post, dând onorul cu un zel şi o atenţie cu adevărat demne de elogiile sale…

Capitolul XV Doi fraţi.

Să revenim acum la Manfred.

Nu l-am cunoaşte prea bine pe eroul nostru dacă am presupune că acesta se gândea o singură clipă să fugă departe de Paris. Abia eliberat, nu avu decât un gând: să alerge la Étienne Dolet.

Singura precauţie pe care acceptă s-o ia a fost să se întoarcă pe la poarta Montmartre în loc să se întoarcă pe la poarta Saint-Denis.

— Vă aşteptam, Manfred, spuse cu gravitate Étienne Dolet văzându-l pe tânăr că intră la el.

— Fata? îl întrebă Manfred cu spaimă.

— Plecată!

— S-a întors la ea acasă?

— Nu: a plecat cu regele.

Manfred clătină din cap şi repetă maşinal:

— Ah! Ah! A plecat cu regele… perfect…

Se aşeză într-un fotoliu, foarte palid, şi izbucni în râs.

— Ştiţi unde am petrecut noaptea? Nu o să ghiciţi!

Dolet care foarte îngrijorat se plimba meditând, aruncă o privire profundă asupra acestui om. Veni ia el şi îi puse mâna pe umăr.

— Dragul meu prieten, îi spuse el cu acel glas convingător şi pătrunzător care era unul din farmecele acestui om atât de cuceritor, dragul meu Manfred, de ce nu mă întrebaţi de ceea ce s-a întâmplat? De ce vreţi să simulaţi o nepăsare care este departe de sufletul vostru? Nu sunt eu prietenul vostru?

Manfred apucă mâna savantului.

— La dracu! Cine a spus asta? Vă datorez totul, maestre Dolet! M-aţi instruit, mi-aţi deschis mintea spre înţelegerea lucrurilor şi a oamenilor; aţi aruncat valuri de lumină în tenebrele în care mă aflam înainte de a vă cunoaşte! Cât despre tânăra fecioară… nu-i ştiu nici măcar numele (minţea)… am văzut-o noaptea aceasta pentru prima oară (altă minciună)… E foarte simplu: văd o femeie pe care o forţa un mizerabil. Mă arunc asupra acestuia care din întâmplare, se arătă a fi regele Franţei. I-o smulg pe tânăra fecioară… Dumneavoastră aţi fi făcut tot aşa… O aduc la dumneavoastră, din milă pentru tinereţea sa, şi vi-o încredinţez… A plecat? Evenimentul este lipsit de însemnătate… Sunt sigur de dumneavoastră Dolet. Ar fi jignitor să vă cer detalii; căci, dacă ar fi vrut să rămână… aţi fi păstrat-o împotriva unei armate… Dacă a plecat, înseamnă că a dorit-o!… Destul cu subiectul acesta, dragă prietene, vă rog.

— Fie! Să nu mai vorbim despre asta pentru moment! spuse Dolet, pe care nedefinita exaltare a lui Manfred îl mira şi-l îngrozea.

Totuşi, este un amănunt pe care ar trebui să-l cunoaşteţi… trebuie: regele a intrat aici prin violenţă… Am rezistat ordinelor sale… a dat ordin să mă aresteze… tânăra fecioară a consimţit să-l urmeze cu condiţia să fiu scutit de Bastilia.

— Admirabil devotament al unui suflet candid! Dragă prietene, iertaţi-mă. Tremur când mă gândesc că pentru o necunoscută aţi riscat Bastilia. Şi asta din vina mea! Ah! Dolet, n-am să mi-o iert niciodată. Am atras asupra voastră mânia lui François… Presimt că nenorociri stranii o să iasă din această aventură. Şi toate astea pentru o fată ce nu dorea decât să fie siluită!

Manfred, cu adevărat răvăşit de această idee pe care o emitea, se ridică, făcu câţiva paşi prin sală, cu o agitaţie crescândă.

— Dar vom lupta! reluă cu o aspră violenţă. Să îndrăznească zbirii şi Monclar să se atingă de un singur fir de păr de-al vostru!… Voi trece Parisul prin foc şi sânge!

— Liniştiţi-vă, Manfred. Nu cred că există pericol imediat. Cât despre tânăra fecioară…

— Destul cu acest subiect, maestre! O detest, după cele aflate. Şi mă detest pe mine şi mai mult de a fi adus-o la dumneavoastră. La revedere, maestre. Lanthenay este la curent cu aceste fapte?

— Este foarte neliniştit de dumneavoastră.

— Alerg să-l liniştesc şi să mă sfătuiesc cu el pentru a stabili o supraveghere în jurul casei voastre.

Tânărul îşi aranjă toca şi o porni spre strada Froidmantel unde se afla locuinţa sa. El locuia aici împreună cu cel ce se numea Lanthenay cu care ne-am întâlnit deja. Vom explica în curând ce fel de prietenie îi unesc pe cei doi oameni şi de unde se născuse această prietenie.

Să ne mulţumim pentru moment să arătăm că afecţiunea pe care o aveau unul faţă de celălalt era profundă şi solidă şi că trăiau ca doi fraţi foarte uniţi.

Locuinţa de pe strada Froidmantel, situată la câţiva paşi de Luvru, nu departe de vechea construcţie unde regele Carol al V-lea creştea odinioară lei, era sărăcăcioasă. Nu vedeai în ea decât mobile strict necesare. Se compunea din două camere prost luminate, una pentru Lanthenay, cealaltă pentru Manfred.

— Iată-te! exclamă Lanthenay văzându-l că intră.

— Eu însumi! Am scăpat de la Satana şi tocmai am petrecut noaptea în una din cele mai bune pensiuni ale lui.

— Explică-mi…

— Cunoşti osuarul din Montfaucon? Ei bine acolo s-a gândit să mă arunce drăguţul domn Monclar.

Lanthenay tremură.

— Omul ăsta adună asupra lui atâta duşmănie încât explozia ei va fi teribilă pentru el.

Era în accent mai mult decât în vorbele sale o ură violentă care l-ar fi înspăimântat cu siguranţă pe marele magistrat. De unde ura asta? Ce lamentabilă fatalitate făcea să se ridice unul în faţa celuilalt, ameninţări sălbatice, implacabili, aceşti doi oameni dintre care unul se numea contele Monclar şi celălalt Lanthenay? Nu vom întârzia să o ştim…

Cu fruntea în palme, cu mintea plină de gânduri negre. Încordată, Lanthenay reflectă câteva secunde. Apoi clătină din cap.

— Şi cum ai ieşit de acolo? reluă el.

— O întreagă poveste! Am să ţi-o povestesc, spuse Manfred, care scotocea într-un dulap cu mâncare, luând de acolo nişte paté, pâine, o sticlă, elementele unui dejun sumar pe care începu să-l devoreze.

— Hai să discutăm acum! reluă. Te anunţ că am o întâlnire foarte serioasă.

— Un duel?

— Nu, aş!

— O femeie?

— Ah! Ah! Nu-mi mai vorbi de femei, dragul meu…

— Atunci?

— O întâlnire cu regele Franţei.

Lanthenay sări în sus. A crezut că observă pe chipul lui Manfred un soi de bucurie febrilă, din acele bucurii de rău augur ce produc frică…

— Ce vrei să spui?

— Că i-am dat întâlnire la Luvru regelui Franţei, pentru a-i spune pe şleau că este un laş.

— Ai înnebunit, Manfred…

— Şi că am să merg în seara asta la Luvru… Mă vei însoţi?

— Daca întrezăreşti o utilitate oarecare ca noi să fim ucişi în seara asta, te însoţesc… Dar să judecăm mai întâi. Şi începi prin a-mi istorisi în amănunt tot ce ţi s-a întâmplat.

Manfred se avânta într-o povestire amănunţită pe care o declamă pe nerăsuflate, pe care o întrerupea cu interjecţii, înjurături, izbucniri de ton, punctând-o cu lovituri de pumn în masă.

Lanthenay ascultase cu o profundă atenţie.

— Ei bine? isprăvi Manfred. Mă vei însoţi? Ia seama că, pentru prima dată din viaţa noastră, sunt obligat să reînnoiesc o întrebare de acest gen.

— Manfred, spuse Lanthenay, vreau mai întâi să-ţi cer o dovadă de încredere pe care tu poţi s-o ai în afecţiunea mea.

— E nevoie de dovezi? Cred în tine mai mult decât în mine însumi. Totuşi vorbeşte.

— Ei bine, îţi cer să nu mergi la Luvru decât peste câteva zile… când am să ţi-o spun.

— Ceea ce îmi ceri este mai grav decât ai crede… Dar de vreme ce te-ai folosit de un vicleşug făcând apel la încrederea mea, promit: voi aştepta…

— Mulţumesc frate! strigă Lanthenay cu entuziasm. Îţi promit să nu o lungesc… Dar asta nu-i totul: jură-mi că nu te mişti de aici până în ziua în care…

— Desigur mă plictisesc. N-aş şti ce să fac până atunci… Am să-mi petrec timpul dormind… chiar aşa… iată o ocupaţie potrivită când…

Ezită.

Lanthenay completă:

— Când eşti nefericit în dragoste!

— Cine ţi-a spus? întrebă Manfred.

— Manfred, e de rău… Îmi ascunzi frământările… mie!

— Nu mă frământă nimic.
— Te privesc, Manfred, şi te admir!
— Mă uimeşti!
— Da, te admir, suflet mare ce eşti! Păstrezi pentru tine necazurile şi nu vrei să împărţi cu mine decât bucuriile…
— Mă consideri prea grozav… Fii liniştit, când voi avea dezamăgiri le vei afla şi tu.
— Nu e oare o dezamăgire serioasă când iubeşti fără speranţă!
Manfred păli. Privirile i se tulburară… Şi el murmură:
— Să iubeşti! Fără speranţă… fără speranţă!
— Iartă-mă frate, spuse Lanthenay. Hai, lasă-ţi ochii să plângă; lacrimile, dragul meu, lacrimile ne-au fost date de mama natură ca să spele relele ce ne întunecă sufletul… Dar lasă? La vârsta dezamăgirile în dragoste sunt repede înăbuşite.
Acum, Manfred, cu capul pe umărul prietenului sau, plânge încet, fără zgomot.
— Ce nefericit sunt! spuse cu o voce foarte joasă.
— Tot o mai iubeşti?
Manfred făcu semn că da.
— Ştiam de multă vreme: Am văzut dragostea asta, cum a prins viaţă şi cum a crescut în inima ia, pe vremea când poate şi tu o ignorai!
— S-a sfârşit! spuse dintr-o dată Manfred. Tânără fecioară era o curtezană!
— Acuzi cu uşurinţă, Manfred.
— Nu-i posibil! Dacă nu era curtezană, avea suflet! De altfel e de scuzat. Ia gândeşte! Iubita regelui! O femeie să reziste unei asemenea perspective! Să nu mai discutăm de asta! Chiar tu ai spus-o: asta se uită cu timpul.
Lanthenay îl privi cu atenţie.
— Biet prieten! cugetă acesta. E mult mai îndrăgostit decât credeam!
Şi cu voce tare:

— Te las… Nu te sfătuiesc să încerci. Să nu te mai gândeşti la toate astea… ar fi inutil.

— Du-te, dragul meu, şi încearcă să grăbeşti ceasul când va trebui să mă duc la Luvru, de vreme ce doreşti să aştept… Trebuie să ai motive bine întemeiate…

— Vei socoti, atunci. Manfred.

Lanthenay plecă. Manfred se aruncă îmbrăcat cum era în patul său.

Se simţea foarte obosit şi căzu aproape imediat într-un somn de plumb, întrerupt de coşmaruri.

Se scurseră câteva zile…

Între Manfred şi Lanthenay nu s-a mai adus vorba despre tânără fecioară de la proprietatea din Trahoir… Pentru Manfred zilele acestea au fost sumbre şi plicticoase. Această odihnă forţată nu se potrivea cu natura sa exuberantă, şi, pierzându-şi răbdarea, se pregătea să iasă când Lanthenay îl anunţă:

— În astă seară…

— În sfârşit… Mă săturasem să ascut sabia…

— În seara asta e mare petrecere la Luvru, reluă Lanthenay. Numai despre asta se vorbeşte în oraş. Se spune că regele va prezenta la curte pe noua venită… Se numeşte ducesa de Fontainebleau…

Şi studie fizionomia lui Manfred.

— Dragul meu, spuse cu răceală acesta, mi se pare că ducesa se numeşte Gillette de Chantelys pe numele său adevărat…

— Mulţumesc prietene! Bine ai mai ales ziua! Zău! Voi fi la petrecere! Nu va fi completă fără prezenţa mea…

— La fel de îndrăgostit! cugetă Lanthenay.

— Mă însoţeşti? reluă Manfred.

— Nu… Tocmai am o întâlnire. În seara asta, şi mi-e imposibil să o amân…

— Aha! Ai o întâlnire?… Într-adevăr motivul este, serios!… În timp ce eu am să fiu ucis la Luvru!

Lanthenay nu dădu importanţă acestor vorbe disperate.

— Manfred, în numele prietenie noastre, îţi cer prudenţă!... Du-te la Luvru, de vreme ce te-ai hotărât pentru această deosebită nebunie... dar...

— Fii liniştit, îl întrerupse cu violenţă tânărul, voi fi prudent... atât de prudent că ai să te minunezi...!

— Manfred, spuse Lanthenay cu emoţie, în acest moment se petrece între noi doi ceva grav... Eşti pe cale să te îndoieşti de mine...!

— Nicidecum, dragul meu. Ai o întâlnire... am şi eu alta... e foarte simplu: fiecare cu treburile sale...

— Manfred...!

— Lanthenay...!

— Nu mai sunt eu fratele tău?

— Nu! spuse limpede Manfred.

— Manfred! ţipă Lanthenay deschizându-şi braţele.

Manfred făcu doi paşi, se apropie de Lanthenay, şi, privindu-l în ochi, rosti:

— Laşule...!

Lanthenay rămase locului.

Doar că deveni foarte palid; braţele i se lăsară pe lângă trup, şi un tremur îl zgudui, ca şi cum ar fi făcut un efort uimitor să nu răspundă...

Plecase capul.

Când ridică privirea, îl văzu pe Manfred care, pleca fără să se grăbească...

Capitolul XVI Curtea Miracolelor.

Era aproape ora patru.

Strada Froidmantel se afla la doi paşi de Luvru. Manfred o porni direct într-acolo. Rămase o oră în colţul unei porţi situate în faţa porţii principale a Luvrului. Ochii săi erau aţintiţi asupra acestui vast ansamblu de construcţii şi grădini care era pe atunci locuinţa regală.

Din ordinul lui François I se demolase de curând o parte a vechiului Luvru, şi Manfred distingea în umbra ce acoperea Parisul, marile eşafodaje ale noilor construcţii. Privirea sa rătăcea cu ardoare ia terestrele principale ale principalului

corp de locuinţe iar inima îi bătea puternic şi o mânie de nedescris îi cuprindea minţile.

În sfârşit, plecă…

Mergea la întâmplarea, trecea poduri şi ajungea către orele nouă seara în incinta Universităţii, într-o tavernă plină de studenţi, în faţa unei sticle pline şi a unui pahar gol. Intrase acolo cuprins dintr-o dată de o sete intensă. Dar uitase să bea. Cu capul în mâini, reflectă, cugeta, fără tristeţe dar cu o furie crescândă.

Şi ne este de-a dreptul imposibil să nu încercăm să rezumam aici această visare:

— Râsul este propriu omului! afirma Maestrul Rabelais, savant uimitor, doctor în ştiinţe umaniste. Ce a vrut el să spună cu asta? Îl bănuiesc că şi-a bătut joc de lume, un pic… Să râzi! Adevărat! Uşor de zis, greu de făcut. Să râzi! Şi eu mi-aş dori! Dar mi-e mima neagră… Iubirea? Un cuvânt! Prietenia? Un alt cuvânt! Am dorit să ştiu ce înseamnă şi unul şi celălalt. Am descoperit neantul!

Îşi luă spada şi ieşi din tavernă.

Ploua: nu-şi dădea seama de asta.

O jumătate de oră mai târziu se afla în faţa Luvrului. Cum reuşise să intre? Cum a putut să treacă de numeroasele bariere înţesate de gărzi?

El însuşi, întrebat mai târziu despre aceasta, nu putu să-şi amintească nimic precis.

Chiar de la intrarea lui în sală, Manfred îl văzu pe rege şi pe Gillette. Mergea drept spre ei.

Chiar în acel moment, Gillette îl auzea pe Monclar ce povestea, cum îl închisese pe Manfred în osuarul din Montfaucon.

Intrarea sa coincidea cu povestirea…

Manfred o văzu ridicându-se în picioare. Îi văzu ochii, ochii ei frumoşi, privirea ei atât de tandră, fixându-se asupra lui cu o expresie de bucurie nemărginită.

Chiar de atunci se dezlănţui mânia lui căci ipocrizia acestei priviri îi părea evidentă.

Ajunse în faţa regelui.

S-a văzut cât de îndrăzneaţă şi de violentă fusese mustrarea lui la adresa regelui, dispreţuitoare şi insultătoare pentru Gillette.

Ridicat în picioare, palid de furie, François I făcuse un semn gentilomilor săi.

— Luaţi-l pe omul acesta! Vi-l încredinţez! Distraţi-vă să-l ucideţi!

La îndemnul regelui, însoţit de vorbe pe care mânia le reda tremurătoare şi răguşite, s-a produs o formidabilă îmbulzeală.

Mâinile se întinseră spre a-l apuca de piept pe insolent. Fiecare dorea să fie văzut de rege, la hăituiala ce se pregătea…!

Şi acest urlet sinistru creştea, în timp ce doamnele fugeau cu mici strigăte de spaimă, iar Gillette agonizând de durere, zdrobită de ruşine, cădea în braţele doamnelor de onoare:

— Ticălosul! Ucideţi-l! Ucideţi-l…

— În lături, câini de ogradă! tună Manfred.

Chiar în aceeaşi clipă şi înainte ca cercul să se fi închis complet în jurul lui, şi-a tras sabia strălucitoare, şi, năpustindu-se orbeşte, s-a retras într-un colţ.

Răsunară strigăte feroce…

Două sute de spade fulgerau în lumina puternică a sălii. Şi deja, cei mai apropiaţi de Manfred îi dădeau lovitură după lovitură, şi din clipă în clipă, se auzea zgomot sec de oţel ce se frângea: erau spadele uşoare de paradă care se frângeau sub biciul sabiei manevrate vertiginos… Sângele curgea… vociferări umpleau sala cu un tunet straniu.

— Să fie omorât răcni François I furios peste măsură.

Înaintea lui Manfred, patru sau cinci gentilomi căzuseră răniţi… era o pădure de oţel agitată de o furtună de urlete…

Era rănit la mână, la braţ şt la gât: sângele îi şiroiau pe piept. Toca îi căzuse.

Cu părul zbârlit ca o fiară era înspăimântător ia vedere… Toată scena abia dacă a durat câteva secunde… Un strigăt de triumf răsună dintr-o dată.

Rănit încă o dată în plus, Manfred căzuse în genunchi. Domnul Saint-Trailles, cel mai aproape de el, îi căuta obrazul, în timp ce La Châtaigneraie şi Sansac căutau să-i străpungă pieptul. În genunchi, ghemuit în colţul său, îi ţinea încă la distanţă.

— S-a sfârşit! L-am prins…!

— Să-l aruncăm pe fereastră…

— Nu! Nu! Să-l ucidem pe loc!

În momentul în care răsunau aceste strigăte diferite, un urlet de nemulţumire asemănătoare cu zgomotul tunetului se făcu auzit în sălile vecine.

Izbucniră bubuituri de archebuze…

Fumul învăluia sala petrecerii.

Urlete, înjurături răgnete în toate limbile cunoscute… apoi un tropăit enorm… strigătul de alarmă a marelui magistrat domina pentru o clipă tumultul dezlănţuit… ordinele şi contraordinele date de domnul de Bervieux şi de domnul de Montgomery gărzilor, halebardieri intrând în sală, în dezordine, ca împinşi de un uriaş val de mare. apoi de îndată o adevărată trombă umană, o mulţime de fiinţe ciudate, fantastice, urlând, zbătându-se, agitând săbii scurte, bâte, alergând în urma unui soi de uriaş ce purta o ciosvârtă de hoit în vârful unei suliţe în chip de drapel…

Aceasta era „Curtea Miracolelor” care invada Luvrul!

Curtea Miracolelor!

O mulţime hidoasă, o viermuială de pociţi, o adunătură de zdrenţăroşi, cu feţe sălbatice, o armată de soldaţi în zdrenţe, înfricoşători, unii ciungi, alţii şchiopi, alţii cocoşaţi, cu figuri de monştri, chiori, guşaţi, patru sau cinci mii de înverşunaţi se năpusteau în vârtej asemeni unui coşmar realizat de Callot, bande compacte, acoperite de obiecte care străluceau sinistru, avansau, coborau, se rostogoleau unele peste altele…

Era un ciclon uman, care se formase în stradă, printre populaţie…

S-au format curente subite, din trecători imprevizibili, din fiinţe bizare, coloane, care se formaseră, se desfăcuseră, se formară din nou…

Apoi deodată s-a declanşat furtuna…

Ciclonul se abătuse asupra Luvrului…

Cele două sute de gărzi aşezate la poarta mare au fost măturate, luate pe sus, răvăşite ca paiele…

A fost pe scări, pe culoare, un iureş nemaipomenit, straniu, uimitor, ai acestei hoarde de nedescris…

În grabă, Monclar plasase în faţa regelui un pluton puternic de gărzi, cu halebardele încrucişate…

Dar cerşetorii nu le-au dat nici o atenţie. Înaintau răsturnând, îndepărtând, îmbrâncind, lovind măturând totul înaintea lor… A fost o fugă disperată a gentilomilor îngroziţi de fantastica invadare… Cei ce încercau să reziste erau apucaţi, azvârliţi din drumul urmat de ciclonul de oameni…

Peste toate acestea, strigăte înspăimântate de femei ce leşinau, împuşcături de archebuze, ameninţări apocaliptice, gemete, înjurături intraductibile…

Manfred era pe punctul de a sucomba.

Sabia îi alunecase din mână. Era gata să cadă pe spate, epuizat de pierderea de sânge, renunţând, murind disperat, când fuga neaşteptată a gentilomilor îi apăru ca o întâmplare din vis…

Deschise ochii…

Văzu tromba de oameni care se abăteau asupra sălii. Printre ei, în faţa, un bărbat, cu sabia în mână, alerga către el.

Figura lui Manfred se lumină.

Murmură:

— Lanthenay!… Frate!… O fratele meu! iertare! Şi leşină…

Într-o clipită a fost apucat, ridicat, purtat pe braţe… Valul uman se retrase… Uriaşul val se scufundă… Ciclonul dispăru…

S-a petrecut o fărâmiţare subită a acestei mulţimi… un murmur care avea să descrească în câteva clipe, apoi, dintr-o dată o linişte de gheaţă se lăsă asupra Luvrului…

Capitolul XVII Monclar vorbeşte de Lanthenay.

Năvălirea cerşetorilor fusese o lovitură de trăsnet. Trecerea lor prin Luvru luat cu asalt fusese o rostogolire de tunet.

Plecarea a fost o dispariţie. Umbre ţâşnind nu se ştie de unde se pierdeau din nou în întuneric.

Asta a fost tot.

Ora care urmă îndrăzneţei, neverosimilei şi totuşi adevăratei dispariţii a lui Manfred a fost o oră de tumult, de întrebaţi şi răspunsuri ce se încrucişau.

De Bervieux, căpitan al gărzilor, îşi smulgea părul, şi disperarea acestui militar era teribilă. Se auzea cum repetă:

— Sabia mea este dezonorată… nu mai am decât să mor!

Montgomery, locotenentul său, s-a ţinut tot timpul de delfinul Henri, cu sabia scoasă.

— Monseniore, spuse el, mi-aş fi luat zilele înainte ca unul din eghileţii voştri să fie atins.

Prinţul Henri privise trecerea torentului cu un soi de calm, doar un pic palid la faţă. Şi când totul fusese sfârşit. Îi spuse lui Montgomery:

— Domnule când voi fi rege, am să vă numesc căpitanul gărzilor mele.

— Şi Bervieux, monseniore? spuse Montgomery, care gândea în sinea lui: Asta îmi şi doream!

— Bervieux! Priviţi-l! Plânge ca o femeie. Ah! Vremurile eroice s-au dus, domnule.

— Monseniore, răspunse Montgomery, întâmplarea a fost atât de neprevăzută! Nu se afla la Luvru decât garda,de

onoare. Regimentul elveţienilor tocmai a venit şi ocupă toate străzile învecinate. Dar e puţin cam târziu.

Şi cum cunoştea perfect gusturile delfinului, Montgomery adăugase:

— Pentru a opri o asemenea invazie, domnule, ar fi fost nevoie de sabia lui Roland! La Durandal a colonelului de Roncevaux!

Delfinul surâse şi se apropie de prinţesă, Doamna Catherine, care trufaşă, impasibilă nu se mişcase de la locul ei.

— Nu v-a fost teamă, doamnă? o întrebă el.

Catherine de Médicis ridică o privire surprinsă spre soţul ei.

— Teamă? spuse. Ba da, domnule pentru dumneavoastră!

— Doamna prinţesă îl iubeşte mult pe monsenior! spuse Diane de Poitiers, care, ia rândul ei, nu se mişcase de pe loc.

— Nu sunt singura, spuse Catherine de Médicis.

Şi îi aruncă metresei delfinului un surâs îndârjit.

Într-un alt colţ, ducesa d'Etampes povestea cu volubilitate că un cerşetor o brutalizase în momentul în care se ridica pentru a se arunca înaintea regelui pentru a proteja pe Majestatea Sa... Un mare număr de gentilomi îşi ştergeau spadele mânjite cu sânge. Unii erau răniţi.

Cât despre cerşetorii ce au fost observaţi căzând răniţi şi poate morţi, dispăruseră: Valul uman i-a luat cu el. Essé, Sansac şi La Châtaigneraie, mereu împreună, s-au bătut ca nişte lei, cu siguranţă datorită lor, regele nu a fost măturat şi el de vijelie.

Cam peste tot, în sala cea vastă, se formaseră grupuri şi se povestea, exagerând. Înmulţind episoadele încăierării. Doamnele de la curte, ce şi-au revenit din spaimă: şi leşin, erau acum nerăbdătoare să cunoască detalii; ele se arătau zeloase faţă de răniţi, disputându-şi plăcerea şi gloria de a-i pansa. Jarnac, Lézignan şi Saint-Traille povesteau oricui voia să-i asculte că ucisese vreo douăzeci din aceşti cerşetori.

Regele se retrăsese în cabinetul său uncie se afla în mare conferinţă cu marele său magistrat. François I se plimba agitat şi avea izbucniri ale vocii care se auzeau de departe.

— Dumnezeule Mare! bombăni bătând cu pumnul într-o măsuţă ce se dezmembra de lovituri, iată deci unde am ajuns, domnule magistrat!... Vă însărcinez să arestaţi un

cerşetor mizerabil; tocmai îmi afirmaţi că este prins şi în momentul în care îmi spuneţi că agonizează, apare în plin Luvru şi mă insultă! Ce faceţi, domnule! V-aţi pierdut minţile? Sau vă aflaţi în înţelegere cu tot acest Egipt infernal? Luvrul este invadat! Posed o armată! Posed o poliţie! Posed regimente! Şi nimeni nu ştie că Luvrul este invadat! Nimeni nu se află aici ca să se opună invaziei! Sfătuiţi-mă că-i mai bine să abandonez Parisul şi să mă refugiez la curtea vărului Charles! Că regele Franţei nu este mai în siguranţă în Palatul său decât ultimul ţăran în coliba lui, fără menajamente! Unde ne aflăm! Mai sunt eu rege? Vorbiţi! Dar vorbiţi o dată domnule!

Monclar mai livid, mai sinistru ca niciodată, îl privea pe rege cu ochi săi nemişcaţi şi sticloşi, fără să plece capul.

— Sire, spuse cu răceală, v-am cerut să distrugeţi din temelii Curtea Miracolelor. Am rugat pe Majestatea Voastră să-mi dea mână liberă să trec prin foc şi prin sabie această cloacă. Am fost tratat cu surâsuri. Poate că regele se va decide acum. Lecţia asta era necesară!

— Domnule…!

— Sire! Sunt eu încă marele magistrat al Majestăţii Voastre? Dacă nu mai sunt, Majestatea Voastră să dea ordin să fiu arestat; explicaţiile mele ar fi inutile şi eu nu sunt un curtean destoinic. Dacă mai sunt încă marele magistrat, binevoiască Majestatea Voastră să mă asculte cu calm.

— Cu calm! Aşa-i! îl întrerupse regele cu o violenţă crescândă. Ai zice că-i o joacă de copii! Avea dreptate călugărul! Acest domn de Loyola socotea just când îmi vorbea despre fisurile care-mi împânzesc tronul! Autoritatea regală este zdruncinată, casa invadată şi mi se cere să fiu calm!

— Cred că dumneavoastră sunteţi prea calm! Dar, pe Sfânta Fecioară! Va trebui ca asta să se schimbe! Şi pentru început…

Regele se întrerupse printr-o violentă lovitură de pumn cu care lovi masa; fragilul obiect se sfărâmă;

— Bassignac! ţipă François I uitând de orice etichetă.

Valetul de cameră apăru tremurând din cap până-n picioare.

— Să fie adus la mine căpitanul gărzilor…!

Bervieux intră deîndată.

— Aşteptam, sire, spuse cu fermitate.

— Bervieux, cine era ofiţer de gardă la poarta cea mare?

— Domnul de Bervieux, sire.

— Fiul vostru?

— Chiar el, sire.

— Daţi ordin să i se retragă spada. Chiar de mâine se va începe procesul său…

— Sire… marele vinovat… sunt eu… vă implor.

— Mergeţi, domnule.

— Bervieux ieşi clătinându-se.

— Ce spuneţi, domnule Monclar? reluă regele calmat de această execuţie.

— Spuneam sire, că trebuie să vindecăm Parisul de această cloacă ce se cheamă Curtea Miracolelor… Trebuie să distrugem maghernițele întregii calicimi, trebuie să-i arestăm pe locuitorii ei în masă, bărbaţi, femei şi copii, să începem un proces enorm care va ului lumea de teroare, să se dea ordin a se ridica zece mii de spânzurători ca să nu mai rămână nimic din aceşti infami care au comis sacrilegiul în seara asta, nimic altceva decât amintirea unei pedepse pentru totdeauna memorabile.

François I îl privi pe Monclar cu un fel de admiraţie.

— Aşadar, spuneţi, veţi spânzura pe toţi? Chiar şi copiii?

— Execuţia taţilor şi a mamelor n-ar sluji la nimic dacă am lăsa în viaţă copiii care poartă în ei otrava diabolică… otrava care va ucide regalitatea, sire! Otravă care face să se năruiască lumea noastră…

Cu obişnuita-i mobilitate de spirit, François I, care cu o clipă în urmă era livid de furie, deveni dintr-o dată vesel şi glumi:

— Unde o să aşezaţi cele zece mii de spânzurători? Va fi un spectacol frumos… Ah! domnule de Monclar, sunteţi un poet – un teribil poet…

— Sire, îmi daţi mâna liberă?

— Mergeţi. Duceţi-vă Monclar. Vă predau Parisul.

Şi adăugă foarte calm.

— Fiţi fără îndurare…

Monclar se înclina; o tentă de roz urca în obraji săi livizi: visul unei monstruoase exterminări trecea prin faţa ochilor săi.

Cum era gata să plece, se clătină şi era cât pe ce să se prăbuşească. Se sprijini de o mobilă.

— Ce aveţi, Monclar?

— O nimica toată, sire. Iertare… slăbiciunea este nedemnă de mine.

Se redresă anevoie.

Doar atunci regele zări că vesta marelui magistral era însângerată.

— Dar sunteţi rănit…!

— Da, sire…

— Şi n-aţi spus-o…!

— Aveam de vorbit lucruri mai urgente, sire.

— Unul din acei Egipteni, nu-i aşa?

— Da, sire… unul din cei mai periculoşi; cel de care i-am vorbit Majestăţii Voastre. Se numeşte Lanthenay…

Monclar ieşi cu un mers rigid.

Regele murmură cu un surâs:

— Îl deplâng pe acest Lanthenay!

În acest moment, Bassignac intra cu repeziciune, foarte agitat.

— Ce este? întrebă François.

— Sire! Domnul de Bervieux… căpitanul vostru…

— Ei bine?

— S-a omorât adineauri.

Regele încruntă sprâncenele şi rămase o clipă tăcut.

— Bine spuse cu răceală. Înştiinţaţi-l pe Dl de Montgomery să-l aresteze pe M. de Bervieux, fiul, şi să vină apoi să mă întâlnească…

Capitolul XVIII Gillette logodită.

Toată noaptea Parisul a fost străbătut în lung şi-n lat de patrule călare, astfel încât burghezii înspăimântaţi n-au putut închide un ochi. A doua zi dimineaţă forţe considerabile se desfăşurară în jurul Luvrului. Veteranii elveţieni păzeau în permanenţă în faţa fiecărei porţi. Se spera astfel să se dea populaţiei din Paris un exemplu de putere regală şi să înăbuşe astfel deplorabilii germeni pe care revolta cerşetorilor ar putea-o sădi în mintea ei. Dacă burghezii, treziţi brusc de trapul cailor, de zăngănitul armelor, au dormit prost, regele Franţei n-a dormit deloc.

A petrecut noaptea răsucindu-se în pat, lăsând să-i oscileze gândul între aceşti doi poli magnetici care fiecare la rândul lor, îl solicitau mult.

Triboulet-Manfred.

Şi mereu gândul revenea la Gillette, ca un punct de sprijin al pendulului.

Pentru Triboulet, soluţia se prezenta destul de simplu: l-ar fi aruncat într-una din Bastilii; existau destule, Bastilia Saint-Antoine fiind pe primul loc.

Pentru Manfred, problema nu era de fapt decât o problemă a poliţiei: era vorba de a-l prinde şi de a-l trage pe roată de viu, ceea ce ar fi un salutar exemplu pentru ceilalţi.

Dar în timp ce se încredinţa ca se rezolvase astfel problema cât se poate de bine în interesul său, simţea că mai are şi altceva.

Nu! Nu s-ar sfârşi totul dacă bufonul îşi va sfârşi zilele în puşcărie şi dacă Manfred ar fi expus pe marele eşafod din piaţa Gréve!

Moartea lor n-ar putea să aline dubla durere sufletească pe care o suferise.

Gillette iubea pe Triboulet!

Gillette iubea pe Manfred!

Aceste două adevăruri săreau în ochi regelui. În zadar, Fleurial ar fi fost arătat Gillettei ca un buton josnic de curte, celebrul Triboulet, detestat, urât de toţi pentru limba sa de viperă.

Gillette nu văzuse în el decât pe tatăl său…!

În zadar Manfred insultase grav pe tânăra fecioară în faţa unei numeroase adunări…

În ochii lui Gillette, regele citise iubirea…

Iar el, adevăratul tată, fusese respins.

Aceste două sentimente, – iubirea şi afecţiunea paternală – dădeau în el un fel de luptă de care nu-şi dădea seama.

Să fim drepţi: François I era convins că iubirea senzuală fusese repede înăbuşită în el de afecţiunea paternală. O credea… Dar ura sa împotriva lui Manfred, ură ce creştea din minut în minut era pe punctul de a-i da o desminţire.

Atunci când se jura să pedepsească în Manfred pe îndrăzneţul insolent, revoltatul, este de netăgăduit că urmărea în acest tânăr mai ales pe amantul, cel ce era iubit…

Căuta să se încredinţeze că era vorba de pasiune paternală. Şi, ca să fie drept, este probabil că o credea în mod sincer, incapabil să citească în sine însuşi. La fel, când a crezut că a găsit soluţia definitivă, nu şi-a spus o secundă că avea să comită o monstruozitate, nu mai mult decât ar fi crezut să comită dându-i de ştire lui Ferron de trădarea lui Madeleine şi încredinţându-i cheia unde se consuma trădarea.

Dimineaţa, dădu ordin să vină cei trei fideli ai lui. Essé, Sansac şi La Châtaigneraie, petrecuseră noaptea la Luvru, ca să-l apere pe rege în cazul unei întoarceri ofensive a cerşetorilor.

Prezentară complimente regelui, care nu se sinchisi de ele, părând că meditează, aşezat în fotoliul său din marginea şemineului.

Deodată regele întrebă:

— La Châtaigneraie, cum îţi pare ducesa de Fontainebleau?

Cei trei curteni se priviră uimiţi:

— Sire, spuse La Châtaigneraie, consider că domnişoara ducesă de Fontainebleau este nespus de frumoasă.

— Nespus de frumoasă! făcu regele clătinând din cap. Asta e adevărat. Şi tu Sansac?

— Cu alte cuvinte, sire, eu o consider admirabilă.

— Admirabilă, nu-i prea mult. Şi tu, Essé?

— Sire, mă simt şi acum orbit de frumuseţea ei.

— Prea bine. Astfel, toţi trei sunteţi de acord să socotiţi că ducesa este o fiinţă frumoasă, demnă de a fi iubită?

De data asta, curtenii se priviră cu nelinişte. Îi luase gura pe dinainte? Trebuia să declare că Gillette era o frumuseţe nesemnificativă? Totul era să ştii ce gândeşte regele despre acest lucru.

Acesta, din fericire. Îi scoase din încurcătură.

— Ei bine, asta dovedeşte, spuse, că aveţi vederea bună. Acum, ascultaţi cu atenţie: îi ofer ducesei domeniile mele din Fontainebleau, şi am intenţia s-o căsătoresc cât mai curând.

Nelinştea curtezanilor se transformă în uimire… Aşadar noua ducesă nu era metresa regelui? Sau poate a fost îndeajuns? Ce se petrecea?

— Am căutat, reluă François I ridicându-se, am căutat un soţ bun pentru ea… şi nu-mi închipui decât pe unul dintre voi trei…

— Sire! strigară curtezanii uimiţi.

— Da, da! Acesta va fi unul dintre voi… Care? Nu ştiu încă. Va trebui ca acela, s-o merite.

— Sire! Suntem gata să întreprindem orice pentru a merita o astfel de favoare…

Regele păstră un moment de tăcere. Apoi, cu o voce indiferentă, rosti:

— Ducesa de Fontainebleau îl va lua de bărbat pe acela dintre voi trei care mi-l aduce viu sau mort pe cerşetorul

numit Manfred!

Iată ce pusese la cale François I.

S-o dea pe Gillette aceluia care l-ar distruge pe bărbatul pe care ea îl iubea!

Cei trei se înclinară cu o reverenţă adâncă şi murmură vorbe de mulţumire pe care regele le întrerupse:

— Domnilor, am spus-o şi nu mă voi dezice. Acela dintre voi trei care mi-l va aduce pe acest insolent, acela va fi soţul ducesei.

— Sire. Când trebuie să pornim în căutare?

— Numaidecât! răspunse regele.

În seara aceleiaşi zile, cei trei prieteni se aflau aşezaţi la masă la hanul Devini?re.

Hanul, aşezat în plin centru al vieţii pariziene, adică la începutul străzii Saint-Denis, era ţinut de soţii Grégoire: soţul era un om de treabă, sau cel puţin ceea ce s-a numit mereu un om de treabă, pe care nu-l interesa nimic altceva pe lume decât cum să-şi rotunjească averea; soţia – doamna Grégoire, o cumătră binevoitoare cu ochi lunecoşi, durdulie, cu rotunjimi exuberante, fără a fi prea exagerate, şi cu gropiţe un pic cam peste tot; în obraji, în bărbie, la coatele braţelor sale albe mereu dezgolite.

Să întregim aceste sumare lămuriri spunând că soţii Grégoire s-au pricopsit cu o odraslă care picase din voia diavolului.

Mlădiţa, în vârstă de cincisprezece ani, părea de doisprezece, fiind cam pipernicit, slab, răutăcios – dar şiret ca o maimuţă. Se numea Landry, iar clienţii hanului completase acest nume adăugându-i o aluzie la talia scundă a puştiului: Landry – Cădelniţă.

Deci, în seara aceea, în hanul Devini?re, Sansac, La Châtaigneraie şi Essé veniseră să adaste în faţa unei sticle de vin de Anjou.

— Toată chestiunea, spuse Sansac, continuând o discuţie deja începută pe drum, e să ştim dacă…

Se opri, căutându-şi cuvintele.

Ceilalţi doi înţeleseseră.

— Da, făcu Essé, căci se spune că…

— La dracu! strigă la Châtaigneraie, bătrâna coţofană Diana a zvonit asta!

— Ba să mă ierţi, spune Essé, nu ţin să mă căsătoresc cu metresele altora.

— Nici atunci când celălalt se numeşte François de Valois, rege al Franţei, şi dă ca zestre domeniile de Fontainebleau?

Cei trei, un pic palizi la faţă, se priviră.

Sansac reluă:

— Nu ştiu la ce ne-am adunat aici. La ce bun să discutăm despre un amănunt pe care îl ignorăm? Acceptăm, da ori ba?

— Eu accept! spuse La Châtaigneraie.

— Şi eu, spune Essé.

— Şi eu! completă Sansac.

Atunci, eliberându-se de grija morală care de altfel i-a interesat într-o mică măsură, cei trei prieteni s-au pus pe râs.

Goliră paharele şi trimiseră după vin.

Atunci, La Châtaigneraie continuă:

— Bineînţeles, nu-i aşa, că ne unim eforturile ca să-l prindem pe cerşetor. Fiecare dintre noi, de unul singur, ar putea da greş. Uniţi, vom reuşi cu siguranţă.

— Ne-am înţeles! răspunseră ceilalţi doi.

— Nu rămâne decât să-l numim pe acela dintre noi trei care o va lua în căsătorie pe frumoasă.

— Procedeul pe care vi l-am propus…

— Ni se potriveşte de minune!

— Zarurile! comandă la Châtaigneraie cu o voce tunătoare.

Doamna Grégoire, curtenitoare, plină de atenţie, aduse ea însăşi zarurile clienţilor ei de vază.

Sansac luă cornetul.

— Dau eu primul! spuse.

Agită zarurile puternic şi le aruncă pe masă.

— Unsprăzece! strigă cu o profundă emoţie.
— E rândul meu, spuse Essé.
Palid de nelinişte, aruncă zarurile.
— Patru!
Essé se ridică şi izbi cornetul de perete.
— E rândul meu! spune La Châtaigneraie, luând cornetul de pe jos şi agitând zarurile. Un moment, totuşi: dacă dau tot unsprezece şi eu?
— O vom lua de la capăt! strigă d'Essé cu un pic de speranţă.
— Va da din nou La Châtaigneraie şi eu, atâta tot, spuse cu brutalitate Sansac.
La Châtaigneraie se hotărî într-o clipă.
Avu un strigăt răguşit:
— Doisprezece.
Sansac scoase o înjurătură cumplită.
Triumfând, La Châtaigneraie declară:
— Eu sunt deci acela care mă voi căsători cu Gillette, ducesă de Fontainebleau, în ziua în care îl vom fi prins pe cerşetor!
Şi o bucurie puternică îi lumină chipul.
Ceilalţi doi aprobară din cap, cu un semn furios. Atunci, cei trei îşi luară spadele şi ieşiră din han.
Astfel a fost logodită Gillette Chantelys cu François de Vivonne, senior de La Châtaigneraie.
Capitolul XIX Ţiganca.
În noaptea în care avusese loc fantastica invazie a Luvrului, de către cerşetori, Curtea Miracolelor prezenta un spectacol curios. În centrul vastului cadrilater format de liniile caselor leproase, fusese plantată marea suliţă în care era înfiptă o ciozvârtă de hoit: drapelul!
Făclii de răşină ardeau: focuri fuseseră aprinse, două butoaie de vin căţărate pe mese, din care se servea cine dorea; în jurul focului se afla mulţimea; numeroşi răniţi erau pansaţi de femei; trei marţi care fuseseră cărăţi erau

expuşi pe mese în jurul cărora bătrânele făceau şi celebrau virtuţile defuncţilor.

După o asemenea escapadă cerşetorii încercau o teamă nedefinită a unei noi bătălii foarte apropiate; nu-şi închipuiau că lucrurile să se oprească aici; întreg regatul Argotului şi Egiptului era pe picior de apărare, aşteptând duşmanul: oamenii nu-şi părăsiseră armele; femeile formau în grabă baricade în faţa tuturor străzilor.

Avanposturi, santinele erau plasate în jurul citadelei centrale, şi existau peste tot până în preajma Luvrului chiar: santinele invizibile, umbre pierdute în noapte.

Manfred fusese transportat chiar într-una din casele Curţii, locuinţa din strada Froidmantel fusese considerată periculoasă de către Lanthenay.

Într-o încăpere mobilată sumar, Lanthenay era aşezat aproape de patul în care Manfred, întins, se lăsa pansat de bătrâna femeie cu care ne-am mai întâlnit şi pe care continuăm s-o numim Gypsie Ţiganca.

În grabă, ungea rănile cu o unsoare pe care o pregătise, aşeză feşele şi compresele cu o agilitate şi o uşurinţă încât rănitul abia dacă simţea atingerea degetelor.

— Gata! spuse dintr-o dată Ţiganca, trei zile la pat şi vor fi de ajuns.

Şi, cu o ridicătură din umeri, adăugă:

— Astea nu sunt răni de sabie, sunt înţepături de spini.

Manfred aprobă din cap.

— Oamenii noştri lovesc mai bine când lovesc, continua bătrâna care părea că se pierde într-o visare şi care lăsa să-i rătăcească privirea când asupra lui Manfred, când asupra lui Lanthenay.

Manfred îşi fixase privirea asupra lui Lanthenay. Între cei doi nu a fost nici o explicaţie.

Doar mai multă gingăşie frăţească, demonstrând că nimic nu se schimbase între ei.

În prima clipă s-au îmbrăţişat şi cuvintele au fost de prisos.

— Aşa zi, reluă dintr-o dată Ţiganca, marele magistrat a fost rănit?

— Rănit! răspunse Lanthenay.

— De tine? Chiar de tine? Eşti sigur de asta fiule?

Bătrâna vorbea cu o gingăşie stranie.

E de remarcat că ea nu făcea risipă faţă de Lanthenay de acest nume de „fiu” pe care i-l dăduse. Nu-l numea astfel decât în anumite ocazii foarte rare.

— Sunt convins de-a binelea! spune Lanthenay care tresări. Căci acest nume de fiu, tonul cu care îl pronunţase îi provoca mereu o jenă nedefinită.

— Admirabil! reluă bătrâna ai căror ochi trădau într-adevăr o veritabilă admiraţie.

Ce admira ea oare?

Ea clătină încet din cap şi murmură printre dinţi:

— Da! Destinele au asemenea broderii misterioase… Adevărat asta-i de mirare.

Şi continua cu o neaşteptată nelinişte:

— Dar rana-i gravă?

— Nu cred! spuse Lanthenay.

Şi ţiganca pronunţă cuvinte cărora nici Manfred, nici Lanthenay nu le pricepură sensul:

— Nu trebuia să moară… nu vreau… asta n-ar fi drept!

Este necesar neapărat să plasăm aici un incident care n-a putut să-şi găsească loc în povestirea noastră, şi care are o importanţă deosebită, în sensul în care va lumina poate adâncimile întunecate ale sufletului ţigăncii.

Cititorii noştri au ghicit – fără îndoială – că acei cerşetori fuseseră îndemnaţi de Lanthenay la asaltul Luvrului.

Într-adevăr, încă din prima clipă, Lanthenay a înţeles că hotărârea lui Manfred era de nezdruncinat. Ce-i de făcut? Să-l însoţească la Luvru? Era moarte sigură pentru amândoi. Or, Lanthenay era îndrăgostii, dorea să trăiască. Nu consimţea să moară decât dacă nu mai exista altă ieşire din această situaţie.

Încă de pe atunci întreprinsese îndrăzneaţa încercare de invazie. Manfred era la Luvru. Şi el, Lanthenay, ar interveni aproape deîndată după aceea.

Timp de câteva zile în care Manfred rămăsese închis în casa de pe strada Froidmantel, Lanthenay îşi petrecuse timpul încercând să convingă pe principalii şefi de cerşetori: regele din Thunes, ducele de Egipt împăratul Galileei, şi pe cei mai importanţi dintre conţii şi susţinătorii lor, personaje cu care vom face negreşit cunoştinţă.

Lanthenay a avut de luptat împotriva unei vii rezistenţe: propunerea părând din cale afară de temerară, iar aceşti îndrăzneţi însoţitori nu riscau anumite lovituri îndrăzneţe decât cu bună ştiinţă, pentru un profit care ar ieşi dintr-o expediţie.

În disperare de cauză, Lanthenay ceruse adunarea generală a întregii calicimi.

Adunarea a avut loc în ziua în care Manfred mergea la Luvru.

În acea noapte opt până la zece mii de bărbaţi şi femei se aflară la Curtea Miracolelor şi ocupară loc după rang: Egiptenii şi Egiptenele cu tamburinele lor; la urmă garda înarmată a argoticilor fiecare companie la locul ei; apoi cei din Imperiul Galileei.

O mare tăcere apăsa această mulţime.

Nu se adunaseră pentru o petrecere.

Se bea totuşi, locul era înţesat de bănci şi de mese în jurul focului.

Marii şefi luară cuvântul.

Mai întâi regele din Thunes pe nume Tricot. Exersa ziua onorabila şi lucrativa profesie de cerşetor, iar noaptea profesia cea mai onorabilă şi mai bănoasă încă, aceea de hoţ.

Acest cumul nu-l obosea din cale afară, ba chiar îi lăsa ceva timp pentru a compune balade în ceasurile sale de bună dispoziţie.

Era un personaj destul de sumbru şi, la urma urmelor, o persoană dubioasă.

Se cocoţă pe un butoi şi spuse cu glas puternic:

— Îl iubim pe fratele nostru Manfred. Dar ce va să facă el la Luvru? Ce căutăm noi acolo? Nu vrem să intrăm într-un bucluc care poate să aibă urmări teribile pentru pacea regatului nostru. Am zis.

Lanthenay care stătea la picioarele tronului, adică lângă butoiul pe care se căţărase Tricot, îşi muşca buzele de spaimă.

Ducele de Egipt vorbi cu acelaşi înţeles ca şi Tricot.

Împăratul Galileei se pronunţă şi el pentru abţinere.

Se observă o umbră ţâşnind aproape de tronul lui Thunes. Ea apăru deodată în lumina roşie a torţelor.

— Gypsie.

Exclamaţia se auzi din toate direcţiile.

— Gypsie vrea să vorbească!

Scena prezenta atunci un soi de măreţie sălbatică: locul unde zece mii de fiinţe, bărbaţi şi femei în zdrenţe, cu feţe aspre sau palide, cu chipuri îngrozitoare, brăzdate de cicatrici, viermuind în jurul focului; de jur împrejur casele cu acoperişuri ţuguiate, ferestre cu mici vitralii în plumb în care flăcările torţelor de răşină licăreau cu luciri roşii: în centru, tronul regelui din Thunes, în jurul căruia străjuiau oamenii de gardă, înarmaţi cu săbii scurte, îmbrăcaţi în zdrenţe sordide; şi peste toate. În noaptea rece, o tăcere apăsătoare.

Bătrâna Gypsie se ridicase lângă regele Thunes. Ea grăi:

— Ascultaţi-mă voi toţi! Am a vă spune lucruri care le simte inima mea şi pe care le simte şi inimile voastre. Vi s-a vorbit adineauri nu ca la nişte bărbaţi, ci ca la nişte femei bune de vândut în piaţă. Şi aţi îndurat-o. Sunteţi nişte laşi!

Gypsie păstră un moment tăcerea.

Un soi de gâfâit trecu, iute ca un frison, peste această mulţime compactă ce asculta cu atenţie profundă.

În picioare, cu părul grizonat în vânt, cu braţele sale ridicate ca pentru un gest de blestem, Gypsie apărea ca un geniu supranatural, – astfel a apărut poate odinioară Sibila din Delphi războinicilor greci consultând oracolul despre expediţia asupra Troiei.

— Nu e unul aici care să nu-şi simtă inima izbucnind de mânie şi ruşine că unul din fraţii noştri va fi venit în zadar să ne ceară sprijin. Şi pentru cine?… Pentru cel mai bun, pentru cel mai viteaz! Bărbaţi, ascultaţi-mă. Iată ce vă zic: fiul meu Lanthenay tocmai v-a spus că fiul meu Manfred e în mare primejdie. Dacă voi nu mă înţelegeţi, femeile mă vor înţelege. Voi merge la Luvru în fruntea femeilor voastre! Am zis.

Aceste cuvinte avură un efect uimitor.

— La Luvru! La Luvru!

— În ajutor!

Regele din Thunes, cerşetorul Tricot, se ridică şi făcu un semn. Pe dată tăcerea se abătu asupra Curţii Miracolelor. Regele Thunes întrebă:

— Vreţi să mergeţi la Luvru?

Aceeaşi aclamaţie răsună.

— Bine! Vom merge la Luvru!

Gypsie sărise de pe butoi şi se apropie cu iuţeală de Lanthenay.

— Vezi? Fără mine n-ai fi obţinut nimic…

— Aşa-i mamă Gypsie.

— Aminteşte-ţi bine, reluă ea cu o voce stranie: mulţumită mie ai să invadezi Luvrul.

Lanthenay tremură.

Şi ea adăugă dintr-o dată:

— Poate ai să-l întâlneşti pe marele magistrat…

— Poate!

— Şi asta va fi datorită mie!

Lanthenay se îndepărtă. Bătrâna îl urmări o clipă cu privirea. O bucurie teribilă strălucea în ochii ei.

Am insistat asupra acestui incident: mai întâi pentru curiosul tablou al adunării calicilor, apoi pentru a stabili clar că cele două evenimente s-au întâmplat datorită lui Gypsie:

Invazia Luvrului de către calici.

Marele magistrat rănit de Lanthenay.

Capitolul XX Manfred şi Lanthenay.

E timpul să dăm satisfacţie legitimă curiozităţii cititorilor noştri încercând să descurcăm un pic trecutul acestor doi tineri pe care îi cunoaştem sub numele de Manfred şi Lanthenay.

Într-o zi, erau mulţi ani de atunci, intrase în Paris un grup de ţigani compus din tată, mamă, un voinic de vreo douăzeci de ani şi în sfârşit un băieţel. Veneau din Italia.

Au trecut munţii, au traversat Franţa în doi ani, neurmărind drumul direct, mergând, revenind în urma lor, luând-o spre dreapta ori spre stânga, ca şi cum ar fi avut interes să nu stabilească un traseu uşor de urmat.

Ajunşi la Paris, ţiganii poposiră foarte firesc la Curtea Miracolelor.

Orice cerşetor, scamator, jongleur, în sfârşit, toţi cei ce făceau în locuri publice una din aceste meserii, şi erau nenumăraţi pe atunci, le arătau drumul.

În Curtea Miracolelor se instalară într-o căsuţă sordidă, lotuşi erau destul de bogaţi, după câte povesteau vecinii. O auzise de câteva ori pe ţigancă numărând piese de aur.

A fost văzută schimbând adesea ducaţi cu efigia papei Alexandru Borgia.

Foarte curând, fără să piardă timpul, familia s-a apucat de lucru.

Tatăl mergea pe străzile Parisului, vânzând coşuleţe de răchită pe care le împletea el însuşi.

Mama ghicea în palmă.

Fiul muncea noaptea, profesând fructuoasa şi nobila meserie de borfaş.

Cât priveşte pe băieţel, acesta rămânea acasă cu ţiganca căreia i se dădu numele de Gypsie. Copilul se numea

Manfred.

Fără îndoială nu era nici al familiei, nici al acestei rase de nomazi. Avea trăsături fine, pielea albă cu toate că era puţin bronzat de drumurile în aer liber.

Exista pe chipul lui, în ochii lui delicaţi şi arzători, în vorba lui un nu ştiu ce delicat, calin, tandru, care îl făcură să fie adorat de Curtea Miracolelor.

Întrebată despre acest copil. Gypsie păstra o tăcere prudentă. Uneori, spunea că avea copilul de ia o familie de italieni care, prea strâmtorată să-l poată creşte, s-a descotorosit de el vânzându-l la prima trupă de ţigani care trecea.

Explicaţia păruse mai muli decât suficientă neîncrezătorilor locuitori al Curţii Miracolelor şi trecutul lui Manfred rămase obscur.

Va trebui totuşi să băgăm de seamă că într-o zi veni la curtea Franţei o mare doamnă care se numea ducesa de Ferrare şi care nu era alta, zice-se, decât fiica papei Alexandru Borgia.

Doamna rămase opt zile la Paris, apoi se reîntoarse în Italia.

Or, fusese stabilit că Gypsie avea s-o vadă pe ducesa de Ferrare de a cărei sosire aflase nu se prea ştie cum. Avu o destui de lungă întrevedere cu ea.

Întâmplarea trecu neobservată în clipa în care se produsese. Micul Manfred crescut la Curtea Miracolelor, admirat de cerşetori, mângâiat, pupat, răsfăţat de toţi, creştea în forţă, în graţie şi frumuseţe.

Deodată un eveniment neaşteptat tulbură existenţa relativ liniştită a acestor ţigani.

Fiul lui Gypsie fu arestat.

Ţiganca avea pentru fiul acesta o pasiune exclusivă. Dragostea de mamă avea la ea un sens de o extremă acuitate.

Ar fi murit de bună voie ca să-l scape de la un necaz pe fiul ei. Pentru omul cu care împărtăşea viaţa nu avea decât o

afecţiune moderată; cât despre Manfred, îi era indiferent.

Dar ea îşi adora fiul; copilul era toată viaţa ei. Motivele arestării ţiganului ne sunt necunoscute; e probabil că a fost prins jefuind vreun burghez.

Cert e că a fost condamnat să fie spânzurat.

Dădea târcoale noapte şi zi pe lângă închisoare, implorând gardienii, promiţându-le comori dacă i s-ar fi eliberat fiul.

Într-o zi s-a putut apropia de marele magistrat şi s-a crezut salvată: acesta avea dreptul de a graţia.

Marele magistrat ascultă cu atenţie rugăminţile acestei mame care lăcrima la picioarele sale.

Când isprăvi de vorbit, marele magistrat îi întoarse spatele fără să-i răspundă un cuvânt.

A doua zi, tânărul ţigan a fost spânzurat.

Gypsie asistă la execuţie până la sfârşit. Nu leşină. Nu plânse. Numai, ceru ca trupul fiului său să-i fie înapoiat; i s-a refuzat: exista o înmormântare specială pentru condamnaţi, şi noi am văzut în ce fel de cimitir erau aruncaţi spânzuraţii de la Montfaucon.

Atunci Gypsie ceru să fie lăsată să îmbrăţişeze cadavrul fiului ei.

Fu respinsă cu brutalitate, din ordinul marelui magistrat, pe care această femeie isprăvi prin a-l plictisi.

Atunci Gypsie se duse.

Îşi reluă ocupaţiile sale obişnuite şi în curând se arătă faţă de toţi că uitase teribilul episod.

Contrariul ar fi mirat această lume în care o spânzurare nu era decât o întâmplare neînsemnată. La Curtea Miracolelor, fiecare se aştepta să fie spânzurat într-o zi sau alta.

Nimeni nu căuta să se mire că biata Gypsie ar fi uitat atât de repede pe fiul pe care-l iubea atât de mult.

Se scurse un an…

Într-o dimineaţă, se observă că tânărul Manfred avea un tovarăş de joacă. Un băieţel de vârsta sa adică de vreo patru ani, plângând în locuinţa lui Gypsie.

De unde apăruse acest copil?

Ţiganca întrebată despre acest amănunt răspunse că băieţelul îi fusese dat.

— De cine?

— De nişte oameni… o familie…

— Care oameni? Cum se numesc ei?

— Lanthenay! răspunse ţiganca la întâmplare, acest nume a unui sat pe care îl traversase odinioară şi care acum îi revenise dintr-o dată în memorie.

Nici că întrebară mai mult.

Cât despre prezenţa copilului în locuinţa lui Gypsie, nimeni nu se mai gândi la asta.

Se afla acolo, ca şi cum ar fi ţâşnit din pământul noroios al Curţii.

Cel ce purta ca nume denumirea unui sat pe care ţiganca i-i dăduse la întâmplare era un băieţel tare drăguţ cu ochi gingaşi şi par blond şi buclat.

Cei care o zăreau luând în braţe şi strângându-l la sânul său, pe copil (poate ca pe o pradă) îşi închipuiau că ţiganca era probabil mama lui Lanthenay.

Chiar de atunci se explica indiferenţa lui Gypsie tată de spânzurarea fiului ei: îşi atârna existenţa de acest copil pe care îl avusese fără îndoială de la vreun senior francez. Căci copilul nu semăna a ţigan şi Gypsie era la acea vreme destul de frumoasă pentru a putea merita un capriciu.

După câţiva ani de altfel totul în jurul ei se schimbă; populaţia Curţii Miracolelor se împrospăta fără încetare ca apa unui fluviu tulbure ce curge repede. Micul Lanthenay şi-a uitat repede durerea.

Se întâmpla să se joace cu Manfred, care îi arăta dovezi de prietenie.

Către vârsta de zece ani, Lanthenay ar fi fost foarte surprins dacă i s-ar fi spus că n-a trăit dintotdeauna printre ţigani.

Într-o zi, foarte firesc, începu să-i spună ţigăncii „mamă”. În ziua aceea bucuria lui Gypsie a fost nespusă. Dar nu se

arătă că este mişcată.

Gypsie părea că-l iubeşte pe Lanthenay; făcea tot ce trebuia pentru a-i da copilului impresia deplină că îl iubeşte: dar niciodată buzele ei palide nu atinseră fruntea sau obrajii copilului.

După toate astea vom înţelege strânsa prietenie care în cele din urmă îi uni pe Manfred şi Lanthenay.

Cam de aceeaşi vârstă, aceleaşi gusturi, aceeaşi situaţie, aceeaşi neclaritate a trecutului lor.

Creşteau împreună într-o adânca ignoranţă, exceptând deprinderea meşteşugului armelor şi aceea a exerciţiilor fizice.

Aveau cincisprezece ani – sau aproape – şi deja taliile lor dezvoltate de exerciţii fizice, fizionomiile lor strălucind de îndrăzneală le asigurau un fel de dominare asupra tinerilor de la Curtea Miracolelor.

Nimeni nu era atât de viteaz ca Manfred şi Lanthenay.

Într-o noapte paza prinsese doi bieţi fanfaroni îmbrăcaţi în mantii ciuruite şi cu toci gătite cu pene enorme; se numeau Fanfare şi Cocard?re. Manfred şi Lanthenay întâlniră patrula care-i ducea pe cei doi. Ei atacară deîndată şi mânuiră spadele atât de bine încât, după câteva minute, Fanfare şi Cocard?re erau liberi.

Astfel de fapte vitejeşti impresionaseră în mod deosebit imaginaţia calicilor în mijlocul cărora trăiau Manfred şi Lanthenay.

Nu li se putea face decât un singur reproş: e adevărat destul de grav! Niciodată n-au vrut să se amestece într-o vânătoare nocturnă împotriva pungilor cu bani ale trecătorilor.

Dar cum nimeni nu e perfect, calicii se resemnară faţă de această ciudăţenie de caracter. Şi admiraţia lor era profundă, înflăcărată.

Ne mai rămâne de înfăţişat un aspect foarte delicat al acestui capitol. Care erau mijloacele de trai ale celor doi eroi la vremea la care ne referеam? Din ce şi cum trăiau?

Pentru Lanthenay răspunsul era simplu, Lanthenay devenise asociatul maestrului Étienne Dolet, celebrul editor.

Să spunem mai întâi că cei doi tineri locuiau împreună pe strada Froidmantel într-o casă foarte modestă în care îşi duceau traiul destul de sărăcăcios.

Ceea ce câştiga Lanthenay ajungea nevoilor lor comune. Dar ne vedem obligaţi să adăugăm că Manfred rotunjea uneori venitul cu o sumă neaşteptată de provenienţă mai degrabă ciudată.

Se întâmpla ca vreun cerşetor mai de vază să-l roage pe tânăr să-i înveţe vreo fentă de scrimă.

Manfred nu se lăsa rugat.

De obicei se trezea, după lecţie, cu una sau două piese de aur în buzunarul vestei.

Le păstra.

Cititorii noştri vor să-l condamne pe eroul nostru? Cu atât mai rău noi îl prezentăm aşa cum era. Şi ca s-o spunem pe a dreaptă, credem ca Manfred se arăta foarte generos în aceste ocazii.

Trebuia să-i judece pe aceia printre care fusese crescut, care l-au iubit şi l-au alintat atât de mult? Acceptând aceste piese de aur care miroseau de la o poştă că sunt furate, Manfred era împins poate de sentiment delicat. Poate că nu dorea să-i dea de înţeles donatorului distanţa care îl separa de acesta.

Lăsăm libertatea cititorului să aleagă intre cele două explicaţii, şi nu vom înainta în această pledoarie.

Astfel se prezenta situaţia exactă a lui Manfred şi Lanthenay în momentul în care luăm cunoştinţa de aceste doua personaje, indivizi ciudaţi ale unei şi mai ciudate epoci.

Capitolul XXI Fratele Lubin şi fratele Thibaut.

În aceeaşi seară în care Sansac, La Châtaigneraie şi Essé jucaseră în hanul Devini?re partida de zaruri la care am

asistat, o scenă bizară se petrecea nu departe de acolo, într-o casă de pe una din străzile ce se învecinau cu Luvrul.

Trei oameni discutau într-o încăpere retrasă, la adăpost de orice indiscreţie.

Sau mai degrabă, unul din cei trei aşezat într-un fotoliu vorbea.

Şi ceilalţi doi în picioare, într-o atitudine respectuoasă, răspundeau întrebărilor ce le erau puse cu un ton trufaş şi imperativ.

Acel ce era aşezat nu era altul decât venerabilul şi veneratul părinte Ignace de Loyola, a cărui reputaţie de forţă, de curaj şi de sfinţenie începea să se răspândească prin lume.

Ceilalţi doi erau doi călugări simpli, dintre care unui se numea Thibaut şi celălalt Lubin. Erau destul de cunoscuţi în oraş şi la Universitate. Erau doi călugări de treabă, dolofani, burtoşi, cucernici, cu picioare şi braţe scurte, obraji bucălaţi, cu priviri sclipitoare mai tot timpul mijite.

Loyola isprăvi de citit o scrisoare de recomandare a celor doi călugări: din când în când, arunca asupra lor priviri fugitive.

— Ei bine, spuse, terminându-şi lectura. Am nevoie de doi oameni curajoşi şi inteligenţi, pentru o misiune ce priveşte direct interesele Bisericii. Am fost asigurat că posedaţi calităţi alese, fraţii mei…

— Deo gratias! murmurară călugării înclinându-se atât cât le permitea rotunjirea burţilor.

— Ştiţi voi, le spuse, că este permis să minţi în interesul Bisericii şi pentru gloria lui Dumnezeu?

Fratele Lubin şi fratele Thibaut se priviră speriaţi, întrebându-se dacă nu cumva era o capcană pe care le-o întindea temutul părinte.

— Nu, venerabile părinte, nu o ştiam încă! răspunse fratele Lubin.

— Ei bine! O să ştiţi de acum înainte. Ştiaţi că nici o faptă nu este condamnabilă dacă e în binele Bisericii şi spre

gloria lui Dumnezeu?... Am spus nici o faptă: nici chiar furtul sau asasinatul...

Uimirea călugărilor făcu loc unui fel de teroare.

Şi Loyola continuă:

— Veţi şti acum...!

Reluă cu violenţă:

— Trebuie să se ştie! Totul este permis, totul este drept, tot ce duce la triumful lui Iisus şi al Fecioarei este bun. Dacă scopul propus este bun, toate mijloacele sunt bune. Auzit-aţi, fraţii mei?

— Am auzit, venerabile Părinte, îngăimară călugării înspăimântaţi.

— Da. Dar înţeles-aţi?

— Ne dăm osteneala să înţelegem...

— S-a apropiat vremea când, strigă Loyola cu o sumbră elocinţă ce-i făcu pe cei doi călugări să pălească, Biserica este ameninţată; dogmele sale contestate... Maica noastră poartă în coastă rana hidoasă; o dată în plus, Iisus este biciuit; o dată în plus. Fecioara plânge cu lacrimi de sânge...

Fratele Lubin şi fratele Thibaut aprobară clătinând din cap, fără a-şi da seama prea mult încotro se îndreaptă această introducere.

Loyola se plimba agitat.

— Or, continuă, ce suntem noi?... Soldaţi, nimic altceva. Soldaţi ai lui Crist! Soldaţi ai Fecioarei!... Apărători ai Bisericii, iată rolul nostru!... Trebuie să ne mulţumim doar cu apărarea? Să aşteptăm ca duşmanul să se abată asupra noastră?... Nu, Nu! Fără slăbiciuni nedemne... Iisus vrea să fie apărat... şi apărarea înseamnă atac... De data asta noi ne vom îndrepta asupra duşmanului şi vom pătrunde în rândurile sale înspăimântate.

Cei doi călugări îşi făcură semnul crucii şi începură să se tragă pe nesimţite spre uşă...

Afurisitul ăsta de om care nu vorbea decât despre agresiune îi făcea să-i treacă fiorii.

— Ascultaţi-mă! Sunteţi aleşi pentru o misiune, delicată şi de o importanţă enormă. Sunteţi desemnaţi să pătrundeţi până la duşman şi să-i întindeţi o capcană în urma căreia vom obţine o mare victorie.

Cei doi călugări se priviră cu acest aer de resemnare supremă care însemna limpede;

De data asta, fratele meu, suntem pierduţi de-a binelea. Vai!

Loyola deschise un sertar. Scoase de acolo o carte.

Era un volum de format mic, numărând doar vreo cincizeci de pagini.

Îl depuse pe masă şi-l deschise la prima pagină pe care era scris titlul.

— Citiţi! făcu el imperios.

Thibaut şi Lubin se aplecară împreună şi citiră:

MINCIUNĂ, FALSITATE.

INUTILITATE.

A DOGMEI DESPRE IMACULATA ZĂMISLIRE.

DE.

MAESTRUL CALVIN.

Lucrare imprimată la Paris prin privilegiul şi cu autoritatea regală, de către maestrul Étienne Dolet.

După ce citiră, cei doi călugări se îndreptară de mijloc făcându-şi semnul crucii, dând dovadă de o indignare profundă.

— Aţi citit? întrebă Loyola. Ce credeţi despre asta?

— Nelegiuire! mormăi fratele Thibaut.

— Sacrilegiu! răcni fratele Lubin.

— Ce credeţi că merită autorul acestei cărţi monstruoase?

— Moartea!

— Şi cel ce a imprimat-o?

— Moartea!

— Da!… Moartea într-o piaţă publică, moartea prin schingiuire. Căci nu-i totul să-i ucizi pe impostori; trebuie ca suferinţele îndurate de ei la ceasul suprem să pregătească aceste suflete pentru eterna suferinţă a eternei afurisenii…

— Aceasta carte nelegiuită, reluă Loyola cu glas tare… trebuie să fie găsită chiar în locul unde este firesc să se găsească. Ascultaţi-mă. Am să fiu clar şi precis. Cunoaşteţi fără îndoială pe editorul Dolet…?

— Îl cunoaştem… fără să-l cunoaştem, spuse Lubin.

— Eram departe de a ne îndoi… adăugă Thibaut.

— Nu l-am văzut niciodată de aproape! conchiseră ei.

Loyola încruntă sprâncenele:

— Am fost încredinţat, şi o iau de bună, că aţi fost în numeroase rânduri la el acasă, şi că el vă făcea o primire bună, dorind să vă facă să-i gustaţi vinul…!

Cei doi călugări căzură în genunchi.

— Îndurare, venerabile părinte! gemu fratele Thibaut, al cărui obraz şiroia dintr-o dată de lacrimi.

— Nu ştiam că acest eretic imprima asemenea orori spune fratele Lubin care se bătea cu pumnul în piept.

— Nicicând…

— Ridicaţi-vă, porunci cu asprime Loyola.

Călugării se supuseră şi cu calm, spre marea uimire a auditorilor săi, continuă:

— Dacă aţi fost aleşi pentru a întinde o cursă duşmanului Bisericii în care va cădea, este chiar pentru că aţi fost primiţi acasă la Dolet. Din voia divină aţi fost invitaţi să beţi din acest nectar şi, în timp ce savuraţi o sticlă din acest vin, să strecuraţi cu dibăcie această carte printre cărţile din locuinţă… Înţeles…?

Étienne Dolet era un spirit liber.

În sensul riguros al cuvântului era un liber cugetător – supunând criteriului raţiunii toate problemele de conştiinţă, dar neafişând deloc ură împotriva celor care reprezentau credinţele religioase.

Deci, călugării înţeleseseră perfect propunerea venerabilului părinte Ignace de Loyola.

Era vorba să-l trimită pe rug pe omul care i-a primit în casa lui cu prietenie şi cărora le-a dat să bea un vin atât de bun.

— Aşa vom face! spuse fratele Thibaut.

— Iată cartea! făcu Loyola.

Fratele Thibaut luă volumul, indignându-se cât crezu că e necesar şi îl ascunse sub ampla lui sutană.

— Haideţi! spuse cu simplitate Loyola întinzând braţul într-un gest de poruncă, Capitolul XXII Frumuseţea Madeleinei Ferron.

Este necesar să revenim pentru câteva momente la frumoasa Feronerie4. Cititorii noştri au asistat la teribila scenă în care Madeleine a ucis pe soţul ei Ferron cu lovituri de pumnal. S-o urmăm pe Madeleine Ferron care, înveşmântată într-o mantie, pleca fără grabă din casa iubirii, casa crimei.

Era aproape miezul nopţii.

— Nu mai sunt o femeie, spusese Madeleine, sunt o întruchipare a răzbunării.

Era adevărat.

Nici o emoţie. Nici un regret faţă de nefericitul pe care îl omorâse de curând. Şi nici măcar vreo amintire a scenei de ia spânzurătoarea din Montfaucon…

Totul se estompa în sinea ei.

Ce persista în memoria ei, ce o în spăimânta şi o întărea din clipă în clipă în ura ei?

Râsul lui François I, acea izbucnire în râs pe care o auzise în noapte, în momentul în care, înnebunită, se apleca pe fereastră ca să strige:

— Ajută-mă, François!

Râsul acesta, îl auzea în urechi, ca pe o obsesie bolnăvicioasă. Îşi amintea cu o înfricoşătoare claritate balada pe care o cântase regele îndepărtându-se.

Madeleine mergea fără grabă…

Se afundă în labirintul de stradele înguste şi întunecoase ce se învecinau cu biserica Saint-Eustache.

Sub lumina palidă a lunii care, în unele clipe, apărea dintre nori biserica, ale cărei arc-butanturi ţâşneau din mulţimea de acoperişuri ascuţite care se înghesuiau în jurul

ei, semăna cu trupul vreunui mastodont marin, al vreunei balene uriaşe eşuată printre galeţii unui ţărm himeric.

Madeleine se opri pe una din aceste străduţe.

Pe aceea care se numea strada Traânée.

Către mijlocul acestui intestin strâmt care se întindea de-a lungul unuia dintre colţurile bisericii, se ridica o casă un pic izolată de celelalte prin două treceri înguste ce o înconjurau.

Ce era cu această casă?

Avea înfăţişarea unei case onorabile a burgheziei de mijloc, poseda ferestre ogivale cu vitralii groase. Cine locuia în această casă?

O femeie care era numită Leproasa – nu prea ştiu de ce… Se prea poate să fi fost internată la leproşi.

Femeia nu avea vârstă.

Chipul îi era răvăşit de vărsat, ochii încercănaţi de roşu, era cheală… fapt pe care îl ascundea mereu sub o scufie strânsă pe cap, talia ei îngustă, lungimea degetelor sale chircite făceau din ea o fiinţă respingătoare.

Totuşi, Leproasa primea numeroase vizite. Seniori, studenţi ce se veseleau trecându-i pragul ca să facă mare haz în oraş, în sfârşit tot felul de lume venea aici la lăsarea nopţii.

Casa se compunea dintr-un parter şi două caturi. Când intrai, atunci când uşa mereu închisa cu grijă era deschisă vizitatorului, te trezeai într-un culoar la capătul căruia începea scara ce conducea la etajele superioare. Către mijlocul culoarului, la stânga, se deschidea o uşă spre o sală de petrecere, destul de asemănătoare cu majoritatea tavernelor acelei vremi.

Aici slujnicele turnau vizitatorilor vin tonic şi vinuri ameţitoare. Slujnicele, abia acoperite, sau mai degrabă destul de dezbrăcate, se aşezau fără jenă pe genunchii petrecăreţilor, înconjurându-le gâtul cu braţele şi murmurându-le la ureche cuvinte mai îmbătătoare încă

decât vinurile pe care le turnau. Când şi când câte unul dintre cheflii dispărea cu câte o slujnică…

Iată ce însemna casa Leproasei.

Or, la uşa acestei case venise să bată Madeleine Ferron!

Vom pătrunde în această casă înaintea ei.

Cu toate că se făcuse târziu existau încă vreo duzină de cheflii în încăperea de petrecere. Majoritatea erau beţi şi îngăimau desfrânatelor declaraţii groteşti…

Doi sau trei adormiseră pe băncile de lemn cu spătar sculptat, unul dintre ei se rostogolise pe jos, dormind acolo.

Pe mese, printre oalele de cositor şi cănile de gresie, se găseau săbii de care se deshămaseră şi pe care le-au aruncat ca să bea nestânjeniţi.

Nu se cânta, nu era voie.

Se vorbea cu voce tare, se auzeau râsete, chiuituri, dar vitraliile şi obloanele erau destul de groase, pentru ca zgomotul să nu poată atrage garda.

Unul dintre băutorii de vin tonic nu era beat.

Era un bărbat la vreo treizeci de ani, cu figura palidă, cu ochii de o tristeţe profundă, cu chip răvăşit de vreo suferinţă necunoscută…

Acest bărbat se numea Jean le Pi?tre.

Când una din slujnice trecea pe lângă el, cu părul despletit, sânii goi, cu juponul mult suflecat, ochii lui Jean le Pi?tre se înflăcărau şi implorau.

— Piţigoiule! murmură. Nu mă vrei nici tu!

Prostituata scutura capul cu un frison de repulsie.

— Mulţumesc! răspundea ea râzând. Nu vreau să mor de moarte tragică…

Jean le Pi?tre pleca privirea şi strângea pumnii cu o furie convulsivă!

Şi, la toate, întindea fără speranţă braţele, implorând un sărut…

Şi toate îi dădeau răspunsuri care îl făceau să se prăbuşească pe scaun, mai palid, cu înjurături înăbuşite de neputinţă…

După cum am spus, Madeleine Ferron, bătu la poarta casei. În acelaşi timp dădu la o parte gluga ce îi acoperea chipul.

Înăuntru un bărbat, un soi de lacheu care veghea neîncetat la uşă, deschise o ferăstruică şi îşi înăbuşi o exclamaţie de surpriză constatând că vizitatorul nocturn pe care îl aştepta să i se înfăţişeze era o vizitatoare.

— O femeie! murmură, uimit. O femeie aici! Întâmplarea este admirabilă! Poate vreuna frântă de oboseală…?

Şi în loc să deschidă se caţără la etajul superior.

Au fost nişte şuşoteli, nişte foiri.

Câteva clipe mai târziu, Leproasa venea să-şi lipească ochiul de ferăstruică, ezită o clipă, apoi se hotărî să deschidă cu o mişcare ce însemna:

— La urma urmei, o să vedem noi!

Madeleine Ferron intră şi spuse:

— Dumneavoastră sunteţi Leproasa?

— Da. Şi dumneavoastră?

— Vreau să vorbesc între patru ochi.

— Veniţi.

După un minut, Madeleine se găsea într-un dormitor cu aspect sordid.

— Este camera mea, explică Leproasa cu un surâs, nu este nevoie să fie arătoasă precum celelalte…

Madeleine îşi simţi obrazul înroşindu-se. Toate gingăşiile sale feminine fură cuprinse de o revoltă crescândă…

A fost o ezitare de spaimă în această voinţă de fier…

Dar aproape îndată îşi reveni.

Vocea ironică, vocea prigonitoare a regelui François I îi răsuna în urechi.

Toată scena de laşitate se perindă în faţa ochilor ei; dezgustul, oroarea şi ura, din nou, spulberară în ea femeia pentru a nu lăsa să dăinuie decât „întruchiparea răzbunării”.

Leproasa o privea cu o vie curiozitate.

— Ptiu! Afurisita de glugă care mă împiedică să admir chipul plăcut al nou mele prietene! spuse schiţând farmece hidoase.

— Ce mult vă interesează chipul meu! spuse încet Madeleine.

— Totuşi, iubita mea, trebuie să-l văd… daca vreţi… să ne înţelegem…

— Ce credeţi oare?

— Că vreţi să rămâneţi printre noi, frumoasă copilă!

Madeleine avu o tresărire de un inexprimabil dezgust.

Leproasa adăugă:

— Dacă ar fi să ne luăm după ce pot ghici despre frumuseţea voastră, v-aş garanta un succes frumos…

Înfiorată, Madeleine murmură:

— O cerule!… Mă afund în prăpastie!… Mă simt alunecând într-un ocean de mocirlă… moartea pe care o caut este întinată şi hidoasa… te voi târî cu mine… cu ura mea te voi împroşca… şi sfârşitul meu va fi şi al tău…

— Ei bine? întrebă Leproasa, surprinsă. Nu vă temeţi de nimic copila mea… Aici, vă aflaţi într-o casă onorabilă, de care sunt mândră şi care nu are nimic comun cu tavernele rău famate…

— Nu am venit aici pentru ceea ce credeţi, spuse pe neaşteptate Madeleine…

În sinea ei gândea cu amărăciune.

— Vin să-mi otrăvesc frumuseţea ca să-mi fac din asta o armă…!

— Ce doriţi oare! reluă Leproasa.

— Mai târziu, luaţi asta, spuse Madeleine.

Leproasa apucă plină de lăcomie săculeţul plin cu aur pe care i-l întindea strania vizitatoare.

Ridică o privire uimită asupra Madeleinei, căutând să-i întrezărească figura…

— Vă cumpăr tăcerea, continuă Madeleine; băgaţi de seamă că vi-o plătesc foarte scump… Dar dacă vreodată un cuvânt…

— Doamnă, protestă Leproasa, vă sunt devotată trup şi suflet. Cât despre tăcere… vedeţi… e mult timp de când m-am obişnuit cu asta… Dacă aş fi vorbit… aş fi fost spânzurată! Câţi nu vin aici, persoane sus-puse… marchizi şi prinţi!… şi chiar… regi…!

Madeleine avu o tresărire puternică.

— Regele! îngăimă ea.

Leproasa se aplecă şi murmură:

— Aţi fost atât de generoasă cu mine… Pot chiar să vă spun totul… Da, doamnă, regele a venit… şi mai vine încă… degeaba s-a îmbrăcat în costumaţie de burghez… l-am recunoscut dintr-o privire.

— Regele! repetă Madeleine.

Şi, în timp ce Leproasa entuziasmată de piesele de aur se lansa într-un recitativ straniu, plin de subînţelesuri, şi de cuvinte deşănţate, frumoasa Ferronni?re, căzută într-o visare dureroasa, îşi repeta:

— El vine aici…!

— Vorbiţi aşadar fără nici o teamă, conchise Leproasa. De îndată ce am auzit am şi uitat; jur… jur pe marea cruce a lui Saint-Eustache care îmi ocroteşte casa.

— Ascultaţi-mă, spuse deodată Madeleine, apropiaţi-vă ca să vă vorbesc încet… la ureche…

Leproasa se apropie şi ciuli cu mare interes urechea. Cu fruntea sprijinită în mâini, pierdută, cuprinsă de o furtună de ură, vorbea sau mai degrabă scrâşnea… cu o asemenea inflexiune a vocii încât Leproasa deveni livid㠄

Şi de altfel a durat foarte puţin şi fără îndoială a fost cumplit. Căci Leproasa se trase înapoi, terorizată.

Şi ceva asemănător cu mila apăru în ochii acestei femei. Trebuia ca nenorocirea vizitatoarei sale să-i fi părut uimitoare, pentru ca sentimentul de milă să-şi fi putut face loc într-un asemenea suflet.

— Oh! Doamnă… se bâlbâi. Este cu putinţă!… Ceea ce… vreţi!

— Vreau.

— E oribil, doamnă, gândiţi-vă.
— Vreau.
— Când?
— Imediat, dacă e posibil… mâine cel mai târziu…
— Pot chiar acum, doamnă… dar…
— Hai odată! Ce aştepţi? o dojeni Madeleine. Vrăjitoare mizerabilă, nu-ţi dai seama oare de suferinţa cumplită pe care mi-o provoci prelungindu-mi agonia!
Leproasa vorbi înăbuşit:
— Aşteptaţi, doamnă…
Ieşi, chemă. Şi lacheul veni fuga:
— Trimite-mi-l pe Jean le Pi?tre!
Câteva clipe mai târziu apărea Jean le Pi?tre şi Leproasa a introduse într-o cameră – într-una din acelea pe care ea le numea camere arătoase.
— Piţigoiul nu te vrea?
— Nu.
— Spérance nu te vrea?
— Nu.
— Nici ale mele, nici o altă desfrânată. Tuturor le este frică nu-i aşa?
— Da! spuse Jean le Pi?tre cu un suspin de deznădejde.
— Şi tu, tu doreşti o prostituată?
Jean le Pi?tre îşi împreună mâinile cu extaz.
— Ştii tu că apropierea ta o va ucide în mod sigur pe nefericită?
— Mai bine aş muri eu! mormăi el pe un ton furios şi de deznădejde.
— Aşteaptă aici!
Leproasa alergă în camera sa, o luă pe vizitatoare de mână şi o duse cu ea…
— Doamnă… pentru ultima oară…
— Tăcere…!
— Vreţi dumneavoastră?
— Vreau…!
— Intraţi aici…!

Frumoasa Ferronni?re avu acel gest de ezitare pe care îl au condamnaţii atunci când se apropie Călăul, apoi, aruncând către ceruri neştiute o privire de blestem suprem, împinse uşa cu violenţă şi intră.

Capitolul XXIII O carte e la fel de bună ca oricare alta.

În dimineaţa aceea, venerabilul părinte Ignace de Loyola a avut o convorbire cu marele magistrat de Paris, contele de Monclar.

Convorbire grabnică… Între aceştia, nu era nevoie de explicaţii lungi, se înţelegeau din două-trei vorbe.

Exista ceva de inchizitor în sufletul lui Monclar.

Exista ceva de poliţist în sufletul lui Loyola.

Şi ce a fost de altfel Inchiziţia, dacă nu cel mai formidabil aparat de poliţie…

Numai că poliţia asta veghea şi asupra conştiinţelor şi asupra faptelor.

Dar curioasa lor întrevedere, pe care o povestim aici, nu era decât înfăţişarea chibzuinţelor lor adâncite.

— Dolet ăsta, spunea Loyola, este o adevărată plagă pentru frumoasa noastră Franţă…

— Vai, venerabile părinte, regele este prea îngăduitor uneori!

— Da, da, vrea să facă pe savantul, pe poetul… Ca şi cum regii ar trebui să fie altceva decât mâna de fier prelungită de Dumnezeu asupra popoarelor! Popoarele, dragul meu domn de Monclar, au o tendinţă nefastă spre răzvrătire împotriva sfintei noastre autorităţi, regii trebuie să fie agenţii noştri… de nu îi vom zdrobi chiar pe ei…!

— Acest editor, continuă Loyola, contribuie mai mult ca orice la răspândirea unei arte blestemate în lume. Vom distruge tipăritura, domnule Monclar, şi, ca să distrugem imprimeria, vom începe prin a-i distruge pe editori…

— Dolet se pune în gardă, venerate părinte.

— O ştiu, domnule mare magistrat. Dar duhul Domnului veghează în noi şi ne inspiră stratageme legitime prin care impostorul trebuie să piară. Trebuie ca Dolet să moară.

Trebuie ca moartea sa să fie un exemplu în Franţa. Vom avea şi alte asemenea exemple în Spania, în Italia, în Germania, peste tot! Sunteţi gata să acţionaţi?

— Aştept ordinele voastre…

— Duceţi-vă aşadar la locuinţa particulară a editorului. Mergeţi acolo cu o escortă suficientă, chiar de pe acum. Când, din depărtare, veţi fi văzut ieşind din casă doi călugări pe nume fratele Thibaut şi fratele Lubin…

— Îi cunosc…

— Atunci va fi momentul. Intraţi în casa lui Dolet în numele regelui. Scotociţi rafturile bibliotecii sale; veţi găsi o carte imorală, în care taina Preacuratei Zămisliri este negată cu josnicie şi laşitate.

— Ce grozăvie! murmură Monclar cu o sinceră indignare.

— Trebuie ca această carte să fie descoperită în faţa a numeroşi martori.

— Aşa se va face…

— De îndată ce aţi găsit cartea îl arestaţi pe editor, restul mă priveşte. Haideţi, domnule mare magistrat… grăbiţi-vă… Este aproape ora la care fratele Thibaut şi fratele Lubin trebuie să acţioneze…

Monclar se înclină adânc.

— Voi îndrăzni să vă cer o favoare, spuse.

— Vă va fi acordată… vorbiţi…!

— De nenumăraţi ani, mi-e sufletul pustiit de suferinţă, fiul pe care îl iubeam nespus mi-a fost răpit… Şi fără îndoială, a fost ucis… mama sa… soţia pe care o adoram… a murit de deznădejde… De atunci, toate astea nu-mi ies din minte… orice aş face. Orice aş spune… Îmi amintesc de soţia iubită, de surâsul ei… de copilul meu… ah! Mai ales de el!

Marele magistrat, plecat în faţa călugărului, suspină… Continuă:

— Venerabile părinte, astfel de dureri sunt intolerabile atunci când timpul nu poate să le aline… Am chibzuit… M-am tot gândit…

— Vorbeşte fără teamă, spuse Loyola.

— Ei bine! Îndrăzneala mea este mare fără îndoială… dar am crezut că binecuvântarea Sfântului Tată, de mi-ar fi fost acordată, mi-ar uşura sufletul…

— Asta cu siguranţă! Conchideţi…

— Îndrăznesc aşadar să vă implor să stăruiţi pe lângă Sfinţia Sa la următoarea voastră călătorie la Roma să binevoiască a-mi acorda singura favoare pe care o solicit.

Loyola rămase un moment pe gânduri.

Îl studia pe Monclar.

— Omul ăsta e o forţă, gândi, căci are credinţă…

Atunci se ridică şi îşi îndreptă statura sa înaltă.

— În genunchi, conte! spuse cu gravitate.

Marele magistrat căzu în genunchi.

— Am plecat de la Vatican ca purtător a două binecuvântări pontificale. Una era pentru regele Franţei şi a fost dată. Cealaltă era pentru Majestatea Sa Charles… Conte de Monclar, sunteţi astăzi mai util Bisericii decât împăratul… Împăratul să aştepte!

Palpitând, Monclar se prosternă până când atinse podeaua cu fruntea, în timp ce Loyola, cu mâna dreaptă ridicată, murmura în numele papei formula de binecuvântare pontificală.

O oră mai târziu, marele magistrat era postat în apropierea locuinţei lui Dolet. Împrejurimile erau păzite. O escortă era ascunsă într-o casă vecină. Toate astea se petrecuseră fără zgomot, potrivit imemorialelor obiceiuri ale poliţiei.

Monclar nu aşteptă mult timp.

Abia dacă trecuseră zece minute de când isprăvise organizarea capcanei când îl văzu pe fratele Lubin şi pe fratele Thibaut ieşind de la maestrul editor şi se porni într-acolo cu paşi mari şi repezi. De îndată dădu semnalul.

Strada se umplu de soldaţi, împrejurimile locuinţei lui Dolet fură ocupate, spre marea surprindere a trecătorilor. Marele magistrat intră în casa care a fost imediat invadată.

— În numele regelui! rosti Monclar. Să fie scotocită această casă în întregime şi să fie sechestrate toate cărţile manuscrise sau tipărite ce se găsesc aici!

Iată cum îşi îndeplinise misiunea fratele Lubin şi fratele Thibaut. Ieşind din casa în care temutul Loyola le încredinţase cartea blestemată, cei doi începură să meargă cu pas vioi. Se grăbeau să mărească distanţa între ei şi temutul luptător care îi îngrozise.

Era deja târziu şi întunericul nopţii nu era atenuată de nici un felinar.

Cei doi călugări nu prea se simţeau în siguranţă.

Nu pentru că ar fi fricoşi, dar, în definitiv, la asemenea oră ar fi preferat să se afle în chiliile lor sau mai bine încă în sala de mese.

Într-adevăr nu cinaseră încă.

Către orele şase seara, superiorul lor îi chemase şi le înmână o scrisoare ordonându-le s-o ducă de îndată, să asculte cu atenţie ce le spunea destinatarul scrisorii şi, în sfârşit, că aveau permisiunea să se întoarcă la ora la care ar putea.

Mânăstirea fratelui Lubin şi a fratelui Thibaut era situată înspre Bastille-Saint-Antoine, nu departe de palatul marelui magistrat.

— Ce credeţi despre venerabilul părinte? întrebă Lubin.

— Frate Thibaut nu crezi că are un fel de a vorbi de te trec fiorii…

— Mie mi-a deschis pofta de mâncare cu elocinţa lui. Mi se pare că ajunez de trei zile…

— Doamne sfinte! strigă deodată fratele Lubin, nu observaţi nimic acolo, în umbră?

Cei doi călugări se opriră, tremurând.

— Nu-i nimic! afirmă fratele Thibaut.

— Poate că m-am înşelat, spuse fratele Lubin… dacă v-aţi încredinţa totuşi…

— Nu, dragă frate, mai bine duceţi-vă dumneavoastră. Sunteţi cel mai robust dintre noi doi şi de altfel eu am la

mine lucrul acela sacru ce ne-a fost încredinţat…
— Atunci să mergem acolo împreună dacă e aşa!
Cei doi voinici se avântară cu o anumită cutezanţă spre locul suspect: nu era nimeni.
— O ştiam prea bine! triumfă Thibaut. Să ne continuăm drumul.
Şi fratele Thibaut, de data aceasta, se avântă primul.
— Ei drace! strigă fratele Lubin, ce faceţi, fratele meu?
— Dar, vedeţi bine… Mă grăbesc spre mânăstire.
— Vă înşelaţi frate, intraţi pe strada Saint-Denis…
— Strada Saint-Denis! Sunteţi sigur?
— Doar n-am orbul găinilor, iată drumul nostru…
— Aşa-i, suspină Thibaut… Dar, spuneţi-mi, frate, nu cumva în strada Saint-Denis se găseşte hanul Devini?re?
— Ba da, răspunse Lubin, care se opri dintr-o dată.
— Îl cunoaşteţi, frate?
— Un pic… M-am oprit acolo într-o zi…
— Ca şi mine!
— Bunul jupân Grégoire, hangiul, m-a rugat să-i spovedesc soţia, continuă Lubin.
— Ca şi pe mine! răspunse Thibaut. Şi aţi spovedit-o?
— Până la capăt! spune Lubin cu un glas straniu.
— Şi eu la fel, încheie Thibaut… De atunci, respectabilul hangiu mi-a păstrat o adevărată recunoştinţă…
— Şi eu aş spune la fel. Aş adăuga că doamna Grégoire însăşi nu a comis în privinţa mea păcatul nerecunoştinţei…
— E o familie fericită, frate Lubin.
— Şi un han excelent, frate Thibaut.
— Ce păcat că drumul nostru e pe aici!
— Şi nu pe acolo!
În acest moment, cei doi călugări se opriră. Se aflau în faţa hanului la Devini?re!
— Nu ştiu cum s-a întâmplat! spuse fratele Thibaut.
— Fără îndoială am continuat să ne înşelăm…
— Asta îmi pare evident. Să schimbăm direcţia de mers.
— S-o schimbăm frate.

Şi vorbind astfel trecură pragul hanului şi, după o clipă, se aflau aşezaţi la masă.

— E o fatalitate! murmură fratele Thibaut.

— În faţa căreia suntem neputincioşi! suspină fratele Lubin.

Surâzătoarea doamnă Grégoire s-a îndreptat către ei şi i-a întrebat ce doreau să bea.

— Mai întâi să mâncăm… Suntem pe stomacul gol.

— Şi apoi să bem: ne este sete…

Meniul fu de îndată pregătit.

O omletă cu slănină, un pateu, un pui şi câteva sticle de vin de Anjou.

Fratele Lubin şi fratele Thibaut înfulecau cu acel sârg şi îndemn bine cunoscute.

La masa cea mai apropiată de cea a călugărilor, doi bărbaţi goleau câte o cană de vin. Îşi aşezaseră aproape de ei pe un scaun, tocile pe care atârnau penele prea lungi şi prea spălăcite, cât despre săbii le-au aşezat chiar de-a curmezişul mesei.

Cei doi vorbeau tare, cu gesturi largi, luând o alură eroică. Erau prost îmbrăcaţi, jerpeliţi, peticiţi şi îşi dădeau aere de mari seniori.

Feţele lor alungite, slabe şi osoase, ochii strălucitori, mustăţile lor stufoase le dădeau o aparenţă de certăreţi teribili…

În acest timp fratele Lubin şi fratele Thibaut începură să mănânce, sub privirea binevoitoare a doamnei Grégoire.

Şi ce ar fi spus şi ce ar fi crezut călugării dacă ar fi auzit conversaţia vecinilor lor, conversaţie pe un ton scăzut, amestecat cu vorbe rostite cu voce tare.

— Conte de Cocard?re! spunea unul.

— Marchize Fanfare?

— Cum vi se pare acest vin?… (Ai remarcat pe cei doi călugări din apropierea noastră?)

— Zic, dragul meu marchiz, ca scumpa doamnă Grégoire ne răsfaţă. (Da, îi văd, la dracul! Diavolul ni-i trimite).

— Vă invit la o partidă de zaruri, conte de Cocard?re! (Se pare că au punga bine garnisită).

— Marchize, am să vă încing. Ţineţi-vă bine. (Dacă ar fi să judecăm după divinul supeu pe care l-au comandat, afurisiţii sunt bogaţi). E rândul vostru, marchize…!

— Oricum, dragul meu! Sunt în formă şi vă bat! (Dacă am merge să-i aşteptăm în vreun ungher?)

În acest moment, fratele Thibaut şi fratele Lubin scoaseră dintr-o dată un strigăt jalnic.

— Un şobolan uriaş! urlă primul.

— Un susţinător al lui Lucifer! răcni celălalt.

— Mi se caţără pe picioare…!

— Îmi devorează măruntaiele…!

Grégoire şi soţia lui, slujnicile şi câţiva clienţi se grăbiră spre călugări.

Aceştia s-au ridicat împreună pentru a fugi de lighioana necunoscută care îi tortura cu şiretenie de un minut.

În această foială spre uimirea tuturor, masa a fost răsturnată, vesela, sticlele, totul se rostogoli pe jos cu un mare zgomot. Şi se observă atunci că cele două sutane ale călugărilor fuseseră cusute una de alta. În aşa fel încât în momentul în care fraţii s-au sculat, sutanele cusute ridicară masa şi o răsturnară.

— Vrăjitorie! Farmece! gemură cei doi cucernici.

Miorlăituri feroce se tăcură auzite şi îl văzură pe Landry Cădelniţă ieşind „în patru labe” de sub masă…

— Fiu mizerabil! răcni Grégoire. Ai să primeşti o bătaie…!

Se repezi.

Dar deja „fiul mizerabil” ţâşnise şi dispăruse în bucătărie, nu fără a gratifica asistenţa cu strâmbăturile sale cele mai alese.

— Să te porţi astfel cu doi venerabili cucernici! mormăi Grégoire, în timp ce doamna Grégoire, îngenunchiată, se grăbea să opereze, cu ajutorul foarfecelor, separarea celor două sutane.

Dezordinea a fost înlăturată.

Fratele Thibaud şi fratele Lubin, reveniţi din aceste spaime, începură să mănânce din nou.

În timpul acestui potop de insulte, contele de Cocard?re şi marchizul Fanfare au luat-o încetişor spre uşă uitând să plătească.

Nimeni de altfel n-a băgat de seamă această dispariţie.

Doar Grégoire gemu în sinea lui când constată că mai multe căni cu vin excelent nu-i vor mai fi plătite niciodată.

Şi luă îndârjita hotărâre ca pe viitor să fie sever.

— Landry ăsta este un adevărat Satana! spunea fratele Thibaut.

— Doar o sticlă de vin de Saumur5 m-ar putea înzdrăveni după o astfel de emoţie! adăugă fratele Lubin.

Sticla cu vin de Saumur a fost cerută, adusă şi golită de îndată, venerabilii călugări ştiind perfect că vinul de Saumur se vrea băut rece, de îndată ce a fost scos din pivniţă.

— Dar asta nu-i totul, cumetre: spuse atunci fratele Thibaut a cărui limbă începea să se încurce. Ce-i spunem reverendului părinte superior?

— Aş! Nu suntem noi în misiune? Îi vom spune că ne-a ieşit în cale duşmanul şi că a trebuit să ne încăierăm.

— Asta ar fi o minciună, frate Thibaut… Dar ce ne-a învăţat venerabilul părinte Loyola, vă rog? Că minciuna este permisă… aiurea? Este formal recomandată când e vorba să salveze interesele Bisericii… Nu o ştiam ieri, dar o ştim astăzi!

— Totuşi.

— Aţi îndrăzni, frate Thibaut, aţi îndrăzni oare să vă răzvrătiţi împotriva autorităţii prea cucernicului părinte Loyola, lumină a Bisericii noastre! Arhanghel al Sfântului Petru!

— Ferească Dumnezeu, frate Lubin.

— O, dacă minţim pe reverendul superior, nu-i în interesul Bisericii? Într-adevăr ce suntem noi în acest moment? Doi soldaţi ai Bisericii… Pedepsindu-ne pe noi ar însemna să

pedepseşti însăşi Biserica. Aşadar evitând pedepsirea noastră printr-o minciună evlavioasă, evităm pedepsirea Bisericii. Şi, în acelaşi fel, evităm un păcat de moarte pe care l-ar face reverendul superior care ar fi lovit Biserica prin noi!

— Că bine mai spuneţi, cumetre Lubin! strigă Thibaud entuziasmat de această argumentaţie limpede.

Şi ca să nu rămână mai prejos continuă viteaz:

— Aş adăuga, frate Lubin, că venerabilul Loyola a afirmat cu certitudine că noi am fi soldaţi. Or, ce fac soldaţii? Mai ales în timp de război şi în misiune, cum e cazul nostru?… Beau zdravăn.

— Mănâncă şi mai zdravăn!

— Ca să aibă forţă şi sănătate, frate Lubin!

— Căci fără forţă, cum să-l ataci pe duşman…?

Convingându-se astfel reciproc, şi încredinţându-şi pe deplin cunoştinţele şovăielnice, cei doi călugări, precum adevăraţii soldaţi, se ridicară cu un aer războinic ca să plece.

Hanul era gol.

De multă vreme, uşa era închisă şi obloanele trase.

— Vă costă un scud, o livră şi opt bani.

— Binecuvântată să vă fie casa! răspunseră călugării, care ridicară împreună mâna dreaptă ameninţătoare asupra domnului Grégoire ce aştepta cu plecăciune.

Şi în acelaşi timp, deschiseră uşa pierzându-se în noapte, pe când Grégoire mormăia furios.

— Lua-i-ar dracu' de călugări cu binecuvântările lor! Am să fiu obligat să închid prăvălia dacă o să mai am parte de asemenea chilipiruri!

Ajunşi în stradă, fratele Thibaut şi fratele Lubin se simţeau în stare să înfrunte orice şi pe toţi ticăloşii de la Curtea Miracolelor.

— Fie-vă milă, pentru numele lui Dumnezeu! se auziră două voci aspre.

Şi două umbre se proţăpiră în faţa călugărilor înspăimântaţi.

— Ce doriţi, domnilor? se bâlbâi fratele Thibaut.

— Bani…!

— Îndurare! Punga noastră este goală…

— Nu poţi avea deloc punga goală atunci când cinezi princiar cum aţi făcut-o voi adineauri la Grégoire!

Călugării îi recunoscură pe cei doi oameni cu chipuri aspre ce băuseră lângă ei în han.

— Domnilor! strigă fratele Lubin cu o voce tremurătoare, noi suntem călugări, noi suntem legaţi prin jurământ cu sărăcia…

— Banii sau viaţa!

Lucirea săbiilor isprăvi prin a-i teroriza pe călugări care se lăsară în genunchi, cu obrajii şiroind de lacrimi şi mâinile împreunate.

Deja Cocard?re şi Fanfare îi scotoceau degrabă.

— Nimic! strigă Fanfare cu o înjurătură plină de dezamăgire.

— Nimic! repetă Cocard?re, care îl buzunărise pe fratele Thibaut; nimic! Decât această carte de rugăciuni.

— Cartea! gemu fratele Thibaut, Cartea blestemată…!

— Poate o să fie bună de vândut în vreo dugheană de la Universitate, continuă Cocard?re, care făcu să dispară cartea. Haideţi, fraţilor! Suntem băieţi buni, în fond. Şi noi nu dorim moartea păcătosului…

— Nu suntem deloc păcătoşi… spune fratele Thibaut, reluând cu oarecare curaj.

— Ba da, păcătuiţi prin absenţa de bani! Mergeţi cu Dumnezeu, totuşi, dar să nu mai cădeţi în acelaşi păcat…

— Domnilor! Domnilor! Înapoiaţi-ne cartea! strigă Thibaut disperat.

O izbucnire în râs, ce le răsună satanic în urechi, a fost singurul răspuns al calicilor ce dispăreau în întuneric.

— Suntem pierduţi! murmură fratele Lubin.

— Ce are să zică venerabilul Loyola…?

— Ah! Frate Thibaut, din cauza lăcomiei voastre s-a întâmplat această nenorocire! Dumneavoastră m-aţi îndemnat spre han…

— Dumneavoastră aţi deschis uşa, frate Lubin. Eu nu doream decât să trec prin apropiere să adulmec mirosul de grătar.

În timp ce se certau şi se consolau, cei doi călugări se îndreptau cu paşi mari spre mânăstire.

Tot certându-se şi discutând, isprăviră totuşi prin a găsi o ieşire din trista lor situaţie.

— Dar ia stai! strigă deodată fratele Thibaut, lovindu-se peste frunte. Ce suntem însărcinaţi să facem? Să lăsăm pe furiş o carte acasă la maestrul Dolet, editorul…

— Nimic mai mult! confirmă fratele Lubin.

— Ei bine! Vom lăsa acolo o carte de rugăciuni… una nou-nouţă, cu stampe, pe care mi-a dat-o unul dintre pocăiţi.

— Sublimă idee, frate Thibaut.

— Ce mi-e una, ce mi-e alta, frate Lubin.

— Şi cum avem acum poruncă să minţim…

— Vom minţi spunând că am furişat cartea…

— Şi asta nu ar fi decât o minciună pe jumătate…

— Ceea ce ne dă dreptul la o altă jumătate de minciună pe deasupra…

Astfel a decurs memorabila conversaţie pe care o avură fratele Lubin şi fratele Thibaut înainte de a se întoarce la mânăstire unde, întrebaţi de superiorul lor, se mulţumiră să spună că primiseră pentru a doua zi dimineaţa, o misiune de cea mai mare importanţă.

Percheziţia operată a doua zi acasă la Étienne Dolet nu a dat rezultatul aşteptat. S-au găsit câteva cărţi precum Cartea Seniorială a maestrului François Rabelais, traduceri din Cicero, o carte intitulată „Faptele lui François de Valois, rege al Franţei”, s-a mai găsit şi o frumoasă carte de rugăciuni nou-nouţă şi frumos legată, numai cartea în care era contestată dogma prea Curatei Zămisliri nu a fost găsită.

Fratele Lubin şi fratele Thibaut, îndelung interogaţi de Loyola, jurară că au lăsat cu adevărat acolo cartea.

Cum vorbeau cu o evidentă sinceritate, cum pe de altă parte au fost văzuţi ieşind de la editor la ora convenită, Loyola conchise că Dolet a zărit cartea şi a făcut-o să dispară la timp.

Călugării n-au fost îngrijoraţi şi au admirat minunatele efecte ale minciunii. Étienne Dolet nu a fost arestat.

Dar Loyola văzu în această întâmplare o nouă probă a dibăciei infernale a lui Étienne Dolet.

Şi gândi:

— Am fost slab… am dorit să justific în ochii lumii moartea lui Dolet pentru că Dolet e un savant, pentru că filosofii îl stimează, pentru că reputaţia sa îi creează o aureolă… Am umblat cu şiretlicuri, în loc să fi fost mai aspru! Pretextul! Este chiar erudiţia lui! Filosofia şi ştiinţa pe care vreau să le distrug la el.

La ce bun mizerabile, subterfugii! Ca să liniştesc conştiinţa oamenilor? Ca să-l fac pe rege să se hotărască? Oamenii nu trebuie să aibă conştiinţă… vom gândi noi şi pentru ei. Cât despre regi, trebuie să se supună!

Cel ce a instituit de unul singur ordinul de Cavaler al Fecioarei ridică ochii spre un tablou ce reprezenta o Maica Domnului mistică. Nu era lucrarea unui maestru.

Nu făcea parte din acele capodopere care ne-au fost lăsate moştenire din această epocă scânteind de genii, întunecată de lupte îngrozitoare.

Era o naivă miniatură a vreunui călugăr spaniol6.

Fecioara era reprezentată stând în picioare pe un glob ce închipuia universul. Cu picioarele sale goale, ea strivea un şarpe ce ridicase capul încercând în zadar să muşte. Purta o coroană de regină. Era încordată şi afectată, în pliurile rochiei sale de mătase. Avea o sfidare în privire şi gura îi surâdea cu duritate.

— O regină! murmură Loyola. Regină a victoriei! Regină a triumfului! În numele tău şi în numele fiului tău, vom avea

victoria şi vom domina lumea, precum tu te afli aici, dominând-o! Simbol al forţei! Simbol al puterii! Fiul tău Iisus trebuie să fie stăpânul, şi Ordinul lui Iisus trebuie să triumfe! Ce reprezintă popoarele? Ce sunt prinţii? Regii? Servitorii tăi, servitorii noştri!

Privirea lui Loyola devenea ameninţătoare şi arunca fulgere.

— Dolet l-a tradus pe Platon, continuă. Şi în traducerea sa, această gândire necredincioasă se arată neruşinată, cinică: „După moarte nu vei mai fi nimic…”

Păstră tăcere pentru un moment.

Închise ochii şi continuă.

— O grozăvie! Să nu mai fie nimic după moarte! Să cobori în ameţitorul adânc al nefiinţei! Să devii una cu neantul! Păi cum! Mă simt în stare să ridic o lume! Creierul meu se dilată apăsarea geniului ce se dezlănţuie în mintea mea! Îmi închipui ca domin lumea precum piscurile muntelui Maladetta domină câmpia! Luntraş cu braţ puternic pot impune o nouă direcţie navei universului! Şi toate astea se vor nărui în putreziciunea finală! Cenuşa lacheului meu, cea a ultimului mitocan, ar fi asemenea celei a lui Ignace Loyola! Da, da cunosc foarte bine… Aminteşte-ţi, omule, că eşti doar colb… Dar aceste cuvinte ale prevăzătorilor noştri înaintaşi nu sunt deloc croite pentru noi! E drept ca turma oamenilor să se afunde în omenie… Dar e bine ca păstorii turmelor să se înalţe în orgoliul lor… Orgoliul este podoaba geniului…

Călugărul, cugetă vreme îndelungată, cu braţele încrucişate, cu ochii închişi, cu chipul ameninţător. Concluzia cugetării sale:

— Trebuie ca Dolet să moară!

Capitolul XXIV Mica ducesă.

Opt zile s-au scurs de la noaptea petrecerii care semnala memorabila invazie a Luvrului de către calicii de la Curtea Miracolelor. Opt zile! Şi Triboulet nu fusese încă aruncai în vreo închisoare. Triboulet se afla încă la Luvru!

Ce se petrecuse în mintea lui François?!

Acest spirit primitiv şi frust de bătăios să fi fost mişcat de vreun gest de generozitate?

Acest mânuitor de spadă cu două tăişuri a avut înţelegere sentimentala pentru drepturile bufonului?

Poate n-a fost uitată scena în care Gillette îndreptându-se spre Triboulet, ce tremura pierdui, îi cuprinse mâna bufonului şi de faţă cu toată curtea adunată a exclamat cu glas tare.

— Iată-l pe tatăl meu!

— Să fie luat acest netrebnic! replicase François I.

Gillette n-a făcut nici un gest pentru a se opune arestării celui pe care îl considera ca adevăratul său tată…

A doua zi, François I dădu ordin să vină domnul de Montgomery, noul său căpitan al gărzilor. Dl. de Bervieux însărcinat să aresteze pe propriul său fiu, vinovat de a nu fi putut opri la intrare valul de calici, preferase să se sinucidă mai degrabă decât să contribuie la pierderea copilului său.

Căci un asemenea proces nu putea să se termine decât printr-o condamnare la moarte sau cel puţin printr-o detenţie pe viaţă…

Cât despre Bervieux fiul dispăruse în momentul în care s-a dat ordin să fie arestat.

L-au căutat în zadar.

Poate vom avea ocazia să-i regăsim pe acest tânăr care, ieşit din minţi, cu inima rănită de ştirea morţii tatălui său, fugise frământându-şi mintea cu proiecte de răzbunare.

Aşadar regele îl chemă la el pe domnul de Montgomery şi începu prin a-i pune această întrebare:

— Domnule, sunteţi de acum înainte căpitanul gărzilor mele. Ce aţi fi făcut în locul şi în situaţia lui Bervieux.

— Sire, n-aş fi ezitat. Nu mai poate fi vorba de familie când regele ordonă. Aş fi arestat pe fiul meu! Regele păstră tăcerea şi o cută dispreţuitoare a surâsului său îl nelinişti pe curtean.

— Domnul de Bervieux, reluă François I, a procedat ca un adevărat cavaler. Curajul său, în această situaţie, este o trăsătură demnă de Plutarque...

— Sire! se bâlbâi Montgomery.

— Aflat în alternativa de a nu-mi da ascultare sau de a-şi conduce fiul la eşafod s-a omorât... Este un suitei nobil...

Montgomery, zdrobit, plecă privirea.

— Dar dumneavoastră, domnule, conchise regele, sunteţi şi mai mărinimos. Dumneavoastră v-aţi fi arestat fiul. Propunerea voastră de adineauri este o adevărată însuşire de căpitan... Când regele ordonă, nu se mai ţine seama de familie! Prea bine, domnule.

— Sire! făcu Montgomery care radia de plăcere, devotamentul meu faţă de rege este singura mea raţiune de a fi...

— Mă bizui pe acest devotament, domnule de Montgomery. Sunteţi un bun soldat şi sunt mulţumit de dumneavoastră.

— Sire, supunerea absolută este prima noastră datorie.

— Veţi dubla numărul gărzilor la toate porţile palatului. Veţi înlocui peste tot halebardierii prin archebuzieri şi la prima tentativă de răzvrătire, ordonaţi foc, foc fără cruţare!

— Fiţi liniştit, sire! Răspund de siguranţa Majestăţii Sale... Am dat ordin să fie plasate deja două tunuri în curtea cea mare. Şi, prin poarta deschisă, populaţia va observa cu spaimă gurile tunurilor încărcate! Asta produce un efect deosebit...

— Observ că pot conta pe dumneavoastră, domnule! Dar ce vremuri neobişnuite ca acestea în care regele este nevoit să fie apărat de tunuri în propriul său Luvru! Duceţi-vă domnule... vigilenţa voastră va fi recompensată.

— Am ajuns bogat, gândi Montgomery, care se înclina foarte adânc şi se retrăgea...

— Fiindcă tot veni vorba, făcu regele în momentul în care căpitanul gărzilor era gata să dispară, îl veţi aresta pe

Triboulet, bufonul meu, şi veţi da ordin să fie condus la închisoarea Conciergerie…

În acest moment, draperia uşii se dădu într-o parte şi Gillette apăru, escortată de prima sa doamnă de onoare şi de Bassignac, valetul de cameră al regelui.

— Sire, murmură acesta, cu toată motivaţia mea…

— A trebuit să mă supun ordinelor repetate de doamna ducesă de Fontainebleau, îngăimă la rândul ei doamna de onoare.

Regele care era aşezat se ridicase cu amabilitate şi se avântă dinaintea lui Gillette tremurătoare şi palidă, spunând:

— Ducesa de Fontainebleau are dreptul să intre la rege la orice oră. Să se retragă toată lumea!

Doamna de onoare, valetul de cameră şi căpitanul gărzilor se supuseră şi se grăbiră să meargă să răspândească straniile vorbe ale lui Francisc I care nu au fost scutite de interpretări răutăcioase şi perfide.

— Mica ducesă are dreptul să pătrundă la rege la orice oră din zi…

— Şi din noapte! conchise cu glas tare Diane de Poitiers, care în acest moment îşi avea anturajul reunit în apartamentul prinţului Henri, alături de prinţesa Catherine de Médicis.

La care aceasta, cu un surâs de naivitate ce o făcea de temut, răspunse cu haz:

— E la fel ca şi în cazul prinţului soţul meu: intră cine vrea… noaptea mai ales! Îşi desăvârşeşte ucenicia de rege…

François I o cuprinse de mână pe Gillette şi o conduse la un jilţ, etalând aceste maniere galante care nu-l părăseau niciodată de îndată ce se afla în prezenţa unei femei.

— Gillette, murmură el cu înflăcărare. Aţi venit să mă întâlniţi după pofta inimii voastre… Este o clipă de adâncă bucurie pentru inima mea de tată.

Accentuă cuvântul tată.

Şi poate era sincer.

Dar în glasul acesta care îi vorbea la ureche, Gillette recunoscu pe cel al răpitorului, în timp ce opunea rezistenţă în căsuţa din Trahoir.

Refuză să se aşeze şi avu un gest înspăimântat de ezitare.

Necăjit, regele se aşează în fotoliul său obişnuit şi o privi cu atenţie în linişte.

— Sire, spuse atunci Gillette, nu fără a-mi călca pe mimă am riscat acest demers…

— Cât de frumoasă este! gândi François I, al cărui obraz se înroşea… Şi e fiica mea!… Este la urma urmei…?

Şi această idee neaşteptată, fulgerătoare, că Gillette poate nu era fiica sa, făcură să-i bată inima cu putere şi aduse o licărire de nebunie în privirile sale.

— Vorbiţi, Gillette! spuse cu un ton care, sigur, era mai puţin îndrăzneţ decât al tinerei fecioare…

— Sire, am venit să vă cer iertarea tatălui meu…!

Regele sări în sus:

— Iertarea bufonului! Iertarea lui Triboulet! Niciodată! Tot ce doriţi, Gillette, în afară de asta!

— Sire… noaptea asta, m-am temut pentru când v-am auzit dând ordin de arestare a tatălui meu…

— Mereu numele acesta pe buzele voastre, Gillette! observă cu asprime François I. Luaţi seama să nu poarte ghinion bufonului! Mă insultaţi, Gillette, numind astfel acest mizerabil obiect de batjocură, înaintea mea… Tatăl vostru!… Amintiţi-vă că sunteţi ducesa de Fontainebleau, fiica regelui Franţei!

Vorbele acestea torturau inima bielei micuţe.

Dar curajul copilei era extraordinar.

— Sire, bufonul ăsta a avut milă de mine, continuă ea pe un ton de amărăciune cenuşie. Nu sunt deloc fiica regelui şi nici nu vreau să fiu. Cel pe care îl numiţi un obiect de batjocură, fără teama de ă-mi zdrobi inima, îl voi numi tatăl meu atâta timp cât îmi va rămâne o singură fărâmă de viaţă…!

— Aşadar ce doriţi?… Vorbiţi…!

— Adineauri, intrând aici, v-am auzit ordonând să fie tânt la închisoarea Conciergerie… Sire, vă implor să revocaţi acest ordin barbar… Ce v-a făcut acest biet om atât de bun, atât de umil şi atât de nobil în umilinţa sa?… N-a comis altă crimă decât că m-a întâlnit într-o zi singură, singurică, abandonată de toţi… şi chiar şi de cei ce mi-au dat viaţă… şi că m-a adăpostit cu afecţiunea sa şi că m-a întărit… şi că m-a salvat de cruntele mizerii… Iată crima sa, Sire!… Şi de vreme ce invocaţi astăzi o paternitate, atâta vreme uitată, nu cumva ar trebui să ţineţi la Fleurial pentru că m-a iubit atâta…?

Logica simplă şi limpede a acestui înger ar fi dezarmat până şi pe un călău, un jude…

Dar regele nu era nici jude, nici călău.

Regele simţea dezlănţuindu-se în el furtuna iubirii.

Nu asculta în timp ce ea vorbea, atât de gingaş, atât de modest în fermitatea ei.

El cugeta cu ardoare:

— Oh!… Dacă s-ar fi putut ca Margentine să fi minţit!… Dacă Gillette s-ar putea să nu-mi fie fiică…!

Şi deja, pricepu în mod confuz că incestul îl speria mai puţin… Că scăpa subtilităţilor de conştiinţă care i-ar permite să-şi satisfacă pasiunea triumfătoare…

Se ridică şi îi cuprinse mâna tinerei fecioare.

— Copilă, murmură el cu o voce tulburată, nu înţelegi că detest acest bufon pentru că îl iubeşti!… Eu, regele Franţei, am ajuns să fiu gelos pe Nebunul meu!… Îi jinduiesc marota şi zurgălăii, pentru că tu le-ai privit cu gingăşie… În timp ce tu îmi rezervi întreaga severitate a privirii tale!… Sunt gelos Gillette… Gelos! Înţelegi tu asta?

Scrâşni din dinţi.

Uită de sine acum, cu mintea aiurea. Uita acest decor regal, aparenţele de galanterie şi manierele de viteaz cavaler cu care îi plăcea atât să se împăuneze…

— Gelos pe Triboulet! bombăni, în timp ce Gillette înspăimântată încerca în zadar să scape din strânsoare. Şi dacă ar fi numai acesta! Dar mai exista celălalt! Celălalt!… un cerşetor, un calic, un mizerabil obraznic, o fiinţă din mocirlă, provenit din cine ştie ce împreunare din vreo magherniţă jalnică! Şi pe acesta îl iubeşti! Şi asta mă torturează! Asta face să fiarbă în venele mele o turbare nesăbuită. Ah! care sunt aşadar motivele tale ca să alegi un Triboulet drept tată şi un Manfred drept iubit! Tu ai spus-o, tu nu poţi să fii o fiică de rege!

— Ah! Mă doare! strigă Gillette a cărei încheieturi a mâinii se învineţise de strânsoarea regelui…

Nu auzi şi continua, înflăcărat, delirant:

— Dar te iubesc!… Ce vrajă mi-ai făcut…?! O, Gillette, iubesc până şi dispreţul pe care îl citesc în ochii tăi dragi!… Îmi place chiar şi ura pe care mi-o mărturiseşti în această clipă! Te iubesc! Vreau ca tu să mă iubeşti!

— Este mârşav! E monstruos!

— Da! Simţi cât de mult te pot iubi de vreme ce pot consimţi să trec drept un monstru în ochii tăi…

— Oh! Dar sunteţi un laş!… Ajutor!… Ajutor…!

— Vreau ca tu să mă iubeşti! Cu acest preţ, iertarea lui Manfred, Gillette! Cu acest preţ iertarea lui Triboulet…!

— Cu preţul vieţii mele, sire, dar nu cu preţul dezonorării mele! strigă Gillette.

Şi, cu un efort disperat, se eliberă, ţâşni înapoi şi după o clipă regele o văzu lipită cu spatele de fereastră, tremurând cu pumnalul în mână.

— Spuneţi-mi ce-am făcut! murmură el trecându-şi mâinile umede peste frunte.

— Ceea ce aţi făcut, sire! Aţi săpat între dumneavoastră şi mine o prăpastie pe care nimeni n-ar putea s-o umple…

— Gillette…!

— Sire, venisem ca o persoană care imploră să vă ceară iertarea tatălui meu…

— Niciodată! bombăni regele la care delirul furiei înlocuia acum pe cel al pasiunii…

— Pretind iertarea aceasta! spuse Gillette cu o voce autoritară, care îl făcu pe rege să se oprească dintr-o dată, fără să spună ceva, gândind cu un soi de orgoliu îndârjit.

— Fiica regelui…!

— Sire, continuă Gillette exaltată, daţi ordin să vină căpitanul şi să revoce ordinul pe care l-aţi dat adineauri sau jur pe afecţiunea mea filială că mor la picioarele voastre!…

Regele o privea pe Gillette.

Era palidă şi tremura încet.

A văzut-o hotărâtă!… Şi-a închipuit-o moartă, cu sânul sângerând…!

Cu acea uimitoare duplicitate a fizionomiei care îi făcea insesizabilă gândirea, luă de-o dată un aer vesel şi strigă cu bucurie:

— Pentru Dumnezeu, scumpa mea ducesă!… Nu este nevoie de atâtea cuvinte, nici de gesturi înfricoşătoare… Dorinţele voastre sunt porunci pentru mine… Poate să reziste un lată la rugăminţile copilei lui…?

Şi strigă:

— Domnule de Montgomery…!

Bassignac apăru, făcu un semn, apoi dispăru, în timp ce regele şi Gillette se priveau cu un calm ciudat.

— Puneţi la loc pumnalul, spuse cu gravitate François I. Aveţi cuvântul meu, Gillette…!

În acelaşi moment intră căpitanul gărzilor.

— Domnule de Montgomery, spuse regele, unde se află Triboulet al meu…?

— În curte, sire, între opt gărzi care îl vor conduce la închisoarea Conciergerie, potrivit ordinelor Majestăţii Voastre…

— Doamna ducesă de Fontainebleau îi face acestui caraghios onoarea de a se interesa de el… De data asta se va alege doar cu spaima… Triboulet este liber, domnule. Duceţi-vă!

Montgomery se retrase.

— Chemaţi-o pe doamna de Saint-Albans, continuă regele.

Prima doamnă de onoare a ducesei de Fontainebleau îşi făcu apariţia, tremurând din tot corpul de urmările a aceea ce ea numea fapta necugetată a micuţei ducese.

— Doamnă de Saint-Albans, conduceţi-o pe ducesă în apartamentul său şi, adăugă regele cu un ton semnificativ, vegheaţi cu atenţie asupra ei... Cred că sănătatea ei are mare nevoie să fie supravegheată îndeaproape.

Apoi regele întinse mâna către Gillette, pe care aceasta o atinse cu două degete şi o conduse până la uşa cabinetului său unde îi sărută mâna zicând:

— Cu bine, ducesă. Voi fi mereu fericit să vă satisfac dorinţele.

— Vegheaţi atent asupra sănătăţii ducesei, repetă regele.

Doamna de Saint-Albans făcu un gest că a înţeles; şi de atunci, la Luvru se confirmă zvonul precum că noua metresă a regelui avea mintea tulbure.

Capitolul XXV Triboulet.

Totul dormea în Luvru, tăcut şi întunecos.

Tocmai bătuse de orele unsprezece la Saint-Germain-l'Auxerrois.

De-a lungul culoarului ce era inundai de tenebre profunde, se târau două umbre... Încet, cu precauţii infinite.

Umbrele se opreau la fiece clipă, apoi îşi reluau mersul pentru a înainta câţiva paşi, apoi se opreau iarăşi, le trebuiră aproape o jumătate de oră ca să ajungă la cealaltă extremitate a culoarului.

În sfârşit o uşă a fost deschisă.

Cele două umbre pătrunseră într-o încăpere slab luminată. La lumina unei flăcări ce ardea, acoperită de un paravan, cele două personaje se priveau.

Unul dintre ele erau Triboulet.

Celălalt personaj, era una din doamnele de onoare ale ducesei de Fontainebleau, domnişoara Jeanne de Croizille.

Încăperea în care se aflau era antecamera apartamentelor ducesei de Fontainebleau.

— Vă aşteaptă! murmură Jeanne de Croizille. Ah! Domnule, nici nu ştiu la ce mă expun!… Dar n-am rezistat s-o văd atât de tristă… Căci eu însămi sufăr în lăuntrul meu…

Triboulet făcu un gest de compasiune.

Era de nerecunoscut. Aceste opt zile l-au schimbat. Cuta sarcastică de pe gura sa dispăruse. Ochii săi pe care durerea îi spălase şi îi luminase, exprimau imensa nelinişte a unei fiinţe ce se întreabă ce nenorocire se va mai prăbuşi asupra ei…

Privea cu nerăbdare uşa din capăt.

— Trebuie să aşteptăm un minut! spuse doamna de onoare care-i surprinse privirea. La miezul nopţii, toată lumea se retrage prin spate… Uşa aceasta ar trebui să fie închisă… Eu am în grijă cheia.

— Biata Gillette! murmură Triboulet. Prizonieră! Fiţi atentă! E închisă cu cheia…!

— Asta n-ar fi nimic, dacă n-ar fi doamna de Saint-Albans…

— Doamna de Saint-Albans!… Această maimuţă răsuflată ce nu se poate consola că este bătrâna care îi urăşte de moarte pe toţi cei care au mai puţin de cincizeci de ani.

— Ah! Domnule Triboulet…!

— Aşa-i… iertaţi-mă, spuse Triboulet copleşit… din cauza meseriei mele de bufon, cu care m-am obişnuit… Împotriva voinţei mele… am fost crescut să muşc. Vedeţi dumneavoastră… şi când cred că surâd, se întâmplă să-mi arăt colţii…

Se aşează, cu capul în mâini, şi murmură:

— Aşadar miezul nopţii nu va sosi, în seara asta…!

Domnişoara de Croizille – o brunetă delicioasă de optsprezece ani – îl privea cu compasiune.

— Dar, reluă Triboulet, cum aţi putut să vă interesaţi atâta de nefericita copilă ca să riscaţi în aşa măsură, domnişoară?

— V-am spus-o, domnule… şi eu sufăr…

— Suferiţi!… Aşadar numai cei buni suferă pe acest pământ!… Această curte a pedepsei nu doreşte decât triumful şi fericirea celor răi… Oh! dacă aş putea!… Aş da zece ani din viaţa mea domnişoară ca să fac să înceteze această suferinţă care vă întristează frumoşii ochi… Dar n-aş putea şti…?

— Vai! domnule, e foarte simplu: eram logodită cu Luc de Bervieux!

— Bietul copil!… Bieţii copii…!

Jeanne de Croizille îşi pusese mâna la ochi pentru a-şi ascunde lacrimile.

În acest moment, sună miezul nopţii de la un clopot foarte apropiat.

— Linişte! recomandă doamna de onoare care stinse lumânarea.

Se scurseră câteva minute…

Apoi Jeanne de Croizille îl luă pe Triboulet de mână şi îi spuse:

— Veniţi…!

Triboulet se lăsa condus, cu inima palpitând.

Jeanne de Croizille traversă cele două camere scufundate în întuneric.

În sfârşit, deschise o uşă.

O lumină arunca raze blânde…

La această lumină, Triboulet, tulburat, văzu pe Gillette stând în picioare, îmbrăcată în alb, asemeni unei apariţii aureolate…

Gillette care îi surâdea… aşa cum era în căsuţa din strada Trahoir…

— Fiica mea! Copilul meu drag! bâlbâi el.

— Tată, tată! spuse Gillette punând în acest nume mai multă gingăşie şi mai multă fermitate, aşa ca pentru a arăta mai bine că nimic nu se schimbase în situaţia lor.

După un moment, Triboulet se aşezase, Gillette pe genunchii săi, cu braţele încolăcite pe gâtul bufonului…

— Ia să te văd! repetă Triboulet, luându-i în mâinile sale capul cu păr blond al tinerei fecioare. Să te privesc şi să te admir!… Da, eşti chiar tu! Nu visez! Eşti aici… atât de frumoasă, cu surâsul tău care mă îmbată… Ai suferit, spune… că ai fost despărţită de bătrânul tău tată… Ai plâns… plâns pentru mine! (Gillette roşi). Binecuvântată fie răutatea oamenilor căci îmi produce o astfel de bucurie…!

— Tată…!

— Da, da!… Nu-mi este teamă aşa… Spune-mi că sunt încă tatăl tău!… Se poate închipui o întâmplare mai minunată!… Copilul meu află că este fiica regelui… Şi pe mine, pe mine bufonul… pe mine Triboulet mă consideră tatăl ei!… Ah! Ce am făcut ca să fiu atât de fericit…!

— Biet tată… Sunteţi atât de bun…!

— Nu te-a deranjat cu nimic să afli că eu sunt Triboulet!… Că acest bufon afurisit, mereu ţinta epigramelor eram eu!

— Tată, te-am considerat întotdeauna atât de bun…

— Bun pentru tine, rău pentru ceilalţi! Ascultă… şi eu aveam scuza mea! Nu ştii cât de teribilă este meseria de bufon… nu cunoşti laşitatea oamenilor… nu ştii la câte înţepături de pumnal primite de inima mea răspundeam cu înţepături de spin.

— Tată… dragă tată… ce nevoie am să ştiu toate astea…

— E o meserie oribilă!… Şi tu nu-mi porţi pică!… Ah! Cât am suferit! Cât am tremurat…!

— Pentru mine! Ca să mă creşteţi, ca să faceţi din biata fată părăsită o domnişoară dorită în întreg oraşul!

— Meseria mea, dezgustătoare, Gillette, o făceam cu bucurie, căci îmi permitea să te fac fericită… Dar am suferit şi tremurat, Gillette, trăiam într-o spaimă continuă… Dacă ea îl va recunoaşte pe Triboulet în persoana mea!… Gândul acesta mă ucidea… S-a sfârşit, căci tu îmi zâmbeşti, dulcea mea comoară!… S-a isprăvit!… Oh! Lasă-mi inima să mi se uşureze…

Gillette strânse şi mai tare braţele sale din jurul gâtului lui Triboulet.

— Nu te mai gândi la asta, tată. Dumneavoastră aţi spus-o: s-a isprăvit.

— Da, s-a isprăvit… Ascultă!… Suferi nu-i aşa? Te sufoci în colivia asta aurită?

— Da, tată! murmura Gillette.

— Şi regele!… regele… tatăl tău… căci, este tatăl tău, Gillette…

Triboulet aştepta cu o imensă nelinişte răspunsul tinerei fecioare.

Fata se cutremură.

— Mi-e teamă de el! răspunse cu glas scăzut.

— Cum? făcu Triboulet privind-o cu atenţie pe Gillette, nu vrei să rămâi aici?… Răspunde după inima ta, copila mea…

— Nu! Ah! Nu…

— Nu vrei să fii ducesă…?

— Nu… O! tată… căsuţa noastră… păsărelele mele… grădina mea… florile mele… şi dumneavoastră…!

Triboulet tremura.

O bucurie infinită îi mângâia inima atâta amar de vreme martirizată.

— Dar gândeşte-te, copila mea… Este un vis splendid pe care tu îl întrerupi… Regele…

— O! Nu-mi mai vorbiţi de el! îngăimă Gillette tremurând.

— De ce!… E tatăl tău, Gillette! insistă Triboulet atent…

— El! O! Nu, nu…!

Şi o roşeaţă vie îmbujoră chipul tinerei fecioare.

— Mizerabilul! izbucni Triboulet. Ghicesc!… A îndrăznit să arunce asupra ta priviri criminale!… O rege! Roagă-te cerului să n-ai timp să-ţi îndeplineşti scopul mârşav… căci, jur pe capul adorat al copilei mele, rege al Franţei, învingător la Marignan, teroare a Europei, că ai să cazi sub loviturile bufonului tău!… Gillette, copila mea, trebuie să fugim…

— Da!… Să fugim cât mai degrabă…

— Ascultă… am bani… mulţi bani… Voi încerca să corup vreuna dintre gărzi care ne va deschide porţile… apoi vom

pleca deîndată… vom merge în Elveţia… în Italia… unde vei dori… Vom începe din nou o existenţă liniştită… până când vei dori să-ţi alegi un bărbat care să te însoţească în viaţă.

Gillette scutură cu vioiciune din cap…

— Nu vrei să auzi vorbindu-se de căsătorie? făcu vesel Triboulet. Fie! Vom pleca din acest ţinut blestemat… Vom pleca departe. foarte departe de Paris.

Gillette îşi sprijini capul pe umărul lui Triboulet.

— Nu! murmură ea dintr-o răsuflare. Triboulet tresări.

— Nu vrei să părăseşti Parisul, întrebă dintr-o dată neliniştit.

— Nu, tată…

— De ce? întrebă cu o voce tremurătoare.

Ea închise frumoşii săi ochi. Printre genele lungi, picurau lacrimi.

— Plângi?… Ce se petrece, Gillette?… Plângi… Şi eu mă aflu aici, bucurându-mă prosteşte, povestindu-ţi fleacuri… Tu ai un necaz… o mare dezamăgire…

Lacrimile sale curgeau şi mai amare şi sânul său tresălta…

— Gillette! imploră Triboulet zdrobit de această durere mută; copila mea adorată… Povesteşte-i bătrânului tău tată…

Şi cu un glas atât de slab că abia o auzi, Gillette murmura:

— Nu mă iubeşte…

— Nu te iubeşte! îngăimă Triboulet pălind.

— Mă dispreţuieşte.

— Cine?… Spune-mi cine?

— Crede că l-am urmat de bună voie pe rege… O! Crede…

Îşi ascunse obrazul în mâini.

— Ce nefericită sunt!… Oh! privirea aceea care mi-a aruncat-o! Îmi apără inima şi o înăbuşă…!

— Dar cine! Cine oare? răsuflă din greu Triboulet.

— Uite ce e, tată… trecea adesea prin faţa casei noastre…

— Apoi? suspină Triboulet.

— Atunci… mă privea… şi nu ştiu… am crezut că ghicesc… oh… nu mă iubeşte, nu m-a iubit niciodată!

Şi izbucni în lacrimi.

— Şi tu… tu îl iubeşti? întrebă Triboulet cu o nespusă gingăşie.

Ea dădu din cap în semn că da.

— Lămureşte-mă, copilă… Tânărul acesta… cum se numeşte?

— El m-a scăpat din mâinile regelui… În seara în care… Cred că se numeşte… Manfred.

Triboulet fii scuturat de un frison şi deveni palid.

— Manfred! exclamă el înăbuşit. Un şef de calici!

— Ce spuneţi tată? Un şef de calici? Manfred este un cerşetor?

Gillette scoase un strigăt sfâşietor, se ridică în picioare apucând mâinile lui Triboulet întrebându-l din priviri.

— Nu te speria… mă înşel… poate…

— O! Nu, tată, ăsta-i adevărul… Acum îmi dau seama de tot… Înţeleg neaşteptata sosire a acelor oameni teribili, a acelor demoni… veneau să-şi apere şeful… Şi eu îl iubesc! Îl iubesc!

Şi căzu pe un jilţ cu chipul ascuns în palme.

Şi continuă:

— Şef al cerşetorilor! Îl iubesc!… Şi nefericirea mea vine de la faptul că nu mă iubeşte! Dacă l-ai fi văzut, tată! Dacă l-ai fi auzit vorbind regelui precum un alt rege! Dacă ai şti cât de mic îmi părea regele Franţei pe lângă el! Ce mă interesează că e numit cerşetor, dacă are un suflet generos şi o inimă viteză… Ah! Tată, braţul lui e puternic şi privirea îi e gingaşă.

Triboulet n-a suferit când a aflat că Gillette iubeşte.

Ceea ce-l îngrozea a fost gândul că omul iubit de Gillette risca un pericol de moarte.

El reluă maşinal:

— Spui că nu te iubeşte!

— Sunt sigură de asta, tată răspunse Gillette disperată, revenind la starea de descurajare după exaltarea trecătoare ce o susţinuse.

Şi prinsă de nevoia de a vorbi încă de el, povesti în amănunt toată întâmplarea iubirilor lor tăcute.

Triboulet asculta cu o atenţie profundă.

Şi când ea termină:

— Şi zici că nu te iubeşte?

— Vai, tată…

— Eu zic că te adoră… Fii gata, copila mea mâine voi veni la aceeaşi oră să te iau.

Şi, strângând-o pe Gillette în braţele sale, Triboulet ieşi repede din apartament, din cauza semnelor repetate pe care i le făcea domnişoara de Croizille, în timp ce tânăra fecioară tulburată până în adâncul fiinţei sale murmura:

— Mă iubeşte! Mă iubeşte! Este posibil!

Capitolul XXVI Ducesa d'Etampes.

Chiar în aceeaşi seară câteva ore până ce Triboulet nu fusese introdus de Jeanne de Croizille în apartamentul Gillettei, chiar în acea seară, către orele nouă, două femei ieşiră din Luvru printr-o uşă secretă. Ele erau urmate la distanţă respectabilă de trei gentilomi înarmaţi de război, îmbrăcaţi în platoşe din piele de cerb, cu pumnalele în mână, atenţi la orice mişcare.

Aceşti gentilomi erau: Guy de Chabot de Jarnac, Lésignan şi Saint-Trailles, cei trei fideli ai ducesei d'Etampes, metresa actuală a regelui François I.

Una din aceste două femei nu era alta decât însăşi ducesa d'Etampes.

Cealaltă era una din însoţitoarele sale.

Se sunase de stingere. Străzile erau întunecate şi se părea că ducesa, fricoasă, friguroasă, avusese un interes deosebit să-şi rişte preţioasa-i sănătate printre brumele serii, şi poate chiar viaţa cu toată activa supraveghere a celor trei gărzi de corp ale sale.

Ea care nu călca decât pe covoare groase, bâjbâia voiniceşte prin bălţile de noroi ale şoselelor desfundate, căci pavajul era la vremea aceea o noutate fastuoasă, şi doar câteva străzi mari erau pavate.

Înainta aşadar sprijinindu-se de braţul însoţitoarei sale cu o mină speriată de mici frisoane de spaimă foarte scuzabile de altfel într-o vreme când Parisul, de îndată ce se lăsa seara aparţinea tâlharilor, hoţilor şi cerşetorilor de tot felul.

Anne de Pisseleu, ducesă de Etampes, era pe atunci toarte aproape de cincizeci de ani.

Dar poseda până la cele mai mici amănunte secretele cele mai ascunse, ale ştiinţei fardului, contrar rivalei sale, Diane de Poitiers, care se spăla cu apă rece fie vară, fie iarnă şi dispreţuia folosirea cosmeticelor.

În timp ce Diane îşi păstrase o frumuseţe marmoreană, care o făcea comparabilă cu o anume Diană antică, în timp ce se deda la tot felul de exerciţii fizice, făcând în fiece zi trei sau patru ore de călărie, activă, întreprinzătoare, iubind vânătoarea, băile reci, şi îmblânzindu-şi bătrâneţea apropiată printr-o energie mereu trează, Anne de Pisseleu recursese la artificii feminine, se ferea de vreun curent de aer ca de ciumă, folosind o mască şi mănuşi parfumate cu unguente pe timp de noapte, şi, în sfârşit, căuta printr-o artă desăvârşită să „reîmpodobească nişte ani ireparabila degradare”.

În bătaia luminilor era de o frumuseţe captivantă.

Diane provoca admiraţie.

Anne vrăjea prin manierele sale drăgăstoase.

Amândouă, de altfel, prin procedee atât de diferite, îşi păstrară până la moarte frumuseţea de care poeţii timpului vorbeau cu o anumită înflăcărare.

Exista între aceste două femei o ură de moarte.

Diane care poate fusese metresa lui François I uneltise pentru a-i înşfăca puternic inima şi simţurile prinţului Henri, om slab, care îşi petrecea existenţa visând la lucruri epice ale vechii cavalerii. Henri aparţinea acum trup şi suflet Dianei de Poitiers. În faţa căreia Catherine de Médicis se înclina, sau părea că se înclină aşteptând vreo revanşă strălucită.

Or, Henri însemna viitorul rege, era răsăritul de soare.

Reprezenta viitorul.

Dacă François I ar muri, Diane ar deveni adevărata regină a Franţei.

Ducesa d'Etampes, rămasă fidelă regelui. Îşi vedea influenţa descrescând din zi în zi. Nu mai avea motive să rămână la curtea Franţei decât în amorul lui François I. Or, François I era schimbător; de la brunetă la blondă: Anne ierta totul, cu condiţia să rămână metresa oficială, şi chiar spunem că se străduia să se facă indispensabilă regelui, facilitându-i iubiri de întâlniri multiple, cu scopul de a nu se împotmoli într-o iubire durabilă. Şi acum, cititorii noştrii vor înţelege de ce sosirea Gillettei a fost o lovitură de trăsnet pentru această femeie, care tremura, nu mai avea somn, îşi închipuia cu sânge rece necesitatea unei crime.

Ce era cu această micuţă cu frumuseţe radioasă care dintr-o dată răvăşea curtea Franţei, de care toţi bărbaţii erau îndrăgostiţi şi toate femeile geloase? De unde provenea?

Un mister îi învăluia viaţa.

La Châtaigneraie şi prietenii săi, întrebaţi în mod savant, rămaseră de nepătruns.

Un singur lucru o liniştea un pic pe ducesa d'Etampes: fără îndoială, noua venită avea mintea tulburată; strania scenă în care Gillette declarase că-l recunoaşte pe tatăl ei în persoana bufonului Triboulet era o dovadă.

Da, dar regele a numit-o ducesă de Fontainebleau.

Regele îi dădea domeniile sale, un palat somptuos.

Regele declara împotriva oricărei etichete că ea avea dreptul să intre la el la orice oră.

Rănită, lovitură după lovitură de aceste dezastre, Anne de Pisseleu studie câteva zile enigmatica figură a micuţei ducese şi ajunse la concluzia că nebunia sa era prefăcută, că ascundea ambiţii de temut.

La aceste lucruri reflecta ducesa d'Etampes îndreptându-se spre străzile obscure, înfruntând frigul, ceaţa şi tâlharii, mergând atât de repede cât îi permitea întunericul.

Ducesa d'Etampes se opri pe un soi de drum strâmt, infect, cu pârâiaşul său slinos curgând pe mijloc, cu case leproase.

— Aici e! murmură ea. Numai să nu fi dispărut… de la ultima mea vizită…

Străduţa se găsea la marginile Curţii Miracolelor.

Casa era hidoasă, înfricoşătoare…

Ducesa tremura…

Cei trei gentilomi văzând-o că se opreşte o ajunseră din urmă.

— Doamnă, ce imprudenţă! murmură Jarnac.

— Vă este frică? spuse cu acel aplomb al femeilor care preferă să treacă imediat dincolo de limitele fricii.

— Cum să nu ne fie frică văzându-vă expunându-vă astfel?

— Trebuie, dragă prietene, răspunse cu o anumită fermitate. Aşteptaţi-mă aici!

Se avântă imediat începu să se caţere pe pipăite pe o scară de lemn foarte rigidă, ţinându-se de o coardă fixată de-a lungul peretelui umed şi murdar. În susul scării, rosturile unei uşi prost încheiate, filtra un pic de lumină confuză.

Ducesa împinse uşa era deschisă.

Cine oare locuia aici, destul de nepăsător sau inconştient ca să nu se baricadeze după ora opt seara.

Ducesa d'Etampes intră în magherniţa strâmtă şi întunecoasă pe care o lumina un opaiţ fumegând, suspendat într-un cui, şi al cărui fitil lăsa să cadă picături de ulei.

Toată mobila se compunea dintr-o masă, un scaun şi câteva ustensile sumare de bucătărie.

În colţul cel mai îndepărtat faţă de uşă, pe o rogojină, se afla o femeie ghemuită mai de grabă decât culcată, cu picioarele sub o cuvertură urâtă, cu bustul aproape gol, în ciuda frigului, cu părul despletit, cu ochii larg deschişi…

Nefericita femeie era frumoasă.

Era încă tânără.

Părea indiferentă la curentul de aer îngheţat care cădea printr-o fereastră pe umerii săi goi.

Fixă asupra vizitatoarei o privire impregnată de o curiozitate tristă, apoi, fără a părea că se preocupă mai mult, reluă cursul jalnicelor sale visări…

Ducesa d'Etampes se aplecă spre ea, îi atinse umărul şi murmură:

— Margentine! Vrei să te fac să-ţi găseşti fiica?

Capitolul XXVII Margentine cea nebună.

La aceste cuvinte, femeia păru că iese dată dintr-o profundă somnolenţă, sări în sus şi aruncă priviri rătăcite asupra ducesei şi bâlbâi;

— Cine vorbeşte de fiica mea? Unde este? Vreau s-o văd!

— Os-o vedeţi, Margentine, dacă sunteţi cuminte…

— Fiica mea! O! Fiica mea! A murit… O ştiu… dar ea trebuie să revină… o ascunde cineva… are şase ani… doamnă… închipuiţi-vă asta! Să ascundă de mama ei o biată fetiţă mică… sunt sigură că îi este frig…

— Margentine…

— Cine mă strigă? Cine ştie numele meu?

— Haideţi, nu mă recunoaşteţi… priviţi-mă… Am venit de mai multe ori să vă văd… v-am dat aur…

Nebuna examină cu atenţie pe vizitatoare…

— Da, da… Sunteţi frumoasă doamna… atât de bună şi atât de tandră… vă iubesc mult. Da… mi-aţi dat aur… îmi amintesc…

— Şi îţi mai dau Margentine.

Ducesa întinse nebunei o pungă a căror împletituri scânteiau.

Nebuna apucă punga şi avu un râs de mulţumire mângâind-o cu degetele sale.

— Odinioară, murmură ea, aveam pungi ca asta purtam rochii splendide, din mătase ţesută cu fir de aur şi argint: eram ca o regină…

Şi, de-odată, lăsând să-i scape punga la picioarele sale:

— Fiica mea… Doamnă, ce vreţi să fac cu acest aur… de vreme ce nu mai am fiica…

— Îţi spun, Margentine, că îţi voi reda fiica. Ai încredere în mine?

Nebuna apucă mâinile ducesei şi o fixă lung, cu seriozitate.

— Cine sunteţi? întrebă.

— Sunt cine sunt! Ascultă-mă, Margentine. Sunt o femeie care suferă ceea ce ai suferit tu într-o zi… Şi poate mai mult…

— Aşadar v-aţi pierdut copilul? spuse Margentine cu un aer de compasiune neţărmurită.

Ducesa clătină din cap.

— Ascultă… Încearcă să înţelegeţi bine… Îţi aminteşti de Blois?

— Blois! repetă Margentine cu un tremur dureros. O! Nu-mi mai vorbiţi de Blois? Oh! Hanul! Râsetele gentilomilor. Îngrozitoarea noapte de durere şi grozăvie! Nu! Nu! Nu vreau…!

Ducesa strânse cu putere mâna Margentinei…

— Erai fericită, erai iubită, odată… Sau cel puţin tu o credeai… Iubeai! O ştiu, Margentine, pentru că dragostea ta, pe atunci, mă făcea să sufăr… pentru că te supravegheam, te pândeam, cunoşteam fiecare cuvânt… fiecare dintre gesturile tale… Da… erai înflăcărată şi sinceră în iubirea ta pentru François…

— François! bombăni confuz nebuna cu o inflexiune a vocii plină de ură inexprimabilă.

— Da! François! Nu ştiai încă cine era omul pe care îl iubeai, asta-i totul! Biata fată… i-ai dat frumuseţea ta fără să gândeşti… şi credeai că asta ar dura mereu… că, totdeauna ai fi fost fericită… Îţi aminteşti?

Margentine scoase un geamăt.

— Mă torturaţi! spuse cu voce joasă.

— Vezi că te cunosc, dacă tu nu ştii cine sunt!… Într-o zi, aşteptai pe iubit în căsuţa ce adăpostea iubirile voastre la

Blois... Era vară... grădina ta răspândea miresme... respirai cu delicateţe aceste parfumuri de flori ale iubirii... Şi, uneori, un surâs de bucurie şi de orgoliu înflorea pe buzele tale... căci simţeai tresărirea din pântecele tale... Margentine, aveai să devii mamă...

— Îndurare! horcăi nenorocita pe care amintirea evocată cu atâta claritate a detaliilor se redeşteptau, neîndurătoare.

— O femeie se prezenta în faţa ta...

Ducesa d'Etampes se opri, şovăielnică. Nu îndrăzni să adauge:

— Femeia aceasta, eram eu!

— O femeie! strigă Margentine. Oh! Îmi voi aminti de ea toată viaţa! Surâsul ei mă îngheţa... ochii ei aveau o bucurie răutăcioasă...

Ducesa surâse...

— Femeia asta, continuă ea, ţi-a dat o scrisoare de la amantul tău.! Îţi destăinuia în câteva cuvinte că nu te mai iubea şi că nu-l vei mai revedea niciodată.

— Oh! murmură nefericita, ce se petrece cu mintea mea! Iată că-mi amintesc, acum! O! Gândurile mele! Ai zice că sunt morţi ce se ridică din mormintele lor!

— Când femeia ţi-a citit scrisoarea, căci tu nu ştiai să citeşti, – ai devenit ca apucată... te zbăteai... alergai peste tot unde credeai să-l poţi întâlni... Plângeai cu lacrimi fierbinţi... şi, în acest răstimp, din cauza loviturii durerii tale, un travaliu profund şi grăbit se îndeplinea în pântecele tale... Spre seară, cum treceai înnebunită în faţa unui han, ai căzut în stradă... Femeia cea rea care te-a urmărit pas cu pas, chemă pe hangii şi le dădu bani... Ai fost transportată într-o cameră a hanului...

— Fiica mea! Fiica mea! gemea Margentine, ascuţindu-şi ochii în palme ca să nu-şi închipuie scena evocată...

— Margentine, continuă ducesa necruţătoare, ai fost aşezată într-un pat, şi atunci a început calvarul maternităţii tale... Timp de ore te-ai chinuit şi în timp ce inima ta sângera, într-o cameră alăturată auzeai clinchet de pahare

şi izbucniri în râs ale gentilomilor… şi când a venit momentul suprem Margentine, în acelaşi timp cu primul scâncet al fiicei tale… ai auzit… da! Ai recunoscut printre cei ce râdeau vocea amantului tău, glasul lui François!

Margentine scoase un strigăt sfâşietor ca şi cum ar fi auzit chiar în această clipă vocea iubitului ei, în timp ce scotea ultimul urlet al naşterii…

— O! imploră ea, zguduită de plânset. Tăceţi! Tăceţi!

— Smintit-o! Nu vezi că încerc să-ţi fac dreptate; cu copilul în braţe, cu o uimitoare forţă, ai ţâşnit din patul chinurilor tale… te-ai repezit… ai deschis uşa… ai văzut oameni adunaţi în jurul unei mese… Printre ei, François… cu un pahar în mână… o femeie pe genunchii săi… femeia care ţi-a înmânat scrisoarea!… Ai căzut pe spate, leşinată… aproape moartă! Când ţi-ai revenit, se scurseseră multe zile… De atunci tu n-ai mai întâlnit nici pe François… nici femeia…!

— Şi fiica mea! Fiica mea! urlă Margentine frângându-şi mâinile.

— Pe François… Îl mai iubeşti…?

— Îl urăsc! Îl urăsc…!

— Şi femeia aceea! Acea femeie mai vinovată decât el!… Căci poate ea a pregătit odioasa scenă de urgie atât de apropiată de durerea ta…!

— Oh! O urăsc!… Din tot sufletul meu!… M-aş osândi ca să-i fac un rău…!

— Ei bine, Margentine, doreşti mijlocul prin care să te răzbuni…?

— Fiica mea! Îmi doresc fiica…

— Ascultă! reluă ducesa cu nerăbdare, femeia asta are o fiică, fiică mare şi frumoasă…

— Nu există fericire decât pentru cei răi…

— Pe această fiică, vreau să ţi-o aduc… Vei face cu ea ce vei dori…!

Margentine scrâşni din dinţi.

— O voi ucide!… Am s-o fac să sufere tot ceea ce am suferit eu!… Vreau ca mama ei să moară, când va afla…

Ochii ducesei d'Etampes aruncară o lucire sumbră.

— Cât despre fiica ta îţi promit că va fi regăsită, adăugă ea.

Margentine scutură din cap.

— Fiica mea a murit, spuse ea.

Apoi, fără nici o legătură:

— O! Doamnă, sunteţi atât de bună!… O copilă de şase ani cu păr blond şi ochi de înger…

— O vei revedea!… Dar cealaltă… fiica femeii răutăcioase…

— O voi ucide! spuse Margentine pe un ton care o făcu pe ducesa d'Etampes să tremure.

Deja, Margentine fără să mai dea atenţie vizitatoarei sale, se prăbuşise în colţul său şi cu capul în mâini, cânta cu jumătate de gură, cu un aer foarte vesel care părea de o tristeţe fără de margini, o baladă cu care odinioară, îşi legănase copilul:

În grădina vecinului.

Am cules crini albi…

Crini curaţi ai dimineţilor.

Să-i ofer drumeţilor…

Ducesa d'Etampes îi aruncă o privire adâncă, apoi, cu un surâs care ar fi îngrozit pe Margentine dacă l-ar fi văzut şi dacă i-ar fi înţeles sensul, ea se grăbi să coboare.

Jos, îşi regăsi escorta…

O jumătate de oră mai târziu, se întorsese la Luvru fără piedici.

Nimeni nu ştiu vreodată nimic de vizita ciudată pe care o făcuse ducesa d'Etampes, în afară de suita sa Jarnac, Saint-Trailles şi Lézignan, care nu suflară un cuvânt…

Capitolul XXVIII Balada păstorului.

Cu toate că era lăsat liber. Triboulet era supravegheat cu stricteţe. François I cedase în faţa ameninţării lui Gillette, dar ura sa împotriva bufonului crescuse.

Acum pasiunea se dezlănţuia în sufletul regelui. Ajunsese să se îndoiască de faptul că Gillette era fiica lui.

Ce mărturie exista în fond?... Aceea a unei nebune! Un cuvânt scăpat de Margentine, fără să se poată preciza pe drept despre cine era vorba.

Şi regele invocă date, asemănări...

Şi când datele, fizionomiile studiate cu grijă i-au dovedit că Gillette era fiica lui, susţinea cu vehemenţă că nu era a lui, că nu putea fi... O dorea pe Gillette! Ea va fi a lui! Restul, voia să-l uite...

Datorită acestei stări de spirit a scăpat Triboulet de data asta de la închisoare şi de la moarte... Dar regele nu aştepta decât momentul potrivit ca să pregătească o răzbunare crudă împotriva bufonului. Momentul acesta, ar fi acela în care Gillette ar deveni amanta lui. Atunci, ameninţarea ei că se va ucide ar rămâne fără efect...

Regele se cunoştea destul pentru a şti că odată ce pasiunea sa ar fi fost satisfăcută, viaţa ori moartea nefericitei copile ar fi însemnat puţin pentru el.

În ziua ce a urmat după noaptea în care Triboulet a fost introdus de către Jeanne de Croizille în apartamentul lui Gillette, bufonul se afla în camera sa meditând la ce ar avea de făcut...

Pe Manfred ăsta! gândi el. Bărbatul pe care îl iubeşte, trebuie să-l văd, să-l cunosc...

Exista în privirea limpede a bufonului un fel de bucurie şireată şi tandră, dar şi nelinişte.

— Cum să ieşim de aici? îşi continuă el monologul. Dacă ar fi vorba numai de mine... s-ar putea lesne... dar copila?... Cum să scape de supraveghere... cum să o feresc de emoţia unei fugi periculoase? Trebuie ca isprava asta să se petreacă foarte firesc, treptat...

Cu un gest involuntar, luă o violă şi începu să cânte o melodie...

— Hai să ne veselim!... Îmi simt inima plină de bucurie... Niciodată nu m-am gândit mai bine... Gata cu despărţirea...

vom fi mereu împreună… gata cu serile sinistre de la Luvru, departe de ea, ca să-i faci pe aceşti domni să râdă… Manfred ăsta mă nelinişteşte…

Se opri să-şi acordeze instrumentul.

Chipul lui radia de fericire.

— Aş! făcu el! Sunt sigur că e demn de a fi iubit… Altfel, l-ar iubi ea?… Este prea delicată şi prevăzătoare pentru a-i da inima unui bădăran… Domnule Manfred, sunteţi un bărbat curtenitor, vă iubim… Bătrânul Triboulet vă iubeşte… Cum să ieşim de aici?… Chiar în seara asta… O zi pierdută, înseamnă o zi de fericire mai puţin… Nu mai am timp să aştept. Am suferit destul…

Triboulet cunoştea temeinic Luvrul.

Îi ştia toate cotloanele şi ungherele, culoarele şi ieşirile secrete.

Dar mai ştia şi faptul că era urmărit.

Se plimba liber peste tot; nu i se mai cerea să-şi practice meseria de bufon; regele nu-l chema niciodată ca să-i spună.

— Mă plictisesc, fă-mă să râd, bufonule!

Dar peste tot pe unde mergea, se simţea o privire aţintită asupra lui; observase că toate ieşirile erau păzite.

O dată se apropiase de poarta principală cu un aer indiferent, aşa cum făcea când i se întâmpla să iasă din Luvru, înainte de teribila întâmplare.

Ofiţerul de gardă a înaintat de îndată, spre el, spunându-i:

— Înapoiaţi-vă, vă rog, domnule!

„Domnule” sună destul de grav lui Triboulet şi după acest cuvânt cântări severitatea ordinelor ce fuseseră date în privinţa sa.

— Şi dacă aş înainta, ofiţerule? spuse el.

— Aş fi obligat să vă reţin imediat.

— Şi dacă nu m-aş lăsa prins?

— V-aş străpunge trupul cu sabia…

— La naiba, domnule ofiţer! Măcar de mi-aţi străpunge cocoaşa… dar trupul… Ţin la bietul meu trup, aşa strâmb

cum e…!

Şi Triboulet se îndepărtă dând semne de spaimă comică ce îl făcu pe ofiţer să izbucnească în râs spunând:

— Bietul Triboulet! Aş fi cu adevărat foarte mâhnit să-l ucid… dar cred că el ar fi şi mai mâhnit decât mine!

Şi, mulţumit de această glumă, ofiţerul începu să râdă şi mai tare.

La aceste lucruri se gândea Triboulet acordându-şi viola la care cânta admirabil, ca şi la rebec şi alte instrumente pe care era nevoit de meseria lui să le cunoască. În curând ieşi din camera sa, luând cu el viola.

Rătăci prin Luvru, îndepărtându-se din ce în ce de clădirile locuite de rege, prinţi şi prinţese şi mulţimea servitorilor, a curtenilor, ofiţerilor, un întreg popor care locuia aici.

Traversă noile construcţii cu care François I înlocuise aripa veche a Luvrului.

Vreo treizeci de lucrători erau tocmai pe cale să aşeze două cariatide enorme, cu ajutorul scripeţilor…

Un om supraveghea lucrarea cu grijă şi o nelinişte vizibilă.

— Iată două bucăţi frumoase de piatră, meştere Jean Gayon7, spuse Triboulet. Sunteţi cu adevărat un om priceput… Şi la ce folosesc aceste cariatide?

— Vedeţi linia blocurilor de piatră pentru faţadă care vor forma balconul?… Este pentru a le susţine, răspunse sculptorul pe care complimentele lui Triboulet îl mişcaseră.

— Şi ca să susţină tronul Franţei, ce fel de cariatide trebuie să sculpteze dalta voastră, meştere…?

Jean Gayon, uimit de întrebare, nu răspunse şi bombăni:

— Mai nebun decât nebunii, e cel ce-i ascultă pe nebuni!

Trecând de locul unde erau îngrămădite grinzi, pietre şi moloz, Triboulet ajunse la această parte a Luvrului, care era pustie…

Aici, într-un ungher singuratic, exista o portiţă. Pe această portiţă mascată cu grijă, Triboulet ieşise de câteva ori, noaptea, pentru a-l însoţi pe François I în expediţiile sale amoroase.

O dată trecut de poartă, te trezeai aproape de îndată pe un mal râpos, pe care plopii seculari îşi ridicau vârfurile foşnitoare spre cerul cenuşiu.

În preajma plopilor, se afla un soi de tavernă construită din scânduri, unde veneau să bea luntraşii, podarii, proprietarii de bacuri şi luntre.

Or, dacă Triboulet, în loc să fi fost închis în Luvru s-ar fi găsit pe taluz în acel moment, ar fi asistat la un spectacol care i-ar fi părut bizar.

Mai întâi că mizerabila tavernă, în loc să fie plină de luntraşi, i s-ar fi arătat plină de oameni dubioşi, ce purtau săbii lungi şi ascuţite, oameni cu înfăţişare de tâlhari. Apoi, că mirarea lui ar fi ajuns la culme, când ar fi zărit printre aceşti tâlhari, cu ochi scânteind şi veşminte ponosite, doi sau trei gentilomi care le împărţeau bani.

Şi, în sfârşit, atât de iritat de curiozitate, Triboulet ar fi aşteptat ieşirea gentilomilor, şi când i-ar fi urmat o clipă, ar fi putut poate surprinde vorbele pe care le schimbau:

— Şi eşti sigur că va veni?

— A venit ieri, a dat târcoale mai mult de o oră pe aici; a venit şi alaltăieri; a venit cu o seară înainte… De ce nu ar veni în seara asta?

— Atunci nu avem decât să-l prevenim pe marele magistrat…

— Vorbeşti prostii. Noi trebuie să facem treaba, şi dacă aş şti că domnul de Monclar vrea să se amestece în asta, l-aş închide acasă la el!

Iată ce ar fi văzut şi auzit Triboulet.

Dar Triboulet n-a văzut şi n-a auzit nimic din toate astea, pentru motivul că nu se găsea pe taluz aproape de baraca luntraşilor, ci era prizonier în interiorul Luvrului, şi foarte preocupat să examineze cu atenţie portiţa de care l-am văzut apropiindu-se puţin câte puţin.

În faţa acestei porţi, se plimba încet un soldat, cu un aer abătut şi plictisit pe care îl au toate santinelele de când există posturi de pază. Se oprea, căsca, se întindea, fluiera,

îşi relua mersul. Soldatul acesta era un colos. Purta o barbă mare roşie răsfirată ca un evantai. Avea ochi albaştri, o frunte lată, un chip luminos, blajin, copilăresc.

Aşadar, santinela, se plictisea şi visa.

La ce? Poate la taverna unde va merge deseară să bea cu înghiţituri lacome pahare de vin tonic, poate la slujnica pe care o ciupise de şold în ajun şi căreia i-a cerut o întâlnire, sau poate la îndeletniciri mai îndepărtate…

De-o dată, colosul se opri brusc şi mormăi în barba lui stufoasă, cu un accent nemţesc: „Dumnezeule, Iisuse, Marie şi toţi sfinţii! Ce se aude?”

Ceea ce auzea bravul neamţ era o melodie cântată la violă…

Mai întâi pe chipul său se întipări o mirare vecină cu uimirea… apoi cu încântarea… apoi cu un fel de extaz…

Cu mâinile împreunate, cu respiraţia grea, cu ochii plini de lacrimi, santinela asculta, un pic aplecat înainte…

Şi melodia continua în surdină, ca venită de foarte departe, aducând colosului un parfum al ţinutului absent, evocând înaintea ochilor săi cu o precizie intensă munţii, unde îşi petrecuse adolescenţa, văile înverzite, căsuţele din bârne în care fumegă şemineul, piscurile înzăpezite, ce se pierd pe cerul de un albastru imens… un întreg peisaj încântător pe unde trec turmele mugind şi fete cu cosiţe blonde, cu ochi albaştri şi rochii roşii foarte scurte…

— Balada păstorilor! murmură colosul.

Şi mustăţile sale groase tremurau de emoţie, ochii i se întunecară, şi în sfârşit, lacrimile se revărsară ca două pârâiaşe, începu să plângă încet.8

Muzica se întrerupse de-o dată şi apăru Triboulet.

— Ei bine, spuse el, eşti mulţumit, bravul meu Ludwig?

— Mulţumit, domule Triboulet! Ca să aud cântecul ăsta mi-aş da solda pe un an.

— Da, da! Eşti un elveţian de treabă! Asta îţi aduce aminte de Righi, nu-i aşa?

— Nu, de Jungfrau…

— Aha! exclamă Triboulet cu admiraţie. De Jungfrau.
— Da! Acolo m-am născut…
— Şi acolo aţi vrea să fiţi acum, în loc să vă plictisiţi în faţa acestei porţi în spatele căreia nu e nimic!
— Poartă pe care trebuie s-o păzesc, domnule Triboulet… mai ales de dumneavoastră! spuse neamţul dintr-o dată amintindu-şi de simţul datoriei.
— Ia spuneţi-mi, reluă Triboulet cât timp durează garda dumneavoastră?
— Voi fi înlocuit peste o oră. Dar depărtaţi-vă, vă rog… N-aş vrea să omor un om ce cântă atât de bine Balada păstorilor.
— Şi el a primit ordinul ăsta! gândi Triboulet. Vedeţi, dragul meu Ludwig, nu mă apropii… n-am chef să plec… Regele ţine prea mult la mine, şi eu prea mult la Majestatea Sa!
— Bravo, domnule Triboulet.
Colosul avu un surâs larg pentru Triboulet şi o privire plină de admiraţie înduioşată pentru violă.
Triboulet se oprise din vorbă şi se depărtă câţiva paşi, apoi improviză câteva acorduri pe instrumentul său. Încă o dată, melopeea muntenească, se făcu auzită.
Ludwig asculta cu toată fiinţa sa. Tremura, cu ochii închişi, mişcat de emoţie extraordinară.
Mai dulce, şi mai puternic încă decât adineauri, farmecul se făcea simţit.
După ce a sfârşit de cântat, Triboulet se apropie cu paşi repezi de uriaş.
— Ludwig, întrebă Triboulet cu glas scăzut. Cum o cheamă pe cea care te aşteaptă acolo, în munţii tăi… Lisbeth? Gretchen?
— Nu… se numeşte Catherine… Dar de unde ştiţi…
— Şi dacă ai putea s-o întâlneşti?
— O! Ar fi raiul pe pământ.
— Să te însori cu ea, nu? Să ai o casă a ta… o căsuţă din bârne la liziera frumoasei păduri de brad… nu departe de

vâlceaua în adâncul căreia se prăvăleşte spumegând cascada…

— Se pare că aţi fost pe acolo! strigă Ludwig uimit…

— Împrejurul casei s-ar afla o grădină… şi tu ai avea o turmă ce ar reveni seara în sunetul tălăngilor, în vremea asta cimpoierul satului ar cânta Balada… atunci ai reveni şi Catherine a ta te-ar strânge în braţe…

— Domnule! Domnule! Mă înnebuniţi…!

— Şi ea şi-ar apleca frumoasa ei tâmplă blondă pe pieptul tău de voinic, şi ţi-ar spune cu un glas mai dulce încă decât Balada: Ludwig, ce am făcut noi pentru Dumnezeu ca el să ne facă atât de fericiţi!

— Domnule Triboulet! plângea Ludwig.

— Toate astea, Ludwig, poţi să le dobândeşti. În seara asta în noaptea asta, la următoarea ta veghe, îţi aduc o mie de scuzi de câte şase livre…

— O mie de scuzi! Cu care pot să am o casă, mobile, unelte şi o grădină şi o pajişte.

— Şi pe Catherine! O mie de scuzi de câte şase livre bătuţi la Paris! Ai auzit bine! Livre bătute la Paris.

— Şase mii de livre pariziene! Fericirea! Iubirea! Raiul!

— Nu trebuie decât să-mi deschizi poarta…

— Domnule Triboulet…

— O mie de scuzi de câte şase livre!

— Îndură-te!

Fără să răspundă, Triboulet atacă Balada păstorilor.

Ludwig asculta respirând din greu, clătinându-se, plângând, cu mintea înfierbântată.

Când ultimele note se pierdură în văzduhul trist şi posomorit, uriaşul îşi şterse fruntea cu mâinile, şi cu o voce răguşită rosti:

— Voi fi de gardă între orele unsprezece seara şi două dimineaţa…

— Bine! Voi fi aici la miezul nopţii cu acele mii de livre. Vei deschide?

— Da!

Triboulet fugi… delirând, muşcându-şi buzele ca să nu sânge. Petrecu restul zilei într-o agitaţie febrilă. Se arătă peste tot, şi declară gentilomilor care-l întrebau despre căderea sa în dizgraţie că mâine o să se arunce la picioarele regelui pentru a intra din nou în graţiile lui.

Către orele nouă, se afla în camera sa, desăvârşind preparativele.

— În sacul ăsta, banii bunului Ludwig… Foarte bine Ludwig! Poate să fie fericit cu Catherine a lui! Aşa! Mantia copilei… Nopţile astea ceţoase sunt îngrozitoare… Pumnalul la centură… Dragă domnule Ludwig, vreţi să ne deschideţi, vă rog? Plecăm în călătorie, cu domnişoara… domnişoara fiica mea… fiica mea!

Sună de ora zece, apoi veni ora unsprezece…

— Atenţie! murmură Triboulet, Domnişoara de Croizille are să vină să mă caute… tremur… laş ce sunt! Nu, nu mai tremur, nu vreau să tremur…

În acest moment, o clipă de zarvă răsună pe culoarele Luvrului. Se auziră ordine, paşi grăbiţi…

Triboulet păli.

Deschise uşa cu putere şi apucă de braţ o femeie care alerga cu o făclie în mână…

— Ce se petrece? întrebă Triboulet cu o voce atât de puternică încât femeia scoase un ţipăt de groază.

„Ce se întâmplă?” întrebă cu glas mai domol Triboulet.

— S-a întâmplat ca ducesa să dispară din Luvru!

Triboulet lăsă braţul femeii şi căzu ca un sac, ca trăsnit, pronunţând confuz un blestem de deznădejde.

Capitolul XXIX Taverna de la marginea apei.

În seara aceea, în strâmta locuinţă de la Curtea Miracolelor în care Manfred fusese îngrijit şi vindecat repede de balsamurile şi alifiile preparate de Gypsie, cei doi prieteni – cei doi fraţi – erau singuri…

Gânditor, Lanthenay se rezema în coate la fereastră şi îşi aţinti privirea spre cerul întunecat, ca şi cum ar fi aşteptat să răsară un astru.

În spatele lui, cu paşi grăbiţi, Manfred se plimba prin cameră, cu gura crispată de un surâs ironic, surâs trufaş şi amar totodată, cu care părea că-şi sfidează ursita.

De când cu întâmplarea invadării Luvrului, de la acei moment epic în care Lanthenay l-a purtat pe braţele sale pe Manfred sângerând, ei nu şi-au spus nimic despre subiectul care îi preocupa pe amândoi.

Dar erau obişnuiţi să-şi citească sincer în priviri.

Lanthenay ştia că gândirea fratelui sau se războia, într-o strădanie teribilă, în fiece clipă, împotriva unei iubiri imposibile şi biruitoare. Manfred ştia că Lanthenay nu cugeta decât la mijloacele de a-l vindeca. Tăceau… Dar simţeau că venise ceasul în care ar trebui să-şi vorbească.

Pentru ca inima împilată să nu izbucnească, în definitiv.

— La ce te gândeşti! atacă Manfred cu o nerăbdare prost disimulată. Nu e o seară de făcut astronomie. Priveşte cerul. E destul de întunecat! E destul de potrivnic! Unde sunt stelele! Se ascund sărmanele…

— Manfred!

— Ei! Da… pe coarnele lui Lucifer, se pare că însuşi cerul îmi refuză milostenia unui surâs!

Îşi reluă plimbarea sacadată.

— La ce te gândeşti tu? spuse atunci Lanthenay cu acea voce gravă şi domoală care îi era obişnuită. Te învârţi în cuşca ta, sărmanul meu leu bolnav!

— Mă mişc, şi atâta tot! Merg ca să nu stau locului. Dar ce?! Aşezat sau în picioare, treaz sau adormit, mă plictisesc frate… mă plictisesc groaznic. De când! De ce! Naiba ştie! Ceea ce e sigur, este că îmi amărăsc existenţa.

— Manfred, linişteşte-te, te rog! făcu Lanthenay, alarmat de vizibila exasperare a prietenului său.

— Ascultă… Ieri sau alaltăieri, nu mai ştiu exact atât de mult seamănă orele între ele… am întâlnit doi călugări… mi-au cerut să le arăt drumul spre mânăstirea lor… Erau ei afumaţi! Sau eu însumi eram? Le-am arătat drumul

ţinându-i la distanţă, căci nu-mi place stirpea asta… Atunci m-au binecuvântat… binecuvântarea mă apasă…

— Amin! făcu Lanthenay, care încerca să râdă.

— Ascultă încă!… M-am dus să golesc o sticlă de vin vechi la tavernă pe care soţia lui Grégoire o umple cu farmecele sale… În timp ce-mi umplea paharul, m-a sărutat pe buze… Vinul cel vechi şi sărutul mi-au lăsat pe buze un gust de strepezeală acră care mă scârbeşte…

— Impertinentule! Am să-i spun frumoasei Doamne Grégoire!

— Stai şi ascultă!… Cum rătăceam pe înserat, l-am văzut pe Jean le Pi?tre ieşind de la Leproasa. Îmi datorează viaţa, ştiai? Anul trecut, l-am scos din apă aruncându-mă în Sena în momentul în care era să se înece… De atunci, mă salută mereu de departe, şi cu umilinţă. Ei bine, Jean le Pi?tre a venit la mine şi mi-a cuprins mâinile. Această efuziune m-a surprins. L-am privit. Plângea. De ce? De bucurie, mi-a zis. o mare bucurie ce mi s-a întâmplat. Şi a plecat alergând. Bucuria lui Jean le Pi?tre mi-a făcut greaţă ca un vin otrăvit.

Se opri gâfâind…

Pumnul său se îndreptă spre sumedenia tenebrelor de nepătruns, de dincolo de fereastră…

— O Paris! Paris al ruşinii! Paris al crimei! Paris al târfelor şi al seducătorilor ce terfelesc inimile! O Paris, tu mă plictiseşti, tu mă ucizi, tu, cu casele tale, cu străzile tale, cu zgomotele tale, cu liniştile tale, cu bărbaţii tai şi cu fetele tale mincinoase, hoaţe, necinstite, cinice, trupuri accesibile tuturor oferită ultimului licitant… şi când acest ultim licitant este un rege…

Manfred apucă o sticlă şi cu toată puterea o izbi de perete. Pumnii săi se crispară… Apoi, dintr-o dată, ca şi cum sticla spartă în mii de bucăţi ar fi rupt ceva în el, mânia lui se potoli.

Lanthenay îl văzu groaznic de nefericit. O milă imensă îl cuprinse, şi se hotărî la sacrificiul în faţa căruia tandreţea lui ezita de mai multe zile…

— Suferinţa ta nu este gravă, spuse afectând un ton lipsit de gravitate, şi remediul este la îndemâna ta. Te plictiseşte Parisul? Lumea e largă.

— Ce spui? Făcu Manfred tresărind.

— Că eşti liber, frate! Că nu eşti legat ca mine, nici de obligaţii, nici de afecţiuni! Că lumea reprezintă necunoscutul ce se deschide în faţa ta! Că ai un cal bun, o spadă iscusită, şi că Europa este plină de freamăt de luptă… că peste tot există mieluşei de apărat împotriva lupilor… şi că… asta ţi-ar face plăcere poate…

Vocea lui Lanthenay deveni tremurătoare.

Manfred izbucni în plâns.

În aceeaşi clipă, erau unul în braţele celuilalt şi îmbrăţişarea lor frăţească îi ţinură înlănţuiţi un moment.

— O frate, cât eşti de bun! spuse Manfred… Aşadar, ai ghicit! Ai priceput! Oh! Iartă-mă că te părăsesc!

— Copile!

— Nu mai pot! Aş muri aici…

Şi adăugă foarte încet:

— Atât de aproape de ea!

— Încotro te vei duce? se grăbi să întrebe Lanthenay.

— Cine ştie? răspunse Manfred cu înfrigurare… Spre Nord sau spre Sud… ploile ori soarele… totul îmi va părea bun… cu condiţia ca ploaia care-mi va răcori fruntea să nu fie aceeaşi ploaie care-mi va uda părul… cu condiţia ca acelaşi soare să nu ne lumineze… pe ea şi pe mine!

— Frate! Frate!… Ia seama…!

— Şi apoi, uite, în realitate, m-am hrănit cu un vis, totuşi: doresc să văd Italia… Italia mă atrage… De ce? Nu ştiu!… Dar în rarele momente în care Gypsie vorbeşte în voie, când aminteşte de Italia… de Roma… ah! Mai ales de Roma… şi când o descrie, mi se pare că revăd imagini bine cunoscute… şi că în timpi morţi, şterşi de trecut, am văzut aceste peisaje pe care ea le reaminteşte cu o poezie aspră…

Se opri dintr-o dată, apoi, vorbindu-şi lui însuşi, cu o voce domoală şi profundă:

— Da… trebuie să văd Italia… şi Roma!

— Când pleci? întrebă Lanthenay stăpânindu-şi emoţia.

Şi cum Manfred tăcea, el adăugă:

— Pleci mâine…?

— Mâine!

— Da, frate! Nu te reţine nimic?

— Ah! Lanthenay, fratele meu! strigă Manfred, cu câtă desfătare, aş fi întreprins o altă călătorie! Cu câtă fericire, m-aş fi dus mai departe de Italia şi Roma, mai departe de hotarele pământului şi al vieţii, dacă nu mi-ar fi fost teamă că mor gândindu-mă că tu ai să plângi.

Cei doi minunaţi prieteni se priviră cu admiraţie.

Apoi, ca şi cum totul ar fi fost spus, Manfred se încinse cu sabia şi îşi potrivi pe cap toca sa cu pană neagră.

— Ieşi?! întrebă Lanthenay neliniştit.

— Puţin aer… în fond, nu mă tem de nimic. Noaptea asta fără lună este făcută pentru unii ca noi! Burghezilor le este teamă, paza se ascunde, regele Franţei doarme în Luvrul său şi ilustrul Monclar meditează în patul său. Parisul este al nostru până mâine dimineaţă.

Lanthenay aruncă o privire spre cer.

— Noaptea va fi clară peste două ore, când luna se va înălţa destul de sus şi vântul va mătura norii… Vrei să vin cu tine?

— Nu te teme de nimic! răspunse Manfred cu simplitate.

Lanthenay suspina.

Cei doi prieteni îşi strânseră mâinile cu putere. Apoi Manfred se îndepărtă…

Unde se ducea Manfred? Unde se duc îndrăgostiţii care au jurat să fugă pentru totdeauna de femeia detestată şi adorată. Sub care ferestre vor da târcoale, noaptea? Către care casă liniştită sunt mânaţi fără voia lor?

Manfred se ducea la Luvru!

Oh! Gillette pe care o îndrăgise cu atâta încredere şi ardoare, cu o tandreţe atât de profundă şi atât de ingenuă!

Se ducea aşadar să şi-o scoată de la inimă… Se ducea deci să-i arunce din depărtare un adio etern! O dispreţuia cu trufie.

Se vânduse pentru un titlu… Şi el se ducea către ea, spre umbra marelui palat, unde dormea ea… Mergea într-acolo fără scop, fără speranţă, cu singura dorinţă de a fi un pic mai aproape de ea pentru o oră…

După care totul s-ar sfârşi.

După care, ar fugi… ar înăbuşi această iubire fără sens…

După aceea!

Cum reflecta la aceste lucruri triste, ajunse în faţa Luvrului impozant şi sumbru.

Se opri… ochii săi pătrunseră întunericul nopţii… privirea sa cerceta aceste ziduri în spatele cărora se afla tot ceea ce iubea şi tot ceea ce ura: o femeie… un bărbat…

Acum, întreaga sa viaţă, se mărginea între aceşti doi poli care, rând pe rând, îi atrăgeau irezistibil gândirea: Gillette! Regele!

În linişte, începu să facă înconjurul Luvrului, şi izbuti să ajungă la malul apei, privirea lui sclipitoare căuta către ferestrele luminate: le zări!

Departe, dincolo de grădini, două ferestre străluceau palid, cu o lumină licărind ca un surâs ironic.

De ce să fi avut dintr-o dată Manfred convingerea că aici, în această cameră luminată, se găsea regele!

Într-adevăr, îl văzu!

O văzu pe Gillette!

Regele se apropia de ea… o strângea în braţele sale… şi ea! Oh! Ea dădea dovadă de un orgoliu abject lăsându-se strânsă în braţe de acest amant care era regele.

Scena aceasta pe care o imaginase cu o putere de creaţie demnă de invidie, îl tortura pe Manfred.

Pumnul său se înălţă către aceste ferestre, şi o insultă ţâşni pe buzele sale.

Apoi, de-o dată, în această linişte a nopţii în imensa tristeţe ce cădea din cerul întunecat şi cutreiera valurile negre,

mânia lui se domoli…

Durerea îi cuprinse inima.

Şi avu spaima unei existenţe îngrozitor de seacă pe care o trăia, acum… singur! Singur pentru totdeauna! Departe de ea!

— O Gillette, murmură încet.

Şi îşi întoarse privirea umbrită de o lacrimă.

Chiar atunci, norii groşi ce alergau pe cer păreau că se destramă, o rază de lună lumina cu putere peisajul Parisului de altă dată.

O barcă aluneca în josul Senei. O barcă, la o asemenea oră, era un eveniment extraordinar şi poate de temut.

Dintr-un salt, Manfred se ascunse în umbra plopilor seculari ce foşneau deprimant. De acolo privea barca ce înainta pe ape.

Trei vâslaşi o manevrau de grabă cu putere şi siguranţă. Un bărbat tânăr era aşezat la pupă…

Barca trecuse de Manfred şi aborda aproape în faţa barăcii de scânduri pe care am semnalat-o într-un capitol precedent.

— Obişnuiţii tavernei de barcagii! gândi Manfred.

Dar în acest moment omul care stătuse la pupa bărcii se ridică să sară pe taluz. Se afla la cincisprezece paşi de Manfred. Acesta îl recunoscu.

— Domnul marchiz de Sansac! murmură.

Iată foarte exact, ce se petrecu chiar în acest moment:

Manfred arunca ochii spre ferestrele luminate unde îşi închipuia că se găsea regele şi Gillette; apoi, cu aceiaşi mişcare involuntară, această privire se mută asupra lui Sansac.

În timp ce privea, întreaga furie acumulată în inima lui Manfred se răsfrânse asupra lui Sansac.

Cedând unei provocări violente şi iraţionale se avântă în plină lumină, şi cu vocea aspră şi muşcătoare ce îl caracteriza atunci când o emoţie mai tandră nu i-o frângea, strigă insultându-l:

— Salut şi onoare domnului marchiz de Sansac, floare a nobleţei. Marchize, ce fată frumoasă aţi mai răpit în seara asta… o – nu pentru dumneavoastră!… Pentru stăpânul vostru!… La ce preţ?… François e generos? De-o dată uşa tavernei se deschise.

— Pe el! Pe el! strigară nişte voci.

În acelaşi timp, vreo doisprezece oameni se năpustiră cu un mare zăngănit de arme.

Cu un gest, Sansac arătă spre Manfred.

— Drace! răcni acesta. Gentilomii ăştia sunt mai laşi decât bănuiam…

Şi trăgându-şi sabia cu un soi de bucurie sălbatică:

— Uite în sfârşit o ocazie să fac marea călătorie la care visam… Adio, fratele meu Lanthenay…!

— Omorâţi-l! Omorâţi-l! urlară glasurile.

— Asta şi vreau! răspunse Manfred izbucnind în râs.

Şi sabia lui începu să se răsucească în aer ameninţătoare.

Tâlharii se învârtiră în jurul lui Manfred.

Un strigăt înăbuşit… Încă unul… o exclamaţie de turbare… un blestem… însemnau tot atâtea răni. Cu calm, Manfred înainta către curtea ţiglăriei, socotind că printre cotloanele şi ungherele fabricii de ţigle putea găsi un loc propice unei apărări disperate.

Înainta… şi drumul pe care îl urma era însângerat; patru dintre agresori căzuseră morţi dintr-o dată, marcând drumul cu sinistre puncte de reper…

Tâlharii uimiţi, atacau cu mai puţină îndrăzneală. Continuau să strige:

— Pe el! Pe el…!

Dar, deja, se ţineau la o distanţă respectuoasă.

— Repeziţi-vă! Repeziţi-vă! O dată, mizerabililor! vociferă Sansac.

Dar cel care se repezea era Manfred.

Şocul a fost înspăimântător. Sabia se roti, şuieră, lovi din faţă şi din coaste. Căzură trei oameni.

— Sunteţi un bandit prost, strigă Manfred lui Sansac spumegând: nu ştiţi să vă alegeţi asasini de meserie!... Încă unul... Cu ăsta face opt...!

Era adevărat. Opt dintre tâlhari zăceau pe nisip, din loc în loc. Ceilalţi fugiră în toate direcţiile.

Sprijinit în sabie, Manfred, izbucni în râs homeric; dar doi oameni înaintară în acel moment aproape de Sansac.

— Râdeţi! Marchize, dar râdeţi cu mine! făcu el.

— Nu vei mai râde mult timp! bombăni Sansac care, foarte curajos, înaintă atunci, cu sabia ridicată, asupra lui Manfred.

Acesta aruncă o privire în jurul lui.

Se văzu lângă o căsuţă pe care o înconjura o grădiniţă împrejmuită cu ziduri.

Zidul era străpuns de o portiţă.

Manfred se rezemă de această portiţă, căci cei doi oameni care tocmai se iveau îl escortau pe Sansac, cu sabia scoasă, atacând pe tăcute, cu o înverşunare rece.

— Trioul este complet, strigă Manfred cu vocea lui de trâmbiţă. Îmi şi ziceam: nu văd decât pe unul din cei trei mişei... Bună seara, domnul D'Essé, hoţ de fete! Bună seara, domnule de la Châtaigneraie, bandit cu blazon! Ei dragii mei! Am omis oare, să vă restitui vreo monedă...?

— Curaj! Din nou la atac! urlă Châtaigneraie.

Cinci sau şase dintre asasinii plătiţi, văzând pe cei trei gentilomi că atacă, se năpustiră şi ei.

În acest moment, Sansac căzu cu greutate fără nici un geamăt. Essé şi La Châtaigneraie scoaseră un strigăt de furie:

— Drace...!

— Hoţilor!

— Ucideţi-l! Ucideţi-l!

Manfred se găsea în faţa a şapte săbii.

În fruntea agresorilor, La Châtaigneraie şi Essé. Susţinuţi de prezenţa gentilomilor, tâlharii, atacau cu frenezie.

Sabia lui Manfred para… nu mai lovea… abia ajungea să pareze. Au fost câteva secunde de luptă tăcută şi feroce. Manfred se văzu pierdut. Un surâs straniu se răspândi pe buzele sale… poate un surâs de satisfacţie…

— Este al nostru! răcni La Châtaigneraie atacându-l cu furie frontal pe Manfred.

Lovitura nimeri în gol şi La Châtaigneraie scoase o înjurătură oribilă de furie.

Manfred tocmai dispărea…

Poarta de care se sprijinise Manfred s-a deschis dintr-o dată.

Instinctiv, simţind spaţiul în spatele lui se dădu înapoi şi trecu pragul porţii menţinându-şi adversarii pe respect.

De îndată, poarta fusese închisă din nou.

Urlete, strigăte, vociferări…

Şi, în grădiniţă, sub clarul de lună, Manfred se înclina în faţa unei femei.

Femeia aceasta a deschis poarta şi a închis-o brusc.

Şi aceasta este Madeleine Ferron!

De la fereastra ei, a văzut totul! A asistat la toată bătălia! A văzut atacul tâlharilor, fuga lor disperată… L-a admirat pe acest necunoscut care, singur, se lupta cu cincisprezece agresori.

Peste voinţa ei, s-a rugat pentru izbânda lui! Şi când el s-a sprijinit de portiţa grădinii ei, când ea şi-a dat seama că la un nou atac ar putea fi doborât, a coborât în graba mare.

De cealaltă parte a zidăriei, tâlharii alergau înnebuniţi, căutând o trecere ca să pătrundă în grădină.

— Să spargem uşa! spuse Essé.

Dar La Châtaigneraie, îngrijorat, îi arătă cadavrele risipite pe mal…

— Partida este pierdută în seara asta, spuse cu o înverşunare rece. Nu ştim dacă această casă nu este un refugiu de cerşetori. Retragerea…!

Capitolul XXX Imposibile iubiri.

Madeleine Ferron apucase mâna lui Manfred, ca pentru a-i impune tăcere.

Mai întâi uimit, Manfred se înclinase cu un gest graţios, salutând frumuseţea Madeleinei, mai degrabă decât să-i mulţumească.

De cealaltă parte a zidului, după strigătele de furie, după zgomotul de paşi care se îndepărtau, s-a făcut linişte…

Locul acesta retras care, timp de zece minute, fusese plin de zornăit de săbii, se cufundă în liniştea netulburată a nopţii şi nimic nu dădea de bănuit despre drama care se desfăşurase… nimic, în afară de cadavrele presărate ce marcau drumul urmat de Manfred.

Atunci Madeleine a conduse pe tânăr care punându-şi sabia în teacă se lăsă condus de ea.

Câteva clipe mai târziu se găsea într-o încăpere luminată discret, elegantă şi cochetă.

— Unde mă aflu? se întrebă Manfred. Doamnă, spuse cu o voce înflăcărată, sunteţi femeie sau zână?… Sunteţi mai degrabă un geniu binefăcător căruia i-a plăcut să mă salveze… Fără dumneavoastră eram mort… sau aproape! adăugă cu un surâs de orgoliu.

— Nu sunt de loc o zână, spuse cu seriozitate Madeleine. Sunt femeie… Şi ea cugetă: Vai!

Tonul grav al acestui răspuns ciudat îl mişcă pe Manfred.

— O femeie! exclamă Manfred. În cazul acesta sunteţi cea mai bună şi cea mai frumoasă din câte există în Paris!

— Frumoasă? murmură Madeleine: da, doar pentru câteva zile. Bună! Nu fiţi atât de sigur de asta!

— De-aţi fi rea, de-aţi fi ticăloasă, sunteţi atât de frumoasa doamnă, încât pentru dumneavoastră m-aş expune osândei veşnice… Cine sunteţi?… Aş vrea să ştiu!

Madeleine luă un sfeşnic şi îl ridică în aşa fel încât să-i lumineze chipul.

— Nu mă recunoaşteţi? întrebă cu blândeţe. Eu v-am recunoscut de îndată.

În picioare, cu braţul ridicat, susţinând acel sfeşnic cu un gest totodată nobil şi graţios de statuie antică, cu lumina ce cădea din belşug pe splendidul ei păr blond, cu bustul arcuit, cu buzele umede, Madeleine se afla în una din acele clipe fugitive de frumuseţe supremă în care femeile devin zeiţe.

Manfred o contemplă cu admiraţie pătimaşă…

— Şi dumneavoastră, continuă cu aceeaşi blândeţe, m-aţi recunoscut imediat… o observ în privirea dumneavoastră… Scena teribilă care ne-a adus unul în faţa celuilalt o dată este una din acele amintiri de neuitat ce se întipăresc pe veci în minte…

— Doamnă… credeţi…

— Tăceţi! Între dumneavoastră şi mine nu-i loc de prefăcătorii inutile… M-aţi recunoscut şi generozitatea inimii voastre vă face să nu-mi daţi atenţie.

— Sunt Moartea de la spânzurătoarea din Montfaucon…

— Moartea! se bâlbâi Manfred, înfiorat de acest cuvânt straniu.

— Sunteţi un bărbat. Sunteţi un voinic. Inima voastră nu vă tremură mai mult decât braţul… V-am admirat adineauri când din sabia voastră de temut vă clădeaţi un zid de apărare. Acum vă admir şi mai mult încă, deoarece zăresc în ochii voştri inteligenţa scânteietoare a minţii voastre. Iată motivul pentru care vă repet: sunt Moartea… pentru că nu mai am alt nume…

— Ei bine, da! V-am recunoscut, doamnă… E frumuseţea voastră. Şi chiar în lipsa înfăţişării adorabile pe care am întrezărit-o pentru o clipă, pot uita oare ecoul glasului învăluitor asemeni unei mângâieri calde a unei iubite.

Se ridică şi continuă:

— Dacă sunteţi sărac, dacă sunteţi persecutat, dacă suferiţi, dacă aveţi nevoie de dăruire, veniţi când veţi dori, la orice oră ar fi… Veniţi la căsuţa din Tuileries şi daţi-vă numele… asta va fi de ajuns…” Vedeţi că-mi amintesc, doamnă… cuvintele acestea, mi le-am repetat, nu pentru

înţelesul lor, ci pentru muzica îmbătătoare a vocii voastre… Ignor motivul pentru care vreţi să vă numiţi Moartea. Respect secretul tragicului gând ce vi-l inspiră. Dar pentru mine doamnă însemnaţi Viaţa. purtaţi în fiinţa voastră viaţa scânteietoare, viaţa strălucitoare a ceea ce este frumos, a ceea ce face să tulbure inima, să stârnească încântări de admiraţie pasională.

— Nefericitule! murmură încet, port în mine Moartea…!

Nu auzea aceste cuvinte. Nu dorea să le audă.

Continua înfierbântat, mânat de o impetuozitate de care nici chiar el nu-şi clădea seama.

— De ce v-am salvat? De ce m-aţi salvat! Ah! Doamnă, acest dublu eveniment nu vi se pare că are o semnificaţie considerabilă?… Nu vi se pare, ca şi mie, că destinele noastre trebuiau să se întâlnească şi să se unească?… În seara asta nu veneam aici… ies în oraş… ajung la malul fluviului… sunt atacat de o sumedenie de haimanale… mă apăr… Înfrunt un nou atac… şi când credeam că totul s-a sfârşit, a trebuit ca tocmai de poarta dumneavoastră să mă sprijin cu coatele, a trebuit ca dumneavoastră să fiţi aceea care să-mi deschideţi calea eliberatoare… Este asta o simplă întâmplare? Nu, nu, doamnă… cine ştie dacă în mod misterios, fără să o doresc, nu am fost îndrumat spre dumneavoastră de un instinct puternic!… Şi ce reprezintă acest instinct altceva decât iubire…

Şi apoi dintr-o dată.

Cuvântul acesta îl năuci pe dată. Un val de gânduri repezi, nebune, dezordonate, îi pustia mintea. Domina imaginea Gillettei.

— Iubirea, îngăimă.

Apoi cu un fel de furie, cu o exaltare ce-l făcea să tremure şi să dea chipului său un aspect de frumuseţe zbuciumată, reluă:

— Da, doamnă, iubirea!… Vă iubesc! O simt… s-a sfârşit… vreau să vă iubesc… Vă iubesc… Viaţa mea e a dumneavoastră…

Cuprinse mâinile lui Madeleine şi le frământa într-ale sale. Şi Madeleine, învinsă de această impetuozitate de iubire ce izbucnea, se îngăduia într-o visare îndepărtată…

Şi totuşi ghicea în această iubire un mister care o tulbura.

S-ar fi zis, în unele momente, că arzătoarele vorbe ale tânărului nu îi erau adresate ei, că privirea de foc căuta o imagine absentă.

Dar ce importanta avea! Iubirea asta sub care se ascundea o deznădejde monotonă o exalta, o încânta peste măsură… Nicicând nu i se vorbise cu o asemenea convingere năvalnică… Nicicând nu simţise tresăltând o asemenea pasiune… O clipă ea încerca să-şi amintească înfăţişarea lui François I…

Dar Manfred era aici, atât de tânăr şi atât de strălucitor! Clipa care a urmat a fost inefabilă…

Erau unul în braţele celuilalt… buzele lor se contopiră cu patimă şi amândoi, în aceeaşi clipă, au avut teribila intuiţie că sărutul îi prisosea şi la unul şi la celălalt…

A fost şocul a două dezamăgiri…

Şi erau sinceri…!

Ea nu se gândea la François I. El nu se gândea la Gillette. Dar ea cugeta:

— Oh! Să iubeşti! Să mai iubeşti încă! Să retrăieşti aceste calde alinări! Să renască o nouă viaţă din inima mea!

Şi el cugeta:

— O voi uita! Această femeie atât de frumoasă va picura în fiinţa mea licoarea uitării…

Amândoi îşi simţeau mintea stingherită.

— Te iubesc! îngăimă strângând-o în braţe cu vigoare.

— Te iubesc! răspunse ea, agitată de un fior de voluptate.

Şi asta se întâmplase atât de iute, atât de neprevăzut! Şi niciunul, nici celălalt nu cugeta la ceea ce era straniu chiar în această iuţeală. Ochii lor se închiseră într-o încântare Apoi pasiunea deliră dintr-o dată în ei şi se dezlănţui…

— Fii a mea! vorbi Manfred cu aviditate.

— Da, a ta! murmură sfârşită.

Dar de-o dată, cum o strângea în braţe cu putere, cum era să se lase ispitită şi să se lase în voia lui, a avut o reţinere puternică; scoase un strigăt răguşit de disperare; cu braţele amândouă îl îndepărtă pe Manfred.

— Pleacă! Pleacă…!

— Am să plec! făcu el cu un rânjet sperios. Exagerezi!… Eşti a mea…!

— Niciodată! Oh! Nefericita de mine!

— Eşti a mea! continuă el cu o exaltare crescândă. Şi căuta s-o cuprindă în braţe.

Rătăcită, palidă, Madeleine se lăsă să cadă în genunchi lângă un fotoliu, îşi îngropa capul în mâini şi Manfred o auzea plângând şi cu o voce spartă repeta:

— Nefericita de mine!

Şi acest lucru era trist ca un scâncet de copil ce avea să moară.

Manfred se opri.

Îi şterse obrazul inundat de sudoare şi privi în jurul lui cu uimire.

— Unde mă aflu? murmură… Am visat… un vis de dragoste… Unde se află Gillette?

O zări pe femeia deprimată care plângea.

Şi, atunci a înţeles că în viaţa ei în iubirea pe care era pe cale s-o mărturisească, existase secretul unei deznădejdi asemănătoare cu a sa…

Stătea acolo în picioare tremurând pierdut în gândurile sale. Apoi se aplecă şi-i atinse umărul.

— Doamnă… spuse cu o voce foarte tandră.

Ea scutură cu putere capul şi spuse:

— Duceţi-vă… fugiţi… nu mai reveniţi niciodată… niciodată!

— Voi reveni, gândi Manfred. Vreau să aflu.

Şi cu simplitate, pe un ton de adâncă înţelepciune, spuse:

— Bun rămas, doamnă…

Câteva clipe mai târziu, se afla afară, alergând ca un nebun. Madeleine, rămasă singură, cu capul ascuns în

fotoliu, repeta scâncetul monoton şi jalnic:

— Nefericita!… Nefericita…!

Capitolul XXXI Rabelais.

A doua zi dimineaţa, Manfred îşi luă bun rămas de la Lanthenay. Acesta a vrut să se urce pe cal ca să-şi însoţească prietenul până la primul popas. Dar Manfred a ţinut să plece singur. Gypsie asistase la discuţie cu un interes pe care reuşise să-l mascheze.

Aşadar n-am să te însoţesc, spuse cu tristeţe Lanthenay.

— E mai bine aşa, socoti Gypsie cu o voce atât de stranie încât Lanthenay tresări.

— De ce? întrebă el cu vioiciune.

— Aş fi prea singură… Cine ştie dacă Manfred nu te ia cu el mai departe… Da, aş fi prea singură…

Şi adresându-se lui Manfred:

— Încotro te duci?

— În Italia.

— În Italia! cugetă ea domol.

Ea rămase cufundată în gânduri, apoi ridică din umeri. Am văzut că Manfred îi fusese mereu indiferent lui Gypsie. Marele interes în viaţa ţigăncii, îl reprezenta Lanthenay…

— Să te însoţesc cel puţin până la porţile oraşului, reluă acesta. Nu se ştie ce se poate întâmpla…

— Ce să se întâmple? Dl. de Monclar este un magistrat prea destoinic ca să presupună că mă duc în plină zi să traversez Parisul călare şi să trec de poarta oraşului ca un bun negustor, care se duce să-şi facă târguielile…

Izbucni în râs.

Despărţirea s-a petrecut repede: cei doi bărbaţi doreau să nu plângă unul în faţa celuilalt… şi fiecare dintre ei admirau răceala cu care se înfrâna prietenul său.

Manfred, călare, ieşi de la Curtea Miracolelor. Se ţinea drept, surâdea şi răspundea numeroaselor saluturi şi urări de la cei pe care îi întâlnea.

Inima sa plângea…

La vreo sută de paşi de Curtea Miracolelor era oprită o caleaşcă.

Manfred nu prea era în stare să se ocupe de altceva pe lume care nu interesa gândirea lui.

Şi cugetul lui, în această clipă, era dintre cele mai abătute.

Dar o caleaşcă într-un asemenea loc, în acest mizerabil cartier, unde orice semn de bogăţie putea să însemne un fel de sfidare şi provocare era un spectacol atât de neaşteptat încât Manfred se aplecă în şa.

În interiorul caleştii, părea că aşteaptă o femeie, o foarte frumoasă femeie, cu o mină de o tandreţe nobilă şi o vagă tristeţe răspândită pe chipul ei.

— Vedeţi-vă de drum! spuse o voce aspră care-l făcu pe Manfred să se redreseze.

Cel care vorbise astfel era aşezat pe capra caleştii.

Manfred îl privea curios: asta îi părea cu adevărat de mirare să îndrăznească cineva să-i vorbească astfel.

— Vrei să te cobor de pe capră, trăgându-te de urechi? întrebă calm.

Omul îşi roti privirea feroce, şi mustăţile sale formidabile grizonate se zburliră.

— Pe Sfântul Pancrace9, rosti acesta în italiană, am să-ţi arăt eu cum coboară un cavaler din şaua lui.

Într-adevăr era să se repeadă spre el.

— Spadacape! spuse cu voce hotărâtă doamna, din interiorul caleştii.

Spadacape se opri brusc.

Şi Manfred era gata să se dedea la vreo ironizare foarte ascuţită, când văzu ochii doamnei fixându-se asupra lui cu un aer de rugăminte mută.

Privirea asta a impresionă.

Cu acea mişcare graţioasă şi un pic afectată care îi era obişnuită, îşi scoase toca neagră cu pană, se înclină etalând în atitudinea sa tot respectul de care era în stare şi trecu.

— Ticălos blestemat! bombăni Spadacape.

Doamna îl urmări din priviri pe Manfred până când dispăruse la colţul unei străduţe.

În acest moment, din casa în faţa căreia se oprise caleaşca, ieşea un om.

Era chiar acela pe care l-am întâlnit deja aproape de spânzurătoarea Montfaucon, – cel pe care Spadacape îl numea „monsenior” şi care îi declarase lui Manfred după ce-l eliberase:

— Sunt cavalerul de Ragastens.

Cavalerul de Ragastens urcă în caleaşca ce se îndepărtă de îndată.

Doamna îl întrebă avidă din priviri.

Şi cavalerul de Ragastens clătină din cap cu un aer descurajat.

În acest timp, Manfred strunise calul la trap.

Traversa Parisul într-un trap moderat, trecând la pas când vreo şaretă stânjenea drumul, îndepărtându-se pentru a nu le împroşca pe femei, privind fix, cu un aer de dispreţ suprem, pe oamenii de pază care uneori îl recunoşteau în sfârşit, neluându-şi niciuna din precauţiile pe care Lanthenay i le-a enumerat pe îndelete.

Îşi făcuse sul mantia pe şa iar toca şi-o lăsase pe spate. Şi era în ochii lui o insolenţă sclipitoare împotriva oamenilor, o ironie furioasă împotriva destinului. Călărea un minunat murg brun, pe care îl mâna cu uşurinţa unui cavaler desăvârşit.

Talia sa zveltă apărea îndrăzneaţă.

Şi sabia sa lungă bătea coastele calului. Din interiorul litierelor, câteva marchize îl urmăreau din ochi cu admiraţie. Vreo femeie din popor mergând după cumpărături se întorcea surâzând şi exclamând:

— Sfântă fecioară! Ce frumos cavaler!

Da! Era într-adevăr un cavaler frumos, cu toate că hainele sale închise la culoare – vesta de velur şi platoşa arămie —, nu oferea nimic din acea strălucire prin care se distingeau

gentilomii de la curte care pe atunci rivalizau prin fast pentru a fi pe plac regelui.

Trecu de porţi fără neplăceri şi asta a fost ca un regret. Şeful postului ce păzea poarta îi salută, şi Manfred îi întoarse salutul cu un surâs zeflemitor. Dincolo de poartă struni calul la galop şi se opri pe o movilă…

De aici aruncă o privire îndelungată spre Paris.

Dorea să-şi ia rămas bun de ia marele oraş.

Pleca într-o lungă călătorie… pentru o viaţă de aventură de-a lungul marilor drumuri… peste munţi şi peste văi… Când se va întoarce?

Şi împotriva voinţei sale, credea că asta va fi curând!

Murmură, fără convingere, din vârful buzelor:

— Poate nu voi mai revedea niciodată bătrânul meu Paris!

Privirea sa pătrunzătoare scruta orizontul… linia confuză a clădirilor Luvrului.

Şi acum a fost o profundă amărăciune pe care despărţirea supremă o înălţă din adâncul inimii sale:

— Adio, Gillette!

Fie că, prezent la Paris ori departe de oraş i se părea că acum viaţa sa se separa pe veci de aceea a lui Gillette… Şi totuşi!

Dar nu! Gata cu visele fără rost! Gata cu iubirea care chinuie! Nimic altceva decât bucuria de a alerga în libertate, după bunul tău plac! Făcu o întoarcere şi o porni în goana mare spre Meudon…

— Acolo, gândi el înduioşat, voi găsi o vorbă de consolare de la cel care mi-a luminat mintea, de la cel a cărui vastă şi uimitoare gândire a formulat acest amar şi puternic dispreţ faţă de nenorocirea ce-i ameninţă pe oameni încă de le naşterea lor: Râsul este specific omului!

Drumul se afunda aproape de îndată sub copacii înalţi ai unei păduri care se etaja în frunzişul roşiatic până la malurile Senei – cadru secular, profund şi misterios, din care pădurile lui Meudon sunt azi ultimele vestigii…

Solul era presărat cu frunze moarte.

O tristeţe nemărginită desprinde din acest peisaj peste care iarna foarte apropiată aruncase un de dezolare. Şi Manfred gândea:

— Şi inima mea este presărată cu lucruri moarte, şi asupra mea, sufluri îngheţate au trecut ca să-mi distrugă tinereţea şi credinţa mea în viitor…

Tot mergând la galop, ajunse la Meudon.

Satul este protejat de pădure…

La poalele sale curgea Sena vătuită de brume.

În atmosfera melancolică se înălţa cântecul unui potcovar, intonat de loviturile de ciocan pe nicovală. Două sute de paşi mai departe, se opri în faţa unei case izolate, situată la jumătatea dealului îndreptată spre soare-răsare.

Casa era retrasă în mijlocul unei frumoase grădini, unde creşteau flori de primăvară, cu lăptuci, cu cimbrişor, laolaltă. Era mică şi plăcută.

La parterul casei se afla, o frumoasă sufragerie cu o vatră imensă.

Mobilierul era foarte simplu, în afară de o poliţă încărcată cu veselă şi sticle de vin.

În mijloc o masă acoperită cu o minunată faţă de masă. Trei tacâmuri erau aşezate, într-o ordine desăvârşită. O slujnică, tânără, drăguţă, binevoitoare şi nostimă se învârtea în jurul mesei, îmbrăcată într-o rochie scurtă, cu mânecile suflecate pe jumătate.

La trei paşi de masă, un bărbat între două vârste, studia cu ochi de cunoscător munca slujnicei.

— Totul fiind în ordine dinspre parte crăpelniţei şi a chiolhanului o iau din loc spre pivniţă să mă îngrijesc de băutură. Omul care grăise astfel – nu în glumă cum s-ar putea crede, ci foarte serios – aruncă o ultimă privire spre masa ce strălucea, şi plecă spre grădină unde se găsea pivniţa, cu un coş în mână.

Atunci îl zări pe Manfred care descălecase, legându-şi calul aproape de poartă.

Un surâs larg lumină faţa-i şireată şi agitată.

— Aha! Vin întăriri! Ai picat la ţanc să mă ajuţi.

— La ce să vă ajut, maestre Rabelais?

Era Rabelais, în persoană.

Autorul „Cărţii senioriale”, cel ce se numea el însuşi abstractizatorul de chintesenţă, arăta pe atunci de vreo cincizeci de ani.

Avea fruntea bombată, ochii vioi şi negri, nas mic şi rotund, buzele groase. Nu era frumos.

Dar nu se putea spune că a fost urât.

Când vorbea, înfăţişarea lui se înviora, se transforma şi ochii săi aruncau uneori sclipiri orgolioase, după cum gura sa schiţa în anumite momente surâsuri de o neobişnuită amărăciune.

— La ce să vă ajut! spusese Manfred.

Vocea sa avu un astfel de ton încât Rabelais, surprins lăsă jos coşul pe care îl ţinea, cuprinse mâna lui Manfred şi îl privi fix, îndelung.

— Ei! Ei! Ce e cu mutra asta de înmormântare? spuse în cele din urmă. La ce să m-ajuţi? La ce, pe Bahus, dacă nu la alegerea câtorva clondire, din pivniţă pe care tu mi-ai onorato cu câteva vizite…

Manfred scutură din cap.

— Nu mi-e sete…

— Nu ţi-e sete! Şi de când e asta un motiv să nu tragem la mustaţă oarece picuţ de vin?

Vorbind astfel, Rabelais studia cu luare-aminte chipul tânărului.

— Maestre, zise de-o dată Manfred, am venit să-mi iau bun rămas…

— Bun rămas! Aşadar pleci? Ţi-ai luat adio, şi de la frumuseţea voioşiei ce făcea să te iubesc şi să te-ndrăgesc între toţi. Ţi-ai luat adio de la acea izbucnire de tinereţe năvalnică a vieţii?… Ce ţi se întâmplă oare?

— Mi se întâmplă să plec departe, foarte departe… şi că sunt trist din cauza asta.

— Nu-i decât asta? Rămâi, atunci!

— Nu maestre, trebuie să plec…

— Nu înainte de a fi cinat încă o dată cu mine. Gertrude! Gertrude!

Slujnica apăru:

— Vei pune un tacâm în plus…

— Maestre… protestă Manfred.

— Nu vorbi nerozii, fiule şi încrede-te în bătrânul tău profesor. Ai o mare dezamăgire, care se cere înlăturată. Ei bine, ai să cinezi, pe cinste, ţi-o jur, şi ai să bei vârtos… După asta… vom vedea… Hai să mergem, vino, ia-mi coşul ăsta… să coborâm împreună în pivniţă.

Învins de buna dispoziţie şi bunătatea înduioşătoare a lui Rabelais, Manfred, se lăsă condus. În pivniţă, Rabelais începu să cotrobăie, inspectând locaşele, ridicând stinghii, şi când şi când, încredinţându-i ai mii de precauţii o sticlă lui Manfred pe care acesta o aşeza în coş.

— Mai întâi, două sticle de vin de Anjou, spunea Rabelais… Mai bine patru… Apoi, acest vin vechi adus de pe dealurile generoase ale Burgundiei… să luăm şase… În sfârşit, pentru a încheia desfătarea gâtlejului, să terminăm cu patima de mai; adică prin aceste patru sticle din via mea de la Devini?re; în total asta face patrusprezece sticle; or noi vom fi patru: să ştii, tu şi cu mine şi alte două persoane care or să sosească dintr-o clipă în alta.

— Care sunt aceste două persoane? întrebă Manfred cu indiferenţă.

Ochii lui Rabelais licăreau.

— Ascultă, spuse, tu ai să asişti ia o farsă fantasmagorică, o farsă enormă, o astfel de farsă despre care în veacul veacurilor, doresc să se spună: Maestrul Rabelais a fost un faimos farsor!

— Care-i farsa…?

— Ai auzit vorbindu-se de teribilul călugăr Ignace de Loyola, care vrea să ardă pe ruguri pe toţi sectanţii noii religii?

— Da… Este o mare nenorocire că astfel de oameni vin pe lume. Din ordinul lui mulţi nefericiţi au murit în chinuri pentru că nu se rugau la fel ca el!

— Văd că-l cunoşti. Acum, ai auzit tu vorbindu-se de capul noii religii…?

— Maestru Calvin!

— Da, Calvin!… Ignace de Loyola ar da douăzeci de ani din viaţă să-l aibă pe Calvin la cheremul său. Calvin ar consimţi să piară în chinuri numai să moară în acelaşi timp cu Loyola. Ura pe care aceşti doi oameni şi-o poartă este cumplită… Ard de dorinţa de a se ucide între ei… Sunt două minţi puternice, şi fiecare dintre ele aspiră la dominaţia Bisericii, şi cu ajutorul acesteia la dominarea oamenilor… Ei bine! Cele două persoane care vor cina la masa mea sunt Ignace de Loyola şi Calvin!

Manfred aruncă asupra lui Rabelais o privire admirativă. Rabelais începu să râdă, – cu un râs domol, cu ochii mijiţi de jubilare, cu gura până la urechi.

— Maestre, spuse Manfred, nu vă temeţi că ura care şi-o poartă unul altuia să nu cadă într-o zi asupra voastră…?

— Aş! Nu pot să mă deteste mai mult decât mă detestă. Din instinct aceşti doi oameni îmi vor răul, şi am mândria de a gândi că aceşti mântuitori de temut ai mulţimilor şi ai conştiinţelor se tem de mine, umilul doctor…!

Şi, devenit gânditor, Rabelais adaugă încet, ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi:

— Sunt oameni ai tenebrelor, iar mie îmi place lumina. Ei se tem cum se tem bufniţele de prea multă lumină. Mă urăsc. Şi totuşi! Care a fost crima mea? Am predicat întotdeauna că viaţa omenească este responsabilă şi că ştiinţa trebuie să salveze într-o zi omenirea… Da, da… iată adevărata crimă pentru ei! Trebuie ca lumea să rămână neştiutoare, pentru că acei ce conduc popoarele găsesc în ignoranţă cel mai puternic sprijinitor al despotismului lor.

Uimit Manfred asculta aceste vorbe a căror îndrăzneală făcea să-i palpite inima.

Şi din vorbele profesorului sau se înfiripa în mintea sa zorii concepţiilor în care se orânduiau libertăţile îndepărtate…

— Maestre, luaţi seama! murmură el.

— Ascultă, fiule… Ignace de Loyola este un despot sublim. Visează să cuprindă universul cu mâinile sale puternice… Calvin este un despot revoltat. Şi el vrea, să fie un stăpân. Lupta între aceşti doi oameni deschide poate o bătălie între popoare… Şi cine ştie care secol îi va vedea sfârşitul! Cine ştie dacă peste cinci sute de ani, nu vor mai fi încă succesori ai lui Loyola, care să ameninţe cu rugul şi cămaşa suferinţei pe oricine care nu l-ar adora pe Dumnezeul lor… adică tirania lor!… Cine ştie dacă nu vor mai fi succesori ai lui Calvin pentru a predica un mod de a adora chiar acest Dumnezeu, pentru care va trebui ca sângele să curgă!… Şi eu exclam: O ştiinţă! O lumină! Cât de încete sunt căile tale! Dar cât de mult triumful tău, atât de îndepărtat pe cât ne pare aduce consolări gânditorului singuratic!

Vorbind astfel, Rabelais, se aplecă dintr-o dată, culese o sticlă acoperită de un strat gros de praf, şi i-o întinse lui Manfred.

— Adaug-o şi pe asta, spuse.

Apoi reluă:

— Am primit, acum două zile, vizita cucernicului. Ignace de Loyola. Şi mi-a spus că venea să salute în persoana mea una din cele mai frumoase reputaţii ale înţelepciunii din Europa. Atunci l-am rugat să onoreze modesta mea masă, şi a acceptai cu condiţia ca nimeni să nu afle!… Înţelegi? Pentru ca într-o zi să poată să mă acuze fără să roşească în faţa mea că a vrut să-şi ucidă gazda!… Calvin a venit ieri să-mi spună că avea marea dorinţă să mă convertească la noile idei! Şi el a acceptat să mănânce la masa mea şi el m-a rugat să-i trec sub tăcere numele!… Îţi spun că sunt nişte bufniţe: le place să se ascundă…

Zgomotul unei caleşti ce se oprea la poarta grădinii îl întrerupse pe Rabelais.

Ieşi iute din pivniţă şi porni în întâmpinarea unui cavaler cu înfăţişare distinsă, aer trufaş, cu ochii negri plini de foc, ce înainta spunând cu o ironie ameninţătoare:

— Salutare maestrului Alcofibras, prinţ al ştiinţei…

Rabelais se înclină şi răspunse:

— Ce înseamnă biata mea ştiinţă pe lângă puternica voastră credinţă ce vă însufleţeşte, maestre…

— Senor della Cruz, îl întrerupse cu vioiciune Loyola.

— Credinţa lui senor della Cruz, reluă surâzând Rabelais, zdrobeşte ştiinţa lui Alcofibras.

— Aşadar nu aveţi credinţă, maestre! întrebă Loyola.

— Ce aş însemna eu, dacă n-aş avea credinţă! vorbi cu glas ridicat Rabelais. Dar nu sunt decât un om – doar un om – şi dumneavoastră sunteţi un sfânt…

În această clipă, o a doua caleaşca se oprea aproape de casă.

Se ivi un om…

Avea obrazul palid şi mânios; era foarte slab, aproape descărnat, ochii săi scânteiau cu o lucire intolerabilă şi, pe acest obraz plin de pete, păreau două faruri arzând în noapte. Omul acesta era Calvin.

Văzu că Rabelais nu e deloc singur şi, imediat, cu o voce glacială, tăioasă spuse:

— Roger de Bures, gentilom picard, salută pe maestru Rabelais şi compania ce-l înconjoară.

Rabelais luă mâna lui Loyola şi mâna lui Calvin şi zise:

— Cerul mă va păstra fericit până la sfârşitul zilelor mele că mi-a îngăduit să văd cu proprii mei ochii această întâmplare minunată între toate: senor della Cruz şi nobilul Roger de Bures, doi iluştri maeştrii, reuniţi sub umilul meu acoperiş…

Apoi, întorcându-se către Manfred, adăugă:

— Acesta este unul din elevii mei cei mai îndrăgiţi; este Jean des Eutommeures în persoană.

— Credeam, spuse Loyola, că Jean des Eutommeures era numele unui personaj din a dumneavoastră Carte seniorială

– cu adevărat seniorială, cu siguranţă prin frumuseţea vorbei şi adâncimea cugetării.

— Aşa mă numeşte din pură afecţiune şi ironie profesorul meu, spuse Manfred; cât despre numele meu, senor, permiteţi-mi să-l ţin secret. Fără îndoială că ştiţi mai bine ca oricine că adesea este nevoie de o mască pe chip.

Loyola îl privi fix pe acest tânăr ce vorbea cu o atât de frumoasă insolenţă provocatoare.

— S-a dus respectul! gândi. Dacă oamenii se obişnuiesc să nu mai respecte ceea ce este de respectat, cum vor putea fi dirijaţi… Oh! E timpul ca o mână de fier să apese asupra omenirii. E timpul ca o minte creatoare să reîntroneze disciplina conştiinţei lor!

În acest răstimp, au intrat în sufragerie şi fiecare îşi ocupase locul în jurul mesei la care Gertrude, tremurând de emoţie, tocmai aducea faimoasa omletă…

Şi deja Rabelais umpluse paharele.

Îl ridică pe al său făcând să sclipească rubiniul lichid, ridicându-l în dreptul ochilor săi emoţionaţi, zicând:

— În sănătatea voastră, senor della Cruz, ilustră lumină, flacără a Spaniei; în sănătatea voastră, senior Roger de Bures, maestru în ştiinţe teologice, în sănătatea ta, mult iubite Jean, în sănătatea voastră a tuturor, beau cu mâna pe suflet, urând din adâncul inimii mele ca pacea să coboare asupra voastră cu dragostea de oameni, fraţii voştri… fraţii noştri…

Îşi goli paharul dintr-o singură înghiţitură şi plescăi din limbă cu voioşie.

Manfred îl imită cu un soi de patimă şi îşi turnă de îndată încă un pahar cu vin pe care-l goli până la ultima picătură.

Loyola şi Calvin abia îşi înmuiaseră buzele.

Se observau.

Schimbase între ei priviri pătrunzătoare.

Şi fiecare dintre ei simţi în celălalt un duşman de temut.

— Aşadar, socoti Loyola privind fix pe cel căruia i se spunea Roger de Bures, domnul se ocupa de ştiinţe

teologice?

— Nu este asta ştiinţa ştiinţelor? A cunoaşte pe adevăratul Dumnezeu şi adevărata cale de a-l adora, nu reprezintă ţelul oamenilor.

— Roma ne povăţuieşte cum trebuie să-i adorăm pe Iisus şi pe Fecioara, spuse Loyola, cu o intonaţie a vocii care anunţă bătălia.

Calvin strânse din buzele-i subţire şi ripostă, acerb:

— Adevărul se află la Roma, dar există şi în afara Romei.

— Iată esenţa gândirii eretice. S-a ajuns la contestarea autorităţii doctorilor credinţei. Luaţi seama, domnule să nu cădeţi în vreo eroare monstruoasă şi să alunecaţi spre noile concepţii. Amintiţi-vă de Sfântul Augustin care dorea să cerceteze tainele. Ce i s-a întâmplat Sfântului Augustin? A văzut un copil pe nisipul ţărmului. Copilul săpase o adâncitură în nisip: lua apă din mare cu o cochilie şi o vărsa în scobitură… „Ce faci aici? întrebă Sfântul”. – „Vreau, spuse copilul, să torn aici toată apa Oceanului!” Şi cum Sfânt-Augustin surâdea, îngerul, căci era vorba de un înger, a prins a grăi: „Mi se va părea mai lesne să vărs toată apa mării cu această cochilie, aici, mai degrabă decât tine care cercetezi taina…” Şi dispăru.

Calvin ridica din umeri:

— Dumnezeu ne-a hărăzit cu darul cercetării.

— Vreţi să spuneţi diavolul?

— Dumnezeu a îngăduit ca omul să poată cerceta şi să-şi lumineze credinţa…

— Trebuie să crezi! spune cu violenţă Loyola. Vai de cel ce nu crede! Vai de cel ce vrea să pătrundă taina! Duceţi-vă la Roma, domnule! Prosternaţi-vă la picioarele sublimului pontif care domneşte asupra creştinătăţii…

— Cât de departe trebuie să mergi, spuse Calvin cu o voce înăbuşită, ca să dovedeşti corupţia cardinalilor şi mania episcopilor şi putreziciunea bătrânii lumi creştine!

Loyola păli şi aruncă o privire fulgerătoare asupra lui Rabelais care cu calm se adresează lui Manfred:

— Bei prea mult din vinul ăsta vechi de Burgundia, fiule. Cu aripa asta de găină, atacă-mi vinul de Devini?re.

Atunci Loyola îşi îndreptă din nou privirea către Calvin. Din instinct, puse mâna pe sabia pe care o purta la cingătoare; dispăru călugărul din el; a rămas doar vechiul paj al regelui Castiliei, cavalerul considerat pierit pe câmpul de bătălie de la Pamplona.

— Iată erezia! strigă.

— Iată reforma! spuse Calvin cu o voce aspră.

— Iată duşmanul! Îl vom îmblânzi!

— Adevărul va învinge păcătui, când noi vom fi suprimat religia!

— Roma este divină, domnule?

— Roma se află în ruine! reluă cu voce înflăcărată Calvin.

— Înainte de a se nărui Roma, ea va crea o pârghie cu care va ridica lumea la luptă.

— Şi dacă această credinţă a pierit, care va fi pârghia?

— Frica! răspunse Loyola.

Şi, cu violenţă, pe jumătate ridicat de pe scaunul său, continuă:

— De vreme ce lumea nu mai vrea să creadă, vom teroriza lumea. Iisus vrea să fie adorat. Va fi. Vom croi un drum de sânge şi foc pentru ca oamenii de bună credinţă să poată merge la el!

— Şi noi vom distruge impostura. Vom tăia braţul pe care a putrezit cangrena ca să salvăm trupul. Şi trupul e credinţa! Ce este putrezit e religie… Vom înlătura biserica pentru a construi un templu nou şi în faţa Romei vom ridica Geneva!

— Geneva! Lăcaş de erezie şi imoralitate!

— Vreţi să spuneţi: lăcaş al luminii!

Cei doi se aflau în picioare, acum, amândoi cu figuri întunecate, închipuind două sisteme de despotism faţă în faţă.

Între ei, Rabelais, care îi privea cu un surâs de o şiretenie în care exista poate mai multă amărăciune decât veselie.

Şi, aşezat pe scaun, cu braţele încrucişate, Manfred, dispreţuitor la o asemenea ceartă, însemna pe drept cuvânt simbolul acestei revolte a conştiinţelor care îl exaspera pe Ignace de Loyola.

— Domnilor, spuse Rabelais întinzându-şi amândouă braţele într-un soi de binecuvântare în aceiaşi timp înduioşată şi ironică, dumneavoastră, senor della Cruz, şi dumneavoastră senior Roger de Bures, binevoiţi a mă asculta.

Cei doi adversari se aşezară din politeţe pentru gazda lor, aruncându-şi priviri ameninţătoare.

— E nevoie de atâtea controverse? reluă Rabelais. Lumea are credinţă în fiinţa superioară, eternă şi omnicreatoare. Natura întreagă este domeniul său. Pădurea este cel mai frumos dintre temple, cu bolţile ei sonore pe care vântul le face să cânte muzici uimitoare; munţii sunt coloane mult mai frumoase decât bietele coloane de la Notre-Dame. Oceanul este el singur o imensă visare de iubire şi credinţă; domnilor, de ce nu lăsaţi omenirea să iubească şi să se roage după placul ei? De ce îi impuneţi reguli într-un simţământ care este atât de ales, atât de vast, atât de puternic în care orice regulă este aproape o insultă faţă de Măria Sa.

— Şi Scriptura? vorbi cu amărăciune Calvin?

— Iată o nouă idee a filosofilor, spuse la rândul său Loyola. Mă mir că un caracter ca al dumneavoastră îndrăzneşte să susţină asemenea teorii şi asemenea abominabile concepţii despre spiritul religios…

— Mă plec în faţa înaltei voastre înţelepciuni, spuse Rabelais. Dar am vorbit cu gând de conciliere universală. Socotesc că Dumnezeu, dacă priveşte în conştiinţele noastre, trebuie să fie mai satisfăcut de vorbele mele de împăcare decât de controversele noastre războinice.

— Pentru că dumneavoastră îl concepeţi pe Dumnezeu ca pe o fiinţă slabă şi becisnică. Pentru că nu l-aţi înţeles pe Dumnezeu care înseamnă forţa şi în acelaşi timp

indulgenţa. Dumnezeu e puternic! Să ştiţi. Şi vrea ca domnitorii să fie puternici… Domnule Paroh, sunt fericit să salut în persoana voastră una din luminile filosofice moderne, adaugă Loyola cu o nedefinită ameninţare abia mascată; dar trebuie să vă declar că toate aceste filosofii sunt cauza răului de care suferă… de care moare creştinătatea.

Calvin clătină din cap cu o mişcare de aprobare energică. Şi el era împotriva „filosofilor”.

Voia altă religie. Un alt fel de religie.

Rabelais le turnă la amândoi câte un pahar cu vin.

— Beţi, fraţii mei, spuse cu o gravitate măreaţă…

Ca şi cum ar fi spus:

— Rugaţi-vă!

Şi efectul a fost astfel încât cei doi antagonişti apucară într-adevăr paharele şi le goliră dintr-o înghiţitură. Atunci Rabelais a avut un surâs de satisfacţie maliţioasă.

Loyola reluă şi mai aprig:

— Filosofilor ăstora le declar un război de moarte. Va fi cu puţin înainte de exterminarea ereziilor şi a ştiinţei. Ştiinţa este blestemată. Ignoranţa este sacră. În Spania am început să-i hăituim pe cei ce se ocupă de cărţi. În Franţa, am obţinut de la regele creştin François de Valois ca asemenea hăituieli să fie începute. Flacăra rugurilor va însemna zorii renaşterii creştinismului. Vai vouă! Eretici şi savanţi. Există la Paris un om al decăderii: Étienne Dolet… Dorim să distrugem ştiinţa care este blestemată. Ca să ucidem ştiinţa vom distruge imprimeria. Pentru a distruge imprimeria, îl vom ucide pe Dolet. (Manfred strângea din pumni). Există la Paris un cuib de pestilenţă morală, vreau să spun de revoltă: Curtea Miracolelor, care nu este numai cloaca cerşetorilor şi a ticăloşilor, dar şi vatra profundă unde fierb înăbuşit revoltele împotriva autorităţilor sacre. Vom distruge din temelii Curtea Miracolelor (Manfred păli). Vă declar că este un război care începe. Războiul, în care oricine nu va fi cu noi va fi împotriva noastră. Va trebui să

alegeţi între cruce şi rug. În care crucea va domina lumea, sau lumea va deveni un adevărat rug…!

— Crucea va domina, spuse atunci Calvin, dar cei care o arată popoarelor sunt oameni perfizi. E nevoie de preoţi noi. Trebuie să se renunţe la strălucirea falsă care ne înăbuşă. Nu există decât o autoritate sacră: cea a lui Dumnezeu!

— Păcătosule! Îndrăzniţi să contestaţi autoritatea papei?

— O neg! spuse Calvin cu răceală.

Loyola se sculă în picioare, era palid de furie.

— Maestre, spuse lui Rabelais, în ce capcană m-aţi atras!

— Ei cum! strigă Rabelais. Sunteţi amândoi fiinţe inteligente, superioare. Aveţi asupra voastră lumini care mă orbesc, sunteţi maeştri în arta gândirii şi nu puteţi respecta fiecare dintre voi părerea contrară… Gândirea nu este şi ea la rândul ei sacră? Îl mâniaţi pe Dumnezeu, pretinzând că-l slujiţi!

— Adio! făcu brusc Loyola.

Ieşi în graba mare, salutându-l pe Calvin dând din cap ameninţător.

În grădina, spre care Rabelais îl însoţea, el întrebă…:

— Cum se numeşte acest Roger de Bures…?

— Nu-i cunosc alt nume…

— Vreţi să vă spun, adevăratul său nume…?

— Aştept cu mare curiozitate…

— Calvin!

— Să fie oare posibil?

— Calvin nelegiuitul! Calvin ereticul! Calvin se află în Franţa, Calvin se află la Paris? Şi Franţa nu se scufundă în vreun cataclism! Şi trăsnetul nu se abate asupra Parisului! Şi cerul nu se năruie asupra capetelor noastre…!

— Calmaţi-vă, cucernice părinte…

— Aveţi dreptate, spuse de-o dată Loyola luând o mină surâzătoare. Păcătosul ăsta nu poate fi decât rătăcit… Încercaţi să-l aduceţi la adevărata credinţă…

— Voi încerca…

— Cât timp stă la dumneavoastră?
— Poate două sau trei zile… Nu ştiu… Mi-aţi deschis ochii… Nu vreau ca acoperişul meu să adăpostească erezia…
— Feriţi-vă să-l îndepărtaţi, spuse iute Loyola.
— Faceţi tot ce puteţi pentru a-l îndoctrina cât de puţin…
— Am să mă strădui…
— Ce victorie dacă aţi putea să-l redaţi Bisericii!
— Dumneavoastră îmi arătaţi calea…!
— Sunt sigur că dacă aveţi cu el o discuţie destul de lungă chiar din seara asta veţi obţine deja un rezultat…
— Îndrăznesc să sper…
— Aşadar, adio, maestre. Plec… Mă întorc în mânăstirea mea să meditez în linişte şi rugăciune la cuvântul divin pe care noi suntem însărcinaţi să-l răspândim.
— Iar eu am să meditez la cuvântul dumneavoastră, maestre. Ziua aceasta va fi una din cele mai frumoase şi dintre cele mai nobile din viaţa mea… Voi păstra paharul pe care l-aţi atins şi nimeni în lume nu-l va mai atinge cu buzele sale…
Loyola urcă în trăsura ce plecă de îndată.
În grabă, Rabelais se întoarse în sufragerie.
— Ştiţi cum se numeşte omul care a ieşit de aici? îl întrebă pe Calvin.
— Oricine ar fi este o fiinţă a pieirii!
— Se numeşte Ignace de Loyola.
— El!… Aproape că ghicisem…!
— Dacă vă încredinţaţi în ce spun…
— Înţeleg: Am să iau de îndată chiar, drumul Genevei…
Rabelais surâse.
În grabă, Calvin îşi luă bun rămas de la gazda sa, salută pe Manfred, şi două minute mai târziu caleaşca sa porni cu toată iuţeala.
Atunci Rabelais avu un râs larg şi sonor.
— Ce părere ai de farsă? îl întrebă pe Manfred care se încingea cu spada.

— Maestre, părerea mea este că adineauri v-aţi făcut doi duşmani teribili. Nu vă vor ierta niciodată.

— Aş! Nu mă tem de ei. Îl am pe rege de partea mea… Am ceva mai bun încă… conştiinţa mea… Dar acum că suntem singuri, să bem câteva pahare din acest vin care întăreşte şi să vorbim un pic de călătoria ta…

— Călătoria mea s-a terminat; maestre, mă întorc la Paris!

— Te duci la Dolet…?

— Mai întâi! Şi apoi la Curtea Miracolelor! Loyola vorbeşte de exterminare, de atac, vrea să ardă totul… Poate nu se îndoieşte că există oameni hotărâţi să se apere… Ah! Maestre, mă plictiseam, îmi revin! Luptă să fie, dacă se vrea luptă! Război aprig, de vreme ce prin război se pretinde că ne vom îmblânzi! Peste puţină vreme, maestre, veţi auzi vorbindu-se de grozăvii…!

Grăind astfel, Manfred se îndrepta la rândul său spre poarta grădinii, sări cu uşurinţă pe cal şi plecă în galop.

Cu amărăciune, Rabelais îşi umplu paharul şi-l făcu să sclipească o clipă în lumină. Apoi, cu înghiţituri mici, îl bău, îl savură. Şi murmură:

— E cu adevărat posibil ca oamenii să-şi petreacă viaţa sfârşindu-se când sunt atâtea prilejuri de bucurie în comun? Este posibil ca ei să se îngrijească să verse sângele, în timp ce mama natură le-a dat să verse vinul?

— Domnii regi n-au părut satisfăcuţi de cină! spuse slujnica Gertrude.

— Te înşeli, fiica mea, au fost foarte încântaţi de ea. Ăsta-i felul lor de a mânca…

— Şi-au petrecut timpul dojenindu-se.

— Astea sunt fasoane de regi, fiica mea. Nu te nelinişti şi toarnă-mi mai degrabă un pahar din această sticlă… aşa… din asta… care nu e atinsă… E din via mea… un nectar…!

Capitolul XXXII O voce îl cheamă pe Manfred.

În palatul seniorial în care locuia la Paris, în camera somptuoasă în care lucra la o tapiserie, prinţesa Béatrix lăsă de-odată să-i cadă stofa brodată…

Timp de mai multe ore se străduia să coasă pentru a-şi distrage atenţia. Dar nu mai avea putere.

Durerea ei secretă o năpădea.

Îi apărură lacrimi în ochi, ce-i şiroiau pe obraji.

Cine-i va reda fiul?

Timp de douăzeci de ani scotocise toată Italia, împrăştiind aur, în timp ce Ragastens, soţul inimii sale, înfrunta orice ca să găsească o informaţie, o indicaţie, o pistă.

Nimic, nimic, mereu nimic!

În cele din urmă, după o vorbă aruncata de un ţigan, într-o cârciumă din Neapole, veniseră la Paris.

Reîncepuseră cercetările.

Dar zilele treceau şi fiul tandreţei lor nu le fusese redat.

Acum, ea dispera.

Era mort fără îndoială.

La acest gând cumplit, un plânset convulsiv îi agită pieptul.

Un zgomot de paşi grăbiţi o făcu să ridice capul.

Încă de dimineaţă, neobosit, Ragastens era plecat să bată drumurile.

Acum iată-l că revenea.

Ce noutăţi aducea?

Va mai spune, ca şi-n alte atâtea dăţi cu privirea tristă de dezamăgire.

Nimic!

Îşi şterse obrazul la iuţeală pentru ca el să n-o vadă că plânsese şi se repezi în întâmpinarea lui.

El deschise uşa în aceiaşi moment. Chipul său apăru luminat.

Era profund impresionată.

Bucurie? Durere? Béatrix nu a putut să ghicească imediat.

Fidelul Spadacape se trăgea de barbişon cu putere şi părea că împărtăşeşte opinia stăpânului său.

— Ce e? Vorbeşte, vorbeşte iute, adoratul meu, mă torturezi!

O cuprinse în braţe cu o tandreţe de nespus.

— Linişteşte-te, femeie dragă. Nu e nimic… Încă… Linişteşte-te am să-ţi spun totul.

Ea făcu un efort deosebit pentru a se stăpâni. Doar ochii săi trădau febra ce o ardea.

— Te ascult, murmură ea.

— Fii tare, Béatrix. Nici chiar eu nu ştiu dacă este o speranţă sau o decepţie, ceea ce îţi aduc; în această dimineaţă, am revenit spre Curtea Miracolelor. Nu ştiu ce m-a atras în partea aceea. Dacă fiul nostru se află la Paris, mi se pare că în locurile astea îl voi găsi.

— Acolo l-a zărit ţiganul din Neapole, îl întrerupse Béatrix.

— Acolo văzuse un tânăr al cărui nume nu-l ştia şi de care se spunea că este un copil furat. Oricum ar sta lucrurile, am bătut împreună cu Spadacape toate străzile din apropiere, am intrat în toate tavernele, discutând, întrebând.

— Ei bine?

— Ei bine, am aflat de la o santinelă de noapte, căci cerşetorii păstrează o tăcere îndârjită şi cu sabia la gât, nu dezvăluie nimic din ceea ce se petrece în regatul lor, am aflat că acum mulţi ani o ţigancă a dus la Curtea Miracolelor…

— Spune-mi o dată, te implor!

— Nu un copil, ci doi copii furaţi.

— În acelaşi timp?

— Nu mi-a putut spune.

Prinţesa Béatrix se ridică şi se aruncă de gâtul soţului ei…

— Unul dintre ei este fiul nostru!

O conduse din nou până la fotoliul ei.

— E speranţa care mă susţine cum te susţine şi pe tine, spuse el… După ce am primit aceste informaţii am făcut o ultimă încercare pentru a avea acces la Curtea Miracolelor. Am discutat îndelung, am oferit o avere… Eforturi inutile! Cerşetorii ăştia au santinele care nu se lasă corupte. Mi-au râs în obraz: „Nici regele însuşi nu intră deloc aici, mi-a zis unul dintre ei…” Spadacape trăsese sabia. I-am ordonat să renunţe. La ce bun? Am fi fost copleşiţi de numărul lor şi, oricât ne-am fi străduit, n-am fi aflat nimic. Regret asta, adăugă el cu o anumită vehemenţă. Dar este greşeala lor, nu a mea. N-au vrut să mă primească drept prieten. Cu atât mai rău pentru ei! Voi reveni ca duşman. Şi de data asta voi trece! Regele Franţei este pentru mine…

— Crezi că François I va da curs petiţiei tale?

— Sunt sigur de asta. Îmi cunoaşte influenţa pe lângă misiunea italiană care a sosit la Curtea Franţei…

— Până atunci! murmură biata femeie.

— Da! Până atunci! Dar n-am spus totul… Mă întorceam, grăbit de ora de audienţă regală, când la cotitura unei străzi întunecoase am auzit scâncetul unui plâns atât de dureros încât m-am oprit. Am tras cu urechea şi n-am înţeles mai nimic… Era să mă îndepărtez, când se auzi o voce, o voce de femeie, de fată, o voce spartă de teamă, o voce care se ruga, implora, cerea ajutor! Vocea asta rostea un nume, unul singur care, fără îndoială, rezuma toată suferinţa şi toată speranţa nefericitei fiinţe care îl striga la întâmplare, numele omului care ar salva-o dacă ar auzi această chemare.

Béatrix aştepta, tulburată, dornică să afle.

— Ce nume! Ce nume! se bâlbâi.

Ragastens, el însuşi pradă unei emoţii de nedescris, puse un genunchi jos în faţa ei şi o cuprinse de talie cu braţele sale.

— Am ghicit, cred. Dar spune-mi numele ăsta, adoratule, trebuie să-l aud. Ce nume striga glasul acela?

— Vocea striga: Manfred!

— Manfred? Spunea Manfred! Eşti sigur? Ai auzit bine? Nefericita aceea îl chema pe Manfred? Atunci Manfred trăieşte! Copilul nostru trăieşte! Nu te-ai înşelat? Ştii, uneori, poţi avea halucinaţii. Ai auzit bine, Manfred? Manfred?

— Chiar aşa, Manfred, spuse Ragastens foarte palid. Strigătul nu venea de departe. L-am auzit foarte distinct Spadacape l-a auzit ca şi mine.

— Şi ce ai făcut atunci?

— Am ascultat, copleşit. Am ascultat cu toată fiinţa mea, cu toată dorinţa mea, cu toată dragostea… În semiîntunericul ce domneşte etern în acest cartier mizerabil, era greu să distingi de unde venea strigătul… Dar vocea tăcuse.

— Şi ce ai făcut atunci? reluă Béatrix, cu insistenţa oamenilor care se agaţă de o ultimă speranţă.

— Am căutat, i-am spus unei femei despre strigătul pe care îl auzisem. I-am spus că strigătul părea că vine dintr-o magherniţă mizerabilă la câţiva paşi de propria ei locuinţă… Ea mi-a răspuns că femeia care locuia acolo era o nebună pe nume Margentine, care trăia singură… „strigă adesea, a adăugat ea. Nu-i dăm atenţie. Nu este rea…” Am întrebat-o: „Sunteţi sigură că această femeie trăieşte singură?

— Singură. O cunosc de ani de zile. Toată lumea ştie că Margentine trăieşte singură ca un animal”. Béatrix îl privea mereu cu ochii săi arzători.

Reveni cu aceeaşi întrebare:

— Şi ce-ai făcut atunci?

— M-am dus la casa fetei şi am bătut la uşă. N-a venit nimeni să-mi deschidă. Am forţat uşa. Nu era nimeni. Am strigat. După un moment, pe scara în ruine, am văzut înălţându-se silueta îngrozitoare a unei femei cu părul despletit care mă privea cu un aer sălbatic… I-am spus: „O voce striga adineauri aici. Dumneavoastră aţi strigat?” Atunci şi-a pus degetul pe gură şi mi-a răspuns: „Ssst! Nu treziţi secretul de la Blois. Eu râd şi dumneavoastră mă

faceţi să plâng!” La plecare i-am dat o monedă de aur. O lucire de raţiune îi sclipi în ochi. „Mai am şi altele, multe altele. Sunt bogată acu. Doamna cea bună mi-a aruncat o pungă plină cu monede de aur asemănătoare…” Şi am plecat! termină Ragastens cu un glas de dezgust profund.

De o clipă Béatrix nu-l mai asculta. Cu o privire fixă medita.

— Casa asta, spuse ea, casa nebunei nu se învecinează cu strada Francs-Archers?

Ragastens avu un gest de surpriză.

— Chiar pe aceeaşi stradă. Este a doua sau a treia stradă. Cum de ştii asta?

— Nu ştiu. Ghicesc. Mi se pare că am avut un vis. Dacă această sperară ar fi fost înşelată, cred că aş fi murit. Ascultă, reluă ea. Ieri dimineaţă, mi-ai permis să te însoţesc. Rămăsesem în berlină cu Spadacape ta timp ce tu scotoceai prin cartier. Un tânăr trecu călare. Nu l-am văzut, dar el a schimbat câteva cuvinte cu Spadacape. Şi vocea sa m-a mişcat până ta cele mai intime fibre ale fiinţei mele. Când m-am aplecat peste portieră, era deja departe… Nu zâmbi, iubitul meu, auzisem această voce în trecut! Şi această coincidenţă nu este stranie? Acest tânăr al cărui glas a găsit atât de profunde corespondenţe în inima mea de mamă, ieşind din acest cartier, de strada, în care ai auzit adineauri o altă voce chemându-l, strigând: „Manfred!” Ah! făcu ea într-un elan de deznădejde şi iubire, a trecut atât de aproape de mine fără ca să-l chem pe nume şi să-l strâng în braţe! El era!

Ea îl privea pe Ragastens cu ochi neliniştiţi.

— Poate, murmură.

Era la rândul lui mişcat de această întâlnire căreia nu-i acordase atenţie.

— Mâine, spuse el, voi reveni şi chiar dacă ar fi să scotocesc toate casele unele după altele, am să ştiu cine îl striga pe Manfred.

— Mâine! făcu Béatrix pe un ton de reproş.

— Prietena mea, trebuie să mă duc acum la audienţa cu regele. Este tot pentru fiul nostru.

— Du-te. Dar poţi să mi-l laşi pe Spadacape? Voi avea nevoie de el poate.

— Va rămâne în preajma ta, răspunse Ragastens în timp ce se îndepărta.

Béatrix îl urmări cu privirea cu o nesfârşită tandreţe.

— Dacă am să-l regăsesc eu! murmură.

O imensă speranţă îi umfla pieptul.

Îl chemă pe Spadacape.

Capitolul XXXIII Cine îl strigase pe Manfred.

Ducesa d'Etampes care se întorcea la Luvru după expediţia sa la locuinţa Margentinei, se duse direct în apartamentele pe care le ocupa ducesa de Fontainebleau.

Apartamentele aveau o ieşire dublă; pe de-o parte se intra printr-o anticameră ta care domnişoara Croizille l-a introdus pe Triboulet. Pe cealaltă parte, se ieşea printr-o dependinţă pe unde se retrăgeau însoţitoarele ducesei de Fontainebleau, după ce sfârşeau cu detaliile complicate ale toaletei de noapte, executate cu minuţiozitate sub privirea severă a doamnei de Saint-Albans. În această dependinţă pătrunse ducesa d'Etampes. Un sfeşnic ardea pe şemineu. Şi în apropierea acestui şemineu în care mocneau ultimele flăcări ale unui foc de lemne, doamna de Saint-Albans picotea, adâncită într-un fotoliu vast.

Ducesa îi atinse braţul.

Bătrâna doamnă se sculă, salută adânc şi aşteptă să fie chestionată, ca şi cum Anne de Pisseleu ar fi fost regina Franţei.

— Ei bine, buna mea Saint-Albans? întrebă ducesa d'Etampes.

— Bufonul a venit noaptea trecută…

— Să fie cu putinţă?

— Este chiar adevărul. Am văzut tot, am ascultat tot…

— Povesteşte-mi, făcu ducesa aşezându-se.

— Bufonul a fost introdus de domnişoara Croizille…

— Încă una care trădează!

Doamna de Saint-Albans avu un surâs veninos. Domnişoara de Croizille era tânără şi frumoasă, un motiv dublu pentru a fi detestată de bătrână.

— Deci bufonul a intrat… tânăra ducesă s-a aruncat în braţele lui, şi l-a numit tată. Şi, c-o fi una, c-o fi alta, că nu-i place la Luvru, că vroia să plece de aici… Amândoi au plâns foarte mult…

Anne de Pisseleu rămase uimită.

— Aşadar, este adevărat! spuse ea. Este fiica lui Triboulet. Nu minţea, nu era nebună când îl lua de mână şi striga în faţa întregii curţi: Iată-l pe tatăl meu!

— Trebuie să creadă că ăsta-i adevărul, crezu că trebuie să puncteze doamna de Saint-Albans.

— În continuare? întrebă ducesa.

— În continuare? Bufonul trebuie să revină chiar în astă seară la miedul nopţii, şi el trebuie să fugă.

— În această seară! De îndată! De ce nu m-ai prevenit în timpul zilei, bătrână proastă!

— Bătrână! exclamă doamna Saint-Albans pe care epitetul ăsta totuşi just şi adevărat o sufoca de indignare. Am să-i atrag atenţia doamnei ducese că n-am avut nici o clipă ocazia să-i vorbesc în secret.

— Tăceţi!… Ah! De fapt… Nu trebuie să fiţi singură aici?

— Nu iau în consideraţie ceea ce vrea să spună doamna ducesă, spuse bătrâna făcând lăudabile eforturi pentru a roşi.

— Unde îl ascundeţi pe adoratorul dumneavoastră… Alais le Mahu?

— Doamnă… se bâlbâi biata Saint-Albans.

— Ei, hai! Vedeţi foarte bine că sunt grăbită…

În acest moment, uşa unui cabinet se deschise şi un ofiţer înaintă către ducesă, se înclină şi spuse:

— Iată-mă, la ordinele doamnei ducese.

Era Alais le Mahu.

Alais le Mahu era un ofiţer inferior din garda regelui.

Bătea spre cincizeci de ani. Era sărac şi aştepta de treizeci de ani, adică din ziua în care a îmbrăcat uniforma – o ocazie favorabilă să facă avere. Era un om fără scrupule şi fără conştiinţă, gata de orice. Era ofiţer inferior. Ar fi putut să fie tot atât de bine cerşetor. Juca zaruri şi pierdea în mod regulat solda chiar din ziua în care o primea. Doamna Saint-Albans, bătrâna, mironosiţă, arţăgoasă şi disperată de a nu fi fost niciodată iubită, îi plătea destul de scump iluzia pe care i-o oferea el – cu destulă zgârcenie – mercenarul.

În ziua aceea sau mai degrabă în noaptea aceea, Alais le Mahu venise să ceară cincizeci de pistoli metresei sale. Ea a găsit că suma e prea exagerată. Şi discuţia dura încă atunci când ducesa sosi, ofiţerul abia avusese timp să se ascundă într-un cabinet şi bătrâna să se trântească într-un fotoliu în care simulase somnul copiilor candizi.

Alais le Mahu ascultase aşadar discuţia metresei sale cu ducesa d'Etampes. Auzise ultimele cuvinte ale acesteia şi îşi spuse:

— Iată poate cei cincizeci de pistoli ai mei gata făcuţi…

Atunci, a deschis uşa în spatele căreia se refugiase şi a înaintat spre ducesă.

Primul cuvânt al acesteia a fost:

— Domnule le Mahu, vreţi să câştigaţi o sută de pistoli?

Le Mahu aruncă o privire triumfând cu dispreţ spre doamna de Saint-Albans şi căzu în genunchi. Răspunsul era elocvent.

— Bine, domnule! spuse ducesa. Să fiţi pregătit. Cei o sută de pistoli îi veţi primi mâine la mine. Şi poate va mai fi şi altceva de câştigat.

— Averea mea e ca şi făcută, în sfârşit! gândi ofiţerul, care se lumină la faţă.

Şi cu voce ridicată, adăugă:

— Ce trebuie făcut?

— Mai întâi să-mi juraţi discreţie.

— Pe onoarea mea.

— Lasă-ţi onoarea în pace, domnule. Îmi juraţi să fiţi discret. Voi plăti tăcerea dumneavoastră. Dar dacă vorbiţi, amintiţi-vă că Bastilia are temniţe...

Alais le Mahu scoase un bombănit ce dădea de înţeles cu claritate că se putea conta pe tăcerea sa şi că între pistoli sau Bastilia nu exista ezitate posibilă în cugetul său.

Ducesa d'Etampes examină figura de brută şi fu satisfăcută.

— Vă simţiţi, spuse ea, cu destulă forţă pentru a împiedica pe cineva să strige?

Alais le Mahu scoase din vestă o eşarfa şi răspunse laconic:

— Iată un căluş...

— Bine! Sunteţi destul de puternic să faceţi pe cineva să vă însoţească, ameninţând la nevoie?

Alais le Mahu îşi scoase pumnalul şi-l prezentă ducesei.

Aceasta privi sumbru şi o trecu un fior. Ezită o clipă: apoi, murmură:

— Nu... o crimă inutilă este o prostie... Prefer altceva...

— Acel cineva este viguros? întreabă Alais le Mahu.

— Este o tânără femeie... o fecioară.

Mercenarul surâse.

Pătrunse în cabinet, apoi ieşi de acolo de îndată cu o legătură de sforicele.

— Am s-o leg şi am s-o duc în spate...

— Ei bine, fiţi pregătit. Dacă strig, intraţi aici! Vă repeziţi, înşfăcaţi pe tânără ducesă de Fontainebleau, o legaţi, îi puneţi căluşul... şi după aceea vom vedea...

— Şi dacă nu mă chemaţi?

— Atunci, mă veţi vedea ieşind... şi mă veţi însoţi...

— Şi cei o sută de pistoli vor fi totuşi câştigaţi?

— Sunt deja...

— Sunt gata, doamnă, pentru a vă servi, aş înfrunta mânia regelui chiar...

Aceste vorbe dovediră ducesei că Alais le Mahu era poate mai periculos decât părea şi dacă i se ivea ocazia ar dori poate să nesocotească secretul ce i-a fost încredinţat.

Ea încruntă din sprincene.

Dar era prea târziu pentru a da înapoi.

Făcu un semn lui Alais le Mahu şi doamnei Saint-Albans, care nu digerase încă epitetul de „bătrână”, care se ţinea de-o parte, strângând din buze. Ducesa d'Etampes intră atunci la Gillette.

După ce s-a lăsat dezbrăcată de slujitoare, se pregătise de îndată pentru fugă. Era acum îmbrăcată, acoperită cu o mantie, şi, aştepta stând în picioare, cu inima bătând puternic…

Privea uşa prin care, în ajun, intrase Triboulet.

Deodată auzi un zgomot uşor în spatele ei. Se întoarse şi o văzu pe ducesa d'Etampes.

Păli.

Anne de Pisseleu înaintă iute către ea, îi luă mâinile şi cu o grabă febrilă, cu glas scăzut:

— Repede, copila mea. Din fericire sunteţi gata! Tatăl vostru vă aşteaptă…

— Doamnă… îngăimă Gillette.

Gillette n-o cunoştea pe ducesa d'Etampes. Nu cunoştea pe nimeni, nu remarcase pe nimeni la curte.

Neaşteptata sosire a Annei de Pisseleu, cuvintele pe care le pronunţase fi cauzară o emoţie extraordinară.

Ducesa d'Etampes înţelese că trebuia s-o convingă imediat.

— Sunt ducesa d'Etampes, spuse… Ascultaţi-mă bine, copila mea. Sunt metresa regelui… Nu roşiţi de sinceritatea mea… n-avem timp să facem pe ipocritele… Ocup la curtea Franţei o situaţie care nu se ţine decât într-un fir. Puternică şi de temut astăzi, voi decădea dacă mâine regele îmi va întoarce spatele. Înţelegeţi?

— Unde se află tatăl meu, doamnă? făcu Gillette cu o voce care tremura.

— Ascultaţi-mă până la capăt. Regele se va îndepărta de mine dacă dumneavoastră rămâneţi aici. Tatăl vostru care este la curent cu intrigile de la curte şi despre care

cunoaşte toate secretele, a venit să se arunce la picioarele mele… am reuşit să-l fac să iasă din Luvru… E rândul dumneavoastră.

Surprinsă, impresionată, Gillette fusese deja convinsa.

Cu instinctul său feminin, ducesa d'Etampes invocase motivul intervenţiei sale care putea părea unei femei cel mai serios dintre toate: gelozia.

Sinceritatea ei puţin cam brutală o şocă pe Gillette, dar o încredinţă că femeia aceasta trebuia să spună adevărul.

— Aşadar tatăl meu se află în afara Luvrului? întrebă ea fremătând.

— Vă aşteaptă la o sută de paşi de palat. Am dat dispoziţie să fie pregătită o trăsură care vă va duce unde veţi dori… Pentru mine este foarte important ca dumneavoastră să plecaţi… Iertaţi-mă, copila mea, că vă vorbesc atât de dur… dar, pentru Dumnezeu! Să nu pierdem timpul…

— Sunt gata să vă urmez, spuse Gillette.

— Veniţi o dată, copila mea! Haideţi!

În graba mare, Gillette îşi puse gluga pe cap şi o urmă pe ducesa d'Etampes care o trase după sine către locul unde aştepta Alais le Mahu.

Câteva minute mai târziu, ofiţerul îşi făcu apariţia la postul ce păzea una din porţile Luvrului.

— Unde e tatăl meu? întrebă Gillette îndată ce se văzu afară.

— Veniţi, veniţi! răspunse ducesa trăgând-o după ea.

Alais le Mahu mergea la trei paşi în urma ei cu un pumnal în mină.

— Tatăl meu! Vreau să-l văd pe tatăl meu! strigă Gillette, care începea să se îngrozească.

— O să-l vedeţi numaidecât… veniţi! Dar veniţi o dată!

Tânăra fată avu o uşoară ezitare.

— Domnule le Mahu! strigă ducesa.

Alais le Mahu alergă.

— Grăbiţi pasul, domnişoară.

La auzul vocii, mercenarul se dumiri.

O înşfacă pe Gillette de braţ cu brutalitate şi o târî cu violenţă.

— Doamnă! strigă nefericita copilă, unde mă conduceţi! Oh! Omul acesta îmi provoacă spaimă.

De data asta, ducesa nu răspunse.

Gillette avu senzaţia fulgerătoare că este atrasă spre ceva îngrozitor. Se încorda, voi să se tragă înapoi…

— Ajutor! strigă ea. Ajutor…!

— Eşarfa! comandă cu răceală ducesa.

— Ajutor! mai strigă Gillette.

A fost ultimul strigăt pe care a putut să-l scoată în întuneric: într-o clipită, cu dibăcie, Alais le Mahu îi puse căluşul…

Douăzeci de minute mai târziu, ducesa d'Etampes se oprea în strada Francs-Arches… la indicaţiile ei, ofiţerul urcă şi coborî de îndată cu Margentine.

Ducesa apucă mâna nebunei.

— Vezi fata asta? spuse.

— O văd…

— Este fiica femeii aceleia rele care te-a făcut să suferi atâta… Ţi-o dau…

— Şi fiica mea?

— O vei vedea… Până atunci, răzbună-te pe fata asta.

Atunci, le Mahu îi scoase căluşul lui Gillette.

Şi Margentine nebuna se apropie de ea, o prinse; Gillette, fremătând, simţi un braţ care se încolăcea în jurul taliei sale, care o mâna, o trăgea degrabă către un hău de întuneric.

Zărind scara abruptă, cu scânduri tocite şi prost încheiate spaima ei crescu.

Avea senzaţia că dacă-i păşea treptele nu le va mai coborî niciodată, că se va isprăvi cu tinereţea, frumuseţea, iubirea şi viaţa sa.

— Doamnă, se bâlbâi ea.

Şi se dădu înapoi.

Instinctiv, se îndreptă spre uşă.

Ar fi dat orice la această oră să poată merge liber în aerul curat al nopţii ca să vadă cerul.

Se simţea într-o închisoare teribilă, în care deja se sufoca.

— Doamnă, vreau să plec, vreau…

Dar nu termină căci se simţi luată pe sus ca un copilaş de către două braţe nervoase.

Nebuna o cuprinsese şi, triumfătoare cu un râs calm, urca încet scara.

Ura sa, aproape potolită, îi dădea o forţă irezistibilă.

Ajunsă în pragul magherniţei în care ea, atâta amar de vreme, petrecuse atâtea zile şi nopţi strigând la tenebrele surde: „Redaţi-mi fiica!”, ea deschise braţele şi o lăsă pe Gillette să cadă.

Margentine, cu o alură suplă de felină, se plimba de colo-colo prin cameră.

Închise cu zăvorul unica uşă ce dădea spre scară. Apoi aprinse o lampă pe care o luă în mână şi se apropie de fetiţa înspăimântată.

— Vreau să văd dacă sunteţi frumoasă, spuse Margentine.

Vocea ei fremăta cu o bucurie lăuntrică pe care nu reuşea s-o ascundă în întregime. Un aer de răutate şi tinereţe apăru pe chipul ei. Repetă:

— Vreau să văd dacă sunteţi frumoasă!

Aşeză lampa şi reveni spre Gillette.

— Sunteţi frumoasă! Sunteţi atât de frumoasă!

Şi Gillette tresări. Simţea că însăşi frumuseţea ei o făcea mai neîndurătoare pe creatura asta rea a căror priviri pătrunzătoare o umplea de furie.

— Şi eu am fost frumoasă odată. La fel de frumoasă ca dumneavoastră. Amantul meu spunea că eram cea mai frumoasă fată din lume.

Se apropie cu o mişcare bruscă:

— Ce rămâne din frumuseţea mea?

— Vă rog, doamnă, se bâlbâi Gillette.

„A trecut peste, furtună. Ochii mei au plâns prea mult. Buzele mele s-au rugat prea mult. Genunchii s-au tocit pe

pietre. Flăcările infernului mi-au ars pielea fină şi albă. Părul meu a rămas în mărăcinii drumurilor. Margentine nebuna este mai nebună decât se poate crede. Spune că a fost frumoasă!”

Izbucni într-un râs prelung, voluptuos şi sinistru.

Gillette o privea cu ochii tulburaţi.

În tulburarea sa, nu remarcase aproape nimic din ceea ce ar fi putut să-i dea de ştire, în ce pericol cumplit o împinsese ura Annei de Pisseleu.

Se întreba numai pentru ce femeia asta îi dorea răul.

Acum înţelegea…!

Ducesa d'Etampes o dăduse pe mâna nebunei pentru a fi sigură că tortura va fi aplicată până la capăt necruţător…!

Margentine umbla de colo-colo în încăperea strâmtă, învârtindu-se în jurul lui Gillette. Vocea ei se ridică din nou, imperioasă:

— Ce vârstă aveţi, frumoasă domnişoară?

— Şaptesprezece ani!

Un fulger de dumirire îi străbătu mingea.

Apoi chipul ei luă dintr-o dată o înfăţişare de spaimă.

Aşadar cine o făcuse să sufere?

Despre ce încerca să-şi amintească?

— Şi cum vă numiţi?

Gillette simţi un pic de speranţă renăscând în sufletul ei.

Glasul nebunei era mai dulce. Nu mai râdea cu acel râs feroce care îi îngheţa sângele. Nu o mai învăluia cu acele priviri sălbatice ce o pătrundeau.

Calculul ducesei putea fi greşit?

Întinsă pe un covor, nebuna părea că visează.

Gillette făcu apel la tot curajul de care era în stare:

— Mă numesc Gillette, doamnă. Gillette este un nume frumos, nu-i aşa?

Dintr-un salt, Margentine se ridicase în picioare, se aruncă asupra ei.

O cuprinse de încheieturile mâinilor şi, cu gâtul întins, se apropie de chipul ei până ce îl atinse pe cel al fetei.

— Mincinoasă! Mincinoasă! urlă. Abominabilă fiică a infernului! Gillette! Tu te numeşti Gillette? Îndrăzneşte să o mai spui încă o dată! Să te aud scuipând această blasfemie!

— Doamnă!

— Gillette! Tu! În lături! Mă crezi oare nebună?

Cu un gest furios, îşi înfipse degetele, asemeni unor gheare, în părul blond al tinerei fecioare care ţipă de durere.

— Ascultă, reluă cu o voce înflăcărată. Tu, eşti tu fiica mea?

Începu să râdă privind-o cu ochi rătăciţi în care licărea o flacără aprigă.

— Eşti tu fiica mea? Nu îndrăzneşti, nu îndrăzneşti, vezi bine că nu îndrăzneşti s-o spui! Aha! Te numeşti Gillette şi nu eşti fiica mea?

Părea că reflectează şi se reculege. Se îndepărtase cu câţiva paşi.

Deodată împreună mâinile ca pentru o rugăciune.

— Gillette are şase ani! Fiica mea Gillette are şase ani! Este drăguţă, blondă şi tandră. Are ochi albaştri, păr aurit care îi cade pe umeri. Ea îmi spune: „Mama, te iubesc!” şi adoarme în fiecare seară în braţele mele. Nu ştie nimic despre viaţa mea, dar vede că sunt necăjită. Inima ei îi spune că mi-e greu de nu mai pot. Atunci mă îmbrăţişează, şi nu mai simt necazul, şi sunt mai fericită, decât regina când o duc în pătuţul ei. Asta este. Eşti tu Gillette?

În faţa acestei dureri atât de profunde şi atât de adevărate, Gillette, uluită, uită de durerile sale şi simţi lacrimi de înduioşare ce-i umpleau ochii.

— Ah! Dacă suferiţi, doamnă, se bâlbâi ea, de ce mă urâţi, pe mine care sufăr şi eu?

Dar Margentine părea că nu auzise.

— Dacă nu eşti Gillette, unde se află ea? N-am văzut-o nici azi, nici ieri, nici zilele fără număr care au trecut de la această zi. Unde este oare? Am făcut atâta drum şi sunt frântă de oboseală. Dacă ar fi murit, aş fi ştiut-o. Vocile pe

care le aud m-au mânat spre ea, şi apoi s-au ridicat obstacole de netrecut, în momentul când era să o ating. Parisul mi-o ascunde. François mi-o ascunde. O vrea fără îndoială pentru plăcerea sa. După mamă, urmează fiica. Când el o va fi dezonorat, o va alunga cum m-a alungat şi pe mine. François! François! Îţi vei plăti crimele. Frumuseţea se va răzbuna. Iubirea se va răzbuna. O femeie va răzbuna fecioarele pe care le-ai luat drept jucării.

— Doamnă, reluă Gillette cu o nemărginită tandreţe, de ce disperaţi că nu vă regăsiţi fiica? Poate că o veţi găsi în curând.

Dispoziţia nebunei se schimbase deja!

Începu să râdă.

— Ssst! făcu ea foarte încet. Vin să mi-o aducă. Venise cineva, şi mi-a spus… Mi-a spus: tu vei face asta şi eu îţi voi reda fiica. Voi face ceea ce mi s-a spus şi voi aştepta.

Tânăra ghici o ameninţare în această frază confuză. Avea sentimentul confuz al unei drame oribile în care ea trebuia să piară.

— Ce vi s-a cerut în schimbul fiicei dumneavoastră? întrebă ea încercând să-şi întărească glasul.

— Să te fac să suferi, răspunse cu răceală Margentine, să te păstrez mai abitir ca pe-o comoară şi să te fac să suferi o mie de morţi până îţi dai duhul. Iată.

— Şi dumneavoastră o s-o faceţi?

Ea auzi ca drept răspuns un rânjet ascuţit.

— Doamnă, veţi face acest lucru îngrozitor doar pentru că o femeie care mă urăşte va ordonat-o. Doar pentru asta? Margentine scutură din cap.

— Nu, nu. O voi face pentru că te detest, pentru că făcându-te să suferi, mă voi răzbuna pe femeia care m-a făcut să sufăr… mă voi răzbuna pe mama ta!

— Mama mea…!

S-a auzit un strigăt, de o asemenea tărie încât Margentine tremură şi un licăr de raţiune traversă noaptea minţii ei.

— Mama mea! strigă Gillette împreunându-şi mâinile. Aşadar o cunoaşteţi…!

— Dacă o cunosc! spuse nebuna într-o explozie de mânie. Dacă o cunosc! Ascultă… Îl iubeam pe cel care mă iubea şi chiar de atunci am plâns… Vezi bine că trebuie s-o urăsc…

Vorbele acestea fără şir o înspăimântară pe Gillette.

— E nebună! murmură.

Margentine o prinse de încheieturile mâinilor pe care le strânse cu putere.

— Dacă o cunosc pe mama ta!… Ea mi-a adus scrisoarea!… Scrisoarea în care François îmi spunea că nu mă mai iubea! Ea stătea pe genunchii lut François, când l-am văzut râzând şi bând cu prietenii… Şi tu mă întrebi dacă îţi cunosc mama!… Eşti chiar nebună…!

A izbucnit într-un râs sinistru.

Degetele sale crispate striveau încheieturile mâinilor lui Gillette. Tânăra făcu un efort suprem pentru a scăpa din strânsoare.

— Nebuna! bâigui. Nebuna! Are să mă ucidă…!

Se încordă şi, cu o voce îngrozită, strigă:

— Manfred! Ajutor, Manfred…!

Numele ăsta îi veni pe buze, fără ca să fi dorit să-l pronunţe…

Nebuna îi strângea şi mai tare încheieturile mâinilor…

Gillette gemu slab, apoi,căzu în genunchi, apoi se lăsă pe podea, leşinată mai mult de spaimă decât de durere.

Margentine privea tânără fată prăbuşită la picioarele ei, inertă, precum o moartă.

Dreaptă, nemişcată, părea că visează.

Dar chipul ei încordat, expresia de spaimă din ochii săi, tremurul întregului său trup dezminţeau această aparenţă.

Nu, nu visa.

Încerca să-şi amintească.

De ce ar face-o să sufere pe această fiinţă inofensivă şi gingaşă? Nu se putea să i se redea fiica fără ca bucuria asta să fie plătită de lacrimile unei alte mame?

Copila care zăcea pe podea, era poate căutată de mama ei, cum ea însăşi o căutase pe Gillette.

Pe Gillette a ei!

Avea şase ani, mereu şase ani.

Făcu un efort disperat.

Judecata ei căzuse într-o prăpastie neagră, voia să urce, să ţâşnească la suprafaţă, şi lupta dureros împotriva forţelor obscure care o trăgeau spre adâncuri.

Dacă nu o pierduse, dacă timpul nu se oprise, într-o zi pentru a marca eternitatea durerii sale, ce vârsta ar trebui să aibă fata?

Fără îndoială, ar trebui să fie mare. Ar fi o tânără fecioară pe care băieţii ar urmări-o cu priviri îndrăgostite.

— Ea ar fi…

Margentine se străduia să socotească. Nu mai ştia să socotească şi aruncă o privire iritată asupra trupului care zăcea înaintea ei cu aceeaşi înfăţişare de renunţare şi durere.

— Şaptesprezece ani! murmură.

Un licăr feroce se aprinse în ochii ei.

S-o facă să sufere cu toate că fiica asta a infernului semăna cu Gillette şi se numea ca şi ea. S-o facă să sufere chiar dacă vocea ei semăna cu vocea copilei care adormea la pieptul său, rezemându-şi creştetul blond ca o păsărică.

Dar răutatea ei va fi pedepsită. Venise s-o înfrunte pe Margentine.

Ei bine! Margentine se va răzbuna.

De altfel era ordinul bunei doamne.

Da, Margentine se va răzbuna teribil.

Nu ar omorî-o. Ar fi prea repede.

Ea ar trebui să caute, ar trebui să născocească un chin groaznic, crud, fără sfârşit.

Ochii nebunei prinseră a luci cu sclipiri de oţel.

Se aşeză pe vine la picioarele fetiţei şi, nemişcată ca şi ea, se străduia să găsească ceva.

Trecură ore.

Zorii zilei se iviră, în ceaţă.

Deodată, Margentine se ridică, ţeapănă, sălbatică.

Găsise.

Se va răzbuna.

Buna doamnă ar fi satisfăcută şi i-ar fi redat cu siguranţă pe Gillette.

O idee îi trecu prin minte, şi o făcu să izbucnească într-un râs liniştit.

— Repede! repede! murmură.

Cu paşi înăbuşiţi, alergă într-un colţ al încăperii şi luă o frânghie lungă.

Apoi reveni lângă Gillette.

Apropie picioarele fetei, petrecu funia, i le fixa în aşa fel încât să le imobilizeze complet.

Îi luă apoi mâinile, i le puse pe piept şi le legă.

Gillette nu deschisese ochii, nu scosese un scâncet. Nebuna aruncă asupra trupului întins o privire satisfăcută.

Putea pleca. Prizoniera ei n-ar putea să fugă. Înainte de a pleca, Margentine luă punga plină cu aur, cântărind-o îndelung. Era destul de bogată ca să-şi plătească răzbunarea. Atunci se repezi afară în stradă. Unde se ducea? Ce făcea în timpul acesta?

Se scurse un ceas. Nebuna venea în sfârşit alergând.

Cu toate că era cu răsuflarea tăiată, urcă în salturi scara abruptă.

Dacă i-ar fi fost răpită fata, ar fi crăpat inima din ea. De când s-a înfiripat ideea de a-şi ispăşi suferinţa prin schingiuirea fiinţei pe care o ţinea ostatică, nu mai trăia decât pentru fapta asta.

Gillette nu mişcase.

Se linişti şi se aşeză.

Dar îndată se puse pe treabă.

Oricât de obosită ar fi, nu mai putea să aştepte. Scoase mai întâi, din buzunarul ei, o bucată de fetru pe care o decupă dându-i forma unei măşti. Făcu două găuri pentru ochi cu foarfeca. Apoi scoase dintr-un săculeţ, unde-l

ascunsese cu mare grijă, un flacon pe care îl privi cu încântare îi plătise greutatea în aur.

Ce leac aduce oare? Ce rău vindeca acesta?

Încet, cu precauţie, întinse conţinutul flaconului pe fetru, umezindu-l pe toate părţile.

Camera se umplu de un parfum înmiresmat.

Un fior agita membrele lui Gillette.

Deschise ochii.

Dar un fel de toropeală ce urmă acestui îndelungat leşin o ţintui imobilă.

Revenirea la viaţă nu se observa decât din bătaia pleoapelor şi tenta roz care îi revenise pe obraz.

Încercă să-şi amintească.

Cum ajunsese aici? Ce făcea ea în această încăpere sordidă? Oare cine a rănit-o? Se simţea strivită, lovită.

Cu un efort violent, voi să se îndrepte şi căzu neputincioasă.

Se lovi cu capul de podea.

Absorbită pe de-a-ntregul de munca ei misterioasă, Margentine nu auzea şi nu vedea…

Teroarea o făcu pe deplin conştientă pe Gillette.

Leşinase, şi, în timpul leşinului, fusese legată. Gillette avea presentimentul secret că avea să fie supusă unei încercări cumplite şi se simţea sfârşită. Timp de câteva minute, luptă împotriva spaimelor sale, a terorii sale.

Dar curând fu învinsă.

Îi păru că incertitudinea era mai îngrozitoare decât realitatea.

— Doamnă, se bâlbâi ea.

Margentine o privi fără să-i răspundă.

— Doamnă, de ce m-aţi legat? Vă promit că n-am să încerc să fug.

Şi adăugă cu glas încet:

— Legăturile astea mă dor… Vreţi să mă dezlegaţi?

Margentine nu răspunse.

Se ridică, se apropie, se aşează în genunchi şi îşi aplecă obrazul deasupra celui al fetei.

Şi spuse:

— Vezi… lucrez… e pentru tine…

— Pentru mine?

— Îţi fac o mască.

— Nu înţeleg, murmură Gillette tulburată.

— Ascultă… M-asculţi?

Gillette răspunse cu o bătaie de pleoape.

— Te urăsc! Te urăsc pentru că eşti fiica aceleia pe care o urăsc din tot sufletul. Vreau s-o fac pe mama ta să plângă aşa cum am plâns eu… Atunci am făcut masca asta.

Agită cu un gest triumfător fetrul umed şi mirositor.

— Ţi-am făcut masca asta pe care am să ţi-o pun în curând, sub care iţi voi ascunde chipul ca să nu-l mai vezi niciodată aşa cum este acuma…

Bucuroasă, alergă să caute o oglindă şi o apropie de chipul Gillettei.

— Priveşte-te în oglindă! Priveşte-te bine şi admiră-te pentru ultima oară! Priveşte-te bine! Nu vei mai fi niciodată frumoasă!

— Niciodată frumoasă! exclamă Gillette scuturând din cap. Vai! Ce importantă are acum frumuseţea!

Nebuna nu auzi aceste cuvinte.

— Peste trei zile, masca asta va fi gata. Vrăjitorul napolitan care mi-a vândut alifia mi-a zis: trei zile pentru ca fetrul să fie bine îmbibat. Ai încă trei zile să te admiri… După care se va isprăvi; te voi duce la mama ta, îţi voi scoate masca şi îi voi spune:

— Priveşte ce am făcut din fiica ta… Va fi îngrozitor, şi eu voi râde…

Gillette a trăit aceste trei zile, ca pe un vis îngrozitor. Nebuna nu o părăsise o clipă. Nu o slăbea din ochi. Chiar şi noaptea simţea îndreptându-se asupra ei privirea straniu de caldă şi profundă ce o îngrozea.

În timpul zilei când Margentine se apropia de ea, Gillette se retrăgea într-un ungher. Atunci groaza o înnebunea.

Îl striga pe Manfred cu vocea slabă şi tremurătoare pe care o au copiii când suferă. Dar trebuie spus că nebuna nu o atingea. Suspendase masa într-un cui. Şi uneori se ducea să o privească de aproape clătinând din cap.

Capitolul XXXIV Dl. De Monclar la el acasă şi la rege.

Lumina zilei pătrundea cu greutate în cabinetul cu tapet negru în care părea că se aşternuse un doliu etern. Lucrurile nu au numai lacrimi, cum zice poetul, ele au şi atitudini. Se fasonează potrivit gustului şi capriciului. Aici totul era sever şi disperat.

De aceea dl. de Monclar era ataşat de această încăpere. Dimineaţa în acest cabinet lucra, redactând cu o bucurie sumbră ordinele implacabile ce garniseau cu spânzuraţi ştreangurile din Paris. Fructe sinistre ce atârnau în arborele a ceea ce oamenii numesc justiţie.

Seara, se odihnea tot acolo cu o voluptate amară. Uneori visa acolo. Şi în mod precis, la ceasul la care pătrundem în apropierea lui, dl. de Monclar nu lucra, nici nu se odihnea. Retrăia trecutul.

Înainte ca inima lui să se fi osificat, era un om asemeni celorlalţi oameni. Ce catastrofă l-a transformat într-o fiară sălbatică?

Cu încetineală privirea sa se ridică spre tabloul care domina masa. O tânără femeie de o frumuseţe scânteietoare, dând mâna unui micuţ, dar care deja avea aerul grav şi mândru, cu fruntea plină de o inteligenţă luminoasă.

Portrete fără îndoială.

Ce amintiri îi vin în minte marelui magistrat, încât acesta să-şi întoarcă privirea atât de brusc, ca şi cum i-ar fi fost teamă să plângă, acestui călău?

O ciocănitură discretă în uşă îl trezi din visare. Privirea sa teribilă nu are să-l facă să dea înapoi pe vizitatorul care se aventurează în această cameră plină de mister?

Dar nu. Necunoscutul nici nu se teme, nici nu ezită. Un surâs slugarnic rătăceşte pe buzele sale. Este obişnuit cu intimitatea respingătoare a domnului Monclar. Are dreptul la o primire bună.

Pe cât de umil este, a adus câteva servicii marelui magistrat. Cu siguranţă, nu este un prieten. Nu e nici măcar un valet.

Este un complice.

— Tite Napolitanul! murmură Monclar.

Stranie figură acest Tite Napolitanul!… Sosit din Italia cu câţiva ani în urmă s-a instalat nu departe de Luvru, într-o dugheană asupra căreia câteva ierburi spânzurate în capătul unui ciomag nu putea să nu atragă atenţia trecătorilor. Curioşii intrau şi-l întrebau ce semnifică aceste ierburi. Tite le răspundea că le adusese din ţinuturi foarte îndepărtate şi că vindecau toate bolile. Ca urmare a acestei declaraţii, dugheana nu se goli timp de câteva săptămâni. Apoi nu-i mai trecu pragul nimeni.

Din timp în timp, Tite reînnoia ierburile ce îi serveau de firmă. Dar nimeni nu le mai cumpăra. Ba chiar se fereau de dugheană, ca şi cum ar fi fost ciumată. Nu pentru că ierburile nu vindecau. Tite avea o altă marfă care producea teamă. Vindea moarte.

Îl denunţară marelui magistrat, care îi porunci să vină la el. Nu se ştiu niciodată ce şi-au vorbit cei doi oameni. Dar Tite reveni la dugheana lui cu un surâs calm şi nu fu neliniştit.

Indignarea populară luă o altă formă. Îl huiduiră. Îl urmăriră cu ciomege şi pietre. Tite nu se plânse. Aşteptă.

Tocmai atunci se abătu o stranie epidemie asupra copiilor din cartier. Cei mai iluştri doctori nu ştiau ce nume să-i dea. Muriră trei copii. Începând din acea zi tămăduitorul fu lăsat în pace. Dugheana lui nu se mai deschidea decât foarte rar ziua. Dar se întâmpla din timp în timp ca vecinii să audă noaptea bătăi în obloane. Tite privea printr-o ferestruică şi deschidea. Vizitele acestor clienţi de noapte erau fără

îndoială foarte frumoase, căci se afirma că plasase sume enorme la bancheri.

Mic de statură, fără vârstă, slab, cu părul negru lipit de craniu, cu fruntea teşită, spin, cu ochi mici şi vioi, un nas subţire şi osos, cu mâini suple, fine, cu un şold strâmb, Tite Napolitanul ar li fost de batjocură dacă nu ar fi inspirat teamă.

Văzându-l, te simţeai în faţa unei forţe rele a naturii.

— Nu deranjez pe domnul mare magistrat? spuse cu o voce limpede.

— Niciodată. Tite, întrucât îmi aduci totdeauna o veste.

Tite cu mâinile sprijinite pe spătarul unui fotoliu, aruncă o privire oblică interlocutorului său.

— Noutatea de azi este importantă.

Un observator şi-ar fi dat seama că le vindea la preţ foarte ridicat.

— Ei bine, vorbeşte.

— Am în noaptea asta o vizită uimitoare de care modesta mea dugheană va rămâne onorată.

— Cineva de la curte?

— Cineva foarte puternic la curte sau care a fost.

Dl. Monclar nu puse altă întrebare. Reflecta. Era una din rarele sale distracţii să descopere secretele pe pista cărora îl punea italianul.

— Sau care a fost... O femeie?

— O femeie.

— D-na ducesă d'Etampes?

— Agerimea domniei voastre este minunată: exclamă italianul cu toate semnele unei admiraţii profunde.

— Şi ce dorea ducesa?

— Ştiţi, domnule, că d-na de Saint-Albans se află în închisoare de trei zile, de la dispariţia inexplicabilă... dar să trecem peste asta. Ei bine, ducesa d'Etampes voia să trimită ceva fructe d-nei de Saint-Albans pentru a-i îndulci captivitatea... Dl. de Monclar avu o tresărire. Să explicăm. Nu trimiterea otrăvii i se părea stranie. Văzuse prea multe

prietenii de la curte ce se desfăşurau prin această simplă şi tragică modalitate, ca să mai fie surprins. Ceea ce nu pricepea era motivul trimiterii. De ce voia ducesa d'Etampes să se descotorosească de d-na Saint-Albans?

— Ducesa n-a mai spus nimic altceva?

— Nimic, afară de faptul că otrava trebuie să parvină chiar azi, negreşit.

— Ai promis?

— Am promis!

— Şi acum?

— Acum, domnule mare magistrat, am venit să vă cer sfatul.

Domnul de Monclar avu un surâs imperceptibil.

— Nu întreprinzi nimic fără voia mea?

— Nimic, din ziua în care m-am devotat serviciului Înălţimii voastre.

Marele magistrat cântări un moment în mintea sa consecinţele a ceea ce avea să hotărască. Dacă interzicea trimiterea otrăvii, o salva pe d-na de Saint-Albans, ia care nu ţinea deloc. Dacă o autoriza, ar deţine împotriva ducesei d'Etampes, căreia îi va ghici mai devreme sau mai târziu intenţiile, o armă de temut.

— Tite, spuse o voce gravă, n-aş putea eu însumi să mă opun ordinelor ducesei d'Etampes… Trimite fructele!

— Biata doamna de Saint-Albans! murmură italianul. Acesta a fost discursul funebru al bătrânei doamne de onoare.

Dl. de Monclar observa că Tite nu se retrăgea.

— Şi cealaltă ştire? spuse cu o voce morocănoasă,

— Înălţimea voastră a ghicit, făcu italianul cel suplu. Este mai puţin gravă: l-am regăsit pe dl. de Sansac.

— Aşa!

— Rănit şi desfigurat, se ascunde într-o căsuţă din Vincennes.

— Se ascunde! făcu Monclar surprins.

— Era orgolios de felul său, un pic trufaş chiar. O lovitură de pumnal i-a despicat obrazul de la bărbie la frunte. Este hidos.

— Regele se va supăra din cauza asta, reluă vocea indiferentă a marelui magistrat. Un duel?

— O încăierare şi o capcană.

— Întinsă de domnul Sansac?

— Întinsă de domnul Sansac.

— Explică-te.

— Domnul de Sansac şi opt sau zece mercenari au vrut să atace un tânăr care îi displăcea domnului Sansac, tânărul s-a apărat bine.

— Îi cunoşti numele?

— Înălţimea voastră îl cunoaşte la fel de bine şi va fi supărat să afle că acesta a ieşit viu şi nevătămat din încăierare.

— Spune-l iute.

— Manfred!… Dacă nu cumva e Lanthenay…!

Domnul de Monclar scoase un strigăt asemeni unui răgnet:

— Lanthenay…!

Un pic de roşeaţă îi apăru în obraji.

— Prea adesea îmi iese în cale, bombăni el. Nu, nu regret că e viu şi nevătămat. Îl voi prinde şi-l voi trage de viu pe roată.

— Periculos, îndrăzni Tite, intenţionând să se retragă.

— Periculos… de ce?

— Cerşetorii îi iubesc pe aceşti doi oameni şi ei sunt o armată.

— Adu-ţi aminte de asta, spuse domnul de Monclar concediindu-l, împotriva armatei cerşetorilor, chiar dacă ar fi să conduc o întreagă armată regală, nu voi lăsa piatră peste piatră în ţinutul lor. Manfred şi Lanthenay vor fi traşi pe roată în Place de Gr?ve.

După aceste cuvinte pronunţate cu o energie confuză îşi puse sabia la cingătoare şi o porni spre Luvru.

Marele magistrat avea la orice oră intrări la rege.

Fu introdus imediat.

Chipul întunecat şi congestionat al lui François I se destinse când îl văzu.

Domnul de Monclar nu era oare încarnarea urii, blestemului, a răzbunării?

— Dragul meu mare magistrat, îi spuse cu o deosebită cordialitate, vă aşteptam cu nerăbdare. O aveţi la dispoziţia voastră pe doamna de Saint-Albans şi pe domnişoara de Croizille. Cât vă va trebui ca s-o regăsiţi pe ducesa de Fontainebleau?

— Se află printre dispăruţi, sire, nu o vom mai regăsi nicicând.

— Doar nu vreţi să spuneţi, domnule de Monclar…

Cu aceeaşi răceală, marele magistrat îl întrerupse pe rege:

— Sire, atunci când un ticălos ţine pe Majestatea Voastră în frâu şi-i masacrează prietenii, de ce Majestatea Voastră n-ar putea fi ţinută în frâu de o intrigă de curte?

Fruntea regelui se întunecă:

— Îmi vorbiţi pe un ton straniu! Cine oare mă ţine în frâu? Despre ce prieten îmi vorbiţi?

— Sire, vorbesc de domnul de Sansac, grav rănit şi desfigurai pe viaţă de o lovitură de pumnal a unui ticălos care a sfidat-o pe Majestatea Voastră chiar aici, în Luvrul său.

— Manfred!

— Chiar el. Şi un altul care a îndrăznit şi mai mult încă: Lanthenay.

Ochii regelui aruncară un fulger.

— Domnule de Monclar, spuse el cu trufie, dacă este adevărat că am fost înfruntat de către aceşti bădărani, nu-i revenea oare deloc marelui magistrat sarcina să-i împiedice?

— Nu, sire, de vreme ce nu-i daţi posibilitatea.

— Aşadar de ce aveţi nevoie?

— De un regiment, sire, şi de ordinul de a şterge de pe faţa pământului Curtea Miracolelor.

— Ordinul ăsta…

François ezită o clipă. Nu se simţea atât de sigur de tronul său încât o revoltă populară să nu-l poată arunca în noroi şi sânge.

— Sire, nu-l daţi dacă nu sunteţi hotărât să mergeţi până la capăt şi dacă mânia unora îl sperie pe învingătorul de la Marignan.

— Destul, domnule, aveţi acest ordin. Veţi avea trupele pe care le veţi dori să le luaţi Duceţi-vă!

Capitolul XXXV Acasă la Étienne Dolet.

Étienne Dolet îşi apleca fruntea asupra unui manuscris grecesc, în care gândirea, voinţa, efortul continuu săpaseră o cută adâncă.

Lângă el, aşezată pe un taburet, cu capul înclinat, Avette îşi dădea din răsputeri osteneala lucrând la o tapiserie.

Tatăl şi fiica foarte absorbiţi nu dădură nici o atenţie zgomotelor îndepărtate de afară. Aveau obiceiul să lucreze cot la cot şi iubeau această singurătate.

— Nu te obosi, fetiţă, spunea Dolet din când în când.

Dar, mai adesea, Avette se ridica şi, cu un gest liniştit, îşi punea mâna rece pe fruntea arzândă a lui Dolet.

— Ai lucrat destul astăzi, tată; vreau să închizi cărţile.

Dar marele gânditor, formidabilul erudit, campion al gândirii libere nu ceda deloc legii fiicei sale.

Cu multă gingăşie, cu un surâs duios, o îndepărta. Răspundea:

— Nu am semănat destule grăunţe; n-am adus destulă lumină.

Ea suspina şi el îşi relua lucrul.

Tânăr încă, în toată puterea vârstei şi a maturităţii gândirii, Dolet se zorea cu îndârjire să termine lucrările pe care le începuse.

Chiar dacă ar avea încă, pare-se, atâţia ani înaintea lui, ai fi zis că îi era teamă că n-o să poată merge până la capăt, că

îi era teamă să nu lase posterităţii decât schiţarea a ceea ce geniul său visa câteodată.

— Ceasurile îmi sunt numărate, spunea el cu melancolie.

Nu dădea amănunte în plus.

Totuşi, în ziua aceea, el a fost cel ce s-a oprit, în momentul în care Avette îi aducea o lampă.

Suna de ora patru. După-amiaza era întunecoasă şi rece.

— Sunt surprins, fetiţă, să nu-l fi văzut pe Lanthenay. Mi-a promis că vine.

— Dacă a promis, va veni, spuse cu simplitate tânără.

Se afla un întreg poem de dragoste şi de încredere în această mică frază.

Dolet conchise:

— Desigur. Numai să nu fi fost împiedicat s-o facă.

— Ce l-ar putea împiedica? întreba Avette cu o nuanţă de nelinişte.

— Ştiu şi eu? O nimica toată, poate.

Ea clătină din cap cu un surâs frumos:

— Nu, tată, nu. O nimica toată nu-l va opri pe Lanthenay pe drumul spre casa asta.

A fost rândul lui Dolet să surâdă:

— Aşadar presupui că farmecul care îl atrage aici este puternic?

— Sunt sigură de asta, făcu ea cu o adorabilă mină de cochetărie.

— Orgolioasă creatură! glumi el.

Stând în picioare, alături de el, puse o mână pe umărul lui.

— Nu, tată, nu sunt deloc orgolioasă: sunt sigură că dacă Lanthenay m-ar auzi, nu mi-ar spune că sunt îngâmfată.

— Ar credea-o.

Ea scutură din cap devenind gravă.

— N-ar credea-o deloc. El mi-ar spune că am dreptate să cred în el, să am încredere în el şi să-i dau dreptatea care i se cuvine. Dacă n-ar fi fost demn de respect pe cât în dragoste, l-aş fi iubit mai puţin. Şi tu la fel tată. De altfel, de

ce mă tachinezi? Tu îl consideri pe el tot atât de bun ca şi pe mie însumi.

— Este cel mai loial băiat pe care l-a ţinut pământul, spuse cu voce gravă Dolet, şi când va trebui să te părăsesc, îi voi lăsa fără teamă grija de a te face fericită, cum am încercat să-l fac eu.

Domni tăcerea.

Dolet, cu ochii fixaţi spre viitor, părea că visează un vis dureros.

— De ce îmi spui asta, tată? murmură ea în sfârşit.

— Pentru că, dacă prin vârstă eşti încă un copil, eşti deja o femeie prin cuget şi inimă, fiica mea dragă.

— Doar pentru atâta?

— Nu am nici un alt motiv.

Cineva bătu discret la uşă.

— Să deschid eu? întrebă Avette.

— Deschide! spune Dolet.

Două secunde mai târziu, Lanthenay apărea însoţit de Manfred.

— Începusem să ne neliniştim din cauza ta, fiul meu! spuse Dolet cu un surâs. Luaţi loc, prietene Manfred.

Lanthenay o strânsese pe Avette în braţe. Iubirea lor castă nu se temea deloc de îmbrăţişări în prezenţa celui pe care amândoi îl numeau „tată” în ciuda vârstei sale.

— Copila mea, spuse acesta, du-te şi ajut-o pe mama ta care găteşte de zor. Ajutorul tău nu va fi de prisos, căci în seara asta avem ca oaspeţi doi buni prieteni.

Avette se supuse, nu mai înainte de a-i adresa o bezea tânărului care nu o observă, preocupat cum era de o neliniştе evidentă.

— Ai ceva grav să-mi spui? făcu Dolet de îndată ce rămăseseră singuri.

— Da, tată… Manfred are să vorbească în locul meu…

Dolet îndreptă către Manfred o privire întrebătoare.

— Vin de la Meudon, spuse acesta.

— Maestrul Rabelais n-a mai dat pe aici de cincisprezece zile, e de rău… Ce mai face…?

— Maestre, spuse Manfred fără să răspundă, am cinat acolo împreună cu doi oameni de temut.

— Aha! Se pare că sunt tare de temut de vreme ce sunteţi atât de mişcat…

— Socotiţi şi dumneavoastră: unul se numeşte Calvin şi celălalt Ignace de Loyola…

Dolet tresări:

— Ignace de Loyola…!

— Da! Doar numele acesta v-a atras atenţia… şi într-adevăr doar de acesta trebuie să ne temem pentru moment…

Manfred se apropie de Dolet.

— Maestre, spuse acesta cu glas scăzut, trebuie să fugiţi.

— Să fug?… Eu…?

— Da. Ştiu ce o să-mi spuneţi… Cunosc spiritul de luptă şi de sacrificiu care vă animă. Dar nu ştiu la ce manevre întortocheate se dedă acest Loyola. Nu ştiu cu ce fel de duşman avem de-a face… Şi mi-e frică!… L-am ascultat… l-am văzut… I-am studiat ochii săi negri în care licăreau securile ce secerau vieţi, În care răsăreau zorile roşii ale rugurilor… Când se afla acolo, aproape de mine, nu ştiu ce m-a reţinut să-l provoc, să-l oblig să se bată… Şi să scap lumea de el dintr-o lovitură de sabie… Ascultaţi-mă, maestre, Loyola vă doreşte moartea.

Dolet se ridică.

— Îmi doreşte moartea! Sau mai degrabă distrugerea imprimeriei. Ceea ce vrea să lovească în mine este ştiinţa şi cartea…

— Tată, trebuie să fugiţi…!

— Niciodată! spuse Dolet cu o fermitate calmă. Religia despoţilor îşi are martirii săi. Ştiinţa care fi va elibera pe oameni trebuie să-i aibă pe ai săi…

La rândul său, Lanthenay se ridică, luă mâna lui Dolet şi arătă spre uşa pe unde ieşise Avette.

Étienne Dolet păli.

— Soţia mea! murmură. Copila mea!… Julie!… Avette! Întreaga mea fericire, întreaga mea viaţă…!

— Tată, spuse Lanthenay, credeţi că aveţi dreptul să sacrificaţi aceste fiinţe tandre şi iubitoare? Credeţi că aţi putea să le puneţi viaţa în pericol fără să aveţi remuşcări…?

Dolet reluă:

— Îţi mulţumesc, fiule, că mi-ai amintit faptul că datoriile mele sunt multiple. Ai dreptate, nu trebuie să-mi sacrific soţia şi fiica… Voi fugi…

— Când? întrebă Lanthenay cu vioiciune.

— Chiar de mâine…

— Chiar acum, imediat trebuie să fugiţi! spuse Manfred.

— Nici o grabă… căile lui Loyola sunt lente…

Dolet privi îndelung în jurul lui.

— În seara asta, spuse, vom cina împreună. Vreau ca încă o dată să fim cu toţii în acest decor pe care l-am îndrăgit… Îmi voi lua adio de la toate acestea… Nu-mi va lipsi decât maestrul Alcofibras…

În acest moment, o bătaie violentă în uşă îl făcu să tresară.

Manfred se ducea să deschidă cu pumnalul în mână.

— Am crezut că n-am să mai ajung niciodată! se auzea o voce veselă. Catârca asta este la fel de încăpăţânată precum maestrul Calvin şi la fel de vicleană precum marele maestru Loyola…

— Maestru Rabelais! exclamă Dolet al cărui chip se lumină.

— În persoană! Numai să nu fie Satana! Căci trebuie să fii Satana ca să întreprinzi asemenea călătorie pe timp de noapte!

— Trebuie ca motivul care v-a îndemnat să vă părăsiţi sihăstria să fie dintre cele mai grave…

— Văd pe chipurile voastre, spuse Rabelais, că aţi discutat deja despre chestiunea ce m-a adus aici.

— Da, spuse Dolet, m-am hotărât să fug…

— Bun! Îmi trag sufletul… şi o dată cu el simt şi mai bine că mirosul de bucate ce iese din bucătărie îmi pare demn de un nas regal. Dar mai întâi să conchidem. Aşadar, azi, după plecarea acestui potlogar (arăta spre Manfred) vreo douăzeci de oameni înarmaţi s-au abătui de îndată asupra casei mele; veneau să-l aresteze pe maestrul Calvin… Acesta gonea de trei ceasuri spre Geneva… Dar promptitudinea descinderii a făcut să mă tem ca nu cumva să se fi acţionat şi aici în acelaşi timp… Credeţi-mă, prietene, plecaţi cât mai degrabă.

— Chiar mâine! replică Dolet.

Rabelais deveni gânditor.

— E atât de mult până mâine!

— Am hotărât să plec mâine, reluă cu fermitate Dolet. Voi pleca mâine. Nici un cuvânt de faţă cu femeile. Lanthenay şi dumneavoastră Manfred să fiţi aici la orele zece dimineaţa. Vă încredinţez ceea ce am mai preţios pe lume. Eu voi pleca chiar în zori.

— Vom fi aici să vă escortăm, spuse Lanthenay cu o profundă emoţie.

— Nu, prietene… Vă rog… faceţi cum doresc.

— Ordin, tată!

— Deci, plec în zori şi încerc să ajung în Elveţia. De acolo voi porni spre Italia, mă voi opri la Florenţa. Lanthenay, peste opt zile, veţi pleca şi dumneavoastră să mă întâlniţi împreună cu cele două fiinţe dragi pe care vi le încredinţez… Acum să ne luăm rămas bun şi nici un cuvânt despre toate acestea…

Un sfert de oră mai târziu erau reuniţi cu toţii în jurul mesei ce strălucea de la lumina lămpii şi cine i-ar fi auzit vorbele de duh ale lui Rabelais, cine ar fi văzut chipul senin al lui Dolet nu şi-ar fi dat seama de drama ce le tulburau gândurile.

Capitolul XXXVI Ziua de mâine.

Manfred şi Lanthenay se retraseră către miezul nopţii. Nici Julie, nici Avette n-au remarcat nimic anormal când îi

dădură bineţe lui Dolet. Lui Rabelais i se pregătise un aşternut, după cum era obiceiul casei de fiecare dată când îl apuca ora înaintată discutând filosofie cu Dolet.

În zori, Dolet se trezi.

— Mă duc la Universitate să cercetez nişte lucrări, spuse soţiei sale.

Îi strânse mâinile lui Rabelais şi ieşi. Julie îl văzu plecând fără să fie câtuşi de puţin neliniştit.

Dolet se ducea adesea, încă din zori, la imprimeria sa instalată la Universitate. Avette dormea adânc.

În timpul nopţii, Étienne Dolet îşi plănui fuga. Socotise să părăsească Parisul mergând pe jos, să ajungă la primul sat care îi iese în cale, să cumpere un cal şi să ţină drumul spre Elveţia.

Era încă noapte când se afla în stradă. Acoperit cu mantia, mergea cu pasul liniştit după cum îi era obiceiul.

La o sută de paşi de casa sa, două umbre se desprinseseră de lângă un perete, şi după o clipă, Manfred şi Lanthenay îl întâlni.

— Nu aveam linişte, spuse Lanthenay: toată noaptea am făcut de pază în stradă…

— Prieteni dragi!

— E timpul să plecaţi, spuse la rândul său Manfred.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Că oameni suspecţi au dat târcoale în jurul casei şi că, peste două ore, ar fi fost prea târziu.

— Aşa e! confirmă Lanthenay. Şi nimic nu dovedeşte că nu suntem urmăriţi…

Toţi trei se opriră şi inspectară împrejurimile cu o privire cercetătoare.

Strada era liniştită, casele erau tăcute, doar câteva ferestre pe ici pe colo unde pâlpâia lumina vreunei slujnice matinale.

— Trebuie să ne despărţim, spuse hotărât Dolet.

— E şi părerea mea, adăugă Manfred. Se vor observa mai lesne trei oameni decât unul singur.

— Tată, spuse atunci Lanthenay, dumneavoastră lăsaţi în grija mea pe doamna Julie şi pe Avette. Nu credeţi că este prudent să locuiască în altă parte decât în casa asta spre care oamenii regelui se îndreaptă în acest moment?

— Crezi, aşadar, că ar îndrăzni să pricinuiască necazuri unor femei? Dacă este aşa…

— Nu cred! spuse cu vioiciune Lanthenay. Pe dumneavoastră, doar pe dumneavoastră vă vor. Dar, în sfârşit, nu-i mai bine să le cruţăm de o emoţie inutilă?

— Ai dreptate, fiule…

— Bine! În cazul acesta, peste o oră vor fi la adăpost…

— Să ne despărţim, aşadar, prieteni… Lanthenay, fiule, ai în grijă ceea ce eu am mai scump pe lume…

Prea emoţionat pentru a răspunde, Lanthenay se aruncă în braţele lui Dolet.

Apoi, Dolet îi strânse mâinile lui Manfred şi se îndepărtă cu iuţeală.

— Totul este liniştit, observă Manfred.

În acest moment apăru un bărbat.

Mergea în direcţia spre care pornise Dolet. Se clătina şi cânta cu jumătate du gură un cântec de petrecere.

— Hm! făcu Manfred, este chiar aşa de beat pe cât vrea să pară?

Se duse drept spre beţiv şi-l înşfăcă de umăr.

— E prea devreme să fii atât de beat…

— Hei! strigă beţivanul cu o voce dogită, vreţi să daţi de băut? Ia te uită! Ilustrul Manfred!

— Tricot! exclamă Manfred.

Era, într-adevăr, Tricot cel pe care cititorii noştri l-au întrezărit pentru un moment la Curtea Miracolelor.

— Regele din Thunes vă salută, reluă cerşetorul izbucnind în râs. Vreţi să beţi cu Majestatea Sa?

— Du-te şi pritoceşte-ţi băutura, spuse Lanthenay potolit; tavernele sunt închise…

— Închise! Cine a spus că sunt închise? Voi da ordin să fie deschise!

Manfred şi Lanthenay se îndepărtară, lăsându-l pe beţiv să continue să-i înjure pe cârciumari. Le era de ajuns că era vorba de Tricot ca să fie siguri că n-au întâlnit un acolit al marelui magistrat…

Abia dispăruseră că Tricot se opri dintr-o dată din cântat, şi de data asta, fără să se clatine, începu să alerge în direcţia spre care s-a îndepărtat Dolet.

La douăzeci de paşi de casa lui Dolet, Manfred şi Lanthenay zăriră un vagabond, care, văzându-i, se îndreptă spre ei smiorcăindu-se:

— La carita, sjgnor mio!

— Ce cauţi aici, afurisitule?

— Non capisco… La carita, la canta, per la Madonna!10

— Cară-te la dracu şi cere-i de pomană! făcu Manfred pe un ton ameninţător.

Cerşetorul păru că a înţeles şi se îndepărtă văitându-se. Nu era de altfel un lucru atât de rar la vremea aceasta în care cerşetori de toate naţionalităţile mişunau de dimineaţă până seara, încât prezenţa italianului să-i poată nelinişti serios pe cei doi.

Bătură la uşa lui Dolet fără să mai dea importanţă cerşetorului.

Acesta s-a repezit într-un ungher şi de acolo, examina cu atenţie faptele şi mişcările lui Manfred şi ale lui Lanthenay. Îi văzură intrând în casă.

Şi atunci se avântă spre palatul marelui magistrat. Cerşetorul era Tite Napolitanul…

Étienne Dolet se îndrepta cu paşi liniştiţi şi siguri către porţile Parisului.

Îşi spunea că va ajunge la poartă chiar în momentul în care se va deschide, şi nu se grăbea.

Dolet trecu prin faţa imprimeriei.

Inima sa se strângea cu gândul la toate lucrările pe care le lăsase neterminate…

Printr-un culoar îngust se intra în imprimerie.

Dolet dori să mai arunce o ultimă privire în acest culoar la capătul căruia se găsea uşa.

Avu o tresărire de surpriză şi nelinişte.

La capătul culoarului, uşa era deschisă. În sala cea mare a imprimeriei slab luminată, se vedea presa cea mare din lemn. Doi oameni umblau de colo-colo prin sală.

Îi recunoscu.

— Fratele Thibaud şi fratele Lubin, murmură el.

Intră fără zgomot pe culoar, se opri aproape de uşă şi constată că cei doi călugări erau singuri.

Făceau o muncă stranie.

Deschiseseră un balot ce părea să conţină cărţi şi broşuri, luau pachete cu astfel de cărţi şi le aşezau pe poliţe.

Dolet înaintă.

— Mulţumesc, fraţilor, spuse cu vocea sa calmă; chiar recomandasem ca în dimineaţa asta să se facă puţină ordine pe poliţele astea…

De emoţie, fratele Thibaud scăpă teancul de cărţi pe care îl ţinea în mână. Fratele Lubin care aranja cărţile pe o poliţă privi peste umăr. Amândoi, prostiţi de uimire, rămăseseră fără replică, foarte palizi, tremurând din fălci.

— Chiar aşa, reluă Dolet, de când prea cucernicii forţează uşile? Cum aţi intrat aici?

— Iertare, maestre! lacrimă fratele Thibaud prăbuşindu-se în genunchi.

— Cum aţi pătruns aici? continuă pe un ton aspru Dolet. Răspundeţi! Că de nu, vă tratez ca pe pungaşi şi nu veţi ieşi vii de aici!

Licărirea unui pumnal ce strălucea sub mantia lui Dolet îi încredinţă pe cele două pramatii că ameninţarea era serioasă.

— Ni s-a deschis! spuse cu pioşenie fratele Thibaud.

— Şi ce faceţi aici? Cine v-a deschis?

Vorbind astfel, Dolet se aplecă spre balotul spintecat de unde călugării scoteau cărţile pe care le aranjau atât de metodic.

Luă una din aceste cărţi şi păli.

— Ah! Infamii! murmură.

Toate aceste volume erau cărţi ale noii religii.

Riscai închisoare pe viaţă dacă posedai asemenea cărţi blestemate. Iar când cel ce le poseda era un editor, însemna condamnarea la moarte.

Dolet înţelese.

Îi învălui pe călugări cu o privire meditativă în care nu se mai citea ură, ci doar un soi de uimire dureroasă aşa cum simţi în faţa monstruozităţilor naturii.

— Şi v-am aşezai la masa mea! spuse el. Şi aţi venit la mine ca prieteni, cu sufletul deschis, cu surâsul pe buze…

Cei doi călugări se priviră înnebuniţi.

— Maestre, se bâlbâi Thibaud, am fost forţaţi…

— Forţaţi! Cine v-a putut obliga să fiţi infami!… Vorbiţi! Dar vorbiţi o dată mizerabililor!

— Prea cucernicul Ignace de Loyola! strigă în cele din urmă fratele Thibaud.

Fratele Lubin se pitulă într-un colţ întunecos.

Nu mai era mânios împotriva celor doi călugări, rotiţe ale formidabilului angrenaj de ură în care se simţea prins. Mânia sa ţintea mai sus, până la acest Loyola care îl urmărea, până la acest rege al Franţei care după ce i-a jurat prietenie, după ce i-a dat privilegiu de editor, lăsa acum pe siniştrii agenţi ai tenebrelor să acţioneze din laşitate!

Îi veni o furioasă dorinţă de luptă. Se simţea în stare să-i ţină piept însuşi lui Loyola. Nu mai voia să fugă.

Deodată îşi ridică fruntea şi ochii săi scânteiară de îndrăzneală. Luă trei cărţi din balot şi le ascunse sub mantie.

Va merge la Luvru.

Va pătrunde cu orice preţ la rege să denunţe capcana, să arunce cărţile la picioarele regelui şi să-i spună:

— Sire, am ajuns acum la cheremul unui fanatic spaniol?

Fără să se mai intereseze de călugării înspăimântaţi, se îndreptă spre culoarul ce dădea în stradă.

La capătul culoarului apărea strada în lumina cenuşie a dimineţii.

Şi, în stradă, Dolet zări vreo douăzeci de oameni de la pază, sprijiniţi în halebarde.

Mai departe, trecători adunaţi formau un cerc.

— Prea târziu! murmură Dolet.

Voi să închidă uşa, gest instinctiv de apărare. Uşa rezistă şi zări atunci un bărbat, un soi de cerşetor căruia în câteva rânduri îi dăduse de pomană.

Cerşetorul proptit în uşă, o ţinea deschisă. Şi acest cerşetor era Tricot, rege de Thunes.

În aceeaşi clipă, oamenii de la pază pătrunseră în număr mare pe culoar, se năpustiră în încăpere, şi după o clipă, Dolet, cu mâinile legate la spate cu un lănţişor de fier, îl vedea pe ofiţer înclinându-se în faţa lui şi prezentându-i o hârtie.

— Scuzaţi-mă, domnule, spuse ofiţerul, vă arestez din ordinul regelui.

— E bine! bombăni o voce, să se scotocească imprimeria!

Dolet îndreptă privirea către cel cârc vorbise şi îl recunoscu pe marele magistrat.

Ridică din umeri.

Lângă Monclar sta un bărbat învăluit până la bărbie de o mantie largă, cu chipul acoperit de o mască.

— Să fie percheziţionat şi domnul Dolet! spuse acest om.

— Dacă am cerceta conştiinţa dumneavoastră, spuse Dolet cu o voce fermă, am găsi în ea mai multe gânduri criminale decât se găsesc în aceste cărţi proscrise… aduse aici prin grija dumneavoastră, domnule Loyola!

Omul cu mască tresări.

Şi dacă obrazul i-ar fi fost descoperit, l-am fi putut vedea cum păleşte, în timp ce chipul lui Dolet păstra acelaşi calm dispreţuitor şi demn.

Monclar se întoarse către un soi de grefier, care înarmat cu o trusă de scris, se pregătea să noteze incidentele arestării.

— Scrieţi că o ştiinţă blestemată şi demonică a permis acuzatului să-l recunoască pe prea cucernicul părinte Ignace de Loyola, cu toate că fusese bine mascat, după cum fiecare poate s-o constate. Scrieţi că acuzatul l-a ofensat cu josnicie pe prea cucernicul părinte…

— Mai scrieţi, replică Dolet, că marele magistrat de Paris, ce-l reprezintă pe regele Franţei, s-a făcut complicele unei infamii.

În acest timp ofiţerul întredeschise mantia lui Dolet. Acesta scoase de sub mantie cele trei cărţi pe care nefericitul le ascunsese acolo cu puţin timp înainte, pentru a le duce regelui François I.

Loyola le înşfacă şi scoase un strigăt de triumf.

— Priviţi! spuse lui Monclar. Acuzatul nu poate nega. Avea asupra lui trei exemplare pe care fără îndoială se pregătea să le dea vreunui biet rătăcit… Încă un suflet salvat.

— Scrieţi! spuse Monclar către grefier.

Dolet închisese ochii pentru a nu-şi arăta indignarea ce îl tulbura.

Cercetarea imprimeriei a fost isprăvită de grabă. Balotul adus de fratele Thibaud şi fratele Lubin se afla acolo… Cărţile au fost strânse şi împachetate, apoi a fost pus sigiliul regal.

— Oficialul, inchizitorul de credinţă, va judeca, rosti cu o voce gravă Ignace de Loyola.

— Şi pe dumneavoastră, ripostă Dolet, cine vă va judeca?

— Haideţi, porniţi, domnule, spuse cu glas scăzut ofiţerul apucându-l de braţ pe Étienne Dolet.

— Unde mă conduceţi? întrebă, foarte stăpân pe el.

— La Conciergerie11, răspunse Loyola.

Dolet se întoarse spre el.

— Domnule, spuse cu calm, triumfaţi. Sau mai degrabă, ceea ce triumfa azi este spiritul de nelegiuire. În numele lui

Dumnezeu, care a poruncit bunătatea şi iubirea aproapelui ca întâia dintre virtuţi, semănaţi ruine, ucigând şi pustiind. Comiteţi o nouă crimă. Vreţi să ucideţi ştiinţa… Ei bine, eu Étienne Dolet, victimă a imposturii şi a urii dumneavoastră, eu prizonier încătuşat, vă declar: crimele voastre sunt zadarnice. Mârşăvia voastră este zadarnică. Adevărul suprem îi va lumina pe oameni. După secole de abjecţie şi de ignoranţă vor urma altele în care gândirea descătuşată îşi va lua zborul spre tărâmurile serene ale ştiinţei. Iată ce voiam să vă spun.

— Să mergem, spuse el ofiţerului, conduceţi-mă la Conciergerie… în timp ce domnul Loyola se închidea înlăuntrul său ca într-o închisoare de ruşine şi furie…

Ignace de Loyola apucă braţul lui Monclar.

— Domnule, spuse cu o voce pătimaşă, dacă omul acesta evadează, dumneavoastră veţi fi ars pe rug în locul lui…!

O jumătate de oră mai târziu, Étienne Dolet fusese azvârlit într-o celulă strâmtă în care aerul pătrundea doar printr-o lucarnă îngustă ce dădea spre un coridor unde vegheau trei gardieni care primiseră ordin ca pe timpul pazei să rămână nedespărţiţi.

A fost ferecat în lanţuri prinse în zidărie.

— O, adevăr, murmură, cât de departe te afli încă…

Apoi imaginea soţiei sale Julie şi a Avettei îi trecu pe dinaintea ochilor.

Atunci omul acesta tare precum fierul se înduioşă. Ochii i se împăienjeniră. Şi cugetul său rosti aceste două cuvinte, ca pe o supremă rugăciune a unui muribund:

— Soţia mea! Fiica mea!

Capitolul XXXVII Tatăl.

Triboulet se îmbrăcase.

În seara aceasta, François I hotărâse să apară un moment în sala somptuoasă unde se reuneau curtenii săi. De trei zile de când Gillette dispăruse, la Curte domnea neliniştea, de aerul ursuz şi de tristeţea regelui. Şi François, care era

considerat maestru în arta disimulării, dorea să arate tuturor o mină surâzătoare.

Triboulet, care dădea târcoale peste tot, cu auzul şi văzul la pândă, aflase prin Bassignac că Majestatea Sa ar binevoi să se arate.

Îmbrăcase iarăşi costumul său de bufon, în culorile regelui Franţei.

Îşi fixă băşica la cingătoare.

Pe cap îşi puse boneta ţuguiată cu urechi lungi şi creastă din postav roşu, însemn de maestru în năzbâtii.

În sfârşit îşi luă marota.

Răsunând din zurgălăi, machiat, cu o cocoaşă proeminentă, crăcănai, se îndreptă către apartamentul regal.

O expresie sumbră de îndrăzneală şi disperare dădeau înfăţişării sale o strălucire stranie.

Triboulet hotărâse să afle de la rege ce făcuse cu Gillette; căci, după mintea lui, François I o răpise pe fată.

Sau regele va destăinui sau el, Triboulet, îl va ucide! Bufonul făcuse sacrificiul vieţii lui.

Şi lucrul acesta chiar îi dădea o forţă extraordinară. Inima sa nu mai bătea repede ca odinioară, atunci când intra în camera regală, în care, prin privilegiu legat de meseria sa, putea să pătrundă fără a fi chemat, la fel cum putea să vorbească în prezenţa regelui fără a fi întrebat.

O hotărâre neîndurătoare îi ţinea loc de orice alt sentiment. De-a lungul culoarelor, întâlnea mulţi gentilomi care nu mai pridideau să-l felicite pentru reintrarea sa în graţiile regelui.

Căci bufonul era temut.

Şi nimeni nu bănuia de altfel că ar fi putut să se înfăţişeze dinaintea regelui îmbrăcat în bufon, fără să se fi declarat pace între ei.

Triboulet le răspundea prin monosilabe.

Câteva clipe mai târziu, intra în sala în care regele îşi adunase Curtea în seara aceasta.

Rumoarea se răspândi de îndată.

— Triboulet! S-a întors Triboulet!

— Triboulet, oare marota ta se plictisea? întrebă d'Esse.

— Da! Că nu vă mai zărea!

— Triboulet, ţi-ai umflat bine băşica? glumi bătrânul marchiz d'Annezay.

— Da!… umflată cu vid… precum capul dumneavoastră! răspunse Triboulet.

Şi mângâia băşica fixată la cingătoare… dar ceea ce mâna sa atingea sub stofa veşmântului, era mânerul unui pumnal scurt.

Ţopăind, slugarnic, agitând marota, Triboulet se strecura de la un grup la altul şi trecu pe dinaintea lui François I rânjind.

Regele surâdea discutând cu glas scăzut cu ducesa d'Etampes.

— Despre ce vorbesc? gândi bufonul. Poate de ea!… Ce mină fericită are regele…!

Chipul lui Triboulet se crispă.

Regele îl zări chiar atunci.

Ochii săi aruncară un fulger.

Dar era dorinţa lui să pară liniştit şi bucuros. Prezenţa bufonului nu putea decât să încredinţeze curtea în această privinţă că regele era cuprins de veselie şi că deja nu se mai gândea la ducesa de Fontainebleau.

În realitate, François I punea ia cale proiecte de răzbunare.

Considera că Triboulet a ajutat-o pe Gillette să iasă din Luvru. Şi dacă nu fusese încă arestat, nu fusese aruncat în vreo temniţă în care să moară de foame şi sete, era pentru că regele voia mai întâi să-i smulgă secretul.

Arboră aşadar o mină cât se poate de zâmbitoare şi vorbi dintr-o data cu glas tare:

— Ai apărut, maestre bufon! Ţi-a trecut supărarea? Fie binevenită nebunia ta… căci, pe Sfânta Fecioară! Curtea Franţei devenise prea posacă de câteva zile!

— Sire, nu este vina mea dacă nu se râde mai mult la Luvru! Şi de altminteri, motivele de haz abundă… Râdeţi, domnilor, hai râdeţi o dată! Regele vrea ca să râdem, şi eu râd cel dintâi, supunându-mă.

Într-adevăr Triboulet izbucni în râs.

Din fericire pentru el, râsul lui se pierdea în zgomotul aplauzelor.

Căci ar fi îngheţat de spaimă toţi cei de faţă, de râsul acela funebru care semăna cu o ameninţare groaznică. Ducesa d'Etampes a fost singura care a întrezărit adevărul.

În timp ce curtenii se răspândeau, ea se aplecă spre rege şi cu una din acele sclipiri de îndrăzneală excesivă de care dăduse dovadă de mai multe ori întrebă cu un glas destul de ridicat pentru a se face auzită de bufon:

— Sire, avem în sfârşit ceva vesti despre mica ducesă?

Triboulet simţi un tumult lăuntric şi ochii săi se aţintiră cu patimă asupra regelui.

Or, ceea ce îi fu dat să vadă îl tulbură de uimire. La întrebarea ducesei d'Etampes, regele nu zâmbise cu acel aer cuceritor pe care Triboulet i-l cunoştea bine.

Regele pălise…!

O expresie de durere se întipărise pe chipul său!

Privirile i se întunecaseră şi ceva precum o lacrimă îi strălucise în ochi pentru o clipă…!

Fulgerul să fi căzut la picioarele lui Triboulet, nu i-ar fi pricinuit un şoc mai violent…

Ca atunci când regele a răspuns cu tristeţe în glas:

— Întrebaţi-l pe bufonul meu! Ştie mai mult decât regele despre subiectul acesta!

Triboulet îl cunoştea admirabil de bine pe François I. Îl ştia ipocrit în intrigile sale de la curte pe cât era de violent în intrigile sale de iubire.

Era obişnuit să citească pe chipul regelui gândurile sale cele mai tainice. Şi de data asta, cu siguranţă, regele era sincer!… Se apropie, se aplecă aşa cum i se întâmplă când voia să-i spună regelui vreo glumă mai picantă.

— Sire, murmură, în timp ce zâmbea printr-un eroic efort, sire, smulgeţi-mi inima ca să citiţi adevărul în ea… Vă jur pe viaţa mea, pe viaţa fiicei mele, că habar n-am unde se află…!

Regele surâse, pentru curte, ca şi cum ar fi auzit ceva foarte amuzant. Şi pe acelaşi ton îi răspunse:

— Şi eu îţi dau cuvântul meu de rege că nu ştiu ce s-a întâmplat cu ea.

Altă dată, într-un alt moment, Triboulet, bufonul, s-ar fi mândrit nebuneşte de ceea ce i se întâmpla.

Regele îi vorbea ca unui egal!

Regele suferea deschizându-şi inima faţă de el!… Regele cobora de pe tronul său sau, mai degrabă, îl înălţa acolo pe bufonul său!

Oare ce se petrecuse?

Pur şi simplu faptul că iubirea ia aceleaşi forme de bucurie şi de durere în inima tuturor oamenilor. Dându-şi cuvântul său regal faţă de bufon, François I nu mai era rege; era îndrăgostitul care, cu sinceritate, suferea şi încerca o bucurie amară destăinuindu-şi suferinţa singurei fiinţe care ar fi putut fi sinceră în momentul acela…

Asta n-a durat decât preţ de o clipă.

De îndată, François I redeveni stăpân pe sine… De altminteri, Triboulet deja se avântase printre grupurile de curteni pe care favoarea sa evidentă de care dispunea îl făcea respectat…

— Domnule Triboulet, i se adresă Montgomery care îl opri în treacăt, amintiţi-vă că am întârziat în mod voit să fiţi condus la Bastilia, destul pentru ca să-i dau regelui timp de chibzuire.

Triboulet ştia la ce să se aştepte în privinţa bunăvoinţei căpitanului gărzilor, era gata să-i răspundă cu o butadă crâncenă.

Se răzgândi deodată şi răspunse:

— Domnule de Montgomery, mi-aţi făcut un serviciu pe care nu-l voi uita în viaţa mea… Aflaţi-vă numaidecât la

corpul de gardă, şi ne vom sfătui ce aş putea cere regelui ca să vă fie pe plac.

Îi întoarse spatele şi Montgomery, voios, începu să chibzuiască la ceea ce ar putea să-i ceară.

În vremea aceasta Triboulet străbătea de grabă grupurile de curteni răspândite în sală. Căuta pe cineva.

Cum trecea pe lângă Diana de Poitiers, aceasta grăi faţă de gentilomii ce o înconjurau:

— Uite-l pe Triboulet care aleargă după micuţa ducesă supranumită domnişoara Virtute…

— Risc foarte tare să n-o găsesc, spuse Triboulet cu un râs amar.

— De ce, bufonule?

— Pentru că vă aflaţi aici, doamnă, şi pentru că este imposibil s-o găsesc acolo unde vă aflaţi pe aceea pe care aţi numit-o adineauri… domnişoara Virtute…!

— Mai obraznic ca niciodată! bombăni un gentilom.

— Lăsaţi astea! făcu binevoitoare Diana de Poitiers ce ascunse cu un surâs furia pe care răspunsul ambiguu al lui Triboulet i-l aşezase pe suflet.

Bufonul se îndepărtase deja, ascultând ceea ce se vorbea, închipuindu-şi că toată lumea trebuie neapărat să vorbească de Gillette, apropiindu-se de grupuri, primind uneori bruftuluieli cărora le răspundea prin vreo replică muşcătoare.

Deodată, îl zări pe Monclar, într-un colţ, singur, cu braţele încrucişate, cu faţa lividă.

— Acesta ştie adevărul! gândi cu spaimă.

Se apropie de el şi salută:

— Prea umilul dumneavoastră servitor, domnule mare magistrat!

Monclar lăsă să cadă asupra lui o privire abătută şi îşi reluă şirul gândurilor fără să catadicsească a-i răspunde.

Triboulet se aşează lângă el, îşi încrucişă braţele ca şi ei şi luă o atitudine dintre cele mai melancolice, până într-atât

încât mai mulţi seniori, observând acest spectacol, izbucniră în râs.

— Aşa! făcu Triboulet, eram sigur de asta… Aţi remarcat, domnule mare magistrat, că o durere omenească stârneşte mereu veselie printre oameni?

— Pentru un nebun asta nu este rău, binevoi în sfârşit să declare marele magistrat.

— Nebunia mea, spuse Triboulet, face casă bună cu înţelepciunea dumneavoastră. Deţinem, domnule Monclar, cele două capete ale lanţului care trage după sine această curte; prima za porneşte de la Triboulet, adică de la marota şi de la râsul care sună sinistru, pentru că ascunde lacrimi; ultima za ajunge la Monclar, adică la spânzurătoare, adică la durerea ce te face să renunţi la masca surâsului.

Marele magistrat aruncă o privire uimită asupra bufonului.

— De ce îmi vorbiţi astfel? întrebă cu o voce înnăbuşită.

— De ce nu mă tutuiţi ca de obicei?… Nu îndrăzniţi să răspundeţi… Ei bine! Am să vă spun eu! Ştiţi că sufăr, dumneavoastră căruia nu i se poate ascunde nimic! Şi durerea mea vi se pare demnă de respect, pentru că şi dumneavoastră suferiţi!

— Cine v-a spus…?

— Suferiţi! Şi nicicând n-am înţeles aşa de bine durerea dumneavoastră!… Ah! Fără îndoială, nopţile dumneavoastră sunt bântuite de spectrul tinerei soţii, adorabile, strălucind de frumuseţe, pe care a ucis-o supărarea!… Şi în visele voastre se arată creştetul blond al copilului pierdut, al copilului mort de ani de zile… Provocaţi frică la toată lumea domnule mare magistrat… Însă mie îmi provocaţi milă…!

— Destul! bombăni Monclar. Ce doriţi de la mine…?

— Să vă spun că şi eu am un suflet! Că şi eu am o copilă! În lipsa unei femei iubite; toată afecţiunea sufletului meu, tot ceea ce însemna dragoste înlăuntrul fiinţei mele. Se concentrase asupra unei persoane!… Ei bine, domnule

mare magistrat, n-aţi avea milă de durerea mea, după cum eu am milă de a dumneavoastră…?

Şi era un spectacol straniu…!

Bufonul grăia astfel, în mod liber, acestui om sinistru şi redutabil precum era Monclar…

Bufonul printre râsetele dezlănţuite în jurul lui, prin atitudinea sa grotescă, îl antrena pe marele magistrat la speculaţii de înaltă filosofie umană…

Monclar nu fu umilit.

Plânsese prea mult în viaţa sa ca să se gândească doar la atât.

— Ce doriţi? întrebă cu o blândeţe stranie.

— Să ştiu dacă regele e cel care mi-a răpit fiica!

— N-a răpit-o regele! spuse cu gravitate Monclar.

Triboulet deveni îngândurat. Ridică fruntea.

— Nu vă întreb cine!… În situaţia sufletească în care vă aflaţi, mi-aţi fi spus-o deja.

— Da! spuse Monclar.

Triboulet se înclină…

— Adio, domnule de Monclar…

Capitolul XXXVIII Montgomery.

Triboulet îşi croia drum prin mulţimea curtenilor, ieşi din sală, ajunse iute în camera sa şi se descotorosi de costumaţia sa de bufon.

Câteva minute fură de ajuns pentru această transformare. Se încinse în jurul şalelor cu o centură pe care o luă gata pregătită dintr-un cufăr, centura era plină cu aur.

Apoi aruncă o pelerină pe umeri, se asigură că pumnalul se mişca lesne în teacă şi ajunse la corpul de gardă.

Acolo se întâlni cu Montgomery.

— Să ieşim din Luvru, îi spuse foarte natural, vom discuta nestingheriţi.

Triboulet era prizonier la Luvru.

Montgomery însuşi transmisese tuturor posturilor de pază ordinele severe pe care le dăduse regele în privinţa asta. Da, cu siguranţă, bufonul reintrase în graţii.

Căpitanul gărzilor a putut s-o constate cu proprii săi ochi.

Propunerea lui Triboulet nu trezi nici o bănuială în mintea sa.

Îl luase de braţ cu familiaritate şi amândoi ieşiră pe poartă. Strada era întunecată. Câţiva nenorociţi aşteptau, potrivit obiceiului, în fiece seară, ori de câte ori era petrecere la Luvru, ieşirea doamnelor şi a seniorilor în haine de curte, în speranţa de a câştiga câţiva bănuţi…

Atunci ca şi astăzi, săracii încercau să trăiască din firimiturile căzute de la cei avuţi.

Cu un gest ameninţător, Montgomery îi îndepărtă pe aceşti bădărani care încurcau drumul.

— Iată-ne în largul nostru pentru a discuta, dragă domnule Fleurial, spuse acesta.

— Să ne îndepărtăm mai mult! răspunse Triboulet care începu să meargă cu paşi mari.

— Începeţi totuşi să-mi explicaţi ceea ce doriţi…

— Şi tot promiteţi să-i vorbiţi regelui despre asta?

— Nu mai târziu de mâine dimineaţă.

— Am spus mereu că sunteţi un om de onoare, domnule de Fleurial…

— Spuneţi-mi Triboulet…

— De ce? făcu Montgomery uimit.

— Aşa îmi place. Îmi place numele de Triboulet. Are ceva tulburător, aspru, de temut în el care îmi e pe plac…

— Dragă domnule Fleurial…

— În timp ce Fleurial dă impresia de câmpuri, poezie şi idilă. Ori eu nu aduc a floare şi mai degrabă a spin…

— Ce nefericit puteţi fi! exclamă căpitanul exagerând cât putu de mult intonaţia de milă afectuoasă.

— Nefericit? Cine spune asta…?Nimeni nu e mai fericit ca mine, domnule Montgomery… De curând am recucerit favoarea regală şi vreau să mă servesc de ea pentru binele prietenilor mei… dintre care faceţi parte şi dumneavoastră… ce mi-aş putea dori mai mult?

— Aşa e, domnule Fleurial.

— Spuneţi-mi Triboulet, ce naiba!

— Fie! Ei bine Triboulet, uite ce aş vrea să obţin de la această favoare regală pe care afirmaţi cu atâta dreptate că aţi fi recucerit-o…

— Aşteptaţi… nu observaţi nimic la cotitura acestei străduţe?

— Nimic… e un joc de umbre…

— Mă duc într-acolo să văd… Nu se ştie cine ne poate asculta.

Triboulet se avântă iute spre colţul străduţei pe care tocmai o desemnase.

Montgomery îl urmă fără să se grăbească bombănind:

— Fir-ai al naibii cu vedeniile tale!… Hei, Triboulet!

Bufonul nu răspunse.

— Triboulet! strigă cu nelinişte Montgomery.

Tăcere.

— Să-l fi omorât careva? gândi căpitanul care îşi scoase pumnalul… Triboulet… Unde eşti…?

— Sunt aici! răspunse din depărtare vocea lui Triboulet.

— Bine! Vă aştept.

— Nu! spuse Triboulet.

— Atunci vin spre dumneavoastră… Aşteptaţi-mă!

— Degeaba, iubite căpitan. Nu vă osteniţi… Adio! Destănuiţi-i mâine dimineaţă regelui că aţi vrut cu adevărat să mă escortaţi în afara Luvrului până aici, fiţi sigur că obţineţi tot ce veţi dori!

— Ah! Mizerabil ţipă Montgomery care abia atunci a înţeles…

Năvăli în direcţia în care auzise glasul lui Triboulet, ce îşi luase adio de la el în bătaie de joc.

Apoi, gâfâind, nebun de turbare şi de furie, se întoarse la Luvru şi pătrunse în sala scăldată de lumini, chiar în clipa în care François I dădea ordin să fie chemat.

Montgomery s-a apropiat de rege.

— Mai aproape, porunci François I.

Montgomery făcu doi paşi şi se aplecă spre rege care stătea aşezat în marele său fotoliu.

— Domnule, spuse François I cu voce scăzută, nu-l pierdeţi din vedere pe bufonul meu Triboulet.

— Desigur, sire…

— Aşteptaţi să se retragă în camera sa…

— Da, sire…

— Atunci, cu băgare de seamă şi fără zgomot, îl veţi trezi dacă doarme, îl veţi obliga să urce într-o caleaşcă şi îl veţi conduce chiar dumneavoastră la închisoarea Saint-Antoine…

François I care nu mai avea nevoie de Triboulet, întrucât era convins că bufonului nu-i păsa de dispariţia Gillettei, se răzbuna şi se descotorosea totodată de el ordonând să fie aruncat în temniţă.

— Ordinele Majestăţii voastre vor fi executate, spuse Montgomery, care, în ciuda aplombului său, nu putu să se stăpânească să nu pălească.

— Contez pe asta, spuse regele abătut. Veţi recomanda domnului guvernator al închisorii să-l introducă pe noul său oaspete într-o încăpere destul de retrasă ca să nu mai poată fi auzit, nici râzând, nici plângând…

— Nici plângând, sire! Am înţeles…

Regele avu un zâmbet crud:

— În sfârşit, dacă din întâmplare temnicerii l-ar uita de tot pe prizonier…

— Adică să uite să-i aducă de băut şi de mâncat, sire…

— Luaţi-o cum doriţi… Şi încă ceva, dacă Triboulet ar fi uitat de oameni în temniţa sa şi n-ar mai avea scăpare decât de la iertarea divină, ei bine, n-ar fi rău ca bufonul să fie lăsat să se descurce cu Dumnezeu!

A doua zi dimineaţa, Montgomery fu introdus de Bassignac în camera lui François I.

Regele era în conferinţă cu marele magistrat.

Totuşi, de îndată ce a aflat că Montgomery, căpitanul gărzilor sale, ar dori să-i vorbească, porunci să fie introdus.

Montgomery îl găsi pe rege foarte abătut.

Majestatea sa era palidă şi slăbită ca şi cum ar fi petrecut o noapte foarte grea.

— Ei bine, domnule? întrebă cu vioiciune regele.

— Sire, totul s-a petrecu după cum a pomenit Majestatea Voastră, răspunse Montgomery cu îndrăzneala disperată a unui om care îşi joacă averea şi viaţa pe o carte.

Într-adevăr, dacă marele magistrat ar fi avut de gând numai să dea o raită pe la Bastilia, şi ar fi auzit din întâmplare pomenindu-se de numele lui Triboulet, sau ar fi crezut de cuviinţă să întărească prin autoritatea sa ordinele lăsate de căpitan, Montgomery ar fi plătit cu capul îndrăzneaţa minciună prin care încerca să se salveze!12

— L-am luat, continuă Montgomery, aruncând o privire şireată spre Monclar, l-am făcut pachet într-o trăsură şi la ora actuală, sire, dacă nu este uitat de tot de Dumnezeu, cu siguranţă este uitat de oameni!

— Şi ce a spus? întreabă François I.

— Sire… nu îndrăznesc, făcu deodată Montgomery după o ezitare…

— Înjurături, fără îndoială?

— Iar nu, sire.

— Ei bine! Vorbiţi…

— Sire, întrucât îmi porunciţi… A spus textual: „Destănuie-i mâine dimineaţă regelui că aţi vrut cu adevărat să mă escortaţi în afara Luvrului, până aici, şi fiţi sigur că obţineţi tot ce veţi dori”.

Oricât de mare ar fi fost obrăznicia sa, Montgomery n-a putut să nu tremure în aşteptarea răspunsului regelui.

— A spus asta, făcu François meditativ. Ei bine, afurisitul nu s-a înşelat: mi-aţi făcut un serviciu pe care nu-l voi uita niciodată… La nevoie, daţi-mi de ştire… Duceţi-vă, domnule.

Montgomery se înclină până la pământ şi ieşi, împărţit între bucuria nebună de a se vedea în favoarea regelui şi înspăimântătoarea teroare de a vedea descoperită îndrăzneaţa sa înşelătorie.

Capitolul XXXIX Cercetări.

Triboulet s-a îndepărtat la iuţeală. Cunoştea admirabil Parisul, şi, chiar în plină noapte, la această vreme în care trebuia să fii escortat de purtători de torţe ori lanterne, se îndrepta fără cea mai mică ezitare în labirintul străzilor care încolăceau Luvrul ca o reţea foarte încurcată. Ajunse astfel în strada Francs-Archers pe care o străbătu până la capăt.

Voi să treacă dincolo.

Dar două umbre ameninţătoare se proţăpiră înaintea lui; se simţi apucat de mâini.

Două glasuri răguşite, ameninţătoare, îl întrebară dimpreună:

— Cine sunteţi?

— Un prieten! răspunse ferm Triboulet.

— Un prieten! exclamă unul dintre cerşetori; nu sunteţi nici bondoc, nici bătăuş, nici prăpădit, nici orfan, nici mişel, nici pişicher, nici găinar…13

— Nu sunteţi din Argot!

— Nu sunteţi din Egipt!

— Nu sunteţi din Galileea!

Triboulet aştepta răbdător sfârşitul enumerării la care se dedară cei doi cerşetori.

— Îl auzi Fanfare? reluă unul dintre argotieri.

— Mă face să rid, Cocard?re.

— Lăsaţi-mi vesta în pace, spuse Triboulet cu calm; vă previn că nu veţi găsi nimic…

Într-adevăr degetele agile ale cerşetorilor îşi începuseră deja treaba, şi flecăreala lor ameninţătoare nu avea alt scop decât să distragă atenţia celui pe care îl considerau deja ca pe un chilipir.

— Ce doriţi? reluară ei în cor.

— Să vorbesc unuia dintre şefii dumneavoastră.

— Ah! Cunoaşteţi pe careva dintre ei?

— Poate!

— Vreţi să rămâneţi printre noi?

— Şi asta se poate! Căci ura mă împinge către voi…

După intonaţia vocii care pronunţase aceste cuvinte, cerşetorii, atât de puţin sensibili pe cât le este epiderma şi atât de obişnuită pe cât le este urechea cu toate informaţiile de la turbare până ia speranţă, cerşetorii n-au putut să-şi stăpânească un tremur.

— Cu cine vreţi să vorbiţi? întrebă Cocard?re cu mai puţină duritate.

— Cu acela dintre şefii voştri care se cheamă Manfred.

— Manfred! exclamară cei doi cerşetori cu un respect nedisimulat. Ce doriţi de la el?

— Asta nu vă priveşte… Spuneţi-i doar că sunt unul care vine de la Luvru, asta va fi de ajuns. Şi ar avea fiecare dintre voi un scud cu Salamandră.14

— Ia te uită! Spuneaţi că nu aveţi deloc bani.

— Am zis că nu i-aţi găsi. Haideţi, dacă vă încredeţi în mine.

— Bun! Mă duc. Rămâi aici, Fanfare.

Cocard?re se avântă şi dispăru în întuneric. Zece minute mai târziu, se înapoia.

Cineva îl însoţea. Şi acest cineva era Manfred.

Cu o voce cu care încerca zadarnic să-şi ascundă emoţia, tânărul întrebă:

— Spuneţi că veniţi de la Luvru?

— Da! răspunse Triboulet încercând să vadă în întuneric pe cel ce vorbea. Sunteţi acela căruia i se spune Manfred?

— Eu sunt, făcu Manfred cu nerăbdare. Şi dumneavoastră, cine sunteţi?

— Veţi putea afla de îndată ce vom fi singuri…

Manfred ezită câteva clipe. Se afla pradă unei mari emoţii.

— Şi, reluă, în sfârşit, veniţi… din partea cuiva?

— Nu! Dar vă aduc noutăţi ce vă vor interesa poate.

— Veniţi! exclamă Manfred.

Triboulet scoase doi scuzi de la centura sa şi îi întinse fiecăruia dintre cei doi cerşetori care îşi descoperiră capetele, se înclinară până la pământ şi răspunseră:

— Mulţumesc, prinţe!

Manfred însoţi pe Triboulet şi după o sută de paşi, îl pofti într-o casă, în care urcă pe o scară luminată de o lampă…

Ajunşi la capătul scărilor, îl introduse într-o cameră spaţioasă mobilată cu un confort ce putea trece drept un lux exorbitant într-un asemenea cartier.

În încăpere, un tânăr se plimba cu o agitaţie febrilă, palid, cu pumnii strânşi.

Era Lanthenay.

Prăbuşită într-un fotoliu, o femeie plângea liniştit, în timp ce o fată, stând în picioare lângă ea, o ţinea strâns şi lacrimile lor se amestecau.

Aceste două femei erau doamna Dolet şi fiica sa, Avette.

Triboulet se descoperi şi cu o voce gravă:

— Pace vouă… Regele François a trecut aşadar pe aici, devreme ce observ atâta durere…?

Lanthenay tresări.

— Regele n-a trecut deloc pe aici, i se răspunse cu aceeaşi gravitate, dar din pricina lui s-a întâmplat nenorocirea care ne loveşte.

— Triboulet făcu un gest de compătimire, apoi îl urmă pe Manfred, care îl conduse într-o încăpere vecină.

Tânărul îi arătă un scaun şi întrebă:

— Domnule, îmi veţi face onoarea să-mi spuneţi cine sunteţi?

Triboulet studia cu înflăcărare fizionomia lui Manfred. Acesta era aşadar bărbatul pe care îl iubea Gillette! Ar fi dat în clipa asta zece ani din viaţa sa pentru a putea citi în inima lui să-i ghicească gândurile, să-i cunoască viaţa, caracterul.

Şi tot ceea ce poseda ca ştiinţă a cunoaşterii oamenilor, el care văzuse atâtea înfăţişări diverse şi tot ce era de întrezărit, punea în străduinţa sa pentru a şi-l imagina pe Manfred dintr-o privire.

În ochii cutezători cu priviri sincere, citi fermitatea şi hotărârea; pe fruntea sa largă se putea citi inteligenţa; în

zâmbetul său, se citea bunătatea, şi pieptul larg, ce respira cu putere, îi spunea că omul acesta este viteaz…

Manfred era tipul desăvârşit a ceea ce se chema un cavaler. Abia dacă viaţa care o dusese până atunci adăugase un pic de duritate privirii sale. Duritatea asta însă dispărea de îndată ce o emoţie plăcută făcea să-i bată inima cu puterea tânărului bărbat. Avea eleganţă bărbătească şi supleţea omului obişnuit cu tot felul de eforturi violente, dar în acelaşi timp inteligenţa care radia din ochii lui aşeza o lume între el şi mercenarii vremii. O nobilă simplitate a gestului şi a atitudinilor desăvârşeau unul dintre acei oameni care de la prima întâmpinare dovedesc cele mai calde simpatii.

Sub privirea de inchizitor a lui Triboulet, aştepta cu răbdare dar nu fără stinghereală.

— Domnule, reluă în sfârşit cu un început de mânie, nu prea am obiceiul să mă expun la examene atât de minuţioase ca acel la care vă dedaţi în această clipă cu privire la persoana mea. Oricare ar fi motivele curiozităţii d-voastră vă previn că încep să mă obosească. V-am rugat să-mi spuneţi cine sunteţi. Eu sunt Manfred şi regret, adăugă el fără amărăciune, de a nu avea un nume complet să vi-l spun… Dar d-voastră, domnule?

Cu calm Triboulet răspunse:

— Eu, domnule, mă numesc: tatăl lui Gillette…

Manfred deveni palid. Îşi înăbuşi un strigăt uşor. Braţele sale se întinseră ca într-un gest instinctiv. Dar, în aceeaşi clipă, toată ura sa şi toată durerea sa – adică toată dragostea sa – se revoltară în el. Imaginea regelui şi a lui Gillette îmbrăţişaţi reveni în mintea sa.

Şi răspunse, cu o răceală glacială:

— Mă simt onorat să-l cunosc pe tatăl metresei…

— Păcătosule! Nu blasfemia! tună Triboulet.

Se îndreptă, tresăltând din tot trupul, cu chipul pătruns de un fel de măreţie.

— Bine-ar fi dacă n-aţi plânge cu lacrimi amare oribila bănuială pe care o îndreptaţi asupra celei mai curate copile… Adio, domnule… M-am înşelat. Scuzaţi-mă…

Se îndreptă spre uşă.

Dar, dintr-un salt, Manfred se aşează între uşă şi Triboulet. Îl apucă de încheieturile mâinilor şi cu un glas scăzut, şuierător, zdrobit de emoţie, întrebă:

— Ce spuneţi? Ce spuneţi?

— Spun că aţi blasfemiat nevinovăţia crinului.

— Spuneţi că Gillette nu este nicidecum metresa regelui! Repetaţi! Vă implor… repetaţi! Spuneţi-mi-o încă o dată! Încredinţaţi-mă!… Juraţi-mi-o!

— Spun că Gillette este întruchiparea purităţii imaculate…

Cu un strigăt puternic, Manfred îl chemă pe Lanthenay. Acesta veni întrebând:

— Ce s-a întâmplat?

Şi aruncă o privire de ameninţare asupra lui Triboulet. Manfred se aruncă În braţele lui.

— Ce-am făcut, frate! Ce-am făcut! Am bănuit-o pe nedrept… Sunt un mizerabil… Şi niciodată n-am fost mai fericit ca în clipa asta…

— Frate, spune Lanthenay, şi eu sunt la fel de fericit ca tine…

Era sublim ce spunea căci, la doi paşi de el, cea pe care o adora hohotea de plâns fără să-şi poată alina disperarea…

Manfred se întoarse spre Triboulet şi îi cuprinse mâinile:

— Se află la Luvru?

— Nu mai este acolo! A fost răpită…

— Răpită! exclamă Manfred fremătând. Cine a făcut asta? Când?

— Când? Acum trei zile… Cine? Nu cunosc. Mai întâi l-am bănuit pe rege… dar am dobândit convingerea că de crima asta, cel puţin, nu se face vinovat…

— Răpită! Răpită! murmură Manfred plimbându-se agitat. Oh! O voi regăsi! Şi am bănuit-o! Mizerabilul de mine! Da,

da, o voi regăsi… chiar dacă ar fi să trec Parisul prin foc şi sabie.

Apoi, întorcându-se dintr-o dată spre Triboulet:

— Dar pentru ce aţi venit să-mi spuneţi asta… tocmai mie!

— Pentru că ea mi-a vorbit de dumneavoastră.

— V-a vorbit de mine! se bâlbâi Manfred.

— Da… vorbea plângând…

— Lămuriţi-mă! Vai! Lămuriţi-mă.

— Plângea pentru că o dispreţuiaţi… pentru că nu o mai iubeaţi!

— O, forţă a întunericului! Nu o iubeam! Şi spuneţi că a plâns? Dar atunci… Oh! Atunci…

— Ei bine, da, spuse Triboulet cu delicateţe.

După o clipă, Manfred se afla în braţele lui Triboulet, îngăimând cuvinte fără şir, numindu-l tată, lăsându-se pradă celor mai fermecătoare extravaganţe, pe care nu le săvârşeşti decât o dată în viaţă… În acest ceas unic în care, de la disperarea furioasă de a nu se şti iubit, se trece dintr-o dată la minunata certitudine de a fi…

Când aceste manifestări de sentimente fură calmate conversaţia căpătă o întorsătură concretă şi mai susţinută.

Lanthenay voise să se retragă ta preajma celor două nefericite femei.

— Frate, îi spuse Manfred reţinându-l, iartă-mi acest moment de bucurie egoistă… N-ar fi trebuit să mă bucur… dar m-am lăsat copleşit…

— Dacă nu te-ai fi bucurat de fericirea ce te-a ajuns, răspunse Lanthenay, n-ai fi fost cu destul suflet nici pentru nenorocirea pe care o sufăr.

— Care este această nenorocire? întrebă Triboulet cu simpatie.

— Iată, spuse Manfred: prietenul meu Lanthenay, fratele meu, ar trebui să spun, iubeşte pe fiica ilustrului Étienne Dolet.

— Editorul?

— Da. O căsătorie trebuia în curând să-i unească pe cei doi îndrăgostiţi atât de potriviţi unul pentru celălalt. Or, o cumplită nenorocire s-a abătut de curând asupra familiei Dolet… Acest om deosebit a fost arestat şi închis de curând la închisoarea Conciergerie ca urmare a denunţurilor calomnioase a unui călugăr spaniol…

— Ignace de Loyola: exclamă Triboulet.

— Chiar el. Cum de ştiţi?

— Într-o zi mă aflam în cabinetul regelui…

— Vă aflaţi în cabinetul regelui? îl întrerupse Lanthenay surprins.

— E de mirare, nu-i aşa? Nu sunt într-adevăr nici gentilomul nici sluga Majestăţii sale… Sunt mai mult şi mai puţin decât atâta.

— Explicaţi-vă, vă rog, spuse Manfred, mirat la rândul său de amărăciunea vocii lui Triboulet.

— Domnilor, reluă acesta surâzând cu tristeţe, dacă mă aflam în ziua aceea în cabinetul regal, era pentru că îndatoririle mele mă chemau să fiu acolo în fiece zi…

Avu o clipă de ezitare abia perceptibilă; apoi, cu simplitate, adăugă:

— Domnilor sunt bufonul regelui…

— Triboulet! exclamară tinerii.

Şi, fără voia lor, se observă în exclamaţia lor un fel de curiozitate şi antipatie…

— Da, spune Triboulet ridicând capul… Numele ăsta este sinonim cu josnicia şi răutatea… Numele meu vă sperie şi vă spuneţi în sinea voastră: Uite-l aşadar pe josnicul bufon care, pentru a-l face pe rege să rida, nu a ezitat să otrăvească o mulţime de existenţe cu ironiile sale… Vai, domnilor, nu ştiţi, râsul meu acerb ascundea dureri neştiute…

— Nu vă judecăm, spuse cu glas scăzut Lanthenay.

Triboulet scutură din cap şi se întoarse către Manfred.

— Liniştiţi-vă, spuse surâzând, v-am spus adineauri că mă numeam „tatăl lui Gillette” Nu este în asta decât un fel de a

vorbi. În realitate, chiar dacă mi-am concentrai eforturile asupra ei timp de mulţi ani de zile tot ce poate cuprinde mima mea afectiv şi devotat, Gillette nu este fiica mea…

— Domnule, spuse Manfred profund emoţionat de accentul impresionant al acestor cuvinte, oricine aţi fi, vă binecuvântez pentru bucuria imensă pe care mi-aţi adus-o, oricine aţi fi vă iubesc pentru că o iubiţi pe Gillette! Ce importanţă au numele şi ocupaţiile dumneavoastră: sunteţi un om de suflet şi asta ne e de ajuns prietenului meu şi mie…

— Există prin urmare pe pământ oameni pe care minciuna nu i-a pervertit deloc şi pe care răutatea nu i-a atins cu aripa ei imorală! exclamă Triboulet.

Şi îşi întinse mâinile pe care tinerii le strânseră cu o caldă simpatie.

— Unde rămăsesem? făcu Triboulet punându-şi mâna pe frunte.

Căci n-aveau timp de pierdut…

— Spuneaţi că vă aflaţi într-o zi în cabinetul regelui…

— A! Da… Se anunţase domnul de Loyola. Regele îmi făcu semn să mă retrag. Aveam pe atunci toate motivele ca să nu pierd nici un gest, nici un cuvânt din ce spunea François I. Căci asta se petrecea la două zile de la întâmplarea din căsuţa de pe strada Trahoir…

Manfred tresări.

— Deci, m-am retras într-o încăpere vecină; dar de acolo auzeam şi vedeam totul: călugărul spaniol cerea capul lui Dolet… şi regele a promis că îi va da sprijinul dacă se întâmplă să dovedească vinovăţia editorului… Loyola se angaja să stabilească această culpabilitate.

— Mizerabilul, bombăni Lanthenay.

— Domnilor, este un om aşa de teribil. Niciodată n-am văzut pe un chip omenesc – şi am văzut chipuri de speriat – o asemenea expresie de ură implacabilă…

— Dar ta sfârşit, exclamă Lanthenay, regele ştia că Dolet n-a abuzat niciodată de privilegiul care i-a fost concesionat.

Încât n-a tipărit niciodată cărţi interzise…

Triboulet apucă braţul tânărului.

— Nu vă mai încredeţi în rege, spuse cu voce tristă, cum n-aţi putea să vă încredeţi într-o scândură putredă, ca să treceţi peste un pod. Regele e laş… Îl cunosc… Brav în bătălie, curajos când trebuie să mânuiască o spadă şi să se năpustească în fruntea escadroanelor sale asupra unei cete de călăreţi, tremură de îndată ce se găseşte în prezenţa unei minţi superioare… La Madrid, în timpul captivităţii sale, a tremurat în faţa lui Charles. La Luvru, în faţa lui Loyola…

Împăratul reprezintă o forţă pe care François I o ignoră: diplomaţia. Loyola reprezintă o forţă de care François I se temea: Biserica! Regele Franţei ar fi lăsat mai degrabă să i se taie capul prinţului decât să-i displacă papei…

— Ce să facem? Ah! Dacă i se întâmplă o nenorocire lui Dolet, Loyola va plăti scump trista sa victorie!

— Domnilor, spuse atunci Triboulet, să ne străduim să vedem limpede situaţia şi pentru asta să rezumăm cele spuse…

Bufonul vorbea cu un fel de autoritate.

Se părea că deja ar face parte din familie.

Manfred şi Lanthenay, într-un singur glas, răspunseră:

— Vorbiţi…

— Ne găsim în prezenţa a două drame foarte distincte, reluă Triboulet. Pe de-o parte, domnul Étienne Dolet arestat, închis la Conciergerie; pe de altă parte, Gillette răpită de la Luvru…

— Adăugaţi şi asta, continuă Manfred. Curtea Miracolelor este ameninţată…

— Trebuie deci să ne îndepărtăm cât mai degrabă…

— Din contră, pretindem să ne legăm de acest loc mai mult ca niciodată. Cerşetorii de la Curtea Miracolelor n-au ezitat să invadeze Luvrul pentru a mă salva… Dacă i-aş abandona, aş fi un laş.

Lanthenay aprobă din cap.

— Fie! spuse Triboulet. Avem deci un efort triplu de îndeplinit: s-o regăsim pe Gillette, să-l eliberăm pe Dolet, să apărăm Curtea Miracolelor.

— Chiar aşa este.

— Se pot folosi două sisteme; continuă Triboulet: primul constă din muncile lui Hercule, adică toţi trei, cu toate resursele de care fiecare din noi poate să dispună, am porni în căutarea lui Gillette apoi am întreprinde eliberarea lui Dolet.

— Să vedem celălalt sistem…

— Va fi fără îndoială cel pe care îl vom adopta, într-adevăr, fiecare din treburile pe care vrem să le îndeplinim este în egală măsură de urgent. Asta ar consta deci să atacăm frontal pentru eliberarea lui Dolet şi căutarea lui Gillette… Atunci, vom fi obligaţi să ne împărţim munca.

Triboulet vorbea cu claritate, cu grijă, fără umbra unei emoţii aparente. Şi calmul acesta îi întărea pe cei doi tineri.

— Este într-adevăr metoda pe care trebuie s-o adoptăm, spuse Lanthenay; ceea ce vreau să încerc pentru a-l scoate pe Dolet de la Conciergerie nu suferă nici o amânare; pe de altă parte, e imposibil ca Manfred să se ocupe de cercetări într-o singură zi… Deci, să acţionăm fiecare de unul singur, trebuind totodată ca fiecare dintre noi, în caz de nevoie, să rămână la dispoziţia celorlalţi…

— Deci ne-am înţeles…

— Mă reîntorc la doamna Dolet pentru a încerca să aduc un pic de speranţă în inima sa…

Lanthenay trecu de îndată în camera vecină.

— Eu, spune Triboulet, eu mă stabilesc pe aici… Veţi găsi pentru mine o locuinţă oarecare…

— Chiar în această casă, spune Manfred… aici… aproape de camera pe care o ocup…

Triboulet a priceput.

Manfred a vrut să-l aibă tot timpul alături de el. Fără îndoială, ardea de nerăbdare să-i pună o mulţime de întrebări despre Gillette.

Atunci cuprinse mâna tânărului şi îi spuse:

— Asta nu e totul… Înainte de a porni în căutarea Gillettei, există un lucru important pe care trebuie să-l cunoaşteţi.

— Spuneţi! făcu nerăbdător Manfred.

— V-am spus că Gillette nu este fiica mea…

— Chiar aşa… I-aţi cunoaşte tatăl?

— Îl cunosc! Am întâlnit-o pe Gillette pe când era o biată fetiţă, părăsită… m-am ataşat de ea… am crescut-o… dar, vă repet, îi cunosc tatăl.

— Cine este?

— François I, rege al Franţei.

Manfred izbucni:

— Ce tot spuneţi acolo!

— Afirm că Gillette este fiica regelui Franţei…

— Dar cum de o ştiţi? întrebă Manfred fremătând.

— Chiar el mi-a spus-o! Ascultaţi…

Triboulet povesti atunci scena care se petrecuse între el şi François I. Manfred asculta cu o atenţie pe care o putem imagina cu uşurinţă.

— Dar regele ăsta este ultimul dintre mizerabili! exclamă el atunci când Triboulet a terminat de povestit. Ştie, declară el însuşi că Gillette este fiica sa, şi vrea să o bruscheze… o răpeşte… Oh! Am cântărit bine atitudinea sa în seara când i-am smuls-o pe Gillette! Era aceea a unui îndrăgostit înnebunit, nu aceea a unui tată care îşi regăseşte copilul…

— Poate că nu o ştia în clipa aceea!

— Oh! Există aici un mister…

— Pe care îl vom limpezi împreună.

— Şi ea! Ce spunea? Ce gândea? Că se ştia fiica unui rege, asta n-a schimbat nimic în inima ei?

— Nu o cunoaşteţi. Are oroare de rege…

— Totuşi este tatăl său…

— Da! Dar aici ne găsim înaintea unui alt mister care nu se poate explica printr-o răsturnare a raţiunii… François este tatăl lui Gillette. şi dragostea pe care el o încearcă pentru ea n-a fost transformată de această certitudine.

Manfred păli.

— Tot aşa, spuse calm, a urmărit-o pe Gillette la Luvru cum o urmărea la locuinţa din Trahoir…

— Era în stare să se apere, răspunse Triboulet cu orgoliu. Copila este curajoasă…

Manfred nu a dormit toată noaptea. Ceea ce i se întâmplă îl impresiona profund. Mii de gânduri contradictorii se ciocneau în mintea lui.

Iubit de Gillette se simţea în stare să răstoarne o lume. Da… dar Gillette dispăruse… Fusese răpită… De cine? Cu ce scop? Mult timp, aceste întrebări de nerezolvat, îl revoltau, şi zorii palizi ai acestei dimineţi de iarnă l-au surprins plimbându-se agitat prin cameră.

Capitolul XL Prinţesa Béatrix.

În dimineaţa aceea, cavalerul de Ragastens a fost primit în audienţă de regele François I. S-a dus la Luvru pe cal, îmbrăcat în strălucitoarea costumaţie a seniorilor florentini care impunea prin detalii de oştean.

Regele ştia de marea influenţă pe care cavalerul de Ragastens o avea asupra ambasadei italiene în acel moment la Paris.

Îi făcu aşadar o primire agreabilă şi manifestă faţă de el bunele intenţii ce îi asigurau simpatia celor care nu ştiau cât de prefăcute şi superficiale erau.

— Purtaţi un nume francez, domnule cavaler, îi spuse, permiteţi-mi să regret că nu vă socotesc printre gentilomii acestei curţi în care curajul este considerat ca o virtute supremă.

Cavalerul se înclină.

— Sire, spuse acesta surâzând, semăn un pic cu Cezar care prefera să fie întâiul din sat decât al doilea din Roma…

— Ceea ce înseamnă că? întrebă François I uimit de dezinvoltura şi manierele de distincţie semeaţă ale cavalerului.

— Că acolo, în acel principat al Almei pe care îl guvernez după inima mea mai degrabă decât după politica îngăduita,

sini primul în toate, chiar şi în curaj… În timp ce aici, n-aş urma decât după Majestatea Voastră, în rang şi virtute.

Exista în această frază un compliment pe placul lui François I. Dar şi un sentiment de inexprimabilă mândrie.

— Aşadar, gândi regele, dacă acest bărbat trăia la curtea mea, ar urma după mintea sa imediat după mine… chiar şi înaintea domnului mareşal de Montgomery, cea mai nobilă spadă a Franţei… chiar şi înaintea prinţului moştenitor, viitor rege al Franţei!

— Domnule, spuse, observ ca împărţiţi fiecăruia dreptatea ce i se cuvine. Dar aş putea şti cum v-aţi stabilit în Italia? Este urmarea campaniilor de război a regelui… să fie mâna lui Dumnezeu?

— Nu, sire… Atât doar, iată: într-o frumoasă dimineaţă mă aflam pe strada Saint-Antoine, fără un ban în buzunar, neavând altceva pe lume decât o sabie de temut, multe pofte, şi mai multe iluzii, o dorinţă enormă de a vedea şi de a-mi cuceri locul meu sub soare şi în sfârşit ceva mici păcate care m-au făcut să mă pun rău cu predecesorii marelui magistrat… Am aruncat deci o privire asupra lumii… Am văzut sau am crezut că îmi dau seama că nu voi ajunge la nimic bun în Franţa unde prea mulţi oameni, mai dotaţi decât mine abia aveau ce să mănânce… Am plecat deci şi m-am îndreptat spre Italia. Acolo se ducea bătălie; acolo mintea omenească era ta plină fierbere ca Vezuviul pe care l-am văzut într-o zi de aproape… Am procedat ca şi ceilalţi: m-am luptat şi am isprăvit prin luptă dreaptă, prin a învinge… Dar poate că vă plictisesc, Sire?

Regele Franţei îl asculta cu mirare pe acest bărbat, care în cuvinte simple, evoca fapte ce semănau cu o legendă a vremurilor eroice.

— Continuaţi, domnule; răspunse, mă interesaţi nespus de mult. Spuneaţi că aţi isprăvit prin a cuceri…

— Un culcuş pentru zilele bătrâneţii mele şi o afecţiune pentru inima mea…

— Adică?

— Adică un rang de prinţ, ceea ce a fost bine şi o soţie adorabilă, ceea ce a fost şi mai bine…

— Zău, domnule, exclamă regele, îmi plăceţi extrem de mult. Aţi dorit să mă întâlniţi… Aş putea face ceva pentru d-voastră? Mă tem că nu, căci un bărbat care ştie să se bizuie atât de bine pe el însuşi trebuie că nu lasă mai nimic în seama celorlalţi în ce priveşte grija fericirii sale.

Chipul cavalerului de Ragastens se adumbri.

— Sire, Majestatea Voastră poate face mult pentru mine… Şi de vreme ce observ atât de bine bunăvoinţa d-voastră faţă de persoana mea…

— Vorbiţi, domnule, vorbiţi fără teamă. Dacă ceea ce doriţi nu depinde decât de mine, veţi fi satisfăcut…

— Mulţumesc, sire! Reiau deci povestirea de unde am lăsat-o căreia Majestatea Voastră îi face deosebita onoare de a se interesa de ea… După o perioadă destul de frământată, fericirea mea era neumbrită şi atunci când mă adânceam înlăuntrul meu, speriat de această fericire, mă întrebam prin ce catastrofă aveam s-o isprăvesc… Nenorocirea nu a întârziat nicidecum să se producă… Aveam un fiu… Să vă spun, sire, câte speranţe şi iubire am adunat, ar părea imposibil… Pentru asta ar trebui să reuşesc a vă face să vă daţi seama de forţa iubirii care stă ascunsă în inima aceleia care a binevoit să consimtă să împărtăşească existenţa mea. Fiul acesta, sire, ne-a fost răpit.

— Fără îndoială oameni geloşi de această fericire despre care vorbiţi?

— Da, sire… Şi întâmplare oribilă, crima a fost săvârşită de o femeie.

— O femeie!… Vreo metresă abandonată?

— Nu, sire… Dar să nu vorbim de această nefericită, Sire, a murit. Din nefericire, o dată cu moartea ei a luat secretul cu ea… Revin la fiul meu, şire: am scotocit Italia pentru a-l găsi. Era unicul nostru copil. De la dispariţia sa, căminul nostru este trist, căci niciodată naşterea altui copil nu s-a

ivit ca să ne aducă o consolare… Era să renunţăm, prinţesa şi eu, la inutile căutări, când am aflat că băiatul furat fusese dus la Paris şi că probabil mai trăia încă… Deîndată, sire, ne-am aşternut la drum.

— Ei bine? întrebă regele.

— Ei bine, sire, iată cum intervenţia Majestăţii Voastre ne poate reda speranţa vieţii noastre. Aceşti nomazi care au străbătut Franţa se aşezară la Curtea Miracolelor.

— La Curtea Miracolelor! Aha!… Bassignac, vezi dacă dl. conte de Monclar nu se află cumva la Luvru…

— Sire, răspunse valetul de cameră, domnul mare magistrat a sosit chiar acum…

— Ei bine: spune-i să intre, căci îl aştept.

După o clipă Monclar îşi făcu intrarea în cabinetul regal în care François I dădea audienţe. Îl salută pe cavalerul străin şi cu calm se pierdu într-un ungher întunecos.

— Hm! gândi Ragastens, salutându-l pe marele magistrat, ce este cu figura asta de doliu? Iată un om care provine din iad… Sau care se duce acolo…!

— Domnule de Monclar, spuse regele, binevoiţi să ascultaţi cu atenţie ceea ce spune dl. cavaler de Ragastens… Ca să fiţi la curent aflaţi că domnul cavaler a avut un copil ce i-a fost răpit…

Monclar se frământa. Aşa palidă cum era, figura sa deveni cenuşie.

— Or, continuă regele, cavalerul a aflat că fiul său se găseşte la Paris şi probabil la Curtea Miracolelor. Aşa este cavalere?

— Chiar aşa, sire… Continui deci… am încercat în zadar să pătrund la Curtea Miracolelor, ca să mă dedic cercetărilor necesare. Sire, vă cer iertare pentru francheţea mea, dar e mai lesne să pătrunzi la rege în Luvru decât la aceşti cerşetori şi argotieri în Luvrul lor!

Se făcu auzit un bombănit.

— Toate acestea se vor schimba! spuse regele încruntând sprincenele.

— Ei bine, aşadar, continuă Ragastens, încercând în zadar să pătrund la Curtea Miracolelor m-am înfăţişat Majestăţii Voastre pentru a cere ajutorul să pătrund acolo.

François a fost destul de stânjenit să răspundă acestei cereri precise. Căci pentru a răspunde trebuia să-şi mărturisească neputinţa. Era nevoit să declare Curtea Miracolelor un regat în regat...

Se întoarse spre marele magistrat:

— Ce credeţi despre asta, domnule Monclar?

Contele ieşi din colţul de umbră de unde studiase pe îndelete chipul lui Ragastens.

— Există două mijloace, spuse, pentru domnul cavaler, ca să intre la Curtea Miracolelor să facă percheziţia pentru care se află la Paris... Domnul cavaler ar vrea să răspundă la câteva întrebări pe care i le voi adresa?

— Întrebaţi, domnule, spuse Ragastens cu răceală.

— Ce vârstă, ar avea exact, fiul ce v-a fost răpit... dacă totuşi mai trăieşte?

— Exact douăzeci şi doi de ani.

— Douăzeci şi doi de ani, murmură Monclar... al meu ar avea douăzeci şi şapte... La ce dată a avut loc răpirea?

— Exact pe 14 octombrie al anului 1503...

— Aveţi vreo posibilitate să vă recunoaşteţi copilul?... Un semn, o bijuterie, un nu ştiu ce...?

— Nimic! spuse Ragastens.

— Hm! Va fi anevoios.

— Hai să vedem totuşi cele două mijloace de a intra la Curtea Miracolelor, spuse regele care se interesa de această istorie mai mult decât ar lăsa să se înţeleagă.

— Ei bine, sire, iată primul mijloc: Majestatea Voastră nu cunoaşte Curtea Miracolelor care cuprinde trei părţi mari: imperiul Galileei, ducatul de Egipt şi regatul Argot. Dar împăratul Galileei şi ducele de Egipt nu sunt decât persoane inferioare în comparaţie cu regele Argotului care se bucură de o reală autoritate asupra cerşetorilor. Or, acest rege al Argotului, cer iertare Majestăţii Voastre că

necinstesc în felul acesta nobilele denumiri de rege şi regat…

— Întrucât astfel sunt numite…

— Vai, sire!… Deci acest rege al Argotului este în acest moment un îngâmfat mizerabil care se numeşte Tricot. Or, din Tricot ăsta, am făcut favoritul meu… Este al nostru.

— A! Bravo, Monclar!

Marele magistrat avu în privire un fulger de orgoliu care, preţ de o secundă, îi lumină înfăţişarea abătută.

— Cum aţi procedat? reluă regele.

— Am surexcitat în persoana lui o pasiune pe care o avea deja: invidia…

— Invidia!

— Invidia, această secătură abjectă?

— Invidia, gelozia într-atât încât era bolnav de asta, un bărbat sau mai degrabă doi, a căror ascendent şi prestigiu asupra argotierilor, nomazilor şi egiptenilor făceau breşe în propria sa autoritate… Am aflat treaba asta de la o ţigancă ce i se spune Gypsie… o fiinţă stranie a cărei viaţă ascunde un mister care mă intrigă… Gypsie a venit să-mi spună că Tricot, rege ai Thunei şi Argotului, ar face tot ce aş dori dacă ar fi descotorosit de doi bărbaţi de care se teme. L-am chemat la mine pe Tricot ăsta şi am făcut pactul nostru.

— Ptiu! Monclar! spuse regele râzând. Vă comparaţi cu Satana!

— Pentru binele şi în slujba Majestăţii Voastre, răspunse Monclar.

— Ştiu, ştiu… continuaţi.

— Tricot ăsta a fost pus deja la încercare. Datorită lui am putut să punem mâna pe Étienne Dolet chiar în momentul când era pe punctul de a părăsi Parisul. De acum înainte este un om de încredere. De altminteri, adăugă Monclar cu siguranţă este pârghia cea mai puternică pe care Creatorul a pus-o în serviciul conducătorilor de popoare…

Monclar se opri o clipă, ca furat de gânduri.

— Iată, aşadar, reluă el clătinând din cap, un excelent prilej pentru domnul de Ragastens să pătrundă la Curtea Miracolelor, ll voi pune în legătură cu Tricot. Sub oblăduirea regelui Argotului, domnul cavaler va cutreiera în amănunt regatul şi anexele sale.

Ragastens se strâmbă dezgustat.

Cât de mare ar fi dorinţa sa să intre la Curtea Miracolelor, îi repugna să intre în legătură cu o puşlama atât de hidoasă ca Tricot.

— Să auzim şi celălalt mijloc, spuse.

— Celălalt mijloc, replică Monclar, vizează anumite proiecte pe care Majestatea Sa le-a formulat relativ faţă de Curtea Miracolelor…

— Hai Monclar, spuse regele, Dl. de Ragastens face parte din prietenii noştri.

— Dacă aşa stau lucrurile, iată: vom invada Curtea Miracolelor cu arme şi vom distruge acest cuib de ticăloşi. Dacă dl. cavaler vrea să ia parte la expediţie vor fi lovituri frumoase de dat şi de primit.

— Posibilitatea aceasta mă seduce îndeajuns, replică Ragastens. Dar să te baţi cu nişte amărâţi… mărturisesc că până acum am avut duşmani mai serioşi… Se vede că nu-i cunoaşteţi pe aceşti „amărâţi”… Sunt înarmaţi cu archebuze bune şi au şefi de temut. Ca să vă faceţi o idee, am prins pe unul din ei… Cel mai de neîmblânzit dintre toţi, îl închisesem într-o închisoare de unde mi se părea imposibil că ar putea evada… Închisoarea avea o uşă de fier… doisprezece oameni păzeau această uşă de fier… Ei bine, a evadat!

— Drace! Este un supraom.

— Spuneţi-i numele închisorii, Monclar, asta ar desăvârşi formarea unei păreri…

— Închisoarea asta, domnule, a fost osuarul din Montfaucon…

Ragastens tresări puternic.

— Osuarul din Montfaucon, exclamă el.

— Da, spuse regele: nu-i aşa că ideea a fost ingenioasă…?

— Foarte ingenioasă, sire, spuse Ragastens care îşi reveni în fire.

Şi gândi în sinea lui:

— Ei bine, am făcut-o latã! Iată că mă distrez eliberându-l pe şeful ticăloşilor!… Totuşi tânărul acela…

— Ei bine, ce decideţi, domnule de Ragastens? întrebă regele.

— Sire, dacă îmi permiteţi mă voi pune de acord cu domnul mare magistrat.

— Vă îngădui, cavalere… Domnule de Monclar veţi sta la dispoziţia domnului de Ragastens. Cavalere, sunt fericit de a fi putut să vă fiu util… Vreau să faceţi parte din prietenii mei…

— Sire, spuse Ragastens înclinându-se, vă sunt devotat întru totul, şi niciodată nu voi uita primirea pe care Majestatea Voastră a binevoit să mi-o facă.

— Bun! Sunt omul care vă va aminti aceste cuvinte…

— Când va dori Majestatea Voastră…

— Ei bine… spuse François I cu ezitare… este posibil ca într-o zi să mă întorc în Italia… Cu bine, cavalere… Nu plecaţi din Paris fără să fi venit să-mi spuneţi dacă aţi reuşit.

— Majestatea Voastră mă copleşeşte cu amabilităţi, spuse Ragastens.

Şi se retrase gândind în sinea lui:

— În Italia?… Ba bine că nu!… Lecţia de la Padova trebuia totuşi să-i fie de ajuns…

Monclar îl însoţise până în curtea Luvrului.

În clipa în care Ragastens era gata să pună piciorul în scară marele magistrat îi spuse:

— Domnule cavaler, în orice moment palatul meu vă va fi deschis.

— Mulţumesc, domnule mare magistrat, zise Ragastens care se urcă în şa…

— Voi avea onoarea de a vă vizita în după-amiaza aceasta, dacă nu vedeţi în asta vreun inconvenient.

— Regele mi-a poruncit să vă stau la dispoziţie. Folosiţi-vă de mine fără teama că abuzaţi.

— Mulţumesc!

Şi Ragastens strânse hăţurile calului său.

— Fiindcă veni vorba, spuse deodată Ragastens, spuneţi-mi numele şefului cerşetorilor…

— Care dintre ei…?

— Cel care a putut atât de miraculos să evadeze din osuarul din Montfaucon… Omul acesta mă interesează…

— Se numeşte Manfred, spuse cu simplitate Monclar.

Ragastens deveni foarte palid şi tresări puternic. Din fericire, Monclar, preocupat, nu observă această emoţie stranie.

Şi întrebă la rândul său:

— Printre întrebările pe care vi le-am pus, am uitat una care îşi are importanţa ei: aş vrea să ştiu prenumele copilului pe care îl căutaţi…

Ragastens avu timp să-şi revină în fire. Răspunse cu tonul lui firesc:

— Se numeşte Ludovic. I-am dat acest nume în onoarea regelui Ludovic al doisprezecelea…15

Cavalerul de Ragastens se grăbi să ajungă la palatul pe care îl închiriase pe durata şederii pe care socotea s-o facă la Paris.

Încerca acel bizar sentiment de teamă după şoc, care este unul dintre cele mai de seamă fenomene de acţiune reflex.

Îşi repeta tremurând:

— De o sută de ori în această discuţie, am fost pe punctul de a spune că băiatul meu se numeşte Manfred…

Şi deodată se întrebă:

— Vai! Să cred că fiul meu n-ar putea fi altul decât Manfred?… Care ar fi dovada?… Poate că există două sau trei sute de oameni cu numele de Manfred în Paris…

Ajunse la palatul său şi se grăbi spre apartamentul prinţesei Béatrix, soţia sa.

Dar servitorii îi spuseră că doamna prinţesă ieşise de o bucată bună de vreme în compania omului de încredere al seniorului.

În timpul dimineţii, într-adevăr, îndată ce cavalerul de Ragastens părăsi palatul, prinţesa Béatrix îl chemase pe Spadacape şi îi dăduse anumite ordine pe care fidelul servitor le execută curtenitor.

Zece minute mai târziu, prinţesa părăsea palatul şi Spadacape era înarmat până în dinţi.

În afară de un pumnal lung pe care îl purta la centură şi pe care nu-l părăsea niciodată – chestiune de obicei! – plasase sub capră două pistolete gata încărcate, cu provizii pentru reîncărcare. În sfârşit chiar în interiorul scaunului ţinea o sabie lungă care ar fi produs invidia multor cerşetori.

Demnul Spadacape n-a putut să se dezbăreze niciodată de vechile obiceiuri. Nu ieşea niciodată decât înarmat ca de război, ca pe timpul când, pe străzile Romei îşi urma pas cu pas stăpânul!

Oricum ar fi Spadacape avea poate motive deosebite să se înarmeze în ziua aceea şi mai bine încă decât de obicei.

Abia luase loc în apropierea vizitiului că şi dădu ordin să se îndrepte către strada Francs-Archers.

Nu întârziară să ajungă acolo şi trăsura se opri ia intrare în stradă, sau mai curând a străduţei infecte şi negre, mărginită de maghernițe leproase.

Prinţesa Béatrix se dădu jos fără să ezite.

Din cauza zgomotului trăsurii ce se oprise într-un asemenea loc, capete curioase se arătau printre uşi întredeschise; chipuri ameninţătoare se zăriră şi în unghere întunecoase, Spadacape văzu lucind priviri pofticioase oprindu-se pe bijuteriile cu care era gătită prinţesa după moda vremii, modă a tuturor timpurilor pentru femei!

Femei înveşmântate în zdrenţe murdare se arătară. Lor li se adresă prinţesa Béatrix:

— Aţi auzit cumva strigăte? Aţi auzit un glas cerând ajutor?

Răspunsurile au fost unanime.

Nu auziseră nimic. Sau, cel puţin, dacă strigase cineva după ajutor, strigătele acestea erau un lucru atât de frecvent încât nimeni nu le mai dădea atenţie.

În zadar Béatrix preciza, repeta amănuntele pe care i le dăduse cavalerul de Ragastens.

Era limpede că această mulţime, mereu la pândă, n-ar destăinui nimic şi ar păstra o tăcere prudentă.

În timp ce întreba, prinţesa şi Spadacape înaintau. Şi pe măsură ce înaintau, figurile ameninţătoare deveneau mai numeroase.

— Doamnă, murmură el, cred că e timpul să ne întoarcem.

Lui Spadacape îi era teamă. Singur, ar fi încercat fără îndoială să treacă de aceste grupuri care îl priveau insistent cu o uitătură de curiozitate răuvoitoare.

Prinţesa nu se împotrivi şi se întoarse, întrebând în stânga şi-n dreapta, – mereu fără rezultat.

Deodată, pe când trecea în faţa unei case mai jalnice şi mai dărăpănate încă decât celelalte, răsună un strigăt sfâşietor.

Nu era un plânset. Nu era o chemare… Era o ţâşnire de groază.

— Cine locuieşte în casa asta? întrebă prinţesa pe o bătrâna care trecea.

Bătrâna se opri, tresări şi o fixă îndelung pe Béatrix.

— Ştiţi cine locuieşte aici?

— Nu ştiu, răspunse ţiganca, una dintre acele vrăjitoare care mişună la Curtea Miracolelor.

Şi apucă mâna lui Béatrix.

— Veniţi din Italia, spuse aceasta cu un surâs straniu.

— Într-adevăr, răspunse mirată prinţesa.

— Ei bine, doamnă, nu veţi găsi ceea ce căutaţi sau cel puţin va fi prea târziu când veţi fi găsit.

Încremenită, prinţesa era gata s-o someze pe ţigancă să-i explice înţelesul vorbelor sale, dar bătrâna vrăjitoare se îndepărtă cu iuţeală în direcţia Curţii Miracolelor şi, chiar în acel moment, un ultim strigăt, mai sfâşietor decât primul, răsună în casă…

— Să intrăm aici! spuse cu hotărâre Béatrix.

— Cred că este zadarnic, doamnă, spuse Spadacape, tocmai l-am întrebat pe unul din aceşti copii; mi-a spus că este o nebună care strigă aşa… se pare că este meteahna ei…

— N-are importanţă! Să intrăm!

Şi, cu o hotărâre care scotea în evidenţă femeia obişnuită să înfrunte pericolul, Béatrix se afundă în aleea întunecoasă şi începu să urce o scară de lemn, cu trepte dizlocate, agăţându-se de o funie care se afla de-a lungul zidăriei.

Un al treilea strigăt se făcu auzit în momentul în care prinţesa şi Spadacape atingeau ultima treaptă a scării.

Se treziră în faţa unei uşi închise. În spatele acestei uşi, auziră tropăit şi zgomote de mobile mutate din ioc.

— Masca! Masca! vociferă un glas strident.

— Îndurare, doamnă, răspunse o voce mai tânără.

Profund impresionată, prinţesa se întoarse spre Spadacape.

— Se săvârşeşte o crimă aici înăuntru, spuse ea.

Fără să răspundă Spadacape, încerca să deschidă uşa. Uşa rezistă.

Atunci, bătu de trei ori cu putere în uşa.

— Ajutor! Ajutor strigă din interior o voce disperată. Oh! Sunt salvată… E Manfred care…

Apoi nu se mai auzi nimic.

Béatrix scosese un strigăt de bucurie şi de groază în acelaşi timp.

— Aici e! Aici e! spuse ea tulburată.

Spadacape introduse lama pumnalului său în fanta broaştei şi îşi sprijini umărul de uşă, împingând cu toată puterea…

Se auzi o trosnitură.

— Repede! Repede! repetă prinţesa… Oh! Nu se mai aude nimic!

În acea clipă uşa cedă, broasca sări şi Spadacape ţâşni în interior, urmat de prinţesa Béatrix…

Aproape de fereastră, o tânără fecioară, stând în picioare, stătea ascunsă în spatele unei mese pe care o trăsese spre ea…

Dinaintea mesei şi încercând să se cocoaţe pentru a pune mâna pe tânără fată, o femeie cu priviri rătăcite, cu sânii dezgoliţi, cu părul vâlvoi, agita un obiect fără formă şi repeta cu îndărătnicia nebuniei:

— Masca! Masca…!

Spadacape se aruncă asupra femeii, în timp ce tânără, probabil epuizată de o luptă pe care o susţinuse, cădea în genunchi şi întindea mâinile către prinţesa Béatrix, Prinţesa alergă spre nefericită, susţinând-o cu braţele amândouă, şi foarte emoţionată îi murmură:

— Nu te mai teme de nimic, copila mea, sunt o prietenă…

— O prietenă! se bâlbâi Gillette cu un surâs de recunoştinţă. Da! O prietenă! Observ după chipul dumneavoastră plăcut…

Şi leşină pe jumătate, în timp ce Béatrix căuta s-o reconforteze.

În acest timp Spadacape o prinsese pe Margentine. Nebuna scoase un strigăt sălbatic, apoi izbucni în râs.

— Aţi venit să m-ajutaţi să-i pun masca? spuse.

Agita o bucată de fetru umed ce răspândea un parfum puternic.

Spadacape era italian.

La Roma frecventase multă vreme lumea misterioasă a celor ce fabricau otrăvuri, a vrăjitoarelor, a nomazilor… Cunoştea poate parfumul specific pe ca e îl răspândea bucata de fetru, căci se albi la faţă şi murmură o înjurătură italiană. Prinse încheietura mâinii nebunei şi o răsuci.

Nebuna începu să răcnească, să urle de furie apoi, învinsă de durere, scăpă fetrul pe care Spadacape, cu o lovitură de picior, îl împinse într-un colţ al camerei.

— Stai liniştită, spuse atunci, sau îţi leg mâinile…

— Vreau să-i pun masca! strigă nebuna.

— De ce?

— Pentru ca ea să nu mai fie frumoasă! Pentru ca mama ei să n-o mai vadă aşa cum este! Pentru ca nimeni să n-o mai poată recunoaşte!… Vreau să-i pun masca…!

— Ei bine, ai să i-o pui mâine! Te voi ajuta…!

— Chiar aşa?

— Ţi-o jur!

Nebuna izbucni în râs. Apoi, deodată, ca şi cum ideile sale ar fi fost violent răvăşite şi că tot ceea ce se petrecuse adineauri ar fi dispărut din memoria sa, se lăsă să alunece într-un ungher, se ghemui şi, cu blândeţe, cu o voce straniu de tandră, începu să cânte un cântec de leagăn,

— Biata femeie, spuse prinţesa care nu o pierdea din ochi.

În acel moment Gillette îşi reveni în fire.

— Copila mea, spuse prinţesa, sunteţi destul de în putere ca să mă urmaţi?

— Oh! Da, doamnă… Luaţi-mă cu dumneavoastră… ah! Mi-e frică!

— Să nu vă mai fie frică acum…!

Îi cuprinse tinerei fete talia şi o conduse spre uşă…

Margentine îi văzu.

Se ridică urlând teribil:

— Aşadar, o luaţi!… Nu vreau!… Cine sunteţi? De ce aţi venit aici?

Béatrix se întoarse către nebună pe care o stăpânea Spadacape.

— Liniştiţi-vă, doamnă… Nu vă fac nici un rău.

Şi vocea ei era atât de dulce şi conţinea o asemenea revărsare de bunătate încât nebuna, rămasă mută, alunecă în genunchi.

— Dacă mi-o răpiţi, ce se va întâmplă cu mine?

— Biata femeie! murmură Béatrix.

— Oh! Doamnă, spuse atunci Gillette, nu mă părăsiţi!

— Nu, nu, copila mea nu vă voi părăsi… Dar, reluă ea adresându-se Margentinei, păreţi că regretaţi plecarea acestei tinere, şi totuşi vreţi să-i faceţi rău…

— De ce îmi vorbiţi atât de gingaş? bombăni nebuna. Cine sunteţi…?

Béatrix răspunse:

— Sunt o mamă îndurerată… Înţelegeţi?

— O mamă îndurerată?… Pentru ce?

— Pentru că îmi caut copilul pe care l-am pierdut…

Nebuna o privi cu un aer ciudat Ochii săi s-au umplut de lacrimi:

— Aha! exclama ea, vă căutaţi copilul Ei bine, atunci, trebuie să aveţi milă de mine, doamnă, căci şi eu îmi caut copilul Şi ştiţi? Mi s-a promis că mi-se va reda fiica dacă aş primi să-i fac rău acesteia… Am o fiică, doamnă! Unde se află? Iată ceea ce nu ştiu eu. Cine ştie dacă ea nu e moartă…!

Margentine îşi ascunse obrazul în palme şi repetă înnăbuşit, cu plânsete sacadate:

— Moartă! Moartă!

— Biata nenorocită! gândi Béatrix.

Ezită o clipă.

Apoi, cum nebuna părea să se fi liniştit, Béatrix o conduse cu grijă pe Gillette, după ce făcuse un semn lui Spadacape.

Acesta depuse pe masa şchioapă a jalnicei locuinţe o pungă plină cu aur, apoi după ce a aşteptat câteva minute pentru a o supraveghea pe nebună, coborî la rândul său scara şi o întâlni pe prinţesă în momentul în care o ajuta pe Gillette să urce în trăsură…

Spadacape îşi reluă postul lângă vizitiu şi trăsura se îndepărtă cu toată viteza spre palat.

În momentul în care trăsura lui Béatrix părăsea strada Francs-Archers, un bărbat şi o femeie, ascunşi într-unui din numeroasele cotloane ale stradelei ale cărei case prost

aliniate formau o mulţime de coturi care mai în afară, care mai retrase, priviră insistent pe prinţesă şi pe tânără fecioară. Or, femeia, era aceeaşi care îi făcuse lui Béatrix o atât de stranie prezicere. Şi bărbatul era Tite Napolitanul.

— Şi sunteţi sigură de ce spuneţi, întrebă napolitanul în timp ce trăsura dispăruse.

Gypsie ridica din umeri.

— Du-te fiule, spuse, du-te… Dacă eşti un băiat isteţ, aşa cum cred eu, vei profita de ştirea pe care ţi-o dau.

Ea aruncă o privire pătrunzătoare asupra lui Tite şi adăugă domol:

— Cred că anumiţi oameni de vază ar plăti scump ceea ce ţi-am spus adineauri…

— Care oameni de vază? întrebă Napolitanul cu aerul său cel mai naiv.

— Poţi să ştii!… Marele magistrat, să zicem…

— De ce îmi vorbiţi de el, mamă Gypsie… Nu-l cunosc! exclamă cu iuţeală Tite.

— Nu spun că îl cunoşti pe marele magistrat…

— Sunt un calic prea amărât ca să îndrăznesc să intru în vorbă cu un asemenea om.

— Fără doar şi poate. Nu l-am numit pe marele magistrat decât ca un exemplu… Dar sunt sigură că el face parte dintre aceşti oameni de vază care ar da mult celui care ar veni să-i spună că mama lui Manfred se află la Paris şi îşi caută fiul!… Şi sunteţi sigură că nu vă înşelaţi?

— Am văzut-o pe contesa de Alma, mama prinţesei. L-am cunoscut pe contele de Alma. Am trăit opt zile în preajma prinţesei şi a soţului ei, cavalerul de Ragastens, pe vremea când fiul lor a fost răpit.

— Trebuie că ştiţi multe despre această răpire mamă Gypsie?

— Nimic mai mult decât ce ţi-am spus aşa cum nu ştii nici tu mai mult de domnul Monclar mare magistrat de Paris…

— E de ajuns, mamă Gypsie! Voi vedea… Am să reflectez… lucrul este grav…

Gypsie se îndepărtă încet.

În momentul în care ea era gata să dispară în locul în care strada dădea spre Curtea Miracolelor, ea se întoarse şi îl văzu pe Tite Napolitanul care alerga cât îl ţinea picioarele către celălalt capăt al străzii.

Surâse şi murmură:

— Peste o oră, marele magistrat va fi la curent…

În trăsură, Gillette cuprinsese mâinile prinţesei Béatrix:

— Doamnă, exclamă ea, cum aş putea să vă mulţumesc! Mi-aţi salvat viaţa…

— Liniştiţi-vă, copilul meu… odihniţi-vă… vom discuta în curând. Totuşi lăsaţi-mă să vă pun o întrebare… una singură…

— Spuneţi, doamnă…

— Dumneavoastră aţi chemat în ajutor şi aţi pronunţat un nume?

— Numele ăsta… se bâlbâi Gillette roşind.

— Era Manfred!

Şi prinţesa privea cu ardoare la tânăra fecioară.

— Da, doamnă, răspunse cu simplitate aceasta.

— E bine, spuse Béatrix tresăltând de bucurie… Nu mai spuneţi nimic… Numaidecât vom vedea…

Capitolul XLI Vizita lui Ragastens la marele magistrat.

Sosind la palat, prinţesa Béatrix îl găsi pe Ragastens care, revenit de la Luvru, aştepta întoarcerea sa cu nerăbdare şi nu fără nelinişte.

Prinţesa, radioasă, îl înştiinţă pe soţul său despre cercetările pe care le întreprinsese şi i-o prezentă pe tânăra fată.

Ragastens nu-i făcu nici un reproş soţiei sale şi nu o făcu să înţeleagă că săvârşise o mare imprudenţă: faţă de Béatrix, asemenea reproşuri erau zadarnice. Se mulţumi s-o strângă în braţe cu gingăşie spunându-i:

— Eşti mai vitează, mai întreprinzătoare decât mine…

Atunci se întoarse către fată şi îi oferi mâna pentru a trece ta sufrageria strălucitoare a palatului. Căci sosise ora cinei.

La masă, Ragastens şi Béatrix se păziră să adreseze lui Gillette întrebări pe care totuşi ardeau de nerăbdare să i le pună. Pentru aceste două fiinţe delicate, Gillette nu reprezenta în această clipă decât invitata lor faţă de care aveau datoria să o distreze şi să-i acorde atenţia cuvenită.

Dar Gillette a înţeles ce se petrecea în sufletul lor şi se adresă prinţesei:

— Doamnă, îi spuse ea, sunt destul de întremată ca să vorbim de ceea ce vă interesează, cred… dacă, cel puţin pot să vă furnizez informaţiile de care aveţi nevoie.

— Dragă copilă! Domnul cavaler şi cu mine suntem într-adevăr foarte interesaţi să ştim anumite lucruri sau, cel puţin, un lucru despre care ne veţi răspunde ceea ce ştiţi… Dar înainte de a aborda această întrebare, vreţi să ne spuneţi cum se face că vă aflaţi în mâinile acestei nebune periculoase? Aşadar nu aveţi părinţi…?

— Îl am doar pe tata…

— Şi tatăl dumneavoastră?… întrebă Béatrix.

— Tatăl meu, doamnă, se numeşte domnul Fleurial; este bufonul regelui François I. La curte, a fost poreclit Triboulet…

Spuse aceste cuvinte cu simplitate fără a se simţi stânjenită.

Ragastens şi Béatrix se priviră cu uimire.

Dar Gillette deja povestea în câteva cuvinte cum a fost protejată de Triboulet să evadeze de la Luvru şi cum o doamnă pe care nu o cunoştea reuşise s-o răpească.

— Aţi fugit de la Luvru! exclamă Ragastens. Aşadar eraţi prizonieră acolo…!

Gillette ezită înainte să răspundă…

— Copila mea, spuse cu glas vioi Béatrix, există aici fără îndoială vreun secret pe care vă este greu să-l destăinuiţi… Nu vorbiţi decât ce vă convine şi ceea ce nu vă stânjeneşte…

— Mărturisesc într-adevăr, spuse Gillette pălind, că m-ar stingheri să vă explic de ce eram prizonieră la Luvru… Mă

gândesc cu mare groază la nenorocirea ce ar fi putut să se abată asupra mea…!

— Biată copilă!… Dar dacă este aşa, tatăl dumneavoastră nu ştie unde sunteţi şi ce s-a întâmplat cu dumneavoastră!

— Vai! Doamnă, este în această clipă cea mai crudă dezamăgire a mea. Tatăl meu are pentru mine o afecţiune deosebită faţă de mine încât mă tem că nu ştiu ce rău i s-a întâmplat. Ce o fi gândit el când nu m-a mai regăsit?

— Mă însărcinez să-l previn, spuse cu promptitudine Ragastens.

— Oh! Domnule! Tatăl meu vă va binecuvânta…

— Chiar azi, voi merge la Luvru liniştiţi-vă.

— Da! Dar şi el este prizonier acolo, domnule… Şi adăugă: dacă reuşiţi să-l întâlniţi, vă va spune de ce suntem păziţi amândoi cu străşnicie în acest palat…

— Nu vă mai gândiţi la asta, copilul meu Domnul cavaler de Ragastens îl va întâlni pe tatăl dumneavoastră şi, dacă nu mă înşel, va găsi mijlocul să vă reunească…

— Dacă ar fi posibil! făcu Gillette strângând mâinile cu putere…

— Voi face tot ceea ce stă în puterile unui om! afirmă Ragastens. Şi doamna prinţesă vă este martoră că am obiceiul să mă ţin de cuvânt.

Gillette se simţea fermecată.

Prea emoţionată ca să răspundă, îndreptă o privire de adâncă recunoştinţă spre Béatrix care o îmbrăţişa cu tandreţe.

— A sosit momentul, spuse atunci prinţesa, care se abţinuse până acum printr-un efort într-adevăr eroic, să vă punem o întrebare ce ne interesează, pe soţul meu şi pe mine, în cel mai înalt grad…

Se opri palpitând.

Ragastens, mai calm în aparenţă, nu era mai puţin emoţionat.

— Vorbiţi, doamnă, exclamă Gillette: aş fi atât de bucuroasă să vă fiu de folos!

— Ei bine, iată, spuse Béatrix, când eraţi în mâna nefericitei nebune, vi s-a întâmplat să pomeniţi pe cineva pentru a vă veni în ajutor…

— Manfred! replică Gillette fără să vrea.

— Da? Aţi pronunţat numele acesta, spuse prinţesa cu o agitaţie crescândă… Ei bine, copilul meu, am venit la Paris să căutăm pe cineva care poartă numele acesta. Manfred pe care îl chemaţi în ajutor… pe care îl cunoaşteţi…

— Doamnă, se bâlbâi Gillette, abia dacă îl cunosc…

— Şi îl pomeniţi astfel! replică Ragastens uimit.

Dar din pasiunea vie care colorase dintr-o dată obrajii lui Gillette, Béatrix întrevăzuse adevărul.

Ea îi făcu un semn lui Ragastens care se îndepărtă. Atunci o trase lângă ea pe tânăra fată şi murmură:

— Vorbiţi-mi ca şi cum aş fi mama dumneavoastră, copilă… Îl iubiţi?

— Da! spuse Gillette dintr-o suflare…

— Spuneţi că abia îl cunoaşteţi?

— Trecea uneori prin faţa ferestrelor locuinţei în care stăteam cu tatăl meu…

— Dar i-aţi vorbit? Iertaţi-mă, copilă… Interogatoriul ăsta fără îndoială că vă oboseşte…

— Nu, doamnă, răspunse cu naivitate Gillette, de vreme ce vorbim despre el…

Béatrix surâse şi rămase pe gânduri. Cuvântul acesta al fetei o ducea cu gândul la o vreme îndepărtată, în care şi ea a vorbi tot astfel cu bunătate despre cel pe care ea îl iubea.

Gillette continuă:

— Nu am vorbit cu Manfred decât o singură dată în viaţa mea… În seara în care m-a salvat.

— Te-a salvat…?

— De la un pericol îngrozitor, doamnă… tatăl meu vă va spune despre ce este vorba.

— Şi spuneţi-mi copilă… ce vârstă poate să aibă?

— Între douăzeci şi douăzeci şi cinci de ani, doamnă…

— Încă o întrebare… cea mai importantă dintre toate… Tânărul acesta… are o mamă şi un tată? În cele câteva cuvinte pe care le-aţi schimbat cu el a spus el ceva care să vă facă să presupuneţi că nu-şi cunoştea părinţii?

— Nimic, doamnă… Nu ştiu care sunt părinţii lui Manfred… nu ştiu nimic despre el… doar că era viteaz până la cutezanţă…

Béatrix îl chemă pe cavalerul de Ragastens şi îi comunică rezultatele discuţiei pe care o avusese cu tânără fecioară. Ragastens, la rândul său, o puse la curent pe prinţesă de audienţa pe care o avusese dimineaţă la rege şi anunţă că avea să se ducă în vizită acasă la magistrat.

Se hotărî ca Gillette să rămână în palat până la un nou ordin. Şi prinţesa o conduse de îndată pe tânără fecioară pentru a o instala în camera care îi era destinată şi de asemenea pentru a discuta despre subiectul la care ţinea atât de mult.

Către orele două ale după amiezei, Ragastens se urcă pe cal, urmat de Spadacape ce îndeplinea serviciul de scutier şi luă drumul Bastiliei, în apropierea căreia era situat palatul marelui magistrat.

Abia coborât din şa în curtea palatului, Ragastens a fost anunţat de către lachei, cu mare pompă, îl conduseră în vastul şi sumbrul cabinet al contelui de Monclar.

Cavalerul simţi un fior rece în spate când pătrunse în aceste apartamente de gheaţă de unde orice urmă de viaţă părea să fie îndepărtată, şi în care valeţi îmbrăcaţi în negru alunecau ca nişte umbre tăcute.

— Este antecamera Bastiliei! murmură el.

Marele magistrat venise în întâmpinarea sa, ceea ce nu făcea pentru nimeni altcineva.

Îşi dădea seama de impresia sinistră pe care o încerca Ragastens.

Domnule cavaler, scuzaţi tristeţea care domneşte în această casă… Pereţii care ne înconjoară dobândesc ceva din tristeţea noastră.

— Ceea ce înseamnă, domnule conte, că aveţi vreun motiv de o deosebită tristeţe?

— Da, domnule… Dar aşezaţi-vă, vă rog, şi să vorbim de păsul care vă aduce la Paris. Marele magistrat nu are dreptul să fie un om… Pentru a doua oară, pe Ragastens îl trecură fiorii.

Monclar pronunţase aceste cuvinte pe un ton atât de glacial şi atât de convingător încât era evident că exprimase un adevăr sinistru: nu era un om, era o maşină de executat ordine…

„Îi deplâng pe nefericiţii care au fost nevoiţi să treacă prin mâinile acestui spectru!” gândea Ragastens în timp ce lua loc.

— Domnule cavaler, reluă Monclar, Majestatea Sa mi-a poruncit să vă stau la dispoziţie. Aştept deci să-mi faceţi cunoscute hotărârile pe care dumneavoastră a trebuit să le luaţi…

— Hotărârea mea este luată, răspunse Ragastens. Îmi repugnă să intru în contact cu regele Argotului…

— Tricot!

— Da, Tricot, netrebnicul mârşav care îi trădează pe ai săi…

— Pentru serviciul regelui! îl întrerupse Monclar cu răceală.

— E posibil, domnule conte. Dar, ştiţi, sosesc de departe. Sunt mai mult de douăzeci de ani de când trăiesc departe de Franţa. Poate că gândirea mea nu mai este dintre cele mai ortodoxe. Dar e sigur că nu gândesc aproape la fel ca dumneavoastră în cazul acesta. Tricot, stăpân al calicilor nu m-ar interesa poate prea mult; mi-ar părea fără îndoială indiferent. Dar Tricot stăpân al calicilor şi trădătorul lor, îmi apare ca o canalie cinstită…

Monclar făcu un gest ce semnifica:

— În fond, puţin îmi pasă… Să trecem peste asta!

— Deci, reluă Ragastens, Tricot îmi repugnă. Dar atât de mult pe cât mă indignează, mi-ar conveni mai mult să

recurg la el, de vreme ce nu există alt mijloc, decât să trag spada împotriva unor oameni care nu mi-au făcut nici un rău...

— În consecinţă, spune domnul Monclar, n-aţi fi dintre cei care ar lua cu forţa cuibul acesta de tâlhari.

— Hei! Domnule, tâlharii îşi văd de treburile lor iar eu de ale mele!

— Să nu mai vorbim despre asta! Majestatea Sa va fi dezolată să nu vă socotească printre apărătorii dreptăţii şi ai justiţiei.

— Am fost încredinţat, spuse Ragastens cu semeţie, că Majestatea Sa n-ar accepta nimic în afară de spiritul de etichetă, mai presus de dreptate! Şi dacă este aşa, regele Franţei va înţelege şi va încuviinţa reţinerea mea.

Monclar îi muşcă buzele.

— Să revenim aşadar la Tricot, spuse cu glas stins. Când doriţi să vă pun în legătură cu el?

— Cât mai degrabă... Chiar astăzi dacă se poate...

Marele magistrat lovi un clopoţei. Apăru un uşier în negru ca toţi ceilalţi servitori din palat.

— Aduceţi-l pe omul care aşteaptă.

Uşierul se făcu nevăzut şi câteva clipe mai târziu redeschise uşa şi-l introduse pe Tricot.

— Acesta este omul nostru? întrebă Ragastens.

Monclar aprobă din cap.

Tricot înaintă, adus de spate; privirea lui şireată se fixa asupra lui Ragastens.

— Tricot, spuse Monclar, iată un senior străin care, în trecere prin Paris, doreşte să viziteze curiozităţile Oraşului şi Universitatea. Printre altele, vrea să vadă Curtea Miracolelor. Te însărcinez să-l introduci în regatul tău şi să garantezi că nu i se va întâmpla nimic rău nobilului senior?

Tricot se înclină ca şi cum ar fi vrut să se întindă pe jos.

— Îmi iau răspunderea de a arăta domnului senior tot ceea ce este interesant de văzut la Curtea Miracolelor şi garantez că nu i se va întâmpla nici un rău... numai că...

— Numai că? întrebă cu o severitate care ar fi putut părea exagerată lui Ragastens.

— Numai să nu întâlnim în calea noastră doi bandiţi… doi bandiţi adevăraţi, răspunse Tricot.

— Aş! făcu Monclar. Există aşadar cineva la Curtea Miracolelor care îţi scapă de sub autoritatea ta, jupâne Tricot?

— Da, domnule, tocmai aceia doi.

— Şi ce au ei atât de teribil?

— Monseniore, sunt doi ticăloşi de neîmblânzit. Monseniorul îmi va face dreptate: de când am onoarea să fac parte din serviciul său, de când am renunţat la crimă pentru a îmbrăţişa calea virtuţii, pe mulţi i-am îndepărtat de la apucături rele. Cei mai depravaţi dintre aceşti oameni au ascultat de sfaturile mele. Doar cei doi despre care vă vorbesc au rămas de neclintit la orice intenţie bună…

Ragastens asculta atât de atent încât nu remarca semnele imperceptibile pe care, uneori, Monclar le făcea lui Tricot.

— Da, ştiu, afirmă Monclar. Informaţiile unele sunt precise în privinţa asta.

— Deci, reluă Tricot, îmi asum răspunderea, dacă nu îl întâlnim nici pe Lanthenay…

— Lanthenay? întrebă Ragastens.

— Da, spuse cu răceală Monclar, este unul dintre acei ticăloşi de temut.

— Dacă nu întâlnim nici pe Lanthenay, nici pe Manfred…

— Manfred! exclamă cu glas scăzut Ragastens.

— Ce aveţi, domnule cavaler? făcu Monclar cu interes. V-aţi albit la faţă…

— Nicidecum! spuse Ragastens. Continuaţi, viteazule, mă interesaţi… Spuneţi că Manfred…

— Manfred, monseniore, este cel mai înrăit netrebnic pe care l-a ţinut pământul. Şi Dumnezeu ştie totuşi dacă există netrebnici atât de mari la Curtea Miracolelor. Iată, monseniore, l-am văzut cum a lovit cu pumnalul sub privirile mele pe o biată femeie care nu-i dăduse destul de

repede suma de bani pe care o cerea. Dar a făcut fapte şi mai rele!

Aici, Tricot se opri pentru o clipă.

— Continuaţi, porunci Monclar. Observaţi destul de bine că nobilul străin se interesează îndeaproape de ceea ce spuneţi…

Ragastens făcu un semn de asentiment, şi Tricot reluă:

— Monseniore, nu v-am povestit-o niciodată, căci întâmplarea asta este prea din cale afară de oribilă. Dar e bine să vă spun adevărul imediat… Ei bine, Manfred este asasinul mamei sale!

Ragastens se ridică în picioare. Pălise şi mai mult. Cuvântul mamă îl lovi teribil.

— Ah! Monseniore, se grăbi să continue Tricot lucrul acesta vă indignează, nu-i aşa?

— Mai departe! spune Ragastens reluându-şi locul, cu o mină foarte rece în aparenţă.

— Iată cum s-a întâmplat. Într-o zi, acum doi ani, Manfred îşi regăsi tatăl…

— Tatăl! exclamă Ragastens.

— Da, tatăl său… Îi ceru banii pe care bătrânul îi ascundea şi din care lua câte puţin pentru traiul său amărât… moşneagul se opune… Manfred apucă o bâtă şi începu să-l snopească pe nefericitul bătrân.

— Pe tatăl său!

— Da! Pe tatăl său! repetă Tricot. Atunci mama lui a vrut să intervină. Manfred, în culmea furiei, a scos pumnalul şi a lovit-o pe sărmana femeie…

— Pe mama lui!

— Da, monseniore, pe mama lui! Chiar în acel moment sosisem şi eu, prea târziu, din nenorocire. Nefericita a murit o oră mai târziu. Cât despre tatăl lui Manfred, acesta muri de supărare la mai puţin de trei luni după soţia sa. Nu-i aşa că este oribil, monseniore?

Tricot avea o înfăţişare într-adevăr emoţionată.

— Oribil, într-adevăr, spuse Ragastens. Dar, spuneţi-mi, sunteţi foarte sigur că bărbatul şi femeia erau chiar tatăl şi mama lui… Manfred?

— De ce n-ar fi ei? întrebă Monclar privindu-l fix pe Ragastens.

— Nelegiuirea asta îmi pare atât de nefirească.

— Ah! Domnule cavaler, exclamă cu ironie marele magistrat, se vede treaba că nu-i cunoaşteţi pe aceşti oameni de nimic împotriva cărora ezitaţi să scoateţi spada! Sunt în stare de crime şi mai odioase şi exemplul pe care vi l-a dat Tricot adineauri nu este singurul în felul său…

Tricot aprobă din cap şi continuă:

— Pot să afirm la modul cel mai categoric că doamna Pierrot era chiar mama lui Manfred.

— Doamna Pierrot?

— Da… soţia lui Pierrot, negustorul de saboţi… aceea pe care Manfred… Dar, adăugă Tricot cu un surâs hidos, dar nu sunt sigur pe deplin că Pierrot a fost tatăl, sau cel puţin unicul tată… Se spune că doamna Pierrot fusese destul de drăguţă la vremea sa…

— Bine, jupâne Tricot, îl întrerupse Monclar cu o voce aspră; nu avem nevoie de amănunte… Domnule cavaler, doriţi să-i porunciţi ceva acestui om?

— E inutil, spuse Ragastens ridicându-se.

— Ce spuneţi?

— Că renunţ să vizitez Curtea Miracolelor.

— Monseniore, replică Tricot, sunt dezolat poate că am exagerat un pic puterea lui Lanthenay şi a lui Manfred… Îi voi ţine la respect… să nu vă fie teamă…

— Mizerabil caraghios! murmură cavalerul.

— Ce-am pierdut! se smiorcăi Tricot. Contez pe generozitatea domnului cavaler care n-ar ezita să-mi recompenseze zelul…

Tricot întinse mâna şi fixă asupra lui Ragastens o uitătură neruşinată.

— O recompensă cu lovituri de bici! gândi cavalerul.

Şi întorcându-se spre marele magistrat:

— Domnule conte, nu credeţi că acest caraghios abuzează de permisiunea pe care i-aţi dat-o să respire acelaşi aer ca şi noi?

Monclar făcu un gest şi Tricot o şterse făcând plecăciunile unei supuşenii îngrozite. Dar, înainte să dispară, aruncă o ultimă privire asupra cavalerului, privire încărcată de ură.

— Ah! M-ai umilit! bombăni el; ah! Vii să-ţi cauţi fiul la Curtea Miracolelor şi începi, prin a-ţi bate joc de regele Argotului! Ah! Tu eşti tatăl lui Manfred pe care îl detest… Ei bine, ai să vezi ce are să te coste să-ţi atragi ura caraghiosului de mine!

— Uf! Nu mai suportam! replică Ragastens. Ce figură mârşavă şi sinistră de bandit! Cum puteţi să folosiţi asemenea netrebnici, domnule conte!

— Marele magistrat trebuie să ştie totul şi, pentru asta, toate mijloacele sunt bune… Dar să revenim la dumneavoastră, domnule cavaler Povestirile lui Tricot pe care le cunosc de altminteri ca foarte adevărate, v-au făcut să vă schimbaţi părerea?

— Da, trebuie s-o mărturisesc! spuse Ragastens luând un aer de naiv pe care i-l cunoaştem şi care deja de câteva ori îi fusese util, în timpul certurilor sale cu Lucreţia Borgia. Am să chibzuiesc din nou şi voi avea onoarea să vin, peste câteva zile, să vă comunic rezultatul chibzuinţei mele.

— Vă aflaţi la Paris pentru mai multă vreme? întrebă marele magistrat cu amabilitate. Poate pentru trei luni de zile… Şi vă mărturisesc că socotesc să colaborăm în câteva rânduri.

— Vă stau la dispoziţie, spuse Monclar cu aceeaşi amabilitate. Fiindcă veni vorba, domnule cavaler, unde aţi tras? Înţelegeţi, daca aflu vreo veste în ceea ce-l priveşte pe fiul dumneavoastră Louis… parcă Louis, nu-i aşa?

— Chiar aşa îi este numele pe care i-l dădusem, spuse Ragastens pe care tonul marelui magistrat îl făcu să tresară.

— Ei bine, dacă aflu vreo veste, trebuie să pot să vă dau de ştire numaidecât.

— Excelentă idee! Am închiriat pentru trei luni un palat în strada Canettes, nu departe de Notre-Dame.

— Dar eu cunosc casa aceasta, spuse Monclar cu uimire; este o locuinţă senioralã care aparţine familiei Montmorency…

— Într-adevăr, spuse cu simplitate Ragastens. Peisajul este fastuos, îmi convine, dar este totuşi o biată locuinţă pentru doamna de Ragastens, obişnuită cu vastele şi somptuoasele palate ale Italiei…

Marele magistrat se înclină fără să răspundă.

— Bun rămas, domnule conte, reluă Ragastens cu aceeaşi naivitate şi aşteptaţi-vă la vizita mea peste puţin timp…

Contele de Monclar îi întinse mâna pe care cavalerul abia o atinse.

Cavalerul se înfioră.

Mâna aceasta era de gheaţă precum mâna unui om mort. Ragastens se grăbi să urce pe cal şi o porni la trap în direcţia palatului său.

Nu se scurseseră cinci minute de la plecarea sa, că marele magistrat, la rândul său, urca în caleaşcă şi dădea ordin vizitiului să ajungă la Luvru.

În momentul în care portiera caleştei se închidea, Tricot care stătuse ascuns până atunci într-un grajd se apropia adus de spate.

— Am spus tot ce trebuia să se spună, monseniore? întreba el cu voce scăzută.

— Da, ai o memorie bună, n-ai uitat nimic. Treci în seara asta pe la intendentul meu să-ţi numere zece scuzi de aur; va fi prevenit şi cererea ta va fi acceptată. Numai că vei împărţi cu Tite. E drept ca zelul acestui băiat să fie recompensat.

Tite dădu din cap.

— Monseniore, spuse, voi lua cei zece scuzi şi îi voi da Napolitanului fără să opresc un bănuţ.

— Ce vrea să însemne asta? Crezi că suma nu este de ajuns?

— Suma este grozavă, spuse cu un surâs ironic regele din Thune, dar aş trage cu plecăciune atenţia monseniorului că dacă aş fi dorit bani, mulţi bani, nu din slujba marelui magistrat sau a regelui i-aş fi dobândit.

— E just! Cerşetorii jefuiesc Parisul; pândarii de la Curtea Miracolelor îi jefuiesc pe cerşetori şi tu îi jefuieşti pe pândari…

— În felul acesta, fiecare îşi scoate pârleala, monseniore.

— Ei bine, ce vrei?

— Monseniorul mi-a promis ca drept recompensă a serviciilor mele că voi asista la execuţia lui Manfred şi a lui Lanthenay, în ziua în care vor înapoia diavolului sufletele lor oribile. Îndrăznesc să cer mai mult, monseniore.

— Vorbeşte!

— Pretind ca în acea zi să-l înlocuiesc pe călău…

Monclar nu s-a înfiorat. S-a mulţumit să-i arunce o privire curioasă, el care nu mai avea curiozitate pentru nimic.

O asemenea ură groaznică i se părea un caz demn de a fi notat.

— Vom vedea, răspunse el.

— Monseniore, viaţa pentru viaţă! Vi-o dau pe a mea; daţi-mi vieţile celor doi… Sau dacă nu…

Monclar cugetă o clipă, cu capul plecat.

Când ridică ochii asupra lui Tricot, citi pe chipul cerşetorului o atât de intensă aviditate de ură, încât, de data asta, nu putu să-şi stăpânească tulburarea.

— Ei bine, spuse cu vocea sa cavernoasă, ne-am înţeles: tu îi vei ucide pe cei doi.

— Mulţumesc, monseniore! spuse Tricot înclinându-se.

La un semn al lui Monclar, caleaşca plecă în goană şi în mai puţin de un sfert de oră, marele magistrat intra în cabinetul lui François I.

— Noutăţi? întrebă regele cu nelinişte. Vă aflaţi pe o pistă bună?

— Vai, sire, încă nu!… N-am nici o idee de ce s-a putut întâmpla cu doamna ducesă de Fontainebleau…

Regele scoase un suspin. Se ridică şi începu să măsoare cabinetul cu paşi mari în lung şi-n lat. Îl urmărea un gând.

Poate că încerca să-l alunge. Sau poate că încerca doar să-l întregească. Datoria noastră de povestitor ne obligă numai să constatăm că regele François I ezită două minute lungi înainte de a împărtăşi marelui magistrat gândul ce-l frământa. În sfârşit se decise:

— Aţi interogat-o pe bătrâna Saint-Albans?

— Da, sire, spuse Monclar.

Şi ceva ca un surâs livid a apărut pe buzele sale palide, asemeni razelor de soare nesănătoase care, în zilele reci de iarnă, încercau zadarnic să pătrundă grosimea ceţurilor…

Adăugă:

— Într-adevăr, de partea aceasta se află adevărul!

— Ei bine?

— Ei bine, sire, trebuie ca doamna Saint-Albans să fi acţionat pentru vreo persoană de vază cu adevărat puternică… de vreme ce este mută ca un mormânt.

— Pe Maica-Prea-Curată! bombăni regele, credeţi cu adevărat că cineva, de la curte, să aibă interes s-o facă să dispară pe Gillette?

— Nu cred nimic, sire. Spun doar ca doamna Saint-Albans este mută ea care flecăreşte atâta…

— Ei bine, domnule, spuse dintr-o dată regele, ce se face cu oamenii care nu vor să vorbească, atunci când au ceva de spus? Îi.

François I se opri, ezitând încă.

— Sire, spuse cu răceală Monclar, oamenii care refuză să vorbească, îi supunem torturii. Asta a vrut să-mi spună Majestatea Voastră?

— De ce se încăpăţânează bătrâna nebună?

— E de ajuns, sire! Mâine, doamna Saint-Albans va vorbi…

— Faceţi cum voiţi, Monclar! Dar nu vreau intrigi în jurul meu. Cerule! Vai de acela care a îndrăznit să-şi bată joc de

mine până-ntr-atât…

— Acela, sire?

— Sau aceea! bombăni regele… cât de sus ar fi plasată ea!

— Doamna ducesă d'Etampes este pierdută! gândea Monclar care se înclina în faţa regelui.

— Duceţi-vă, Monclar, reluă François I, şi grăbiţi-vă să terminaţi treaba asta.

— Sire, voi acţiona cât se poate mai bine în interesul Majestăţii Voastre. Dar am venit la Luvru cu o altă treabă cu care socoteam să-l întreţin pe rege…

— Care problemă, conte?

— Afacerea de la Curtea Miracolelor, sire.

Regele făcu un semn de plictiseală.

— Ţineţi, Monclar, spuse cu un aer de cumsecădenie pe care îl lua uneori, ţineţi mult să exterminaţi pe cerşetori?

— Nu ţin deloc, sire, spuse marele magistrat cu o răceală glacială. Ţin doar ca Majestatea venerabilă a regelui meu să nu fie grav ridiculizată.

— Haide, haide, Monclar! Mărturisiţi că sunteţi un pic părtinitor. Le purtaţi o imensă pică argotierilor pe care îi bănuiţi că v-a ucis fiul. Dar în fond sunteţi chiar atât de sigur că cerşetorii să fie vinovaţi de această oribilă crimă…?

Monclar păstra tăcerea. Chipul său părea întunecat. Ochii săi sticloşi nu mai exprimau nici un sentiment uman.

Regele continuă:

— Meditaţi la lovitura teribilă pe care aţi da-o majestăţii regale pe care pretindeţi că o apăraţi, în cazul în care daţi greş! Cerşetorii sunt numeroşi, bine înarmaţi… Şi apoi, în definitiv, Curtea Miracolelor ne aduce servicii. Burghezul şi omul din popor au teamă; şi având teamă caută din instinct protecţia noastră. Cine ştie dacă într-o zi în care n-ar mai avea teamă de cerşetor, burghezul şi omul din popor n-ar începe să aibe mai puţină teamă de rege?

— Majestatea Voastră judecă profund politic, spuse Monclar.

— Aşa mă aprobaţi? spuse cu vioiciune regele.

— Eu, sire? Am eu dreptul să aprob sau să dezaprob pe Majestatea Voastră? Cer ordine şi le execut, atâta tot! Ce sunt eu? O maşinărie. Majestatea Voastră mi-a poruncit să-l las în pace pe Manfred care a venit să-l insulte în plin Luvru…

— Monclar!

— Cerşetorul Manfred, care este poate cel pe care îl căutam pe omul care a răpit sau a dat ordin să fie răpită ducesa de Fontainebleau…

— Cerule! Dacă e aşa…

— Majestatea Voastră îmi porunceşte să nu mă ating de omul acesta care, peste trei zile, va fi părăsit Parisul împreună cu tatăl său…

— Ce spuneţi? Explicaţi-vă!

— Voi da ascultare aşadar poruncilor pe care le primesc, conchise marele magistrat înclinându-se.

— Monclar, spuse înfierbântat regele, vă somez să-mi explicaţi…

— Sire, e foarte simplu. Trebuie mai întâi să-i spun Majestăţii Voastre că am primit vizita domnului de Ragastens…

— În ce fel este amestecat cavalerul în toate astea? făcu regele cu uimire.

— Prin faptul că, domnul cavaler de Ragastens a venit la Paris să viziteze Curtea Miracolelor şi că l-am întrebat dacă n-ar consimţi cumva să ne ajute cu spada sa în caz de bătălie cu cerşetorii…

— Ei bine?

— Ei bine, domnul cavaler m-a refuzat categoric. Spada sa nu este în slujba dumneavoastră, sire.

François I îşi încruntă sprâncenele.

— Ei bine, spuse. Asta îmi arată atitudinea pe care trebuie să o am de acum înainte faţă de acest aventurier.

— Domnul cavaler de Ragastens mai este amestecat în toate acestea, prin faptul că îşi caută copilul un fiu ce i-a fost furat… şi pe care eu l-am descoperit!

— Cine este acesta?
— Manfred, Sire!
François I sări în sus.
— Sunteţi sigur? exclamă el.
— La fel de sigur pe cât cavalerul de Ragastens nu va întârzia să-şi găsească fiul; la fel de sigur că îl va lua cu sine; la fel de sigur pe cât cerşetorul Manfred venise să vă înfrunte cu neruşinare în Luvrul dumneavoastră!
— Destul, Monclar! Când veţi dori să porniţi împotriva Curţii Miracolelor?
— Observ că Majestatea Voastră revine la adevăratele simţăminte de forţă şi de mândrie care se cuvine unui rege… Toate hotărârile noastre sunt luate. Lovitura va reuşi în mod inevitabil. Îmi asum răspunderea.
— Bine, data?
— Sire, am să v-o comunic mâine!
Şi acum, Monclar şi-a luat la revedere de la rege şi s-a reîntors la palatul său în graba mare.
Capitolul XLII În care casă s-a refugiat Ragastens.
Ieşind din palatul marelui magistrat, Ragastens pornise în graba mare spre strada Canettes.
Spadacape mergea la trap în urma lui, la distanţa pe care i-o impunea respectul. Fără să ţină seama de etichetă, cavalerul îl chemă în apropierea sa.
— Ai remarcat, din întâmplare, în casa pe care am părăsit-o adineauri o anumită figură sinistră…
— Păr înspicat, privire pe sub sprâncene, scurt şi îndesat, tocă de postav verde…
— Este chiar portretul omului meu…
— Nu numai că l-am observat, continuă Spadacape, ci îmi propuneam să vă vorbesc de el cât de curând.
— Ah! Ah!
— Da, monseniore. Închipuiţi-vă că tocmai legam caii când s-a apropiat de mine un om îmbrăcat din cap până-n picioare în negru, mi-a spus că este majordomul d-lui mare magistrat şi într-o manieră foarte politicoasă, m-a invitat să

ciocnesc cu el un pahar în sănătatea d-voastră şi cea a stăpânului său…

— Iar tu te-ai arătat curtenitor să accepţi.

— Da, domnule. L-am urmat în camera servitorilor, simpaticul majordom, care îmbrăcat în doliu cum era, nu lăsa să se înţeleagă că este atât de jovial… A destupat o sticlă dintr-un anumit soi de vin alb care mi-a amintit de vinul chianti pe care îl beam odinioară… Or, când eram la al treilea pahar şt onorabilul majordom se pregătea să desfunde o a doua sticlă, atunci a intrat în încăpere omul de care îmi vorbiţi. Era însoţit de un alt individ, pe care după o privire l-am recunoscut a fi unul dintre compatrioţii mei şi chiar aş îndrăzni să susţin că este din Neapole…

— Continuă, Spadacape, spuse Ragastens, observând că scutierul tăcea.

— Încerc să-mi aduc aminte exact conversaţia pe care cei doi mizerabili – căci sunt cu siguranţă doi bandiţi înrăiţi – au avut-o împreună. Discuţia mi-a atras cu atât mai mult atenţia căci bieţii caraghioşi nu luau nici o măsură de prevedere pentru a nu fi ascultaţi. Discutau în italiană, este probabil că au presupus că n-ar putea să priceapă nimeni ceea ce vorbesc. Lată aşadar, atât cât îmi amintesc, ceea ce şi-au spus:

— Cred că de data asta l-am agăţat pe Manfred, spunea omul cu tocă din postav verde.

— Tricot, observă Ragastens. E numele său…

Spadacape continuă:

— Străinul e sus? a întrebat Napolitanul.

— Da, a răspuns cel pe care îl numiţi Tricot, şi domnul mare magistrat o să-i dea de furcă…

— Ce câştigi din asta?

— Putinţa de a mă răzbuna pe Manfred. Dar tu?

— Eu mă voi mulţumi cu niscaiva scuzi buni. Din afacerea mea cu ducesa d'Etampes am să-mi rotunjesc un pic mica mea avere…

— Ajunşi cu discuţia aici, conchise Spadacape, caraghioşii şi-au dat seama probabil că îi ascultam, căci au tăcut dintr-o dată, şi de altminteri, câteva clipe mai târziu a venit cineva să-l caute pe cel pe care îl numiţi Tricot.

Ragastens ascultase cu atenţie. Nu mai spuse nimic până în clipa în care ajunse în strada Canettes. De-abia, când descăleca în curtea palatului, îi zise lui Spadacape:

— Ce crezi de palatul ăsta?

— Cred că este falnic şi cu adevărat demn de dumneavoastră, monseniore.

— Da, dar marele magistrat ştie că locuiesc aici…

— Ei bine, domnule?

— Ei bine, am toate soiurile de motive minunate ca să nu mai locuiesc mai mult timp la o adresă pe care o cunoaşte domnul de Monclar… tu o să începi să cauţi o locuinţă singuratică, destul de îndepărtată de orice forfoteală şi în care să fim în siguranţă. Pentru toată lumea, bineînţeles şi pentru portarul palatului, vom continua să locuim aici… S-a înţeles?

— Chiar din seara asta monseniorul va putea să se odihnească în altă parte decât în palat.

— Du-te dară, Spadacape, şi străduieşte-te s-o faci repede…

Spadacape plecă imediat, dar de data asta pe jos. Un călăreţ este zărit oriunde. Un trecător se pierde în mulţime.

Ragastens o găsi pe prinţesa Béatrix care îl aştepta cu o nerăbdare uşor de bănuit.

Cavalerul se mulţumi să-i spună că n-a putut să stabilească nimic concret cu marele magistrat.

Într-adevăr, Ragastens avea nevoie să chibzuiască.

Două lucruri îi atrăsese în mod deosebit atenţia. Mai întâi conversaţia pe care a surprins-o Spadacape şi care, aşa neclară cum a fost, îi dădea posibilitate totuşi să întrezărească faptul că nu ştia ce complotau marele magistrat şi regele Thunei, Tricot.

În continuare, insistenţa extraordinară pe care acelaşi Tricot dăduse dovadă prin afirmaţia că îi cunoscuse foarte bine părinţii lui Manfred. În sfârşit, Tricot îi pusese ut circă lui Manfred, tot soiul de nelegiuiri.

Or, Ragastens nu-l văzuse pe Manfred decât un minut, dar minutul acesta i-a fost de ajuns ca să-şi formeze o părere despre tânăr.

Nu, cineva cu priviri luminoase şi sincere, cu surâs tânăr şi înfăţişare inteligentă, nu este deloc în stare de asemenea nelegiuiri!

Ragastens ar fi lăsat să i se taie capul că, Manfred, departe de a-şi fi asasinat mama, nu era nici măcar jefuitorul de oameni avuţi pe care îl zugrăvise Tricot.

Atunci de ce să-l descrie astfel? De ce fusese pus în gardă Ragastens împotriva acestui tânăr, în aşa fel încât cavalerul să evite întâlnirea cu el?

Fără să poată ajunge la o concluzie precisă, Ragastens a priceput că se urzea împotriva lui Manfred şi poate chiar împotriva lui un complot pe care voia să-l dejoace.

Pentru asta trebuia să fie liber în mişcările sale. De aici hotărârea de a nu mai locui la palat; îl bănuia în mare măsură pe marele magistrat şi îşi spunea că primul gând al şefului poliţiei pariziene ar fi să înfăptuiască supravegherea străzii Canettes.

La acest punct ajunsese Ragastens în cugetările sale când s-a apropiat de o fereastră ce dădea în stradă. Deodată, privirea îi căzu asupra unui cerşetor a cărui înfăţişare l-a făcut să tresară.

Cerşetorul era aşezat nu departe de palat, într-un ungher al porţii. Era un ciung. În plus, părea să fie chior, căci purta o bandă neagră care îi ascundea ochiul stâng.

Ragastens coborî de îndată, ieşi din palat ca unul dornic să se plimbe şi făcu în aşa fel încât să treacă prin dreptul cerşetorului care, fără ostentaţie, şi-a tras toca pe frunte.

Ajungând în faţa cerşetorului, cavalerul s-a oprit şi s-a scotocit prin buzunare ca şi cum ar căuta după bani.

— Sărmane om! spuse aruncând o monedă de argint în talerul cerşetorului; cum v-aţi pierdut braţul?

— La război, bunul meu senior, răspunse omul cu o voce confuză.

— Şi v-aţi pierdut şi un ochi?… Câte nenorociri…

— N-am avut niciodată noroc…

— Ei haide, nu disperaţi.

— Dumnezeu să vă răsplătească, onorabile senior!

Ragastens se îndepărtă agale, dădu o raită pe străzile învecinate şi se întoarse la palat.

Cerşetorul se afla în acelaşi loc, cu toate că se lăsa întunericul.

— De data asta, nu mai e nici o îndoială! cugeta Ragastens. Marele magistrat m-a pus sub urmărire. Aşadar, are interesul să nu mă întâlnesc cu tânărul ce se numeşte Manfred… Dar ce interes ar avea? Iată ce nu desluşesc!… Până atunci am un chef straşnic să-i rup coastele canaliei care mi-a fost trimisă să mă spioneze!

Într-adevăr cerşetorul nu era altul decât Tricot. În clipa asta se întorcea Spadacape.

— Ai găsit? îl întrebă Ragastens cu promptitudine.

— Da, monseniore, şi cred că ceea ce am găsit vă va fi pe plac…

— Bine… O să ne însoţeşti…

Ragastens aşteptă încă o oră pentru ca noaptea să se lase. Apoi o preveni pe Béatrix care, fără să manifeste cea mai neînsemnată obiecţie, se pregăti să-şi urmeze soţul cu acea încredere neţărmurită pe care o avea în el.

Prinţesa şi Gillette urcară într-o caleaşcă care primi ordinul să meargă la pas. Ragastens şi Spadacape trebuiau s-o urmeze pe jos. Un lacheu trebuia să vină în urma lor la douăzeci de paşi, ducând cei doi cai de hăţuri.

Aceste dispoziţii au fost hotărâte în curtea palatului, înainte ca poarta mare să fie deschisă.

Atunci ieşi caleaşca.

Apoi, de îndată Ragastens şi Spadacape.

Spadacape îi arătase vizitiului străzile prin care trebuia să treacă, aşteptând momentul, să-l îndrume pe măsură ce ar înainta.

Ieşind din palat, Ragastens, aruncă o privire în spate şi observă că cerşetorul se afla tot în acel loc.

Merse până la capătul străzii.

Acolo se opri deodată şi făcu calea întoarsă. Cerşetorul începu să meargă, şi el şi se trase într-un colţ întunecos, dar prea târziu!

Ragastens a făcut un semn lui Spadacape şi a mers drept spre cerşetor.

Acesta se lipi de un perete, ca şi cum ar fi vrut să dispară prin el.

— Ei bine, viteazule, spuse Ragastens, ai câştigat mult?

— Nu prea, onorabile gentilom, murmură omul.

— Şi braţul, ce vă mai face…?

— Braţul meu…?

— Da… braţul pe care îl ţineaţi îndoit ca să se creadă că sunteţi ciung… Dar ochiul?… Uite, o să vă alunece banda…

Şi în acelaşi timp Ragastens, cu un dos de palmă, făcu să se rostogolească toca cerşetorului în noroi şi îi smulse banda neagră.

— Profesaţi o meserie puţin regală, domnule rege al Argotului! continuă Ragastens pe un ton zeflemitor.

Tricot îşi culesese toca de pe jos înăbuşindu-şi un strigăt de turbare.

— Doriţi un sfat? continuă cavalerul. Eu o iau pe aici… Dumneavoastră pe dincolo!… Şi străduiţi-vă să nu-mi mai ieşiţi în cale, căci, pe tartorul tău, te voi strivi ca pe un limax scârbos ce eşti…

— Nu înţeleg, monseniore! se bâlbâi Tricot.

— Nu îţi pretind să înţelegi. Îţi cer s-o ştergi, să dispari…

Ragastens însoţi aceste cuvinte cu un gest atât de ameninţător încât de data asta l-au trecut spaimele pe Tricot.

Se întoarse şi spală putina cu toată viteza.

Ragastens şi Spadacape au rămas câteva minute în loc pentru a se încredinţa că Tricot plecase de-a binelea.

Apoi, siguri că nu sunt urmăriţi, se alăturară în graba mare caleştii şi încălecară pe cai.

Spadacape o porni la trap în frunte şi tăcea pe călăuza.

Ragastens mergea la trap în urmă ca ariergardă. Se făcu întuneric de-a binelea.

Sunase stingerea când Spadacape, cu un gest, dădu de înţeles că au ajuns.

Ragastens privea în jurul lui.

Se trezi într-un loc pustiu şi destul de lugubru, nu departe de Sena. În faţa lui, o căsuţă cu poarta şi obloanele închise. La dreapta sa, o fabrică de ţigle.

— Proprietatea de lângă Tuileries! murmură. Locul este bun.

Şi descălecă.

În acest timp, Spadacape bătuse în poarta care se deschise câteva clipe mai târziu. Apăru o femeie ţinând în mână o lampă.

Femeia era tânără şi frumoasă, cu toate că era foarte palidă.

Prinţesa Béatrix o văzu şi nu putu să se stăpânească să nu se înfioare.

— Intraţi! spuse cu simplitate femeia.

Ragastens, Béatrix, Gillette şi Spadacape intrară într-un fel de parloar mobilat elegant.

Caleaşca s-a înapoiat în strada Canettes.

— Am să vă arăt apartamentul dumneavoastră, spuse tânăra femeie.

— Doamnă, întrebă Ragastens, servitorul meu v-a spus că aş dori să închiriez toată casa?

— Veţi dispune şi de întreaga locuinţă. Chiar de mâine. Voi înceta să locuiesc aici şi veţi putea rămâne în casă atât cât consideraţi nimerit…

— Aţi fixat preţui? Şi pentru câtă vreme?

— Preţul are puţină importanţă, domnule. Servitorul dumneavoastră mi-a spus că aţi căuta un loc sigur şi retras. Nu ştiu dacă m-am înşelat, dar mi-a dat de înţeles că v-aţi teme de vreo neplăcere din partea oamenilor regelui… lucrul acesta mi-a fost de ajuns ca să mă determine să vă ofer ospitalitate.

Femeia vorbea pe un ton nedefinit. Părea măcinată de o durere tainică. Şi totuşi nu inspira simpatie.

Era mai degrabă un sentiment de spaimă pe care îl răspândea în jurul ei.

Din instinct, Gillette, se lipise şi mai mult de Béatrix.

— Doamnă, spuse uimit Ragastens, vă mulţumesc de ospitalitatea pe care ne-o oferiţi cu atâta plăcere. Dar vă înşelaţi asupra motivelor care m-au hotărât să caut o casă cam retrasă… Doamna de faţă nu este obişnuită cu tumultul străzilor pline de forfoteală…

Dama aruncă o privire pătrunzătoare asupra lui Ragastens.

— Fără doar şi poate, replică ea cu un surâs de gheaţă, de aceea dumneavoastră şi servitorul dumneavoastră sunteţi înarmaţi până în dinţi. Dar nu vă temeţi de nimic, domnule. Dacă nu vă ascundeţi, puţin îmi pasă în fond. Casa ar fi rămas nelocuită chiar de mâine… Dacă, din contră, vă ascundeţi, dacă, prin ospitalitatea ce v-am oferit-o, am putut cauza vreun neajuns regelui, atunci e cu atât mai bine.

— Vorbiţi cu multă îndrăzneală de regele Franţei, doamnă, şi asta în faţa unor necunoscuţi… Cine vă spune că vorbele dumneavoastră nu sunt auzite în clipa de faţă de prieteni ai lui François I.

— Chiar dacă ar fi aşa! replică dama cu o voce stridentă. Nu mă tem de nimic, domnule! Dar nu este aşa. Nu sunteţi dintre cei ce trădează… observ după înfăţişarea dumneavoastră.

Ragastens se înclină fără să răspundă şi îşi promise să supravegheze îndeaproape faptele şi gesturile straniei

gazde.

Vizitarea casei îl convinsese de altminteri că era cum nu se poate mai potrivită şi că Spadacape pusese mâna pe cel mai bun dintre culcuşuri.

Dar Ragastens a remarcat că nu existau nici slujitor, nici cameristă în casa aceasta.

Aşadar, dama trăia singură?

— O ultimă intervenţie, spuse Ragastens în momentul în care vizita se termina. Unde şi când ar trebui să vă pun în posesia plăţii chiriei, oricare ar fi suma?

Spera astfel să afle numele misterioasei femei.

— Când? răspunse aceasta. Când veţi dori. Unde? Chiar aici.

— Aşadar veţi veni?

— Nu cred să mai revin vreodată aici! replică ea cu acelaşi timbru nedefinit al glasului care îl uimise pe cavaler.

— Atunci?

— Atunci, dacă ţineţi neapărat să plătiţi chiria ospitalităţii pe care v-o ofer, puneţi banii, uite… aici… pe şemineu, după ce veţi pleca.

Acestea fiind zise, dama făcu o reverenţă lui Béatrix şi se retrase cu un pas vioi…

Dispăru ca o umbră.

— Stranie femeie! murmură Ragastens. Este o nebună? Este mai degrabă vreo nefericită pe care o durere năpraznică i-a distrus viaţa?

Dama care oferise cu atâta generozitate ospitalitate lui Ragastens se ţinu de cuvânt: chiar de a doua zi plecă din casă.

Apoi, fără să privească în urma ei, fără să arunce o privire asupra casei în care fusese fericita. În care iubise şi suferise, o porni liniştit, fără nici o urmă de emoţie, ca şi cum inima ei ar fi fost de piatră.

O oră mai târziu, bătea la o uşă, pe o străduţă lângă biserica Saint-Eustache.

Şi uşa la care bătuse era casa Leproasei. Şi femeia era frumoasa „Feronerie”.

Capitolul XLIII Închisoarea Conciergerie.

Parisul, din această vreme, era bogat în închisori; fiecare închisoare era la rândul ei bogată în temniţe de toate felurile.

La Luvru chiar, numeroase subterane fuseseră amenajate ca să primească pe nefericiţii pe care ura vreunui senior, a vreunui episcop sau un capriciu regal îi condamna la moarte lentă prin lipsă de aer şi de spaţiu. În aşa fel încât, în timp ce sălile de sus răsunau uneori de zgomote de petrecere, jos răsunau de gemetele ce se făceau auzite şi se amestecau cu muzica violelor…

Colecţia de închisori de la Grand-Châtelet era admirabilă. Acolo se afla „Paradisul”, numit astfel pentru că acolo se suferea ca în intern. „Coţofana”, „Uitucile”, „Puţul”… Majoritatea acestor temniţe erau iot timpul pe jumătate pline cu apă.

Dar mai presus de toate, era temniţa care purta numele sinistru de: „Sfârşit Fericit!”

Celula asta era plină de reptile.

Se avea grijă, din când în când, să se reînnoiască colecţia de vipere şi de broaşte-râioase care se hrăneau cu murdăriile îngrămădite.

La Petit-Châtelet, se afla de asemenea un remarcabil sortiment de temniţe.

Să mai menţionăm şi Bastilia, care servea de fortăreaţă de apărare pentru Porte-Saint-Antoine şi conţinea numeroase camere de izolare, temniţe subterane, subterane pestilenţiale în care nenorociţii ce erau închişi acolo mureau repede de epuizare.

Mai erau închisoarea Nestle, închisoarea Prevot des Marchands, le Fort-l'Ev?que, numită astfel pentru ca această închisoare depindea de episcopul de Paris; şi acolo erau închişi în special cei ce displăcuseră preoţimii. O

închisoare specială pentru duşmanii episcopului nu era de prisos.

Să ne grăbim a adăuga că ar fi fost o mare nedreptate ca episcopul să se poată mândri cu privilegiul neobişnuit de a avea o închisoare exclusiv la dispoziţia sa; consiliul de canonici de la Notre-Dame, dispunea şi el de una. Într-adevăr, închisoarea de la Notre-Dame situată în apropierea catedralei era destinată numai pentru a închide pe cei care şi-au atras ura vreunui canonic sau vreunui arhidiacon.

În sfârşit, ca să încheiem cu clerul, să spunem că preoţii aveau de asemenea la îndemâna lor închisoarea Oficialităţii; dar aceasta era destinată să primească pe ecleziasticii răzvrătiţi. Ea poseda temniţe asemeni unei închisori obişnuite laice.

Să terminăm enumerarea citând pentru memorie închisorile Saint-Martin-de-Champs, care aparţineau călugărilor acestui ordin, închisoarea Temple, închisorile Saint-Genevieve, Saint-Magloire, Saint-Germain-des-Pres, din parohia Montmartre.

Printre toate aceste închisori, locuri de detenţie şi de tortură, sinistre in-pace16 în care se murea uitat de lume, închisoarea Conciergerie deţinea un rang dintre cele mai onorabile. Era situată în I'Ile de la Cité şi făcea parte din clădirile Palatului. Nu era cu nimic mai prejos de vecinele sale închisorile Grand-Châtelet, posedând propria-i cameră de tortură, celule subterane şi puţuri cu reptile.

Administratorul acestei închisori, şef al jurisdicţiei tribunalului de pe lângă Palat, era un anume Gilles le Mahu, care era chiar fratele ofiţerului de la Luvru pe care cititorii noştri poate că nu l-au uitat de tot: Alais le Mahu.

Unul se străduia să-şi facă aşadar carieră asasinând într-o oarecare măsură oameni, la porunca vreunuia dintre superiori – ispitit bineînţeles de o plată rezonabilă; iar celălalt se străduia să-şi asigure existenţa păzind sub cheie pe oamenii ce trebuiau să moară…

Astfel se desăvârşea familia şi coi doi fraţi formau dubla expresie a unei aceeaşi întreprinderi: să ucizi pentru a trăi.

Domnul Gilles le Mahu locuia la colţul turnului pătrat într-un apartament în care trăia ca becher.

Era un bărbat gras, cu obraz rumen, care nu detesta băutura şi la nevoie, avea mereu o glumă de spus. Când nu-i chinuia pe deţinuţi, îşi petrecea timpul mâncând, bând şi dormind.

Doar acestea erau cele patru ocupaţii bine drămuite ale domnului le Mahu.

Într-una din temniţele închisorii Conciergerie fusese închis Étienne Dolet. La indicaţiile lui Loyola însuşi şi la ordinele precise ale marelui magistrat, editorul nu fusese aruncai nici într-o celulă subterană, nici într-un puţ cu reptile.

Generozitatea asta faţă de un duşman care era atât de puţin de menajat cere o lămurire.

Étienne Dolet nu era destinat să se stingă în fundul închisorii, fără ca dispariţia sa să treacă neobservată.

Nu, nu… Din contră, cucernicul Ignace de Loyola stabilise în termeni precişi că moartea lui Dolet trebuia să servească la pocăirea unei mulţimi de păcătoşi şocându-i cu o spaima salvatoare.

În plină zi, în faţa mulţimii adunate din Paris se voia să fie executat nefericitul.

De aici necesitatea de a nu-l asasina în închisoare; din cauza aceasta nu era tratat prea dur editorul sortit sacrificiului.

Aşadar, se mulţumeau să-l închidă într-o temniţă oarecare ce nu avea alt inconvenient în afară de faptul că era situată cu câteva picioare sub nivelul Senei.

Astfel că datorită infiltraţiilor, apa râului şiroia pe pereţii temniţei şi îi ajungea nefericitului până la glezne.

E de la sine înţeles că, în ciuda acestei generozităţi, nu se neglija niciuna din precauţiile necesare pentru a evita o evadare, adică faptul că Étienne Dolet a fost pus în lanţuri fixate în perete.

Celula sa primea un pic de aer printr-o lucarnă îngustă ce se deschidea spre un coridor.

Pe coridor, fuseseră plasaţi trei gardieni care aveau ordinul să rămână tot timpul împreună. Astfel, în afară de faptul că puteau interveni în forţă, în caz de alarmă, dar mai mult, dacă unul dintre ei s-ar fi lăsat cumpărat de către prizonier, ceilalţi doi erau de faţă pentru a-l denunţa imediat.

De pe coridor, se cobora în celulă pe şase trepte de piatră. În partea de jos a uşii era practicată o deschizătură. O dată pe zi, se deschidea pentru câteva clipe. Dolet vedea apărând o mână. Mâna aşeza raţia zilnică de pâine neagră, – amestec de făină de secară, de orz, şi de paie; apoi aceeaşi mână împingea o cană plină cu apă – provizia pentru douăzeci şi patru ore. Pâinea şi cana erau aşezate pe treapta cea mai înaltă. Dolet în lanţuri cum era, trebuia, ca să poată ajunge la ele, să traverseze celula târând lanţul după el. Când lanţul se termina, trebuia să se aplece în faţă să întindă braţul pentru a apuca pâinea şi cana. Cu pâinea era mai uşor. Dar se întâmplă uneori că atunci când încerca să apuce cana, o răsturna, şi atunci rămânea fără apă până a doua zi.

Într-o zi, pe când i se întâmplă această nenorocire, îl cuprinsese febra, şi îl măcina o sete arzătoare… Dolet era mândru…

De două sau de trei ori până atunci când i se întâmplase să răstoarne provizia de apă, nu a chemat şi nici nu s-a rugat, preferind chinul setei decât pe cel al umilirii.

Dar în ziua aceea, după cum am spus, avea febră.

Şi tocmai această febră a fost cauza nenorocirii. Dolet epuizase provizia de apă de câteva ore; murea de sete; gâtlejul înfierbântat îi pricinuia sufocări.

Număra bătăile inimii ca să ştie câte secunde mai erau până la momentul în care va primi apa.

În sfârşit, sosise clipa…

Dolet se repezi, neglijă precauţiile pe care le lua mereu; cana a fost vărsată.

În timpul primei ore, nefericitul nu a spus nimic… Apoi, puţin câte puţin, îl lăsau puterile… Începu să delireze…

Atunci n-a mai ştiut unde se afla, nici ce făcea şi nici ce spunea.

Implora, se tânguia, oferea o avere pentru un pahar cu apă.

Cei trei temniceri, de pe coridor, auzeau aceste plânsete, ascultau aceste rugăminţi care le dădeau fiori…

În sfârşit, unul dintre ei, nemaisuportând, s-a dus să-i dea de ştire domnului Le Mahu.

— Şi ce! răspunse onorabilul bărbat, se plânge că n-are apă! E mai adâncă de un picior pe podeaua temniţei!

Şi jupânul Le Mahu începu să râdă, încântat de gluma sa.

— De fapt, gândi temnicerul, n-are decât să bea din apa aia! Poate că nu este prea limpede… dar când ţi-e atât de sete…

Am descris incidentul ca să arătăm că domnul Le Mahu era, în fond, un om glumeţ şi că, în orice ocazie ştia să găsească un cuvânt potrivit.

Trecuseră deja douăsprezece zile de când Étienne Dolet îşi pierduse orice nădejde în celula sa, când, într-o dimineaţă, zări uşa deschizându-se: temnicerii intrară şi fără să-i adreseze un cuvânt au descuiat lacătul de la laţul cu care era legat.

Apoi a fost apucat de braţe şi condus.

Dolet tresări de bucurie.

— Fără îndoială, gândea el, mă conduc în faţa judecătorilor. Or, judecata înseamnă eliberare, de vreme ce n-am făcut nimic.

Se vede că Dolet îşi făcea încă iluzii.

Speranţa că avea să fie judecat se confirma în mintea sa, când a zărit că l-au introdus într-o altă celulă şi că i se dădeau schimburi curate.

Se grăbi să se schimbe fapt pentru care încerca o bucurie pe care ne-ar fi greu să-i apreciem valoarea.

Dacă ne închipuim doar că nefericitul petrecuse douăsprezece zile într-o groapă invadată de o apă urât mirositoare.

Cum a reuşit să doarmă timp de douăsprezece zile care au însemnat cât douăsprezece secole de chin şi de spaimă?

Unul dintre temniceri povesti că atunci când a deschis uşiţa şi s-a culcat pe burtă să privească în interiorul celulei, l-a văzut pe prizonier stând în picioare, sprijinit de perete şi dormind adânc.

Faptul a fost apoi adus la cunoştinţă pentru a dovedi că Étienne Dolet nu era atât de urgisit, de vreme ce i se dădea de băut şi de mâncare şi că putea să doarmă.

Îmbrăcat în noile sale schimburi, Dolet privea temniţa în care îl aruncaseră.

Era un loc de desfătare, în comparaţie cu aceea pe care o părăsise.

Mai întâi că podeaua era uscată, temniţa fiind situată la primul etaj al închisorii. Apoi aici dispunea de aer şi de lumină, e adevărat destul de puţină, căci lumina era drămuită de un grilaj cu ochiuri mici a unei ferestruici prin care cu greu ar putea cineva să-şi strecoare mâna… în sfârşit, se auzeau zgomote din afară la care Dolet trăgea cu urechea cu mare plăcere şi care îi aminteau de viaţă.

Într-un colţ al temniţei, se afla o legătură de paie adusă de curând. În sfârşit, ca un lux exorbitant, se afla acolo un scaun de lemn şi o masă.

Lui Dolet i se părea că renăştea.

Mai mult, îmbunătăţirea nesperată a tratamentului la care fusese supus îi părea o dovadă sigură că avea să fie repus în libertate…

Până atunci uşa temniţei fusese închisă.

S-au scurs două ore.

Dolet se aruncase, pe grămada de paie, cu o profundă senzaţie de bunăstare şi aţipise într-un somn de plumb.

De la intrarea sa în Conciergerie, devenise de nerecunoscut. Slăbise îngrozitor. Chipul îi era ca de ceară, în timp ce buzele şi pometii obrajilor rămâneau roşii, ca de foc, de la febra care îl mistuia.

Dolet a fost trezit brusc.

O mână aspră îl scutura.

S-a ridicat şi a văzut un bărbat care-l privea cu un surâs prostesc. Era domnul Le Mahu.

Şase gărzi înarmate cu archebuze erau orânduite în faţa uşii, cu toate că uşa fusese închisă.

Dolet se ridică în picioare cu un zel bucuros; de data asta aveau să-l conducă la judecători…

— Unde va avea loc judecata? întrebă el.

— Judecata? făcu domnul Le Mahu, scoţându-şi în evidenţă surâsul. Care judecată?

— Cum care… a mea? Nu mă judecă azi?

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi, răspunse domnul administrator al închisorii mereu surâzător.

Copleşit, Dolet căzu pe scaun.

Răspunsul temnicerului şef îi dădea o lovitură năpraznică.

— Ei haide, reluă Le Mahu cu bunăvoinţă, nu aveţi nimic de cerut?

— Cer să fiu judecat.

— Ei! Ce naiba, o să fiţi judecat… Sunteţi foarte grăbit să vă duceţi la condamnare, prietene.

Domnul Le Mahu începu să râdă zgomotos, atât de caraghioasă i se păru ideea că prizonierul se grăbea să fie condamnat.

Îşi şterse ochii şi reluă:

— Nu de asta vă întreb!… Recunoaşteţi că sunteţi bine instalat de la intrarea dumneavoastră în această închisoare, bine hrănit, nu-i aşa, şi că toate atenţiile compatibile cu poziţia dumneavoastră v-au fost date. N-aveţi nimic de reclamat?

— Nimic, făcu Dolet.

— Cred şi eu! La naiba! Paie nou nouţe! Ah, borfaşii ăştia de temniceri o să mă ruineze…

De temniţa plină cu apă, nici pomeneală.

Le Mahu părea mâhnit de faptul că lui Dolet i se schimbase temniţa.

— O să primiţi o vizită, continuă el. Vă sfătuiesc în interesul dumneavoastră să luaţi aminte la imboldurile sfântului om ce o să vină.

Vorbind astfel, domnul Gilles se retrase, escortat de cele şase gărzi ale sale.

Ziua se petrecu fără ca vizita anunţată să se producă. Étienne Dolet se rătăcea în presupuneri de toate felurile asupra motivelor care determinaseră schimbarea de tratament şi asupra vizitei pe care trebuia s-o primească…

A doua zi a avut loc vizita.

În timpul dimineţii, Dolet zări uşa deschizându-se, şi domnul Le Mahu intră din nou, mergând înaintea unui bărbat faţă de care nu mai contenea cu atenţiile unui respect exagerat.

Bărbatul, care era acoperit cu o mantie monahală şi o glugă, făcu un semn; Le Mahu murmură:

— Prea cucernice, nu vă temeţi că prizonierul se va deda la vreun gest violent…?

— Vreau să rămân singur! răspunse călugărul cu o voce nedefinită, dar a cărei inflexiune îl făcu pe Dolet să tresare puternic.

Le Mahu se înclină, aplecându-se atât cât îi permitea burta, apoi se grăbi să dispară.

Călugărul îşi lipi pentru un moment urechea de uşă, ascultă paşii lui Le Mahu şi ai gărzilor sale ce se retrăgeau.

Atunci se întoarse către Étienne Dolet şi îşi lăsă gluga pe spate.

Capitolul XLIV Liberă trecere.

Aici este necesar să revenim cu câteva zile în urmă. La două zile după arestarea lui Étienne Dolet, cucernicul

Ignace de Loyola ceruse regelui Franţei o nouă audienţă, care îi fusese deîndată acordată.

Călugărul se prezenta la Luvru, la ora care îi fusese indicată. A fost introdus în cabinetul în care noi l-am văzut pe François I aplecându-se sub ameninţătoarea binecuvântare a fondatorului ordinului lui Iisus.

— Ei bine, sunteţi mulţumit, mesire? l-a întrebat regele; Dolet este în închisoare…

— Majestatea Voastră trebuie să fie mai mulţumită decât mine, răspunse Loyola.

— Şi de ce, mă rog, domnule?

— Cărţile găsite la Dolet nu lăsau nici o îndoială asupra faptelor şi comportărilor acestui om. Tremur gândindu-mă la numărul mare de nefericiţi pe care a putui să-i pervertească abătându-i de la religia noastră sfântă. Or, în definitiv Majestatea Voastră este mai interesată decât mine ca supuşii săi să rămână fideli adevăratei tradiţii…

— Aveţi dreptate, spuse cu gravitate François. Oricum ar fi, editorul nu mai poate face rău.

— De aceea mulţumesc cerului, cât şi fermităţii regelui… Dar asta nu este totul…

— Ce mai e? exclamă regele cu o nelinişte nedisimulată.

— Majestatea Voastră să-şi găsească tihna, n-am venit să-i pretind o altă arestare, cu toate că…

— Cu toate că? Isprăviţi ce aveţi de spus, mesire… Pe Maica Domnului, sunt în stare de orice pentru a dezrădăcina din regatul meu germenii revoltei care s-au strecurat aici.

— În cazul acesta, există un om pe care va trebui, chiar din seara asta, să-l odihniţi la Conciergerie sau la Bastilia…

— Numiţi-l!

— Rabelais.

— Rabelais! Onorabilul doctor ale cărui cărţi m-au distrat atâta!

— Chiar el, sire. Dar am să discut mai târziu despre el, dacă Majestatea Voastră mi-o va îngădui. Trudesc la binele

bisericii, sire… Asta înseamnă că trudesc la binele regilor care fără aportul Bisericii, ar însemna prea puţin.

— Vorbiţi ca un magistrat; să ne întoarcem aşadar la subiectul care vă aduce aici.

— Sire, replică Loyola înclinându-se, nu vorbesc precum un magistrat. Vorbesc precum un om profund condus de studiu şi experienţă că autoritatea regilor nu se bazează pe nimic serios şi stabil dacă nu se sprijină pe autoritatea Bisericii. Dar să trec peste asta şi să ajung la cererea pe care doream să v-o adresez… Sire, doresc un permis de liberă trecere sau o împuternicire pentru ca să pot vizita oricând, şi de atâtea ori pe cât voi socoti necesar, pe prizonierul nostru din închisoarea Conciergerie…

— Al nostru! exclamă regele cu dispreţ, şi furios încă de lecţia pe care teribilul călugăr i-o dăduse adineauri, spuneţi aşadar prizonierul vostru…

— Sire, replică Loyola cu o expresie de ameninţare sumbră, observ că nu ne înţelegem. Daţi aşadar ordin să fie eliberat domnul Dolet, şi asta ar spune totul.

— Ei! Cerule! Am să-l eliberez dacă astfel este voinţa mea! În definitiv este chiar atât de sigur că ar fi tipărit el aceste cărţi?… Îl cunosc pe Dolet. Este un literat nesupus şi dacă ar fi imprimat cărţile blestemate ce s-au găsit la el ar fi recunoscui.

În momentul acela, dacă Loyola ar fi ezitai o clipă, ar fi fost de ajuns: François I l-ar fi eliberat pe Dolet.

Călugărul înţelegea revolta care clocotea în mintea regelui.

Înţelegea ca acestei revolte trebuia să-i opună o fermitate mai dură încă şi mai inflexibilă.

— Sire, spuse acesta cu calm, jur că blestematele cărţi au fost tipărite de către Dolet. E nevoie să aduc la cunoştinţă Romei că jurământul sacru al trimisului papei a fost pus în balanţă cu vorbele unul eretic imoral. Sfântul Tată ar putea fi expus acestui afront incredibil încât autoritatea sa să fie nesocotită într-o asemenea măsură?

François I plecă fruntea fremătând.

Războiul cu papalitatea însemna războiul cu împăratul Carol Quintul, cu Spania, Italia, Austria, cu toată Europa asmuţită împotriva lui.

— Vă cred, domnule. Nu ar trebui nici măcar să vă daţi cuvântul pentru a mă încredinţa… Aşadar, ce aţi dori de la mine?

— Permisiunea de a-l vizita pe prizonierul nostru, spuse implacabil Loyola.

— Pentru ce aceste vizite?

— Pentru a-l converti pe păcătos. Gândiţi-vă, sire, la strălucitoarea victorie pe care ar repurta-o Biserica, şi prin urmare, regalitatea, dacă editorul s-ar lepăda de nelegiuirea sa, dacă s-ar declara în mod public vinovat, dacă în sfârşit ar muri acceptând ajutoarele spirituale ale preoţilor noştri!

— Da, da… efectul ar fi considerabil.

— Ar putea fi un rezultat strălucitor, sire!

— Dar l-aţi putea obţine? Dolet este încăpăţânat…

— Răspund de succes, sire, mai ales dacă ordinul este dat guvernatorului închisorii Conciergerie spre a se supune pe de-a-ntregul recomandărilor mele.

— De fapt, doriţi puteri depline pentru a-l tortura pe Dolet?

Ignace de Loyola se înclină adânc.

Regele rămăsese tăcut şi gânditor.

— Ei bine, fie! sfârşi el prin a accepta. Îi voi da lui Monclar ordinele necesare.

— Sire, la ce bun să aduceţi la cunoştinţă unor terţe persoane ceea ce vreau eu să întreprind? Marele magistrat este un om demn de încredere: l-am verificat. Dar nu este decât un om… Am pregătit un ordin pe care Majestatea Voastră nu are decât să-şi pună semnătura şi sigiliul său.

Loyola îi întinse lui François I un înscris ce conţinea aceste cuvinte: „Ordin către reprezentantul regelui al închisorii Conciergerie administrator al închisorilor palatului, de a permite intrarea purtătorului prezentelor, de a-l pune în legătură cu oricare prizonier va crede de cuviinţă, şi de a se supune deplin ordinelor pe care le va da.”

François I semnă şi puse sigiliul particular de care se servea pentru a autentifica înscrisurile secrete.

Loyola înfăşură preţiosul act, mulţumi regelui cu bunăvoinţa cavalerească pe care o întrebuinţa atunci când era mulţumit şi se grăbi să plece de la Luvru.

Loyola, era destul de bogat ca să locuiască într-un palat princiar şi care, în orice caz, n-ar fi avut decât să bată la uşa episcopului sau a oricărei mânăstiri pentru a obţine o primire somptuoasă. Loyola se instalase într-o magherniţă situată la capătul unei fundături numită Bârlogul-Ploşniţelor. Bârlogul-Ploşniţelor începea de la capătul străzii Huchette, strada Huchette dădea spre strada Etuves şi spre cheiul Gloriette situat pe malul sting al micului braţ al Senei.

Loyola se afla astfel ascuns perfect, la adăpost de cei nepoftiţi, şi, în acelaşi timp, se afla în centrul operaţiunilor sale, aproape de Luvru, aproape de Notre-Dame, aproape de închisoarea Châtelet.

Bârlogul-Ploşniţelor se compune din vreo zece case, sau mai degrabă magherniţe mizerabile locuite de barcagii, de docheri şi de femei fără căpătâi care, dădeau târcoale pe la tejghelele prăvăliilor de lângă podul Saint-Michel, în speranţa de a atrage atenţia vreunei gărzi sau vreunui student.

În ultima din aceste case, cea care forma fundătura, locuia Loyola.

Capitolul XLV Uimirea jupânului Grégoire.

Câteva zile după vizita pe care Loyola o făcuse la Luvru, către orele patru şi jumătate, adică aproape de momentul când, în hanul La Devini?re, începeau să se aprindă lămpile, doi obişnuiţi ai locului beau hidromel în linişte, aşezaţi la o masă situată nu departe de rotiserie.

Erau Fanfare şi Cocard?re.

Cei doi cerşetori, mai zdrenţăroşi ca niciodată, erau trişti şi scoteau rând pe rând suspine care, dacă nu constituiau o conversaţie interesantă, nu erau mai puţin elocvente.

Într-adevăr, suspinele erau însoţite de priviri surescitate cu care cei doi băutori melancolici săgetau puii înşiraţi în frigărui, ce se roteau şi sfârâiau deasupra focului. Nu degeaba cerşetorii aveau feţe triste.

De câteva zile, devenea imposibil să-şi ducă traiul. Fie că burghezii deveniseră mai prudenţi, fie că paza şi-a dublat vigilenţa, pişicherilor noştri li se reduseseră raţia minimă pentru existenţă.

De altfel, manevre stranii se petreceau în jurul Curţii Miracolelor. Puteau fi văzuţi ofiţeri dând târcoale ce păreau să calculeze vreo problemă de strategie.

Chiar, marele magistrat se arătase, în repetate rânduri, pe străzile învecinate.

În sfârşit, vremurile erau grele…

Aşezat călare pe bârna unde se legau caii şi care se afla de-o parte a porţii, Landry, fiul doamnei Grégoire, se distra interpelând trecătorii cu vocea sa stridentă, fără să ia seama la nenumăratele semne cu care îl ameninţa onorabilul domn Grégoire.

— Ia te uită! strigă deodată ştrengarul, fratele Thibaut şi fratele Lubin! Mereu împreună! Pun pariu că vin de la Maria La Bigorne! Bună ziua, frate Thibaut! Bună ziua, frate Lubin! Cum! Nu intraţi? Adulmecaţi mirosul de ciocârlie la tigaie! Intraţi, fraţilor, intraţi!

O palmă răsunătoare opri brusc elocinţa intempestivă a ştrengarului.

Palma îi era administrată chiar de mâna jupânului Grégoire, care nu ţinea nicidecum la vizita călugărilor, răi platnici pe cât erau de mâncăi şi vajnici băutori.

Landry căzu de pe bârnă scoţând urlete lamentabile, dar care strigă şi mai şi, pentru a-l scoate din sărite pe tată-său:

— Poftiţi, fraţilor! Avem iepure, avem pateu foarte proaspăt chiar din dimineaţa asta, avem găini îndopate cum nu s-a mai pomenit vreodată…

Grégoire vru să se repeadă să-i astupe gura ştrengarului… Dar, vai! Era prea târziu.

Fratele Thibaud şi Fratele Lubin auzind acestea au plescăit din limbă.

Şi acum, înaintau, demni şi majestuoşi, către han în care îşi făcură intrarea binecuvântând pe băutori. Abia intraţi, se aşezară la masă. Zărindu-i Fanfare şi Cocard?re tresăriră.

— Ăştia sunt călugării noştri din seara trecută, spuse Fanfare.

— Da, nişte calici! Nu le luarăm decât o carte fără valoare!

— Sunt mai veseli ca noi… Jupân Grégoire le dă pe credit!

Chiar în momentul acela, numitul Grégoire înaintă către călugări răsucindu-şi colţul şorţului alb.

— Prea cucernici călugări, întrebă cu o înfăţişare stânjenită, ce doresc să servească?

— Păi… să cinăm! răspunse Thibaud.

— Fiul dumneavoastră ne-a vorbit de nişte găini îndopate…

— Şi de nişte ciocârlii la tigaie…

Grégoire îşi înăbuşi un geamăt şi îi arătă pumnul junelui Landry care, din capătul bucătăriei, scotea limba la el.

Era ceva grav să-ţi atragi mânia călugărilor. Dar nu mai puţin grav să nu ţi se plătească.

Grégoire cântări un moment în mintea sa neajunsurile şi avantajele eroicei sale hotărâri pe care era să o ia.

Se hotărî dintr-o dată.

— Cucernicii mei, de băut mai treacă-meargă, dar nu-e peste putinţă să vă servesc cina dacă nu sunt plătit… Este o regulă pe care o impun tuturor… Întrebaţi-i pe aceşti domni…

— Vai! Nimic nu e mai adevărat! răspunseră Fanfare şi Cocard?re.

— Aşadar, onoraţi călugări, fiţi convinşi că ştiu şi apreciez la justa ei valoare onoarea pe care binevoiţi a o acorda umilei mele case, şi onoarea asta, cu siguranţă, ar fi de ajuns pentru a plăti cu prisosinţa…

Grégoire se opri dintr-o dată în toiul frazei încâlcite pe care o începuse.

Se opri, cu ochii măriţi, nu pentru că i-ar lipsi suflu, ci pentru că ceea ce vedea îi răvăşea gândurile şi hotărârile.

Într-adevăr, la primele cuvinte ale hangiului, fratele Thibaut se scotocise prin pungă şi scoase din ea un pumn de piese de aur şi argint.

— Oho! strigă Grégoire.

Îşi scoase boneta, salută până în pământ, se întoarse şi îi dădu un picior servitorului.

— Puşlama! Nu bagi de seamă că onorabilii vor să cineze?

Într-o clipă, faţa de masă se acoperi de bucatele cele mai gustoase, şi călugării atacară cina cu o înfăţişare gravă şi delicată totodată pe care gămanii nu se abţin să o ia atunci când se aşează la masă.

Dar Grégoire n-a fost singurul care a făcut ochii mari de uimire: Fanfare şi Cocard?re nu pierduseră nici un gest, nici un cuvânt din toată această scenă.

— Ai văzut? întrebă Fanfare cu voce înnăbuşită.

— Tăcere! Să ieşim! răspunse Cocard?re.

După câteva minute, cei doi cerşetori plătiră hidromelul pe care îl băuseră şi plecară fără a părea impresionaţi.

— Aşadar au făcut avere! exclama Cocard?re odată ieşiţi afară.

— Ce-are a face! Important este ca averea lor să treacă în mâinile noastre.

— Aşa-i frate! De altminteri, ni se cuvine.

— Da. Mizerabilii ăştia şi-au bătut joc de noi o dată: e rândul nostru acum.

— Să aşteptăm…

Aşteptarea a fost lungă: cina călugărilor se prelungi până la orele şase.

Dar nimeni nu e mai cu răbdare decât un vânător la pândă. În sfârşit, cerşetorii îi zăriră pe fratele Thibaut şi fratele Lubin care ieşeau din han, cu un aer şi mai majestuos încă, am îndrăznit a spune, decât au intrat acolo.

Lei doi călugări, cu mers solemn şi din cale afară de liniştit o luară către Sena.

Trecătorii erau încă numeroşi.

Cocard?re şi Fanfare, pe urmele călugărilor, aşteptau clipa prielnică pentru a le sări în spate.

Îi văzură că traversează Sena şi intră pe strada Huchette.

— Unde naiba se duc? Mânăstirea lor se află de cealaltă parte…

— O să vedem noi…

Se apropiară.

Era destul de întuneric: venise momentul să acţioneze. Dar, în clipa în care cerşetorii erau gata să se repeadă, cei doi călugări dispărură dintr-o dată în Bârlogul-Ploşniţelor.

Cocard?re şi Fanfare ajunseseră la ţanc la înfundătură ca să-i vadă pe călugări intrând în casa din capăt.

— Ah! Dar cărei desfrânate îi fac vizită? exclamă Fanfare.

— Să-i aşteptăm. Oricât de minunată ar fi vizita tot se termină o dată şi o dată. Şi cât de lacomă ar fi desfrânata, ne va lăsa şi nouă ceva pe fundul pungii.

Fratele Thibaut şi fratele Lubin urcaseră o scară, care dovedea că mai fuseseră pe aici.

Ajunşi sus, bătură într-un anumit fel la o uşă. Deîndată uşa se deschise.

Intrară şi salutară pe omul care le deschise.

— Iată-vă, spuse Ignace de Loyola. Sunt mulţumit de voi.

— Sunteţi prea bun, cucernice părinte…

— Nu, nu… Aţi reuşit admirabil expedierea cărţilor. Mulţumită vouă, fraţii mei, Biserica a repurtat de curând o strălucitoare victorie.

— Deo gratias!

— Da…

— Da… Mulţumim Domnului. Dar şi vouă, celor care aţi găsit la editor cărţile de afurisenie…

Călugării se priviră cu uimire.

— Datorită vouă, continuă Loyola, care aţi dat de aceste cărţi, ale decăderii, n-aţi ezitat să le denunţaţi marelui magistrat… toate acestea, fraţii mei, despre care veţi mărturisi în faţa oficialului…

— Dar…

— Veţi depune mărturie despre ele, vă zic! Aţi dori să vă sustrageţi, fraţilor, de la cuvenita admiraţie pe care lumea o va avea faţă de curajul şi agerimea voastră?

— Vom mărturisi! replicară cei doi călugări înspăimântaţi de privirea lui Loyola.

— Fiindcă veni vorba, reluă acesta, vi s-a înmânat oarece sumă de bani?

— Da, prea cucernice…

— Mai luaţi-i şi pe aceştia, făcu Loyola.

Deschise un sertar, scoţând din el o pungă rotunjită şi i-o întinse fratelui Thibaut care, oricât de îngrozitor ar fi fost, nu se împotrivi să ascundă punga sub sutană…

— Vor mai fi şi altele! continuă Loyola. Ştiu că nu detestaţi mâncărurile fine şi vinul ales…

— Vai! Prea cucernice…

— Nu-i nimic rău în asta, din moment ce e în interesul Bisericii…

— De fapt, spuse fratele Lubin, este chiar în interesul Bisericii…

— Într-adevăr, adăugă fratele Thibaut avem nevoie de forţă…

— Ba bine că nu! Aşadar, fraţilor, dacă depuneţi mărturie conform cu adevărul exact de care tocmai vă aminteam…

— Vom depune mărturie!

— Şi dacă păstraţi asupra acestor lucruri cel mai profund secret…

— Totuşi… pentru confesorul nostru?

— Vă dezleg pe viaţă de a vă spovedi confesorului vostru… mai ales lui! Despre tot ce am putea face sau spune… s-a înţeles?

— Vom fi muţi, prea cucernice părinte!

— În cazul acesta, vă jur că veţi avea de ce să faceţi atâtea vizite câte veţi dori la hanul La Devini?re.

Călugării schimbară o altă privire de uimire constatând că reverendul era atât de bine informat.

— În caz contrar, conchise Loyola, veţi fi traşi pe roată de vii.

Thibaut şi Lubin bâţâiră din picioare.

Într-adevăr, teribilul lor interlocutor nu avea nicidecum aerul că glumeşte.

— Mergeţi, fraţilor, duceţi-vă cu Dumnezeu…

Toţi trei ieşiră, Loyola escortându-i pe cei doi călugări. Ajuns în locul în care fundătura Bârlogul-Ploşniţelor dădea în strada Huchette, Loyola se opri.

— O luaţi pe acolo, fraţilor, spuse, indicându-le partea străzii ce se lăsa spre cheiuri.

— Da, prea cucernice părinte, este drumul nostru pentru a ne duce la mânăstire.

— Bine. Eu am s-o iau pe aici. Nu uitaţi nimic…

— Nu, nu… prea cucernice, spuse fratele Thibaut, vom jura că am găsit cu adevărat la acest blestemat editor cărţile pe care…

— Tăcere! făcu Loyola privind în jurul lui cu nelinişte.

Şi adăugă cu severitate:

— Amintiţi-vă şi ţineţi minte să tăceţi!

Acestea fiind zise, se afundă spre strada Etuves, în timp ce călugării luau drumul cheiurilor.

— Iar ne cere să minţim, spuse fratele Lubin când fură singuri.

— E pentru binele Bisericii! răspunse fratele Thibaut, care nu se sfieşte să ne arunce în asemenea aventuri pe nişte călugări ca noi. Toate emoţiile astea mă istovesc. Pare-mi-se frate, că o sticlă de vin bun ar pica la ţanc ca să alunge istovirea asta.

— Este într-adevăr, un leac suveran.

— Uite chiar acolo jos o cârciumă care îmi oare tare îmbietoare.

— Da, frate; şi cu ocazia asta vom verifica şi conţinutul pungii. Cei doi se îndreptară spre cârciuma semnalată, cu acea înfăţişare maiestuoasă şi emoţionată pe care o căpătau

ori de câte ou dulcea perspectivă apropiată a unei sticle de vin bun le scormonea inima.

Dar nu apucaseră să facă doi paşi că fură dintr-o dată trimiţi în rigolă. Li se părea amândorura că o jivină necunoscută le cădea în spate. Se încovoiară şi se rostogoliră sub şoc cu un geamăt prelung. Cei doi călugări zăriră o clipă două umbre ce se aplecau asupra lor; au simţit dintr-o dată că mâini uşoare îi pipăiau, apoi într-o clipă umbrele se topiră.

— Ajutor! urlă fratele Thibaut.

— Mă omoară! Săriţi! vociferă fratele Lubin.

Dar cum nimeni nu se arăta şi cum, în rest, nu se aleseseră decât cu spaima, cei doi fraţi se aşezară în capul oaselor şi se priviră cu gura căscată.

— Ce ni s-a-ntâmplat oare?

— Pe sfânta fecioară şi toţi sfinţii, s-ar părea că l-am întâlnit pe Necuratul!

— Aş! Chiar crezi?

— Cred, mai degrabă, reluă Lubin, că ne-am împiedicat.

— Şi umbrele pe care le-am zărit? Şi palmele care s-au plimbat pe trupurile noastre.

— Iluzii şi himere! făcu Lubin ridicându-se. Oricum ar fi, suntem vii şi nevătămaţi. Asta-i important.

— Da, dar spaima…

— Un motiv în plus să ne grăbim spre această cârciumă simpatică.

Câteva clipe mai târziu, cei doi călugări intrară într-adevăr în ceea ce fratele Lubin numea o cârciumă simpatică şi care nu prea era decât o tavernă jalnică.

Dar când eşti după o spaimă şi ţi-e tare sete…

Thibaut şi Lubin goliră cu scrupulozitate cele două sticle ale lor: una de fiecare nu era din cale afară de mult.

Apoi îl chemară pe cârciumar, figură sinistră care îi primiseră cu o grimasă de jubilare, atât de rari îi erau clienţii.

— Costă două livre, spuse acesta.

— E scump, făcu Thibaut, dar în sfârşit.

Se scotoci. Cârciumarul întinse mâna.

Fratele Thibaut se scotoci îndelung, mărturisind şi pălind că pierduse punga, a fost rândul lui Lubin să se scotocească.

Dar operaţia n-a fost mai fructuoasa nici de partea aceasta.

— Furaţi, murmură Lubin.

— Prădaţi! gemu Thibaut.

— Daţi-mi banii! bombăni cârciumarul.

Cei doi călugări se ridicară împreună şi potrivit obiceiului lor în asemenea împrejurare începură să binecuvânteze din toate puterile în timp ce băteau în retragere spre uşă.

Dar cârciumarul ăsta era fără îndoială un păgân de cea mai rea speţă, căci departe de a-şi pleca fruntea la Binecuvântările repetate ale celor doi călugări, se repezi spre o mătură pe care o înhăţă şi o ridică atât de hotărât încât gestul păru de foarte rău augur călugărilor…

— Chiar v-aţi încumeta să loviţi nişte călugări? exclamă Lubin.

— Vreau banii! urlă cârciumarul.

— Nu-i mai avem, vai, frate!

Nici nu termină de spus aceste cuvinte ca mătura se abătu cu un zgomot surd pe spatele lui Lubin. apoi pe cel al lui Thibaut. Cârciumarul scos din minţi lovea de-a surda. Şi cu cât călugării ţipau mai taie, pe atât îi lovea mai bine.

Atât de mult şi atât de consistent incit coada măturii se frânse în sfârşit. Şi cu o ultimă lovitură neaşteptată îi azvârli în mijlocul drumului pe fraţii ruşinaţi, înspăimântaţi, cu priviri pierdute şi care nu înţelegeau o iotă din ce li se întâmpla…

Capitolul XLVI Urmările acestei aventuri.

Fanfare şi Cocard?re se instalaseră într-o tavernă în care erau siguri că găsesc o primire bună neavând a se teme de nici o indiscreţie – taverna fiind un loc de întâlnire al argotierilor.

Aici îşi împărţiră pe loc banii pe care Loyola îi dăduse călugărilor şi conţinutul pungilor călugărilor.

Prada era superbă.

— Bine-ar fi ca Lucifer să ne scoată în fiecare zi călugări pe care-i să-i prădăm, murmură Fanfare cu un suspin de uşurare. Iată-ne bogaţi… Ce avem de făcut cumetre?

— Să cinăm mai întâi! răspunse Cocard?re care, etala un scund de şase livre, şi arătându-le de departe cârciumarului comandă pe dată un ospăţ somptuos.

O dată în plus apucătura rea a fost recompensată în persoana cerşetorilor care se ghiftuiau cu produsul ruşinoasei lor pungi, în timp ce virtutea era batjocorită şi pedepsită în persoana călugărilor prădaţi şi bătuţi…

Ăsta-i mersul lumii, vai!

După copiosul dejun care îi despăgubea în sfârşit după postul îndelungat la care îi condamnase o fatalitate necruţătoare, cei doi pungaşi se priviră cu un surâs de beatitudine care părea să fie rezervat, dacă ar fi existat justiţie în locul acela, oamenilor cinstiţi, cărora conştiinţa şi legea nu le reproşează nimic, sau aproape nimic.

— Cine naiba ar fi presupus vreodată că onorabilii călugări erau atât de bogaţi! spuse Fanfare care dispunea de spirit de observaţie.

— Sunt de părere, răspunse Cocard?re, că omul negru este amestecat întrucâtva în toată treaba asta cu bogăţia…

— Omul negru…?

— Da, cel care a ieşit cu călugării din casa de la Bârlogul-Ploşniţelor…

— Aha! Ar putea fi vreun senior bogat care s-ar folosi de fratele Lubin şi fratele Thibaut?

Cocard?re scutură din cap.

— Îl cred mai degrabă om al bisericii…

— Bine. Dar la ce i-ar putea fi de folos asemenea imbecili? Dacă ar fi vorba de noi, aş mai zice…

— Poate, spuse Cocard?re, la treburi pe care nici noi cerşetorii nu le-am accepta…!

— Adică?
— Ce ştiu eu!… L-ai auzit pe ins?
— Nu, nu ascultam, priveam.
— Eu am privit şi ascultat.
— Ce spunea aşadar persoana?
— Recomanda călugărilor să nu uite nimic. Şi unul dintre ei a răspuns că ar putea lesne să jure că a găsit cărţile la editor…
— Editorul!… Să fie vorba de maestrul Dolet?
— Cât se poate de bine. În orice caz, trebuie să-i dăm de ştire lui Lanthenay despre conversaţia asta. Ştii cât de mult este ataşat de editor. Cât e de disperat de când cu arestarea maestrului Dolet… Şi acesta nu cumva este acuzat, se zice, de a fi tipărit cărţi interzise…?
— Ce poate însemna asta cărţi interzise…?
— Asta nu ne priveşte. Ceea ce ne interesează este fericirea şi nefericirea celor care şi-au riscat viaţa pentru noi… Pentru Manfred şi Lanthenay m-aş lăsa tăiat în bucăţi…
— Şi eu!
— Or, călugărul a vorbit de un editor de cărţi. Tare m-aş mira să nu fie vorba de maestrul Dolet.
— Haide imediat să-i povestim totul lui Lanthenay… Uite că a picat şi Tricot. El ne va sfătui.
Într-adevăr, în clipa aceea, regele Argotului îşi făcu apariţia în cârciumă, făcând tuturor un semn amical.
— Tricot! strigă Fanfare, vino să bei cu noi.
— Ce burghez aţi mai prădat, calici afurisiţi? exclamă râzând Tricot.
— Nu de la un burghez, răspunse Cocard?re. Dar ce importanţă are? Avem cu ce să plătim haleala noastră şi pe a ta.
— Uite cine-o duce bine, răspunse Tricot care se aşează aproape de Cocard?re şi goli dintr-o înghiţitură paharul pe care acesta i-l umplea.
— Dar asta nu-i totul, reluă Cocard?re.

— Aş! făcu ironic Tricot; poate aţi descoperit un mijloc să prădaţi mânăstirea Minimelor?17

— Nici asta!

— Sau poate bateţi monedă precum regele Franţei?

— Nici atât. Dar ascultă… E vorba de un prieten… un frate… cu toate că nu este dintre ai noştri.

— Cine-i acela? făcu Tricot încruntând sprâncenele.

— Lanthenay!

Tricot păli un pic şi sprâncenele i se încruntară.

— A! Da, un frate, spuse, un adevărat frate! Ei bine?

Cocard?re povesti cu de-amănuntul despre expediţia pe care o încheiase adineauri atât de strălucit, împreună cu cumătrul Fanfare. N-a omis nimic – în afară doar de mărimea sumei. Şi insistă mai ales asupra câtorva cuvinte care îl surprinsese.

Tricot ascultase cu o profundă atenţie.

— Toate astea mi se par puţin importante, sfârşi el prin a spune.

— Aşadar, părerea ta este că ar fi inutil să-l prevenim pe Lanthenay?

— N-am spus asta! Fă cum vei dori… spun numai că lucrul acesta mi se pare fără importanţă… Cu bine… Am o afacere de rezolvat.

Şi Tricot se ridică fără grabă, făcu agale turul cârciumii, apoi plecă.

— Ei bine, spuse atunci Cocard?re, nu sunt de aceeaşi părere cu Tricot.

— Totuşi, Tricot este un om aspru…

— Da, este abil, dar nu este infailibil, şi cred că de data asta se înşeală. Hai să-i spunem totul lui Lanthenay!

Am văzut cum Ignace de Loyola s-a îndreptat, după ce a ieşit din Bârlogul Ploşniţelor, spre partea opusă celei spre care o luaseră fraţii Thibaut şi Lubin, mai precis o apucase pe drumul Universităţii.

Dar de îndată, cotind-o la dreapta, coborî din nou către Sena şi înaintă către Petit-Châtelet.

Loyola mergea agale, cu capul plecat.

Medita.

De când smulsese slăbiciunii lui François I ordinul care îl punea la cheremul său pe Étienne Dolet, călugărul nu luase o hotărâre fermă.

Doar în ziua aceasta, s-a dus la Conciergerie şi-l prevenise pe jupânul Gilles Le Mahu că va face o vizită a doua zi prizonierului.

În acelaşi timp arătase ordinul semnat de rege.

Apoi pusese diverse întrebări în legătură cu Dolet cărora dl. Le Mahu le răspunse cât se pricepu mai bine.

Când dădu să plece, Loyola adăugă cu simplitate:

— Pentru vizita pe care am să i-o fac, ar fi bine ca prizonierul să fie plasat într-o temniţă acceptabilă.

— Aşa voi face prea cucernice părinte… răspunsese Le Mahu.

Loyola ezitase un moment, apoi spusese:

— Voi fi poate însoţit de cineva…

— Singur sau însoţit, Prea Cucernicia Voastră va fi bine venită.

— Fiindcă veni vorba, există o cameră de interogatoriu la Conciergerie?

— Cum de nu! Avem tot ce ne trebuie… scaun de tortură, aparate de tortură, căluş, cleşti… oho! N-avem de ce să-i invidiem pe cei de la cele două Châtelet.

Şi Le Mahu îşi îndreptă statura cu mândrie.

— Bine, bine… spusese Loyola cu indiferenţă.

Îl vom însoţi acum pe călugăr în plimbarea sa nocturnă.

Merita, am spus-o noi mai înainte.

Loyola chibzuia la întrebările pe care avea să i le pună a doua zi lui Étienne Dolet, la mărturisirile pe care ar dori să le obţină, şi meticulos, pregătea ordinea convorbirii, pe care dorea s-o aibe cu prizonierul.

Erau ceasurile nouă pe când Loyola pătrundea într-o stradelă care se învecina cu închisoarea Petit-Châtelet şi se opri în faţa unei case cu un singur cat cu aspect sărăcăcios.

Lovi cu ciocănelul în poartă – o poartă de stejar masiv, acoperită cu fier şi ghintuită de cuie enorme.

Se deschise o ferestruică.

— Pe cine căutaţi?

— Pe jupânul Ledoux.

— Cine sunteţi?

— Asta nu vă priveşte, vreau să-i vorbesc jupânului Ledoux din partea regelui.

Ferestruica se închise la loc.

Loyola auzi un zgomot de zăvoare şi lanţuri ce se desprindeau. În sfârşit poarta se întredeschise.

— Intraţi! spuse omul.

— Loyola intră şi se trezi într-o alee la capătul căreia, însoţit de ins, pătrunse într-o sală imensa.

— Jupânul Ledoux? întrebă călugărul.

— Chiar el! spuse omul.

Loyola îl privi.

Era un bărbat de vreo cincizeci de ani, mic, îndesat, cu o ceafă de taur, cu mâini enorme şi o figură bestială acoperită de o barbă încâlcită.

Fiinţa asta reprezenta cu exactitate un simbol de forţă brutală.

După ce-l examină pe om, atenţia lui Loyola se îndreptă spre încăperea în care se afla.

Principalul ornament al acestei încăperi era un şemineu imens în care ardeau butuci mari.

Părea că cel ce se numea jupân Ledoux era friguros. În faţa şemineului, se afla o bancă de lemn cu spătar. În mijlocul încăperii, se afla o masă pe care zăceau resturile cinei jupânului Ledoux.

Dar ceea ce atrăgea privirea în mod cu totul deosebit în această încăpere, ceea ce captiva atenţia vizitatorului dându-i o impresie penibilă, greu de suportat, erau pereţii.

Pereţii erau mânjiţi cu sânge.

Ai fi zis într-adevăr că fuseseră împroşcaţi cu sânge.

De jur împrejurul zidurilor încăperii era fixată o stinghie de lemn la fel de roşie, pe care, din loc în loc erau înfipte cuie.

Şi de aceste cuie erau agăţate în ordine perfectă o mulţime de ustensile bine întreţinute; căci luceau, şi flăcările căminului aruncau asupra lor luciri roşii. Era o întreagă colecţie de securi.

Existau unele enorme, cu două tăişuri; altele mici, masive şi grele.

Existau cleşti de toate dimensiunile, ciocane cu formă ciudată, săbii cu lama lată…

Toate astea luceau şi licăreau.

Bărbatul îşi privea vizitatorul pe sub sprâncene, cu un soi de timiditate sălbatică.

Aştepta cu răbdare ca să-şi sfârşească cercetarea.

Ochii lui Loyola se concentrară în sfârşit asupra jupânului Ledoux.

— E posibil să fie nevoie de dumneavoastră mâine, jupâne.

— Arătaţi-mi mai întâi ordinul, spuse omul cu o voce nedefinită.

Loyola despături o hârtie pe care omul o citi la lumina căminului.

Căci în încăpere nu se afla nici o lumânare.

— E în regulă! spuse Ledoux înapoindu-i actul lui Loyola.

— E vorba de ceva foarte grav, spuse acesta. Prizonierul este o persoană importantă.

Ledoux făcu un gest care semnifica faptul că, pentru el, toţi prizonierii sunt egali.

— Va trebui să procedaţi cu blândeţe, reluă Loyola.

Ledoux surâse teribil.

— Îmi cunosc meseria, spuse.

— Aşadar, veţi fi pregătit?

— Mereu sunt pregătit, din clipa în care am ordin.

— Cineva va veni să vă caute. Îl veţi urma… Vă va conduce…

— După ce îl voi recunoaşte?

— Vă va spune: în numele cavalerului Fecioarei.

Ledoux se înclină.

Şi Loyola plecă după ce aruncă o ultimă privire spre Ledoux.

În privirea asta, exista o simpatie stranie.

— Ar trebui să avem mulţi oameni ca acesta, gândi Loyola o dată ieşit în stradă. Puternic precum Samson, incapabil să raţioneze, capabil doar să se supună…

Domol, aşa cum venise, Loyola îşi reluă drumul spre Bârlogul-Ploşniţelor.

Ajunse acolo către orele zece şi jumătate.

Plin de gânduri, intră pe aleea casei şi deschise poarta locuinţei pe care şi-o alesese.

O lampă strălucea în interior.

Loyola lăsase lumina aprinsă când a plecat.

O dată intrat, voi să închidă uşa în urma sa; uşa rezistă, Loyola se întoarse şi se trezi în prezenţa unui bărbat acoperit cu o mantie, cu toca trasă pe frunte.

Loyola era de o vitejie temerară.

— Ce doriţi? întrebă cu răceală.

— Să vă vorbesc, domnule de Loyola, răspunse necunoscutul.

— Cine sunteţi?

— Fiul lui Étienne Dolet!

Capitolul XLVII Convorbirea.

Bărbatul care vorbise astfel împinse atunci zăvorul uşii şi se dezbrăcă de mantia pe care o aruncă pe un scaun.

— Nu am cunoştinţă, spuse Loyola fără ca cea mai mică emoţie să se manifeste în atitudinea sa, nu am cunoştinţa ca domnul Étienne Dolet să aibă un fiu.

— Am să vă explic, domnule, pentru ce folosesc acest termen, spuse tânărul cu o răceală ameninţătoare.

Necunoscutul era într-adevăr un tânăr.

Loyola nu-l cunoştea deloc.

Dar admiră ca un cunoscător talia suplă, fruntea semeaţă, privirea îndrăzneaţă a lui Lanthenay, pe care cititorii noştri

l-au ghicii după primele cuvinte.

— Prevăd, spuse atunci Loyola, că discuţia noastră ar putea să se prelungească puţin. Binevoiţi aşadar să luaţi loc.

Şi făcu semn să se aşeze în fotoliu straniului vizitator.

Dar Lanthenay refuză dând din cap, şi se mulţumi să-şi sprijine mâna-i nervoasă pe spătarul fotoliului.

În acelaşi timp, cu o rapiditate ce dovedea că era obişnuit cu o asemenea mişcare. Loyola îşi dezbrăcase sutana de călugăr pe care o lăsă să alunece şi o împinse cu piciorul într-un colţ.

Apăru atunci cu straie de cavaler cu pieptul acoperii de o platoşă din piele de căprioara. Încălţat cu cizme, cu sabia la şold, iar mâna sa se juca nepăsătoare cu mânerul de argint al unui pumnal scurt pe care îl purta la centură.

— Permiteţi-mi, spuse, să mă folosesc de dreptul pe care îl are orice om obosit să se aşeze într-un fotoliu confortabil…

Într-adevăr se lăsă într-un fotoliu, picior peste picior, fixă o privire ironică asupra lui Lanthenay şi spuse:

— Vă ascult domnule, cu toate că maniera dumneavoastră de a va înfăţişa acasă la cineva, mai ales la o asemenea oră, este mai degrabă insolită. Ce aveţi a-mi spune?

— Domnule, spuse Lanthenay, observ că vreţi să surprindeţi pe chipul meu mirarea pe care presupuneţi că trebuie s-o încerc la apariţia subită a unui cavaler…

— În vreme ce gândiţi că găsiţi o faţă bisericească fără apărare?

— Credeam într-adevăr să întâlnesc un călugăr neînsemnat, uimirea la care speraţi există sub forma unei bucurii reale; observ, domnule, că aş putea să vă omor fără remuşcări.

— Aha! Aţi venit deci cu intenţia de a mă ucide?

— Da, spuse cu hotărâre Lanthenay… numai dacă nu cumva ne-am înţelege…

— Mă îndoiesc, dragule, spuse cu calmitate Loyola care, cu vârful pumnalului său pe care îl scoase din teacă, îşi curăţa

în tihnă unghiile… Aşadar v-aţi prezentat drept fiul domnului Dolet…?

— O să înţelegeţi valoarea acestui cuvânt, domnule Loyola. Étienne Dolet este maestrul meu venerat. El m-a instruit. El mi-a deschis ochii mari spre înţelegerea vieţii. Lui îi datorez puţinul pe care îl ştiu. Tot ascultându-l, domnule, acea flacără a ştiinţei a sfârşit prin a arunca sclipiri în tenebrele neştiinţei mele… Dar asta nu e toiul… Ilustrul savant are o fiică pe care o iubesc şi care mă iubeşte. Data căsătoriei noastre fusese stabilită deja. Iubirea aceasta, domnule, era bucuria vieţii mele, sau mai degrabă singura mea raţiune de a trăi. Ilustrul bărbat pe care l-aţi aruncat la Conciergerie binevoise să mă accepte drept ginere şi îmi deschisese uşa casei. Eram de-al casei. Pricepeţi acum, că aveam dreptul să mă numesc fiul lui Étienne Dolet?

— Nu vă contest dreptul acesta, domnule…

— Mă numesc Lanthenay.

— Lanthenay? făcu Loyola cu un surâs straniu. Mi se pare a fi auzit vorbindu-se de dumneavoastră… Aşteptaţi… se pare că de la domnul conte Monclar!

— E posibil, spuse cu răceală Lanthenay.

— Marele magistrat se interesează de dumneavoastră, tinere, este de altminteri treaba lui să se ocupe în mod susţinut de tot ceea ce există la Paris precum cerşetori, argotieri, spadasini. În plus observ că domnul Dolet a avut mână bună în alegerea ginerelui. Fiicei unui eretic, nu-i trebuia drept soţ decât un cerşetor. Totul se potriveşte de minune. Da, da, domnule Lanthenay, care proveniţi de la Curtea Miracolelor, sunteţi cu adevărat onorabilul fiu al domnului Dolet care se află la Conciergerie. Totul se potriveşte…

Lanthenay încrucişase braţele şi ascultase fără un gest de nerăbdare, fără o încruntare de sprânceană.

— Domnule de Loyola, spuse după ce călugărul spaniol isprăvise de vorbit, adineauri v-am încredinţat că am încercat o adevărată bucurie constatând că nu eraţi

călugărul simplu pe care credeam să-l întâlnesc. Vă asigur, că atunci când am văzut o spadă şi un pumnal, am fost la fel de bine convins. Ce vreţi? Conştiinţa unui cerşetor are asemenea ciudăţenii. Acum, domnule, daţi-mi voie să vă spun că simt o şi mai mare bucurie…

— Şi care să fie cauza acestei bucurii?

— În timp ce veneam să vă întâlnesc, mă aşteptam să văd un călugăr, dar un călugăr de o inteligenţă superioară, cu mult mai presus de tagma călugărilor mizerabili care sfâşie ţara. Mi s-a spus, Dolet însuşi mă asigurase că Loyola era un om de anvergură… Or, dumneavoastră, domnule, cădeţi în greşeala insultelor. Căutaţi să mă umiliţi printr-un dispreţ aparent pe care nu-l simţiţi. Trageţi între numele marelui magistrat şi al meu o liniuţă de unire care are pretenţia de a fi jignitoare. Constat că sunteţi mai mărunt decât mi-aţi fost descris. Constat, domnule, că sunteţi de o inteligenţă comună. De aici şi bucuria mea. Căci mi-ar fi produs un regret să suprim o inteligenţă cu adevărat remarcabilă.

Loyola îşi muşcă buzele şi gesticulă.

— De fapt, încheie Lanthenay dacă însemnaţi inteligenţa remarcabilă ce se bănuia, aţi fi ales o altă filosofie decât aceea care v-a atras. N-aţi predica asasinarea celor inocenţi care nu cred în ceea ce credeţi dumneavoastră sau vă prefaceţi că credeţi…

— Tinere, spuse cu gravitate Loyola, nu atacaţi aceste chestiuni de temut…

— Bineînţeles aveţi dreptate, domnule. Şi mă întorc la scopul vizitei mele. Ura pe care i-o purtaţi lui Étienne Dolet…

— Aici vă întrerup, exclamă călugărul ridicându-se în picioare. N-am deloc faţă de Dolet…

— Domnule, ironia are nişte limite, şi dumneavoastră deveniţi detestabil. Admit chiar că nu-l urâţi deloc pe nefericitul meu maestru. Vai! Ştiu ce aţi putea să-mi îndrugaţi despre asta… Ca o faceţi doar în interesul religiei, că sentimentele dumneavoastră personale nu contează…

Aşadar, e de înţeles, nu-l urâţi pe Dolet, ci vreţi să-l ucideţi… Ei bine, eu, domnule, nu vă urăsc, dar ţin la Dolet. Şi vreau să vă împiedic să-l asasinaţi…

— Şi cum veţi reuşi asta?

— Făcându-vă o propunere cinstită.

— Să auzim propunerea.

— Semnaţi un ordin de eliberare pentru Dolet.

— Aşadar presupuneţi că semnătura mea ar fi de ajuns?

— Nu, domnule. Dar dacă declaraţi în scris că aţi săvârşit o crimă mârşavă incitându-i pe fratele Thibaut şi fratele Lubin să plaseze…

Loyola tresări de data asta uimit.

— Nişte cărţi, continuă Lanthenay, pentru care l-aţi acuzat apoi pe nefericitul Dolet de a le fi tipărit… dacă declaraţi asta cu sinceritate, dacă adăugaţi că vă căiţi de această crimă monstruoasă şi că imploraţi pe regele Franţei să dea poruncă să fie eliberat Dolet nevinovat şi onorabil pe cât este, dacă faceţi asta, domnule, e sigur că maestrul şi prietenul meu va fi repus în libertate.

Loyola păstră câteva clipe de tăcere.

— Asta-i tot? întrebă. Dacă-i aşa, poate aş ceda rugăminţilor voastre… Tinere, sunt foarte mişcat de afecţiunea dumneavoastră pentru Dolet, de iubirea dumneavoastră faţă de fiica sa.

— Nu, domnule, asta n-ar fi totul, spuse cu calm tânărul, căci aţi fi în stare să semnaţi hârtia, şi, de îndată ce aş pleca, aţi alerga să-i înştiinţaţi pe domnul de Monclar, despre care vorbeaţi adineauri cu atâta talent. Ar mai trebui să consimţiţi la a mă urma până la o trăsură care ne aşteaptă pe cheiul Gloriette. V-aţi urca în linişte în trăsură, şi patru dintre prietenii mei v-ar însuţi până la o locuinţă în care aţi rămâne timp de câteva zile, adică pe timpul necesar pentru ca Dolet să fie pus în libertate şi să poată ajunge la graniţa cea mai apropiată…

— Şi dacă nu consimt la nimic din toate astea?

— În cazul acesta, domnule, voi fi nevoit să vă ucid.

— Ce veţi câştiga cu asta?

— Că am răzbunat-o pe victima dumneavoastră.

Loyola tăcea, gânditor, cercetând pe furiş pe tânăr al cărui chip liniştit nu trăda nici o emoţie.

— Hotărâţi-vă, domnule, spuse Lanthenay.

— M-am hotărât întru totul, domnule.

— Ei bine?

— Refuz categoric, şi nu mă veţi omorî.

Spunând aceste cuvinte, Loyola făcu un salt uimitor pentru a se năpusti asupra lui Lanthenay.

Înfăţişarea lui se transformase. Ochii săi negri aruncau flăcări, şi un rictus de furie, apărut în colţul buzelor, scoase la iveală dinţii săi albi şi ascuţiţi.

— Mori, bombăni el, mori cum va muri prietenul tău nelegiuit!

În aceeaşi clipă, pumnalul se abătu asupra lui Lanthenay.

Dar acesta se aruncă într-o parte.

Arma nu a sfâşiat decât mâneca vestei sale.

— Ah! Mizerabile! strigă el. Şi eu care ezitam să te lovesc.

Cât ai clipi din ochi, trăsese sabia.

Loyola, cu un răcnet de mânie şi turbare, aruncă pumnalul devenit inutil şi scoase sabia. În aceeaşi clipă, cele două lame se atinseră, şi cei doi adversari se măsurară din priviri.

— Să fie într-un ceas bun exclamă Lanthenay. Adineauri, domnule, aveaţi o înfăţişare de om… Fără îndoială eraţi mascat… acum aduceţi cu un tigru, şi asta vă vine de minune…

În timpul acesta, Loyola ataca cu furie…

Era un rival aspru.

Nu este inutil să arătăm aici că, hirotonisit fiind, continua zi de zi să exerseze timp de două ore pentru a se menţine în formă.

Zăngănitul săbiilor se auzi timp de zece minute.

Lanthenay, fidel unei tactici care îi reuşise deja de câteva ori, lăsa adversarul să se obosească, şi, din când în când, îl

întărâta prin cuvinte usturătoare.

Deodată observă că Loyola începea să dea semne de oboseală.

Încheietura mâinii îi înţepeni.

Atunci, a fost rândul său să atace.

Se avântă cu răceala-i obişnuită şi, una după alta dădu câteva lovituri de sabie teribile. Loyola nu-şi datoră scăparea decât printr-o retragere rapidă.

După o clipă, se trezi încolţit într-un ungher al camerei. Cu o fentă dublă, urmată de o desprindere mai rapidă decât fulgerul, Lanthenay fandă puternic.

Sabia pătrunse în carnea umărului, pe care o străpunse, şi vârful ei se frânse de perete.

Loyola rămase pentru o secundă în picioare, cu mâna crispată pe mânerul sabiei.

Deschise gura vrând să vorbească. Apoi, dintr-o dată, scăpă sabia, bătu aerul cu braţele şi se prăbuşi, fără suflare…

Lanthenay îşi şterse lama ciuntită a sabiei înroşite de sânge.

Era la fel de calm de parcă teribila dramă nu s-ar fi petrecut în clipa de faţă.

Doar că, era puţin palid în timp ce-l privea pe Loyola.

— Cred că nu va mai face rău nimănui, murmură.

Îngenunche, desfăcu platoşa de piele şi vesta lui Loyola şi descoperi rana.

Vârful sabiei pătrunsese deasupra platoşei şi lama traversase umărul. Rana era teribilă, cu toate că abia sângera. Lanthenay îi căută inima.

Inima bătea rar şi foarte slab.

— Trăieşte încă! gândi el.

Şi rămase o clipă pe gânduri.

Ispita îl cuprinse, năprasnic, să-l sfârşească pe rănit cu o lovitură de pumnal. Timp de câteva secunde, frământă mânerul pumnalului… Apoi, cu calm, împinse înapoi oţelul pe care îl scosese pe jumătate din teacă.

— Nu, spuse aproape cu glas tare, e peste puterile mele.

Ezită încă un minut.

— De altminteri, reluă, chiar, dacă nu este mort de-a binelea, mult nu mai are…

Şi pentru a-şi întări această opinie, puse din nou mâna în dreptul inimii rănitului.

De data asta, îndepărtă şi mai mult vesta.

În mişcarea pe care o făcu, mâna lui, deodată şifonă o hârtie.

Lanthenay o luă, o despături, şi o parcurse dintr-o privire, şi se abţinu cu greutate să nu izbucnească de bucuria care-i lumină chipul.

Hârtia reprezenta permisul de liberă trecere semnat de către François I.

— Dolet este salvat! murmură cu o puternică bucurie care-l făcu să tremure şi să pălească.

Îşi aruncă atunci privirile în jurul lui, zări sutana de călugăr şi gluga pe care Loyola le împinsese cu piciorul într-un ungher.

Le apucă, împături totul, şi se avântă în stradă.

Capitolul XLVIII Tentativa.

A doua zi Lanthenay, îmbrăcat în sutana lui Loyola, cu gluga trasă pe ochi, se prezentă la poarta închisorii Conciergerie.

După respectul şi zelul gărzilor, înţelese că Loyola făcuse vizite la închisoare.

Câteva momente mai târziu, se găsea în prezenţa domnului Gilles Le Mahu.

— Observ, exclamă acesta, că Cucernicia Voastră vine neînsoţită… A renunţat să se facă însoţită precum avea ieri intenţia…

— Da, spuse Lanthenay…

— Prea cucernice, aţi dori să-l vedeţi pe prizonier?

— Da…

— Am să vă însoţesc…

— Ordinul pe care îl posed îmi dă puteri depline, spuse atunci Lanthenay preschimbându-şi vocea pe care căuta s-o facă mai confuză.

— Într-adevăr, prea cucernice, răspunse Le Mahu în timp ce deschidea o poartă. Puteri depline! Exceptând, totuşi, de a da ordin ca omul nostru să fie eliberat!

Şi Le Mahu începu să râdă în hohote.

— Tot ce veţi dori, repetă el, în afară de a-l lua la plimbare pe malurile Senei…

Şi cum gluma i se păru foarte reuşită continuă:

— De altfel, prea cucernice, ţineţi prea mult la sănătatea sa. Dragul de el ar risca o aprindere la plămâni de la frigul de afară…

În timp ce râdea copios, domnul Le Mahu trecu pe un coridor spunând:

— Vă arăt drumul prea cucernice. Lanthenay răspunse printr-un semn cu capul.

Amândoi înaintară, escortaţi de gărzi în faţa cărora mergea chelarul.

— Ţin să fiu singur cu prizonierul, făcu Lanthenay.

— Cum vă e voia Cucernice… dar poate că e periculos.

— Am lucruri serioase să-i spun… Binevoiţi ca nimeni să nu asculte la uşă…

— Bine… Dacă totuşi aţi avea nevoie de ajutor…

— Ei bine?

— Chemaţi lovind cu putere în uşă…

— Aşa…

— La dorinţa Prea Cucerniciei Voastre, l-am pus pe prizonier într-o temniţă convenabilă. Afurisitul n-ar putea să se plângă…

În acest timp, Lanthenay, îşi întipărea cu grijă în minte drumul parcurs, număra paşii. Îşi fixa topografia exactă a închisorii.

— I-aţi schimbat temniţa? spuse tresărind.

— Da, prea cucernice.

— Ei bine, cu data de azi, nu mai trebuie să fie mutat…

— Am înţeles, cucernice părinte… Am ajuns.

Domnul Le Mahu făcu semn chelarului. Acesta deschise o uşă masivă ale căror zăvoare scrâşniră.

— Intraţi, prea cucernice, spuse Le Mahu cu voce scăzută, şi, la prima mişcare a acestuia, chemaţi în ajutor…!

Lanthenay intră.

Uşa se închise fără să i se tragă zăvoarele.

Tânărul ascultă un moment, pentru a se asigura că Le Mahu se îndepărta într-adevăr, apoi, întorcându-se spre Étienne Dolet, lăsă să-i alunece gluga şi întinse braţele.

Îi trebui lui Dolet întreaga putere de care era în stare ca să nu scoată un strigăt care i-ar fi pierdut pe amândoi. Cei doi se strânseră în braţe în linişte.

Apoi Dolet îl conduse pe Lanthenay în colţul cel mai îndepărtat al temniţei sale.

Primul său cuvânt pronunţat cu voce scăzută a fost:

— Julie?

— Disperată, dar vitează.

— Avette?

— Amândouă sănătoase!

— Cum ai făcut?

— L-am ucis pe Loyola.

Dolet se înfioră de admiraţie pentru bărbatul care, cu simplitate, continuă:

— L-am omorât sau cel puţin l-am rănit de moarte; am găsit un act asupra lui semnat de rege care vă plasa la cheremul lui, şi m-am îmbrăcat cu sutana lui, şi am venit…

— O, fiul meu! Fiul meu! murmură Dolet strângându-i mâna lui Lanthenay.

— Dar dumneavoastră? întrebă acesta.

— Să nu vorbim de mine. Am suferit groaznic, asta-i tot.

— Da, reluă cu înfrigurare Lanthenay; să nu pierdem timpul cu vorbe de prisos. Tată… ah! Niciodată ca în acest moment n-am pătruns mai adânc semnificaţia acestui cuvânt…

— Fiule!

— Tată… am venit să vă salvez.
— Cum?
Lanthenay se dezbrăcă iute de sutana de călugăr şi i-o dădu lui Dolet.
Acesta avu din nou o privire admirativă pentru Lanthenay.
— Cât de mândru sunt de tine! spuse, şi cât sunt de sigur că Avette va fi fericită cu tine!
— Repede, tată!
Dolet ridică din umeri.
— Refuzaţi!
— Da…
— E nevoie de dumneavoastră… de mine, nu!
— Tată!
— Nici un cuvânt!
Lanthenay înţelese că Dolet n-ar consimţi niciodată. Şi în acel moment, gândi astfel:
— Cum am putut să cred că va consimţi!
Reluă:
— Aşadar, trebuie să căutăm alt mijloc.
— Da, fiule, orice; tot ce vei dori, în afară de a-mi salva viaţa sacrificând-o pe a ta.
Lanthenay era livid.
— Tată, există un mijloc, spuse el în cele din urmă.
— Care anume?
Lanthenay strecură un pumnal în mâna lui Dolet.
— Iată, spuse cu vioiciune. Chem garda. Vor veni să deschidă. Ieşim împreună şi ucidem pe toţi cei ce ni se opun fugii voastre. Afară, Manfred şi douăzeci de oameni hotărâţi sunt postaţi în faţa porţii celei mari şi ne aşteaptă. Vom striga. Ne vor auzi, şi, atunci se vor repezi asupra porţii… Am hotărât toate astea azi noapte, Manfred şi cu mine, pentru cazul în care n-aţi accepta să ieşiţi singur…
— Planul mi se pare destul de potrivit, spuse cu sânge rece Dolet. Îmbrăţişează-mă, fiule!
Dolet şi Lanthenay se îmbrăţişară.
Apoi Dolet, cu pumnalul în mână, întrebă:

— Eşti pregătit, fiule?
— Sunt pregătit, tată…
— Ei bine, cheamă ta ajutor!
Lanthenay se îndreptă hotărât spre uşă în care izbi cu lovituri puternice de pumn.
— Ajutor! Ajutor! strigă el.
Deîndată, răsunară paşi pe coridor…
— Atenţie! spuse Lanthenay.
Uşa fu deschisă cu violenţă.
Apărură cinci sau şase gărzi.
— În lături! răcni Lanthenay, care se repezi cu pumnalul în mână.
Dolet ţâşni în spatele lui.
— Opriţi-i, opriţi-i! vociferară gărzile.
Dar, profitând de uimirea care îi paralizase pentru o clipă pe soldaţi, Dolet şi Lanthenay au năvălit pe coridor într-o cursă nebunească.
Lanthenay avea spirit metodic.
Ceea ce i se întipărea o dată în minte nu mai avea cum să uite. Itinerariul pe care îl urmase cu Gilles Le Mahu era riguros prezent în memoria sa. Nu a avut nici o ezitare. Două minute mai târziu, ajungea, totuşi însoţit de Dolet şi mereu urmărit de haita gălăgioasă a gărzilor, într-un hol imens, unde se găsea poarta închisorii…
În stânga porţii se afla un corp de gardă, în care se găseau două zeci de soldaţi înarmaţi.
Dolet şi Lanthenay se repeziră către poartă.
Soldaţii se aliniară între ei şi poartă, cu halebardele încrucişate.
Gilles Le Mahu apăru îngrozit, tremurând, palid, bâlbâindu-se:
— Prea cucernice… prea cucernice…
— Sări, Manfred! urlă Lanthenay.
La strigătul acesta se produse o forfotă ciudată în stradă.
Oameni cu înfăţişări aspre ce dădeau târcoale în jurul închisorii se repeziră asupra porţii.

În fruntea lor, Manfred, îşi trase sabia cea lungă şi se grăbi strigând:

— Pe ei! Pe ei! Ciomăgiţi-i!

În momentul acesta, o trupă numeroasă de cavalerie intră pe stradă la trap.

În fruntea acestora galopa marele magistrat.

Capitolul XLIX Un capriciu al lui François I.

În ajunul acestei zile, în timpul nopţii, puţin după ceasul în care Lanthenay încrucişa sabia cu Loyola, s-a produs un eveniment pe care ne este imposibil să-l trecem sub tăcere.

De câteva zile, mai ales, de când, Montgomery îl arestase pe Triboulet pentru a-l conduce la Bastilia – cel puţin după povestirea pe care căpitanul a spus-o regelui, iar noi ştim cât adevăr exista în această poveste – de câteva zile deci, Majestatea Sa era mai abătută ca niciodată.

Într-adevăr, Monclar nu-i aducea nici o veste despre Gillette.

Marele magistrat s-a gândit mai întâi s-o oblige pe doamna de Saint-Albans să spună ceea ce ştia despre răpirea ducesei de Fontainebleau.

În fond, el cunoştea întrucâtva răspunsul pe care i l-ar pregăti bătrâna doamnă de onoare. Dar răspunsul acesta, îi trebuia oficial, ca s-o poată acuza în mod cert pe ducesa d'Etampes.

Aşadar Monclar se dusese la Bastilia ca s-o „interogheze” pe doamna Saint-Albans.

Fie că guvernatorului îi fusese milă de biata femeie, un pic cam nebună, dar nu răutăcioasă, fie că fusese susţinută de influenţe oculte, doamna de Saint-Albans fusese plasată într-o cameră foarte convenabilă, mobilată cu un pat, un pat adevărat, o masă şi un fotoliu. În plus, prizoniera avea permisiunea să i se aducă din afară prânzurile şi tot felul de cofeturi, pe care le adora. Bătrâna cea cumsecade îşi petrecea deci timpul ronţăind bomboane, aşteptând să fie eliberată, lucru care nu putea să întârzie, potrivit asigurării

categorice pe care i-o dăduse doamna ducesă d'Etampes, care venise s-o vadă.

Or, în dimineaţa aceleiaşi zile în care dl. de Monclar luase hotărârea s-o „chestioneze” pe bătrâna doamnă, cineva adusese la Bastilia un coş cu fructe pentru ea.

Şi cum guvernatorul dăduse ordin o dată pentru totdeauna să fie lăsate să intre asemenea merinde care-i plăceau doamnei de Saint-Albans să-i fie trimise, coşul cu fructe ajunsese de îndată la camera ei.

Conţinea ciorchini de struguri, foarte bine conservaţi pentru anotimpul în care ne găseam, şi mai ales o duzină de mere renete la care bătrâna poftea foarte mult.

Marele magistrat ajunsese spre ora prânzului şi îi aduse la cunoştinţă guvernatorului Bastiliei că avea intenţia s-o chestioneze întrucâtva pe doamna Saint-Albans.

— Biata femeie, murmura guvernatorul.

Dar adăugă de îndată:

— La ordinele dumneavoastră, domnule conte. Este ora mesei, şi mă îndoiesc să fie satisfăcută de acest supliment de prânz pe care i-l aduceţi.

Guvernatorul dădu ordin să se pregătească încăperea destinată interogatoriilor.

Călăul adus în mod special la Bastilia se dusese de îndată să-şi ocupe postul şi în timp ce fluiera uşor un marş de vânătoare, îşi încălzea ustensilele de tortură.

În acest timp domnul de Monclar îl însoţise pe guvernator până la camera prizonierei.

— Dacă vrea să vorbească imediat, spusese guvernatorul, care era de felul său un fel de filantrop, asta o va scuti de corvoada de a coborî în camera interogatoriilor, care se află în subsoluri, şi care este foarte umedă…

Marele magistrat se înclinase fără surâs, ceea ce îngheţă brusc elocinţa filantropică a guvernatorului. A fost deschisă uşa. Doamna de Saint-Albans era aşezată la masă, în fotoliu. Şi nu se ridică în timp ce uşa era deschisă.

— A aţipit după ce a servit masa! spuse guvernatorul.

Şi atinse umărul bătrânei doamne.

Doamna Saint-Albans nu mişcă.

Atunci guvernatorul se aplecă asupra ei şi o privi.

Scoase un strigăt.

Doamna de Saint-Albans era albă ca ceara.

— Repede! Un medic! ordonă guvernatorul. Nenorocita asta moare!

Monclar se aplecă la rândul său.

— E inutil: doamna de Saint-Albans a murit…

— Moartă! replică înăbuşit guvernatorul, cu adevărat emoţionat de astă dată, la gândul că aveau să-l facă responsabil de această întâmplare.

— Da, spuse Monclar cu acelaşi calm, este moartă de-a binelea, haideţi! Problema este încheiată…

Şi arunca o privire ternă spre masă.

Zări coşul cu fructe.

Un surâs straniu rătăci pe buzele-i subţiri.

— Ce nenorocire! Se lamentă guvernatorul. Fiţi încredinţat, domnule mare magistrat, că totul a fost făcut, totuşi, pentru ca prizoniera să n-aibă mult de suferit!

— Uite nişte fructe frumoase! spuse cu răceală Monclar, arătând spre coşul care se afla pe masă.

Guvernatorul fixă o privire profundă asupra marelui magistrat. Dar chipul acestuia era de nepătruns.

— Când au fost aduse? continuă Monclar.

— Chiar în dimineaţa asta: spuse un gardian; eram în post când a fost adus coşul la temni…

— Şi cine le-a adus?

— Un tânăr…

— Brunet? Cu privire piezişă? Cu părul negru?

— Chiar aşa, monseniore.

— Fiţe! gândi Monclar. Ah! Doamnă d'Etampes, cu un asemenea secret, mă oblig să vă conduc unde veţi vrea…!

Reluă cu voce tare:

— Şi tânărul a spus din partea cui aducea fructele pentru doamna de Saint-Albans?

— Nu, monseniore. A spus doar că a adus coşul cu fructe.
— Nimeni n-a mâncat din aceste mere şi nici struguri?
— Nu, monseniore.
— Domnule guvernator, spuse Monclar, vă sfătuiesc în mod deosebit să nu gustaţi din ele…
— Domnule conte, se bâlbâi guvernatorul, sunteţi sigur că…
— Sst! Nu cred nimic. Vă sfătuiesc doar să faceţi să dispară fructele astea, pe cât de minunate par.
— Să fie adus acest coş la mine acasă! ordonă guvernatorul. Le voi distruge eu însumi în foc…
Un gardian prinse de coş, şi, nu fără precauţie, ca şi cum ar fi conţinut vipere şi aspide, îl luă cu sine…
Monclar ieşi, urmat de guvernator, care repeta:
— Biata femeie!… Ce nenorocire…!
— Da, spuse marele magistrat… chiar în ziua în care aveam nevoie s-o interoghez.
— Dragă conte, spuse guvernatorul cu nelinişte, doar nu credeţi, sper, că sunt amestecat în treaba asta?
— Nu-i posibil!… Glumiţi… Biata Saint-Albans a murit, nu rămâne decât să fie înmormântată, atâta tot.
— Da, atâta tot! întări cu bucurie guvernatorul.
Monclar se duse la Luvru.
Doamna ducesă d'Etampes, scapă ca prin urechile acului.
Trecând pe un coridor în faţa unei uşi întredeschise, marelui magistrat i se păru că aude un murmur de voce în spatele acestei uşi.
Curios prin temperament şi prin meserie, împinse uşa încet şi îşi strecură capul prin deschizătură.
La capătul încăperii, într-o ambrazură a ferestrei, discutau cu glas scăzut două persoane. Monclar tresări; dintre aceste două persoane, una era ducesa d'Etampes, şi cealaltă Alais le Mahu, ofiţerul inferior pe care l-am văzut la treabă.
— Iată ce este curios, gândi marele magistrat.

Îşi retrase capul şi ascultă cu atenţie. Dar oricâtă bunăvoinţă ar fi avut, nu putu să audă un singur cuvânt din ceea ce se vorbea. O mişcare, un foşnet al rochiei mătăsoase a ducesei dădu de ştire contelui că discuţia se isprăvise.

Aluneca rapid de-a lungul coridorului, şi, când ducesa ieşi, dispăru la cotitura din capăt.

Marele magistrat gândea intens:

Ce legătură poate să fie între prăpăditul de Le Mahu şi influenta ducesă? Omul ăsta ţine cu care dă mai mult... Ducesa e pe cale să-l cumpere? Pentru care treabă? Caraghiosul nu are conştiinţă şi nici scrupule, e capabil de orice... Sau mai degrabă l-a cumpărat deja? Dar pentru ce?

De-o dată marele magistrat se lovi cu palma peste frunte şi surâse:

— E la mintea copiilor, îşi spuse. Le Mahu era valetul de inimă al bătrânei Saint-Albans! Acum aş reconstitui răpirea Gillettei ca şi cum aş fi asistat la ea!

Şi când se află în prezenţa regelui, Monclar putu să-i spună:

— Sire, doamna de Saint-Albans a murit în dimineaţa asta de o colică; n-am putut aşadar s-o chestionez, dar am pe cineva la dispoziţia mea, care ştie despre afacere la fel de mult ca şi ea, şi că acest cineva o să vorbească.

Regele răspunse printr-un gest aproape indiferent.

François I renunţa oare s-o regăsească pe Gillette?

Nicidecum. Mai mult ca niciodată, era îndrăgostit de ea, şi chiar tulburarea în care îl arunca întrebarea destul de nedefinită de a şti daca este într-adevăr fiica lui îl întărită şi mai mult...

Aşadar, regele se gândea la Gillette...

Dar se gândea şi la alta: regele era îndrăgostit... regele avea un capriciu!

Către orele nouă seara, potrivit obiceiului lor, La Châtaigneraie şi d'Essé intrară în camera lui François I. Cât despre Sansac, dispăruse. Numai ei, cei doi prieteni ai săi

ar fi putut spune ce se întâmplase cu el, dar păstrau despre acest subiect o tăcere încăpăţânată.

Bassignac, primul valet de cameră desăvârşise pregătirea regelui, care în seara aceea, îmbrăcase o ţinută care aduce a burghez prin vesta de barchet simplu, şi a gentilom scăpătat prin sabia lungă şi fără ornament care-i bătea de genunchi.

Regele era preocupat.

Un capriciu de iubire însemna pentru el o treabă deosebită.

Îi stătea în obicei să trateze cu uşurinţă afacerile statului, şi cu seriozitate pe cele în ceea ce priveşte femeile.

— Veniţi, domnilor, spuse, când fu gata.

— Unde mergem, sire? întrebă La Châtaigneraie.

— Unde am fost ieri, unde am fost alaltăieri…

D'Essé şi La Châtaigneraie se priviră surâzând.

Cei trei bărbaţi ieşiră din Luvru pe o poartă secretă a cărei cheie o avea numai regele, şi se îndreptară de îndată către biserica Saint-Eustache.

Regelui îi trebui o jumătate de oră bună ca să străbată spaţiul ce separă Luvrul de Saint Eustache, şi care cere cinci minute.

Cugeta profund.

Şi toate cugetările sale se rezumară la această idee:

— Desigur, domnilor, nu există nici ducesă, nici prinţesă care să-mi fi rezistat precum această desfrânată!

— Este pentru că nu ştie cu cine are de-a face, sire!

— Şi vreau ca ea să continue să ignoreze asta.

— Bine, sire… dar iată că am ajuns…

Regele ridică fruntea şi se trezi în faţa unei uşi închise. Îl trecu un fior din cap până-n picioare.

— Pe Maica Prea Curată, exclamă el încercând să surâdă, tremur ca la prima mea întâlnire!

Şi lovi el însuşi cu pumnul în uşă…

Uşa se deschise imediat. Se auzi hohotiri de râs, cântece de petrecere… Regele se afla în casa Leproasei!

— Intraţi, intraţi, tineri seniori! îi poftea vocea de femeie. Auzind cuvântul „tineri” François I îşi îndreptă spatele surâzând şi îşi mângâie barba.

— Aşezaţi-ne într-un colţ în care să avem tihnă, spuse el.

Femeia deschise o uşă, şi cei trei bărbaţi intrară într-o odaie destul de strâmtă şi aproape luxos mobilată.

— Este camera prinţilor! spuse femeia cu un surâs amabil.

— Aha! făcu François I, dar pentru noi, bieţi gentilomi de provincie, este prea frumos!

— Aş! Intraţi totuşi…

— E bine. Adu-ne vin…

— Şi să ne fie servit de mâna frumoaselor! spuse La Châtaigneraie.

Se instalară în jilţuri largi şi joase, al căror lemn era garnisit cu perne de catifea.

— Cum îmi mai bate inima! spuse François.

— Aşadar este o dragoste adevărată, sire? făcu Essé.

— Mai întâi, dragul meu, nu uita că vorba asta este de prisos aici: sunt un biet gentilom; apoi de ce n-ar fi dragoste? Grumazul acesta unduitor, sânii albi ca zăpada, aceste braţe frumoase… de ce nu mi-ar inspira deloc dragoste minunăţiile astea? Ei! Domnilor ce este dragostea de nu o perpetuă reînnoire a dorinţei? Or, eu îmi doresc femeia asta, eu o… dar iat-o!

Trei femei intrară în acest moment în cameră. Una dintre ele se numea Mesange, a doua Fauvette. Rochiile lor uşoare şi mătăsoase nu se ţineau decât într-o agrafă. Astfel încât abia aşezate pe genunchii lui La Châtaigneraie şi ai lui d'Essé, ele se trezeau pe jumătate dezbrăcate. Le auzeai de îndată râzând cu gingăşie în timp ce vărsau vin alb în paharele de cositor ale gentilomilor.

Într-adevăr, Mesange şi Fauvette nu dădură greş, ele se îndreptară direct spre Essé şi La Châtaigneraie, lăsându-şi surata să se îndrepte către cel de-al treilea gentilom.

Ca să isprăvim cu această scenă asupra căreia n-am putea insista şi deoarece singura noastră dorinţă de a fi punctuali

ne obligă să ne eschivăm, să şi spunem că după cinci minute, cele două făpturi zburdalnice dispăruseră cu însoţitorii lor.

Poate cei doi gentilomi se înţeleseseră ca regele să fie liber cât mai curând posibil…

Cât despre cea de-a treia femeie, ea se aşezase în faţa lui François. Partea de sus a chipului ei era acoperită cu un soi de mască neagră. Dar masca asta de catifea favoriza şi mai mult strălucirea buzelor şi albul de zăpadă al sinilor care erau descoperiţi. Admirabile cosiţe blonde şi ondulate cădeau pe umerii săi goi şi clădeau impresia unei mantii pe care ar fi invidiat-o Diane de Poitiers, care era atât de mândră de părul ei strălucitor.

După cum am spus, femeia se aşezase în faţa lui François I şi nu lângă el.

Regele se ridicase, salutase cu acea semeaţă bunăvoinţă care nu-l părăsea niciodată în faţa unei femei, şi apucând mâna gingaşă a femeii mascate, sărută pătimaş încheietura delicată a mâinii.

Apoi se aşează din nou, apucă paharul de cositor plin cu vin alb pe care i-l adusese ea, şi turnă el însuşi băutură în pahare.

— Mâinile acestea adorabile nu sunt deloc făcute pentru a servi, spuse el.

— Ah! Domnule, îmi vorbiţi precum unei ducese, şi nu sunt decât o burgheză umilă…

— O burgheză! exclamă regele.

— E prea de tot, nu-i aşa? Aş spune mai repede o prostituată nefericită.

— Nu, nu, frumoasa mea copilă! Nu sunteţi deloc precum spuneţi. Manierele voastre, vorba aleasă, tonul glasului atât de gingaş, grija pe care o depuneţi să le travestiţi şi faptul că vă ascundeţi chipul, totul îmi dovedeşte că sunteţi o femeie nobilă.

— Poate! spuse cu gravitate femeia.

— Nu veţi consimţi deloc să vă scoateţi masca? Nu mă îngăduiţi fericirii de a vă admira frumuseţea…?

— Nu, domnule, am făcut legământ să nu dau jos masca…

— Pentru totdeauna…?

— Nu! Ar fi prea nedrept.

— Da! Nedrept pentru cei pe care îi lipsiţi astfel de o privelişte admirabilă…

— Sunt frumoasă, într-adevăr, spuse cu calm strania femeie; dar fiţi liniştit, domnule, legământul meu ia sfârşit peste câteva ore…

— Peste câteva ore!… Ah! Dacă eram rege, mi-aş fi dat până şi coroana ca să fiu eu cel care dezleagă panglicile acestei măşti şi o face să cadă!

Bacanta izbucni în râs.

— Râdeţi, răutăcioasă ce sunteţi! spuse regele.

— Râd pentru că mi s-au spus foarte adesea vorbe de felul ăsta! E uimitor, domnule, că bărbaţii folosesc aceleaşi expresii pentru a ne seduce, sau aproape aceleaşi…

— Dar dumneavoastră, doamnă, dintre cei care v-au făcut asemenea declaraţii, nu aţi iubit pe niciunul?

— Am iubit pe cineva, răspunse bacanta în timp ce redevenea serioasă, pe unul singur.

— Fir-ar să fie! Cât aş fi dorit să fi fost eu acela…!

Bacanta avu un surâs bizar.

— Şi bărbatul acesta atât de fericit, cum se numea?

— Ţineţi neapărat s-o ştiţi? întrebă ea cu eleganţă.

— Da, ţin foarte mult! Numele unui rival este la fel de important pentru inima celui care iubeşte ca şi numele metresei!

— Ei bine, iubite gentilom, nu i-am ştiut niciodată numele… nu-i cunosc decât prenumele… se numea François.

— François?… Dar şi pe mine mă cheamă tot François.

— La fel ca pe iubitul meu!… ca pe regele Franţei.

— Da, frumoasa mea copilă… Ca pe rege… Sunt sigur ca regele ar vrea să împingă mai departe similitudinea

situaţiei… dacă ar avea fericirea să vă cunoască… Dar să revenim la acest bărbat… la François… Nu-l mai iubiţi?

— A murit! spuse bacanta pe un ton care-l făcu pe rege să tresară.

Şi adăugă:

— L-am omorât.

Regele tresări.

În acelaşi timp ea goli dintr-o înghiţitură paharul cu vin şi François I surprinse un fulger în ochii bacantei ce străluceau de după masca de catifea.

Dar departe de a-i fi micşorat pasiunea, incidentul nu făcu decât s-o aprindă şi mai tare. Femeia asta ucisese!… E posibil să fi avut pasiuni puternice.

— L-aţi omorât, spuse el, în timp ce îi cuprindea pe deasupra mesei mâna femeii mascate: şi mi-o spuneţi aşa cu simplitate… Ştiţi că sunteţi chiar imprudentă…

— Cum aşa, domnule?

— Dacă, din întâmplare bietul gentilom pe care presupuneţi… că aş fi.

— Ei bine? exclamă ea cu nerăbdare.

— Să zicem că aş fi marele magistrat?

Ea izbucni în râs.

— Ce-aţi face oare?

— Mi se pare că datoria mea în acest caz ar fi să vă arestez imediat; s-ar deschide un proces şi, după vreo cincisprezece zile, trupul acesta minunat, atât de adorabil pe care îl admir acum, s-ar legăna atârnat într-unui din ştreangurile de la Montfaucon?

A fost rândul bacantei să, tresară.

— Montfaucon murmură ea nedefinit.

Dar îşi reveni pe dată, şi adăugă:

— În cazul acesta domnule, aţi fi aproape la fel de laş ca şi François, despre care vă vorbesc…

— Observaţi cu atenţie, frumoasa mea copilă, că am spus: Dacă eram marele magistrat… Din fericire, nu sunt marele magistrat, şi nici ceva asemănător, şi secretul pe care mi l-

aţi încredinţat se află la fel de bine în siguranţă în conştiinţa mea, precum în inima dumneavoastră.

De altminteri, chiar dacă aş fi fost marele magistrat, mi-ar fi plăcut mai mult să-mi trădez crezul…

— Aha! explică ea cu o ironie sumbră, se vede că sunteţi un bărbat curtenitor.

— Şi spuneţi, reluă regele, că amantul dumneavoastră a fost laş…?

— Am spus eu asta?

— Pare-mi-se…

— Dacă am spus-o, aşa este… cu toate că termenul de laş este încă prea sărac pentru a-mi exprima sentimentul…

— Oho! Dar ce rău a putut să vă pricinuiască bietul de el? exclamă François I râzând. Fără-ndoială a fost nestatornic… v-a jurat să vă iubească toată viaţa, apoi s-a dus după alte iubiri…?

— Vreţi să ştiţi ce mi-a făcut? Ei bine, am să vă povestesc… De vreme ce am început să vorbesc despre o destăinuire trebuie s-o isprăvesc… şi în plus de asta… Îmi plăceţi…

— Sunt încântat! Dacă e aşa…

Şi François I, ameţit de pasiune, o trase lângă el pe bacantă care, de data asta, se opunea fără tragere de inimă.

După o clipă, era aşezată pe genunchii lui, cu braţele încolăcite după gâtul regelui… şi buzele lor se uniră într-un sărut pătimaş…

— Mă iubeşti cât de puţin? întrebă regele, palpitând.

— V-am spus-o… Îmi plăceţi… atâta tot.

— Vino! Ah! Vino…!

— Nu!

— Dar eu te iubesc! Te doresc!… Vino!

— Adineauri aţi vrut să-mi ascultaţi povestea…

— Ah! Da, povestea… ce are a face!… Prinţesă sau desfrânată, dacă vrei, te iubesc, aşa cum eşti… Vino!

— Dă-mi drumul, făcu ea apărându-se cu atâta stângăcie încât rochia uşoară se desfăcu dintr-o dată şi apăru ea

încântătoare în nuditatea ei de marmură…

Nebun de pasiune, delirând, regele o apucă, o ridică în braţe, traversă odaia în fugă, şi împinse cu o lovitură de picior o uşă ce dădea într-un dormitor.

Se scurseseră două ore.

La Châtaigneraie şi d'Essé reveniseră în odaie cu Mesange şi Fauvette.

Constatând că regele dispăruse cu bacanta mascată, surâseră.

— Sacrificiul a fost îndeplinit, exclamă La Châtaigneraie râzând.

— Numai să nu apară de aici vreun viitor baron cu drept de a se aşeza pe ultima treaptă a tronului!

— Aş! Prietenul nostru nu le mai ştie numărul – unul în plus…!

Şi cei doi gentilomi izbucniră în râs.

În momentul acesta, se auzi un strigăt ce părea a fi de groază. La Châtaigneraie şi d'Essé se priviră palizi.

— La naiba! Ai zice că e vocea regelui…!

Cei doi bărbaţi se repeziră către uşa din spate de unde răsunase strigătul. Dar, în momentul acesta, uşa se deschise şi apăru regele. Era livid…

— Să plecăm, domnilor, spuse cu o voce tremurată.

— Oare ce s-a întâmplat…?

— Să plecăm! Să plecăm…!

Ieşiră toţi trei, atât de grăbiţi încât plecarea lor aducea a fugă.

— Sire, întrebă când fură în stradă, explicaţi-ne…

— Femeia asta, domnilor… desfrânata asta…

— Ei bine, sire?

— Nu era o femeie… era un spectru!

Cei doi gentilomi se priviră cu un aer care ar fi vrut să însemne:

— Regele înnebunise?

Dar François I pornea cu paşi mari spre Luvru. Îl urmară foarte miraţi, şi, câteva minute mai târziu, ajunseră la mica

poartă secretă unde regele îi concedie, spunându-le:
— Noapte bună, domnilor… Nici un cuvânt despre aventura asta… niciodată, aţi înţeles?
Iată ce s-a întâmplat:
După cum am văzut regele o luase cu el pe bacantă în dormitorul vecin cu odaia în care se afla.
Pătrundem în această cameră în momentul în care François I isprăvise de îmbrăcat, iar bacanta istovită şi languroasă, întinsă pe un pat, se odihnea într-o atitudine nonşalantă, plină de o fermecătoare delăsare. Regele veni să se aşeze, gata îmbrăcat, pe marginea patului.
— Haide, spuse el, acum doreşti să-ţi scoţi masca, frumoasa mea, nu-i alta pe lume mai frumoasă ca tine…!
— Minţi, domnule! spuse bacanta.
— Nu, nu, ţi-o jur!
— Pe ce?
— Pe onoarea mea de gentilom…
Avu un surâs jalnic care îl făcu pe rege să se înfioreze.
— Nu sunteţi deloc gentilom, spuse ea.
Îşi încruntă sprâncenele. Dar răzgândindu-se pe dată, chibzui:
— Aş! E şi mai bine să creadă ceea ce spune…!
Reluă:
— Nu spuneai tu adineauri că legământul tău ia sfârşit în noaptea asta.
— Da, iubitul meu senior… Căci am făcut legământ să păstrez masca până în ziua în care aş găsi un bărbat ce m-ar face să uit… pe celălalt…
— Eşti adorabilă!… Dar spune-mi… pe celălalt, l-ai urât chiar atât de mult?
— L-am urât, şi-l urăsc încă… ah! Cu o ură de moarte, cu toate că ura mea este răzbunată… În momentul de faţă…
— Aşa e, mi-ai spus că l-ai ucis…
— Da, l-am otrăvit…
François I făcu o grimasă.
— Ar fi fost mai bună o lovitură de pumnal, spuse el.

— Tot atât de bine aş fi putut folosi pumnalul dacă acest om ar fi meritat-o mai mult decât otrava… dacă ar fi fost gentilom. Dar a fost un laş, şi am folosit împotriva lui arma celor laşi…

— Povesteşte-mi.

— Aha! Acum chiar vreţi să-mi cunoaşteţi păţania?

— Desigur, frumoasa mea. De altminteri, tot ceea ce ţi se întâmplă mă interesează.

— Ei bine, atunci aflaţi că acum câţiva ani eram, o biată fată săracă fără pic de avere şi singura mea comoară era frumuseţea.

— Care este cea mai de preţ dintre comori…

— Linguşitorule! Aşadar eram săracă, tare săracă. Mama murise de curând, aproape în mizerie… murise sub privirile mele, disperată că mă lăsa singură pe lume, fără un ban, fără prieteni, fără părinţi… Biata mama! Ar fi trebuit să mor o dată cu ea!

— Dar e din cale afară de jalnică povestea vieţii tale!

— Puţină răbdare, iubite gentilom, în curând o veţi considera şi mai jalnică… Eram mândră, nu dădeam importanţă propunerilor ce mi se făceau. Ce vreţi, domnule, mândria, este averea săracului… Trebuie să vă spun că mulţi nobili şi burghezi îmi oferiră să mă îmbogăţească pentru a mă avea, dar niciunul n-ar fi dorit să mă ia de soţie. Unul singur consimţi la acest sacrificiu. Era un burghez, bogat, apreciat, stimat; ar fi fost magistrat municipal18 dacă ar fi dorit-o; dar omul acesta dispreţuia o mulţime de lucruri la care alţii ar fi ţinut. Aşadar veni la mine şi îmi spuse: „Vreţi să fiţi soţia mea? Sunt foarte bogat, vă voi îmbogăţi; vă voi pune la adăpost de insulte şi, în schimb, nu vă cer nimic… N-aţi fi soţia mea decât cu numele… Doar dacă, într-o zi, peste un an, peste cinci, veţi simţi ceva pentru mine, o să mi-o spuneţi, şi voi fi pe deplin recompensat…”

Bacanta se opri, tulburată, pradă unei emoţii teribile.

— Pe Maica Prea Curată! exclamă regele, burghezul s-a purtat ca un gentilom…

— Îl calomniaţi, domnule! spuse cu seriozitate bacanta.

Şi înainte ca François I să fi putut înghiţi această replică usturătoare, ea continuă:

— Am acceptat ofertele acestui om cinstit şi atât de distins prin bunătatea lui. Nu mai era tânăr; nu era frumos, dar mi-am jurat să mă strădui să-l iubesc; sau, dacă cel puţin nu reuşeam, să-i dau măcar iluzia unei iubiri respectuoase. Ne-am căsătorit. Timp de două luni am ezitat să meditez la situaţia mea şi să mă sfătuiesc cu mine însumi dacă trebuia să devin soţia lui cu adevărat. Totuşi el, se străduia să-mi facă viaţa uşoară şi plăcută. Nu era marchiza sau contesă care să fi fost ţelul delicatelor atitudini prevenitoare cu care mă copleşea omul acesta. Am încercat să-l iubesc sincer. Şi poate că aş fi izbutit. Între timp, i-am acordat într-o seară suprema recompensă pe care nu mi-o ceruse. M-am oferit lui, dacă nu cu dragoste, cel puţin cu o bucurie adevărată. Vai! Să-i fi rămas fidelă!

Bacanta se opri iară, cu gâtlejul sfâşiat de un soi de horcăit.

— Ei da! replică vesel François I, asta ar fi fost într-adevăr un păcat.

— Credeţi, iubite gentilom?

— Când o femeie are darurile pe care le ai tu, este o datorie pentru ea să-şi înşele soţul!

— Aşa s-a şi întâmplat, domnule ripostă bacanta cu o voce aspră. Într-o zi, un gentilom, un soi de prinţ, cineva cu rang foarte mare, mi-a ieşit în cale. L-am îndrăgit pe dată fără să ştiu că era…

— Aha! Era faimosul François?

— Chiar aşa! Acela se numea ca şi dumneavoastră…

— Ca şi regele Franţei! conchise François I izbucnind în râs.

— Da… ca şi regele însuşi!

— Şi spui că era un prinţ?

— Aşa mi-a zis, cel puţin, şi vreme îndelungată l-am crezut, până în ziua în care mi-am dat seama că prinţul nu era decât un bădăran, cu caracter de lacheu…

— Eşti severă faţă de acest pârlit… Nu-ţi este de ajuns că l-ai ucis?

— Mânia îmi ia minţile… aveţi dreptate… Vorbesc ca şi cum s-ar afla chiar aici, în faţa mea, aşezat pe marginea patului, pe locul unde vă aflaţi… Şi atunci îmi închipui că mă aude… şi îmi vine să-i arunc în faţă dispreţul ce îmi depăşeşte ura, şi să-i spun: François zadarnic ai veşminte şi titlu de prinţ. Află că te-am dibuit, eşti mai bădăran decât ultimul dintre bădărani, şi ai caracter de lacheu!

— Doamne sfinte, frumoasa mea, degetele tale fine au ghiare de tigroaică.

Într-adevăr, în timp ce vorbea aşa cum o făcuse adineauri, bacanta s-a ridicat dintr-o dată, stătea în genunchi, suplă, arcuită, asemeni unei adevărate tigroaice, îl apucase de o mână pe François I şi unghiile sale ascuţite se înfipseră în mâna aceea.

— O! Iertare! făcu ea revenindu-şi. Am câteodată asemenea deliruri de turbare…

— Zgâriat de tine, înseamnă o plăcere în plus, spuse cu politeţe regele. Dar continuă…

— Unde rămăsesem? A! Am întâlnit deci pe acest gentilom…

— Prinţul fals…

— Da! Prinţul fals… şi l-am iubit, pentru ca am crezut că desluşesc în ochii lui o dragoste adevărată. L-am iubii pentru că vorbele sale conţineau o confirmare a sincerităţii care mă încântau. Era un comediant uimitor… Nu titlul său m-a sedus. Din contră aş fi preferat să-l ştiu sărac şi de origine umilă. Îl iubeam din tot sufletul, cu tot focul unei inimi neprihănite…

De câteva clipe bacanta coborâse din pat.

Începuse să se îmbrace.

François observă că se îmbrăca într-o ţinută de călăreţ.

Urmărea cu o privire amuzată mişcările acestei operaţii, fără să se mire.

Bacanta continua.

— Aşadar am jurat strâmb faţă de nefericitul care-mi oferise viaţa lui, care îmi asigurase o existenţă de desfătare şi eleganţă în care toate capriciile mele erau satisfăcute înainte să fi fost exprimate… Nu aveam remuşcări, sau dacă le aveam, erau repede înăbuşite de iubire.

— Şi te-a părăsit, nu-i aşa?

— Da. Vă vine să râdeţi?

— Recunoaşte că nu este un motiv de regret.

— Uimitor! Vorbiţi cum vorbea el…

De data asta, vocea bacantei avu o inflexiune atât de stranie încât François I fremăta şi o nelinişte nedefinită se strecură în mintea sa.

Dar ea deja continua.

— Dacă n-ar fi făcut decât să mă părăsească, n-ar fi însemnat mare lucru… Aş fi murit de supărare, atâta tot… Însă, trăiesc!

— Ce-a făcut el, atunci? făcu regele care devenise serios şi atent.

— Într-una din zile amantul meu se sătură de mine. Întâlnirile noastre aveau loc într-o căsuţă retrasă, o locuinţă fermecătoare, înconjurată de flori, în care am petrecut orele cele mai tandre şi cele mai teribile din viaţa mea… În ziua în care amantul meu se satură de mine, în loc să mă părăsească, precum spuneaţi, în loc să-mi dea de ştire că îşi ia rămas bun de la mine, în sfârşit în loc să se comporte cu simplitate ca un animal îmbuibat…

— Ei bine!… Sfârşeşte o dată…!

— Ei bine, s-a întâlnit cu soţul meu…

François I, care era aşezat pe marginea patului, se ridică brusc şi înainta spre bacantă care, în această clipă, aflată în faţa oglinzii, îşi potrivise pe cap o tocă de catifea neagră.

— Ce tot spui? exclamă el.

— Aha! Povestea mea începe să vă intereseze, nu-i aşa? Dar asta nu e totul, puţină răbdare… Ştiţi cum a procedat prinţul cu purtări de lacheu? Îi înapoie soţului meu cheia de la căsuţa iubirii! Îi indică ora întâlnirii!

Livid, ţintuit de podea, incapabil să facă un gest, François I murmură:

— Madeleine Ferron…

Ea nu-l auzi.

— Laşul veni ia întâlnire, apoi plecă, satisfăcut de mângâierile mele, şi, în timp ce pleca se încredinţă că soţul meu se află acolo… Da, era acolo, nenorocitul. Intră, voi să se repeadă la mine. Îmi chemai amantul în ajutor. şi îl auzii cum izbucneşte în râs. Puţină răbdare! Puţină răbdare! Nu s-a terminat. Soţul meu adusese pe cineva cu el. Şi acest cineva, era călăul! Călăul, pricepeţi! Am fost târâtă la spânzurătoarea de la Montfaucon. Unde am fost spânzurată.

Buimac, speriat, ameţit de spaimă, regele bâigui:

— Spânzurată!

— Da, spânzurată! Răbdare, n-am terminat! Mă reîntorc la căsuţa iubirii…

— Se reîntoarce! murmură regele îngheţat de spaimă.

Printr-o uimitoare abilitate, bacanta trecu într-adevăr sub tăcere episodul intervenţiei lui Manfred şi nu explică în ce fel, o dată spânzurată, putuse să revină la casa de lângă Tuileries.

— Am revenit la căsuţa iubirii; continuă ea în timp ce încetase să-şi mai schimbe vocea, şi l-am găsit acolo pe soţul meu, şi am fost obligată să-l ucid… Atunci, disperată, îndurerată profund îmi jurai să mă răzbun pe laş… Şi răzbunarea mea fu oribilă… L-am atras la o întâlnire… i-am aprins pasiunile… şi el m-a sărutat pe buze… Însă, ştiţi ce făcusem?… M-am otrăvit! Buzele mele răspândeau o otravă care nu iartă! Oricine mă atingea era condamnat la moarte!

Strălucitoare şi teribilă, înaintă cu braţele încrucişate spre regele care, împietrit de spaimă, cu părul zbârlit, credea că

visează un coşmar abominabil.

Şi cu o voce nespus de tandră, ea întrebă:

— Acum, dulcele meu amant, François, rege al Franţei, tot mai vrei să-mi scot masca? Uite… Dezleag-o! Ea îşi aplecă fruntea.

Regele se dădu brusc înapoi şi scoase un strigăt puternic. Îşi acoperi ochii cu mâinile amândouă.

Auzi un râset infernal, apoi foşnetul unor paşi…

Şi privi în jurul lui.

Madeleine Ferron dispăruse!

Cu un geamăt de groază, clătinându-se ca un om băut, François I se năpusti asupra uşii, pe care, o deschise şi zări pe La Châtaigneraie şi d'Essé ce alergau spre el.

Capitolul L Tricot iese în evidenţă.

Am asistat la discuţia care a avut loc între Cocard?re, Fanfare şi Tricot. Ne amintim de Cocard?re care ceruse sfaturi regelui Argotului şi că acesta, fără a şti să răspundă nimic precis, ieşise din cârciumă.

— Dacă domnul de Loyola află că cei doi imbecili au surprins ceea ce a spus, ar putea lua măsuri în consecinţă. Ba mai mult, trebuie să ştie că Lanthenay va fi prevenit de Cocard?re. Da, dar unde locuieşte onorabilul părinte? Astfel cugeta Tricot în timp ce se îndrepta spre Bârlogul-Ploşniţelor.

Ştia că acolo, la răspântia fundăturii cu strada Huchette cei doi cerşetori îi auziseră vorbind pe călugări. Dar asta era tot ce ştia.

Loyola îl folosise pe Tricot la arestarea lui Dolet.

Tricot care îl ura pe Lanthenay, ura în aceeaşi măsură şi pe cei care-l simpatizau pe tânăr.

Aşadar îl servise pe Loyola cu un zel pentru care Monclar îi făcuse un elogiu deosebit.

Dar călugărul nu încredinţase regelui Argotului secretul adresei unde locuia.

Ajuns la Bârlogul-Ploşniţelor, Tricot era în mare încurcătură. În care din aceste case trebuia să intre?… Şi, o

dată intrat la care uşă trebuia să bată?

Timp de câteva minute, cerşetorul suci şi învârti problema pe toate părţile.

De-o dată, o luă iute la pas, şi, de data asta, în direcţia Bastiliei.

Negăsind o rezolvare convenabilă, Tricot, hotărâse să se ducă să-i povestească totul marelui magistrat. Ajunse la palatul domnului Monclar către orele zece şi jumătate, lot palatul dormea. Toate ferestrele erau întunecate.

Dar Tricot putea acum să intre oricând în casa şefului poliţiei regale. Promovat la gradul onorabil de agent secret şi de spion, avea superioritate asupra valeţilor şi lacheilor palatului care se temeau foarte tare de el.

Tricot izbi deci într-un anume fel ciocănelul de bătut în poartă.

După câteva minute, o vizetă se deschise fără zgomot şi o voce arogantă întrebă:

— Cine sunteţi? Ce căutaţi la ora asta?

— Sunt Tricot, în slujba dumneavoastră, onorabile portar, răspunse regele Argotului, pe un ton zeflemitor, şi doresc să-i vorbesc monseniorului marele magistrat într-o afacere urgentă.

Poarta se deschise cu promptitudine.

— Intraţi, stimabile domn Tricot, făcu portarul. Aşteptaţi, mă duc să-l caut pe valetul de cameră, care vă va conduce la Monsenior.

Tricot aşteptă zece minute, după care un valet veni să-l întâlnească.

— Monseniorul s-a culcat? întrebă el.

Valetul ridică din umeri.

— Nu se ştie când Monseniorul găseşte de cuviinţă să doarmă, spuse acesta.

Câteva clipe mai târziu, cerşetorul era introdus în cabinetul marelui magistrat.

Aşezat lângă un foc straşnic, domnul de Monclar părea să mediteze.

În momentul în care Tricot intră, ridică încet capul şi îi făcu semn să se apropie.

— Vorbiţi, Tricot, ce e?

— Se întâmplă, monseniore, că doi şnapani de la Curtea Miracolelor au surprins, la colţul fundăturii numită Bârlogul-Ploşniţelor, o discuţie între domnul de Loyola şi fraţii Thibaut şi Lubin. Din discuţie, rezultă că acele cărţi găsite la Étienne Dolet au fost aduse acolo din ordinul domnului de Loyola. Însă, monseniore, cei doi şnapani în chestiune mi-au spus că are să-l prevină pe Lanthenay…

Se observă că Tricot folosea pentru a vorbi cu marele magistrat stilul concis, folosit pentru rapoarte.

— Trebuie să-i împiedicăm, spuse cu vioiciune marele magistrat.

— Monseniore, îmi este anevoie, risc să fiu descoperit… De altminteri treaba trebuie să fie făcută acum.

— Bine, Tricot, sunteţi un slujbaş fidel. Puteţi să vă retrageţi. Mâine mă voi folosi de excelenta voastră informaţie.

— Monseniorul îmi permite să-i dau un sfat după informaţia pe care i-am dat-o?

— Vorbiţi, făcu marele magistrat încruntând sprâncenele.

— Ei bine, monseniore, îl cunosc pe Lanthenay, spuse Tricot cu un respingător accent de ură. Nu va aştepta până mâine! Nu cunosc unde locuieşte – şi atunci… domnul de Loyola, dar Lanthenay poate că ştie!… Şi atunci, de îndată ce ăi doi caraghioşi ai mei îi vor fi vorbit, el se va repezi la sabie sau la pumnal şi va da fuga acasă la domnul de Loyola, în cazul acesta, dacă Monseniorul va merge mâine acolo… numai să nu fie prea târziu chiar de acum!

Marele magistrat se ridică spunând:

— Hotărât lucru, sunteţi un om de valoare, Tricot.

— Monseniorul îşi aminteşte ce mi-a promis? făcu Tricot în timp ce se înclina la auzul elogiului.

— Da, da, fi liniştit… Nu uit nimic!

Şi făcând semn regelui Argotului să-l urmeze, Monclar coborî în curtea palatului.

La capătul acestei curţi, în dreapta grajdurilor, şi în spatele micii construcţii ce servea de locuinţă mercenarilor elveţieni, se aflau corpuri de gardă unde vegheau în permanenţă o duzină de cavaleri înarmaţi cu archebuze.

Domnul de Monclar luă cu el patru dintre aceste gărzi, dădu ordin să se înşeueze un cal pentru Tricot, şi încălecă el însuşi pe cal.

Mica trupă, în faţa căreia mergea un lacheu fără livrea ce purta o torţă în mână, ieşi din palat şi luă drumul de îndată spre Bârlogul Ploşniţelor.

Marele Magistrat mergea în frunte, sumbru şi gânditor după cum îi e obiceiul, apoi urmau cei patru archebuzieri călare, apoi la ariergardă, Tricot care se ţinea în afara zonei de lumină proiectată de torţă.

Tricot nu ignora, într-adevăr, că era foarte expus să fie recunoscut de vreun cerşetor, borfaş nocturn, care n-ar pierde ocazia să se mire ca îl zăreşte în asemenea companie şi să dea alarma la Curtea Miracolelor, caz în care regele Argotului ştia perfect ce îl aştepta.

Ajunseră iute în strada Huchette.

La câţiva paşi de Bârlogul Ploşniţelor, Monclar îşi oprise trupa, descălecă, dădu ordin să se stingă torţa şi înaintă spre fundătură.

Îl chemase pe Tricot printr-un semn, şi Tricot îl urmă.

Domnul de Loyola nu-i destăinuise niciodată marelui magistrat în ce loc îşi avea culcuşul. Ştia doar că indica o mănăstire de benedictini drept adresă oficială pe tot timpul cât ar şedea ia Paris. Dar domnul de Monclar era omul precauţiilor, şi-şi spusese că s-ar fi putut să-l aresteze pe călugărul spaniol faţă de care regele nu manifesta decât o modestă simpatie, în timp ce se temea straşnic de el. Marele magistrat, pusese un om pe urmele domnului de Loyola şi nu întârziase să ştie la ce uşă ar trebui să bată dacă e cazul.

Domnul de Monclar intră aşadar fără ezitare în casa în care Lanthenay intrase el însuşi în urmărirea lui Loyola. Urcă scara, urmat mereu de Tricot.

Ajuns sus, văzu uşa întredeschisă prin care se strecura o rază subţire de lumină.

Monclar ciocăni, şi fără să aştepte de altfel să primească răspuns, împinse uşa încet, intră şi făcu câţiva paşi în cameră.

Privirea sa căzu în aceeaşi clipă asupra lui Loyola întins pe jos, palid, ca şi mort.

— Ce v-am spus, monseniore! murmură Tricot.

— Şi tu crezi ca Lanthenay a dat lovitura asta? întrebă Monclar în timp ce se apleca să examineze de aproape rana.

— Sunt la fel de sigur de asta, monseniore, pe cât de sigur sunt c-o să fiu asasinat de el dacă află că v-am condus aici. În rest, în lipsă de alte indicaţii, iată o rană care îmi spune multe.

— Nu e mort de-a binelea, făcu Monclar.

Şi, ridicându-se, îşi roti privirile în jurul lui. Pe o masă, zări o trusă de scris şi hârtie; scrise câteva rânduri pe o foaie de hârtie şi în timp ce i-o dădea lui Tricot îi spuse:

— Du-te şi spune-i unui cavaler din escortă să ducă asta la Luvru, să fie trezit de îndată chirurgul regelui, şi să-l însoţească aici…

Tricot dispăru.

Monclar se aşeză în fotoliul în care Loyola se aşezase în timpul discuţiei sale cu Lanthenay.

Se scurse o oră, timp în care marele magistrat, nemişcat, cugeta, cu ochii aţintiţi spre Loyola.

În sfârşit, răsunară paşi pe scară. Tricot apăru în uşă cu un om masiv cu figură apoplectică, care gâfâia după drumul pe care îl făcu. Era chirurgul lui François I.

— Despre ce este vorba?

— Priviţi…

Monclar, arătă cu degetul spre călugărul spaniol.

— Cine este omul acesta? întrebă chirurgul.

— Nu-l cunoaşteţi?… Cu atât mai bine! Mulţumiţi-vă să ştiţi ce este cu omul acesta, după cum vedeţi a primit o straşnică lovitură de sabie.

Chirurgul nu-i mai dădu atenţie.

Îngenunchiase lângă Loyola şi examina rana dezvelită de Lanthenay. Examenul făcut cu ajutorul unor sonde de oţel nu smulse nici un suspin rănitului, alunecat într-o prostraţie completă. Asta după zece minute lungi, în timpul cărora Monclar îşi reluase locul în fotoliu, pe când Tricot, cu lampa în mână, îi lumina chirurgului.

— Oricine ar fi, spuse în sfârşit chirurgul, trebuie că acest cavaler să fi dus o viaţă aspră… În rest, a avut o şansă nemaipomenită. Apropiaţi-vă domnule conte. Monclar se apropie şi se aplecă.

— Priviţi, continuă chirurgul, observaţi chiagul de sânge care s-a coagulat pe marginile rănii? Chiagul acesta i-a salvat viaţa. Fără el, n-ar mai fi avut până în momentul de faţă, o picătură de sânge în corp. Dacă scapă din asta, convalescenţa nu va fi lungă…

— Dacă scapă din asta?… Credeţi că va trăi?

— Încă nu ştiu asta… se află vreun pat în locuinţa asta?

Monclar deschise la întâmplare una din uşi ce dădea în odaie.

— Aici, spuse.

Într-adevăr, acolo era camera de dormit a lui Loyola, cameră sărăcăcioasă în care unicul mobilier era un pat auster, şi al cărei unic ornament era tabloul Fecioarei pe care l-am semnalat deja.

Chirurgul îl apucă pe rănit de umeri; Tricot îl luă de picioare. Loyola fu aşezat pe pat fără ca să fi dat încă semne de viaţă.

— Am să-i fac un pansament, spuse chirurgul, care începuse să-i spele rana.

Poate că umezeala rece a pansamentului îl reanimă pe Loyola, căci deschise ochii şi scoase un suspin, dar, aproape

imediat recăzu în letargie.

Către orele trei, chirurgul se retrase spunând că nu mai avea nimic de Scut în acel moment, şi că va reveni a doua zi dimineaţa.

— Dar cine îl va păzi până atunci? întrebă el.

— Eu, răspunse Monclar.

Chirurgul plecă foarte emoţionat, în timp ce Monclar se instală într-un fotoliu.

În zorii zilei, rănitul începu să geamă nedefinit.

Marele magistrat se apropie repede de pat, sperând că Loyola să-i spună câteva cuvinte.

Dar călugărul nu deschise ochii şi continuă să scoată gemete slabe până în momentul în care chirurgul, o dată revenit, începu să-l panseze din nou şi îl ajută pe rănit să ia un medicament.

Era atunci puţin după prânz.

Imediat după operaţie, rănitul deschise ochii, şi, de data asta, îşi aruncă privirea spre marele magistrat.

Exista bucurie şi teamă în această privire.

— Sunteţi bucuros că mă vedeţi? întrebă Monclar.

Rănitul făcu semn din cap că era într-adevăr fericit de prezenta marelui magistrat.

— Cum vă simţiţi?

— Puternic, răspunse Loyola.

Ei bine, când a pronunţat acest cuvânt bizar cu o voce slabă ca o adiere, se simţea în accent o nezdruncinată convingere şi o voinţă formidabilă.

— Puteţi vorbi? întrebă cu amabilitate Monclar. Răspundeţi printr-un singur cuvânt la fiecare întrebare. Cine v-a răpit? Un cerşetor numit Lanthenay?

— Da? spuse Loyola cu uimire.

— De ce a vrut să vă ucidă?

— Dolet!

Cuvântul acesta valora o întreagă explicaţie.

Marele magistrat pricepuse.

Dar Loyola fixa din nou asupra lui o privire înspăimântată.

Făcea un efort deosebit să vorbească.

— Nu vă neliniştiţi, spuse Monclar; am înţeles… Lanthenay are legături cu editorul, şi a presupus, pe nedrept, că dumneavoastră eraţi cauza arestării lui Dolet… S-a răzbunat… Observaţi că sunt la curent… Dar asta nu-i totul, nu-i aşa?… Aveţi altceva de spus…?

— Da…

— V-a spus poate ceva ce vreţi să-mi repetaţi…?

— Permisul… de liberă trecere! murmură Loyola cu efort.

— Permisul de trecere, exclamă Monclar. Lanthenay va fi ştiut ca aveţi acest permis. A venit să vă ucidă ca să vi-l ia! E la el!… Şi fără îndoială, se va servi de el…

— Alergaţi! porunci călugărul cu un ultim efort de energie şi leşină.

Monclar se grăbi să iasă în stradă, în timp ce chirurgul se ocupa de Loyola, şi Tricot, mereu prudent, se ascundea şi o luă pe străzi lăturalnice spre Curtea Miracolelor.

Marele magistrat petrecuse o noapte albă.

Dar fără îndoială că era obişnuit cu asemenea oboseli excesive, căci se ţinea la fel de bine în şa ca şi cum ar fi fost după o noapte de odihnă liniştită în patul său.

O jumătate de oră mai târziu, în fruntea unei trupe puternice de cavaleri, alergă spre Conciergerie.

Capitolul LI Bătălia.

Tentativa lui Étienne Dolet făcea parte dintr-una din acele acţiuni pe care numai disperarea le poate inspira. S-a văzut cum izbutiseră să ajungă la holul în capătul căruia se deschidea poarta cea mare de la intrare în închisoarea Conciergerie. Aşadar, câţiva paşi încă, şi ei ar fi fost liberi!

Chiar în momentul acela gărzile s-au aliniat la iuţeală în faţa porţii încrucişând halebardele; tot în acel moment Gilles Le Mahu apăruse îngrozit, întrebând despre ce se petrece; atunci a strigat Lanthenay:

— Ajută-mă Manfred…!

Manfred staţiona în stradă, cu vreo două zeci de oameni dispersaţi.

La chemarea lui Lanthenay, strigase la rândul său:

— La mine! Argotieri!…

Şi năvăli, cu sabia în mână, în interiorul închisorii.

Cerşetorii îl urmară.

Dolet şi Lanthenay se repeziră asupra barierei vii a gărzilor, şi începu o învălmăşeală teribilă în hol. Cerşetorii ţâşniră ca nişte demoni, şi de fiecare dată când unul dintre ei ridica şi cobora braţul, cădea câte un gardian, lovit de moarte…

Cinci sau şase cadavre şi tot atâţia răniţi erau întinşi deja pe dalele roşii de sânge. Bariera de halebardieri se dizloca, se clătina…

Lanthenay apucă de-o dată braţul lui Dolet şi înaintară cu frunţile plecate…

Aveau să treacă.

— Înainte! urlă Manfred împungându-l pe sergentul gărzilor.

Lanthenay se grăbi.

În acest moment, strada se umplu de zarvă. Se auziră ordinele rapide ale marelui magistrat, sosiră archebuzierii călare, şi, aliniaţi în stradă, în faţa porţii, îşi pregăteau armele.

Lanthenay s-a repezit, târându-l pe Dolet, în deschizătura lăsată liberă prin uciderea sergentului care se prăvălise.

— Fugi! răcni el.

Dar, în aceeaşi clipă, simţi o puternică zguduitură, şi, în secunda următoare, se trezi dincolo de gărzi, printre oamenii lui Manfred, în timp ce Dolet, înşfăcat cu brutalitate de Gilles Le Mahu, rămânea înăuntru…

Cinci sau şase gărzi îl înconjurară pe editor, pe când ceilalţi, făceau stânga-mprejur, duelându-se cu cerşetorii.

— Vai nouă! răcni Lanthenay.

Voi să se arunce asupra halebardelor.

Manfred îl apucă de mijloc.

— Liberi, putem să-l salvăm încă! spuse cu iuţeală. Retragerea…!

Răsună un tunet, ca răspuns la acest îndemn.

Erau archebuzieri care trăgeau concentrat.

Se auzi vocea lui Monclar care ordona încărcarea archebuzelor.

— Înainte! ţipă Manfred în timp ce se întorcea către stradă.

Privi în jurul lui: nu mai erau decât vreo zece.

Cu priviri cumplite, înnebunit, Lanthenay, se simţea purtat ca într-un vis. După o clipă se trezi în stradă…

— Arma la ochi! comandă Monclar.

Situaţia devenea groaznică pentru cerşetori…

Înşiraţi în pluton strâns unit, archebuzierii ocheau micul grup care trecuse de poartă…

În acest moment, cât ai clipi din ochi, Manfred, intui că aveau să moară cu toţii aici… Aruncă în jurul lui o privire furioasă ca a unui mistreţ încolţit, şi îl zări pe Monclar care deja ridica braţul pentru a comanda foc.

Dintr-un salt, Manfred se aruncă asupra lui…

Şi cerşetorii, halebardierii, gărzile, burghezii aplecaţi pe ferestre văzură un spectacol extraordinar.

Manfred sărise pe crupa calului lui Monclar. Ridică pumnalul asupra marelui magistrat.

— Dacă trage vreunul, tună el, îl ucid pe marele magistrat ca pe un câine!

Monclar, impasibil şi palid, comandă:

— Foc…

— Jos armele! răcni Manfred punând vârful pumnalului la gâtul lui Monclar ce tremura uluit.

Archebuzierii lăsară armele în jos.

În timp ce-l târau pe Lanthenay, cerşetorii se năpustiră în direcţia Senei într-o goană nebună.

Atunci, Manfred sări de pe cal, fugind şi el.

— Foc! Trageţi odată! urlă Monclar.

De data asta, archebuzierii executară ordinul.

Manfred auzi în jurul lui gloanţele care se turteau de pereţii caselor.

O secundă mai târziu, dădea colţul unei stradele şi dispărea.

În timpul acestei încăierări, Monclar, nu tresărise o dată.

Gilles Le Mahu se grăbi către el:

— Ah! Monseniore, ce alertă…!

— Prizonierul? întrebă Monclar.

— E aici! triumfă Le Mahu. Am sosit la ţanc pentru a-l opri cu preţul vieţii mele…

— De ajuns!… Puneţi-l în lanţuri…

Marele magistrat se întoarse către archebuzieri.

— Domnule, se adresă ofiţerului care-i comanda, de ce n-aţi ascultat de ordinul meu de executare a focului?

— Pentru a vă salva viaţa, Monseniore, răspunse ofiţerul.

— V-aţi amestecat într-o treabă care nu vă privea. Înapoiaţi spada locotenentului dumneavoastră.

Ofiţerul ridică din umeri şi îi înmână spada subalternului său.

La un semn al marelui magistrat, ofiţerul fii înconjurat de patru archebuzieri.

— Luaţi-l pe rebel! spuse cu răceală Monclar.

— Unde-l ducem, monseniore? întrebă locotenentul.

— La Bastilia!

— Mulţumesc, domnule! strigă ofiţerul. Lecţia a fost o învăţare de minte, şi, cu altă ocazie, fiţi liniştit, o să las să fiţi ucis…

Monclar nu răspunse şi coborând de pe cal, intră în închisoarea Conciergerie.

— Cum s-a întâmplat asta? întrebă pe domnul Le Mahu.

Temnicerul şef de la închisoarea Conciergerie povesti cum primise în ajun vizita cucernicului părinte Loyola care îi prezentase un ordin semnat de mâna regelui, şi cum, în aceeaşi zi, domnul de Loyola revenise şi fusese introdus în temniţa lui Étienne Dolet.

Onorabilul administrator nu pricepea încă faptul că sub sutana şi gluga călugărului, se afla un altul decât Loyola care pătrunsese în temniţă.

Monclar ridică din umeri.

— Conduceţi-mă la prizonier, spuse el.

Dolet revenise într-o temniţă în care fusese pus în lanţuri. Totuşi, aceasta nouă temniţă care era situată la parter nu era inundată, şi prizonierul nu avea de îndurat decât tortura lanţului care îi apăsa încheieturile mâinilor şi gleznele; atenuare considerabilă care se datora spaimei domnului Le Mahu care, în primul moment, nu se gândise decât să-l închidă pe prizonier în celula cea mai apropiată.

— Aţi vrut să evadaţi? întrebă marele magistrat în timp ce intra. Aşadar dumneavoastră sunteţi vinovatul?

Toţi schingiuitorii, şefii de poliţie, judecători, într-un cuvânt toată această onorabilă lume, din toate timpurile, au avut asemenea logici profunde.

Fără să-i lase lui Dolet timp să răspundă, Monclar continuă:

— Aveţi totuşi o scuză: că aţi fost incitat de acel om…

— Vă înşelaţi, eu l-am incitat, spuse Dolet. El nu a venit decât să-mi arate un semn de prietenie…

— Nu este mai puţin vinovat, şi merită ştreangul.

Étienne Dolet îl privi pe marele magistrat, întrebându-se cu ce scop îi vorbea astfel.

— Puteţi să vă uşuraţi situaţia, continuă Monclar, şi să evitaţi o condamnare severă…

Dolet păstră aceeaşi tăcere.

— Am să vă spun în cel fel, continuă Monclar. Dar aflaţi mai întâi că veţi fi cu siguranţă condamnat la moarte… Singura chestiune care mi se pare îndoielnică este de a şti dacă veţi fi executat prin spânzurătoare sau pe rug.

Dolet se înfioră.

— Puteţi rămâne în viaţă, spuse cu vioiciune Monclar, şi chiar să obţineţi libertatea, dacă faceţi ceea ce am să vă spun…

— Vorbiţi, domnule.

— Ei bine, omul care venise trebuie să aibă încredere în dumneavoastră, nu-i aşa?… Atrageţi-l aici prin mijloacele pe

care o să vi le indic, şi veţi fi salvat; viaţa dumneavoastră pentru cea a lui Lanthenay.

Dolet ridică privirea calmă şi senină spre Monclar, şi fără patimă murmură:

— Îmi produceţi milă…

Monclar avu un gest de turbare.

— Nu acceptaţi?… Bine, bine… Va veni ora în care veţi regreta minutul ăsta.

Marele magistrat aruncă o ultimă privire asupra lui Étienne Dolet în care exista poate admiraţie… Îl salută cu o politeţe rece, apoi ieşi.

Capitolul LII Otrava.

A doua zi de dimineaţă după noaptea în care a avut loc teribila scenă între François I şi Madeleine Ferron, maestrul Rabelais medita în sufrageria sa, lângă un foc bun de carpen.

— Bietul Dolet este pierdut, gândi el. Şi în curând va veni rândul meu. Poate ar fi momentul potrivit ca să dau o raită în afara acestui frumos ţinut al Franţei…

Se ridică şi se apropie de o fereastră, pe care o întredeschise.

— Frumoasă ţară, pe legea mea! murmură cu ironie. Ceţuri, arbori desfrunziţi, a căror ramuri tremură şi troznesc în bătaia vântului din Nord. Sunt sigur că soarele Italiei ar grăbi vindecarea acestui vechi reumatism care, în mod precis, mă face să sufăr… Se respiră destul de anevoie pe aici…

Închise la loc fereastra şi se aşează iarăşi lângă foc, trăgând spre el o măsuţă încărcată de hârtii şi de cărţi.

— Bietul Dolet! murmură iarăşi… Hotărât lucru voi pleca… Pe când?… Ei! Bineînţeles, cât mai curând, chiar de mâine, dacă e nevoie?

În clipa aceasta, zgomotul Scut de o caleaşca ce se apropia îl făcu să tresară.

— Ei drăcia dracului! făcu el lăsând din mână pana de gâscă pe care abia o apucase… Caleaşca asta vine chiar

aici?
Caleaşca se opri în faţa porţii.
Rabelais păli.
— Haida de! Am aşteptat prea mult… ca şi Dolet!
Cineva bătu la uşă.
— Deschideţi, spuse slujnicei, cu un aer de resemnare. Deschideţi, prietenă, căci a venit cineva în numele regelui.
Slujnica deschise, şi intră un ofiţer.
— Maestre Rabelais, spuse acesta descoperindu-se, vin din partea Majestăţii Sale.
— Iisuse, Doamne! exclamă slujnica, maestrul nostru este vrăjitor de data asta! Nu-mi vine să cred…
— Taci şi du-te la naiba! făcu Rabelais. O să mă spânzure din cauza ei, canalia, cu poveştile ei de vrăjitorie!… Domnule, nu opun rezistenţă şi sunt gata să vă urmez.
— Majestatea Sa vă va fi recunoscătoare…
— Aş! exclamă Rabelais uimit.
— Da, regele m-a însărcinat să vă implor să veniţi chiar acum.
— Să mă implore?… Sunteţi sigur?
— Sunt chiar cuvintele pe care Majestatea Sa a binevoit să le folosească.
— Vai, nu mă arestaţi?
— Nicidecum! făcu ofiţerul surâzând. Totuşi trebuie să adaug că avem ordin să vă aduc cu forţa în caz că v-aţi fi lăsat aşteptat…
— Vă urmez.
Rabelais se înfăşură cu o mantie şi urcă în caleaşca în care luă loc şi ofiţerul. Vehiculul plecă în galop.
— Asta e, gândi Rabelais. Mă arestează. Dar cum s-a presupus că aş putea opune rezistenţă, mi s-a înşirat o poveste ca să se evite orice scandal… Sunt pierdut!
Se rezemă într-un colţ şi închise ochii pentru a se lăsa pradă visărilor sale care nu aveau nimic amuzant. Zadarnic încercă ofiţerul, plictisit de drum, să lege o conversaţie. Rabelais nu răspunse decât prin mormăieli.

Caleaşca se opri în sfârşit.

— Iată-te la Luvru, spuse ofiţerul. Treziţi-vă, maestre.

— La Luvru! replică savantul; sunteţi sigur că nu ne aflăm nici la Bastilia, nici la Conciergerie, nici la Grand-Châtelet?… Da, pe legea mea… e chiar Luvrul!

Dar de îndată, cugetă că Luvrul poseda închisori şi temniţe unde erau deţinuţi prizonieri politici.

— Oh! murmură el, cazul meu e mai grav decât al lui Dolet!

Urcă scările, parcurse nişte culoare, şi ajunse într-o antecameră plină de curteni şi de gărzi. Toată lumea se dădu cu respect la o parte pentru a-i face loc.

Bassignac, valetul de cameră, îl zări şi alergă în întâmpinarea sa.

— Veniţi, maestre, veniţi repede!

— Ei! Ce este, pentru Dumnezeu!

Bassignac nu răspunse şi-l împinse pe Rabelais într-o cameră: se trezi în prezenţa lui François I.

Pe timpul nopţii, regele se întorsese la Luvru, părăsind casa Leproasei, şi ajunsese în camera sa fără să fie văzut. Obişnuit cu aceste expediţii nocturne, evita să fie văzut, nu pentru că ar fi vrut să salveze demnitatea regală – se considera chiar mai presus de această demnitate – dar socotea să evite întrebările ducesei d'Etampes, tare geloasă şi mereu cu ochii în patru.

Aşadar în afară de confidenţii săi intimi, nimeni nu cunoştea secretele sale amoroase.

Odată întors, François I se privi într-o oglindă şi observă că era foarte palid.

Totuşi îşi reveni puţin câte puţin din această teroare superstiţioasă pe care o simţise.

— Nu, nu! făcu el. N-am avut deloc de-a face cu un spectru! Era chiar vie, prea vie! Şi totuşi, adăugă el cuprins de un fior, purta moartea în fiinţa ei…!

Existau la Luvru mai mulţi medici.

Dar François nu avea încredere în niciunul dintre ei.

Se plimbă câtva timp cu nelinişte, apoi isprăvi prin a se culca şi avu un somn agitat, întrerupt de coşmaruri.

În zorii zilei era în picioare, şi porunci să fie căutat pe dată Rabelais19.

— Dacă mă poate salva cineva, gândi el, acesta nu poate fi decât el.

— Sire, spuse Rabelais în timp ce intra, iată-mă la ordinele Majestăţii Voastre, cu toate că sunt uimit de onoarea care mi-a fost rezervată, şi că nu mă aşteptam deloc să ajung până aici…

— Aşadar, la ce v-aţi aşteptat, maestre?

— Mă aşteptam să mă alătur lui Étienne Dolet, Sire…

Regele încruntă din sprâncene.

Dar Rabelais continua cu îndrăzneală:

— Mi-am atras aceleaşi uri ca şi nefericitul meu prieten, Sire; aveam toate motivele să sper că voi îndura acelaşi tratament.

— Despre ce uri vreţi să vorbiţi?

— Despre ura unui străin care a venit să răspândească printre noi un legământ de moarte: a D-lui de Loyola, om venerabil fără îndoială, dar pe care zelul său îl împinge un pic prea departe… Sire, nu vă fie cu supărare, şi lăsaţi-mă să vorbesc, întrucât mi-aţi făcut onoarea să mă chemaţi… fericire de care mă dezobişnuisem de câtva timp.

Regele înţelese reproşul.

— Vorbiţi bunule Rabelais, exclamă cu mângâiere în glas în care excela când avea nevoie de oameni; vorbiţi fără constrângere…

— Sire, vorbi răspicat Rabelais, a cărui privire licărea de bucurie, dacă Majestatea Voastră îmi spune asta din toată inima, cred că bietul meu prieten este salvat…

— Aşadar Dolet este prietenul dumneavoastră?

— Da, Sire, spuse filosoful cu o fermitate stranie, şi mă simt onorat de această prietenie, aproape la fel de mult ca de bunăvoinţa regală…

— Mi se pare că exageraţi, maestre…!

— Nu sire, întrucât Majestatea Voastră mi-a comandat să vorbesc fără constrângere. Spuneam deci că domnul de Loyola a inventat o ură excesivă împotriva lui Étienne Dolet. Şi pentru ce ura asta? Pentru că Dolet este un savant. Domnul de Loyola adoră ignoranţa… pentru ceilalţi… Ştiinţa, îl umbreşte. Dar, sire, e drept ca un om să fie pedepsit pentru că are o minte strălucitoare? În acest caz, Majestatea Voastră trebuie să ia seama!

Regele surâse la complimentul ce avea valoarea sa venind din partea unui om precum Rabelais.

— Nu există altă plângere împotriva lui Dolet, continuă Rabelais. Ce a făcut? S-au găsit la imprimeria lui cărţi interzise? O biblie tradusa în franceză? Dar, sire, jur că Dolet n-a putut tipări asemenea cărţi, şi că i-au fost strecurate pe ascuns din răutate, din ură! Ah! Sire, continua el încurajat de vizibila bunăvoinţă a regelui, Majestatea Voastră este prea mărinimoasă pentru a îngădui asemenea crime. Să se ducă domnul de Loyola să facă pe inchizitorul în ţara sa! Spania este ţara filosofiilor întunecate şi a religiilor atroce. Ţara noastră este o ţară de lumină; nu prea ne plac ideile atât de complicate şi atât de răstălmăcite. Nimeni în Franţa, nu va înţelege nenorocirea care îl loveşte pe Étienne Dolet, şi domnia voastră, va fi ca umbrită de aceasta…

Rabelais era frumos în acest moment.

Lepădase masca veseliei maliţioase care îi era obişnuită. Îşi dădea seama ce risca vorbind regelui cu atâta îndrăzneală, dar profunda sa afecţiune pentru Dolet îl ducea cu sine.

— Calmaţi-vă maestre, ne vom gândi la toate astea…

— Sire, observ că Majestatea Voastră este emoţionată… Ghicesc faptul că ea îl nedreptăţeşte pe Dolet împotriva voinţei sale, şi călugărul, spaniol nu-i inspiră întreaga simpatie.

— Ei bineînţeles, chiar acesta este adevărul!… Şi dacă nu venea în numele papei…

— Sire salvaţi-l pe Dolet…!

— Hai… o să vedem…

— Sire, cugetaţi deci că ceea ce vă cer este o favoare. O favoare, sire, reprezintă un imbold al inimii… poate, mâine, îl veţi fi uitat pe nefericitul care ispăşeşte în adâncul unei temniţe crima de a fi displăcut împuternicitului unui suveran străin…

François I avea nevoie de Rabelais.

În plus, adevărul ne obligă să spunem că regele nu avea nici o ură personală împotriva lui Dolet, în ciuda rezistenţei atât de mândre cu care acesta i se opusese într-o seară. În sfârşit, nu era mâhnit să arate că la nevoie ar putea să scape de umilitoarea tutelă a Bisericii.

Toate aceste motive reunite îl determinară să-l asculte pe Rabelais cu mai multă bunăvoinţă decât în oricare alt moment.

— Maestre, dumneavoastră care aveţi credinţă şi sunteţi priceput în studiul dogmelor aţi putut studia pe acest om îndeaproape. Puteţi garanta pentru el?

— Cu viaţa mea, sau ca de mine însumi. Dolet este un suflet nevinovat şi de o falnică inteligenţă. Este un bărbat care onorează la modul cel mai demn domnia Majestăţii Voastre…

— Ei bine! Atunci să fie liber!

— Sire! Imboldul acesta va fi consemnat în istorie vă asigur eu!

Atinsese coarda fină, François I fiind foarte preocupat de ceea ce se gândea despre el, căutând, în orice ocazie, să se situeze într-o atitudine eroică, pentru posteritate.

Regele surâse:

— Chiar azi voi da ordine ca Dolet să fie repus în libertate. Povestea asta cu cărţile este destul de neclară… Să nu mai vorbim de asta, aveţi cuvântul meu, maestre… Şi iată… drept gaj al cuvântului meu, luaţi asta.

Şi grăind astfel, François I, în faţa privirilor uimite ale lui Rabelais, îşi scoase lanţul de aur pe care îl purta la gât şi i-l

întinse savantului doctor care se înclină foarte mult pentru a primi acest dar regal.

— Iată-mă că sunt mai agreat ca niciodată, gândi filosoful; se pare că regele este bolnav…

Lanţul era cu adevărat o bijuterie de mare preţ. Fiecare za era alcătuită din patru mici inele de aur.20

Rabelais mulţumi, şi se pregătea să-şi ia la revedere când regele îi vorbi:

— Acum că ne-am ocupat de afacerile lui Dolet, aţi vrea, maestre, să ne ocupăm un pic şi de ale mele?

— Sire, sunt la ordinele dumneavoastră. Dacă v-am vorbit mai întâi de bietul meu prieten, este pentru faptul că durerea şi indignarea m-au copleşit… Majestatea Voastră să mă ierte.

— E minunat să faci parte dintre prietenii dumneavoastră, spuse regele cu bonomie. Mă pot considera unul dintre ei?

— Ah! Sire, nu cunoaşteţi cât de devotat v-am fost întotdeauna.

— Devotamentul acesta ar merge până acolo încât să vă îndemne să rămâneţi aici? Maestre Rabelais, trebuie să vă instalaţi la Luvru, şi, peste câtăva vreme, când voi merge la Fontainebleau, va trebui să mă însoţiţi acolo. Veţi fi tratat potrivit titlurilor dumneavoastră, maestre, adică precum un prinţ. Vom trimite după cărţile şi însemnările dumneavoastră. Veţi fi aici ca să puteţi studia cât mai bine… Acceptaţi?

— Nimic nu-mi prisoseşte pentru slujirea regelui, spuse Rabelais.

Şi gândi în sinea lui:

— Intuisem just: mă arestează! Cu toate că-mi aureşte colivia, tot colivie este.

— Rabelais… dragul meu Rabelais, reluă regele, sunt bolnav.

— Bolnav, sire? Majestatea Voastră vrea să glumească…!

— Nu, pe Maica Prea Curată! Şi niciodată n-am fost atât de aproape de moarte… o moarte îngrozitoare! Chiar la

Marignan, chiar la Padova, unde am văzut căzând în preajma mea, mai mult de o sută de căpitani curajoşi, loviţi de gloanţele care îmi erau destinate… Niciodată, n-am simţit asemenea spaime stranii… Mai bine m-aş afla în faţa a zece tunuri ce varsă fier şi flăcări. Ah! Maestre, nu puteţi înţelege forţa deprimantă a acestei teribile senzaţii pe care moartea o poartă în sine! Te priveşti în oglindă, te vezi puternic, cu toate aparenţele sănătăţii… Îţi spui că e imposibil ca acest trup atât de viguros să închidă în el germenii distrugători… şi în acelaşi timp, ştii că eşti condamnat! După o lună, după trei, după câteva zile, oribila boală îşi va face efectul… Aparenţele înşelătoare vor fi căzut precum o mască, rana va apare… şi, încet, puţin câte puţin, minut cu minut, se va vedea cum se întinde lepra devoratoare, cum îţi va cuprinde fibrele secrete, până când mori osândit, zguduit de suferinţele provocate de îngrozitoarea otravă ce s-a strecurat într-un minut de delir.

— Otravă! exclamă Rabelais privindu-l cu stupefacţie pe regele care, palid, cu sudoare pe frunte, fremăta de groază în faţa evocării pe care o zugrăvise el însuşi cu aspra elocinţă a sincerităţii.

— Da, maestre, otrava! Cea mai hidoasă dintre otrăvuri, devreme ce face din asasinat o agonie monstruoasă, otrava pe care o răspândeşte buzele pătimaşe, otrava pe care Venus infama o strecoară într-un sărut de moarte…

— Fir-ar să fie, sire! Iată o metaforă pe care Clément Marot ar plăti-o cu un scud litera!

Oricare i-a fost spaima, regele, care, după cum se ştie, avea pretenţii în ceea ce priveşte literatura, surâse palid.

— Dar, continuă Rabelais, Majestatea Voastră este foarte sigură de presupunerea avansată?… Nu observ nici un simptom, nici un indiciu care să-mi permită să presupun…

— Iată ceea ce este îngrozitor, maestre! Oricine se poate îndoi în afară de o singură persoană pe lume, că sunt atins de boală.

— De când datează asta, sire?

— Din noaptea trecută.

— Imposibil! Regele poate fi liniştit. Răul de care vorbeşte Majestatea Voastră nu poate ieşi la iveală decât după o lungă perioadă în care se dezvoltă neobservat În asta constă forţa de temut a acestei otrăvi… Sire, pentru a continua strălucitoarea metaforă pe care aţi folosit-o am să vă spun că e nevoie de mai bine de douăsprezece zile pentru a resimţi primele amărăciuni ale sărutului lui Venus cea infamă.

Regele scutură din cap cu tristeţe.

Se plimbă câtva timp în linişte, apoi, reveni spre Rabelais:

— Maestre, vreau să vă încredinţez un secret important.

— Sire, spuse Rabelais, sunt mai mult medic, decât confesor; totuşi, în împrejurarea de faţă, nu voi uita că sunt şi unul şi celălalt.

— În aceeaşi măsură mă adresez la amândoi… Aşadar presupuneţi, maestre, că o femeie, tânără, frumoasă, avea, sau crede să aibă un motiv puternic de ură împotriva mea… Femeia asta face în aşa fel ca să mă întâlnesc cu ea; îmi suscită admiraţia; mă refuză în trei rânduri, apoi, dintr-o dată, îmi cade în braţe… Mă urmăriţi cu atenţie?

— Ascult cu atenţie, sire, cred că pricep adevărul, femeia vă mărturiseşte că poartă germenul otrăvii mortale, după ultima întâlnire! Aşa este, sire?

— Da! Sau aproape… Femeia asta nu mărturiseşte, ea o spune pe faţă! Mă anunţă că s-a otrăvit, cu scopul de a mă otrăvi şi pe mine!

— Asta este înspăimântător, sire!

— Da, înspăimântător! Şi totuşi, este chiar adevărul. Nu a minţit… Am simţit, am înţeles. Ea moare… dar mă va târî şi pe mine în mormânt!

— Groaznic! murmură filosoful profund impresionat.

— Ei bine, maestre, vă întreb: în stadiul actual la care se află ştiinţa, puteţi să mă salvaţi? Ah! Salvaţi-mă, Rabelais! Mai am încă atâtea lucruri de făcut! Să mor! Să mor fără a-mi lua revanşa împotriva împăratului Charles! Să mor

învins de arme, învins de o femeie! Să mor, pe când mintea mea este plină de proiecte, şi când pot încă să mai uimesc lumea! Salvează-mă, Rabelais, fă-mă să trăiesc, şi vreau ca recunoştinţa mea regală să eclipseze în măreţie, enormitatea nelegiuirii acestei femei, în splendoarea a tot ceea ce monarhii cei mai străluciţi au putut să imagineze… Răspunde-mi: poţi tu să mă salvezi?

— Sire…

— Ah! Fără ocolişuri! Adevărul, numai adevărul, oricât de înspăimântător ar fi!

— Sire, spuse Rabelais cu un glas ferm, răspunsul este imposibil în acest moment, dar tot ceea ce ştiinţa poate încerca voi încerca şi eu. Adineauri, mărturisesc, am avut în sinea mea un moment de incertitudine atunci când Majestatea Voastră mi-a cerut să mă instalez în preajma sa. Acum, chiar dacă nu mi-ar fi dat poruncă, eu i-aş fi cerut-o. Nu vă mai părăsesc, sire. Nouă ne revine, să privim moartea în faţă şi să o sfidăm.

Regele avu o licărire de bucurie în priviri.

— Sunt salvat!

Capitolul LIII Casa de lângă Tuileries.

François I porunci să se deschidă uşa camerei sale şi curtenii intrară cu toţii ca să asiste la ceremonialul sculării de dimineaţă, adică li se îngădui onoarea să admire valeţii de cameră care serveau persoana regelui, sub înalta îndrumare a lui Bassignac.

În dimineaţa aceea regele a fost într-o dispoziţie fermecătoare, cu toate că în repetate rânduri o nelinişte subită părea să-l tulbure.

Se vorbi de marea expediţie ce avea să se facă împotriva cerşetorilor, şi la care voiau să ia parte toţi nobilii de la curte, pentru a se distra.

— Pe Dumnezeu, domnilor, voi lua parte şi eu!… Dar nici un cuvânt! Nu vreau ca asta să se afle… când regele petrece, nimeni în afară de fidelii săi nu trebuie să o ştie.

Montgomery, căpitanul gărzilor, declară că ar trebui aprins un foc de cărbuni chiar în centrul Curţii Miracolelor, să se observe mutra pe care o vor face desfrânatele privind cum se prăjesc amanţii lor.

— Va fi magnific, spuse contele de Jarnac; nu va lipsi decât Triboulet la petrecere.

— Ce s-a întâmplat cu bufonul? întrebă un altul.

Montgomery păli.

— Domnilor, spuse regele, Triboulet călătoreşte, îl veţi vedea în curând.

Apoi dădu întâlnire lui Sansac şi lui d'Essé pentru deseară la ora cinei. Întrebă dacă marele magistrat se afla acolo. Dar, împotriva obiceiului său, Dl. de Monclar nu sosise încă la Luvru.

Ziua se petrecu fără incident.

Rabelais se instalase într-un prea frumos apartament şi i s-au pus la dispoziţie doi slujitori pe lângă un curier care era însărcinat să caute tot ceea ce avea nevoie.

Către orele patru, se anunţă la rege marele magistrat şi fu introdus deîndată.

— Vă aşteptam, Monclar, spuse regele cu bună dispoziţie.

— M-a reţinut datoria faţă de Majestatea Voastră, răspunse marele magistrat.

— Sunteţi iertat. Spune-mi, Monclar, sunteţi foarte sigur că Dolet ăsta este un atât de mare criminal după cum o spune reverendul Loyola?

— Nu înţeleg prea bine întrebarea dumneavoastră, sire…

— Am să mă fac înţeles… Doresc ca Dl. Étienne Dolet să fie eliberat pe dată şi chiar din seara asta să fie printre ai săi.

— E imposibil, sire! spuse cu răceală marele magistrat.

— Oh! Domnule! Trebuie să spun atunci, nu numai că doresc dar că şi vreau?

— În cazul acesta, sire, mă duc de îndată să-l pun în libertate pe omul care astăzi chiar a încercat să evadeze, care a ucis şi a rănit vreo zece gărzi, din cauza căruia a fost asasinat Prea Cucernicia Sa părintele Ignace de Loyola, şi

care, în sfârşit, s-a înţeles cu mai marii de la Curtea Miracolelor pentru a provoca răzvrătiri împotriva autorităţii regale… Mă duc într-acolo, sire!

Şi Monclar făcu un pas înapoi.

— Fir-ar să fie! strigă regele. Ce înseamnă toată povestea asta? Vorbiţi, domnule!

— Asta înseamnă exact ceea ce am avut onoarea să-i spun adineauri Majestăţii Voastre. Prizonierul Dolet a fost cât pe ce să evadeze de la Conciergerie, graţie complicităţii unuia dintre acei cerşetori care au invadat Luvrul… al conducătorului lor cel mai de temut…

— Povestiţi-mi, Monclar…

— Este chiar ceea ce voiam să fac atunci când Majestatea Voastră mi-a făcut cunoscut ordinul de a-l pune în libertate pe Étienne Dolet. Sosesc la Conciergerie, a avut loc acolo: asasinat, tentativă de evadare, răzvrătire şi bătălie…

Regele, foarte palid, scrâşnind din dinţi, făcu un semn lui Monclar să continue.

— Sire, încep cu incidentul cel mai important şi cel mai îngrozitor din toată această încăierare: reverendul Loyola fără îndoială îşi dă duhul la ora aceasta…

— Asasinat! murmură regele, care medita la complicaţiile pe care aceste evenimente aveau să le provoace.

— Asasinat de un cap al cerşetorilor, de Lanthenay care a avut îndrăzneala să pătrundă înarmat în palat pentru a ni-l smulge pe cel ce venise aici cu insulta pe buze.

— Monclar, trebuie ca pedeapsa să fie teribilă, în fond i-aş ierta îndrăzneala, căci îmi plac loviturile măiestre de sabie şi oamenii de curaj… dar dacă a îndrăznit să se atingă de sfântul om pe care ni l-a trimis Suveranul Pontif… da, vă spun că… pedeapsa trebuie să fie promptă şi exemplară!

— Şi pentru început, Majestatea Voastră vrea să pună în libertate pe omul care voia să scape de justiţia voastră regală!

Regele rămase pe gânduri, meditând la cuvântul pe care i-l dăduse lui Rabelais.

Dar era omul impresiilor de moment.

— Promisesem iertare pentru Dolet, spuse pe un ton aspru, dar mâna care se întindea spre prizonier pentru a-l scoate din temniţa sa poate la fel de bine să-l menţină acolo. Oficialul îl va judeca pe acest om.

— Clemenţa sire, este un mijloc mediocru pentru stabilitatea autorităţii regale.

— Da, da… ştiu că sunteţi un justiţiar sumbru, Monclar… Dar continuaţi…

— Ei bine, sire, aţi înmânat reverendului părinte Loyola un ordin de liberă-trecere.

— Aşa e… Domnul de Loyola dorea să încerce să-l convertească pe Dolet.

— Iată o acţiune din cale-afară de sfântă! spuse Monclar, a cărui figură lividă se lumină cu o anume strălucire. Şi iată totuşi omul care moare, victimă poate, a acestui exces de devotament. Într-adevăr, sire, cerşetorul a aflat cu siguranţă că reverendul Loyola poseda acel ordin. S-a dus la el acasă, noaptea, şi l-a lovit ca un trădător cu o lovitură de sabie ca să-i fure înscrisul… Înarmat cu preţioasa semnătură a Majestăţii Voastre, mizerabilul, îmbrăcat în hainele reverendului, a putut intra la Conciergerie…

— Dar sunt prea îndrăzneţi! exclamă regele, nu fără admiraţie.

— Capabili de orice, sire, în afară de a face un lucru bun… Intrat la Conciergerie şi introdus în celula lui Dolet, Lanthenay putea îndrăzni orice… Cu pumnalul în mână, amândoi s-au repezit pe culoare, să ajungă în stradă în timp ce sosisem la timp. Dumnezeu şi vigilenţa mea mi-au permis să dejoc un complot.

— Bine, Monclar, ştiu că se poate conta pe vigilenţa voastră…

— Aşadar, Majestatea Voastră revocă ordinul pe care mi l-a dat adineauri?

— Da conte…

— Şi pe când acest Lanthenay…

— Nu l-aţi arestat?

— Mi-a scăpat, sire, graţie intervenţiei complicelui său Manfred.

— Răi oameni! făcu regele gânditor.

— Mari nelegiuiţi, sire.

— Ei bine, n-aţi organizat cumva o expediţie împotriva lor?

— Da, sire, totul este pregătit.

— Şi când atacaţi?

— În seara asta…

— În seara asta? Drace! La ce oră?

— La miezul nopţii, sire.

— În acest caz, totul este bine; miezul nopţii este un ceas care îmi convine… Duceţi-vă, Monclar şi nu uitaţi să-mi aduceţi la cunoştinţă veşti despre domnul de Loyola de două ori pe zi. Îl voi trimite la el pe fiul meu prinţul, pentru a-l încredinţa de durerea mea. Onoarea asta nu e de colo pentru astfel de om. Până atunci, daţi-i de înţeles că sunt dezamăgit de acest eveniment şi gata să-i ofer o atare despăgubire pe care o va socoti convenabilă.

— Duc cu mine aceste cuvinte minunate reverendului, sire.

Şi sunt convins că înalta bunăvoinţă a regelui nu va contribui în măsură mai mică la vindecarea Sfântului om, dacă totuşi îndurarea divină a hotărât să-l lase încă pe pământ, unde a săvârşit atât de mari binefaceri.

Monclar ieşi după ce regele îi făcu un gest amical.

— Mi se pare, cugeta acesta, că marele magistrat poartă un viu interes acestui Loyola pe care cei de la Notre Dame îl confundă… Imbecilul de cerşetor nu putea să-l lovească mai bine? Va trebui să desluşesc ce semnificaţie are prietenia asta stranie a călugărului şi a lui Monclar…

Către orele şase ale după-amiezii: după cum regele le poruncise, La Châtaigneraie şi d'Esse veniră la Luvru şi se prezentară în camera regală.

De data asta Sansac îi însoţea.

Regele îl îmbrăţişă arătându-i deosebite dovezi de prietenie.

— Dar ce bine te-au mai aranjat, bietul meu Sansac! spuse el în timp ce îl privea pe gentilomul care îşi scoase masca de mătase pe care o avea pe faţă.

Faţa asta era acum hidoasă.

O enormă tăietură îl însemna de la frunte la bărbie printr-o largă cicatrice roşiatică.

— Da, spuse cu amărăciune Sansac, sunt desfigurat pentru totdeauna şi obligat, atunci când ies în lume, să port masca asta pentru a nu produce frică femeilor…

— Te deplâng, spuse cu sinceritate regele… Tu care erai atât de mândru de frumuseţea ta care era comparată cu cea a lui Apollon! Adio cu succesele tale la femei!

— Mă voi răzbuna, sire, spuse Sansac pe un ton stăpânit. Pentru a mă răzbuna m-am decis să ies din bârlogul unde mă ascund acum şi de unde ies la plimbare doar noaptea, ca bufniţele… Se spune că în astă seară trebuie să aibe loc masacrul cerşetorilor. Vreau să particip şi eu. Şi vai de Manfred dacă îmi pică în mână, după cum sper!

— Vom participa cu toţii, spuse regele. Pe toţi dracii! Vreau să te ajut, Sansac. Dar recunoaşte că a fost o măiastră lovitură cu vârful sabiei.

— Ei! Sire, recunosc din plin!

— Bătălie, aşadar! Săbiile noastre se ruginesc. Şi cu toate că inamicul ca să zicem aşa este nedemn de loviturile noastre, va fi totuşi o noapte de petrecere.

— Sire, spuse La Châtaigneraie, observ cu bucurie că s-a risipit neliniştea Majestăţii Voastre de noaptea trecută.

Regele redeveni pe dată mohorât. Căută să-şi mute gândurile pentru a uita înfricoşătoarea spaimă pe care i-o zugrăvise lui Rabelais. Totuşi, făcu un efort ca să pară calm.

— Mai nimic, răspunse el… Dar asta mă face să mă gândesc la întâlnirea noastră. Urmaţi-mă, domnilor.

În grabă, regele se înveşmântă într-o mantie şi toţi patru odată coborâţi părăsiră Luvrul. Ajunşi afară, regele începu să meargă în fruntea grupului, cei trei gentilomi îl urmară la câţiva paşi, cu mâna pe garda săbiilor.

— Unde naiba ne conduce? murmură La Châtaigneraie.

— Mi se pare, spuse Ess? că mergem spre casa de lângă Tuileries.

— Bun! Vrea oare să se împace cu Frumoasa Feronerie?

— Îl va ierta anevoie.

— Aş! Ar fi mai încântată! conchise La Châtaigneraie.

Sansac nu spunea nimic; se gândea la răzbunarea lui şi iubirile regelui îl lăsau acum rece.

Regele se îndrepta chiar spre căsuţa de lângă Tuileries. Şi el ca şi Sansac, era tăcut şi se gândea la o răzbunare a cărui grijă nu dorea s-o încredinţeze nimănui.

Şi-a spus că Madeleine Ferron ar reveni poate la casa fostelor lor întâlniri, la locuinţa pe care ea o numise chiar casa iubirii.

Îi rămânea speranţa că poate Madeleine minţise, că se lăudase asigurându-l că se îmbolnăvise înadins. Ar interoga-o. Prin violentă convingere, i-ar smulge adevărul.

Şi dacă certitudinea ireparabilului i-ar fi demonstrată, o va înşfăca, şi o va arunca în seama marelui magistrat, care ar face-o să ardă la foc mic… şi el imagina suplicii rafinate…

După un sfert de oră, regele se opri.

Se aflau în faţa casei lui Madeleine Ferron.

La dreapta, construcţiile fabricii de ţigle se profilau negre pe cerul întunecat; la stânga se aflau câmpuri pustii; la cinci sute de paşi, se auzea tumultul nedefinit al Senei pe care apele iernii o făcuseră să se reverse şi care se rostogolea în afara malurilor sale râpoase inundând câmpiile riverane.

Cei trei gentilomi s-au oprit la distanţă dar regele le-a făcut semn să se apropie.

Faţada casei era întunecată.

— O să intrăm aici, spuse regele.

— Intrăm cu toţii? făcu La Châtaigneraie uimit.

— Da… Dacă am înţeles eu bine caracterul persoanei pe care o căutăm aici, nu vom putea fi în stare noi patru să-l îmblânzim.

Regele pronunţă aceste cuvinte pe un ton care îi nelinişti pe gentilomi.

— Cine este persoana, sire?

— Veţi vedea.

— Trebuie să forţăm uşa? întrebă d'Esse.

— Nici atât!... Să încercăm să intrăm fără scandal. Urmaţi-mă.

François I începu să facă înconjurul casei şi ajunse la portiţa din grădină, pe care Madeleine Ferron o deschisese într-o seară ca să poată intra Manfred.

— Recunoaşteţi uşa asta? îl întrebă d'Esse pe Châtaigneraie.

— Zău! Suntem patru aici care o cunoaşte pentru motive diferite.

— Ce spuneţi? făcu regele.

— Spunem că aproape de locul ăsta a primit Sansac straşnica tăietură pe obraz.

Totuşi regele scosese din vestă o cheiţă cu care încerca să deschidă.

— Se pare că broasca a fost schimbată, spuse el, după câteva încercări fără rezultat.

— Zidul nu este prea înalt, sire, atrase atenţia Sansac.

— Pe legea mea, procedeul e primitiv, dar în lipsă de scară...

— Majestatea Voastră se expune riscului?

— Da... daţi-mi concursul, şi aşteptaţi-mă aici.

— Dar dacă un pericol neprevăzut...

— Am să vă chem.

La Châtaigneraie şi d'Esse îşi unieră mâinile împletite, regele puse piciorul pe ele, se avântă şi atinse cu uşurinţă coama zidului.

În acest moment, François I îşi uită spaimele, şi furia răului de care se credea atins, şi expediţia împotriva cerşetorilor şi pe Monclar, Dolet şi Loyola. I se întâmplă chiar să uite aproape şi scopul vizitei la misterioasa casă: regele se afla din plin în elementul său; aventura îl seducea;

simplu fapt de a pătrunde pe timpul nopţii într-o casă escaladând un zid precum un borfaş îi procura o senzaţie stranie de o deosebită plăcere.

Însoţitorii săi, obişnuiţi de multă vreme cu manierele regelui nu fură miraţi în nici un fel că îl văd executând manevra asta puţin demnă de majestatea regală despre care marele magistrat vorbea în acea după-amiază cu atât respect.

Aşezat pe creasta zidului, François I se pregăti să sară în grădină.

Dar în aceeaşi clipă se opri.

Privirile sale căzură asupra unei ferestre luminate.

Fereastra se afla la parter.

Şi vitraliile sale nu erau destul de groase pentru a împiedica să se distingă tot ceea ce se petrecea în camera în care era aprinsă lumina.

Ori François care aruncase o privire plină de curiozitate asupra ferestrei văzu sau întrevăzu un lucru care se pare că l-a uluit, căci cu greu şi-a înăbuşit un strigăt de surpriza.

Privea cu mai mare atenţie, ca şi cum s-ar fi îndoit de prima mărturie. Dar fără îndoială de data asta se convinsese.

Sări, nu în partea dinspre grădină, ci spre exterior. Părea foarte emoţionat şi cuprinse mâna lui Châtaigneraie.

— Ea! murmură, ea aici!

— Nu era vorba despre o femeie pe care Majestatea Voastră intenţiona s-o vadă?

— Da! Dar nu cea pentru care am venit adineauri…

Şi fără să se mai preocupe de uimirea pe care aceste cuvinte bizare le provoca gentilomilor, regele reveni iute către faţadă şi de data asta izbi el însuşi ciocănelul de la poartă.

Se scurseră câteva clipe; apoi un bărbat cu figură oacheşă, cu mustăţi lungi şi grizonate întredeschise poarta.

— Ce doriţi? întrebă el pe un ton aspru.

— Să-l întâlnesc pe stăpânul casei, răspunse regele.

— Reveniţi la ziuă.

— Imediat vreau să-l întâlnesc, făcu regele.

În acelaşi timp, urcă cele câteva trepte ce conduceau la poartă. În acest timp cei trei gentilomi se prezentară pentru a-l escorta pe rege.

— Hei! strigă bărbatul cu mustăţi enorme. Dacă sunteţi oameni cinstiţi, retrageţi-vă fără întârziere. Dacă aţi venit cu intenţii rele vă va costa scump.

Şi bărbatul trase de la şold un pumnal lung punându-se în gardă.

— Bagă pumnalul în teacă, Spadacape, se auzi o voce sonoră. Ce doriţi domnilor?

Un bărbat înaintă în faţa regelui.

— Ei! Bineînţeles, domnule cavaler de Ragastens vă felicit că vă păziţi atât de bine!

— Regele! murmură cavalerul de Ragastens. În lături Spadacape. Iertaţi-mă, sire! Dar cine ar fi putut prevedea remarcabila onoare pe care o rezervaţi acestei umile locuinţe… Binevoiască Majestatea Voastră să intre în această încăpere…

Ragastens deschise o uşă.

— Mulţumesc, cavalere, spuse regele. Dar mi se pare că am auzit discutându-se, când s-a deschis uşa… nu doriţi ca pentru moment să fac parte din societatea care se află la dumneavoastră acasă?

— Sire, făcu Ragastens uimit, nu există alte persoane aici decât cea a doamnei prinţese ce Ragastens-Alma, şi a unei biete tinere fecioare.

— Voi fi onorat să fiu îngăduit în preajma acestor doamne, făcu regele cu un surâs.

Nu era cu putinţă să te sustragi unei asemenea onoare.

Şi Ragastens se îndreptă cu amabilitate către uşa camerei de unde regele, de la înălţimea zidului, privise cu atâta curiozitate prin vitralii.

În momentul când să deschidă uşa, se întoarse către rege.

— Majestatea Voastră nu doreşte poate să fie recunoscută? Sub ce nume trebuie să-l anunţ?

— Anunţaţi regele Franţei, spuse cu simplitate François I.

Dar cavalerul nu avu nevoie să dea ascultare acestei invitaţii bizare.

Abia deschise uşa şi de abia intră François în cameră că o tânără fecioară care se găsea de-o parte a prinţesei Béatrix strigă:

— Regele! Regele!

În timp ce pronunţa aceste cuvinte cu un glas plin de groază, aţintea priviri rătăcite asupra lui François I precum asupra unei stafii.

Regele salută cele două femei cu acea dezinvoltură pe care ştia s-o redea sau impertinentă sau graţioasă după gustul său.

Béatrix se ridicase şi fixă o privire demnă, aproape severă asupra lui François I.

— Doamnă, spuse acesta fără ca vocea să-i trădeze reala şi profunda emoţie ce o încerca, vreţi să iertaţi primului cavaler al Franţei că tulbură o clipă liniştea odihnei în care trebuie să vă aflaţi? Treceam cu aceşti gentilomi prin faţa acestei case, şi amintindu-mi că domnul de Ragastens o locuia, n-am putut să nu bat la uşa sa pentru a-i spune o dată în plus ce stimă deosebită am pentru dânsul. Adaug acum că invidiez fericirea sa de a-şi fi legat destinul de o doamnă cu atâta prestanţă şi frumuseţe atât de desăvârşită.

— Sire, răspunse Béatrix cu un accent de demnitate care făcu să apară o roşeaţă pe obrajii regelui, atât de puţin obişnuit pe cât ar fi fost să roşească, sire, este fără îndoială o întâmplare mai onorabilă încât decât stranie şi extraordinară, care a vrut ca regele Franţei să se plimbe pe drumuri în veşmintele simple ale unui burghez, să treacă prin faţa acestei case şi să afle că domnul cavaler de Ragastens ar locui aici. Dar oricare ar fi intenţiile adevărate ale Majestăţii Voastre, regele este bine venit în această locuinţă… Gillette, copilule, reveniţi-vă din emoţia care vă

cauzează un asemenea exces de odoare, şi ajutaţi-mă să ofer Majestăţii Sale băuturile răcoritoare care n-ar putea să-i fie prezentate de către alte mâini decât de ale noastre…

În timp ce vorbea astfel, Béatrix, o apucă iute pe Gillette de braţ şi încercă să o ducă împreună cu ea.

Dar François I, deja, se înclina în faţa ei şi spunea:

— Încuviinţaţi mii de mulţumiri, prinţesă, pentru curtenitoarea voastră primire. Vă implor să rămâneţi. Am a vă spune lucruri care nu suferă nici o întârziere.

Se întoarse spre cei trei gentilomi care se opriseră la intrarea uşii.

— Domnilor, spuse el, binevoiţi a mă aştepta.

— Spadacape, zise Ragastens, aveţi grijă de iluştrii noştri musafiri.

În acelaşi timp făcu un semn lui Spadacape care răspunse printr-o clipire din ochi că îi va supraveghea îndeaproape pe gentilomi.

Aceştia îl urmară pe intendent într-o încăpere vecină.

Regele se întoarse atunci către Béatrix şi Ragastens.

— Aşezaţi-vă, spuse el întreţinându-şi bucuria. Aici sunt musafirul vostru, şi n-ar putea fi vorba de etichetă.

— Sire!… făcu Ragastens înclinându-se, Majestatea Voastră ne copleşeşte…

— Nu, nu… Vreau ca fiecare să se aşeze. Şi de vreme ce doamna prinţesă, adăugă el cu un surâs tulburător, a binevoit să recunoască faptul că mă aflam în veşmintele simple ale unui burghez, vreau să fiu tratat ca burghez…

La un nou semn al regelui, Béatrix, se supuse. Cât despre Gillette, ea se lăsă să alunece în fotoliu mai degrabă decât să se aşeze în ei.

Singur, Ragastens, persistă să rămână în picioare şi refuză să dea ascultare măgulitoarei invitaţii a regelui; nu numai că mărturisea în felul acesta respectul său, ci se găsea încă mai liber în mişcările sale în caz de acţiune pripită.

— Cavalere, spuse apoi regele, n-am uitat că aţi venit la Paris ca să vă regăsiţi fiul aici, şi noi ne interesăm susţinut de rezultatele căutărilor voastre. Şi-au atins scopul?

— Vai, nu, Sire… Încă nu am nici un indiciu.

— Totuşi, domnul mare magistrat a trebuit să se pună la dispoziţia dumneavoastră?

— Contele de Monclar a făcut tot ceea ce depindea de el, sire. Şi mi se cade să aduc un omagiu strădaniei sale.

— Dar nu spuneaţi dumneavoastră că doreaţi să pătrundeţi la Curtea Miracolelor?

— Într-adevăr acolo îmi este permis să sper la vreo informaţie.

— În curând am să vă ofer mijloacele.

Ragastens se înclină fără să răspundă.

Béatrix fixă o privire profundă asupra regelui.

Observând că François I, părea să nu o recunoască, Gillette îşi revenea puţin câte puţin.

— În noaptea asta, reluă regele marele magistrat încearcă o expediţie împotriva cerşetorilor de la Curtea Miracolelor. Oamenii aceştia au în fruntea lor doi bandiţi de temut numiţi Manfred şi Lanthenay.

Îi trebui lui Béatrix întreaga putere de care dispunea ca să nu scoată un strigăt. Totuşi, păli.

Dar regele nu remarcă paloarea asta, căci nu pronunţase cele două nume decât pentru a le studia efectul pe Gillette.

Aceasta tremura, şi fără o privire a lui Ragastens care-i dădea de înţeles să spere, ea s-ar fi aruncat la picioarele lui François I.

— Cei doi bandiţi, continuă regele, cu un surâs crud, vor fi spânzuraţi mâine dimineaţă, fără proces. Vă invit la execuţie, doamnă, şi pe dumneavoastră, frumoasă domnişoară… este un spectacol curios…

— Sire, se grăbi să răspundă Ragastens, în starea de spirit în care ne găsim, spectacolele cele mai curioase n-ar putea să ne intereseze. Majestatea Voastră va binevoi să ne scuze de a nu putea accepta invitaţia sa graţioasă…

— Înţeleg… În sfârşit, dacă vă răzgândiţi, vă pot comunica totuşi că banditul Lanthenay va fi spânzurat în Place de Gréve. Cât despre celălalt, acela care se numeşte Manfred, i-am ales un alt loc care îi va aminti de suveniruri agreabile… Va fi spânzurat la Croix-du-Trahoir.

Gillette deveni lividă şi îşi muşcă buzele până la sânge ca să nu strige.

— Dar, sire, exclamă Ragastens glumind, mi se pare că Majestatea Voastră se grăbeşte un pic prea mult să ne invite la petrecere. Cine garantează că aceşti doi… ah! Pe legea mea, le-am uitat numele! Cine garantează că vor fi prinşi?

Gillette înţelese şi aruncă o privire de recunoştinţă cavalerului.

— Fiarei i s-a dat drumul, reluă regele cu acelaşi surâs jovial şi sinistru; cornul o să dea semnalul. Curtea Miracolelor este învăluită de o plasă deasă pe care marele magistrat a stabilit-o cu răbdare timp de zece zile. În plus avem complici la faţa locului… Oricum ar sta lucrurile, cavalere, expediţia promite să fie dintre cele mai distractive. Toată curtea mea va fi prezentă acolo. Şi, bineînţeles, voi fi şi eu acolo… Cavalere, fiţi dintre ai noştri, şi veţi avea prin asta o excelentă ocazie de a intra la Curtea Miracolelor.

— Accept cu recunoştinţă, sire.

— Acceptaţi, făcu regele cu uimire.

Monclar îi dăduse într-adevăr raportul despre discuţia pe care o avusese cu cavalerul şi despre refuzul ferm pe care acesta îl opusese unei propuneri de acest gen.

— Fără îndoială, sire… De altminteri, unde se duce regele Franţei, este o onoare pentru un cavaler să se afle şi el. Să tragem aşadar spada, sire, împotriva acestor duşmani de temut. După Marignan, victoria de la Curtea Miracolelor va da strălucire domniei Majestăţii Voastre.

Regele îşi muşcă buzele.

— Domnule cavaler, spuse el, sunteţi foarte spiritual. Aşadar astfel aţi înţeles, să faceţi parte dintre ai noştri?

— Ah! Sire, nu am intenţia să lipsesc de la petrecere… V-o jur!

— E bine… întâlnirea se face la Luvru, la orele unsprezece; atacul va avea loc la miezul nopţii.

— Sire, la orele unsprezece, voi fi la Luvru.

— Faceţi cum este mai bine, veniţi cu noi…

— Majestatea Voastră să mă ierte! Dar înainte de a mă duce la Luvru, trebuie, negreşit, să fiu într-un loc, la orele zece.

— Şi nu se poate amâna?

— Imposibil, sire.

Regele privi în jurul lui. Dacă gentilomii săi ar fi fost în preajma lui în acest moment, fără îndoială ar fi dat ordin să-l aresteze pe Ragastens.

Dar chibzui că n-ar fi poate cel mai tare şi că locuinţa ascundea poate un număr de oameni suficient pentru a-i pune în încurcătură pe cei trei însoţitori ai lui şi pe el însuşi.

Făcu aşadar un gest amabil şi continuă:

— Fiecare cu treburile sale. E de ajuns că mi-aţi promis să fiţi în acelaşi timp cu noi la Curtea Miracolelor…

— Sire, nu numai că vă promit, dar v-o şi jur.

— Îmi place această înflăcărare, spuse regele din ce în ce mai uimit. De fapt, înţeleg că dumneavoastră n-aţi scăpa o asemenea ocazie. Nu cunosc nimic mai dureros ca situaţia unui tată şi a unei mame care îşi caută copilul. Doamnă, mă veţi considera pregătit să întreprind totul pentru a vă ajuta.

— Sire… se bâlbâi Béatrix.

Regele a pronunţat aceste cuvinte pe un ton grav şi convins.

— De altminteri, reluă el îndată, există, o recunosc, puţin egoism în ceea ce am spus. Dacă stau aşadar la dispoziţia dumneavoastră…

— Binefacere pe care nu o voi uita toată viaţa, sire! exclamă Béatrix cu o reală emoţie.

— Dacă mă interesez atât de susţinut de căutările voastre, este pentru că le înţeleg pentru că am încercat toate spaimele ce trebuie să vă fi tulburat...

— Dumneavoastră, sire!

— Eu, doamnă! Faptul de a fi rege. Înseamnă a fi mai puţin om? Şi cine v-a spus că n-am şi eu un copil care mi-a fost răpit! Cine v-a spus că, şi eu la rândul meu, nu m-am dedat ani de zile la asemenea căutări pe care dumneavoastră le susţineţi în prezent...

— Sire, făcu Ragastens, surpriza noastră...

— Da ştiu. Consideraţi că un rege este la adăpost de nenorocirile care pot să lovească pe ceilalţi oameni... Ei bine, nu este aşa! Îndur precum voi! Ce spun? Am îndurat mai mult decât voi!... Căci, după ce că am căutat multă vreme copilul, şi i-am găsit, şi printr-o nenorocire mai îngrozitoare decât tot ce vă puteţi imagina, copilul m-a renegat, n-a mai vrut să mă recunoască drept tată; a fugit de la Luvru unde îl adusesem... Ascultaţi-mă până la capăt... v-am promis să vă ajut să vă regăsiţi fiul... Ajutaţi-mă, voi, s-o convingeţi pe fiica mea să revină la Luvru... O puteţi face, trebuie să puteţi. şi asta imediat! Căci copilul meu, fiica mea. este aici sub ochii voştri. iat-o!

La aceste cuvinte, regele se ridicase în picioare şi arătă spre Gillette, care scoase un geamăt slab şi îşi acoperi obrazul cu mâinile.

Cu o mişcare spontană, Béatrix, a alergat către tânără fecioară pentru a o proteja, şi-i şopti la ureche:

— Nu te teme de nimic, copilă...

— Nu spuneţi nimic, cavalere: făcu regele cu o mânie nedefinită.

— Sire, spuse Ragastens, răspunsul meu e tare simplu: aş fi eu însumi un tată denaturat dacă as încerca o singură clipă s-o reţin pe tânără fecioară... E rândul vostru să vorbiţi. Gillette, şi să spuneţi sincer dacă vă convine să-l urmaţi pe Majestatea Sa...

— Şi dacă, după cum atitudinea sa lasă de presupus, ea refuză să mă urmeze? izbucni François I. Cavalere luaţi bine seama la ce aveţi a spune şi a face…!

— Oh! Sire, sunt sigur dinainte de încuviinţarea regelui care se numeşte… pe care lumea îl numeşte regele-cavaler. Dacă tânăra fecioară refuză să iasă de aici, voi spune şi voi face ceea ce ar spune şi ar face Majestatea Voastră. Voi spune: Copilul meu, ospitalitatea care vi se datorează este întreit de sacră şi eu nu vă voi lipsi deloc de această ospitalitate…

— Ah! Luaţi seama, domnule! Dacă trec peste dorinţele unei fetiţe… precum este dreptul meu de tată şi rege…!

— Sire, aş cere atunci Majestăţii Voastre să mă lase să chibzuiesc până mâine.

— Sansac! urlă regele.

Se produse o mişcare în odaia alăturată.

După o clipă, cei trei gentilomi apărură.

— Să alerge unul dintre voi la Luvru, porunci regele cu o voce pe care furia o făcea să tremure. Aduceţi-mi o companie de gărzi, dacă trebuie.

— Spadacape, spuse Ragastens cu un ton grav, nimeni nu trebuie să iasă de aici decât la ordinul meu…

— Cerule Mare, domnule, sunteţi capabil de rebeliune. La Châtaigneraie, arestaţi-l pe domnul!

— Sire, strigă Ragastens, doar o vorbă înainte de a se săvârşi acte ireparabile. Implor pe Majestatea Voastră să chibzuiască la asta de două ori. Dacă vreau, la un semn al meu aceşti trei gentilomi o să fie dezaprobaţi pe dată. Nu-i va mai rămâne regelui decât mânia inutilă de a nu-şi vedea executate ordinele, şi mie doar durerea că am răspuns atât de nepotrivit înaltei bunăvoinţe pe care mi-o mărturiseaţi adineauri…

Regele făcu un gest de turbare şi privi în jurul lui cu nelinişte, aşteptându-se să vadă a duzină de spadasini ţâşnind deodată să-l înconjoare.

— Bine, isprăvi prin a spune, nu vreau să constrâng pe nimeni…

La un semn al lui, cei trei însoţitori ai săi băgară săbiile în teacă pe care le trăseseră pe jumătate din teacă, şi se retraseră în vestibulul ce se afla înaintea camerei unde se petrecea scena aceasta. Dar lăsaseră uşa deschisă.

— Cavalere, spuse atunci François I, nu numai că vă scuz scrupulul, dar îl aprob. Nu voi cere copilei să mă urmeze de plăcere. Nu prea aş şti care ar fi răspunsul său, cu toate că răspunsul ăsta este profund nedrept… Nu mai adăugaţi nimic nici unii nici alţii. Contez pe timp pentru a-mi aduce fiica la sentimente mai fireşti. Mă retrag nedorind să-mi amintesc, în seara asta, decât de semeţia voastră, cavalere, de bunăvoinţa voastră, doamnă… Bun rămas… fericit cel ce poate conta pe nişte prieteni aşa ca voi…!

Regele salută şi ieşi, din încăpere, înaintea lui se afla Ragastens care apucase o torţă pentru a-i lumina drumul Majestăţii Sale.

În momentul în care părăsea casa, François I se întoarse cu faţa către cavaler.

— Aşadar, spuse el pe un ton vesel, astă seară sunteţi dintre ai noştri? Aţi jurat asta, pare-mi-se…

— Şi îl reînnoiesc Majestăţii Voastre: voi fi ta noaptea asta la Curtea Miracolelor.

Regele porni la drum, escortat de gentilomii săi, ta timp ce Ragastens intra în casă.

Dar nu făcu zece paşi că se opri:

— La Châtaigneraie, şi dumneavoastră, d'Eseé, rămâneţi aici de pază. Dacă vreunul încearcă să iasă, nu ezitaţi, ucideţi-l. Într-o jumătate de oră, sunt înapoi. Vino Sansac.

François I se avântă în direcţia Luvrului. La Châtaigneraie se postă la poartă. D'Essé porni spre portiţa din grădină, în casă nu se mai simţi nici o mişcare.

La mai puţin de o jumătate de oră mai târziu, după cum anunţase, regele revenise.

Marele magistrat îl însoţea.

O jumătate de companie de elveţieni fi urmau.

Pe tăcute, casa fu încercuită.

Atunci, Monclar, se apropie de poartă, bătu de trei ori şi rosti:

— În numele regelui!

O tăcere de moarte.

Monclar reîncepu să bată. Aceeaşi tăcere.

— Spargeţi poarta! spuse regele.

Nişte soldaţi se apropiară cu pârghii pe care marele magistrat dăduse ordin să fie aduse, căci era un om cu prudenţă şi precauţie, în zece minute poarta fu spartă.

Casa invadată fu vizitată de sus până jos până în cele mai mici unghere.

Era pustie.

— Monclar, spuse regele, cu voce calmă şi uşor tremurândă care era semnul unei mâinii la culme, Monclar îmi e necesar Ragastens.

— Îl veţi avea, sire. Dar până atunci, există pentru Majestatea Voastră un mijloc de a-l pedepsi pe insolentul bărbat, lovindu-l în suflet.

— Zice-ţi! făcu plin de ardoare regele.

— Manfred, sire, acest cerşetor pe care îl vom aresta şi spânzura…

— Ei bine?

— Ei bine! Este fiul cavalerului de Ragastens.

Regele nu-şi putu reţine o exclamaţie de bucurie aproape sălbatică. Dădu semnalul de plecare se re-ntoarseră în grabă la Luvru.

— Totul este gata? întreabă pe marele magistrat.

— Fiţi fără teamă, sire!

— Dacă am ataca imediat?

— Imposibil, sire, înainte de miezul nopţii.

— De ce?

— Pentru că semnalul trebuie să plece chiar de la Curtea Miracolelor. Trei focuri de archebuze ne vor preveni că vom putea înainta…

— Cine le va trage?

— Regele Argotului! spuse Monclar nu fără un anumit orgoliu.

— Sunteţi un admirabil şef de poliţie, conte, făcu regele.

Monclar se înclină satisfăcut.

În timp ce intra în apartamentele sale, regele îl întâlni pe maestrul Rabelais care îl aştepta.

— Maestre, îi spuse, vom discuta mâine. Astă seară suntem preocupaţi de o afacere importantă care solicită întreaga noastră atenţie.

— Ei, sire, care-i afacerea mai importantă decât sănătatea… viaţa!

— Despre boala în chestiune vreţi să-mi vorbiţi?… Veniţi…

Îl conduse pe Rabelais în camera sa.

— Vorbiţi, bunule Rabelais, spuse când se aflară singuri.

— Sire! Cred că am găsit un mijloc de a preveni răul. Cum vă spuneam azi dimineaţă, otrava asta nu este de temut pentru că acţiunea ei este în primul rând ignorată. Fiinţa este atinsă de către ea în originile sale vii. E vorba de o anumită încetineală. Şi atunci când, din lăuntrul organelor apare la iveală şi îşi face simţită prezenţa, atunci e prea târziu. Moartea este inevitabilă, şi moartea asta e atroce…

Regele nu se putu stăpâni să nu tremure, cuprins de groaza pe care izbutise s-o uite un moment.

— Atunci e prea târziu, spuse, dar fără să ştie… Înainte ca să se arate… dacă savantul pătrunde în adâncul fiinţei şi combate odiosul duşman până nu prinde a se consolida?

— Asta este ceea ce doream să vă spun. Este mijlocul de a ataca răul încă slab şi incapabil de rezistenţa pe care am găsit-o… Am să-mi petrec noaptea preparând medicamentul pe care mâine dimineaţă îl va lua Majestatea Voastră.

— Mă salvezi, Rabelais! strigă regele într-o explozie de bucurie destul de asemănătoare cu cea a naufragiatului care, pe punctul de a pieri, poate în sfârşit să se salveze. Mă readuci la viaţă… De aceea, cere ce vrei…

— Sire, am fost plătit dinainte; acordându-mi iertarea lui Dolet, Majestatea Voastră a făcut pentru mine infinit mai mult decât am făcut eu să merit asta… Dragă Dolet! Dragă prietene! Dacă aţi şti ce inimă, sire, şi ce strălucitoare inteligenţă! Dacă aţi fi asistat ca şi mine la deznădejdea soţiei şi fiicei sale! Cât trebuie să fie de fericiţi acum când el este liber! Căci e liber, nu-i aşa sire? Nu-i aşa că legământul vostru legal a prevalat împotriva complotului celor răi? Nu-i aşa că acest îngrozitor Monclar – ar putea să fie toată viaţa condamnat să nu bea decât apă – a abuzat de credulitatea mea afirmându-mi adineauri că Dolet se afla în temniţa sa şi că oficialul l-ar judeca!

Posac şi sumbru, regele, îl ascultase pe Rabelais fără să spună un cuvânt, fără să facă un gest.

— Sire, reluă doctorul, după un moment de tăcere, aştept ca Majestatea Sa să mă liniştească…

— Ascultaţi, maestre, făcu brusc François I, într-adevăr v-am dat cuvântul meu…

— Majestatea Voastră l-a repetat! izbucni Rabelais. Despre ce este vorba, în fond? De viaţa unui om! De deznădejdea unei întregi familii? Puţin lucru într-adevăr?

— Ei! Fir-ar al dracului, pentru ce Dolet al vostru nu a stat liniştit? În momentul în care v-am promis eliberarea lui, nu cunoşteam cea ce făcuse, în momentul în care îmi vorbeaţi în favoarea sa!

— Ştiu, Sire! Ştiu totul! Dolet a încercat să fugă. Iată o mare crimă. Când Majestatea Voastră era arestată, n-ar fi prins prima ocazie să fugă prin mijlocul unei armate dacă ar fi trebuit Cum, sire! Este arestat un nevinovat! Ca să fie arestat, se pune la cale împotriva lui un complot care ar trebui să-i trimită pe autorii săi la Montfaucon dacă dreptatea regală nu şi-ar vedea binefăcătoarele-i raze întunecate de ura celor perverşi! Deci, este înşfăcat acest bărbat, un nevinovat, un mare gânditor, un suflet gingaş, un fidel şi loial slujitor al regelui, o inteligenţă care trebuie să ilustreze o ţară şi un veac! Este închis, este închis într-o

celulă, i se pun lanţuri la picioare! Timp de zece zile locuieşte într-o cloacă, ce avea apă până la glezne, suferind de foame, de sete, înfierbântat, aiurind! Şi când un mijloc de salvare este oferit acestui nefericit, se doreşte să fie împins înapoi! S-a făcut o crimă din faptul că a vrut să iasă din infernul său!

— Tentativa sa nu va fi reţinută la proces, spuse cu vioiciune regele, sperând să-l liniştească pe Rabelais. Asta v-o jur. Nu se va reţine decât acuzaţia, de erezie. Voi da ordin în acest sens. Înţelegeţi maestre? V-o jur.

— Majestatea Voastră este într-adevăr generoasă, continuă savantul cuprins de indignare. Nu va reţine decât acuzaţia care poate să-l trimeată pe Dolet la spânzurătoare, dacă nu pe rug! Ah! Sire! Vreţi ca numele dumneavoastră atât de mare şi atât de curat să poarte o pată de neşters! Vreţi aşadar ca istoria să dea în vileag într-o zi că învingătorul de la Marignan a fost învins de un Loyola!… Căci să nu ne mulţumim cu vorbe goale, sire! Lui Loyola îl sacrificaţi pe Dolet! Vă temeţi ca mizerabilul călugăr să nu vă stârnească vreun scandal cu Sfântul-Scaun! Sire, vreţi să se spună că vă e teamă!

Regele strânse pumnii şi fu pe punctul să izbucnească. Dar chibzui că Rabelais conta ca să zicem aşa pentru viaţa lui. Şi el care se indigna de această acuzaţie de frică pe care ilustrul savant i-o azvârlea cu elocinţa sa aspră, îi fu într-adevăr frică.

— Maestre, se mulţumi el să spună cu un surâs, veniţi-vă în fire. Depăşiţi limita, pare-mi-se!

— Iertare, sire, făcu Rabelais puternic emoţionat. Nu acuzaţi decât durerea mea.

Regele întoarse capul.

Figura ursuză a lui Loyola trecu prin mintea sa.

— Aşteptaţi! spuse el deodată.

— Sire, strigă Rabelais, daţi ascultare inimii voastre mărinimoase…

Regele trecu iute în încăperea vecină unde stătea în permanenţă Bassignac şi câţiva seniori.

Marele magistrat se afla acolo.

François I îl trase într-un colţ.

— Monclar, îi spuse, ce mai face bunul domn de Loyola? Ştiţi că mă interesez tare mult de rana sa pe care o vom răzbuna în curând, sper.

Monclar avu un surâs subţire.

Ştia că Rabelais se afla în camera regală; el pricepu ce se petrece în mintea regelui.

— E un miracol, sire, spuse. Dar e sigur că sfântul om nu va sucomba! Chirurgul Majestăţii Voastre tocmai m-a încredinţat despre astă…

— Ah! făcu cu simplitate regele.

Şi intră în camera sa.

— Dacă i-ar fi anunţat că Loyola este pierdut, gândi Monclar, mi-ar fi înnoit ordinul de eliberare a lui Dolet.

— Ei bine, făcu regele către Rabelais, tocmai făceam imposibilul pentru dumneavoastră.

— Îl salvaţi pe Dolet, sire? Ah! Mulţumesc nobile rege!

— Ei bine! Nu, pe Maica Prea Curată! Nu vreau să spun că am făcut un ultim demers pentru a observa dacă n-ar exista mijlocul de a-l salva pe protejatul vostru…

— Ei bine, sire…?

— Ei bine, afacerea se află deja pe mâna oficialului. De acum înainte trebuie să mergem până la capăt.

— De ce, sire? De ce? întrebă Rabelais cu înflăcărare.

— În asta constă toată politica, maestre: n-ar mai fi respect pentru justiţie şi religie în Franţa; dacă religia şi justiţia n-ar fi inflexibile în mersul lor…

De data asta Rabelais tăcu.

Înţelese că Dolet era pe veci sacrificat şi binevoia săi răspundă lui François I care, pentru a nu-l îndepărta pe doctor, îi spunea:

— Liniştiţi-vă, maestre. Dacă e indispensabil ca Dolet să fie condamnat, cu toată inocenţa pe care o invocaţi, mă voi

strădui ca să-i salvez viaţa…

Zdrobit de formidabilul munte al nedreptăţilor, pe care încercase să le scoată la iveală, filosoful îşi lăsă umerii în jos, în semn de salvare sau ca semn de disperare.

— Medicamentul? reluă regele cu timiditatea ruşinii.

— Am să lucrez la el, sire.

— Şi îmi promiţi, maestre, că va fi gata mâine dimineaţă?

— Vă promit, sire.

— Reţin promisiunea voastră.

— Totdeauna m-am ţinut de promisiune, sire!

La acest cuvânt care îl înţepă pe François I, Rabelais se înclină, ieşi din camera regală şi merse, cu inima înecată de disperare, se închise în laboratorul pe care îl încropise în grabă.

Capitolul LIV Diane de Poitiers.

În momentul în care Rabelais ieşea din camera regelui, se petrecea într-una din încăperile care se învecinau cu camera regală o scenă mută, jucată de un singur personaj care nu era mai prejos de o importanţă covârşitoare.

O scurtă descriere topografică se dovedeşte necesară. Se ajungea la apartamentul regelui după ce se trecea prin cinci sau şase săli imense în care François I etalase fastul strălucitor prin care căuta să-şi surprindă vizitatorii de marcă şi care se potrivea de altminteri temperamentului său.

Picturi de Tiţian, Rafael, decorau panourile şi plafoanele vastelor saloane de recepţie.

Aşadar, după ce s-au traversat aceste încăperi, în care o mulţime de curteni, gărzi, ofiţeri se duceau şi veneau, unde aşteptau ambasadorii, unde strălucea luxul şi forţa stăpânului Franţei, se ajungea într-un fel de culoar transversal îngust.

Aici începeau apartamentele particulare ale regelui. O antecameră, mai întâi, unde erau admişi apropiaţii monarhului; apoi, spre dreapta antecamerei deschizându-se spre ea, se afla cabinetul regelui, în timp ce la stânga se

găseau două saloane. După cabinet urma dormitorul. De partea cealaltă era apartamentul prinţului. Un perete bara micul culoar despre care am vorbit adineauri.

Rezulta din această dispunere că apartamentul prinţului era alăturat de cel al regelui, dar pentru a trece dintr-unul într-altul, trebuia să se facă un ocol destul de lung.

Pentru rege, Luvrul se sfârşea la peretele din capătul camerei sale.

Pentru prinţ Luvrul începea cu acest perete.

Ori, încăperea pe care acest perete o separa de camera regală era un cabinet pe jumătate salon, care era el însuşi separat de apartamentul prinţului printr-un alt culoar.

În acest cabinet prinţul Henri conferea destul de adesea cu cea pe care el o numea Înţelepciunea Sa, adică Diane de Poitiers.

Acum, să pătrundem în cabinetul prinţului chiar în momentul în care Rabelais făcea o superbă tentativă să-l salveze pe Étienne Dolet.

O femeie se aşezase lângă peretele gros din capăt. Ridicase o parte a tapiţeriei de catifea stacojie, şi ieşi la iveală o gaură circulară cu grilaj. Femeia se afla singură în cabinet. Îşi lipise urechea de grilajul acestei găuri.

Şi cine s-ar fi apropiat în acest moment ar fi auzit murmurul distinct a două voci care erau ale lui Rabelais şi François I.

Aşadar, din cabinetul prinţului, se auzea tot ce se vorbea în camera regelui.

Cine dăduse această gaură în perete?

Este foarte probabil ca înainte să fie metresa lui Henri, Diana de Poitiers fusese cea a lui François I.

Diana fusese întotdeauna o femeie cu mai multă minte la cap decât una cu suflet. Uimitoarea sa frumuseţe, ce printr-un deosebit privilegiu al naturii o păstră până la moarte, servise diplomaţiei şi ambiţiei sale mai mult decât iubirilor sale.

Să fie ea aceea care odinioară străpunsese peretele pentru a-l supraveghea pe rege?

Este foarte posibil.

Oricum ea este singura care cunoştea existenţa acestei urechi indiscrete mereu deschisă pentru a profita de cuvintele lui François I.

Am spus deja câteva cuvinte despre caracterul acestei ambiţioase reci. Să-l completăm adăugind că gândurile secrete ale Dianei o duceau spre imaginaţii pe care nimeni n-ar fi putut să le bănuie. Poate că visa să se aşeze pe tronul Franţei alături de viitorul rege Henri. Este sigur, în orice caz, din timpul vieţii chiar a lut François I, ea îşi pregătea puterea şi autoritatea pentru ziua când prinţul ar fi încoronat.

Astfel, pe când ducesa d'Etampes era gata să săvârşească o crimă pentru a-şi prelungi viaţa cu regele, fără de care cădea în neant, Dianei, din contră era gata să ia în consideraţie cu sânge rece necesitatea de a-l face chiar pe rege să dispară.

Odată ce ar muri, ar fi prinţul, amantul său care s-ar urca pe tron… Şi atunci!… Ce nu putea să nu spere, ea care luase, asupra minţii slabe a lui Henri un atât de teribil ascendent…!

Nu din întâmplare Diane de Poitiers se găsea în cabinetul prinţului la ora la care regele avea cu Rabelais discuţia pe care am descris-o.

Într-adevăr, cu greu putem indica, după ceea ce tocmai s-a spus, că Diana avea spionii ei până în antecamera lui François I. În fiecare dimineaţă, când se scula, era pusă la curent cu ceea ce se făcea sau se spunea interesant la rege, şi îşi pregătea ziua în consecinţă. Astfel în dimineaţa acestei zi, ea aflase că François I trimise în grabă mare să fie căutat maestrul Rabelais.

Diane tresărise şi îşi spuse de îndată:

— Regele este cu siguranţă bolnav… Toată chestiunea este de a şti dacă boala este serioasă.

Ea îl cunoştea perfect pe François I şi ştia de relaţiile sale cu ilustrul doctor.

Ea se grăbi să ajungă la cabinetul misterios şi să ia loc lângă grilajul care acoperea gaura.

Când Rabelais sosi şi fu introdus în camera regală, ea nu pierdu nici un cuvânt din ceea ce spunea el. Seara prevenită, potrivit ordinelor pe care le dăduse că Rabelais se găsea în antecamera regală, alergă să-şi reia postul.

Conversaţia din timpul dimineţii i se păruse până într-atât de interesantă încât nu voia să piardă nici un cuvânt din cea de seară.

Ascultă cu indiferenţă tot ceea ce a fost spus cu privire la Étienne Dolet.

Dar când Rabelais vorbi de medicamentul pe care îl credea în stare să-i curme răul, avu o slabă tresărire şi păli.

— Speranţa asta se va risipi! gândi ea.

Discuţia se terminase de mai mult de zece minute şi Diana de Poitiers, se afla în acelaşi loc, meditând, cu chipul înnăsprit şi privirea nemişcată.

În sfârşit scoase lin suspin, se ridică, lăsă în jos tapiseria de catifea care acoperea grilajul şi se întoarse în apartamentul său. Căci Diane de Poitiers, în calitate de primă doamnă de onoare deţinea camera sa la Luvru, şi cu toate că eticheta nu o obliga să doarmă acolo, îşi petrecea majoritatea nopţilor în acea cameră. Ajunsă aici, Diane îşi reluă şirul gândurilor pe care le începuse în cabinetul prinţului. Poate că discuta cu sine însăşi, poate că încerca să respingă ideea care, sub formă nedefinită la început, se limpezea acum în mintea sa cu o înfricoşătoare claritate… căci de mai multe ori, a fost pe punctul să cheme, şi de fiecare dată reaşeza pe masă ciocănelul de aur lucrat cu minuţiozitate pe care mâna sa, admirabil de fină, nervoasă şi albă îl apucase.

În sfârşit o expresie de neînfrântă hotărâre îi cuprinse chipul care, curând, recapătă fermitatea senină care îi era în fire.

Chemă.

Un valet veni în fuga mare.

— Vedeţi dacă domnul de Jarnac se află în Luvru, spuse ea. Dacă nu este, să fie trimis cineva să-l caute şi să vină pe dată.

Valetul dispăru, în linişte şi iute; căci femeia aceasta avea talentul să se facă servită şi ascultată cu aceeaşi amabilitate ca şi rând ar fi fost regină.

După o oră, Jarnac sosi.

În acest răstimp, Diane desăvârşise consolidarea intenţiei şi chibzuirea proiectului pe care îl urzea.

Guy de Chabot de Jarnac abia dacă ajunsese în preajma ei că şi începu cu el o discuţie lungă pe un ton scăzut.

Să ne întoarcem acum la maestrul Rabelais.

Părăsindu-l pe rege, se reîntoarse în laboratorul ce îi fusese pregătit.

Aici, Rabelais îşi impuse să uite tot ce îl frământa; îşi îmblânzi, ca să spunem aşa, indignarea şi se strădui să dobândească acel calm senin al savantului care avea să rezolve soluţia unei probleme anevoioase. Şi asta nu s-a întâmplat decât atunci când s-a simţit stăpân pe sine, şi în deplină cunoştinţă de cauză murmură:

— Deţin viaţa regelui în mâinile mele. Dacă doresc, pot să nu prepar leacul salvator; regele ar muri… Da! Dar eu nu sunt un asasin… De vreme ce leacul este posibil, datoria mea este să-l fabric… Fie ce-o fi!

Atunci începu să lucreze.

Către orele unsprezece, se auzi larmă mare în Luvru. Dar absorbit cu totul de munca sa, nu dădu nici o atenţie zgomotelor.

Îşi continua lucrările cu calm şi încetineala unui minuţios operator, şi ar fi fost imposibil să sesizezi pe chipul său urma emoţiilor care îl impresionaseră.

La orele două, răspândi în cenuşile calde ale şemineului său lichidele şi pulberile pe care le folosise.

Rezultatul muncii sale se păstra într-un flacon de capacitatea unei jumătăţi de ocale.

Era un lichid de culoare brună, destul de vârtos şi asemănător cu un sirop.

Pe flacon lipi un petec de hârtie pe care scrisese aceste cuvinte: „Medicament preparat de François Rabelais, doctor, pentru M. S. regele.”

Puse flaconul pe mijlocul mesei la vedere.

Atunci se aşează şi începu să cugete, cu mâna pe frunte. Ce gânduri se frământau în acest moment sub această frunte bombată, de unde inteligenţa părea că iradiază? Fără îndoială spiritul său se înălţa treptat către culmile înalte ale indulgenţei, ultimul cuvânt al înţelepciunii umane. Ierta pe cel care nu voise să ierte deloc. Se plasa mai sus decât pasiunea amiciţiei, domina resentimentele inimii sale, şi luând pana după câteva minute de cugetare, iată ce scrise: „Sire, Lângă prezenta scrisoare, se va afla sticla conţinând leacul pe care l-am preparat pentru Majestatea Voastră. Mă duc, sire. Părăsesc Luvrul, şi fără îndoială Franţa, pentru că mi-ar fi imposibil să vă revăd fără să vă întreb iarăşi pentru ce lăsaţi să fie asasinat Dolet, când ştiţi că e nevinovat, şi pentru că v-ar fi imposibil să-mi daţi un răspuns potrivit etichetei.

Puteam să plec fără să vă salvez. N-aveam decât să vă imit exemplul. Nu vă ucideam; dar vă lăsam să muriţi. Am socotit că judecata mea de om să nu ajungă până la acest punct. Bine ar fi să socotiţi că judecata voastră de rege ar ajunge până la a-l smulge pe nevinovat completului celor răi.

Majestatea Voastră va consuma un deget din vinul pe care l-am preparat în fiecare zi de trei ori; anume, dimineaţa pe nemâncate; la prânz, cu câteva clipe înainte să se servească mâncărurile cu carne, şi seara la două ore după cină. Asta timp de nouă zile; cantitatea de lichid pregătită este îndeajuns. Garantez Majestăţii Voastre că dacă vrea într-adevăr să urmeze chiar mâine aceste prescripţii, efectul

otrăvirii de care se teme va fi anulat, în cazul în care această femeie ar fi spus adevărul. În caz contrar, adică dacă regele nu este atins de rău, medicamentul nu va avea nici un efect dăunător.

Ar fi bine, în timpul acestor nouă zile, ca Majestatea Sa să rămână în cameră, să stea la căldură, pentru a provoca sudori abundente, care vor ajuta la izgonirea germenilor bolii. Seara, la culcare, Majestatea Sa va trebui să bea după ce a luat medicamentul lichid, o infuzie de limba-mielului, pentru a asuda şi mai mult.

Pentru a combate vlăguirea pe care aceste sudori vor fi provocat-o, Majestatea Sa, în aceste nouă zile scurse, va avea grijă să se întremeze consumând carne de abator.

Timp de nouă zile, regele va trebui să se abţină de la vin, hidromel, şi în general orice băutură excitantă, ca şi de la carnea de vânat.

Bun rămas, sire. Părăsesc cu durere ţara unde m-am născut, cu bucurie regatul în care asemenea îngrozitoare nedreptăţi sunt posibile”.

Rabelais semnă şi sigilă scrisoarea, pe care o scrisese cu un scris ferm şi pe care o reciti pentru a se asigura că n-a omis nici un amănunt.

Apoi scrise adresa pe plic:

— Majestăţii Sale, regele, la Luvru.

Şi plasă scrisoarea în poziţie verticală lângă sticlă.

Atunci făcu un pachet cu câteva însemnări şi se pregăti să iasă.

La Saint-Germain-l'Auxerrois, bătu de ora două.

Aproape în momentul în care Rabelais îşi scria scrisoarea, Diane de Poitiers, aşezată într-un fotoliu la gura focului, părea că doarme.

O linişte extraordinară apăsa asupra Luvrului.

Nu era liniştea unui palat adormit, ci liniştea grea a unui palat părăsit.

În acea seară, Diane dăduse liber cameristelor sale, pretextând că nu s-ar culca şi nu s-ar putea odihni înainte

ca Majestatea Sa şi monseniorul prinţ să fi revenit din expediţia de la Curtea Miracolelor.

Cineva bătu discret la uşă.

Se duse să deschidă de îndată.

Jarnac intră.

— Aţi putut să evadaţi? întrebă ea surâzând.

— M-am retras din încăierare după câteva lovituri de sabie date dinaintea regelui care m-a observat. Dacă peste o oră pot să merg să-mi reiau locul în preajma lui, va fi încredinţat că n-am putut fi în noaptea asta la Luvru întrucât mă aflam la Curtea Miracolelor.

Diane rămase o clipă pe gânduri.

— Şi cerşetorii? spuse ea în sfârşit. Se apără?

— Am plecat când atacul abia începea.

— Dar, în sfârşit, încăierarea poate că este mai periculoasă decât se crede?

— Periculoasă pentru cine? făcu Jarnac în timp ce o privea pe Diane de Poitiers.

— Păi… pentru cei care atacă.

— Pentru… rege, de exemplu?

— Pentru rege, pentru prinţ, pentru dumneavoastră chiar.

— Doamnă, dacă vreţi să mă întrebaţi ce cred despre asta, nu socotesc că regele poate să fie ucis sau chiar rănit în lupta asta.

— De ce nu? izbucni Diane, dându-se astfel de gol.

Jarnac surâse. Ghici gândul Dianei.

— Pentru că, spuse el, regele nu poate să se aventureze cu adevărat într-o încăierare de acest gen. E deja prea mult că se află acolo, şi nu ştiu ce interes straniu a putut să-l determine să facă asta. Dar e sigur că nu va dori să se expună. Cerşetorii nu sunt un duşman demn de loviturile sale.

— Aveţi dreptate, murmură Diane. Pentru rege e nevoie de duşmani mai de temut decât cerşetorii sau decât soldaţii lui Carol al cincilea.

— Despre care duşmani vorbiţi, doamnă?

— Bătrâneţea… boala.
— Regele e în putere.
— În sfârşit, dacă ar muri, ceea ce ferească Dumnezeu…
— Aţi fi regină, doamnă, făcu Jarnac, mai regină decât doamna prinţesă.
— Adică în situaţia de a dispune de titluri şi onoruri, nu-i aşa?
Jarnac se înclină.
— Şi dumneavoastră, dragul meu conte, ce-aţi deveni dacă această nenorocire ar lovi regatul?
— Eu doamnă. Aş fi tot bietul gentilom care sunt. Ce am de câştigat sau de pierdut din moartea regelui.
— Aşadar credeţi că prietenii v-ar uita atunci!
Jarnac păstră tăcere.
Diane de Poitiers pricepu că unui asemenea om, nu trebuia să-i vorbeşti cu reţinere.
— Deci, reluă ea, credeţi că prietenii v-ar uita. Credeţi că aş uita, eu, că aţi fost cel mai vaşnic susţinător ai meu! Dar cum voi avea mai mult ca niciodată interesul să-mi păstrez sprijinul dumneavoastră, eu n-aş avea intenţia să vă uit! Şi prima mea faptă, conte, ar fi să vă întreb: Ce doriţi? Ce-aţi vrea?… Ce mi-aţi răspunde atunci?
— O! În cazul acesta, dacă lucrurile s-ar petrece după cum spuneţi, dacă evenimentul despre care vorbim s-ar produce, şi dumneavoastră m-aţi întreba despre ceea ce mi-ar face plăcere, v-aş răspunde, doamnă, că nu doresc nimic, că nu vreau nimic, doar că spada mea de gentilom care poate să vă servească astăzi cu demnitate, n-ar putea atunci să fie pusă în slujba dumneavoastră în mod onorabil decât dacă ar avea garda din aur cizelat al săbiilor de conetabil.
— Cel mai mare rang militar al regatului! făcu Diane tresărind.
— Când mă gândesc la acest biet savant pe care mi-aţi cerut să-l gâtui… naiba să mă ia dacă ştiu pentru ce!… Nu m-am putut împiedica, doamnă, să simt o înfiorare de milă…

— Şi pentru a calma înfiorarea asta, dragul meu Guy? De ce aveţi nevoie? O promisiune? O aveţi. Puteţi conta pe mine…

— Vai! Doamnă, observ că nu ne înţelegem. Ce-mi cereţi? Să intru în camera maestrului Rabelais să-l lovesc cu pumnalul, într-atât de bine încât să nu mai poată vindeca pe nimeni niciodată. Eu, vin în fuga marc, cu pumnalul ascuţit… gata pregătit. Dar într-adevăr, în faţa enormităţii acestui act, mi-e teamă, mărturisesc… sau mai degrabă mila mă ţine pe loc! O remuşcare anticipată dacă doriţi… Ah! Dacă aş avea asupra mea proba absolută, proba scrisă de exemplu, că am lovit împotriva voinţei mele pe onorabilul doctor, oh! Atunci, cred că aş avea motivul remuşcărilor mele…

Diane asculta cu sprâncenele încruntate.

Era prea târziu să mai dea înapoi.

Alergă la un scrin care îi servea de secretaire, şi se întoarse către Jarnac…

— Dictaţi, făcu ea pe un ton scurt.

— Oh! Câteva rânduri vor ajunge, spuse Jarnac care se apropia. Ar trebui, de exemplu, să scrieţi ceva cam în genul acesta: „Din ordinul meu, contele Guy de Chabot de Jarnac a lovit cu pumnalul pe maestrul François Rabelais, care, după cum o dovedesc probele, complota împotriva siguranţei Statului; supunându-se ca un fidel slujitor domnul de Jarnac a adus deci statului un remarcabil serviciu pentru care trebuie recompensat cu titlul de conetabil”.

Diane Poitiers scrisese fără ezitare.

Semnă şi întinse hârtia lui Jarnac, care o citi, o împături cu grijă şi o făcu să dispară de îndată.

— Cu hârtia asta, puteţi să mă distrugeţi, conte! spuse cu seriozitate Diane. Nu e imposibil să vă dau o dovadă mai deosebită a încrederii mele.

— Încredere cu atât mai în siguranţă plasată, doamnă, încât m-aş distruge şi eu negreşit dacă vreodată ideea

absurdă şi odioasă a folosirii unei asemenea arme împotriva dumneavoastră mi-ar trece prin minte.

Şi adăugă cu un aer serios:

— Dar fiţi liniştită, doamnă. Sunt al dumneavoastră odată pentru totdeauna. Dacă precauţia pe care tocmai am luat-o mi s-a părut necesară, este pentru că titlul la care aspir este excesiv… şi mă temeam că într-o zi, ca nu cumva să-mi fi acordat o altă recompensă. Ori, eu pe asta o vreau, şi nu alta.

— O veţi avea conte. Dar e timpul…

— Stat pregătit, doamnă.

— Veniţi aşadar…

Diane ieşi din camera sa, urmată de Jarnac. Avea un mers ferm şi liniştit, şi oricine ar fi întâlnit-o ar fi fost departe să presupună că femeia asta se ducea la un dublu asasinat.

La rândul său, Jarnac, era foarte impasibil. Chibzuia în sinea lui cum l-ar lovi pe Rabelais, şi nici o clipă mila pe care o invocase adineauri nu veni să-l tulbure.

Diane se opri în faţa unei uşi.

— Aici e, murmură ea. Când totul va fi isprăvit mă veţi chema. Vreau să iau eu însumi ceea ce e de luat de la Rabelais.

Jarnac făcu un semn de încuviinţare şi bătu încet la uşă. Cum nu răspundea nimeni Diane îi zise:

— Fără îndoială că doarme. Bateţi mai tare!

— Maestre Rabelais…

În acelaşi timp puse instinctiv mâna pe clanţa uşii pe care o apăsă, şi, spre marea sa uimire, văzu că uşa se deschidea: camera era luminată.

Îi trecu o sudoare rece, şi, timp de o secundă, îi trecu prin minte că Rabelais surprinsese conversaţia sa cu Diane, că se păzea, că avea să se ridice în faţa lui spunându-i:

— De ce vreţi să mă omorâţi? Ce v-am făcut.

Diane mai stăpână pe ea, observă această ezitare.

— Haideţi odată murmură ea. Ce aşteptaţi?

Jarnac scoase pumnalul din teacă şi intră.

Avu o exclamaţie de surpriză.

— Nimeni! spuse el.

Diane păli şi intră în mare grabă.

Dacă Rabelais ar fi absent, planul ei s-ar nărui. Rabelais l-ar fi întâlnit pe rege, i-ar înmâna medicamentul salvator, şi François I ar trăi. Adică, prinţul Henri ar rămâne prinţ în loc să fie rege. Adică ea însăşi ar continua să fie metresa unui om fără autoritate, în loc să devină regină, cel puţin o regină ocultă!

Aruncă în jurul ei o privire de foc, şi desigur, dacă Rabelais at fi dispărut în momentul acela, ea l-ar fi strangulat cu propriile sale mâini…

Dar privirea îi căzu asupra mesei…

Văzu scrisoarea de lângă flacon, şi ţâşni.

Cu inima palpitând, citi înscrisul de pe sticlă: Medicament preparat de François Rabelais, doctor, pentru Majestatea Sa regele.

Ea citi adresa de pe scrisoare şi scoase o exclamaţie de bucurie nedefinită.

Apucând scrisoarea şi sticla, se reîntoarse alergând în camera sa.

Acolo, îl concedie pe Jarnac, care o urmase…

Odată rămasă singură, deschise cu hotărâre scrisoarea şi o devoră dintr-o privire. Apoi o citi cuvânt cu cuvânt ca pentru a se încredinţa că nu visează…

Atunci, înfăţişarea ei pentru o clipă răvăşită reluă acel aer de demnitate calmă şi fermă pe care o avea din totdeauna.

Se aşeză, cu scrisoarea în mână, în fotoliul pe care îl ocupa adineauri.

În momentul acesta, avu fără îndoială acea supremă visare pe care trebuie s-o aibe cei care vor să suprime o existenţă umană.

Un surâs crud flutură pe buzele-i admirabile. Gândi că-l ucidea pe rege în modul cel mai sigur decât cu un pumnal sau un glonţ de archebuză, şi că nici regele nici nimeni pe lume n-ar putea să se ridice împotrivă numind-o:

— Asasino!

Nimeni? Avu o tresărire în timp ce-şi amintea de hârtia pe care o semnase adineauri lui Jarnac.

Dar, aproape de îndată, ea se reînsenină, zicându-şi poate că de vreme ce ea îl omoară pe rege, putea la fel de bine să-l omoare şi pe Jarnac!

Atunci se aplecă către cămin şi scăpă acolo scrisoarea lui Rabelais!

Pergamentul se răsuci şi curând se prefăcu în cenuşă. Apoi vărsă în cenuşă conţinutul sticlei în timp ce amesteca cenuşa pentru a uşura absorbţia lichidului.

Apoi, cu mâinile sale aristrocratice, clăti sticla, aşa încât niciodată o slujnică de bucătărie nu ar fi făcut mai bine treaba asta.

Răzui cu grijă hârtia pe care Rabelais o lipise pe sticlă, şi în sfârşit, deschizând fereastra aruncă, în întunericul nopţii, flaconul care conţinuse viaţa regelui. Ascultă… După un moment, auzi zgomotul făcut de sticla care se spărgea în mii de cioburi. Atunci, liniştită şi senină, închise la loc fereastra şi se întoarse să-şi reia locul lângă şemineu.

François I era condamnat!

Capitolul LV Apariţia.

După plecarea lui François I şi a celor trei însoţitori ai săi, Ragastens intrase în casă.

— Trebuie să plecăm de aici pe dată spuse ei lui Spadacape; într-o jumătate de oră, vor fi aici cincizeci de gărzi care vor împresura casa.

— Sunt de aceeaşi părere monseniore, spuse cu sânge rece Spadacape, dar încotro?

— Da!… Unde să mergem?

Palatul pe care cavalerul a închiriase era supravegheat, avuseseră dovada. Nu cunoşteau pe cineva la Paris la care să poată cere găzduire. Ragastens chibzui un moment.

Se aflau pe culoarul care dădea în camera unde intrase François I. La mijlocul acestui culoar începea scara ce conducea la etajul superior.

— Ştiu prea bine, reluă Ragastens, că este neplăcut şi puţin sigur să locuieşti la han, dar e cu mult mai bine decât să rămâi aici.

— Trebuie să rămânem totuşi aici, spuse deodată o voce.

Ragastens şi Spadacape tresăriră şi ridicară ochii în acelaşi timp spre capătul de sus al scării de unde se auzi o voce. Zăriră atunci un tânăr cavaler învăluit într-o mantie cu chipul acoperit de o mască de catifea neagră. Stătea în picioare pe treapta cea mai de sus.

— Cine sunteţi? făcu Ragastens pe un ton ameninţător. Vorbiţi de îndată. E în joc viaţa voastră!

În acelaşi timp, îl reţinu pe Spadacape care era să se repeadă pe scară.

— Ţin prea puţin la viaţă, spuse misteriosul cavaler, şi totuşi sarcina mea nu este pe deplin terminată. Mai am încă ceva de făcut, sau ceva de văzut înainte de a muri. Dar nu sunt duşmanul vostru… şi chiar de câteva clipe, sunt prietenul vostru…

În timp ce vorbea astfel, cavalerul lăsă să-i cadă mantia şi îşi scoase masca.

— Cavalere nu mă recunoşti?

— Dumneavoastră, doamnă? exclamă Ragastens recunoscând cu uimire pe dama de la care a închiriat casa.

Era într-adevăr Madeleine Ferron.

Ea coborî.

— Totul e clar, nu-i aşa? făcu ea cu un surâs.

— Iertare, doamnă… ceea ce nu se explică, este că vă aflaţi în casă fără ca cineva să vă fi văzut intrând.

— Am o a doua cheie de la toate uşile spuse cu calmitate. Mi-am jurat să nu mai vin aici aşa v-am spus; dar noaptea trecută, s-a petrecut un eveniment grav după care am vrut să văd dacă ceva ce presupuneam nu s-a produs cumva în casa aceasta… Nu încercaţi să înţelegeţi… Am venit aici deci la orele patru noaptea Pot să nu fac zgomot atunci când o doresc dinadins am putut ajunge într-una din

camerele de sus fără a vă deranja câtuşi de puţin. şi iată-mă!

— Iată-vă! spuse instinctiv Spadacape năucit.

— Doamnă, spuse atunci Ragastens, clipele sunt preţioase…

— Da am intervenit în momentul în care socoteaţi să vă refugiaţi într-un han oarecare… Rea alegere! N-aţi sta acolo douăsprezece ore că marele magistrat ar şi afla ascunzătoarea dumneavoastră… Este un om abil domnul de Monclar!

— Aveţi aşadar ceva mai bun să-mi propuneţi?

— Da: veniţi!

Ragastens urmă fără ezitare pe strania femeie.

Ea deschise o uşă şi coborî o scară care conducea spre pivniţe.

Spadacape făcea lumină cu ajutorul unei făclii pe care cavalerul o folosise pentru a-l conduce pe rege.

Madeleine Ferron ajunsese într-o pivniţă largă şi se opri. Nişte butoaie erau rânduite lângă perete.

— Dar, spuse Ragastens, e sigur că pivniţa aceasta nu va scăpa vizitei care are să fie făcută.

Madeleine surâse.

Ea se îndreptă spre unul din butoaie, şi apăsă cu putere pe cep. Se auzi declicul uşor al unui arc. Fundul butoiului se deschise precum o poartă, şi interiorul apăru ca un culoar circular, ca un intestin unde trebuia să intri aplecându-te.

Madeleine porni într-acolo şi ajunse, urmată de Ragastens şi Spadacape la o a doua pivniţă a cărei existenţă era imposibil de bănuit.

Pivniţa, destul de spaţioasă de altminteri, era parchetată şi amenajată ca o cameră foarte confortabilă. Exista un pat, fotolii, o masă, luminări. Aerul era reîmprospătat de un şemineu care se pierdea în acoperişul casei.

— Credeţi că o să vină să vă caute aici? întrebă Madeleine surâzând.

— Aveţi dreptate, doamnă, şi aduc mii de mulţumiri binefăcătoarei mele necunoscute. Vom fi aici în perfectă siguranţă.

— Am pus să se construiască şi să se amenajeze această pivniţă, şi chiar eu am imaginat butoiul cu arc.

— N-aş avea intenţia să vă întreb, doamnă, totuşi vă mărturisesc că tot ceea ce-mi spuneţi stârneşte până la cel mai înalt grad curiozitatea mea.

— E foarte simplu, casa asta mi-a fost dăruită de… cineva care mi-a fost tare drag…

— Şi faţă de acea persoană aţi imaginat asemenea precauţii?

— Nu! faţă de altcineva… care avea poate drepturi asupra mea, şi de care aveam a mă teme chiar din ziua în care mi-a fost dăruită casa…

Ragastens se înclină, aproape înţelegând că existase o intrigă de iubire şi de ură sub reticenţele gazdei sale.

Madeleine plecă fruntea, ca absorbită de cugetări penibile. Dar curând ridicând capul adăugă:

— Nu credeam pe atunci că refugiul trebuie într-o zi să aibă o asemenea utilitate; oricum ar fi, sunt fericită să vi-l ofer. Atât doar, adăugă ea, voi fi obligată să vă cer găzduire pe timpul cât va dura temuta vizită…

— Ne aflăm aici în casa dumneavoastră, doamnă, spuse Ragastens, noi acceptăm găzduirea dumneavoastră, departe de a fi noi cei ce v-o oferim.

Acestea fiind spuse Ragastens făcu un semn lui Spadacape să rămână în preajma necunoscutei pentru a-i ţine companie şi ieşi din pivniţă.

Zece minute mai târziu, reapăru, însoţit de data asta de Béatrix şi de Gillette.

Béatrix înaintă spre Madeleine.

— Doamnă, spuse ea cu o voce muzicală care o făcea seducătoare, cavalerul, soţul meu, mi-a spus cât de mult suntem obligaţi faţă de dumneavoastră. Vreţi să fiu prietena dumneavoastră şi să-mi permiteţi să vă sărut?

La aceste cuvinte, necunoscuta deveni foarte palidă şi se dădu înapoi, am putea spune cu un gest de spaimă.

— Iertaţi-mă doamnă, spuse Madeleine cu o voce chinuită, nu sunt demnă de prietenia pe care mi-o oferiţi… Nu. nu sunt demnă. Nu mă întrebaţi, vă implor. Consideraţi-mă ca pe umila voastră servitoare. Dar, fiţi sigură, nu voi uita niciodată dulceaţa glasului dumneavoastră. niciodată!

— Biata femeie! murmură Béatrix. Cât de mult trebuie că a suferit!

Madeleine nu auzi aceste vorbe. Era ocupată să închidă intrarea „intestinului" operaţie foarte simplă de altminteri şi care se făcea împingând un arc în interiorul butoiului.

Reveni atunci în cameră, sau mai de grabă în pivniţă, se aşeză la o parte, cu chipul ascuns în mantie, ca pentru a se izola mai bine.

Celelalte personaje adunate o priveau în linişte.

Gillette era palidă dar hotărâtă.

Ragastens se asigură pentru orice eventualitate de buna funcţionare a celor două pistolete pe care Spadacape le-a luat cu el şi le-a încărcat.

Aşteptară astfel douăzeci de minute.

— Au sosit! făcu deodată Madeleine Ferron. E necesar ca niciunul dintre noi să nu mişte nici să vorbească. Stingeţi lumânarea. Ar fi de ajuns un fir de lumină şi am fi dibuiţi.

Ragastens stinse lumânarea de ceară.

Se aşternu întunericul.

Postat în faţa „intestinuliui", cu spada în mână, cu pistoletul la îndemână, Ragastens aştepta… Zgomotul uşii ce se forţa, agitaţia paşilor care invadau casa le dădeau de veste despre ce se întâmplă.

Apoi nişte voci se apropiară.

Se cobora în pivniţă…

Au fost trei secunde de nelinişte teribilă pe timpul cărora Béatrix şi Gillette se ţinură de mâini…

Apoi, puţin câte puţin, zgomotele slăbiră în intensitate. Pivniţa era evacuată.

— Suntem salvaţi, spuse cu calm Madeleine.

Într-adevăr, agitaţia care continuă câteva minute încă în celelalte părţi ale casei se stinse la rândul ei, şi curând o linişte deplină anunţă lui Ragastens că oamenii regelui plecaseră.

— Nu mişcaţi, aşteptaţi o clipă, spuse Madeleine Ferron.

Şi ea se strecură în afară, urcă scara pivniţei şi parcurse cu repeziciune casa: prin fereastră, inspectă împrejurimile. Atunci ea reveni.

— Nu mai e nimeni, spuse ea cu o veselie febrilă. Urmaţi-mă acum. Dumneavoastră, sper nu socotiţi să rămâneţi în casa asta? Credeţi-mă, cel care a venit în astă seară are împotriva dumneavoastră chiar de acum o ură care se va traduce printr-o răzbunare teribilă…

— Vorbiţi de rege, doamnă? făcu Ragastens uimit.

Madeleine se înfioră.

— Da, spuse ea, forţându-se să păstreze întreaga fermitate a vocii sale, vorbesc de rege…

— Dar casa nu este acum adăpostul cel mai sigur, devreme ce se presupune că nu mai mă aflu aici?

— Da, se presupune că nu mai locuiţi aici, dar se bănuie că o altă persoană se va afla aici mai devreme sau mai târziu, şi această persoană va mai veni aici în speranţa de a o găsi… Chiar de mâine, poate, regele va reveni.

— Doamnă, vă ascult fără să vă înţeleg; dar ne-aţi mărturisit o asemenea simpatie că nu ezit să mă încred în sfaturile dumneavoastră.

— Veniţi aşadar… Am să vă conduc într-un loc retras mai sigur decât acesta.

— Un ultim cuvânt, doamnă. Îngăduiţi-mi să vă întreb despre motivele care vă determină să vă interesaţi în asemenea măsură de noi.

— V-am spus la prima noastră întrevedere: îmi este de ajuns că sunteţi urâţi de regele Franţei pentru ca să doresc să vă salvez.

Ea pronunţă aceste cuvinte cu un accent de ură neîmblânzită.

Ragastens rămase pe gânduri.

Pentru prima dată îi veni ideea că poate pe femeia aceasta a venit regele s-o caute; că poate regele era cel care dăruise casa.

Dar în fond, prea multe gânduri de altă natură îl preocupau pentru a mai zăbovi îndelung asupra acestui subiect.

— Suntem gata să vă urmăm, se mulţumi el să răspundă.

— Să plecăm cât mai degrabă.

Ea se înveşmântă deîndată cu mantia, îşi puse din nou masca de catifea pe faţă şi ieşi din casă.

Gillette şi Béatrix, acoperite cu glugile lor, Ragastens şi Spadacape, înarmaţi cu pumnale şi pistoale, ieşiră şi ei.

Trebuiau să meargă pe jos.

Gillette era obişnuită cu asta. Cât despre Béatrix, era prea viteaza pentru a se înfricoşa să traverseze Parisul mergând pe jos, la orele nouă seara, cu toate că ar fi aproape momentul când vagabonzii puneau stăpânire pe drum.

Se mergea în ordinea asta: Madeleine Ferron în frunte deschizând drumul, mergând de una singură, potrivit dorinţei sale categorice. Apoi Béatrix şi Gillette escortate de Ragastens. Spadacape venea în urmă, cu sabia scoasă din teacă sub braţ.

Pe străzile cufundate într-un întuneric complet, nu întâlneai decât pe ici pe colo câte un burghez însoţit de un purtător de felinar bine înarmat. Căci era pe atunci o treabă temerară să ieşi pe străzi după stingere.

Ajunseră astfel pe strada Saint-Denis, care era una din marile artere ale Parisului, ce părea mai animată, mai bine zis câteva cabarete mai erau încă deschise acolo şi că, uneori o ceată de tineri nobili sau de studenţi treceau în timp ce cântau cât îi ţinea gura.

Din timp în timp, patrule de pază defilau ca nişte umbre tăcute, cu halebarda sau cu muscheta pe umăr şi care purtau platoşe.

Madeleine Ferron se opri în faţa unei case mari şi frumoase, confortabilă, cu acoperişuri ascuţite deasupra cărora giruetele scrâşneau în vânt. În depărtare strigătul melancolic al strajei de noapte răsună un moment.

Madeleine deschise poarta ce permitea să intri în curtea a căror ziduri înconjurau casa. Era una din proprietăţile lui Ferron. Nu o mai locuia. Şi nefericitul era pe cale s-o amenajeze ca pe un palat de nobil în momentul îngrozitoarei lui aventuri. Casa era vastă.

Madeleine intră într-un spaţios vestibul unde începea o scară largă de piatră foarte frumoasă cu mâna curentă din fier forjat în spirale. Ea urcă. La primul etaj era un apartament magnific compus din mai multe încăperi deja mobilate.

Madeleine pătrunse acolo.

— Aici, spuse ea, nimeni nu va veni să vă caute. Stăpânul casei a murit. Şi cu toate că a pronunţat aceste cuvinte pe un ton liniştit, Ragastens crezu că înţelege că existase o oarecare dramă teribilă ascunsă în aceste cuvinte simple: „stăpânul casei a murit”.

— Doamnă, spuse cavalerul cu adevărat emoţionat, ar trebui să pot a vă oferi mai mult decât un mulţumesc banal… Pot face ceva pentru d-voastră?

Madeleine scutură din cap şi o licărire de triumf îi sclipi în ochi.

— Tot ceea ce putea fi făcut pentru mine, le-am îndeplinit răspunse ea. Aşadar, domnule, nu vă osteniţi. Rămâneţi în casa asta atât cât veţi considera util şi agreabil. Aici sunteţi ca la D-voastră acasă, cu atât mai bine, adăugă ea surâzând, că nimeni nu mai are dublura de chei de la ea, nici măcar eu…

La aceste cuvinte, ea salută cavalereşte şi înainte ca Ragastens şi Béatrix să-şi fi revenit din surpriză, ea dispăruse.

— Neobişnuită femeie! spuse cavalerul.

— A suferit mult şi suferă mult şi acum.

— Să nu ne mai gândim la asta, pentru moment cel puţin. Dragă prietenă instalaţi-vă cum veţi putea împreună cu această copilă… Trebuie să plec cu Spadacape.

Béatrix tresări.

— Vă duceţi la Curtea Miracolelor? spuse ea pălind.

— Trebuie. Am două ore disponibile pentru a încerca să-l întâlnesc pe tânărul acela ce poartă numele fiului dumneavoastră.

Gillette împreună mâinile.

— Vai! Salvaţi-l! izbucni ea.

— Am să încerc, copilul meu. Hai, bun rămas.

— Ei! Per bacco, cum zicea duşmanul nostru Borgia, am mai văzut noi dintr-astea.

Béatrix îşi înăbuşi emoţia care o sugruma.

Ragastens, la rândul său, nu dori de loc să pară emoţionat. Îşi strânse soţia în braţe, o îmbrăţişă şi pe Gillette şi ieşi în mare grabă, însoţit de Spadacape.

În acest moment, trecuse cu puţin de orele zece.

SFÂRŞIT

1 Rebec – vioară cu trei coarde.
2 După istorisirea pe care o face Bassignac tânărului senior de Brantôme, mereu la pânda întâmplărilor de la curte.
3 Adevăratul nume al lui Triboulet.
4 Joc de cuvinte format de la numele de familie Ferron – Feronerie cu înţelesul de diademă cu o piatră preţioasă la mijloc care atârnă pe frunte.
5 În ediţia franceză este Saumorois. (nota lui BlankCd).
6 Poate o schiţă a lui Loyola însuşi.
7 În ediţia franceză este Jean Goujon. (nota lui BlankCd.)
8 În regimentele elveţiene, era interzis, sub pedeapsa cu moartea, să se cânte Balada păstorilor, pentru că această baladă provoca nostalgii astfel încât sinuciderile şi dezbaterile sfârşiră prin a decima aceste regimente.
9 Pancrace (în antichitate) – exerciţiu de luptă combinată cu box.
10 Nu înţeleg. Milostenie, milostenie în numele Fecioarei!
11 Închisoarea Conciergerie.
12 Am putea filozofa la cele de mai sus şi am adăuga că în acest caz, Montgomery n-ar fi devenit în nici un caz căpitanul gărzilor lui Henri al II-lea, şi nu l-ar mai fi omorât pe acest prinţ în turnir şi poate că, din această cauză, înfăţişarea povestirii ar fi fost schimbată. (n.a.)
13 Toţi aceşti termeni se raportează la cele trei mari categorii de locuitori ai ţinutului Argot: hoţi, cerşetori, vagabonzi. (n.a.)
14 Scudul cu salamandră valora 6 livre. (n.a.)
15 În ediţia franceză este de fapt Louis al doisprezecelea – Louis al XII-lea. (nota lui BlankCd)
16 Celulă subterană într-o mânăstire.
17 Care se presupunea că dispune de mari bogăţii. (n.a.)
18 Funcţia existentă în Franţa înainte de 1789. (n.a.)
19 Se ştie că autorul cărţii seniorale era doctor în medicină al Facultăţii din Monpelier. Se mai ştie că el se

dedicase unor cercetări foarte speciale asupra bolii… orientale de care a fost atins François I. Concepuse un tratament ce consta în a-i închide într-un fel de cuptor, pentru a-i face să asude abundent, pe nefericiţii atinşi de boala hidoasă pentru care nu exista pe atunci nici un fel de leac.

20 Descrierea acestei bijuterii este exactă. Autorul a putut examina o bucată lungă cam de zece centimetri din acest lanţ, care s-a transmis din tată în fiu în cadrul familiei de Anjou. (n.a.)

21 Episodul care completează această lucrare poartă titlul: Curtea Miracolelor.